รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

ของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย

ประธานวุฒิสภา

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร

รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

นายศุภชัย สมเจริญ

รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

รายนามประธานคณะกรรมาธิการสามัญ
ประจำวุฒิสภา ๒๖ คณะ

นายสังศิต พิริยะรังสรรค์
ประธานคณะกรรมาธิการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์
ประธานคณะกรรมาธิการการกีฬา

พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ
ประธานคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
ประธานคณะกรรมาธิการการคมนาคม

นายสมชาย หาญหิรัญ
ประธานคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจการเงิน และการคลัง

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์
ประธานคณะกรรมาธิการการต่างประเทศ

พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์
ประธานคณะกรรมาธิการการทหารและความมั่นคงของรัฐ

พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร
ประธานคณะกรรมาธิการการท่องเที่ยว

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช
ประธานคณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น

พลเอก อกนิษฐ์ หมื่นสวัสดิ์
ประธานคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์
ประธานคณะกรรมาธิการการพลังงาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์
ประธานคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ

พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว
ประธานคณะกรรมาธิการการแรงงาน

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
ประธานคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์
ประธานคณะกรรมาธิการ
การเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร
และการโทรคมนาคม

นายมหรรณพ เดชวิทักษ์
ประธานคณะกรรมาธิการการศาสนา
คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา

นายเจตน์ ศิรธรานนท์
ประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข

นายกล้านรงค์ จันทิก
ประธานคณะกรรมาธิการ
กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์
ประธานคณะกรรมาธิการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเรือเอก ศิษฐวัชร วงษ์สุวรรณ
ประธานคณะกรรมาธิการ
ศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต
ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล

นางอภิรดี ตันตราภรณ์
ประธานคณะกรรมาธิการการพาณิชย์
และการอุตสาหกรรม

นายสมชาย แสวงการ
ประธานคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน
สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

พลเอก ชาตอุดม ติตถะสิริ
ประธานคณะกรรมาธิการติดตาม
การบริหารงบประมาณ

รายนามคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
ประธานคณะกรรมาธิการ

พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม

ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร
เลขานุการคณะกรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง)

พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ
รองเลขานุการคณะกรรมาธิการ
คนที่หนึ่ง

พลเอก อาชาไนย ศรีสุข
รองเลขานุการคณะกรรมาธิการ
คนที่สอง

นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายพลเดช ปิ่นประทีป
รองโฆษกคณะกรรมาธิการ
คนที่หนึ่ง
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน)

นางสาวดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์
รองโฆษกคณะกรรมาธิการ
คนที่สอง

นายประมนต์ สุธีวงศ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายอำพล จินดาวัฒนะ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม)

นายจรินทร์ จักกะพาก
กรรมาธิการ

พลเอก โปฎก บุนนาค
กรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์
กรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)

นายณรงค์ อ่อนสอาด
กรรมาธิการ

นางดวงพร รอดพยาธิ์
กรรมาธิการ

พลเอก ธงชัย สาระสุข
กรรมาธิการ

ศาสตราจารย์นิสดารก์ เวชยานนท์
กรรมาธิการ

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
กรรมาธิการ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล
กรรมาธิการ

นายสมศักดิ์ โชติรัตนะศิริ
กรรมาธิการ

พลเอก สสิน ทองภักดี
กรรมาธิการ

พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก อดิศักดิ์ กลั่นเสนาะ
กรรมาธิการ

นายอนุศักดิ์ คงมาลัย
กรรมาธิการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมาธิการ

นางจิรดา สงฆ์ประชา
กรรมาธิการ

พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา
กรรมาธิการ

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
กรรมาธิการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศฯ โทร. ๙๒๓๘

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร๒๙) **วันที่** ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๕ ขึ้น โดยให้คณะกรรมาธิการมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด กระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ รวบรวมและจัดทำสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และประสานงานกับคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาอื่นทุกคณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว และผลักดันให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๔. ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๕. พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๖. พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ	รองเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๗. พลเอก อาชาไนย ศรีสุข	รองเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๘. นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๙. นายพลเดช ปิ่นประทีป	รองโฆษกคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๑๐. นางสาวดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์	รองโฆษกคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๑๑. นายประมนต์ สุธีวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๒. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๓. พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๔. นายอำพล จินดาวัฒนะ	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๕. นายจรินทร์ จักกะพาก	กรรมาธิการ

๑๖. นางจิรดา ...

๑๖. นางจิรดา สงฆ์ประชา กรรมาธิการ
๑๗. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน กรรมาธิการ
๑๘. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์ กรรมาธิการ
๑๙. นายณรงค์ อ่อนสอาด กรรมาธิการ
๒๐. นางดวงพร รอดพยาธิ์ กรรมาธิการ
๒๑. พลเอก ธงชัย สาระสุข กรรมาธิการ
๒๒. ศาสตราจารย์นิสดารก์ เวชยานนท์ กรรมาธิการ
๒๓. พลเอก โปฎก บุนนาค กรรมาธิการ
๒๔. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ กรรมาธิการ
๒๕. พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา กรรมาธิการ
๒๖. นายสมชาย ชาญณรงค์กุล กรรมาธิการ
๒๗. นายสมศักดิ์ โชติรัตนะศิริ กรรมาธิการ
๒๘. พลเอก สสิน ทองภักดี กรรมาธิการ
๒๙. พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์ กรรมาธิการ
๓๐. พลอากาศเอก อดิศักดิ์ กลั่นเสนาะ กรรมาธิการ
๓๑. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย กรรมาธิการ
๓๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร กรรมาธิการ

ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้จัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ เสร็จแล้ว คณะกรรมาธิการจึงขอเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๘ ประกอบข้อ ๑๗๕ วรรคสอง (๒) และ (๔) ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
(สิงห์ศึก สิงห์ไพร)
รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง
ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
วุฒิสภา

สำเนา ...

สำเนาถูกต้อง

(นายต้นพงศ์ ตั้งเติมทอง)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการติดตาม
เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวจิรวิน คะประสิทธิ์)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการติดตาม
เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการ
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๗ – ๘

เรไร/ศิริวรรณ/มัทยา/พรพนา/รินรดา/นิจวรรณ พิมพ์
ต้นพงศ์/เอกชัย/ประธาน/จิรวิน ทาน

บทสรุปผู้บริหาร

วุฒิสภา ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นภารกิจสำคัญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประกอบข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยบูรณาการกลไกการดำเนินการร่วมกันระหว่าง คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ (คณะกรรมาธิการ ตสร.) และคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาในการติดตาม ผลการดำเนินงาน โดยใช้เครื่องมือสำคัญ ๓ ส่วน ประกอบด้วย (๑) การติดตามผลการดำเนินโครงการ สำคัญใน ๖ มิติ (๒) การวิเคราะห์เชิงการตัดสินใจการประมวลผลการติดตาม และ (๓) การวิเคราะห์โอกาส การบรรลุเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุ ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรมในเชิงประจักษ์

จากรายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นรายงานฉบับที่ ๔ และเป็นรายงานฉบับสุดท้ายตามห่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ของการปฏิรูปประเทศ นับแต่ที่มีการประกาศใช้แผนปฏิรูปประเทศ ในราชกิจจานุเบกษาครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ต่อเนื่องถึงแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และดำเนินงานมาจนสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ได้รับทราบผลการประชุม ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ ที่ได้มีมติเห็นชอบแนวทาง การดำเนินการภายหลังสิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศ ในห้วงระยะเวลา ๕ ปีแรก ซึ่งได้สรุปข้อมูลว่า ผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน มีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมตามที่บัญญัติ ไว้ในมาตรา ๒๕๗ และ มาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญฯ แล้ว และ สศช. ได้เสนอรายงานสรุป ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ มายังวุฒิสภา โดยรายงานฉบับดังกล่าว ได้นำเสนอบทสรุปในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมาย ของรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา คณะกรรมาธิการ ตสร. และคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ได้ดำเนินการ พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงาน/โครงการ (Impact Assessment) จากสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ในฐานะผู้ประเมินภายนอก แล้วจัดทำรายงานฉบับนี้ นำเสนอผลการปฏิรูปประเทศว่าบรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ แล้วหรือไม่ ในระดับใด อนึ่ง การประเมินผลของวุฒิสภาปรากฏข้อจำกัด อยู่ประการหนึ่ง คือ การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ จากเดิม ๑๒ ด้าน (Quick-Win/Flagship) มาเป็น ๑๓ ด้าน และการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน

อย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ทำให้มีการลดทอนขอบเขตของงาน และลดจำนวนโครงการ ส่งผลให้วุฒิสภาต้องติดตามโครงการที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นใหม่ ซึ่งกระทบต่อการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ของวุฒิสภา

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วย ๗ ส่วนสำคัญ ได้แก่ (๑) ผลการติดตาม และเสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในภาพรวม (๒) สรุปภาพรวมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (๓) เปรียบเทียบผลการดำเนินการในรอบปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ (๔) ข้อเสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินการในห้วงระยะต่อไป (๕) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในปี ๒๕๖๕ (๖) สรุปผลการศึกษาด้านงบประมาณต่อรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ และ (๗) การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในภาพรวมในระยะต่อไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ผลการติดตาม และเสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม

ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๖ ด้าน ในปี ๒๕๖๕ **ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายเรียงลำดับ** ดังนี้ **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มากที่สุด ร้อยละ ๗๘.๕๖** รองลงมา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ร้อยละ ๗๖.๘๘ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ร้อยละ ๗๖.๐๐ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ ๗๔.๙๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ร้อยละ ๗๒.๘๒ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ ๗๒.๖๐ ตามลำดับ **โดยมีค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๐** ปรากฏตามภาพที่ ๑

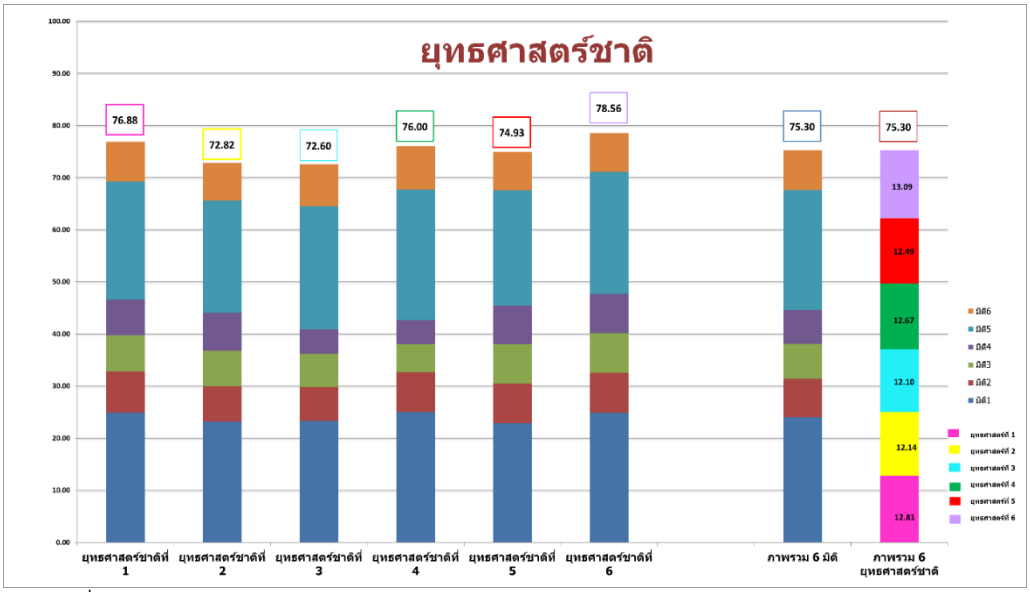

ภาพที่ ๑ เปรียบเทียบผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ในปี ๒๕๖๕

๒. สรุปภาพรวมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการติดตามและวิเคราะห์การดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑๓ ด้าน มีการดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย **จำนวน ๔๗๐ โครงการ โดยดำเนินการแล้วเสร็จ ๒๕๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒๑๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๘ ซึ่งเป็นการดำเนินการได้ตามแผน ๑๖๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๐ และล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในแผน ๕๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๘ โดยมีผลการประเมินโอกาสประสบความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน ใน ๖ มิติอยู่ในระดับมาก** สรุปได้ดังนี้

๒.๑ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ผลการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในภาพรวมปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๕๙ โครงการ ดำเนินการเสร็จแล้ว ๔๑ โครงการ (ร้อยละ ๗๑.๙๐) อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๘.๑๐) และโครงการที่ล่าช้าจากการดำเนินการ ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑.๘๐) และล่าช้าจากงบประมาณ ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑.๘๐) โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับปานกลาง** ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านการเมือง** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** เนื่องจากได้จัดทำแผนงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่าการขับเคลื่อนมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้าง คือในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ส่งผลให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ ทั้งปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาความล่าช้าในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสาธารณะ พ.ศ. .... การสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ความล่าช้าในการสร้างชุดความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความสามัคคีปรองดองและจัดพื้นที่เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนหาแนวทางการสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ รวมทั้งสังคมบางส่วนยังมีความเห็นว่ารัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาการขาดหน่วยงานภาครัฐเป็นเจ้าภาพหลักในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. ....

๒) **ด้านกระบวนการยุติธรรม** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** เนื่องจากได้จัดทำแผนงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

แต่ยังมีบางกิจกรรมปฏิรูปประเทศ หรือโครงการที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง) และ (๒) ประเด็นปฏิรูปเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... (ตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี)

๓) **ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** เนื่องจากได้จัดทำแผนงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนหลักของการปฏิรูปประเทศ ควรร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ และออกแบบหรือกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายความสำเร็จ ตลอดถึงการเชื่อมโยงแผนงานในแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ ให้มีความชัดเจน ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตรงกัน ส่วนการติดตามประเมินผลควรเร่งพัฒนาขีดความสามารถของระบบการติดตามการดำเนินการในแต่ละโครงการ โดยให้มีข้อมูลรายละเอียดของการใช้งบประมาณในโครงการนั้น ๆ ที่เป็นปัจจุบัน ตลอดจนการรายงานปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการมาพร้อมด้วย ส่วนการกำกับดูแลต้องดำเนินการภายใต้การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ให้ความสำคัญกับการดำเนินการที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ทั้งนี้ การดำเนินการเกี่ยวกับด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานการณ์ปัจจุบันควรเฝ้าระวังและตรวจสอบผู้ให้บริการสื่อออนไลน์ต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และควรที่จะให้มีสภาองค์กรของผู้บริโภคเพื่อบูรณาการการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนเพื่อร่วมกันตรวจสอบและป้องกันการเผยแพร่เนื้อหาอันเป็นเท็จ และการโฆษณาเกินจริงในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

๔) **ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง** เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย กิจกรรมปฏิรูป ๕ กิจกรรม มีกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นไปตามแผน จำนวน ๓ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ พัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ และมีกิจกรรมที่ดำเนินการล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๒ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ พัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) ด้านการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดให้ค่าน้ำหนักในการประเมินเท่ากันทั้ง ๔ ด้าน (คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของแต่ละด้าน) เนื่องจากมีความเห็นว่าแต่ละด้านมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเท่ากัน ปรากฏตามภาพที่ ๒ ดังนี้

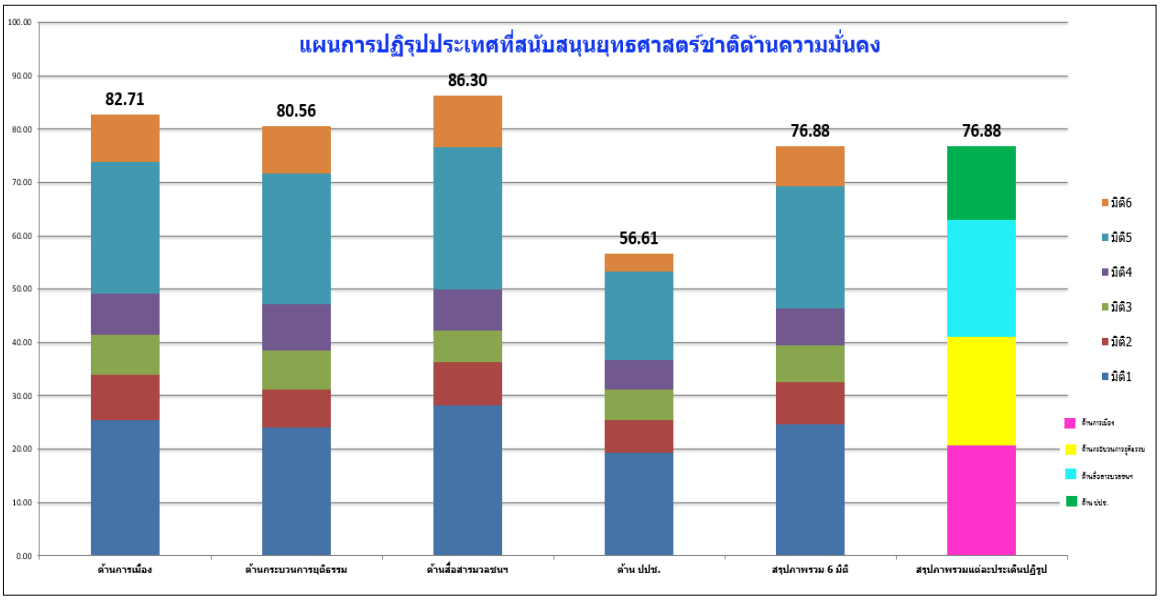

ภาพที่ ๒ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย
ของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๔ ด้าน ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ ๑) ด้านการเมือง มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๑ ๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖ ๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๐ และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘๘ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนักร้อยละ ๑๐ ดังนั้น การจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ผลการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๒๑๕ โครงการ โดยดำเนินการเสร็จแล้ว ๑๑๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓ อยู่ระหว่าง

ดำเนินการ ๙๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ โครงการล่าช้าจากการดำเนินงาน ๔๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับมาก** ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเศรษฐกิจ และ ๒) ด้านพลังงาน สรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านเศรษฐกิจ** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** ด้วยการดำเนินโครงการส่วนใหญ่เป็นไปตามแผน แต่มีบางโครงการที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือล่าช้ากว่าที่กำหนด เช่น โครงการพัฒนาด้านโลจิสติกส์เพื่อสร้างความเชื่อมโยง (Connectivity) โครงการพัฒนาปรับปรุงท่าเรือสงขลา โครงการรถไฟความเร็วสูง และรถไฟรางคู่ รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยยังคงต้องมีการส่งเสริมและขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่นำไปสู่เป้าหมายอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ต่อไป

๒) **ด้านพลังงาน** ในภาพรวมโครงการส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการ และมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง** จึงควรเร่งรัดการปรับปรุงการบริหารจัดการพลังงาน สร้างแผนจัดหาที่ได้รับการยอมรับ ส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กำหนดทิศทางการพัฒนาและการลงทุนเทคโนโลยีใหม่ของประเทศให้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม ลดการผูกขาด สร้างการแข่งขันในทุกกิจการพลังงาน และให้ประชาชนเข้าถึงการใช้พลังงานในราคาที่เป็นธรรม ได้รับคุณภาพและบริการที่ดีขึ้น ด้วยการจัดทำกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

สำหรับการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าแผน หรือมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามและเร่งรัดการดำเนินการอย่างเข้มข้นและจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนได้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน และประเทศมีความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเศรษฐกิจ และ ๒) ด้านพลังงาน ปรากฏตามภาพที่ ๓ ดังนี้

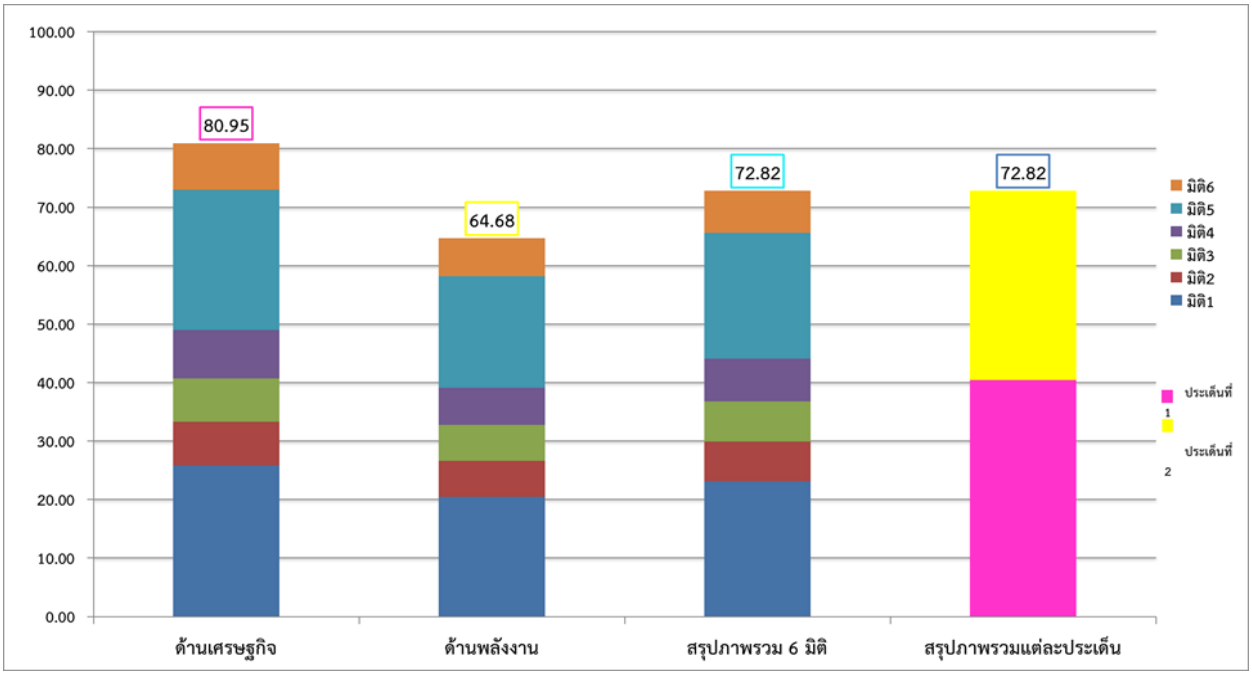

ภาพที่ ๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๒ ด้าน ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ ๑) ด้านเศรษฐกิจ มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙๕ และ ๒) ด้านพลังงาน มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๘ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๘๒ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้องและมิติที่ ๕ ผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ดังนั้น การจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๗๔ โครงการ โดยดำเนินการเสร็จแล้ว ๔๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๓๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕ โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับมาก** ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสาธารณสุข

๒) ด้านการศึกษา และ ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านสาธารณสุข** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง** โดยปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานมีสาเหตุสำคัญมาจากการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภายในหน่วยงานเจ้าภาพ (จ.๑ และ จ.๓) และหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข การพิจารณาจัดสรรงบประมาณในรูปแบบวิธีการและโครงสร้างเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ดังนั้น เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ เร่งรัดการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

(๒) ประเด็นการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต ควรติดตามการดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข

(๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข เห็นควรติดตามการดำเนินการภายใต้การดำเนินการของ ก.พ.ร.

(๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว ควรติดตามการดำเนินการ ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ และภายใต้การดำเนินการของคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ก.พ.

(๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และควรติดตามการทดสอบการดำเนินการประเด็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง (SANDBOX) โดยกระทรวงสาธารณสุข ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ.

๒) **ด้านการศึกษา** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง** ดังนั้น ๑) ควรเน้นการสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การคิดวิเคราะห์แบบมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ เคารพกฎหมายและสิทธิของผู้อื่น โดยบรรจุในการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรหลัก ๒) ยกระดับคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำและปฏิรูประบบการศึกษาอย่างแท้จริง แบ่งออกเป็น ๒ มิติ ดังนี้

<u>มิติด้านการศึกษา</u>

- การจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ” ของกระทรวงศึกษาธิการ เห็นควรติดตามการดำเนินการเพื่อขยายการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ และการติดตามการบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ

มิติด้านการอุดมศึกษา ควรมีการติดตาม ดังนี้

(๑) ประเด็นกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา การติดตามการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๒) ประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติด้านอุดมศึกษา ควรติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ เช่น ระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (Thai University Central Admission System : TCAS) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

(๓) ประเด็นการปฏิรูปกลไกการผลิตและพัฒนาครู เช่น ติดตามการกำหนดมาตรฐานอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา (Professional Standard Framework)

(๔) ประเด็นการปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ประเด็นผลสัมฤทธิ์ของการสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงาน อววน. ติดตามข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณในงานวิจัยและนวัตกรรม สัดส่วนการวิจัยของรัฐ/เอกชน และแนวโน้มการลงทุนวิจัยของภาคเอกชน

๓) **ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** โดยใน**กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน** ควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปสื่อและอุตสาหกรรมบันเทิงด้วย Soft Power ให้เกิดการผลิตสื่อเสริมสร้างคุณธรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยให้มากยิ่งขึ้น **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ** ควรติดตามความต่อเนื่องของผลลัพธ์ (Outcome) ที่สำคัญของการสร้างเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรม เช่น การมีรายได้ของประชาชนในพื้นที่ตลาดวัฒนธรรม การส่งเสริมประชาชนในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกาย การสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพเข้าร่วมกิจกรรมตลาดวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น และ**กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ** ควรมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำโครงการสำคัญการขับเคลื่อนการดำเนินการ การรายงานและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม และด้านงบประมาณ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ รวมถึงควรจัดสรรงบประมาณด้านการกีฬาอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา และ ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปรากฏตามภาพที่ ๔ ดังนี้

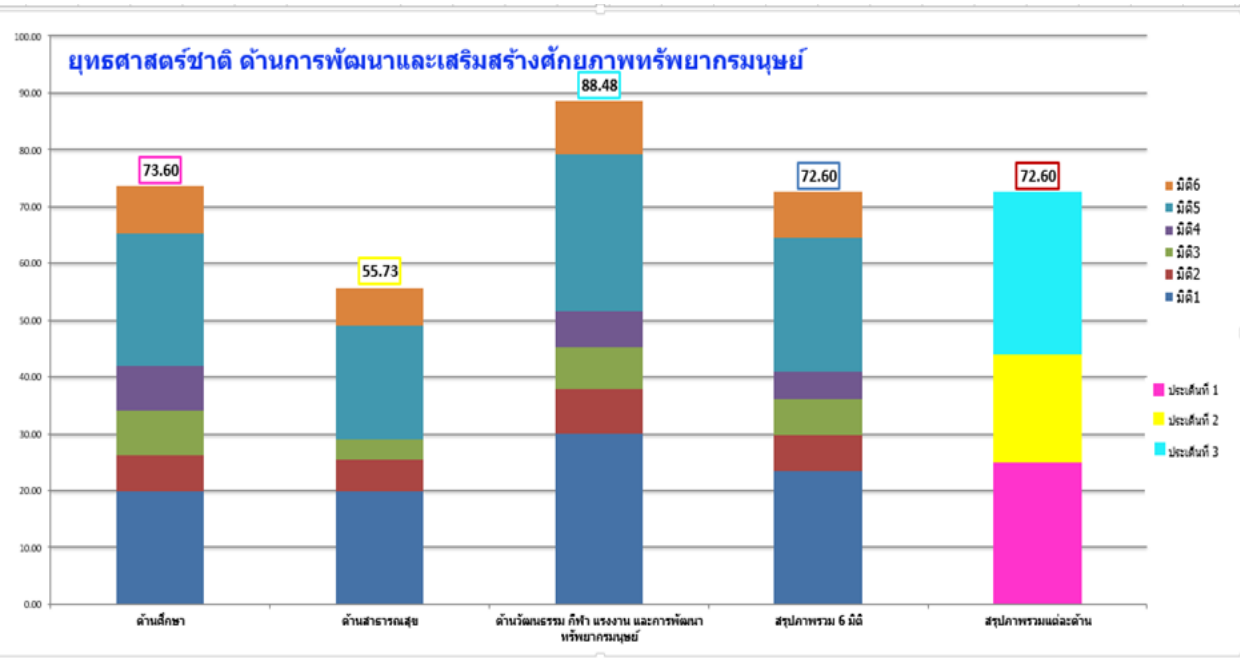

ภาพที่ ๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๓ ด้าน ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ ๑) ด้านการศึกษา มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๖๐ ๒) ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๓ และ ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔๘ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๐ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด โดยคิดเป็น ร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ดังนั้น การจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๒.๔ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ผลการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๒๖ โครงการ โดยยังไม่มีโครงการที่แล้วเสร็จ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับมาก** ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสาธารณสุข และ ๒) ด้านสังคม สรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านสาธารณสุข** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง** ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนี้ ๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) ควรเร่งรัดติดตามร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. .... (พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว) เร่งรัดการตั้ง “**เขตสุขภาพ**” ขณะนี้ยังคงดำเนินการเฉพาะ “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เท่านั้น ยังไม่เกิดการอภิบาลระบบอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Collaborative Governance) ถึงแม้ได้มีดำเนินการที่จังหวัดลำปางในการจัดทำ Provincial Health Board และ One Province Hospital แล้ว ควรขยายไปยังเขตสุขภาพอื่นด้วย ๒) เร่งผลักดันการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขตให้เป็นรูปธรรม เนื่องจากยังเป็นการขับเคลื่อนภายในเขตสุขภาพเท่านั้น ๓) ควรเร่งรัดปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข เพราะยังไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด ๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีอิสระ คล่องตัว บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

๒) **ด้านสังคม** มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** การดำเนินโครงการส่วนใหญ่เป็นไปตามแผน แต่ยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ดังนี้ ๑) เร่งรัดการมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอ และครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ ๒) ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ๓) สนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้ได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือครอบคลุมและทั่วถึง ๔) ติดตามเร่งรัดร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และ ๕) การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ผ่านการบูรณาการกับกลไกพหุภาคีในระดับพื้นที่ (จตุพลัง) ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ และภาคประชาสังคม

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสาธารณสุข และ ๒) ด้านสังคม ปรากฏตามภาพที่ ๕ ดังนี้

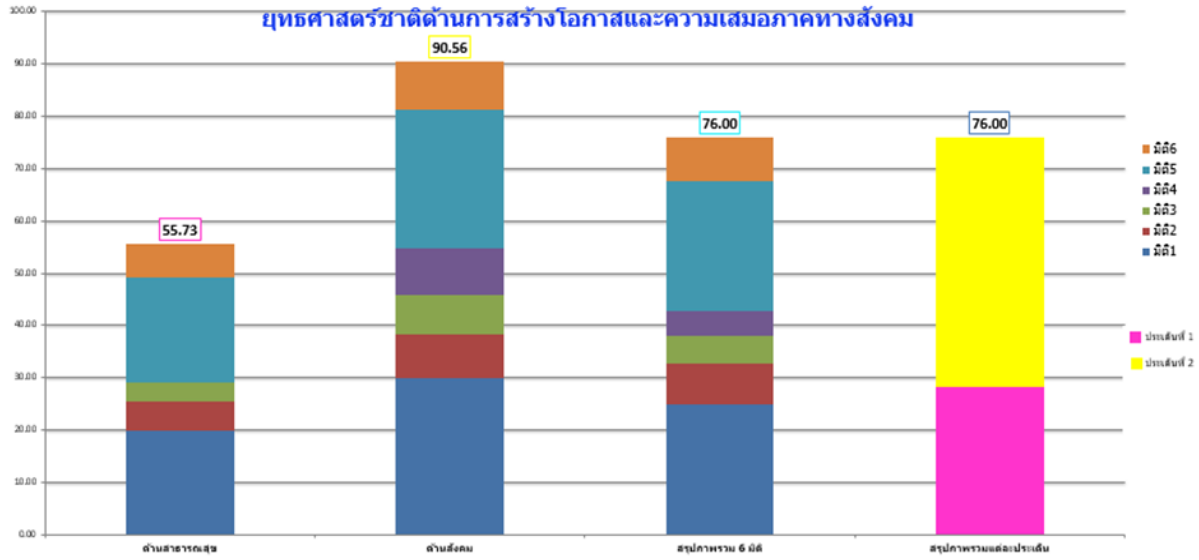

ภาพที่ ๕ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๒ ด้านดังกล่าวข้างต้น ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ (๑) ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๓ และ ๒) ด้านสังคม มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๖ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๖ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้าน ทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนักร้อยละ ๑๐ ดังนั้น การจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๒.๕ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการติดตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๓๐ โครงการ โดยดำเนินการแล้วเสร็จ ๑๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และอยู่ระหว่างการดำเนินการ ๑๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับมาก** ประกอบด้วย แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่ายังคงมีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย และต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งดำเนินการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย แต่ยังคงมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้เกิดความล่าช้า และเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งรัดให้ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน การดำเนินการจะยังไม่ประสบความสำเร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงบประมาณควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนงาน โครงการ และระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด สำนักงบประมาณต้องจัดสรรงบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน นำไปสู่การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมปี ๒๕๖๕ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรากฏตามภาพที่ ๖ ดังนี้

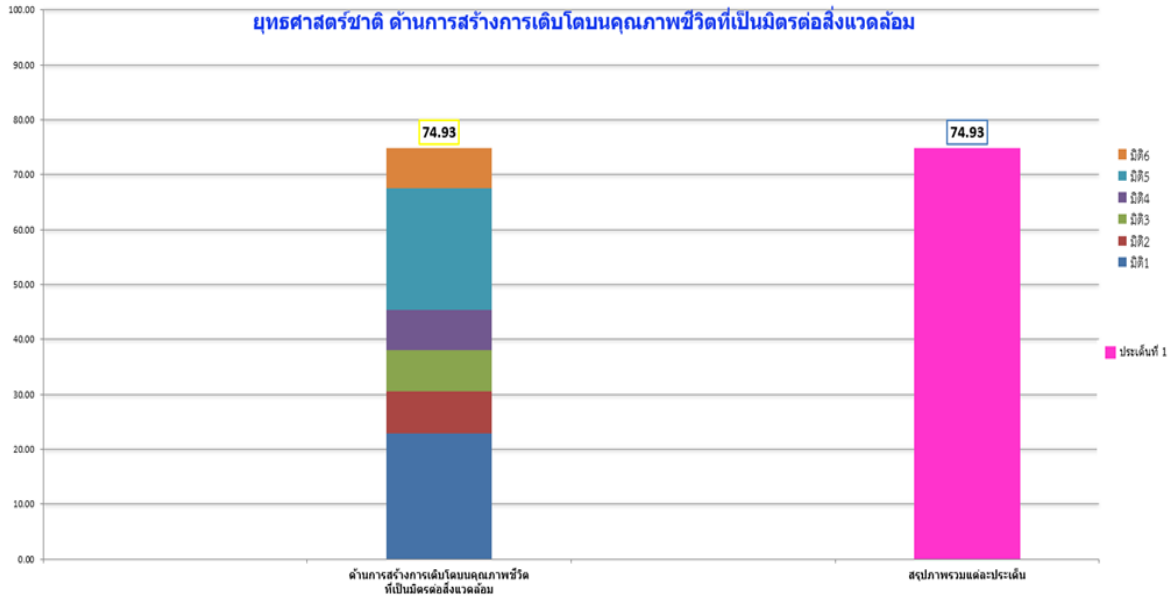

ภาพที่ ๖ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๓ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๓ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ดังนั้น การจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๒.๖ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ผลการติดตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ในภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน **๖๖ โครงการ** โดยดำเนินการแล้วเสร็จ ๓๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ ๕๐ และอยู่ระหว่างการดำเนินการ ๓๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ ๔๕.๔๕ และล่าช้าจากการดำเนินงาน ๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ ๔.๕๕ โดย**ผลการดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับมาก** ประกอบด้วย แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๒) ด้านกฎหมาย ๓) ด้านกระบวนการยุติธรรม และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก**

(๑) บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในภาพรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ซึ่งปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีระดับความพึงพอใจที่ ร้อยละ ๘๑.๖๙ (ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ร้อยละ ๘๔.๘๑) ไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด

(๒) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อยู่อันดับที่ ๕๕ (ดีขึ้น ๒ อันดับจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๔) ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนการปฏิรูปฯ ฉบับปรับปรุง (๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

คณะกรรมาธิการมีความเห็นต่อผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ดังนี้

๑) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงิน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต** มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายได้ในระดับมาก

๒) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด** เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถ ตัวชี้วัดมีลักษณะการดำเนินโครงการที่เป็นการศึกษาและจัดทำข้อเสนอสำหรับแต่ละโครงการ หรือมีการทดลองใช้นำร่องก่อน ดังนั้น การดำเนินงานอาจสำเร็จตามตัวชี้วัด การดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ - ๓ อาจจะไม่บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศที่เห็นผลเป็นรูปธรรมภายในกรอบเวลา พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ครบทุกโครงการ **มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง**

๒) ด้านกฎหมาย มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก**

(๑) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน** ควรมีการทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาตเพื่อลดขั้นตอนการและอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยควรเร่งรัดให้มีการพิจารณาการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

(๒) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน** พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ จึงควรติดตามการบังคับใช้กฎหมายว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบในหลาย ๆ ช่องทาง

(๓) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย** ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมแล้ว รัฐบาลจึงต้องกำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ รวมทั้งควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย** ภาครัฐได้มีการเปิดให้ประชาชนร่วมลงชื่อเพื่อเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านระบบ (e-initiative) ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบันรวมจำนวน ๙ ฉบับ สถานะ คือ อยู่ระหว่างรวบรวมรายชื่อ ควรมีการประเมินและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อพัฒนาระบบให้สะดวกเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติบำนาญแห่งชาติและสวัสดิการผู้สูงอายุ พ.ศ. .... ที่อยู่ระหว่างยื่นรายชื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๙๑ ฉบับ

(๕) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน** ที่ประชุมร่วมรัฐสภามีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... และคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น คณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้วควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ

(๖) **การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒** ปัจจุบันมีการออกกฎหมายลำดับรองรวม ๑๖ ฉบับ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติกับหน่วยงานที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว จึงควรมีการติดตามการดำเนินการของหน่วยงานว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนเพียงใด อย่างไรหรือไม่

(๗) **การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง** สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการพัฒนาระบบกลางด้านกฎหมาย (Law Portal) ระยะที่ ๑ ในการเปิดให้รับฟังความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายจากประชาชนแล้วเสร็จ และเปิดให้บริการระบบกลางผ่านทาง https://www.law.go.th/ และได้ดำเนินการจัดจ้างพัฒนาระบบงานระยะที่ ๒ โดยคงเหลือการเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเห็นควรประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานนำเข้าข้อมูลกฎหมายให้ครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ

๓) ด้านกระบวนการยุติธรรม มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก**

(๑) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม** พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงควรมีการติดตามตรวจสอบว่าหน่วยงานสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร

(๒) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่** โดยขณะนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถร้องทุกข์หรือกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจการสอบสวนได้ในทุกพื้นที่ ดังนั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ ควรขยายขอบข่ายการรับแจ้งความร้องทุกข์ยังหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

(๓) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ** สภาทนายความไม่สามารถจัดทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๓ สถานี เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนสภาทนายความจึงพิจารณาเพิ่มช่องทางการให้บริการด้วยแอปพลิเคชั่นไลน์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยให้บริการไม่เว้นวันหยุดราชการ และควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจาก ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการเป็น ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา ไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้สะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย

(๔) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว** ควรมีการพัฒนาระบบปล่อยตัวให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวของศาลยุติธรรมทั่วประเทศ และเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อการกำหนดแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุมและการสอบสวนคดีอาญาให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

(๕) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน** สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำคำของบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียง สำหรับแจกจ่ายให้กับ สภ.ทั่วประเทศ ดังนั้น จึงควรเร่งจัดซื้อให้แล้วเสร็จและส่งมอบอุปกรณ์ รวมทั้งจัดอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์และการจัดเก็บข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวน เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) **ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....** กระทรวงยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จ และจะได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปยังรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ต่อไป จึงเห็นควรให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาและดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง**

(๑) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ดำเนินการเป็นไปตามแผนงานเฉพาะบางส่วน** เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๕ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๒๕ ตำบล ยังไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด เพราะไม่มีความถนัดในการขับเคลื่อนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต บุคลากรมีจำนวนน้อย จึงควรบูรณาการกับเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะโครงการ STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริต ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีเครือข่ายในพื้นที่สามารถสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี

(๒) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ** ในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก และกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ) ดังนั้น ในการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพในระยะเร่งด่วน นอกจากการจัดทำระบบปกปิดตัวตน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงาน ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบหลัก ควรมีแนวทางหรือวิธีการในการคุ้มครองและปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้งเบาะแส ตั้งแต่เริ่มขั้นตอนการแจ้งเรื่องการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและคดีทุจริต รวมทั้งกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการและพิจารณาแล้วเสร็จ

(๓) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริต ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน** โดยขณะนี้ พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ แล้ว ดังนั้น ควรมีการจัดทำมาตรฐานขนาดของคดีและระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แม้อาจมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องอาศัยเวลา เนื่องจากการกระทำทุจริตมีต้นทุนต่ำกว่าผลของการกระทำแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการให้การรับช่วงต่อของคดีในกระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

(๔) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์** สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ซึ่งมีส่วนราชการ จำนวน ๑๑๖ หน่วยงานเข้าร่วมนโยบายดังกล่าว แต่ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม เห็นควรมีการเร่งรัดในระยะเร่งด่วน นอกจากการมีกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การปลูกจิตสำนึกให้แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถแก้ไขต้นเหตุของปัญหาได้

(๕) **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่** สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายและแนวทางในการตรวจสอบติดตาม กำกับ รวมทั้งจัดทำร่างคู่มือการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย หากหน่วยงานได้รับงบประมาณดำเนินโครงการที่มีมูลค่า ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ควรเป็นการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมืองมากกว่า เนื่องจากการทุจริตอาจเกิดได้จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการได้รับเงินนอกงบประมาณ

ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๒) ด้านกฎหมาย ๓) ด้านกระบวนการยุติธรรม และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปรากฏตามภาพที่ ๗ ดังนี้

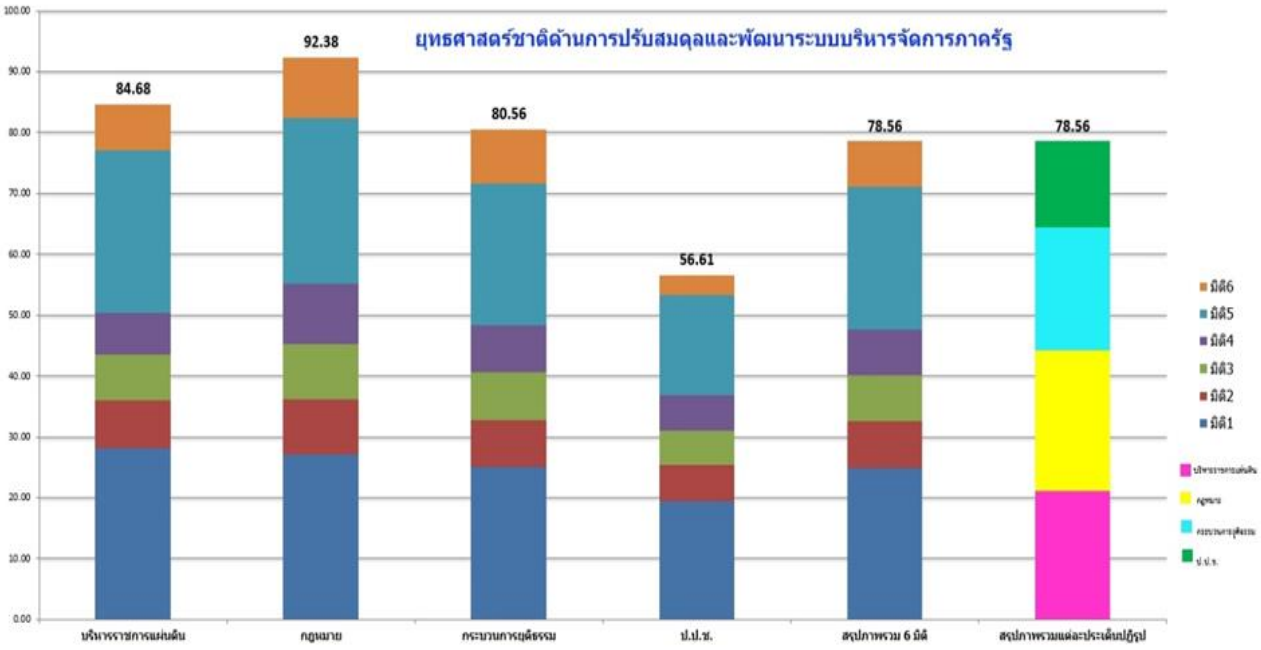

ภาพที่ ๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๔ ด้าน ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ ๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๘ ๒) ด้านกฎหมาย มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๘ ๓) ด้านกระบวนการยุติธรรม มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖ และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑ ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม

คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๖ โดยผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความจำเป็นเร่งด่วน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๙ และมิติที่ ๕ ผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๓ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนักลดหลั่นกันไป

๓. ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๖ ด้าน ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า **ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด ร้อยละ ๗๕.๓๐** รองลงมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ร้อยละ ๗๔.๒๖ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๖๘.๗๒ และปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ ๖๔.๗๘ ทั้งนี้ เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนโดยตลอดมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ (COVID-19) ได้คลี่คลายลง มีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รายได้จากภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย การขยายตัวอย่างต่อเนื่องของการอุปโภคบริโภคจากภาคเอกชน และการขยายตัวในเกณฑ์ดีของภาคการเกษตร หน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรมการดำเนินการต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อเนื่อง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ/กิจกรรมแล้วเสร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามแผนฯ ส่งผลให้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติในระดับมากที่สุดในห้วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

โดยที่ผ่านมา การดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศ ปี ๒๕๖๑ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ปี ๒๕๖๔ ยังคงพบปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคหลายประการ ทั้งความผันผวนของสถานการณ์โลก สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศ ความไม่พร้อมด้านกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ สถานการณ์การสู้รบของประเทศเพื่อนบ้าน สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบ ส่งผลให้แผนงานล่าช้าและไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ประกอบกับการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แผนงาน โครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยังคงมีความสำคัญและจำเป็นในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น การปฏิรูปประเทศจึงยังคงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ผ่านแผนระดับ ๒ และแผนระดับ ๓ โดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา รวมทั้งการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏตามภาพที่ ๘ ดังนี้

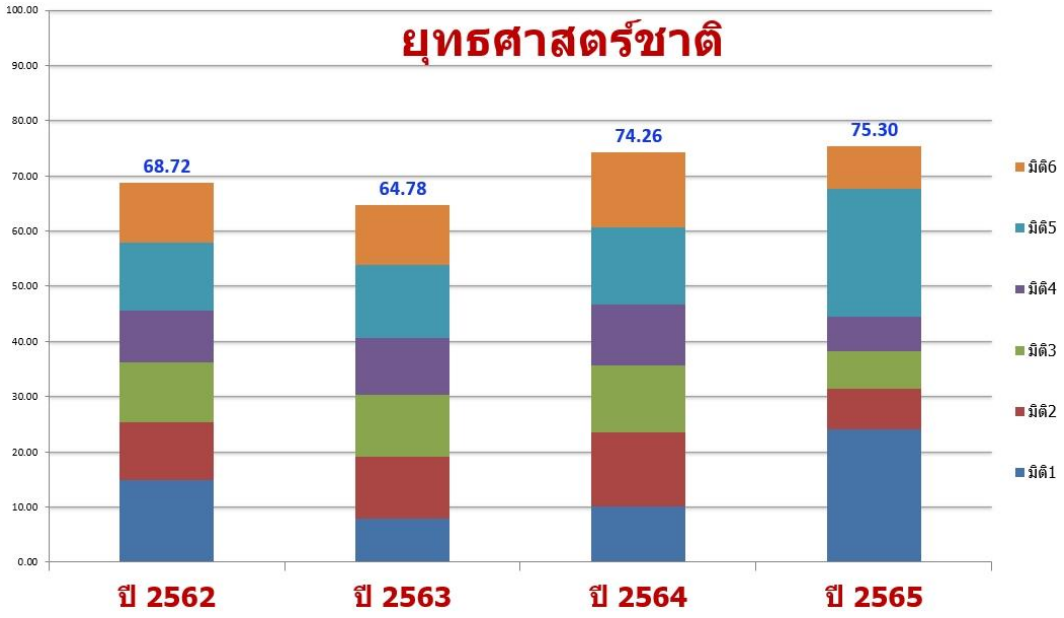

ภาพที่ ๘ เปรียบเทียบผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

๓.๑ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๙

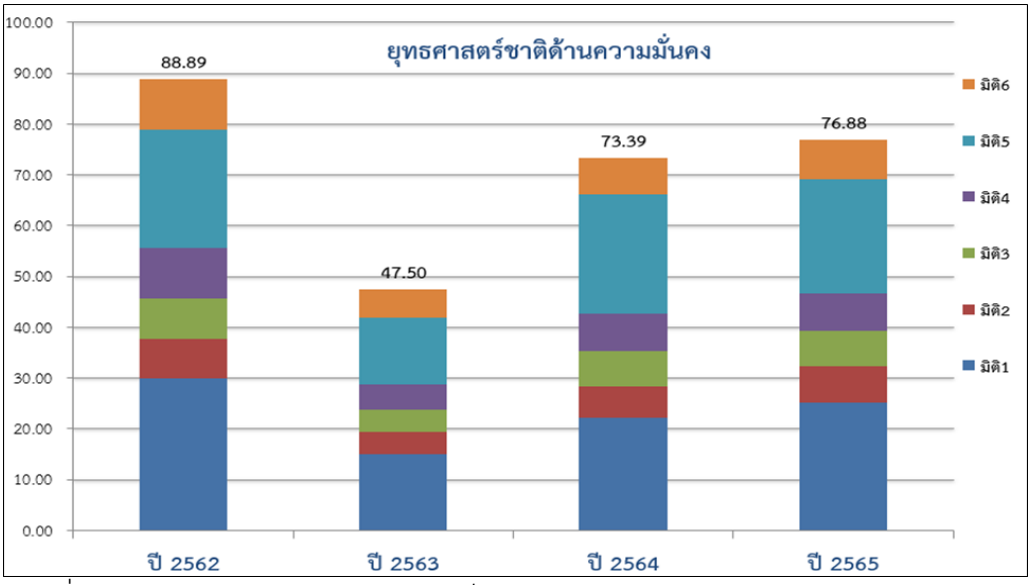

ภาพที่ ๙ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๙ โดยมีผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๙** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวนแผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๘.๘๙

เนื่องจากเป็นปีเริ่มต้นของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา โดยคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ได้มีกลไกการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นระบบ ทำให้เห็นเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศที่ชัดเจนในการธำรงไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีความมั่นคง ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ บ้านเมือง และประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน มีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน รวมทั้งมีความมุ่งมั่นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพในการแสดงออก การรับรู้ของประชาชนด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนให้เกิดความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการปลูกและปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายในการแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ และมีการปราบปรามการทุจริตด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

ผลการศึกษา วิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง พบว่า แผนงานโครงการหรือกิจกรรมภายใต้ประเด็นปฏิรูปส่วนใหญ่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ค่าประเมินความสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ อยู่ในระดับสูง

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๔๗.๕๐

เป็นปีที่ประเทศไทยยังคงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคง ทั้งในมิติด้านภูมิรัฐศาสตร์และระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณและระยะเวลา

การดำเนินการที่ต้องเลื่อนออกไปหรือไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากรัฐบาลจำเป็นต้องทุ่มสรรพกำลังและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโควิด หลายหน่วยงานมีการปรับแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตใหม่ (New Normal) ซึ่งผลกระทบดังกล่าวล้วนเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้ค่าประเมินความสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อยู่ในระดับน้อย

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๓.๓๙

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ยังคงแพร่ระบาด ประกอบกับรัฐบาลมีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ทำให้ขอบเขตเนื้องานลดลง เนื่องจากแผนการปฏิรูปฉบับเดิมมีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน ๑๗๓ เรื่องและประเด็นปฏิรูป ส่วนแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นการกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๖๒ กิจกรรมปฏิรูป ส่งผลต่อค่าประเมินความสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๖.๘๘

เป็นปีที่รัฐบาลเริ่มมีมาตรการผ่อนคลายจากการแพร่ระบาดของโควิด ทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงกลับมาดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามปกติ มีการทำงานแบบบูรณาการมากขึ้น แต่เนื่องจากมาตรการผ่อนคลายดังกล่าว ได้เริ่มขึ้นในช่วงปลายของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ จึงทำให้บางกิจกรรมปฏิรูปไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๒๕๗ และ ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

๓.๒ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านเศรษฐกิจ และ ๒) ด้านพลังงาน ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๑๐

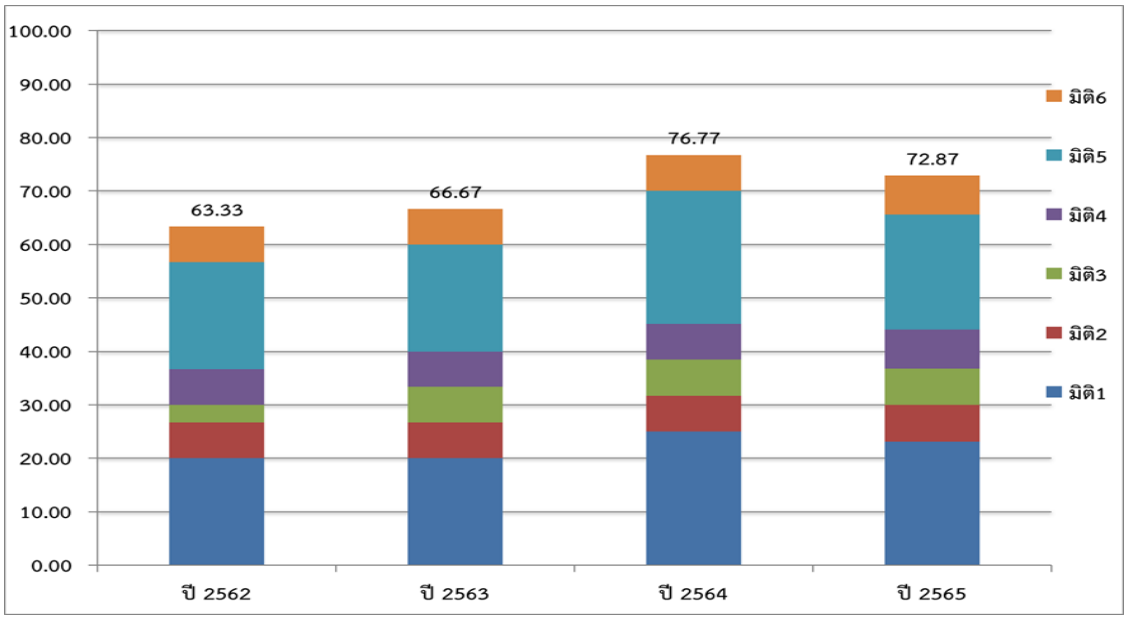

ภาพที่ ๑๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๑๐ ผลการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๗๗** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวนแผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๓.๓๓

เนื่องจากเป็นปีเริ่มต้นของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่มีแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๒ แผน ซึ่งมีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน โดยในปีเริ่มต้นเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการถ่ายทอดนโยบายสู่หน่วยปฏิบัติและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับส่วนราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการ ทำให้หน่วยปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน และการรายงานผลการดำเนินการในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ยังไม่สามารถดำเนินการนำเข้าข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบกับจำนวนแผนงาน/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันหลายโครงการที่ดำเนินการล่าช้า จึงส่งผลต่อค่าประเมินความสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๖.๖๗

มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน

เป็นปีที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านพลังงานที่ชะลอตัว เนื่องจากจะต้องนำงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินแผนงาน/โครงการไปใช้ในการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมถึงทรัพยากรทางการแพทย์ ได้แก่ ยา วัคซีน หน้ากากอนามัย และบุคลากรทางการแพทย์ที่มีจำกัด อย่างไรก็ตาม ทุกภาคส่วนรวมถึงส่วนราชการได้มีการปรับตัว โดยการปรับแผนการดำเนินการภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศ มีการพัฒนาและเสริมสร้างระบบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน จึงส่งผลให้ในช่วงปลายปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ส่วนราชการสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และสามารถปรับแผนการดำเนินแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการล่าช้าให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงส่งผลให้มีค่าประเมินความสำเร็จดีกว่าปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๓.๓๔

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๖.๖๗

เป็นปีที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID–19) ต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๓ และมียอดผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นแบบทวีคูณ แต่ทุกภาคส่วนได้มีการรับมือและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้น มีทรัพยากรทางการแพทย์เพียงพอ และครอบคลุมมากขึ้น ทุกภาคส่วนมีความคุ้นชินกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้ในช่วงปลายปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลง เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวอย่างช้า ๆ แผนงาน/โครงการที่ติดตามมีความคืบหน้าตามแผน จึงส่งให้ผลให้มีค่าประเมินความสำเร็จดีกว่าปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑๐.๑๐

- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๒.๘๗

เนื่องจากเป็นปีสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศ และเป็นปีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) คลี่คลาย และเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง การดำเนินชีวิตของประชาชนเข้าสู่สภาวะปกติใหม่ (New Normal) ทำให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้ความสำคัญและเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแผน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีทิศทางที่ดีขึ้น แต่ได้มีการติดตามแผนงาน/โครงการเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นโครงการที่เห็นว่ามีความสำคัญ แต่มีการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าแผนหลายโครงการ จึงส่งผลให้มีค่าประเมินความสำเร็จต่ำกว่าปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ร้อยละ ๓.๙ ทั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (IMD) ในปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ที่มีผลการจัดอันดับในปี ๒๕๖๕ อยู่ในอันดับที่ ๓๓ มีอันดับที่มากกว่าปี ๒๕๖๔ ซึ่งมีผลการจัดอันดับดีกว่าอยู่ที่อันดับ ๓๐

๓.๓ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการศึกษา ๒) ด้านสาธารณสุข และ ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ นำมาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๑๑

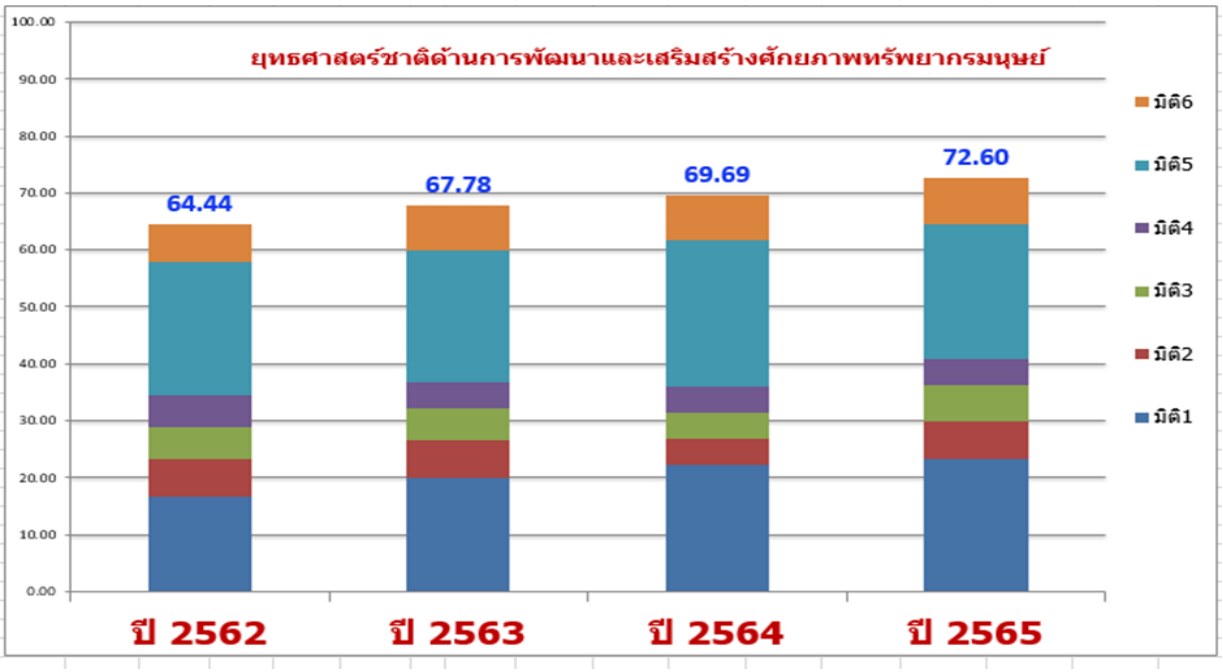

ภาพที่ ๑๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๑๑ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๐** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวนแผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๔.๔๔

เนื่องจากเป็นปีเริ่มต้นของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่มีแผนปฏิรูปประเทศจำนวน ๑๒ แผน โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้ประกาศใช้เพิ่มเติมในภายหลัง ทำให้มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลักต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา

ในปีเริ่มต้นเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการไม่ว่าจะเป็นเรื่องการถ่ายทอดนโยบายสู่หน่วยปฏิบัติและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับส่วนราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการทำให้หน่วยปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน และการรายงานผลการดำเนินการในระบบติดตามประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ยังไม่สามารถดำเนินการนำเข้าข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบกับจำนวนแผนงาน/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาหลายโครงการที่ดำเนินการล่าช้าจึงส่งผลให้ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง

- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๗.๗๘

มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลักต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา

เป็นปีที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างโดยเฉพาะระบบการบริการด้านสาธารณสุข ระบบการศึกษาและวิถีชีวิตของคน ซึ่งก่อให้เกิดประเด็นปัญหาหลายประการ แต่เนื่องจากส่วนราชการมีการปรับแผนการดำเนินการภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศ และมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี มีการพัฒนาและสร้างระบบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และเกิดการปรับตัวในสังคมพหุวัฒนธรรม จึงส่งผลให้ในช่วงปลายปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ส่วนราชการสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานได้หลายประการและสามารถปรับแผนการดำเนินงานที่ดำเนินการล่าช้าบางแผนงาน/โครงการให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน ทำให้มีจำนวนโครงการล่าช้าน้อยลง จึงส่งผลให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายดีกว่าปีที่ผ่านมา แต่ยังคงมีการดำเนินการหลายประเด็นที่ไม่มีความคืบหน้าและล่าช้าอยู่ ทำให้ผลการประเมินค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๙.๖๙

มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลักต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๓ ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งประกาศใช้เพิ่มเติมในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เนื่องจากมีแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ทำให้การกำหนดโครงการสำคัญมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่คัดเลือก พบว่ามีโครงการที่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผน และในส่วนที่อยู่ระหว่างการดำเนินการสามารถดำเนินการได้ตามแผนเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายดีกว่าปีที่ผ่านมา แต่ยังคงมีการดำเนินการหลายประเด็นที่ไม่มีความคืบหน้าและล่าช้าอยู่ ทำให้ผลการประเมินค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๒.๖๐

มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลักต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๓ ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

เนื่องจากเป็นปีสิ้นสุดของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทำให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้ความสำคัญและเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแผน ส่งผลให้โครงการส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผน สามารถตอบโจทย์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ได้ ทำให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายดีกว่าปีที่ผ่านมา แต่ยังคงมีแผนงาน/โครงการที่สำคัญอีกจำนวนหนึ่งที่ดำเนินการล่าช้า ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแผนได้ จึงทำให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ ๘๐

๓.๔ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข และ ๒) ด้านสังคม ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๑๒

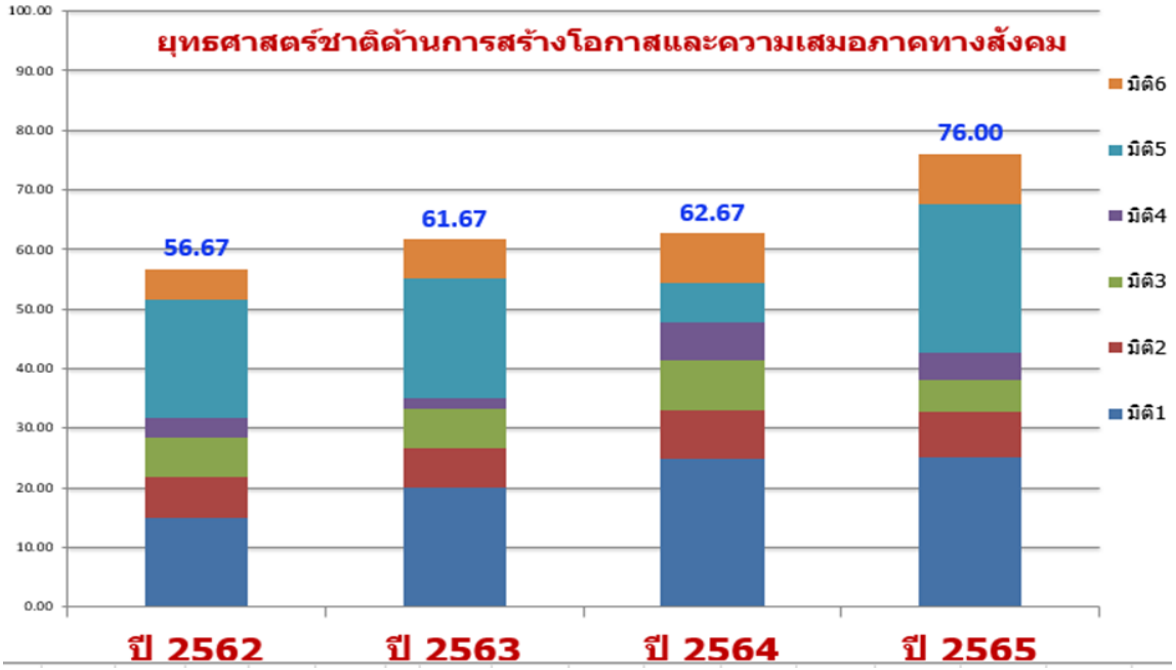

ภาพที่ ๑๒ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๑๒ โดยมีผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐๐** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวนแผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๕๖.๖๗

เนื่องจากปี ๒๕๖๑ ได้มีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ดังนั้น ในปี ๒๕๖๒ จึงเป็นห้วงเวลาของการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในระยะเริ่มต้น ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้มีการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ ซึ่งส่วนมากอยู่ระหว่างดำเนินการ และพบว่าในภาพรวมมีปัญหาอุปสรรคในการกำหนดประเด็นปฏิรูปที่ควรเป็นการปฏิรูปในเชิงระบบและโครงสร้าง ส่งผลต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับการดำเนินการมีความล่าช้าหรือความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๕ จึงส่งผลต่อค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง

- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๑.๖๗

เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นวงกว้าง ประกอบกับความต่อเนื่องของวิกฤตเดิมโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ทำให้ภาครัฐและส่วนราชการต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายอย่างเร่งด่วนเพื่อเยียวยากลุ่มผู้ได้รับผลกระทบและกลุ่มเปราะบาง ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งการปรับตัวของภาครัฐภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้ภาครัฐต้องเน้นการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ทั่วถึง และสอดคล้องต่อสถานการณ์มากขึ้น จึงส่งผลให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปรับตัวดีขึ้นจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาการขับเคลื่อนเชิงประเด็นที่สำคัญ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และปัญหาในเชิงกลไก เช่น การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๒.๖๗

ได้มีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งการเปลี่ยนผ่านของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ไปสู่แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีผลทำให้แผนการปฏิรูปประเทศบางด้านถูกลดทอนประเด็นปฏิรูป เช่น ด้านสาธารณสุข แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) มี ๑๐ ประเด็นปฏิรูป เมื่อมีแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกิจกรรม Big Rock จำนวน ๕ ประเด็นเท่านั้น ซึ่งมีบางประเด็นปฏิรูปหายไป เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ และประเด็นปฏิรูปที่ ๙ การคุ้มครองผู้บริโภค สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม มีการกำหนดกิจกรรมที่ลดรูปลง ซึ่งเดิมประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ครอบคลุมการปฏิรูปเชิงพื้นที่ สิทธิบทบาทชุมชน ทรัพยากร ทุน สวัสดิการ และเศรษฐกิจชุมชน ต่อมาแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เปลี่ยนเป็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ซึ่งมุ่งเน้นการออกกฎหมายลำดับรองเท่านั้น (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๔)

ด้วยเหตุที่แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่ลดรูปลง ทำให้มีจำนวนโครงการสำคัญในการติดตามลดลง ซึ่งพบว่า การขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นั้น มีโครงการที่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผน สำหรับโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการสามารถดำเนินการได้ตามแผนเป็นส่วนใหญ่ จึงส่งผลให้มีค่าการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ปี ๒๕๖๔ เป็นห้วงปีที่ใกล้จะครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปีในปี ๒๕๖๕ ซึ่งยังคงพบปัญหาและข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศในประเด็นเดิมเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา เช่น

การบูรณาการของทุกภาคส่วน การจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๖.๐๐

ในห้วงปี ๒๕๖๕ เป็นปีที่แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง ทำให้เป้าหมายในการติดตามโครงการเน้นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรมและก่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต พบว่า การดำเนินการส่วนใหญ่มีการขับเคลื่อนและมีความคืบหน้าแล้ว แต่ยังคงอยู่ระหว่างดำเนินการทั้งหมด ซึ่งการขับเคลื่อนในเชิงระบบและโครงสร้างต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ บางโครงการอยู่ในจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนเท่านั้น ในภาพรวมจึงยังไม่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมของการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง ทำให้มีค่าประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรนำกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศมาขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

๓.๕ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๑๓

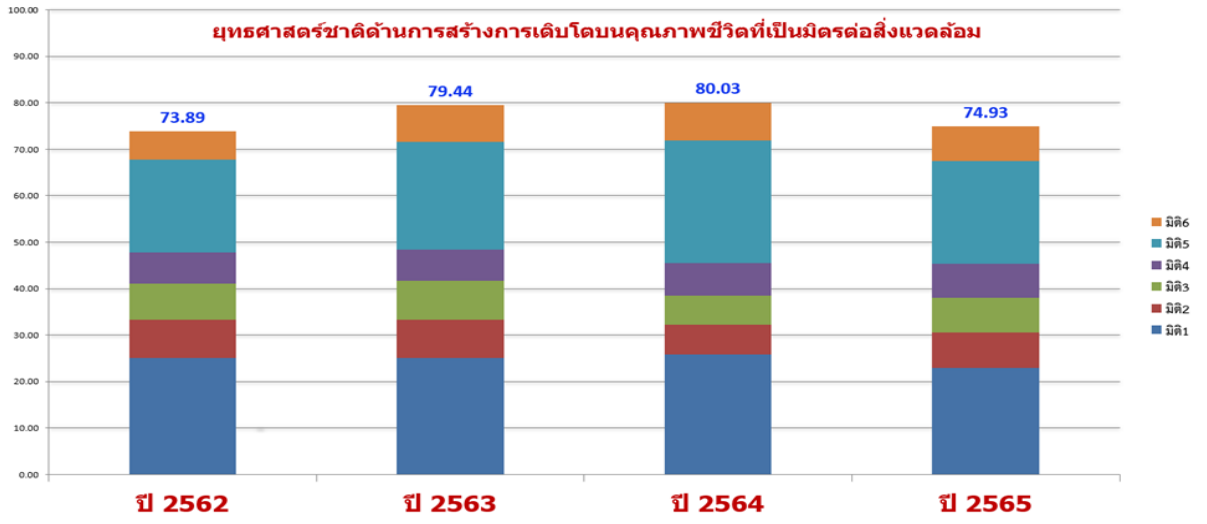

ภาพที่ ๑๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๑๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๓** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวนแผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๓.๘๙

โดยที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ แม้ว่าในช่วงปี ๒๕๖๒ การดำเนินการบางส่วนจะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ แต่ตัวชี้วัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังคงผ่านเกณฑ์ จึงทำให้ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี

- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๙.๔๔

แม้ว่าในปี ๒๕๖๓ การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติในหลากหลายประเด็นจะต้องหยุดชะงักจากผลกระทบของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ มีการปิดประเทศ ปิดสถานบริการ รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว แต่กลับเป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เนื่องจากการงดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดการฟื้นฟู ส่งผลให้ค่าประเมินความสำเร็จในปี ๒๕๖๓ สูงขึ้น

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๐๓

ในปีนี้สถานการณ์โดยรวมของประเทศยังคงมีลักษณะต่อเนื่องเช่นเดียวกันกับปี ๒๕๖๓ และยังอยู่ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ รวมถึงมีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ลดจำนวนเรื่องและประเด็นปฏิรูป เปลี่ยนเป็น กิจกรรม Big Rock ทำให้กิจกรรมที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการมีจำนวนลดลง หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการ ทำให้แผนงาน/โครงการที่หยุดชะงักลงในช่วงต้นของการแพร่ระบาด สามารถดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดได้ ส่งผลให้มีการขยับขึ้นของค่าประเมินความสำเร็จอีกเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา

- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๔.๙๓

ปี ๒๕๖๕ เป็นปีที่เริ่มคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ ลง ทำให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทยอยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามปกติมากขึ้น และช่วงสองปีที่ผ่านมาเกิดการสะสมปัญหาขยะพลาสติกจากการที่ประชาชนต้องกักตัวและทำงานจากที่บ้าน ทำให้ในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่สูงขึ้น

เป็นประวัติการณ์ จนหลายจังหวัดของประเทศไทยมีค่าฝุ่น PM2.5 สูงระดับต้น ๆ ของโลก รวมถึงเกิดประเด็นการทุจริตคอร์รัปชั่นในหน่วยงานภาครัฐด้านป่าไม้ ส่งผลกระทบต่อธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้เป็นปีที่แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง แต่ยังมีกิจกรรม Big Rock ที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ทำให้ค่าประเมินความสำเร็จของปี ๒๕๖๕ ต่ำลงกว่าปี ๒๕๖๔

๓.๖ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๒) ด้านกฎหมาย ๓) ด้านกระบวนการยุติธรรม และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๑๔

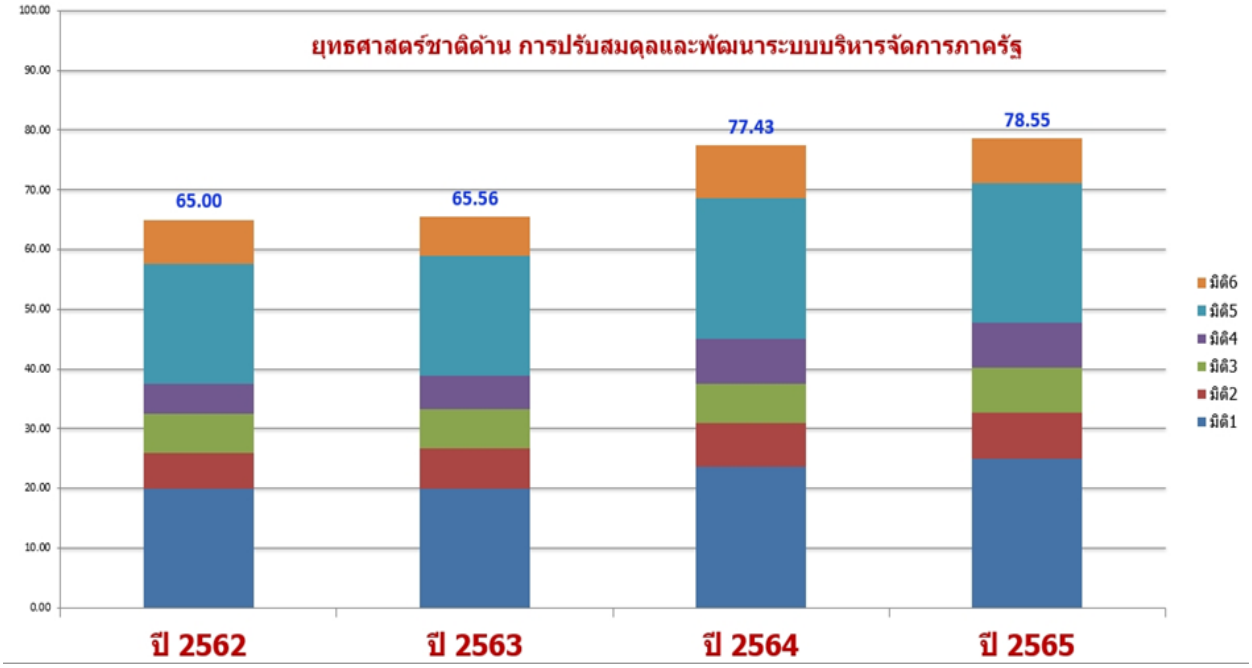

ภาพที่ ๑๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๑๔ โดยมีผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ โดยใน**ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๕** โดยมีปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินค่าความสำเร็จในแต่ละปี ๓ ประการ คือ ๑) บริบทและสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ๒) การคัดเลือกแผนงาน/โครงการในการติดตาม และ ๓) จำนวน

แผนงาน/โครงการที่คัดเลือกมาติดตามตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๕.๐๐

เนื่องจากเป็นปีที่เริ่มดำเนินการการติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ พบว่า โครงการส่วนใหญ่สนับสนุนสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และมีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในระดับมาก โดยผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีการบูรณาการ และมีแนวโน้มการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวในระดับปานกลาง สำหรับประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลการดำเนินงานจากดัชนีการรับรู้การทุจริต จากการจัดอันดับโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่า แนวโน้มของปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันในประเทศไทยไม่ลดลง

- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๕.๕๖

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ส่งผลให้การบริหารงานบุคคลของภาครัฐทุกประเภทต้องปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และด้านกฎหมาย ทั้งนี้ ผลการดำเนินการส่วนใหญ่มีสถานะความสำเร็จต่ำกว่าเป้าหมาย รวมทั้งมีประเด็นการปฏิรูปที่มีค่าสถานการณ์บรรลุเป้าหมายลดลง จากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ แผนการปฏิรูประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในประเด็นกำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และสมรรถนะสูง และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ในประเด็นมีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๗.๔๓

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ส่งผลอย่างต่อเนื่องทำให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศล่าช้า ประกอบกับการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ซึ่งห้วงแรกที่ยังไม่ได้กำหนดเป็น Big Rock และโครงการสำคัญ ทำให้ต้องพิจารณาคัดเลือกโครงการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของแผน ต่อมาเมื่อมีการกำหนดโครงการใน Big Rock และโครงการสำคัญ ทำให้มีจำนวนโครงการที่ต้องติดตามมากกว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ส่งผลให้การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดได้ดีมากขึ้น โดยมีค่าประเมินความสำเร็จสูงกว่าปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๗ ทั้งนี้ ยังมีโครงการที่มีความล่าช้าจากการดำเนินงานหลายโครงการ ส่งผลให้การติดตามไม่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายของแผน

- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๘.๕๕

จากการดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา พบว่า ส่วนราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบมีการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ทำให้ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละปีมีค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นปีที่แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง แต่ยังมีบางโครงการ/กิจกรรมที่ยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และไม่อาจบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศได้

๔. ข้อเสนอแนะ เร่งรัดในห้วงระยะเวลาถัดไป

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในวงรอบ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ที่ผ่านมา ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินแผนงาน/โครงการหลายประการ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมาย และเป้าประสงค์ที่ได้วางไว้ จึงได้มีข้อเสนอแนะ เร่งรัดในห้วงระยะเวลาถัดไป (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ดังต่อไปนี้

๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๔.๑.๑ ด้านการเมือง

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** ควรจัดทำโครงการสำคัญให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัด และควรดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** ควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอเพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** ควรพิจารณาผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... และให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... หรือปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานและให้นำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งควรทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่สำคัญควรมีรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบลควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ รวมทั้งการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำผลการประเมินมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** พบปัญหาอุปสรรคของความซ้ำซ้อนของการรายงานด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ แต่การรายงานดังกล่าวไม่สะท้อนผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๔.๑.๒ ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** ควรดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ต่อไป

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** เร่งรัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** ควรผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๖ กิจกรรม หรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดต่อไป

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ พร้อมทั้งสรุปผลเพื่อให้หน่วยปฏิบัตินำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** โดยที่ผ่านมา ยังมีปัญหาอุปสรรคของความซ้ำซ้อนของการรายงานด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติในขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีการรายงานผลการดำเนินการให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้ทราบ แต่การรายงานดังกล่าวไม่สะท้อนผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๔.๑.๓ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ต้องเป็นหน่วยงานหลักมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการฯ ตัวชี้วัดเป้าหมาย และการเชื่อมโยงแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ ให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานร่วมบูรณาการเกิดความเข้าใจ และดำเนินการเกิดประสิทธิภาพให้ผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมาย และควรต่อยอดโครงการที่เคยดำเนินการและมีผลกระทบในทางที่ดีต่อไป

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** โดย สศช. และสำนักงบประมาณ ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนโครงการสำคัญ การดำเนินงานตามภารกิจหน่วยงานที่สนับสนุนผ่านการบูรณาการการทำงานด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** ควรเร่งรัดดำเนินการ ดังนี้ ๑) แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ๒) เร่งรัดประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามและแก้ไขปัญหาการแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จทางสื่อออนไลน์ พ.ศ. .... ๓) เร่งรัดออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับภัยออนไลน์ได้อย่างเท่าทัน

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** จากที่ผ่านมาได้สร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้กับประเทศ เช่น โครงสร้างเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทั่วประเทศให้กับประชาชน การจัดทำหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในหลากหลายมิติ การวางระบบการตรวจสอบข้อความที่เผยแพร่อันเป็นเท็จ อย่างไรก็ดีควรสร้างแนวทางการขับเคลื่อนจากฐานรากสู่บน คือ ให้ภาคประชาชนร่วมขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานผ่านการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ อาทิ การใช้โครงข่ายอินเตอร์เน็ตประชารัฐ เพื่อการเพิ่มผลผลิตของหมู่บ้าน การเผยแพร่หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชนโดยภาครัฐ ร่วมสนับสนุนงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่อันเป็นเท็จหรือการหลอกลวงกันในกลุ่มหมู่บ้าน โรงเรียน หรือประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรเร่งพัฒนาเพิ่มเติมขีดความสามารถของระบบติดตามงานแผนงานโครงการ และการใช้งบประมาณ จากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นฐานข้อมูล Big Data ของการพัฒนาประเทศ

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรมีระบบรวบรวมรายงานบูรณาการจากคณะกรรมาธิการ และคณะอนุกรรมาธิการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน มีลักษณะที่เป็นภาพเดียวกัน Single Windows เพื่อบูรณาการการตรวจสอบการทำงานภาครัฐได้อย่างถูกต้องแม่นยำและสามารถวางแนวทางเสนอแนะเร่งรัดได้อย่างทันท่วงทีเมื่อตรวจพบปัญหาและอุปสรรค

๔.๑.๔ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับ ๓

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** - ไม่มี –

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR)

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริง และจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

(๑) หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพิจารณาเตรียมความพร้อม จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนและวางแผนปฏิบัติงานของโครงการสำคัญต่าง ๆ ตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการตั้งงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต่อไป

(๒) โครงการสำคัญหลายโครงการยังคงเป็นลักษณะของการปฏิบัติราชการประจำ และไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน รวมถึงโครงการสำคัญของหน่วยงานที่เสนอขอรับงบประมาณยังเป็นโครงการฝึกอบรมหรือโครงการขนาดเล็กที่ไม่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจได้

(๓) หากโครงการสำคัญเป็นโครงการต่อเนื่อง ควรมีการทบทวนรูปแบบกิจกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ และมีการติดตามประเมินความคุ้มค่าต่อการลงทุน

๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

(๑) สำนักงบประมาณควรพิจารณาปรับปรุงระบบงบประมาณให้มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ ซึ่งต้องกำหนดจากแผนพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดมาตรการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณว่าได้ดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ

(๓) รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละแผนงาน กำหนดประเด็นและพิจารณาการจัดลำดับของความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงานและโครงการเพื่อให้สามารถเสนองบประมาณให้ตรงตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน

(๔) ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณซึ่งมีอยู่อย่างค่อนข้างจำกัด ตามลำดับความสำคัญของโครงการที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามสถานการณ์ของโลกและของประเทศไทย

๓) การดำเนินการด้านกฎหมาย ควรเร่งรัดการตรากฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น ๑) การร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. .... ๒) การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และ ๓) ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. .... ซึ่งปัจจุบันค้างการพิจารณาในระเบียบวาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ในด้านพลังงาน บางกิจกรรมยังมีความล่าช้า จึงควรเร่งแก้ไข ดังนี้ ควรเร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบหรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงาน ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติด้านงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเร่งรัดการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ....

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

(๑) จากการลงพื้นที่ของคณะกรรมาธิการ ตสร. และการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พบว่า การกำหนดเป้าหมายของจังหวัดไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในระดับชาติ ทั้งในเรื่องของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการ เช่น การกำหนดเป้าหมายการเติบโตของ GDP ของจังหวัดที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับชาติ ซึ่งส่งผลให้ในทางปฏิบัติจะไม่สามารถดำเนินการให้ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

(๒) สศช. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงบประมาณร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ควรมีการถ่ายทอดเป้าหมายย่อย (Milestone : MS) ภายใต้กิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยเฉพาะกลุ่มหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนการดำเนินการ

(๓) การยกระดับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของ IMD World Competitiveness Center ให้มีอันดับที่ดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายการจัดอันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕

(๔) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส ๒๐๑๙ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานมีความล่าช้า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการหรือยืดหยุ่นขั้นตอนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(๕) เห็นควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานต้นสังกัด ชี้แจงกรณีที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ และเห็นควรให้เสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในภาพรวมของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้วย

(๖) สศช. ควรพิจารณาสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้สนองตอบต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมในห้วงต่อไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

(๗) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการบูรณาการเพื่อให้การดำเนินการกิจกรรม/โครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

(๑) ข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานในระบบ eMENSCR พบว่า ยังไม่ครบถ้วน และอาจเป็นผลให้การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายประจำปี ๒๕๖๕ คลาดเคลื่อนไป

(๒) ควรมุ่งเน้นการประเมินผลในเชิงสถิติ เชิงนโยบาย และเชิงมูลค่า เพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการจัดทำโครงการสำคัญและขอรับจัดสรรงบประมาณในปีถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) การประเมินผลการดำเนินงานจากปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จ ควรมีการใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในแต่ละปี เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้มากที่สุด และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

(๑) ควรจัดทำรายงานผลเป็นรายไตรมาส เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขอย่างทันการณ์

(๒) สศช. และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ควรเพิ่มเติมข้อมูลหัวข้อ “ผลการดำเนินการ” ในระบบ eMENSCR ให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบันมากขึ้น เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้สืบค้นข้อมูลความคืบหน้า ผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคได้อย่างต่อเนื่อง

(๓) ควรมุ่งเน้นการพิจารณาศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินงานว่าแผนงาน/โครงการของหน่วยงานที่ได้ดำเนินการว่าเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด รวมทั้ง ได้มีกระบวนการขับเคลื่อนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อให้สามารถตอบเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

(๔) การรายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ตามมาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ไม่สอดคล้องในรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการ

๔.๓ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอแนะในภาพรวม

๑) **ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน** ควรมีการปฏิรูประบบราชการอย่างแท้จริง กำหนดอำนาจ บทบาทหน้าที่ และระบบการบริหาร การแบ่งมอบอำนาจ และการกระจายอำนาจ ของราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสม โดยกำหนดเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอย่างแท้จริง และสมบูรณ์ภายใน ๕ ปี

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** ควรปฏิรูประบบงบประมาณให้สอดคล้องกับระบบโครงสร้าง สอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ระดับส่วนกลาง

- กำหนดประเด็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการจะบรรลุเป้าหมายและจัดสรรงบประมาณเป็นงบบูรณาการ
- ปฏิรูปหน่วยปฏิบัติในการดำเนินการด้านงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงาน
- ปรับปรุงกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ โดยนำ Value Chain เป็นหลักในการพิจารณา

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรนำพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญขับเคลื่อนในระดับของราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ
- งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนราชการและงบประมาณจากงบพัฒนาจังหวัด ควรกำหนดให้กลไกจังหวัดมีอำนาจอย่างแท้จริงในการปรับใช้ให้สอดคล้องกับปัญหาของในจังหวัด

๓) **ระบบฐานข้อมูลกลาง** จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง Big data ที่ชัดเจนและมีความเป็นเอกภาพทั้งระบบ

๔) **การนำนโยบายไปปฏิบัติ**

การจัดทำโครงการสำคัญ

(๑) ระดับส่วนกลาง

- พิจารณาลำดับความเร่งด่วนและความสำคัญที่ผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
- กำหนดค่าเป้าหมายตั้งแต่ระดับแผนงาน โครงการ จนถึงระดับแผนแม่บท ให้มีความชัดเจน และควรมีการนำเสนอผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการว่ามีความสอดคล้องและบรรลุค่าเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้ง การบูรณาการร่วมกับองค์กรหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ระบบการติดตามประเมินผล ตลอดจนระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
- มีการรายงานความคืบหน้า รวมถึงปัญหา อุปสรรค ของผลการดำเนินการทุกโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

(๑) ระดับส่วนกลาง

- มีกลไกกำหนดนโยบายในระดับแผนแม่บทเพื่อบูรณาการเป้าหมาย กำหนดทิศทางการทำงาน และงบประมาณให้เป็นทิศทางเดียวกัน

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรมอบหมายเป้าหมายระดับแผนที่สำคัญเพื่อกำหนดให้เป็นเป้าหมายของจังหวัด และควรกำหนดให้มีกระบวนการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

- การขับเคลื่อน ควรมีกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ (ทุกส่วนราชการ) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๔.๔ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๔.๑ ด้านสาธารณสุข

๑) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** ควรทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ รวมทั้งวิธีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานของแผนที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

๒) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ๑) ควรกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการดำเนินการต้องใช้ระยะเวลา ๒) ควรพิจารณากำหนดให้มีกลไกระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่ชัดเจน ๓) ควรมอบความดีความชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศ ๔) การดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ควรมีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการประสาน และขับเคลื่อนบูรณาการระหว่างหน่วยงาน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และ ๕) ควรติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง

๔.๔.๒ ด้านสังคม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** ดังนี้ ๑) ส่งเสริมการสร้างเสริม “ตำบลเข้มแข็ง” ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจตุพลัง ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนของทุกภาคส่วน และ ๒) การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น ระบบ TPMAP

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** ควรมีการบูรณาการการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** ควรเร่งรัดผลักดันกฎหมาย และกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เนื่องจากเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ควรส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ รวมทั้งจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการควรมีการประเมินผลการดำเนินงานพร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** สศช. และหน่วยงานหลักควรจัดทำรายงานที่แสดงให้เห็นถึงแผนการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ด้วย

๔.๕ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** ดังนี้ ๑) หน่วยงานของรัฐควรมีการนำเข้าข้อมูลในระบบ eMENSCR เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการในระยะต่อไป และ ๒) หน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ และมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** ดังนี้ ๑) ควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการเร่งด่วนเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และ ๒) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** ควรมีการเร่งรัด ผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ควรดำเนินการ ดังนี้ ๑) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจหลักการ และความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและแผนระดับที่ ๒ ต่าง ๆ ๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ ต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ ๓) หน่วยงานของรัฐต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ๕) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** หน่วยงานผู้เป็นเจ้าของแผนต้องนำเข้าข้อมูลแผน และนำเข้าข้อมูลรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนระดับที่ ๓ ในระบบ eMENSCR สำหรับกลไกและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรจัดทำรายงานให้ตรงกับรอบระยะเวลาในการดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

๔.๖ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๖.๑ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

(๑) ปัญหาการพิจารณากลั่นกรองและจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนปฏิรูปประเทศส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นภารกิจประจำของหน่วยงานมิใช่โครงการที่จะขับเคลื่อนตามเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ตอบสนองต่อค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์

(๒) การถ่ายทอดเป้าหมายของแผนไม่เป็นไปตามหลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationships : X Y Z)

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** โครงการที่สำคัญบางโครงการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ และการกำหนดโครงการสำคัญไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดของแผน

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** ปัญหาเกี่ยวกับการล่าช้าในการจัดทำหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ การแก้ไขปัญหาความล่าช้าการอุทธรณ์ และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** พบว่า ปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การประสานงานและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** – ไม่มี-

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** สศช. ควรกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลให้หน่วยงานของรัฐลงข้อมูลการรายงาน/ความคืบหน้าของโครงการในระบบ eMENSCR ตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเร่งรัดสำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินในวงรอบ ๕ ปี ถัดไป ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๑) ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๖๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่ยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จควรผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒) ในระยะถัดไปควรคัดเลือกโครงการสำคัญ และโครงการที่มีผลต่อการขับเคลื่อนด้านการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นำไปบรรจุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวต่อไป

๓) ควรทบทวนความเข้าใจของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในบทบาท หน้าที่และอำนาจในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเร่งรัดอื่น ๆ

๑) เร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ (Protocol) และปรับระบบดิจิทัลให้มีมาตรการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒) เร่งรัดรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นก่อนสรุปการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริการงานภาครัฐให้ทันสมัย พ.ศ. .... และปรับปรุง/แก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓) ควรนำผลการศึกษาเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) และการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากภายนอกเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry) ไปทดลองปฏิบัติในหน่วยงานนำร่อง (Sandbox) ในหลายหน่วยงาน แล้วนำผลสรุปปัญหาอุปสรรคมาเป็นแนวทางพิจารณาต่อไป

๔) ติดตามการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาการบริหารราชการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการปลดล็อค ๗๕ ประเด็น โดยระยะยาว ประเด็นการปรับปรุงขั้นตอนการโอนสินทรัพย์มิให้สินทรัพย์เสื่อมสภาพไปก่อน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการให้นำมาดำเนินการขับเคลื่อนต่อไป

๕) เร่งรัดการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะเรื่องการอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๔.๖.๒ ด้านกฎหมาย

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** –ไม่มี-

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีต่อ ๆ ไป ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ รวมทั้งควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบและการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งอาจต้องใช้วิธีจัดจ้างจากภายนอก (Outsource) และควรให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปให้แล้วเสร็จ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** - ไม่มี-

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ทำให้กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... ต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น หากมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้วควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้หน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ควรเตรียมการและเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำประมวลกฎหมายแล้วเสร็จและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** –ไม่มี-

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** –ไม่มี-

๔.๖.๓ ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** - ไม่มี-

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

- ปัจจุบันสภาทนายความไม่สามารถจัดทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศเนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน จึงควรขยายการให้บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณและให้บริการได้อย่างกว้างขวาง ควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการเป็นเวลา ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนและไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** – ไม่มี-

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย จึงควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงาน

ยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** –ไม่มี-

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** –ไม่มี-

๔.๖.๔ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับที่ ๓

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ** โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** - ไม่มี-

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย** ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริง และจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

๕. ด้านผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในปี ๒๕๖๕

กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๖๓ ฉบับ ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน ๑๐๕ ฉบับ คงเหลือ จำนวน ๑๕๘ ฉบับ กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๔๕ ฉบับ และกฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควร**เร่งรัดเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒๖ ฉบับ** ซึ่งขณะนี้ยังคงค้างและอยู่ระหว่างดำเนินการ **ทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๙ ฉบับ** รัฐบาลควรต้องเร่งรัดดำเนินการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาให้แล้วเสร็จต่อไป เนื่องจากเป็นกฎหมายสำคัญที่ส่งผลต่อสาธารณชน และส่งผลต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศชาติให้ก้าวหน้าและทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก

๖. การติดตามด้านงบประมาณต่อผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาด้านงบประมาณต่อรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ สรุปได้ดังนี้

ผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

ในระยะแรกที่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศบังคับใช้ หน่วยงานของรัฐได้นำเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวมจำนวน ๑๗๓ เรื่อง ที่ได้รับการกำหนดไว้ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ หลังจากที่แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศบังคับใช้ ตามกิจกรรม Big Rock รวมจำนวน ๖๒ กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ทั้ง ๑๓ ด้าน โดยกำหนดขึ้นจากเรื่องและประเด็นที่เห็นว่ามีความสำคัญ เกิดการเปลี่ยนแปลงและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมภายในปี ๒๕๖๕

จากภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน **ทั้งสิ้น ๓๖๖ โครงการ** กรอบวงเงิน จำนวน **๓๐,๘๙๘,๗๗๒,๔๕๑.๐๐ บาท** ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๕๕๘,๕๗๗,๘๖๐.๐๐ บาท งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๑๖๔,๒๔๓,๐๖๔.๐๐ บาท โดยมีข้อมูลเบื้องต้นในการทำการก่อหนี้ผูกพัน จำนวน ๙๐๐,๒๕๔,๗๖๙.๙๙ บาท การสำรองเงิน มีหนี้ จำนวน ๑๖๓,๘๓๔,๙๐๐.๐๐ บาท และการเบิกจ่ายแล้วจำนวน ๒,๐๘๗,๖๙๖,๔๘๓.๔๕ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๔ คงเหลือจำนวน ๔,๐๑๒,๔๕๖,๙๑๐.๕๖ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๖ ผลการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

๑) โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่มีผลการใช้จ่ายงบประมาณสูง

- **ด้านการเมือง** โครงการการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ e-Learning เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย โดยสถาบันพระปกเกล้า งบประมาณ จำนวน ๙๓๖,๘๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๙๑๗,๘๐๐.๐๐ หรือร้อยละ ๙๗.๙๗
- **ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** โครงการการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัลโดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม งบประมาณ จำนวน ๒,๒๔๙,๕๐๐.๐๐ เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐
- **ด้านกระบวนการยุติธรรม** โครงการส่งเสริมการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว โดย สำนักงานศาลยุติธรรม งบประมาณ จำนวน ๖๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐

- **ด้านเศรษฐกิจ**

- โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี กิจกรรมพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณ จำนวน ๑๑,๔๓๗,๖๔๕.๐๐ บาท เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐ และโครงการส่งเสริมอาชีพประมง กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านการประมง (Zoning AGRIMAP) โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณ จำนวน ๔๔,๔๑๘,๕๙๙.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๔๔,๓๘๕,๒๙๑.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๙๓

- โครงการการดำเนินการเพื่อรองรับการประกาศเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชน โดยกรมการท่องเที่ยว งบประมาณ จำนวน ๕๘๓,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๕๘๒,๕๒๔.๘๗ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๘๓

- โครงการจัดทำชุดฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ตามมาตรฐานอาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ งบประมาณ จำนวน ๔,๘๐๐,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๔,๗๙๓,๖๕๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๘๖

๒) โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่มีผลการใช้จ่ายงบประมาณค่อนข้างต่ำ

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ โดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ งบประมาณ จำนวน ๓๐,๗๖๘,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๒,๒๙๘,๑๐๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๗.๔๗

- **ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ** โครงการศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม งบประมาณ จำนวน ๗๙,๙๙๗,๔๑๖.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๑๕,๙๙๗,๐๐๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๑๙.๙๙

- **ด้านการศึกษา** โครงการรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาทักษะและสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรม ๔ การศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (กระทรวง อว.) งบประมาณ จำนวน ๑,๘๕๐,๑๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๓,๐๔๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๐.๑๒

- **ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** โครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาระบบบริการเอกสารจดหมายเหตุเพื่อประชาชน โดยกรมศิลปากร งบประมาณ จำนวน ๓๓,๙๙๕,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๓,๔๒๖,๔๘๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๑๐.๐๘ และโครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาบริการห้องสมุดดิจิทัล หอสมุดแห่งชาติ โดยกรมศิลปากร งบประมาณ จำนวน ๓๒,๖๘๐,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๔,๘๑๓,๔๙๒.๕ บาท หรือร้อยละ ๑๔.๗๓

โดยหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ**ประเด็นท้าทาย** และ**การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป** ดังนี้

๑. ประเด็นท้าทายที่เกิดจากการปฏิรูปประเทศ

๑.๑ ภาพรวมของประเด็นท้าทาย

๑) การขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปทั้ง ๑๓ ด้านอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์มีความยั่งยืน

๒) การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๓) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔) การบริหารงานและการบริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน โดยได้กำหนดเป็น“**ประเด็นการปฏิรูปที่ดำเนินการต่อเนื่อง**”และ“**การดำเนินการในระยะต่อไป**” ไว้เป็นรายละเอียดในประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านทั้ง ๑๓ ด้าน ผ่านกลไกการดำเนินการตามหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act : PDCA) และกลไกการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

๒. การดำเนินการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป

๒.๑ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง ให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนตาม**หลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act : PDCA)** เพื่อใช้เป็นแนวทางให้เกิดการ “**ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง**” ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการควบคุมและบริหารจัดการการทำงานให้เป็นระบบแบบองค์รวม

๒.๒ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศผ่านกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ

๓. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๓.๑ การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปในระยะต่อไป จะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดกรอบของการดำเนินการ การกำหนดความต้องการ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ เนื่องจากงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นงบประมาณที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการเพื่อปิดช่องว่าง (GAP) การขับเคลื่อนเพื่อการบรรลุเป้าหมาย และยังส่งผลกระทบไปถึงการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y๑) ด้วย แต่ในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ จะแสดงผลการเบิกจ่ายเต็มจำนวนตามที่ได้รับจัดสรร ร้อยละ ๑๐๐ (เบิกจ่ายเต็มจำนวน ที่ได้รับจัดสรรจากกรมบัญชีกลาง) ทำให้ไม่สามารถติดตามการใช้จ่ายซึ่งจะแสดงผล

ในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของกรมบัญชีกลาง หรือระบบแสดงผลการเบิกจ่ายของสำนักงบประมาณได้

ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเรื่องดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่วมกันเพื่อที่จะสามารถแสดงให้เห็นว่า งบประมาณที่จัดสรรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้น สามารถใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเอกสารงบประมาณอย่างแท้จริง

๓.๓ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการดำเนินการต่อไป จะต้องให้ความสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจต่อประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศว่ายังมีเรื่องหรือประเด็นใดที่จะต้องทำการเร่งรัดผลักดันอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานเข้าไปรองรับให้สัมพันธ์สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันกับประเด็นการปฏิรูปที่จะดำเนินการต่อไป

แต่อย่างไรก็ดี สศช. ควรจะต้องมีการพิจารณาร่วมกันกับสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ดังนี้

๑) **กำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำและเสนอโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยอาจใช้หลักเกณฑ์หรือรูปแบบลักษณะเดียวกันกับการดำเนินโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ** และควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติเห็นชอบ เพื่อเป็นมาตรการในการดำเนินการติดตามเร่งรัดให้บรรลุผลสำเร็จ

๒) **การติดตามประเมินผล** อาจจะกำหนดให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการดำเนินการติดตามเร่งรัดและประเมินผลโดยตรง

๓) **สำนักงบประมาณควรมีการกำหนดโครงสร้างงบประมาณหรือระบุในเอกสารงบประมาณให้สอดคล้อง และรองรับการดำเนินการที่แสดงให้เห็นไว้อย่างชัดเจน**ด้วย

๗. การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในภาพรวมในระยะต่อไป

ต่อกรณีที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติเห็นชอบให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ด้วยเหตุผลว่าการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในห้วงเวลาตามที่กำหนดแล้ว และที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๕ ได้มีมติรับทราบแล้ว

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศว่าเป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ พบว่า ในภาพรวมผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศยังคงไม่ปรากฏผลที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากการดำเนินการในหลาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรมดำเนินการ ต้องอาศัยระยะเวลาในการขับเคลื่อนและดำเนินงาน ไม่สามารถปรากฏผลสัมฤทธิ์

ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น หลายประเด็นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนเพื่อไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศที่พึงประสงค์

ดังนั้น การปฏิรูปประเทศจึงควรดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดให้ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดำเนินการภายใต้แผนระดับอื่น และกลไกของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยทำให้เกิดมาตรการบังคับในการขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อไป โดยการนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ไปร่วมการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่าน **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)** และ**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓** อันจะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานที่เป็นจุดคานงัดสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้น ๆ เนื่องจากการกำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและผลการปฏิรูปประเทศที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาดำเนินการที่ต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ผลที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อไปเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน

การปฏิรูปประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศได้สิ้นสุดลง จากการดำเนินงาน
ที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามรัฐธรรมนูญฯ
แต่เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามรัฐธรรมนูญฯ อย่างยั่งยืน
การปฏิรูปประเทศยังคงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องต่อไป
ผ่านแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ แผนระดับที่ ๓ โดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
รวมทั้งการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ : แสดงแผนผังความเชื่อมโยงของประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน กับเป้าหมายของแผนระดับที่ ๒

ที่มา : รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ ๑๕ แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของประเด็นการปฏิรูปประเทศ
กับแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง

****

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร (ก)

ส่วนที่ ๑ บทนำ ๑

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ๑๓

๒.๑ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ๑๓

๑) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๑๕

๒) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๕๗

๓) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๗๙

๔) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๑๐๓

๕) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๑๒๑

๖) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๑๓๕

๒.๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ๑๗๒

๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๑๗๒

๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๑๘๐

๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ๑๘๘

๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ๒๐๐

๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ๒๑๒

๖) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒๒๘

๗) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ๒๔๘

๘) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒๖๘

๙) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ๒๗๒

สารบัญ (ต่อ) หน้า

๑๐) แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ๒๘๕

๑๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๓๐๕

๑๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ๓๒๐

๑๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๓๓๔

๒.๓ ความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย และข้อเสนอแนะ ๓๔๕

ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษาด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ๓๗๑

ส่วนที่ ๔ บทสรุป ๔๐๕

ส่วนที่ ๕ สรุปประเด็นการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ต่อรายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ๔๒๙

****

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑ เปรียบเทียบผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ในปี ๒๕๖๕ (ข)

ภาพที่ ๒ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๕ (จ)

ภาพที่ ๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ (ช)

ภาพที่ ๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ (ญ)

ภาพที่ ๕ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ (ฏ)

ภาพที่ ๖ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ (ฐ)

ภาพที่ ๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๕ (ฑ)

ภาพที่ ๘ เปรียบเทียบผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ (ธ)

ภาพที่ ๙ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ (ธ)

ภาพที่ ๑๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ (ป)

ภาพที่ ๑๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ (ฝ)

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๑๒ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ (ภ)

ภาพที่ ๑๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ (ย)

ภาพที่ ๑๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ (ล)

ภาพที่ ๑๕ แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของประเด็นการปฏิรูปประเทศกับแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง (ฎฎ)

ภาพที่ ๑๖ ตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะทางเลือกในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๘

ภาพที่ ๑๗ สรุปผลวิเคราะห์การวิเคราะห์โอกาสการบรรลุเป้าหมาย ๙

ภาพที่ ๑๘ แสดงความเชื่อมโยงของแผนการปฏิรูปประเทศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๑๙

ภาพที่ ๑๙ แสดงการวิเคราะห์แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๕ ๔๖

ภาพที่ ๒๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ๔๘

ภาพที่ ๒๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๕๐

ภาพที่ ๒๒ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ ๖๔

ภาพที่ ๒๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ ๗๐

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๒๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ๗๑

ภาพที่ ๒๕ แสดงความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กับแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลัก จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๘๓

ภาพที่ ๒๖ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕ โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๘๕

ภาพที่ ๒๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๙๗

ภาพที่ ๒๘ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๙๙

ภาพที่ ๒๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕ โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านสาธารณสุข และด้านสังคม ๑๐๗

ภาพที่ ๓๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๑๑๓

ภาพที่ ๓๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๑๕

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๓๒ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕ โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๒๖

ภาพที่ ๓๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๑๓๐

ภาพที่ ๓๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๓๑

ภาพที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๕๖

ภาพที่ ๓๖ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ๑๖๖

ภาพที่ ๓๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๖๗

ภาพที่ ๓๘ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๗๔

ภาพที่ ๓๙ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๗๖

ภาพที่ ๔๐ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๗๗

ภาพที่ ๔๑ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๘๑

ภาพที่ ๔๒ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๘๕

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๔๓ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๘๖

ภาพที่ ๔๔ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๘๙

ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๕ ๑๙๗

ภาพที่ ๔๖ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๑๙๘

ภาพที่ ๔๗ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๐๑

ภาพที่ ๔๘ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๐๙

ภาพที่ ๔๙ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๑๐

ภาพที่ ๕๐ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๑๓

ภาพที่ ๕๑ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๑๘

ภาพที่ ๕๒ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๑๘

ภาพที่ ๕๓ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๓๐

ภาพที่ ๕๔ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๓๖

ภาพที่ ๕๕ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๓๗

ภาพที่ ๕๖ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๔ ๒๕๒

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๕๗ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๔ ๒๕๘

ภาพที่ ๕๘ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๕๙

ภาพที่ ๕๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๖๙

ภาพที่ ๖๐ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๗๐

ภาพที่ ๖๑ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๗๑

ภาพที่ ๖๒ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๗๕

ภาพที่ ๖๓ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๗๗

ภาพที่ ๖๔ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๒๗๘

ภาพที่ ๖๕ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๘๗

ภาพที่ ๖๖ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) ประจำปี ๒๕๖๕ ๒๘๘

ภาพที่ ๖๗ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๐๒

ภาพที่ ๖๘ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ๓๐๓

ภาพที่ ๖๙ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๐๖

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๗๐ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๑๔

ภาพที่ ๗๑ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๓๑๕

ภาพที่ ๗๒ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๒๑

ภาพที่ ๗๓ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๒๒

ภาพที่ ๗๔ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๓๒๓

ภาพที่ ๗๕ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (การอุดมศึกษา) ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๒๗

ภาพที่ ๗๖ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการอุดมศึกษา ประจำปี ๒๕๖ ๓๒๙

ภาพที่ ๗๗ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ๓๓๐

ภาพที่ ๗๘ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๓๖

ภาพที่ ๗๙ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ ๓๓๘

ภาพที่ ๘๐ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ๓๓๘

****

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	มิติทั้ง ๖ ด้านของรายการตรวจสอบ ในส่วนของการติดตามผลการดำเนินโครงการ	๗
ตารางที่ ๒	สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมและข้อเสนอแนะ	๒๑๙
ตารางที่ ๓	แสดงภาพรวมการติดตามกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๕	๓๔๕
ตารางที่ ๔	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด	๓๔๖
ตารางที่ ๕	รายชื่อกฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดดำเนินการ จำนวน ๑๑ ฉบับ	๓๖๕
ตารางที่ ๖	แสดงกิจกรรมการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	๓๗๙
ตารางที่ ๗	ภาคผนวก : รายงานการติดตามการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำแนกตามกิจกรรมปฏิรูปประเทศ	๓๙๑

****

ส่วนที่ ๑
บทนำ

❖ บริบทแผนการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ได้กำหนดเป้าหมายสำคัญสามประการที่ต้องดำเนินการให้บรรลุ ได้แก่ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยมาตรา ๒๕๙ กำหนดให้การดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านจะต้องเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังภายในระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

แผนการปฏิรูปประเทศจึงถูกกำหนดเป็นแผนที่มุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยน แก้ไขปัญหาอุปสรรคเร่งด่วนด้านโครงสร้าง กลไก หรือกฎระเบียบ เพื่อให้รากฐานการพัฒนาภายในประเทศมีความเหมาะสมเท่าทันกับบริบทการพัฒนาที่ต้องการให้เกิดขึ้น ได้แก่ ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๓) ด้านกฎหมาย ๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๕) ด้านเศรษฐกิจ ๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๗) ด้านสาธารณสุข ๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๙) ด้านสังคม ๑๐) ด้านพลังงาน ๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๑๒) ด้านการศึกษา และ ๑๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นแผนระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญ และมุ่งให้เกิดผลการดำเนินการในระยะ ๕ ปี ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยคำนึงถึงพลวัตและเงื่อนไขการพัฒนาที่ประเทศเผชิญอยู่ พร้อมไปกับการมีกลไกและมาตรการในการธำรงรักษาการเจริญเติบโตและการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างยั่งยืน และเป็นแนวทางให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน และมุ่งเน้นทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง และก้าวขึ้นไปเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕

โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งตลอดห่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในการดำเนินภารกิจตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว วุฒิสภา คณะกรรมาธิการ ตสร. และคณะกรรมาธิการสามัญ ได้ดำเนินงานตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ และ

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ หมวด ๑๐ ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ โดยมุ่งเน้นที่การติดตาม วิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงาน/โครงการ (Impact Assessment) ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based) ชัดเจนเชื่อถือได้ เพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานต่อเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ การให้ข้อเสนอแนะและเร่งรัดการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วนและดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงาน ให้สามารถดำเนินการและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ฉบับนี้ เป็นรายงานฉบับที่ ๔ และเป็นรายงานฉบับสุดท้ายตามห้วงระยะเวลา ๕ ปี ของการปฏิรูปประเทศนับแต่ที่มีการประกาศใช้แผนปฏิรูปประเทศในราชกิจจานุเบกษาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ต่อเนื่องถึงแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และดำเนินงานมาจนสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ โดยวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ ตสร. และคณะกรรมาธิการสามัญได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาและติดตามจากสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ

โดยจากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ที่รายงานต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และเสนอเข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา ได้สรุปข้อมูลว่าผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน มีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมแล้ว เช่น

ด้านการเมือง มีการจัดทำชุดความรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในรูปแบบหนังสือ สำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไป จัดให้มีแอปพลิเคชัน Smart Vote Civic Education เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าถึงข้อมูลผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ข้อมูลพรรคการเมือง และข้อมูล ที่ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีการบังคับใช้ พ.ร.บ. การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวของการทำงาน และการให้บริการของภาครัฐให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยปัจจุบันมีงานบริการภาครัฐผ่านระบบ e-Service รวม ๓๔๓ บริการ

มีแพลตฟอร์มกลางสำหรับประชาชน Citizen Portal ผ่านแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” และแพลตฟอร์มกลางสำหรับภาคธุรกิจผ่านเว็บไซต์ (www.bizportal.go.th)

ด้านกฎหมาย มีการบังคับใช้ พ.ร.บ.หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น พัฒนากฎหมายให้ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านกระบวนการยุติธรรม มีการบังคับใช้ พ.ร.บ.ระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน

ด้านเศรษฐกิจ มีระบบภาษีเพื่ออำนวยความสะดวก และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของรัฐ มีระบบการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ (e-Filling) และมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการ ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า พ.ศ. ....

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ซึ่งเป็นกลไกภาครัฐในการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

ด้านสาธารณสุข มีคลินิกหมอครอบครัว หรือ PCC : Primary Care Cluster และ Telemedicine ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์สามารถพูดคุยกันได้แบบ Real-time

ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ มีศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti-Fake News Center : AFNC) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิด รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาข่าวปลอมผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Website Line และ Facebook

ด้านสังคม มีการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม กระจายที่ดินทำกินให้ชุมชนแล้วจำนวน ๑,๔๔๒ ผืน ครอบคลุมพื้นที่ ๗๐ จังหวัด รวมเนื้อที่ ๕,๗๕๗,๖๘๒ ไร่ อันเป็นการช่วยเหลือประชาชนทั่วประเทศให้มีที่ดินทำกินรวม ๖๙,๓๖๘ ราย

ด้านพลังงาน มีการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติเพื่อปรับกระบวนการอนุมัติ อนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถลดระยะเวลาและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ มีระบบการจัดการเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ ด้วยระบบดิจิทัล (e-Complaint and Appeal) และมีระบบรับแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์ ปัจจุบันมีผู้แจ้งเบาะแสทั้งหมด ๗๖ เรื่อง เป็นการแจ้งแบบปกปิดตัวตน จำนวน ๖๖ เรื่อง และเป็นการแจ้งแบบเปิดเผยตัวตน จำนวน ๑๐ เรื่อง

ด้านการศึกษา มีการบังคับใช้ พ.ร.บ.กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด

ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ให้เป็นเมืองสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน รวมถึงการพัฒนาชุมชนต้นแบบ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” ให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ในส่วนการจัดทำ/ปรับปรุงกฎหมายการปฏิรูปประเทศ มีผลการดำเนินงานโดยเป็นกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๔๕ ฉบับ ณ สิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ประกอบด้วย กฎหมายที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๑๐ ฉบับ กฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน ๓๕ ฉบับ และอยู่ระหว่างหน่วยงานของรัฐจัดทำร่างกฎหมาย จำนวน ๒๒ ฉบับ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการเร่งดำเนินการจัดทำ/ปรับปรุง ให้แล้วเสร็จ และนำเสนอตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

ทั้งนี้ ภายหลังจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ การดำเนินการในระยะต่อไปนั้น หน่วยงานรับผิดชอบจะต้องนำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง และแผนระดับ ๓ ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนและสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

❖ แนวโน้มสถานการณ์ประเทศ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อเนื่องถึงปี ๒๕๖๖ ยังคงได้พบการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ สายพันธุ์ลูกผสมจากโอมิครอน ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของโลก รวมทั้งประเทศไทยยังคงฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่ แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยสำหรับประเทศไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ยังคงเน้นย้ำให้สถานประกอบการและประชาชนเฝ้าระวัง และป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด ๑๙ โดยให้มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรคอย่างเคร่งครัด

ขณะที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่าเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๕ ยังคงขยายตัวที่ร้อยละ ๒.๖ ตามการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว และการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องของอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน และแนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวในช่วงร้อยละ ๒.๗ – ๓.๗ (ค่ากลางของการประมาณการอยู่ที่ร้อยละ ๓.๒) โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญจาก (๑) การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว (๒) การขยายตัวของการลงทุน

ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ (๓) การขยายตัวในเกณฑ์ดีต่อเนื่องของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน และ (๔) การขยายตัวในเกณฑ์ดีของภาคเกษตร ทั้งนี้ คาดว่าการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวร้อยละ ๓.๒ ส่วนการลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐขยายตัวร้อยละ ๒.๑ และร้อยละ ๒.๗ ตามลำดับ และมูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์ สรอ. ลดลงร้อยละ ๑.๖ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๕ – ๓.๕ และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลร้อยละ ๑.๕ ของ GDP

สอดคล้องกับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ที่ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๖ ว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ ๓.๖ ฟื้นตัวต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๕ ที่ขยายตัวที่ร้อยละ ๒.๖ ต่อปี โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการบริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น และภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและกลุ่มสหภาพยุโรปที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ ๒.๖ เนื่องจากราคาพลังงานโลกที่ลดลง สำหรับเสถียรภาพภายนอกประเทศ ดุลบริการมีแนวโน้มจะกลับมาเกินดุลตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในปี ๒๕๖๖ มีแนวโน้มที่จะกลับมาเกินดุล ๔.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๘ ของ GDP

สำหรับสถานการณ์สังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ข้อมูลภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๖๖ พบความเคลื่อนไหวสำคัญ ได้แก่ การจ้างงานปรับตัวดีขึ้น การว่างงานลดลงสู่ระดับปกติโดยมีอัตราการว่างงานที่ร้อยละ ๑.๐๕ หนี้สินครัวเรือน (ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕) ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง และคุณภาพสินเชื่อทรงตัว การรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยการจราจรทางบกลดลง ขณะที่การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้น และเริ่มพบการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ด้านคดีอาญาพบคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เพิ่มขึ้นมาก เช่นเดียวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ที่เพิ่มขึ้น และการร้องเรียนของผู้บริโภคผ่าน สคบ. ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ขณะที่ด้านการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการสิ้นสุดลงของสภาผู้แทนราษฎรเกิดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ หลังการยุบสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ และประเทศก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลและอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงการกำหนดนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ว่าจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างไรต่อไป โดยเฉพาะการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้งบประมาณในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศที่อาจเปลี่ยนไป ผลกระทบที่มีต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคม และการนำเทคโนโลยีระบบดิจิทัลมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบได้ทั้งในทางที่เป็นปัญหาอุปสรรคและโอกาสต่อการปฏิรูปประเทศ

ขณะที่การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ยังคงมีความจำเป็นต้องผลักดันผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง และแผนระดับ ๓ ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ที่ต้องทำให้เกิดความยั่งยืนและสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

❖ แนวทาง และวิธีดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ ให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศและการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นกลไกหลักในการกำกับและขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมาย วุฒิสภา โดยคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) มีแนวทางและวิธีดำเนินการ ดังนี้

- **แนวทาง การดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ**

วุฒิสภา ดำเนินการติดตามในบทบาทของผู้ประเมินภายนอกมุ่งเน้นการติดตาม วิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงาน (Impact Assessment) โดยใช้แนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organizational for Economic Co-operation and Development, OECD) โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน/โครงการ ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ ต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based) ที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐต่อเป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วในห้วง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และให้ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ในการดำเนินงานในห้วงระยะต่อไปหลังการสิ้นสุดลงของห่วงระยะเวลา ๕ ปีแรกของการปฏิรูปประเทศ บนพื้นฐานของสถานการณ์ประเทศปัจจุบัน และภาพอนาคตของประเทศที่เปลี่ยนไป

- **วิธีดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ**

การติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด การปฏิรูปประเทศ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีการดำเนินการ ดังนี้

◆ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐดำเนินการ ซึ่งเป็นแผนในระดับ ๓ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การเสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนระดับ ๒ และแผนระดับ ๑ ทั้งนี้ จากการรายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางการพัฒนาในระบบติดตาม

และประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) และกิจกรรมหรือประเด็นย่อยภายใต้แผนการปฏิรูป จากการติดตามยังคงพบว่า โครงการบางโครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สนับสนุน สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปไม่ชัดเจน จึงมีการคัดเลือกโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศมาดำเนินการติดตาม เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ตามเป้าหมายของการติดตามที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปประเทศ

◆ เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานใช้หลักเกณฑ์ในการติดตามฯ ๓ ส่วน คือ

๑. การติดตามผลการดำเนินโครงการ ภายใต้ประเด็นปฏิรูปและกิจกรรมปฏิรูป โดยการทบทวนผลการดำเนินการด้วยรายการตรวจสอบ (Checklist) ๖ มิติ โดยการวิเคราะห์ผลการติดตามในแต่ละมิติแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับมาก ปานกลาง และ น้อย ดังแสดงในตารางที่ ๑

มิติที่ ๑	**ความจำเป็นเร่งด่วน :** ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้อง และสนับสนุนในทิศทางเดียวกันกับวัตถุประสงค์เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และความจำเป็นเร่งด่วน
มิติที่ ๒	**ประสิทธิภาพ :** ผลการดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลา/งบประมาณที่กำหนดไว้
มิติที่ ๓	**ประสิทธิผล :** ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ / เป้าหมาย
มิติที่ ๔	**การบูรณาการ และการมีส่วนร่วม** : การดำเนินงานเป็นไปในรูปแบบของการมีส่วนร่วมการบูรณาการ กับภาคส่วนต่าง ๆ /การมีส่วนร่วมของประชาชน
มิติที่ ๕	**ผลกระทบ :** ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี
มิติที่ ๖	**ความยั่งยืน :** ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มส่งผลที่ดีต่อประชาชน ชุมชน สังคม อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ตารางที่ ๑ มิติทั้ง ๖ ด้านของรายการตรวจสอบ ในส่วนของการติดตามผลการดำเนินโครงการ

๒. การวิเคราะห์เชิงการตัดสินใจ เพื่อทบทวนแผนงาน โครงการที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยการนำผลการติดตามในมิติที่ ๑ คือ ความจำเป็นเร่งด่วนฯ และในมิติที่ ๕ คือ ผลกระทบฯ มาใช้ในการวิเคราะห์เชิงการตัดสินใจด้วยตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะทางเลือกในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยการพิจารณาทางเลือก ทั้งหมด ๕ ทางเลือก (5’Cs) ประกอบด้วย **ทบทวนการดำเนินโครงการ** (Cut) **ปรับเปลี่ยนวิธีการ** (Change) **ควบรวมโครงการ** (Combine) **ดำเนินการต่อไป** (Continue) **สร้างโครงการใหม่เพิ่ม** (Create) ดังแสดงในภาพที่ ๙

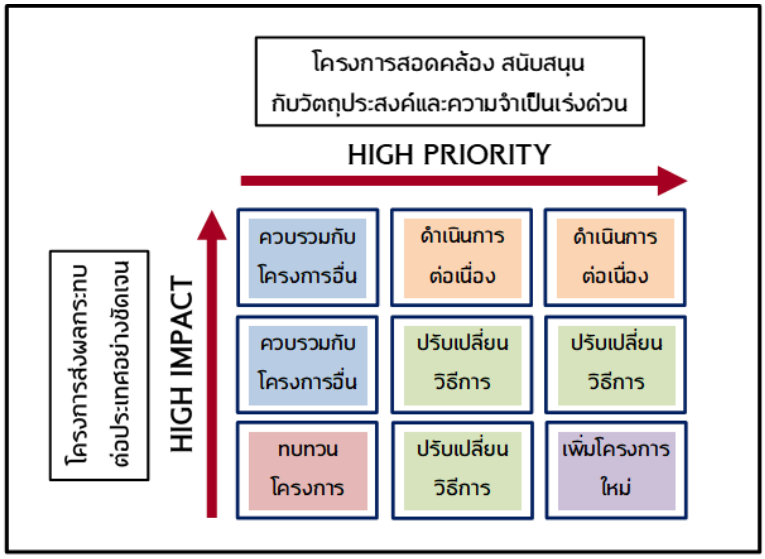

ภาพที่ ๑๖ ตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะทางเลือก
ในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๓. **การประมวลผลการติดตาม** โดยนำผลการติดตามผลการดำเนินโครงการ ๖ มิติ และผลการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ๕ ทางเลือก มาประมวลผลและจัดทำข้อเสนอแนะเร่งรัด ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ข้อเสนอแนะที่สำคัญสอดคล้องกับภาพอนาคตที่ต้องการเร่งรัดดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗

๔. **การวิเคราะห์โอกาสการบรรลุเป้าหมาย** เป็นการวิเคราะห์ร้อยละของการบรรลุเป้าหมายจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/แผนงาน ทั้งหมดในห้วงระยะเวลาที่กำหนดซึ่งในการ ตสร. กำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกับวงรอบของการทบทวน/จัดทำแผนการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ คือ ห้วงระยะเวลา ๕ ปี (ตัวอย่างวงรอบการดำเนินการดังกล่าววงรอบปี ๒๕๖๕ เพื่อการทบทวนแผนฯ วงรอบ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และดำเนินการครั้งต่อไปดำเนินการปี ๒๕๖๘ เพื่อการทบทวนแผนฯ วงรอบปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ เป็นต้น) ทั้งนี้ การวิเคราะห์ดังกล่าวจะแสดงถึงแนวโน้มสัดส่วนความสำเร็จตามเป้าหมาย ตามที่ได้มีการดำเนินการ/โครงการ/กิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ได้มีแผนไว้ทั้งหมดในห้วงระยะเวลาที่กำหนด การวิเคราะห์นี้ดำเนินการโดยคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบการติดตามในระดับแผนการปฏิรูปประเทศระดับ ๒ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระดับ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ระดับ ๑ ทั้งนี้ การสรุปผลวิเคราะห์โอกาสการบรรลุเป้าหมาย รูปแบบการสรุปผลการวิเคราะห์ จัดทำรูปแบบ Dashboard และการบรรยายสรุป แสดงดังภาพที่ ๑๐

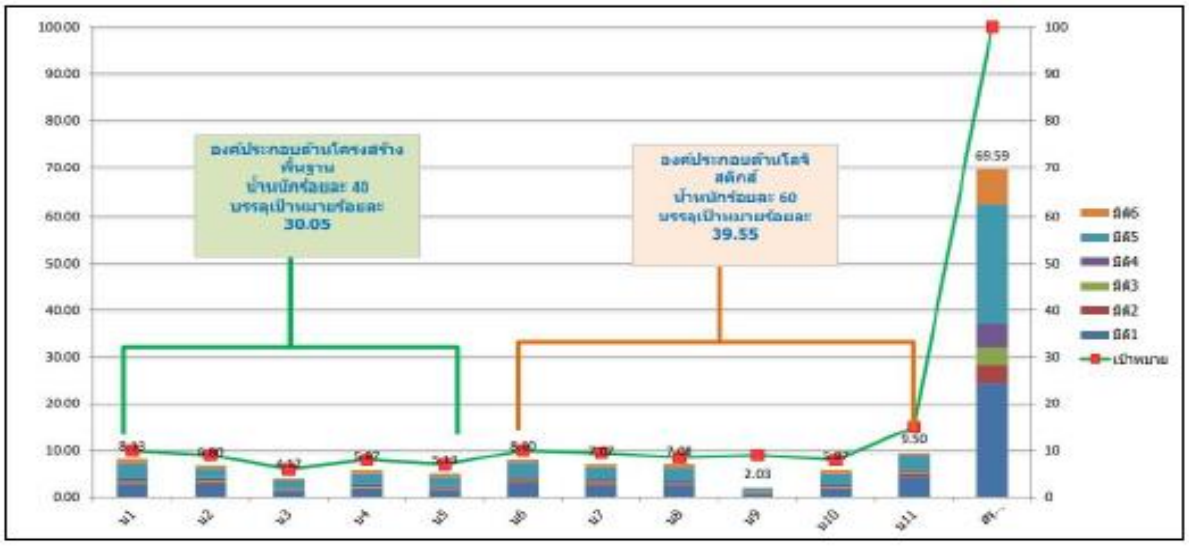

ภาพที่ ๑๗ สรุปผลวิเคราะห์การวิเคราะห์โอกาสการบรรลุเป้าหมาย

◆ **การติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๕ ของวุฒิสภา** คือ การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมหรือสมควรกับบริบทและยุคสมัยที่ปรับเปลี่ยนไป ทั้งส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลของผู้คนในสังคมในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อการบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญตั้งไว้ และจะแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานกิจกรรมหรือประเด็นภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศภายใต้ประเด็นปฏิรูปและกิจกรรมปฏิรูป รวมถึงได้ประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ดังนี้

ด้านการเมือง มีเป้าหมายให้ประเทศมีเสถียรภาพและมั่นคงภายใต้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ตระหนักรู้ การยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน มุ่งให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับบริการอย่างมีมาตรฐาน ภายใต้การเชื่อมโยงข้อมูลดิจิทัลของทุกภาคส่วน รวมทั้งจัดระบบบุคลากรให้มีมาตรฐานกลาง มีคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

ด้านกฎหมาย มีเป้าหมายให้มีกฎหมายที่ดีและเป็นธรรมเอื้อต่อการดำเนินชีวิต ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับหลักนิติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ด้านกระบวนการยุติธรรม มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเข้าถึงได้โดยง่าย

ด้านเศรษฐกิจ มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจไทย “แข่งขันได้ กระจายประโยชน์สู่ประชาชน เติบโตอย่างยั่งยืน” มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศและสถาบันเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงขึ้น รวมทั้งมีการเติบโตอย่างยั่งยืนครอบคลุมทุกภาคส่วน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืน เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศและความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก ทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสาธารณสุข มีเป้าหมายให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเสมอภาค และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเป้าหมายให้ประชาชนรู้เท่าทันสถานการณ์และมีสื่อที่มีประสิทธิภาพที่สามารถเลือกเสพได้ มุ่งเน้นให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ด้านสังคม มีเป้าหมายให้มีหลักประกันในวัยเกษียณ และให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ ประกอบกับมุ่งเน้นให้ภาครัฐมีข้อมูลสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ด้านพลังงาน มีเป้าหมายให้มีปริมาณพลังงานที่เพียงพอและสามารถเข้าถึงได้ในราคาที่เป็นธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน โดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการด้านพลังงานให้มีธรรมาภิบาลส่งเสริมด้านเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้เกิดความโปร่งใสและหน่วยงานรัฐของไทยปราศจากการทุจริต ผ่านการปลูกและปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต

ด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเลื่อมล้ำและสร้างเสริมธรรมาภิบาลรวมทั้งให้มีมาตรฐานสอดรับความต้องการของโลกอนาคต

ด้านวัฒนธรรม กีฬาแรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานวัฒนธรรม ประชาชนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพให้แข็งแรง และเป็นฐานในการพัฒนากีฬาชาติ และกำลังคนของประเทศมีทักษะที่เอื้อต่อการสร้างผลิตภาพแรงงานและคุณภาพชีวิตที่ดี

โดยที่รายงานสรุปผลการวิเคราะห์รายงานสรุปผลการการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ของคณะกรรมาธิการ ตสร. ซึ่งเป็นรายงานฉบับสุดท้ายภายใต้ห้วงระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปีแรกของการปฏิรูป ซึ่งสิ้นสุดลง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นการวิเคราะห์สรุปผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานของรัฐในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการสถานการณ์และผลสัมฤทธิ์ในการบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปี ๒๕๖๑ และกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ เพื่อให้เห็นถึงผลการติดตาม เสนอแนะเร่งรัดการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา รวมทั้งการส่งต่อประเด็น ข้อเสนอแนะของการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ และการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีความจำเป็นต้องผลักดันผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง และแผนระดับ ๓ แผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำเนินการในระยะวงรอบห้วงระยะเวลาต่อไป และเพื่อผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน ตลอดจนนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ตามที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องในการขับเคลื่อนร่วมกัน

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๒
ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศรอบการรายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เพื่อประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนด ๕ ปี และบรรลุเป้าหมายปฏิรูปประเทศ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ ๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ ๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการ ที่ต้องมีการระบุโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น การรายงานผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๑) การรายงานผลการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน และ ๒) ผลการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๓ ด้าน

๒.๑ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการ ที่ต้องมีการระบุโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ การติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ๓ ประการ ในภาพรวม ดังนี้

หน้าว่าง

๑) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๑
“ความมั่นคง”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ ๒๐ ปี ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”** โดยมีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ **๑) ด้านการเมือง** มีเป้าประสงค์เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การเมืองมีเสถียรภาพและความมั่นคงและเกิดความสามัคคี ปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ตลอดจนเพื่อให้พรรคการเมืองและนักการเมืองยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก ๒) **ด้านกระบวนการยุติธรรม** มีเป้าประสงค์เพื่ออำนวยความยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนให้เป็นไปอย่างโปร่งใสแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม **๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ** มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสาร คือ เสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และมุ่งเน้นให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี และ **๔) ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ** มีเป้าประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบไม่ทนต่อการทุจริต กำหนดให้มีมาตรการควบคุมกำกับติดตามการบริหารจัดการงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ผู้บริหารและบุคคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง ส่งเสริมค่านิยมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ให้กับเด็กและเยาวชนทุกระดับ รวมถึงมีการจัดระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการทุจริต พัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสให้ทันสมัย รวมทั้งมีกฎหมายคุ้มครองความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแส สนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงาน

ภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาและจัดระบบการดำเนินคดีให้มีความเป็นธรรม รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีมาตรการไม่ให้คดีทุจริตคอรัปชั่นเพิ่มมากขึ้น โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และความเชื่อมโยง ดังนี้

เป้าหมาย

๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑) ความสุขของประชากรไทย

๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

๓) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

๔) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ

๕) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง กับแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (แผนระดับที่ ๑) โดยมี ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีแผนการปฏิรูปประเทศ (แผนระดับที่ ๒) มาเชื่อมโยงและรองรับ จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (รายละเอียดตามภาพที่ ๑๘)

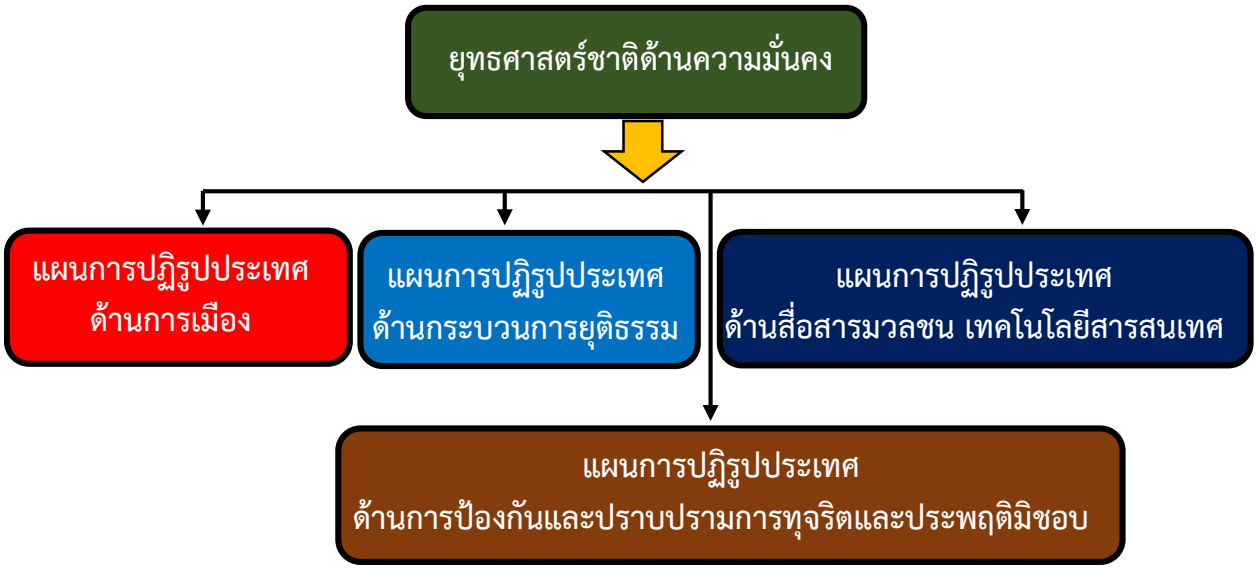

ภาพที่ ๑๘ แสดงความเชื่อมโยงของแผนการปฏิรูปประเทศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย

๑) สถานการณ์ความมั่นคงระดับโลก และภูมิภาค

สถานการณ์ความมั่นคงระดับโลก และภูมิภาค ที่น่าจับตามองและอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ได้แก่ **๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)** ซึ่งในหลายประเทศยังพบผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มขึ้น แต่ไม่มีการรายงานสถานการณ์ผู้ติดเชื้อรายวัน เนื่องจากหลายประเทศเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดเริ่มคลี่คลาย **๒) สถานการณ์สงครามรัสเซีย-ยูเครน (Russian-Ukrainian War)** ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาห่วงโซ่อุปทานที่เกิดจากการคว่ำบาตรต่อรัสเซีย ทำให้ราคาพลังงานในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น **๓) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)** เป็นมิติที่หน่วยงานด้านความมั่นคงต้องจับตามองและเร่งศึกษา ทั้งปัญหาธารน้ำแข็งขั้วโลกละลาย หมอกควัน ไฟป่า พายุ น้ำท่วม หรือดินโคลนถล่ม รวมถึงปรากฏการณ์“เอลนีโญ่” ที่อาจทำให้หลายประเทศต้องเผชิญกับภัยแล้งอย่างรุนแรง เป็นต้น และ **๔) สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ** การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ ส่งผลให้เกิดระบบการเมืองระหว่างประเทศหลายขั้วอำนาจ และมีแนวโน้มการขยายอิทธิพลที่สำคัญ ได้แก่ การสะสมอาวุธและการแสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจค่าครองชีพ อาหาร พลังงาน และความยากจน นอกจากนี้ สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ

ที่น่าจับตามอง ได้แก่ การประท้วงของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในรัสเซีย ความผันผวนของการเมืองอเมริกา ปัญหาการเมืองในยุโรป กระแสประท้วงมาตรการโควิดของจีนจากนโยบายโควิดเป็นศูนย์ (Zero-COVID) การประท้วงเรื่องสิทธิสตรีในอิหร่าน การเรียกร้องสิทธิทางการศึกษาและสิทธิสตรีในอัฟกานิสถาน เป็นต้น

๒) สถานการณ์ความมั่นคงรอบบ้าน

ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับมีพรหมแดนติดต่อกับประเทศรอบบ้านเป็นระยะทางกว่า ๕,๖๗๑ กิโลเมตร รวม ๔ ประเทศ ได้แก่ ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย ทำให้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศรอบบ้านส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ได้แก่ **๑) ปัญหาซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน** สืบเนื่องมาจากกระบวนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทั้งทางบก และทางทะเล ระหว่างไทยและประเทศรอบบ้านยังไม่แล้วเสร็จ **๒) ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมอื่น ๆ** ในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะปัญหาการค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดนและขบวนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น **๓) ปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างในพื้นที่ชายแดน** โดยยังพบในบริเวณภาคตะวันออกของประเทศไทย ส่งผลให้การพัฒนาพื้นที่ชายแดน การยกระดับจุดผ่านแดน และการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนมีความล่าช้า **๔) ปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์** เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจของไทยและประเทศรอบบ้าน เช่น ความต้องการแรงงาน การแสวงหาโอกาสของประชาชนในประเทศรอบบ้าน และสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ และ **๕) ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อข้ามแดน** ซึ่งเกิดจากโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ทั้งที่เกิดจากโรคระบาดในคน สัตว์ และพืช ประกอบกับความแตกต่างของระบบสาธารณสุขของประเทศไทยและประเทศรอบบ้าน นอกจากนี้ สถานการณ์ที่น่าจับตามอง คือ **๖) ปัญหาความไม่สงบในเมียนมาร์** ซึ่งเกิดจากสถานการณ์การสู้รบระหว่างกลุ่มต่อต้านรัฐบาลและกองกำลังชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มกับรัฐบาลทหารเมียนมาร์ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณชายแดนใกล้ประเทศไทย บริเวณจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้มีผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบเข้ามายังประเทศไทยเพิ่มขึ้น

๓) สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ

สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ **๑) ปัญหาการละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์** ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการแสดงออกทางกายภาพและการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มเคลื่อนไหวที่อยู่ในไทยและต่างประเทศ **๒) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง** ยังคงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ความเห็นต่างทางการเมืองระหว่างพรรคการเมือง นักเคลื่อนไหว และภาคประชาชนยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำให้การสร้างความสามัคคี

ปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติเกิดขึ้นได้ยาก ทั้งนี้คาดหวังว่าภายหลังการเลือกตั้งสังคมไทยจะมีความรักความสามัคคีปรองดองมากขึ้น **๓) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน** เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมีการสั่งสมมายาวนาน และมีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งการทุจริตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการทุจริตเชิงนโยบายทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ **๔) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและได้รับการดูแลคุ้มครองด้านกระบวนการยุติธรรม** ซึ่งคนยากจน คนด้อยโอกาสยังมีความเชื่อว่าไม่ได้รับความเท่าเทียม จากปัจจัยค่าใช้จ่าย ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง **๕) ปัญหาการขับเคลื่อนแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** ซึ่งเป็นแผนการเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่ยังขาดการบูรณาการการใช้ทรัพยากรของจังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม **๖) ปัญหายาเสพติด** เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบเป็นวงจรอันเลวร้ายทำลายระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ **๗) ปัญหาการค้ามนุษย์** เป็นหนึ่งในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติที่ขยายตัวและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น **๘) ปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์** เป็นภัยร้ายใกล้ตัวเมื่อประชาชนสามารถใช้พื้นที่ทางไซเบอร์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำธุรกรรมทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาทิ การแอบอ้างให้หลงเชื่อเพื่อหลอกลวงกลุ่มเป้าหมาย (แก๊งคอลเซ็นเตอร์) การพนันออนไลน์ และการปลอมแปลงเว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ **๙) ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้** ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ลดความหวาดระแวงผ่านกระบวนการพูดคุยเพื่อให้เกิดสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และ **๑๐) ปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน** ยังคงมีปัญหาอย่างต่อเนื่องทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนของแนวเส้นเขตแดน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ การลักลอบค้ายาเสพติดและอาวุธ การปลอมแปลงเอกสารเดินทาง และปัญหาหมอกควันจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

สถานการณ์ความมั่นคงดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ล้วนมีผลกระทบต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

๒.๑.๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย ในการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข **โดยมีผลสำเร็จ** คือ มีการจัดทำชุดความรู้ และเนื้อหาหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุมทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ และมีการพัฒนาฝึกอบรมวิทยากร รวมทั้งผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในรูปแบบ Power Point , คลิปวิดีโอ Motion Graphic และสื่อ Animation เป็นต้น **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน โดยมีการเฝ้าระวังติดตามบทบาทการสร้างความรู้ทางการเมืองให้แก่เยาวชนให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญกับโครงการโรงเรียนประชาธิปไตย (สภานักเรียน) โดยมอบหมายเป็นนโยบายสำคัญและจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมายในบางกิจกรรม ในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งยังคงมีการทบทวนถึงความจำเป็นในการตรากฎหมาย การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมและช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ อย่างไรก็ตามมีความคืบหน้าในกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบดิจิทัลแหล่งบริการสาธารณะ โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บริการประชาชน รวมทั้งมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการติดต่อสื่อสารการสำรวจและรับฟังความคิดเห็น การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ และสร้างความรับรู้และขับเคลื่อนการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ให้ทบทวนเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว

หากยังไม่มีความจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติควรปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม และช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่าย และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการให้ประชาชนมีความปรองดองสมานฉันท์และความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยลดลง **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ความล่าช้าในการจัดทำชุดความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความสามัคคีปรองดองซึ่งส่งผลต่อการจัดทำข้อเสนอที่ระบุแนวทาง กลไก และมาตรการในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนและขจัดความขัดแย้งทางการเมืองในสังคม รวมทั้งไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ได้ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน และใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อแก้ไขวัฒนธรรมทางการเมือง สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เลือกคนดีเข้ามาบริหารประเทศ

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีกระบวนการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ การเป็นสถาบันพรรคทางการเมืองของประชาชน มีความจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสร้างพลเมืองคุณภาพให้เกิดขึ้นในวงกว้างต่อยอดไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง จัดตั้งพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและร่วมกันกำหนดนโยบาย แต่ปัจจุบันมีปัญหาอุปสรรคและเงื่อนไขข้อจำกัดทางกฎหมายการจัดตั้งและการดำเนินการของพรรคการเมือง รวมทั้งไม่มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้านตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๓) **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงาน มีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ให้สร้างความรู้แก่ประชาชนแก้ปัญหาอุปสรรคเงื่อนไขข้อจำกัดทางกฎหมาย ต่อการจัดตั้งและการดำเนินการของพรรคการเมือง และสร้างกลไกความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายฯ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปประเทศ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการมีโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และเชิงวิชาการ มีความโปร่งใสและมีการประเมินผลกระทบของร่างรัฐธรรมนูญอย่างครอบคลุม **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ควรดำเนินการเผยแพร่ข้อเสนอโครงสร้างเนื้อหาและกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้เป็นรัฐธรรมนูญที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบที่เสนอแก้ไขที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และเชิงวิชาการมีความโปร่งใสและมีการประเมินผลกระทบของร่างรัฐธรรมนูญโดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

<u>กล่าวโดยสรุป</u> การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป ซึ่งมี**ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในระดับมากค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๑** โดยมีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรมคือการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวในทางการเมือง ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่พลเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสูงถึงร้อยละ ๗๕.๒๒ และจำนวนเรื่องร้องเรียนการซื้อสิทธิขายเสียงที่ส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ลดลง แต่ไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้

อย่างไรก็ตาม **เมื่อเปรียบเทียบกับตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)** ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูป **โดยในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง** เนื่องจากประชาชนมีความตื่นตัวในทางการเมืองอันเห็นได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมามีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้มีบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการรักษาความสงบภายในประเทศ เป้าหมายแผนย่อย (Y1) คนไทยจงรักภักดี ซื่อสัตย์ พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ สถาบันศาสนาเป็นที่เคารพ ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย และเป้าหมายแผนย่อย (Y1) การเมืองมีเสถียรภาพและธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการเมือง ที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม ได้แก่ (๑) ควรใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนแก้ไขวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผิด สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เลือกคนดีเข้ามาบริหารประเทศ (๒) ควรมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้ชัดเจน (๓) ควรผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... หรือปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมและช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่ายและคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง และให้นำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน (๔) ควรมีการทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เอื้อต่อการสร้างพรรคการเมืองได้อย่างแท้จริง (๕) ควรมีรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ทั้งนี้ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน นอกจากนี้ ในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญกับสังคมไทยเป็นอย่างมาก จึงควรมีการปรับปรุงข้อมูลชุดความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ขับเคลื่อนงานและเพิ่มการสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ โดยทั่วถึงทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีเนื้อหาสาระที่เข้าใจได้ง่าย

๒.๑.๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมายบางส่วน โดยมีการดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมายย่อยที่ ๑ **โดยมีผลสำเร็จ** คือ มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ รวมทั้งหน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ได้แก่ (๑) กระทรวงยุติธรรม (๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๓) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (๔) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๖) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๗) ศาลยุติธรรม (๘) ศาลรัฐธรรมนูญ

(๙) ศาลปกครอง (๑๐) ศาลทหาร (๑๑) สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งทั้ง ๑๑ หน่วยงานดังกล่าวได้มีการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับบางส่วนแล้ว และขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการตามเป้าหมายย่อยที่ ๒ – ๕ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** ในระยะต่อไปควรมีการติดตามตรวจสอบว่าหน่วยงานสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร และมีปัญหาในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร และที่สำคัญเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย ในการมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศ **โดยมีผลสำเร็จ** คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๗๗/๒๕๖๔ เรื่อง การรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจการสอบสวน เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ แล้ว ซึ่งประชาชนสามารถร้องทุกข์ในพื้นที่ใดก็ได้ โดยพนักงานสอบสวนจะบันทึกการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจสอบสวน ลงในระบบประจำวันอิเล็กทรอนิกส์สถานีตำรวจ เพื่อส่งข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ โดยอัตโนมัติไปยังสถานีตำรวจ หรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไป ทั้งนี้ สถิติคดีที่ประชาชนได้มาแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่างท้องที่ตามที่ได้รับรายงานจากหน่วยต่าง ๆ ประมาณ ๒,๔๒๘ คดี **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** (๑) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (๒) ควรจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำด้วย (๓) ควรพิจารณาทบทวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ (๔) ควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานต่อไป (๕) ควรขยายขอบข่ายการรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ไปยังหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการรับแจ้งความร้องทุกข์ด้วย เช่น ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากได้กำหนดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีทนายความประจำสถานีตำรวจ ๒๐๓ สถานี จากสถานีตำรวจทั้งหมด ๑,๔๘๓ สถานี **โดยปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย** คือ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านกระทรวงยุติธรรมเพื่อดำเนินงานโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน

๗๗,๑๒๘,๐๐๐ บาท แบ่งเป็นประจำสถานีตำรวจนครบาล ๑ - ๙ จำนวน ๕๐ สถานี และประจำสถานีตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ จำนวน ๑๕๓ สถานี ดังนั้น จึงไม่สามารถดำเนินโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีข้อเสนอแนะ** (๑) ควรพิจารณาเพิ่มช่องทางการให้บริการด้วยการขยายการให้บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชันไลน์ซึ่งเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณ และให้บริการได้อย่างกว้างขวาง และเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น (๒) ควรพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการ เป็นเวลา ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว ดำเนินการตามแผนงานบรรลุเป้าหมาย ให้มีมาตรการคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดระบบการปล่อยตัวชั่วคราวที่รวดเร็ว ไม่อิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและมีมาตรการป้องกันการหลบหนีการปล่อยตัวชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถร้องขอให้มีการปล่อยตัวได้ทุกวันโดยไม่มีวันหยุด พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน **โดยมีผลสำเร็จ** คือ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการเปิดทำการศาลเพื่อพิจารณาคำร้องปล่อยชั่วคราวในวันหยุดราชการ และมีการเช่าและติดตั้งอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ได้ดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าและติดตั้งอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องสำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง (Electronic Monitoring) ให้แก่ศาลยุติธรรมทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ๑๗๑ แห่ง รวมทั้งได้ดำเนินการรวบรวมระเบียบข้อบังคับ คำแนะนำเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ศาลยุติธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการสืบค้นข้อมูล และมีการประเมินผลความพึงพอใจและความเหมาะสมของการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้จากประชาชนและผู้ใช้บริการ ซึ่งในภาพรวมของประชาชนและผู้ใช้บริการมีความเห็นว่า การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลย สามารถช่วยแก้ปัญหากรณีไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว ซึ่งส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเข้าถึงโอกาสการปล่อยชั่วคราว ให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิต/ทำงานได้ตามปกติ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** (๑) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลางให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย (๒) ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในทางปฏิบัติด้วยว่าโครงการดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการมีมาตรการ

คุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้พัฒนาระบบการทำงาน และที่ต้องใช้เทคโนโลยีและประกาศให้ประชาชนรับทราบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้นและจับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ มีอุปกรณ์ **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสอบสวน สำหรับแจกจ่ายให้กับ สภ.ทั่วประเทศ สภ.ละ จำนวน ๒ ชุด รวมถึงรายการกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว ชนิดบันทึกภาพและเสียง สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสอบสวน จำนวน ๒,๙๖๘ ชุด แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมดทั่วประเทศ เนื่องจากติดขัดเรื่องงบประมาณ และในทางปฏิบัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เสนอให้เลื่อนการบังคับใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยให้เหตุผลว่าการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับกุมและควบคุมตัวอย่างต่อเนื่องไว้ตลอดเวลาจนส่งพนักงานสอบสวน ที่ต้องเก็บไฟล์ภาพและเสียงไว้ตลอดจนกว่าคดีจะขาดอายุความ จึงจำเป็นต้องมีแหล่งจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานที่เชื่อถือได้ ประกอบกับมาตรา ๒๒ ของพระราชกำหนดนี้ ไม่ใช่เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น แต่รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้ที่ไปดำเนินการควบคุมตัว ต้องมีการบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องจนส่งพนักงานสอบสน **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะ** (๑) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้นำหลักการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวนไปใช้ให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย (๒) ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในทางปฏิบัติด้วยว่าโครงการดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง (๓) ควรเร่งดำเนินการจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียงให้แล้วเสร็จ และเร่งส่งมอบอุปกรณ์การจัดอบรมวิธีการใช้และการจัดเก็บข้อมูล

๖) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... เป็นร่างพระราชบัญญัติในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) **ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย** ในการให้หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานวิชาชีพและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และหน่วยงานส่วนใหญ่

ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ ประกอบกับการดำเนินงานยังมีความคืบหน้าไม่มากนัก จึงไม่สามารถขับเคลื่อนให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ได้มีการเสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปยังรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เรียบร้อยแล้ว **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ต่อไป

<u>กล่าวโดยสรุป</u> การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป ซึ่งมี**ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในระดับมากค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖** โดยมีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ รวมทั้งหน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ซึ่งทำให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถคาดการณ์และตรวจสอบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด

อย่างไรก็ตาม **เมื่อเปรียบเทียบกับตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)** ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๑๐ เรื่องและประเด็นการปฏิรูป **โดยในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง** เนื่องจากยังมีความล่าช้าในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เป้าหมายแผนย่อย (Y1) ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

ข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านกระบวนการยุติธรรมที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม (๑) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อและดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดต่อไป และเพื่อให้การดำเนินงานทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการข้างต้นบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง (๒) ควรมีการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ต่อไป และ (๓) ในการขับเคลื่อนให้

การดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศดำเนินต่อไปจนกว่าจะบรรลุผลสัมฤทธิ์รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานนั้น ๆ (๔) ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงจบโครงการเพื่อที่จะทราบว่าการดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด

๒.๑.๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย ในการให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐ มีมาตรฐานความแม่นยำ ความรวดเร็ว และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งดำเนินงานในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือสภาวะวิกฤตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้รวดเร็ว และถูกต้อง และให้หน่วยงานภาครัฐมีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานที่มีความถูกต้อง ทันสมัยในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจง่าย ที่สอดคล้องตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน **โดยมีผลสำเร็จ** คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดทำโครงการศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสืบค้นข้อมูลจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ คัดกรองข้อความที่ได้มาเพื่อนำไปขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำข้อมูลที่ได้รับการยืนยันมาจัดทำเป็นคลังข้อมูลให้สืบค้นและนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ และแจ้งความดำเนินคดีกับผู้เผยแพร่ข่าวปลอม ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ มีจำนวนข้อความทั้งหมด จำนวน ๕๘๘,๓๑๑,๐๔๑ ข้อความ และมีช่องทางที่มีการพบเบาะแสหลากหลายช่องทาง นอกจากนี้ มีการจัดทำโครงการการพัฒนาระบบคลังข้อมูลอัจฉริยะเพื่อการวิเคราะห์การประชาสัมพันธ์ภาครัฐเชิงรุก โดยการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาจัดเก็บไว้ในคลังข้อมูลข่าวสาร ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที รวมถึงจัดทำระบบวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และ Machine Leaning เพื่อการวิเคราะห์การประชาสัมพันธ์ภาครัฐเชิงรุก และมีการจัดทำโครงการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยใช้ระบบ Social listening ในการติดตาม รวบรวมคัดกรอง วิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ และติดตามตรวจสอบข่าวจากสื่อหลัก เพื่อกำหนดประเด็นข้อมูลข่าวสารเชิงรุกผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** จึงควรที่จะปรับโครงสร้างการดำเนินการของ ศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) โดยเพิ่มอัตรากำลังให้เหมาะสม เพื่อรองรับการปฏิบัติการเชิงรุกในอนาคต พร้อมกับนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่มีความแม่นยำสูงเข้ามาใช้ในการตรวจสอบข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ส่วนการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณาการต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ดำเนินการตามแผนงานบรรลุเป้าหมาย ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบที่มีสถานะทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการสื่อออนไลน์ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพให้เป็นศูนย์ประสานงานข้อมูลข่าวสารในภาวะวิกฤติ อาทิ กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติ หรือกรณีเกิดโรคระบาดรุนแรง และประชาชนผู้บริโภคสื่อ และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อได้รับการดูแลและคุ้มครองตามสิทธิที่พึงมีในการทำธุรกรรมการสื่อสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ **โดยมีผลสำเร็จ** คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดทำโครงการจ้างเหมาเฝ้าระวังเว็บไซต์ผิดกฎหมาย และ Facebook Fan page "อาสา จับตา ออนไลน์" โดยมีการแก้ปัญหาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคง (สถาบันพระมหากษัตริย์) และอาชญากรรมอื่น ๆ ที่แพร่หลายมากมายในโลกโซเชียล ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบเฝ้าระวังแจ้งเบาะแสข้อมูลเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนสื่อออนไลน์ โดยตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ มีคำสั่งศาลให้ระงับการแพร่หลาย ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย จำนวน ๑๙๖ คำสั่งศาล และเว็บไซต์ จำนวน ๔,๙๑๓ URLs นอกจากนี้ มีการจัดทำโครงการจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลเท็จทางสื่อสังคมออนไลน์ พ.ศ. .... โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอ ทั้งนี้ จะมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลเท็จทางสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ควรปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรวดเร็วในการดำเนินงาน เพื่อระงับยับยั้งการแพร่และกระจายข่าวสารที่สร้างความเสียหายทำลายความมั่นคงของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ โดยรวบรวมหลักฐานที่เพียงพอก็สามารถจะดำเนินการได้ในทันที และมอบหมายให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแล มีอำนาจในการพิจารณาสั่งปิดกั้นการเข้าถึงข่าวสารนั้น ๆ ไปพลางก่อน และนำส่งศาลดำเนินคดีต่อไป

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ ดำเนินการตามแผนงานบรรลุเป้าหมาย ให้หลักสูตรด้านสื่อศึกษาได้รับการบรรจุในการศึกษาภาคบังคับ (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งมีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาสาระสร้างสรรค์มีประโยชน์บนสำนึกของความเป็นไทยร่วมสมัยและสอดคล้องกับการดำรงตนของประชาชนในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างผู้มีอารยธรรมเพิ่มขึ้น **โดยมีผลสำเร็จ** คือ กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อไว้ในหลักสูตรภาคบังคับทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาแล้ว และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ได้จัดทำ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช .... โดยได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อในหลักสูตรด้วยแล้ว และได้ จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (MOOCs) เพื่อให้นักเรียน และนักศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและเรียนรู้เนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างกว้างขวาง **ดังนั้น เพื่อให้**

การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า (๑) ควรเสริมภูมิคุ้มกันด้านการรู้เท่าทันสื่อให้กับประชาชนในวงกว้างให้มีความตระหนักรู้พร้อมกันทั่วประเทศ ให้สามารถวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีมากขึ้น (๒) ควรเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายบริการอินเตอร์เน็ตภาครัฐ ตลอดจนกลไกการสื่อสารบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตที่ภาครัฐได้ดำเนินการกระจายไว้แล้วทั่วทุกภูมิภาคของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (๓) ควรเร่งรัดจัดทำระบบติดตามการพัฒนาความรู้และวิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ภาครัฐได้ดำเนินการไว้แล้วให้สอดคล้องกับยุคสมัย ทั้งนี้หากเห็นว่ากฎหมายมีความล้าหลังก็ควรเร่งรัดจัดทำร่างแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำเสนอเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติต่อไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ในระยะที่ผ่านมาถือว่ามีการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานไว้พอสมควรแล้ว จึงควรต่อยอดเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือผลักดันต่อไปในวงกว้างให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน นักเรียน นักศึกษา ผู้นำองค์กร และผู้นำชุมชนในรุ่นต่อไป และควรมีหลักสูตรเฉพาะกลุ่มเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อสร้างมาตรฐานทางด้านเทคโนโลยีและเสริมภูมิคุ้มกันการรู้เท่าทันสื่อของประเทศให้มีความมั่นคง เท่าเทียมกัน และไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม

<u>กล่าวโดยสรุป</u> การปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๓ กิจกรรมปฏิรูป ซึ่งมี**ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในระดับมากค่อนข้างปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๐** โดยมีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรมคือการมีศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) มีการเฝ้าระวังเว็บไซต์ผิดกฎหมาย รวมทั้งมีการจัดทำ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช .... โดยหลักสูตรได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อเพื่อเตรียมบรรจุใช้ในระดับมัธยมศึกษา การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (MOOCs) เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและเรียนรู้เนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างกว้างขวาง โดยในการยกระดับความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้สามารถแยกแยะเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารจากช่องทางที่หลากหลาย เลือกเสพสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ผลิตสื่อที่มีคุณภาพ สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์สู่สังคม และประชาชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและป้องกันการเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นเท็จหรือข่าวปลอมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นวงกว้าง และยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการ รับข้อร้องเรียนที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งประชาชนผู้บริโภคสื่อและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อจะได้รับ

การดูแลและคุ้มครองตามสิทธิพึงมีในการทำธุรกรรมการสื่อสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างปลอดภัย และเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ตาม **เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)** ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูป **โดยในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับมาก** แต่มีความล่าช้าในเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ ซึ่งต่อมาในการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ปรากฏประเด็นนี้ ซึ่งอาจไม่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของประเทศ เป้าหมายแผนย่อย (Y1) หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรองทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมแห่งชาติ มีความทันสมัยและปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงขอนำเสนอข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑) ส่วนการดำเนินการ การจัดทำแผนงานโครงการควรบูรณาการในหลากหลายมิติระหว่างผู้รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนหลักของประเทศ ควรมีส่วนร่วมสำคัญในการออกแบบโครงการ กำหนดตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย และการเชื่อมโยงแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ ให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานร่วมบูรณาการ เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย และพัฒนาโครงการได้ตรงตามเป้าหมายร่วมกันทั้งจากแผนระดับ ๒ ลงมาจนถึงแผนระดับ ๓ ของหน่วยงาน และควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และขนาดของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเพื่อให้เกิดผลทางตรง และทางอ้อมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ ตรงตามเป้าหมายมากขึ้น

๒) ส่วนการติดตามประเมินผล การติดตามงานของฝ่ายตรวจสอบและประเมินผล ควรเร่งพัฒนาเพิ่มเติมขีดความสามารถของระบบติดตามงาน แผนงานโครงการและการใช้งบประมาณ ซึ่งระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นฐานข้อมูล Big Data ในการติดตามการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีอยู่ระบบเดียวนั้น ควรที่จะเพิ่มขีดความสามารถ ในการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานโครงการทั้งขนาดเล็กที่กระจายในด้านต่าง ๆ โดยรวบรวมและแสดงผลให้เห็นภาพรวมในกรอบใหญ่ของการพัฒนาประเทศในด้านนั้นให้ชัดเจน รวมถึงควรอ้างอิงรายงาน เอกสารผลงาน ภาพถ่าย และวีดีทัศน์ รายละเอียดผลกระทบของการดำเนินการโครงการนั้น ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการประเมินการตรวจสอบการติดตามและการให้คำแนะนำเสนอแนะได้อย่างถูกต้อง

๓) ส่วนการกำกับดูแล ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ให้บริการสื่อออนไลน์ต่างประเทศ อาทิ Google ,YouTube, Facebook ,Twitter และ Line ซึ่งมีตัวแทนตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของไทย และให้มีสภาองค์กรของผู้บริโภค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือกรมประชาสัมพันธ์ หรือสำนักนายกรัฐมนตรี หรือสมาคมหรือองค์กรด้านสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่จัดตั้งอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศเป็นองค์กรในการบูรณาการการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนในระดับพื้นที่ เพื่อให้ร่วมกันตรวจสอบและป้องกันการเผยแพร่เนื้อหาอันเป็นเท็จและการโฆษณาเกินจริงในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ดำเนินการเป็นไปตามแผนงานเฉพาะบางส่วน ผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมาย ในการส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนสามารถมีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยเฉพาะในท้องที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริตตามรอยเบื้องพระยุคลบาท โดยการกำหนดให้มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างน้อยจังหวัดละ ๕ เครือข่ายในปี ๒๕๖๔ และ ๖ เครือข่ายในปี ๒๕๖๕ รวมทั้งมีการขยายผลการดำเนินการไปสู่เครือข่ายองค์กรระดับตำบลร้อยละ ๒๐ ทุกปีจนครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ ซึ่ง**ไม่ส่งผล**ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๕ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๒๕ ตำบล **ยังไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แม้จะมีความถนัดในเรื่องเครือข่ายชุมชนในระดับท้องถิ่น แต่การดำเนินการยังไม่บรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต สาเหตุมาจากการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการไม่เหมาะสม เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)ไม่มีความถนัดในการขับเคลื่อนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต อีกทั้งไม่มีบุคคลากรมากเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และบรรลุเป้าหมายเป็นเพียงการดำเนินการเชิงปริมาณให้ได้ผลตามตัวชี้วัดเท่านั้น **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ควรบูรณาการกับเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะโครงการ STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริต ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีเครือข่ายในพื้นที่ต่างจังหวัดสามารถสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี

ส่วนสำนักงาน ป.ป.ท. ก็ได้มีการทำงานร่วมกับธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะสภาตำบลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องมีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก และกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ) รวมทั้งพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร และไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดในการมีกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปากและกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และมีระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร **โดยปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ถอนร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำกลับไปพิจารณาทบทวนให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต) คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วให้ความเห็นโดยสรุปว่า ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งมีมาตรการในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตอยู่แล้ว เพียงแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมิได้มีการบังคับใช้มาตรการที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพหรือขาดกลไกในการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับการพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและข้อมูลเชิงลึกในรูปแบบที่หลากหลายและมีระบบปกปิดตัวตนที่มีประสิทธิภาพและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างพัฒนาระบบเพื่อให้สามารถเก็บรักษาความลับและความปลอดภัย ตลอดจนการจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทุกหน่วยงาน **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ในการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพในระยะเร่งด่วน นอกจากการจัดทำระบบปกปิดตัวตน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงาน ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบหลัก ควรมีแนวทางหรือวิธีการในการคุ้มครองและปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้งเบาะแส ตั้งแต่เริ่มขั้นตอนการแจ้งเรื่อง การพิจารณาเรื่องร้องเรียนและคดีทุจริต รวมทั้งกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการและพิจารณาแล้วเสร็จ

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริต ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุ

เป้าหมาย ในการให้ประชาชนเป็นเครือข่าย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเฝ้าระวังการปฏิบัติงานของภาครัฐ รวมทั้งร่วมดำเนินการในมาตรการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่ถูกดำเนินการทางวินัย มาตรฐานทางจริยธรรมหรืออาญา เพราะการดำเนินงาน/คดีที่ตนรับผิดชอบมีจำนวนน้อยลง ตลอดจนนิติบุคคลที่กระทำความเสียหายให้ประเทศได้รับการลงโทษตามมาตรฐานสากล **โดยปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนและมีการขยายกรอบเวลาดำเนินการเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด (๒ ปี) จำนวน ๕๓๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๗ ของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวน ในขณะที่การจัดทำมาตรฐานขนาดของคดีและระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันอาจมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องอาศัยระยะเวลา เนื่องจากการกระทำทุจริตมีต้นทุนต่ำกว่าผลของการกระทำ อย่างไรก็ตาม ได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ แล้ว ส่งผลให้การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมมีความรวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมได้ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การจัดทำมาตรฐานขนาดของคดีและระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แม้อาจมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องอาศัยเวลา เนื่องจากการกระทำทุจริตมีต้นทุนต่ำกว่าผลของการกระทำแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการให้การรับช่วงต่อของคดีในกระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการให้ทุกหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานประกาศตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) รวมทั้งมีการบริหารงานบุคคลภาครัฐในระบบคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ พร้อมกับให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม และยกระดับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนร่วมเป็นกฎหมาย รวมทั้งมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติ รวมทั้งหัวหน้าส่วนราชการของรัฐจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบและร่ำรวยผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน และบังคับใช้มาตรการทางจริยธรรม วินัย และอาญาต่อผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมกับนำหลักความรับผิดชอบในการกระทำ (Accountability)

มาบังคับใช้กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ซึ่งมีส่วนราชการ จำนวน ๑๑๖ หน่วยงานเข้าร่วมนโยบายดังกล่าว แต่ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้น สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนวทางการนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลเรียบร้อยแล้ว แต่อยู่ระหว่างการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการนำไปปฏิบัติจริง ก่อนนำเสนอกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมพิจารณาต่อไป อีกทั้งมีการดำเนินการออกแบบเครื่องมือประเมินและตัวชี้วัด “สัตบุรุษ” เรียบร้อยแล้ว แต่อยู่ระหว่างการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ สำหรับประเด็นการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติอยู่ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยกร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เรียบร้อยแล้ว แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ชะลอการดำเนินการพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การเร่งรัดในระยะเร่งด่วน นอกจากการมีกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การปลูกจิตสำนึกให้แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถแก้ไขต้นเหตุของปัญหาได้

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ให้ทุกหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการที่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายที่กำหนด (งบประมาณการดำเนินโครงการมากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท หรือเป็นโครงการที่มีผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ในวงกว้าง) จะต้องประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตของโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมยื่นต่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งหน่วยงานตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล เช่น กรมบัญชีกลาง (การจัดซื้อจัดจ้าง) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ผู้ตรวจสอบภายนอก) และผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน (หน่วยงานเจ้าของโครงการ) วางระบบการตรวจสอบโครงการ และติดตามตรวจสอบทุกโครงการที่มีการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายในขั้นตอนการดำเนินโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ สำนักงาน

ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย และแนวทางในการตรวจสอบติดตาม กำกับ เรียบร้อยแล้ว และได้ดำเนินการจัดทำร่างคู่มือการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ เสนอต่อที่ประชุมศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ แต่อยู่ระหว่างการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย หากหน่วยงานได้รับงบประมาณดำเนินโครงการที่มีมูลค่า ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การตรวจสอบการทุจริตโครงการของรัฐที่มีมูลค่า ๕๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป ควรเป็นการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมืองมากกว่า เนื่องจากการทุจริตอาจเกิดได้จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการได้รับเงินนอกงบประมาณ

<u>กล่าวโดยสรุป</u> การปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป ซึ่งมี **ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑** โดยมีบางกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น การขับเคลื่อนนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)

อย่างไรก็ตาม **เมื่อเปรียบเทียบกับตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)** ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูป **โดยในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง** เนื่องจากพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๗๔.๕๐ ประชาชนมีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเฉลี่ยร้อยละ ๗๘.๓๗ และในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีจำนวนหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๙๘ อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ผลกระทบ (Impact) กับผลลัพธ์ (Outcome) มิได้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๒.๑๑ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (ทุจริต)) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๗๓ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริต) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐ และจำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นมา ไม่มีการชี้มูลในชั้นไต่สวน ภาพรวมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยลดลง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเห็นว่า ผลการประเมินและจำนวนตัวเลขหรือสถิติคดีทุจริตดังกล่าวจะมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน แต่มิได้หมายความว่าข้อเท็จจริงในปัจจุบันจะไม่มีเรื่อง

การทุจริต และในอนาคตอาจเกิดคดีทุจริตมากขึ้นกว่าเดิม ในขณะเดียวกันคดีทุจริตของหน่วยงานบางแห่ง แม้ว่าจะมีจำนวนไม่มาก แต่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมอย่างกว้างขวาง ซึ่งในปัจจุบันยังมีการเสนอข่าวคดีทุจริตผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วย

ข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม ได้แก่ ๑) สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเจ้าภาพหลักในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ควรเร่งรัดขับเคลื่อนตามข้อเสนอแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับค่า CPI (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) และจัดทำแผนปฏิบัติการระดับค่าคะแนน CPI (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนขับเคลื่อน ประเมินปัญหา ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) สำนักงาน ป.ป.ท. ควรประเมินสถานการณ์แนวโน้มผลคะแนน CPI หลายแหล่งอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมมาตรการเชิงรุก และมีการนำเสนอผลการดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนยกระดับค่า CPI และเร่งสร้างการรับรู้ดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ว่ามีผลกระทบต่อประชาชน ประเทศชาติอย่างไรต่อสาธารณชน ๓) รัฐควรสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงกำไร เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) Anti-Corruption Organization of Thailand: ACT และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors: IOD) ที่มีบทบาทในการต่อต้านการทุจริต และมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้ภาคเอกชนมีระบบการต่อต้านการติดสินบน โดยรัฐต้องประสานความร่วมมือกัน แต่ภาครัฐต้องมีนโยบายดึงภาคเอกชนเข้ามาร่วมแก้ปัญหา ๔) ควรปรับปรุงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) โดยควรกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มหรือประเภทของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการประเมิน CPI โดยพัฒนาข้อคำถามในแบบประเมิน ITA ที่มีการใช้ชุดเดียวกันกับทุกหน่วยงานย่อมไม่มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานแต่ละประเภทและขนาดขององค์กรจึงควรจัดกลุ่มหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินโดยพิจารณาตามลักษณะงาน และตามขนาดขององค์กรที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้การประเมินมีความแม่นยำ เที่ยงตรง และไม่ผกผันกับความเป็นจริง ๕) การเปิดเผยข้อมูลตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) ข้อมูลยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ใน ๒ มิติหลัก คือ มิติเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกมีส่วนร่วมและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ และมิติเพื่อสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในด้านต่าง ๆ ๖) เครื่องมือ ITA สะท้อนเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลแต่ควรพัฒนาออกแบบชุดข้อมูลที่ควรเปิดเผยและออกแบบให้ตรงกับบริบทของหน่วยงานเป็นชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสูง หรือเป็นที่ต้องการของทุกภาคส่วน ควรจัดทำระบบการเปิดเผยข้อมูลของ

หน่วยงาน ทั้งในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัล ตามความเหมาะสมที่ประชาชนสะดวกต่อการเข้าถึงและสามารถนำข้อมูลไปประมวลผลต่อด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ (๗) การประเมิน ITA ควรให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนทั้งการรวบรวมความเห็นและตรวจประเมินและมีตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการของทุกจังหวัด ทำงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในขณะเดียวกัน ผลคะแนนการประเมิน ควรให้ภาคประชาชนได้ติดตามตรวจสอบในฐานะที่เป็นบุคคลภายนอก และเมื่อมีข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยที่เข้ารับการประเมินควรนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับหน่วยงาน ๘) เมื่อมีการประกาศผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ควรเปิดเผยข้อมูลการประเมินรายข้อทั้ง ๕ กลุ่ม คือ ๑) การประเมินการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency: IIT) ๒) การรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency: EIT) ๓) การประเมินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) ๔) การประเมินระบบการป้องกันการทุจริตภายในองค์กร (Anti-Corruption System: SIT) และ ๕) การประเมินสาธารณะ (Public Integrity and Transparency Assessment : PIT) รวมทั้งทำการประชาพิจารณ์รับฟังความเห็นจากประชาชนที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ให้ความเห็นและเกิดประโยชน์กับการประเมิน โดยทำการเปิดเผยทั้งในส่วนของหน่วยงานเอง และเปิดเผยในเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

ส่วนที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

๓.๑.๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ติดตามกิจกรรมปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๕ กิจกรรม โดยมีผลการติดตามในภาพรวม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมายในการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข **๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ** ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมายในบางกิจกรรมในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง เพราะไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... เนื่องจากยังมีการทบทวนความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว **๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดอง**

สมานฉันท์ของคนในชาติ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างวาทะกรรม และความแตกแยกเพื่อหวังผลทางการเมือง ตลอดจนปัญหาด้านปากท้องและความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งไม่สามารถจัดทำข้อเสนอที่ระบุแนวทาง กลไก และมาตรการในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนและขจัดความขัดแย้งทางการเมืองในสังคม **๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง** ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากการสร้างพลเมืองคุณภาพและนักการเมืองคุณภาพต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสร้างพลเมืองคุณภาพให้เกิดขึ้นในวงกว้าง ให้ผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรทบทวนแก้ไขประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชน โดยสามารถศึกษาจากรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของพรรคการเมือง : การสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชน” จัดทำโดยคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ตามรายละเอียด QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้ และ **๕) กิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปประเทศ** ดำเนินการตามแผน แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากสังคมบางส่วนเห็นว่ารัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งสถานการณ์ทางการเมืองมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา และรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดมีความสัมพันธ์กับเสถียรภาพทางการเมือง จึงอาจมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินงาน**โครงการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.)** ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะในช่วงก่อนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งวุฒิสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสร้างการรับรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๒๒ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่เพียงเท่านี้แนวโน้มการซื้อสิทธิขายเสียงน้อยลงเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนได้จากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่ส่งไปยัง กกต. แม้ว่าบางพรรคการเมืองจะหาเสียงโดยเน้นอุดมการณ์และนโยบายที่จูงใจ แต่ไม่พบว่ามีการซื้อสิทธิขายเสียง ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ **ควรจัดสรรงบประมาณจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองในการขับเคลื่อนงาน ศส.ปชต. และควรแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนงาน ศส.ปชต. ทั้งระดับจังหวัด**

อำเภอ เพื่อบูรณาการการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความสำคัญของ ศส.ปชต.

โครงการโรงเรียนประชาธิปไตย (สภานักเรียน) เป็นโครงการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะเป็นการฝึกปฏิบัติและสร้างพฤติกรรมของเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในสิทธิและหน้าที่ต่อตนเองและประเทศชาติ โดยสภานักเรียนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น **กระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญกับโครงการดังกล่าว โดยจัดทำแผนงานโครงการอย่างเป็นระบบ และมอบเป็นนโยบายสำคัญ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนประชาธิปไตย (สภานักเรียน) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างรูปธรรม**

๓.๑.๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

ติดตามกิจกรรมปฏิรูป จำนวน ๕ กิจกรรม ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และติดตามประเด็นปฏิรูป จำนวน ๑ ประเด็น ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) โดยมีผลการติดตามในภาพรวม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมายในการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ **๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่** ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย ในการมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศ **๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ** ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ **๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว** ดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย ในการมีมาตรการคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดระบบการปล่อยตัวชั่วคราวที่รวดเร็ว (การติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring: EM) ไม่อ้างอิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและมีมาตรการป้องกันการหลบหนีการปล่อยตัวชั่วคราวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในภาพรวมประชาชนและผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจเพราะช่วยแก้ไขปัญหากรณีไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเข้าถึงโอกาสการปล่อยตัวชั่วคราว รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำของสังคม **๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น**

จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวนทั่วประเทศ และ **๖) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....** ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากหลายหน่วยงานยังไม่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

๓.๑.๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ติดตามกิจกรรมปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๓ กิจกรรม โดยมีผลการติดตามในภาพรวม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

การติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมพบว่า มีการดำเนินการตามแผนงาน บรรลุเป้าหมายครบทั้ง ๓ กิจกรรม อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) ควรที่จะปรับโครงสร้างการดำเนินการ และเพิ่มอัตรากำลังให้เหมาะสมเพื่อรองรับการปฏิบัติการเชิงรุกในอนาคต พร้อมกับนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่มีความแม่นยำสูงเข้ามาใช้ในการตรวจสอบข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ส่วนการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณาการต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และควรที่จะแก้ไขกฎหมายกำหนดหน้าที่ และอำนาจของศูนย์ AFNC ให้ชัดเจน มีความเป็นอิสระสามารถจัดการกับข่าวปลอมได้ทุกประเภททุกช่องทาง ทั้งทางออนไลน์ วิทยุ และโทรทัศน์ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ส่วนการยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ เห็นควรให้เร่งรัดส่งเสริมและขยายผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดขึ้นแล้วมีความยั่งยืนต่อไป กล่าวคือ การดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาได้มีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการติดตาม การพัฒนาความรู้และหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เป็นเครื่องมือให้กับภาครัฐไว้ใช้ดำเนินการได้อย่างเหมาะสมแล้ว หากแต่ การดำเนินการในระยะต่อไป ควรที่จะเพิ่มสมรรถนะ หรือกระจายการส่งเสริมผลักดันในวงกว้างให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน นักเรียน นักศึกษา และผู้นำองค์กรผู้นำชุมชนต่อไป และจำเป็นต้องมีหลักสูตรเฉพาะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทำความเข้าใจปัญหาที่แตกต่างกันของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในด้านสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน โดยการส่งเสริมความรู้นั้นต้องมีหลักสูตรที่ออกแบบให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนทุกกลุ่มให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสร้างมาตรฐานทางด้านเทคโนโลยีและเสริมภูมิคุ้มกันการรู้เท่าทันสื่อของประเทศอย่างมั่นคงเท่าเทียมกันไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๓.๑.๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ติดตามกิจกรรมปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๕ กิจกรรม โดยมีผลการติดตามในภาพรวม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

การติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาพรวมพบว่า มีการดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมายทั้ง ๕ กิจกรรม อย่างไรก็ตามควรดำเนินการดังนี้ ๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ควรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่และบูรณาการการทำงานกับคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ชาติระดับจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นเลขานุการ ร่วมดำเนินการกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ขยายเครือข่ายที่มีอยู่ สนับสนุนการทำงาน และไม่ให้มีการแทรกแซงจากทางการเมือง รวมทั้งประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภาคประชาชน และเครือข่ายภาคเอกชน ทั้งนี้ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ๒) ควรจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรวมเป็นศูนย์ข้อมูล ๓) ควรกำหนดบทลงโทษและอัตราโทษของภาคเอกชน โดยเฉพาะความผิดของนิติบุคคล ควรมีความเข้มงวดเท่าเทียมกับบทลงโทษและอัตราโทษของหน่วยงานภาครัฐ ควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษและอัตราโทษของภาคเอกชน โดยเฉพาะความผิดของนิติบุคคลหรือกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ ให้มีความเข้มงวดเท่าเทียมกับบทลงโทษและอัตราโทษของหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ และควรมีมาตรฐานการใช้ดุลพินิจในการลงโทษของศาลในคดีทุจริตประพฤติมิชอบให้เหมาะสมตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งคดี เพื่อพัฒนาแนวคำวินิจฉัยของศาลที่มีอยู่เดิมที่ให้เอกชน นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดารับโทษเพียงเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานเท่านั้นทั้ง ๆ ที่นิติบุคคลหรือกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลได้สมรู้ร่วมคิดกับเจ้าพนักงานของรัฐในการทุจริตประพฤติมิชอบหรือแบ่งหน้าที่กันทำเป็นขั้นเป็นตอน และสมประโยชน์จากการร่วมกันกระทำความผิดดังกล่าวตามทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory) แต่กลับรับโทษเพียงแค่สองในสามของความผิดนั้นเท่านั้น อันเพราะเหตุสืบเนื่องมาจากการไม่มีคุณสมบัติเป็นเจ้าพนักงานหรือเพราะการมิได้เป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมาย ดังนี้ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ผลเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรแก้กฎหมายให้เอกชนหรือนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดารับโทษเสมือนเป็นตัวการหากได้ร่วมกันกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ นอกจากนี้ในส่วนของดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีทุจริตนั้น ควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดเข้มงวดไม่รอการลงโทษหรือไม่รอลงอาญา เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างอีกต่อไป ๔) หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยควรประกาศและปฏิบัติตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) อย่างเป็นรูปธรรมและประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ และให้มีการยื่น

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติ ๕) ควรปรับปรุงแก้ไขการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ให้เป็นการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมือง ที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายของพรรคการเมืองในการหาเสียง นำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ ๖) ควรยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) และหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา จะมีการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะต่อไป จึงควรมีการติดตามเสนอแนะกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ๑) ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต และประพฤติมิชอบ CPI ๒) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ๓) ปลูกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรม สุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ ๔) ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต ๕) การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และระบบการเฝ้าระวัง/สนับสนุนมาตรการการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริต๖) โครงการข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact: IP) ๗) โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency: CoST) ๘) ปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๙) การพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูล เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๑๐) การบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย ๑๑) พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ๑๒) ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ๑๓) สนับสนุนกลไกและบูรณาการทำงานเพื่อการป้องกันการทุจริต ๑๔) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริตและแก้ไขปัญหาการเรียกรับสินบน หรือค่าอำนวยความสะดวกจากการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ๑๕) ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ๑๖) การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๔ ด้าน จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า มีการดำเนินโครงการทั้งสิ้น **๕๙ โครงการ** (๒๘+๖+๙+๑๖) ซึ่งในการพิจารณาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ได้คัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มาวิเคราะห์ผลการดำเนินการ ปรากฏตามภาพที่ ๑๙

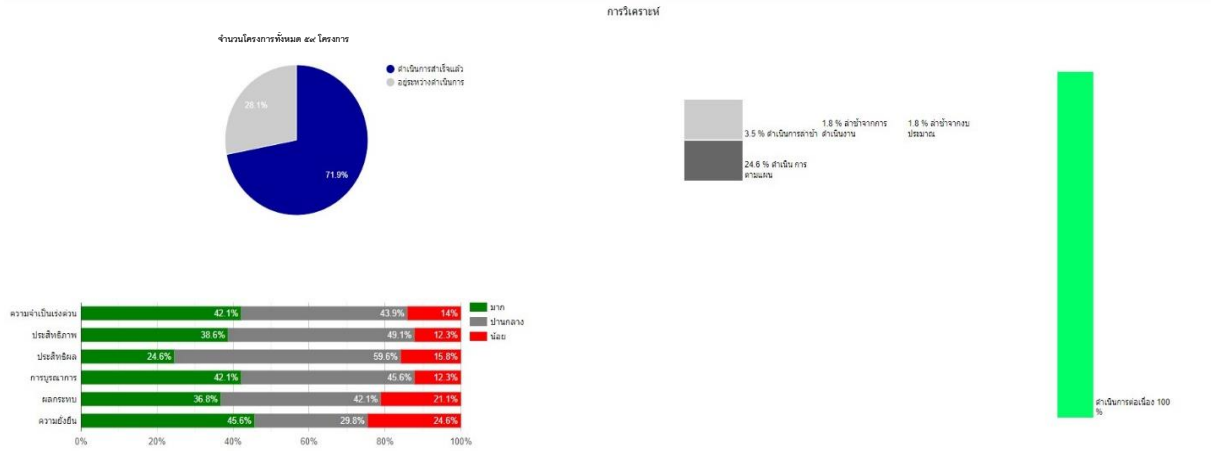

ภาพที่ ๑๙ แสดงการวิเคราะห์แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๕

จากแผนภาพที่ ๑๙ การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ผ่านแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จำนวน ๒๘ โครงการ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๖ โครงการ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๙ โครงการ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จำนวน ๑๖ โครงการ **รวมทั้งสิ้น ๕๙ โครงการ** แบ่งเป็น โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๔๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๙๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๘.๑๐) และโครงการที่ล่าช้าจากการดำเนินการ จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑.๘๐) และล่าช้าจากงบประมาณ จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑.๘๐) โดยมีการวิเคราะห์ประเมิน ๖ มิติ 5C ควรมีการดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๕๙ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐) จากผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในภาพรวมพบว่า **มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง** โดยมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน ดังนี้

มิติที่ ๑ ความจำเป็นเร่งด่วน มีความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๒๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ ระดับน้อย จำนวน ๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๔

มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๑๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖ ระดับปานกลาง จำนวน ๓๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑ ระดับน้อย จำนวน ๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓

มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๑๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ ระดับปานกลาง จำนวน ๓๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖ ระดับน้อย จำนวน ๑๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘

มิติที่ ๔ บูรณาการ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๒๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖ ระดับน้อย จำนวน ๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓

มิติที่ ๕ ผลกระทบ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๒๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑ ระดับน้อย จำนวน ๑๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑

มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘ ระดับน้อย จำนวน ๑๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖

การประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดให้ค่าน้ำหนักในการประเมินเท่ากันทั้ง ๔ ด้าน (คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของแต่ละด้าน) เนื่องจากมีความเห็นว่าแต่ละด้านมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเท่ากัน ปรากฏตามภาพที่ ๒๐

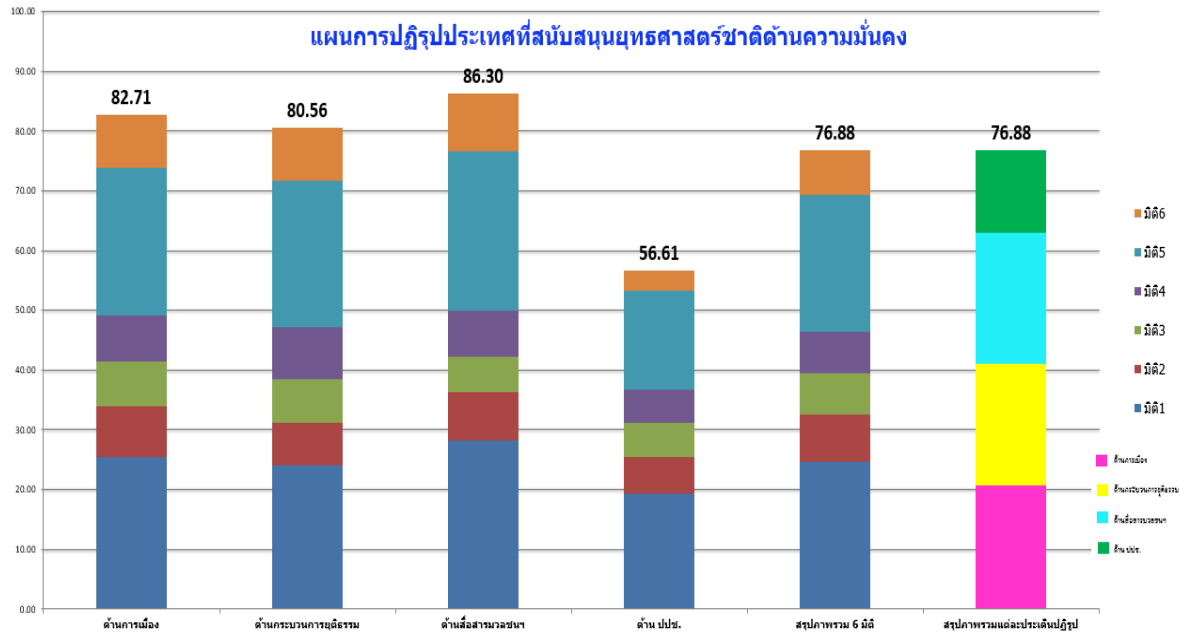

ภาพที่ ๒๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย
ของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

จากภาพข้างต้นผลข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการทั้ง ๔ ด้าน ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๘๖.๓๐ ด้านการเมือง ร้อยละ ๘๒.๗๑ ด้านกระบวนการยุติธรรมร้อยละ ๘๐.๕๖ โดยทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงผลการดำเนินงานมีผลมาก/มากกว่าที่กำหนดไว้ตามแผนงาน เนื่องจากได้จัดทำแผนงานโครงการที่สอดคล้องต่อเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๓ ด้าน แม้จะยังไม่สามารถตอบได้ว่าบรรลุค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้งฉบับ ๒๕๖๑ และ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ได้อย่างเป็นรูปธรรมก็ตาม ในส่วนด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๕๖.๖๑ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ เนื่องจากผลการติดตามการดำเนินงานการป้องกันฯ ที่มีค่าประเมินน้อยที่สุดเพียงร้อยละ ๕๖.๖๑ เกิดจาก เช่น การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สถานการณ์อยู่ระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย ผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) กับจำนวนคดีทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ พบว่ามีความไม่สอดคล้องกัน ความล่าช้าของการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law) และร่างกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมของสำนักงาน ป.ป.ช. หรือโครงการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริตยังไม่รวมถึงการทุจริตเชิงนโยบายที่เกิดจากกลุ่มการเมืองโดยตรง

<u>กล่าวโดยสรุป</u> ในการประเมินความสำเร็จในภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงทั้ง ๔ ด้าน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินอยู่ที่ร้อยละ ๗๖.๘๘ อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านทั้ง ๖ มิติ ซึ่งให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ มีค่าประเมินที่ร้อยละ ๗๖.๘๘ ถือว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ส่วนใหญ่

จากผลการประเมินข้อเสนอแนะและเร่งรัดพบว่า ควรนำผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ขับเคลื่อนต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐในการจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงาน และการจัดทำคำของบประมาณประจำปีควรให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดอย่างแท้จริง โดยในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้อย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และยั่งยืนแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๒ ฉบับได้สิ้นสุดลงแล้วอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ แต่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ยังคงมีผลบังคับใช้และทุกส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐต้องปฏิบัติต่อไป

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จำนวน ๔ ด้าน เมื่อนำมาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๒๑

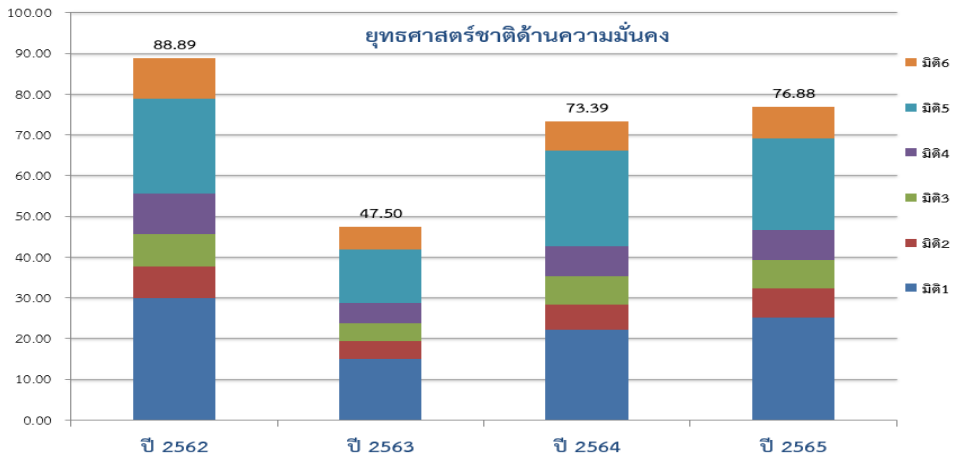

ภาพที่ ๒๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๒๑ ค่าประเมินผลต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เป็นการประเมินการให้คะแนนทั้ง ๖ มิติในแต่ละปี ซึ่งให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้น้ำหนักร้อยละ ๑๐ โดยมีผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในห้วง ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ เรียงลำดับจากน้อยไปมาก ได้แก่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๙ รองลงมาปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘๘ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีค่าประเมินต่อการบรรลุเป้าหมายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๘.๘๙

๒) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๔๗.๕๐

๓) ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๓.๓๙

๔) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๖.๘๘

๓.๔ ข้อเสนอแนะเร่งรัดในห้วงถัดไป (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๓.๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

(๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

ควรจัดทำโครงการสำคัญให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด และส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง และควรดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

(๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

ควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอให้กับโครงการสำคัญที่กำหนด เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

(๓) การดำเนินการตามกฎหมาย

๑) ควรมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้ชัดเจน

๒) ควรผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... หรือปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม และช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่าย และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาน ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง และให้นำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบาย

สาธารณะไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับ ๒ แผนระดับ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

๓) ควรมีการทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เอื้อต่อการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๔) ควรมีรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

(๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรพิจารณาให้ความสำคัญดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อเนื่องในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้งให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบล ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และสอดคล้องกับแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ให้ประเทศชาติและสังคมมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

(๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ควรประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และนำผลการประเมินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการแผนงานโครงการ และเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

(๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ที่ผ่านมา ยังมีปัญหาอุปสรรคของความซ้ำซ้อนของการรายงานด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ในขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีการรายงานผลการดำเนินการให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้ทราบ แต่การรายงานดังกล่าวไม่สะท้อนผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๓.๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

ควรดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ต่อไป

(๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

ในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศดำเนินต่อไปจนกว่าจะบรรลุผลสัมฤทธิ์รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานนั้น ๆ

(๓) การดำเนินการตามกฎหมาย

ควรผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ให้เป็นรูปธรรม

(๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อและดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์ และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดต่อไป และเพื่อให้การดำเนินงานทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง ควรมีการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐) ต่อไป

(๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ภาครัฐควรมีหน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบในภาพรวมของการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะการกำกับดูแล และพิจารณารายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ทั้งที่มีการรายงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) และรายงานผ่านหน่วยงานตามลำดับการบังคับบัญชา แล้ววิเคราะห์และสรุปผลส่งให้หน่วยปฏิบัตินำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

(๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ที่ผ่านมา ยังมีปัญหาอุปสรรคของความซ้ำซ้อนของการรายงานด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ในขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีการรายงานผลการดำเนินการให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้ทราบ แต่การรายงานดังกล่าวไม่สะท้อนผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๓.๔.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

การทำแผนงานโครงการจำเป็นจะต้องบูรณาการในหลากหลายมิติ ในมิติแรกระหว่างผู้รับผิดชอบ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติผู้รับผิดชอบแผนหลักของประเทศ ควรมีส่วนร่วมสำคัญในการออกแบบโครงการฯ ตัวชี้วัดเป้าหมายและการ

เชื่อมโยงแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ ให้หน่วยงานร่วมบูรณาการ ได้เกิดความเข้าใจและพัฒนาโครงการได้ตรงตามเป้าหมายร่วมกันทั้งจากแผนระดับ ๒ ลงมาจนถึงแผนระดับ ๓ ของหน่วยงาน มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และขนาดของกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการให้เกิดผลทางตรงและทางอ้อมอย่างชัดเจน จะได้เกิดประสิทธิภาพให้ผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายมากขึ้น และควรต่อยอดโครงการที่เคยดำเนินการและมีผลกระทบในทางที่ดีสืบเนื่องต่อไป

(๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

รัฐบาล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดทำแผน แบบบูรณาการโดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยง เพื่อบูรณาการแนวคิดวิเคราะห์เป้าหมายและรวบรวมจัดทำโครงการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ประสิทธิผลในวงกว้างเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างถาวรมั่นคง ในการนี้การทำโครงการขนาดใหญ่ ควรให้สำนักงบประมาณร่วมมีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อจัดเตรียมการสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการที่สอดคล้องตามแผนให้เพียงพอ โดยการทำงานควรเพิ่มขั้นตอนปลายน้ำ คือการประเมินผลโครงการ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลาง เพื่อประเมินผลงานผลสัมฤทธิ์เป้าหมายและพัฒนาเป็นโครงการต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

(๓) การดำเนินการตามกฎหมาย

ควรเร่งรัดดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อที่จะปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์เป็นการเฉพาะ และเร่งรัดประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามและแก้ไขปัญหาการแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จทางสื่อออนไลน์ พ.ศ. .... เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินการของศูนย์ประสานงาน และแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) พร้อมกันนี้ควรเร่งรัดออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับภัยออนไลน์ได้อย่างเท่าทัน

(๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

จากการดำเนินโครงการตามแผนปฏิรูปประเทศที่ผ่านมาได้สร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้กับประเทศ เช่น โครงสร้างเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทั่วประเทศให้กับประชาชน การจัดทำหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในหลากหลายมิติ การวางระบบการตรวจสอบข้อความที่เผยแพร่อันเป็นเท็จเป็นต้น ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนการดำเนินการจะกระทำจากบนสู่ล่าง คือ ใช้ภาครัฐเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนโครงสร้างดังกล่าวเหล่านี้ แต่ในทางควบคู่กัน ควรที่จะสร้างแนวทางการขับเคลื่อนจากฐานรากสู่บน คือ ให้ภาคประชาชนร่วมขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานผ่านการสนับสนุนงบประมาณในกลุ่มของประชาชนที่มีการใช้งานขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานที่ภาครัฐได้วางไว้ดีแล้วในแผนปฏิรูปประเทศ นำมาสู่การเกิดประสิทธิผลอย่างชัดเจน เช่น การใช้โครงข่ายอินเตอร์เน็ตประชารัฐเพื่อการเพิ่ม

ผลผลิตของหมู่บ้าน การเผยแพร่หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชนโดยภาครัฐร่วมสนับสนุนงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่อันเป็นเท็จหรือการหลอกลวงกันในกลุ่มหมู่บ้าน โรงเรียน หรือประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการดำเนินการทั้งจากบนสู่ล่างและจากล่างสู่บนทำให้เกิดประสิทธิภาพในวงกว้างและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

(๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

การติดตามงานของฝ่ายตรวจสอบฯ ควรเร่งพัฒนาเพิ่มเติมขีดความสามารถของระบบติดตามงานแผนงานโครงการ และการใช้งบประมาณจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นฐานข้อมูล Big Data ของการพัฒนาประเทศ ระบบต้องมีความสามารถรวบรวมงานโครงการฯ จากจุดเล็ก ๆ ที่กระจายในด้านต่าง ๆ รวบรวมและแสดงให้เห็นภาพรวมในกรอบใหญ่ของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน รวมถึงการอ้างอิงรายงาน เอกสารผลงาน ภาพถ่ายวีดีทัศน์แสดงผลงาน เพื่อประโยชน์ต่อการประเมินการตรวจสอบการติดตามและการให้คำแนะนำเสนอแนะได้อย่างถูกต้อง

(๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

การทำงานติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดวุฒิสภา ควรมีระบบรวบรวมรายงานบูรณาการจากกรรมาธิการ และอนุกรรมาธิการ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ทำงานในลักษณะที่เป็นภาพเดียวกัน Single Windows มีการอ้างอิงเอกสารและการตรวจสอบรับรองเอกสาร ตามลำดับชั้นอย่างมีระบบ เพื่อบูรณาการการตรวจสอบการทำงานภาครัฐได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และสามารถวางแนวทางเสนอแนะเร่งรัดได้อย่างทันท่วงทีเมื่อตรวจพบปัญหาและอุปสรรค และควรมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการติดตามว่ารัฐบาลหรือหน่วยงานได้แก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไรด้วย

๓.๔.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับ ๓

(๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

(๓) การดำเนินการตามกฎหมาย - ไม่มี -

(๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ให้สามารถติดตามแผนงานโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริงและจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

หน้าว่าง

๒) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๒
“การสร้างความสามารถในการแข่งขัน”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ และการท่องเที่ยว ให้ประเทศสามารถยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น ขณะที่มีอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต รวมถึงรักษาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต ด้วยการพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ คือ **“ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้างคุณค่าอนาคต”**

การปฏิรูปประเทศได้กำหนดเป้าหมายหลัก ๓ ประการ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยมีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรมและมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ดังนี้

เป้าหมาย

๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

๒) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

๑) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้

๒) ผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน

๓) การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา

๔) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง

๑) ด้านเศรษฐกิจ

๒) ด้านพลังงาน

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย

สถานการณ์ของประเทศที่จะส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ของประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และในระยะต่อไป จะสะท้อนได้จากหลากหลายปัจจัย ดังนี้

๑) อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งผลการจัดอันดับโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (World Competitiveness, International Institute for Management Development: IMD) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย IMD เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ ๑ ยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด ซึ่งจากผลการประเมิน ในปี ๒๕๖๖ พบว่า ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้นจากอันดับที่ ๓๓ มาอยู่ในอันดับที่ ๓๐ จากทั้งหมด ๖๔ ประเทศ ซึ่งประเมินจากปัจจัย ๔ กลุ่ม ได้แก่ (๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ อยู่ที่อันดับ ๑๖ ดีขึ้น ๑๘ อันดับ (๒) ประสิทธิภาพภาครัฐ อยู่ที่อันดับ ๒๔ ดีขึ้น ๗ อันดับ (๓) ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ อยู่ที่อันดับ ๒๓ ดีขึ้น ๗ อันดับ และ (๔) โครงสร้างพื้นฐาน อยู่ที่อันดับ ๔๓ ดีขึ้น ๑ อันดับ โดยในภาพรวม ประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นทั้งหมดจากผลการจัดอันดับปัจจัยหลักทั้ง ๔ กลุ่ม แต่มีปัจจัยย่อยด้านการศึกษา สุขภาพและสิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ที่อันดับลดลง

นอกจากนี้ อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ โดย IMD ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน (๑ ใน ๔ ปัจจัยหลัก) ถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดของเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ ๓ ปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศ โดยกำหนดค่าเป้าหมายให้อยู่อันดับ ๒ ของอาเซียน ซึ่งปัจจุบัน ปี ๒๕๖๖ ประเทศไทย ได้รับการจัดอันดับประสิทธิภาพภาครัฐจากสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) อยู่ในอันดับที่ ๒๔ ซึ่งถือว่าเป็นอันดับที่ ๒ ของอาเซียน

๒) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) จากการประเมินอัตราการเติบโตของ GDP โดย สศช. พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีการขยายตัวร้อยละ ๒.๖ ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าที่คาดการณ์ว่าจะมีการขยายตัวร้อยละ ๓.๒ ต่อปี แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่มีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๑.๕ ต่อปี โดยมีการฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ทั้งภาคการส่งออก การนำเข้า การบริโภค และภาคการตลาดแรงงาน สำหรับ ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในปีถัดไป จะมาจากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว การขยายตัวของการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การขยายตัวต่อเนื่องของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน รวมถึงการขยายตัวของภาคการเกษตร

๓) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (Gross Domestic Product per Capita : GDP/Capita) โดยเป็นการวัดการกระจายรายได้ที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค ซึ่งพบว่าในปี ๒๕๖๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัวของคนไทย เฉลี่ยอยู่ที่ ๒๔๘,๖๓๕.๓ บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจาก ๒๓๑,๙๘๖.๑ บาทต่อคนต่อปี ในปี ๒๕๖๔ ทั้งนี้ มีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ที่คลี่คลายลง รวมถึงมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือแรงขับเคลื่อนการลงทุนของรัฐบาล

๔) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งคาดว่าในปี ๒๕๖๖ จะฟื้นตัวและขยายตัวต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๕ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ที่คลี่คลายลงและกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ทั้งนี้ ยังคงต้องให้ความสำคัญกับความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก ความผันผวนของตลาดการเงินโลก จากการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เข้มข้นและเข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลัก ปัญหาสถาบันการเงินในต่างประเทศ รวมไปถึงสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ หรือความขัดแย้งของประเทศมหาอำนาจโลก เช่น สงครามรัสเซีย - ยูเครน ซึ่งรัสเซียมีสินค้าส่งออกที่มีความสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทาน จึงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศในยุโรปซึ่งนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากรัสเซียเป็นหลัก สำหรับประเทศไทยจะได้รับผลกระทบทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทางตรงจะได้รับผลกระทบของราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบในทางอ้อมมากกว่าจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะจากปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาในห่วงโซ่อุปทานซึ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้นจากมาตรการคว่ำบาตรรัสเซีย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้พลังงานของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก ฝุ่น PM2.5 การปรับเปลี่ยนการใช้พลังงานไฟฟ้าในภาคขนส่ง ทำให้ภาคพลังงานของไทยจำเป็นต้องเร่งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เทคโนโลยี และเพิ่มปริมาณการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน

๑.๓ ประเด็นท้าทาย

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นช่องว่างของโอกาสการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และเป็นประเด็นท้าทายในการดำเนินการในระยะต่อไปภายหลังแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง โดยการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์มีความยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด ซึ่งต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดและเงื่อนไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันระยะยาวของประเทศ เตรียมตัวให้พร้อมเพื่อแข่งขันและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และก้าวข้ามข้อจำกัดและความท้าทายต่าง ๆ ดังนี้

๑) ประเด็นท้าทายด้านเศรษฐกิจ

ความท้าทายจากการดำเนินงานที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของรัฐธรรมนูญ ได้แก่ การขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี การสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล และการสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าได้มีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจนถึงคราวสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว และได้ปรากฏผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการดังกล่าว แต่ถือว่ายังไม่ครอบคลุมในทุกประเด็นตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงยังต้องให้ความสำคัญอย่างเข้มข้น และติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ และแผนระดับที่ ๓

ความท้าทายในการยกระดับทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของ IMD World Competitiveness Center ดีขึ้นในอนาคต โดยอาศัยการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก และการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงาน/โครงการที่อยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ รวมถึง**ความท้าทายที่เป็นผลกระทบจากปัจจัย**

ภายนอกที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโลกเปราะบางและชะลอตัว สภาพแวดล้อมที่คาดไม่ถึงและไม่สามารถควบคุมได้ (Unforeseen) เช่น สถานการณ์สงครามรัสเซีย - ยูเครน รวมถึงความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ หรือความขัดแย้งของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งความท้าทายในการเผชิญมาตรการการเก็บค่าธรรมเนียมตาม Carbon Content ของสินค้าที่นำเข้าสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นไปตามแผนปฏิรูปสีเขียวของสหภาพยุโรป หรือที่เรียกว่า Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) ซึ่งประกอบด้วยสินค้า ๕ ประเภท ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า ซีเมนต์กระแสไฟฟ้า ปุ๋ย และอลูมิเนียม ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยที่ประเทศไทย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ องค์การก๊าซเรือนกระจก ที่จะต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและให้การรับรองสินค้าที่ก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นรายสินค้า เพื่อให้เป็นไปตามที่ EU กำหนด หากการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกนั้นเกินมาตรฐาน จะส่งผลให้ EU เรียกเก็บภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) ตามปริมาณส่วนต่างของคาร์บอน ทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องส่งออกสินค้าในราคาที่สูง ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการไทยต้องรับทราบและดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งความท้าทายในการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการของรัฐโดยนำระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax : NIT) มาพิจารณาควบคู่ไปกับโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อให้การกำหนดนโยบายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนอยู่ในระบบของกรมสรรพากรมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บข้อมูล

๒) ประเด็นท้าทายด้านพลังงาน

ความท้าทายในการขับเคลื่อนการดำเนินการปฏิรูปประเทศให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนต่อไป ภายหลังการสิ้นสุดลงของแผนการปฏิรูปประเทศ ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น การแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างพลังงานไทยที่พึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยการส่งเสริมพลังงานทดแทนและแหล่งเชื้อเพลิงที่พึ่งพิงได้ตามศักยภาพเชิงพื้นที่ภายในประเทศ การพัฒนาระบบข้อมูลพลังงานของประเทศให้มีความสมบูรณ์ และมีการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน การนำข้อมูลด้านพลังงานมาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อสื่อสารให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการใช้พลังงาน และการประกอบธุรกิจด้านพลังงาน การกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการย้ายฐานการลงทุนและส่งเสริมให้นักลงทุนสนใจมาลงทุนมากขึ้น ตลอดจนการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (Energy Service Company : ESCO) การแก้ไขปัญหากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางที่จะทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถจัดซื้อจัดจ้างและใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงานเพื่อให้ภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณใช้จ่ายด้านพลังงานได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการแก้ไขกฎหมาย

และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาตในกิจการพลังงานที่ยังคงมีความซ้ำซ้อน ทำให้ยังไม่สามารถลดต้นทุน และระยะเวลาในการขออนุญาตดำเนินกิจการด้านพลังงาน

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด มีรายละเอียด ประกอบด้วย

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) การขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ใน ๒ ด้าน พบว่าคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้อง ได้คัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติฯ มาติดตาม วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๒๑๕ โครงการ ปรากฏผล ดังนี้

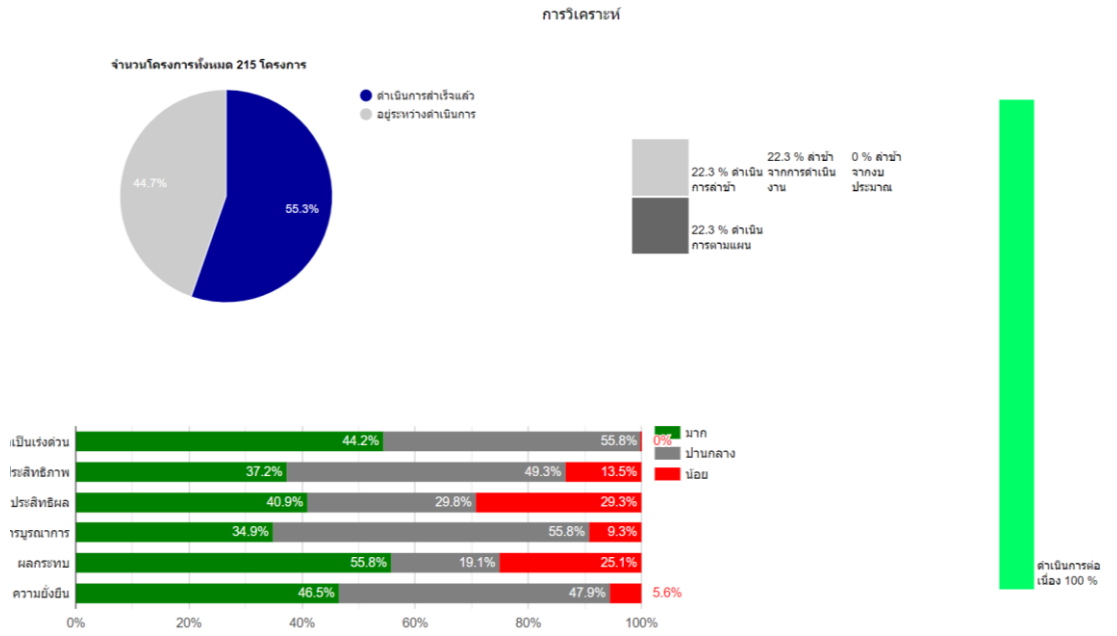

ภาพที่ ๒๒ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันผ่านการดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมายจำนวน ๒๑๕ โครงการ แบ่งเป็น โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๑๑๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓ และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๙๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ ซึ่งเป็นโครงการที่ล่าช้าจากการดำเนินงาน ๔๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ โดยมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน ดังนี้

มิติที่ ๑ ความจำเป็นเร่งด่วน มีความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๙๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๒๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ ระดับน้อยไม่มี

มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๘๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๐๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓ ระดับน้อย จำนวน ๒๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕

มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๘๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙ ระดับปานกลาง จำนวน ๖๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘ ระดับน้อย จำนวน ๖๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓

มิติที่ ๔ บูรณาการ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๗๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๒๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑ ระดับน้อย จำนวน ๒๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๙.๓

มิติที่ ๕ ผลกระทบ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๑๒๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ ระดับปานกลาง จำนวน ๔๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑ ระดับน้อย จำนวน ๕๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑

มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๑๐๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๐๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙ ระดับน้อย จำนวน ๑๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖

โดยมีความเห็นว่าควรมีการดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๒๑๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ กล่าวโดยสรุป แนวโน้มการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ อยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ ๓ บทสรุป มีรายละเอียด ประกอบด้วย

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

การติดตามผลสัมฤทธิ์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ/แผนการปฏิรูปประเทศ และสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) มีความแตกต่างกัน เนื่องจากเป็นการประเมินความสำเร็จในมิติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นการประเมินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการบรรลุเป้าหมายใน ๒ แผน คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (โดยประเมินผลการดำเนินงานของโครงการใน ๖ มิติ) ส่วน IMD เป็นการประเมินประสิทธิภาพและสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ใน ๔ ปัจจัยหลัก ๒๐ ปัจจัยย่อย ๓๓๖ ตัวชี้วัด และเป็นการประเมินโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ

โดยคณะกรรมาธิการ ตสร. ใช้การประเมินผลจากโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ในแต่ละปีของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ จำนวน ๑๖๑ โครงการ และด้านพลังงาน จำนวน ๕๔ โครงการ ซึ่ง IMD มีการประเมินการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันปี ๒๕๖๖ ประกอบด้วย ๔ ปัจจัยหลัก เกณฑ์ชี้วัด ๓๓๖ ตัวชี้วัด ได้แก่

๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ๘๒ ตัวชี้วัด
๒) ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ๗๓ ตัวชี้วัด
๓) ประสิทธิภาพภาคเอกชน (Business Efficiency) ๗๕ ตัวชี้วัด
๔) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ๑๐๖ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย
ตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อน คือ อันดับ ๔๖ - ๖๔ จำนวน ๗๔ ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อน คือ อันดับ ๒๖ - ๔๕ จำนวน ๑๒๒ ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็ง คือ อันดับ ๑ - ๒๕ จำนวน ๑๓๐ ตัวชี้วัด

ภาพรวมผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. ๒๕๖๕ ใน**ด้านเศรษฐกิจ** พบว่า การดำเนินโครงการตามประเด็นปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) และกิจกรรมปฏิรูป (Big Rock) ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ส่วนใหญ่**เป็นไปตามแผน** เนื่องจากมีการรายงานผลสัมฤทธิ์ประจำปี ซึ่งผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป และกิจกรรมปฏิรูป รวมทั้งเป้าหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ อาทิ **การสร้างเกษตรมูลค่าสูง** เช่น การพัฒนาเกษตรต้นแบบ (Smart Farmer) บนพื้นที่สูง การพัฒนาระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การพัฒนาและส่งเสริมศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรชุมชน (Farm Outlet) การส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม **การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง** จากการพัฒนาท่าเทียบเรือท่องเที่ยวรองรับเรือสำราญ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ และการขับเคลื่อน Happy Model **การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย** จากการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME และการยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของ SME ไทยในเศรษฐกิจยุคใหม่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม **การเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค** จากการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค การกำหนดนโยบายและมาตรการดึงดูดผู้เชี่ยวชาญ/นักลงทุนต่างชาติเข้ามาในประเทศ และ**การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ** จากการออกแบบหลักสูตรปริญญาและประกาศนียบัตร (Degree & Non Degree) ในการสร้างผู้ประกอบการและแรงงานที่สอดคล้อง

กับความต้องการของตลาดในอนาคต ทั้งนี้ ยังมีบางโครงการที่มีการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนหรือล่าช้ากว่าที่กำหนด เช่น โครงการพัฒนาด้านโลจิสติกส์เพื่อสร้างความเชื่อมโยง (Connectivity) โครงการพัฒนาปรับปรุงท่าเรือสงขลา โครงการรถไฟความเร็วสูง และรถไฟรางคู่ รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องมีการส่งเสริม และขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่นำไปสู่เป้าหมายอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมต่อไป ซึ่งผลการติดตามการดำเนินการในภาพรวมตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญปรากฏ ดังนี้

๑) การขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืนโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า มีการพัฒนาระบบให้บริการ SME ACCESS ดำเนินการพัฒนาเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ มีการประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป การขยายการทำความตกลง FTA กับประเทศอื่น ๆ และการเชื่อมโยงข้อมูล ASEAN Customs Declaration Document มีศูนย์ความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ด้านการเกษตรในระดับภูมิภาคทั่วประเทศ มีการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อจำกัด มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในการส่งเสริมการลงทุน ให้เทียบเท่าประเทศคู่แข่ง โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกประกาศระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑๙ ฉบับ อาทิ (๑) มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (๒) มาตรกรเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและ (๓) มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีระบบการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ (e-Filing) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษียื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ รวมทั้งเข้าใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัยมากขึ้น

๒) การสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ พบว่า มีการส่งเสริมธุรกิจออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน SME CONNEXT ให้บริการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตร เป็นเครื่องมือการสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับเกษตรกรในการทำกิจกรรมทางการเกษตรจากแบบจำลองข้อมูล (Mode) ๔ ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ยางพารา โคขุนและ ปลานิล ผ่านแอปพลิเคชั่น Public Al การให้บริการความรู้ด้านการเพาะปลูก และการทำเกษตรที่ถูกต้อง แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ผ่านแอปพลิเคชั่น Coaching Program Platform ให้บริการข้อมูลภาพสินค้าเกษตร ผ่านระบบปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตรและส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม มีระบบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) โดยมีการจัดทำระบบสำหรับให้บริการข้อมูล แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ปัจจุบันได้เปิดให้บริการผ่านเว็บไซต์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ (NABC) โดยมีการให้บริการ ๕ ระบบ อาทิ ระบบการบูรณาการ

ข้อมูลและจัดทำรายงาน ระบบ Coaching Program Platform (CPP) มีการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลการเกษตร การตลาดตลอดจนแผนงานและงบประมาณผ่านระบบบูรณาการข้อมูลและการจัดทำรายงาน และมีการผลักดันพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อที่จะสามารถดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น

๓) การปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล พบว่า มีการลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ มีการตราพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำ VES (Vat for Electronic Service) เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการเสียภาษีระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการต่างประเทศและเป็นการสร้างฐานภาษีใหม่ สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการต่างชาติและเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ อาทิ ระบบ e-Registration และมีการปรับปรุงมาตรการทางภาษีระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุน อาทิ การประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป และการประชุมเจรจาภายใต้กรอบ FTA อาเซียน – แคนาดา

๔) การสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน พบว่า มีการกำหนดมาตรการด้านสินเชื่อ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ผ่านธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม มีการส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยการให้ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Smart Co - op และมีการผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบกิจการเพื่อสังคมหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม

สำหรับผลการติดตาม**ด้านพลังงาน** พบว่า ในภาพรวมโครงการส่วนใหญ่**อยู่ระหว่างดำเนินการ** และมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ**ปานกลาง** ซึ่งจากการติดตามพบว่าการดำเนินการที่เป็นไปตามแผน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service เพื่อให้ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้าเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การปรับปรุงกระบวนการ

ยื่นขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยมีการให้ยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานแบบดิจิทัล (FICs Digital Submission) มีการจัดตั้งกลไก/ระบบกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร และเครือข่าย เพื่อการสื่อสารข้อเท็จจริง และสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สาธารณชนในรูปแบบ Interactive Dashboard และ Infographic มีการลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลพลังงานภายใต้โครงการศึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และออกแบบการพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติเพื่อรองรับการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการขับเคลื่อนแผนพลังงานของประเทศไทย การลงนาม MOU โครงการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลของการไฟฟ้าทั้ง ๓ แห่ง ซึ่งการไฟฟ้าทั้ง ๓ แห่ง ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความพร้อมในการเผยแพร่มายังสำนักนโยบายและแผนพลังงาน ได้แก่ ข้อมูล Load Profile ของการซื้อไฟฟ้าจาก กฟผ. ข้อมูลกำลังการผลิตไฟฟ้าและหน่วยจำหน่ายของ VSPP และข้อมูล System Performance Index ของ ๓ การไฟฟ้า การจัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๘๐ (PDP 2022) ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ การออกประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำข้อกำหนดการเปิดใช้ระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้แก่บุคคลที่สาม (Third Party Access) พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดให้การไฟฟ้าทั้ง ๓ แห่ง ต้องเปิดระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้แก่บุคคลที่สาม ภายใต้ TPA Code ตามนโยบายการแข่งขันที่ กพช. กำหนด การสร้างโอกาสให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการ ซื้อ - ขาย LNG ของภูมิภาค (Regional LNG Trading Hub) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการดักจับ การใช้ประโยชน์ และการกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture and Storage: CCUS) ร่วมกับการใช้เชื้อเพลิงทางเลือกต่าง ๆ ได้แก่ Blue hydrogen เชื้อเพลิงชีวมวล (Bioenergy) และแอมโมเนีย การสนับสนุนนโยบายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ จากการร่วมมือกับบริษัทผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเริ่มศึกษาและทดลองใช้เทคโนโลยี CCS ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลในการดักจับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) มีการจัดทำแผนการพัฒนาสถานีประจุแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรองรับเป้าหมายการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องติดตามการดำเนินการต่อไปอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมาย หรือประสบความสำเร็จตามแผน

สำหรับการดำเนินการที่**ล่าช้ากว่าแผน** หรือมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ**น้อย** ได้แก่ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ งบกลาง เพื่อดำเนินโครงการนำร่อง แต่ยังอยู่ระหว่างการร่างประกาศ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงาน การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve) ซึ่งยังอยู่ระหว่างการประสานงานกับภาคเอกชน

เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการลงทุนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และข้อจำกัดของความสามารถในการรองรับการปล่อยสารอินทรีย์ระเหย (VOCs) การจัดตั้งกองบริหารสัญญายังมีความล่าช้า และการดำเนินการนำร่องยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การกำหนดมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว และการออกมาตรการและระเบียบเพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non – Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm ซึ่งได้กำหนดให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๒ แต่ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างดำเนินการ การออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี เนื่องจากนโยบายทางด้านพลังงานยังไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศ และการปฏิรูปโครงสร้างพลังงานภาคขนส่งระยะ ๒๐ ปี ปัจจุบันแผนปฏิบัติการด้านพลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ อยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมข้อมูลแผนย่อย รายสาขาด้านพลังงาน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนพลังงานชาติ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายต่าง ๆ ที่ยังอยู่ระหว่างกระบวนการร่างกฎหมาย และมีความล่าช้า เช่น การปรับปรุงพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ร่างประกาศหรือระเบียบกระทรวงเกี่ยวกับการนำรูปแบบธุรกิจ Energy Service Companies (ESCO) มาใช้กับภาครัฐ ร่างระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทน ร่างระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับส่งเสริมกิจการจำหน่าย (Retail) การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ที่ล่าช้ากว่าที่แผนกำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามและเร่งรัดการดำเนินการอย่างเข้มข้นและจริงจัง เพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุผลสำเร็จ และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน และส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคงด้านพลังงาน และมีความยั่งยืนต่อไป

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏผลการประเมินตามภาพที่ ๒๓

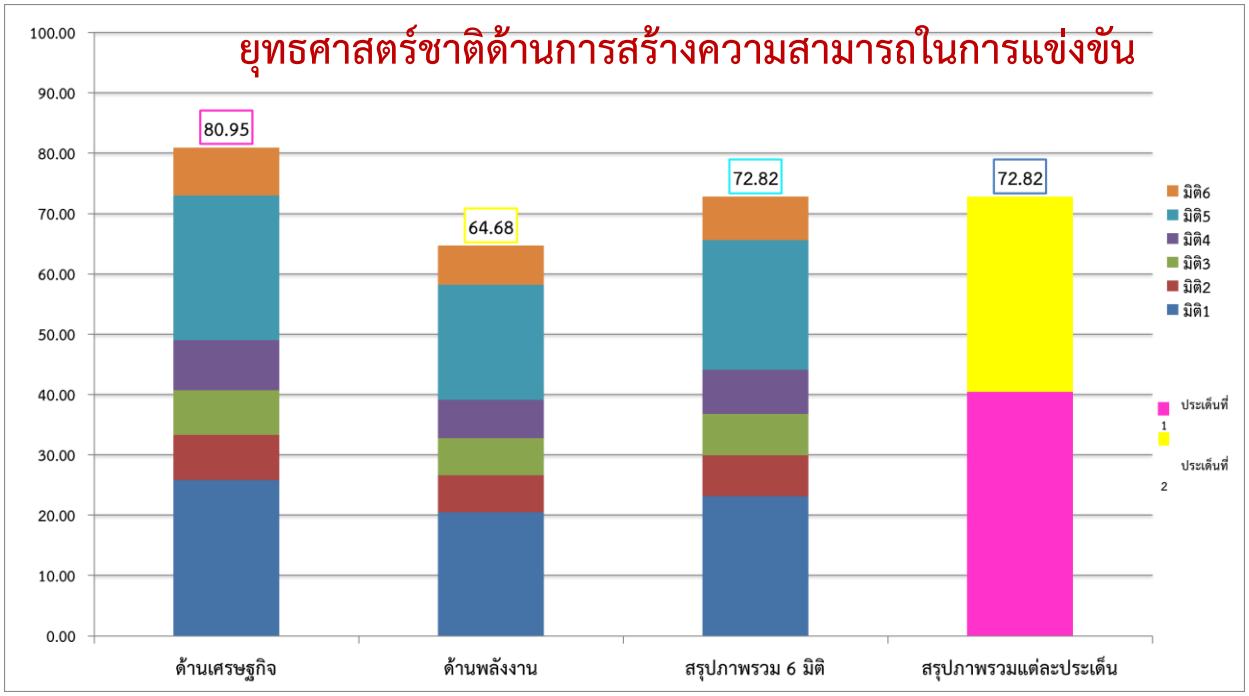

ภาพที่ ๒๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕

ด้านเศรษฐกิจ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๘๐.๙๕

ด้านพลังงาน มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๔.๖๘

ในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีค่าประเมินความสำเร็จร้อยละ ๗๒.๘๒ แบ่งเป็น

มิติที่ ๑ ความสอดคล้อง ร้อยละ ๒๓.๑๓

มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ร้อยละ ๖.๘๔

มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ร้อยละ ๖.๘๐

มิติที่ ๔ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม ร้อยละ ๗.๓๐

มิติที่ ๕ ผลกระทบ ร้อยละ ๒๑.๕๓

มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ร้อยละ ๗.๒๔

การประเมินการให้คะแนนทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้องและมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือ ให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะว่า ในการจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ ในด้านนี้ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม

ในทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏผลการประเมินตามภาพที่ ๒๔

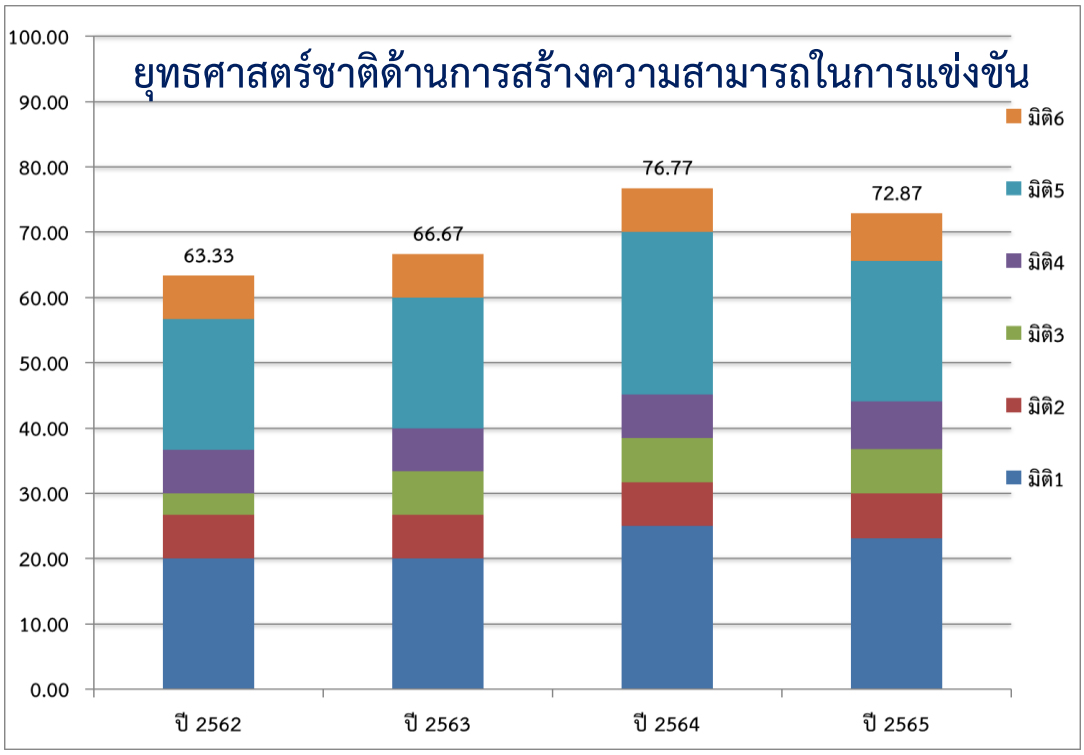

ภาพที่ ๒๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

การประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ภายใต้โครงการที่ติดตาม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ พบว่ามีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแต่ละปีมีรายละเอียด ดังนี้

ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๓.๓๓

ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๖.๖๗

ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๖.๗๗

ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๒.๘๗

๓.๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเร่งรัด

๓.๔.๑ การจัดทำโครงการสำคัญ

๑) หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพิจารณาเตรียมความพร้อม จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนและวางแผนปฏิบัติงานของโครงการสำคัญต่าง ๆ ตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการตั้งงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้ หากแผนงาน/โครงการใดที่สมควรจัดทำเป็นแผนงานบูรณาการก็ให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

๒) โครงการสำคัญหลายโครงการยังคงเป็นลักษณะของการปฏิบัติราชการประจำ และไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน รวมถึงโครงการสำคัญของหน่วยงานที่เสนอขอรับงบประมาณยังเป็นโครงการฝึกอบรมหรือโครงการขนาดเล็กที่ไม่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจได้

๓) หากโครงการสำคัญเป็นโครงการต่อเนื่อง ต้องมีการทบทวนรูปแบบกิจกรรม หรือแนวทางการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมและสามารถบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ โดยมีการติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการทุกไตรมาส รวมถึงมีการติดตามประเมินความคุ้มค่าต่อการลงทุน

๓.๔.๒ การดำเนินการด้านงบประมาณ

๑) สำนักงบประมาณควรพิจารณาปรับปรุงระบบงบประมาณให้มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ ซึ่งจะต้องกำหนดจากแผนพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

๒) สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดมาตรการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณว่าได้ดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการหรือไม่ อย่างไร

๓) รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละแผนงาน กำหนดประเด็นและพิจารณาการจัดลำดับของความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงานและโครงการเพื่อให้สามารถเสนองบประมาณให้ตรงตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน รวมทั้งการกำหนดแผนงานและโครงการให้สอดคล้องกับ Indicators หรือ ปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อการจัดอันดับของ IMD ที่ทำหน้าที่จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ ๖๓ เขตเศรษฐกิจทั่วโลก

๔) ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณซึ่งมีอยู่อย่างค่อนข้างจำกัด ตามลำดับความสำคัญของโครงการที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามสถานการณ์ของโลกและของประเทศไทย

๓.๔.๓ การดำเนินการด้านกฎหมาย

ควรเร่งรัดการตรากฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขกฎหมาย กฎเกณฑ์และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน และสนับสนุนนโยบายในการพึ่งพาตนเองเพื่อป้องกันการถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากต่างประเทศ ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามวัตถุประสงค์ ใน**ด้านเศรษฐกิจ** เช่น การร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. .... เพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรด้านการกำหนดนโยบายและแผนเพื่อยกระดับการพัฒนากิจการพาณิชยนาวีของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จของพันธกิจ Connectivity สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ที่ส่งผลกระทบสำคัญต่อตัวชี้วัดการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยการแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัดต่าง ๆ และคำนึงถึงข้อเท็จจริง ความเที่ยงธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานกฎหมายในระดับสากลเป็นสำคัญ รวมไปถึง การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. .... เพื่อให้มีบทบัญญัติสำหรับการกำกับดูแลมาตรฐานและความปลอดภัยการกำกับการประกอบกิจการในการส่งเสริมกิจการขนส่งทางราง ซึ่งปัจจุบันค้างการพิจารณาในระเบียบวาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับ**ด้านพลังงาน** ควรเร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบหรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงาน การกำกับดูแลให้ส่งเสริมการแข่งขันในกิจการพลังงาน การส่งเสริมให้เกิดการใช้และผลิตพลังงานทดแทนที่เหมาะสม เพื่อทดแทนพลังงานฟอสซิล การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติด้านงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในหน่วยงานภาครัฐและส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การแก้ไขปัญหากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาตในกิจการพลังงานที่ยังคงมีความซ้ำซ้อน ทำให้ยังไม่สามารถลดต้นทุนและระยะเวลาในการขออนุญาตดำเนินกิจการด้านพลังได้ จากการจัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และเร่งรัดการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. .... เกี่ยวกับการยกเลิกการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายไม่เป็นพลังงานควบคุมของกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) เพื่อรองรับการอนุญาตแบบ OSS การร่างประกาศหรือระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบธุรกิจ Energy Service Companies (ESCO) มาใช้กับภาครัฐ การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทน การสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non – Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm และการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี

๓.๔.๔ การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๑) จากการลงพื้นที่ของคณะกรรมาธิการ ตสร. และการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ที่กำหนดให้ยึดยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล รวมทั้งแผนรายสาขา แผนเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีเป็นกรอบการดำเนินงานจัดทำแผน พบว่า การกำหนดเป้าหมายของจังหวัดไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในระดับชาติ ทั้งในเรื่องของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการ เช่น การกำหนดเป้าหมายการเติบโตของ GDP ของจังหวัดที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับชาติ ซึ่งส่งผลให้ในทางปฏิบัติจะไม่สามารถดำเนินการให้ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

ดังนั้น สศช. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงบประมาณร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ควรมีการถ่ายทอดเป้าหมายย่อย (Milestone : MS) ภายใต้กิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยเฉพาะกลุ่มหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนการดำเนินการตามกิจกรรม Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ให้จังหวัดนำไปบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแผนงานในระดับพื้นที่กับแผนระดับ ๒ เพื่อให้ได้รับการตอบสนองจากหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด และจากการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ยังไม่มีการถ่ายทอดเป้าหมายไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและในระดับพื้นที่

๒) อย่างไรก็ตาม หลังจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการจำเป็นต้องนำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานตามแนวทางการดำเนินการภายหลังการสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศ ที่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ มีมติรับทราบผลการประชุมของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ โดย สศช. ได้เชื่อมโยงประเด็นปฏิรูปประเทศกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อน ติดตามประเมินผลการดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด

๓) การยกระดับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของ IMD World Competitiveness Center ให้มีอันดับที่ดีขึ้น และสามารถบรรลุเป้าหมายของการผลักดัน

ที่กำหนดค่าเป้าหมายการจัดอันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด และด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ให้อยู่ในอันดับ ๒ ของอาเซียน รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สศช. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก พิจารณาจัดลำดับของความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงาน/โครงการที่อยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งปรับจุดเน้นในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนงานงบประมาณ ให้มีเป้าหมาย / ตัวชี้วัด ตรงกับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รองรับ Indicators ดังกล่าว โดยเฉพาะจุดเน้นของแผนงานงบประมาณที่จะตอบโจทย์ผลสัมฤทธิ์ตาม Indicators ที่กำหนดลำดับความสำคัญ (Priority) ๓ ระดับ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดแผนงานโครงการ รวมทั้งกำหนดโครงการสำคัญให้ตอบสนองต่อ Indicators ที่ควรได้รับการแก้ไขหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๓ ระดับ ดังกล่าว เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับประเด็นสำคัญที่ยังเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย โดยมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ IMD ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๒) สำนักงบประมาณ ควรพิจารณา เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ควรเพิ่มประเด็นการแก้ไขปัญหาจุดอ่อนและเพิ่มประสิทธิภาพของจุดแข็งในเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น การลดต้นทุนปุ๋ย ลดต้นทุนค่าขนส่ง จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งออกข้าวและจะสามารถลดต้นทุนวัตถุดิบอาหารได้ด้วย เป็นต้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้

๓.๓) กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคม ควรพิจารณาตัวชี้วัดเรื่อง ดุลบริการเชิงพาณิชย์ (Balance of commercial Services) อยู่อันดับที่ ๕๙ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้อันดับลดลงโดยเฉพาะปัจจัยด้านการขนส่งทางเรือ พบปัญหาในอัตราค่าขนส่งทางเรือในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID - 19 สูงขึ้นมาก ซึ่งด้านการขนส่งทางเรือเป็นตัวชี้วัดส่วนหนึ่งของดุลบริการเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ดี ยังมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอัตราการขยายตัวมูลค่าการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์ (Exports of commercial services) จากปี ๒๕๖๕ อยู่ที่อันดับ ๖๒ และในปี ๒๕๖๖ อยู่อันดับที่ ๑๑ ดังนั้น จึงควรรองรับให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่เป็นจุดแข็งด้านนี้ต่อไปในอนาคต

๓.๔) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาตัวชี้วัดเรื่อง การได้รับหรือสัมผัสมลพิษ อยู่อันดับที่ ๕๖ ลดปัญหามลพิษ โดยการส่งเสริมการผลิตและการใช้รถยนต์ไฟฟ้า (EV) ทั้งนี้ อาจเสนอให้มีแผนงานบูรณาการงบประมาณแก้ไขปัญหามลพิษและแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน เช่น องค์การก๊าซเรือนกระจก เป็นเจ้าภาพแผนงานบูรณาการ และมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๔) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ของหน่วยงานมีความล่าช้า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการหรือยืดหยุ่นขั้นตอนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประชุม การสัมมนา หรือการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนหรือหน่วยงาน เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๕) โครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานต้นสังกัด ควรชี้แจงประเด็นและสาเหตุของการไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งจะมีการเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ด้วยหรือไม่ ซึ่งหากไม่มีผลการดำเนินงาน จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในภาพรวมของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้วย

๖) สศช. ควรพิจารณาสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้สนองตอบต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมในห้วงต่อไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

๗) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการวางแผน การดำเนินการ และการแก้ปัญหาเนื่องจากหน่วยงานต้องดำเนินงานตามภารกิจเป็นหลัก รวมทั้งบุคลากรและเวลาจึงมีจำกัด การดำเนินการในส่วนการปฏิรูปประเทศจึงเกิดความล่าช้า นอกจากนี้หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔.๕ การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

(๑) ข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานในระบบ eMENSCR พบว่า ยังไม่ครบถ้วนและอาจเป็นผลให้การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายประจำปี ๒๕๖๕ คลาดเคลื่อนไป

๒) ควรมุ่งเน้นการประเมินผลในเชิงสถิติ เชิงนโยบาย และเชิงมูลค่า เพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการจัดทำโครงการสำคัญและขอรับจัดสรรงบประมาณในปีถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) การประเมินผลการดำเนินงานจากปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จ ควรมีการใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในแต่ละปี เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้มากที่สุด และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป

๓.๔.๖ การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

๑) ควรจัดทำรายงานผลเป็นรายไตรมาส เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างทันการณ์ ทั้งนี้ ควรประยุกต์ใช้ช่องทางการรายงานที่มีอยู่เดิม อาทิ ระบบ eMENSCR ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ

๒) สภาพัฒน์ฯ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ควรเพิ่มเติมข้อมูลหัวข้อ “ผลการดำเนินการ” ในระบบ eMENSCR ให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบันมากขึ้น เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้สืบค้นข้อมูลความคืบหน้า ผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคจากระบบ eMENSCR ได้อย่างต่อเนื่อง

๓) ควรมุ่งเน้นการพิจารณาศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินงานว่าแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานได้ดำเนินการนั้น เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ สามารถวัดผลได้จริงหรือไม่ มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบครบถ้วนหรือไม่ รวมทั้ง ได้มีกระบวนการขับเคลื่อนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อให้สามารถตอบเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

๔) การรายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ตามมาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ในแต่ละด้านไม่สอดคล้องในรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการ ขับเคลื่อนตามรัฐธรรมนูญฯ ที่บัญญัติไว้ จำนวน ๔ ข้อ รวมทั้งการรายงานรายละเอียดของเนื้อหายังไม่มีความชัดเจน ซึ่งข้อมูลการรายงาน ควรบ่งชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญฯ ที่บัญญัติไว้ จำนวน ๔ ข้อ เช่นการขับเคลื่อนในระยะ ๕ ปีแรกได้ดำเนินการในเรื่องใดบ้างในเชิงเศรษฐกิจ มีการสร้างกลไก/การส่งเสริมสนับสนุนอย่างไร ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีปัจจัย ปัจจัยย่อย ดัชนีชี้วัด ที่ IMD จัดอันดับของประเทศไทยอยู่ในอันดับเท่าใด ตลอดจน พบปัญหาอุปสรรคในเรื่องใด เพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำแผนงาน/โครงการในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

๓) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓
“การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

● **เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ** คือ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

● **ตัวชี้วัด** ประกอบด้วย

(๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย

(๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(๓) การพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย

● **ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์**

(๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่าง “ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อ” ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต

(๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รวมถึงการพัฒนาและปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคยกระทำผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

(๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้

ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

(๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทัศนะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน โดยการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนประชากรไทยมีอาชีพบนฐานพหุปัญญา การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

(๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม

(๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการใช้กิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและนันทนาการในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพในระดับนานาชาติในการสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติเพื่อรองรับอุตสาหกรรมกีฬา

- **ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง**

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่สนับสนุนหลัก จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปรากฏตามภาพที่ ๒๕

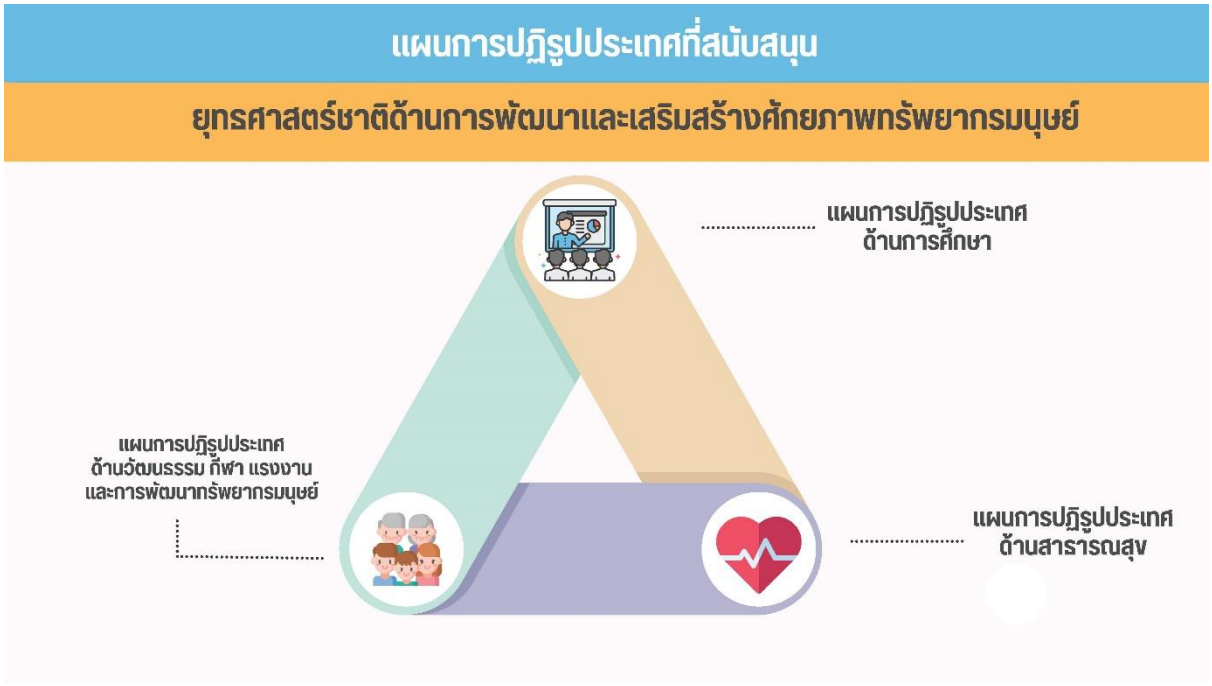

ภาพที่ ๒๕ แสดงความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กับแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลัก จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ

การระบาดของโรคโควิด ๑๙ (COVID-19) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดในมิติต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เพื่อรองรับสถานการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อน วิถีชีวิติ ความเชื่อ และวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะผลกระทบที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการตามแผนงานโครงการต่าง ๆ ในระดับปฏิบัติ ส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในหลาย ๆ ส่วน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ด้านสาธารณสุข สถานการณ์โรคอุบัติใหม่และความเสี่ยงต่อการกลับมาระบาดซ้ำส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นมิติของการป้องกัน หรือมิติของการพัฒนาสายพันธุ์ของโรคก่อให้เกิด การดูแลรักษาพยาบาลและการปรับตัวในทุกมิติความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพที่ปัจจุบันยังคงมีความท้าทายอย่างมาก ประกอบกับข้อจำกัดของทรัพยากรทางการแพทย์ เช่น สถานพยาบาล หรือบุคลากรในวิชาชีพด้านการรักษาพยาบาล และปัญหาในการ

บูรณาการการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ยังคงเป็นอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ เป็นต้น

ด้านการศึกษา ผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลให้**เกิดช่องว่างการเรียนรู้และการสูญเสียการเรียนรู้** ขาดประสบการณ์การเรียนรู้ส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในห้องเรียนจริง ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่มีตัวตนระหว่างครูและนักเรียนในโหมดไฮบริดหรือโหมดออนไลน์ และผลกระทบด้านเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาความยากจนเฉียบพลัน นำมาซึ่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนในการหลุดออกนอกระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น ประกอบกับความล่าช้าในการจัดทำและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่จะส่งต่อไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ต่อไป จึงส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

ด้านวัฒนธรรม ความหลากหลายทางความคิดและความหลากหลายวัฒนธรรมสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคม และอิทธิพลของวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง ความคิดและวิถีชีวิต ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินการในทางปฏิบัติและการขับเคลื่อนผลการดำเนินการ

ด้านการกีฬา การระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการได้อย่างเต็มที่ พื้นที่ การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับการไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การฝึกซ้อม การแข่งขัน การฝึกอบรมบุคลากรด้านการกีฬาที่จำเป็นต้องฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ การจัดทำหลักสูตรและการพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬา เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

ด้านแรงงาน พฤติกรรมและวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป ตลาดแรงงานเผชิญกับการรุกคืบของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น อีกทั้งยังถูกแทนที่ด้วยหุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ประชากรวัยแรงงานจำเป็นต้องพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะความรู้และทักษะในรูปแบบเดิมนั้นไม่เพียงพอต่อโลกของการทำงาน จำเป็นต้องปรับบทบาทในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ปรากฏตามภาพที่ ๒๖

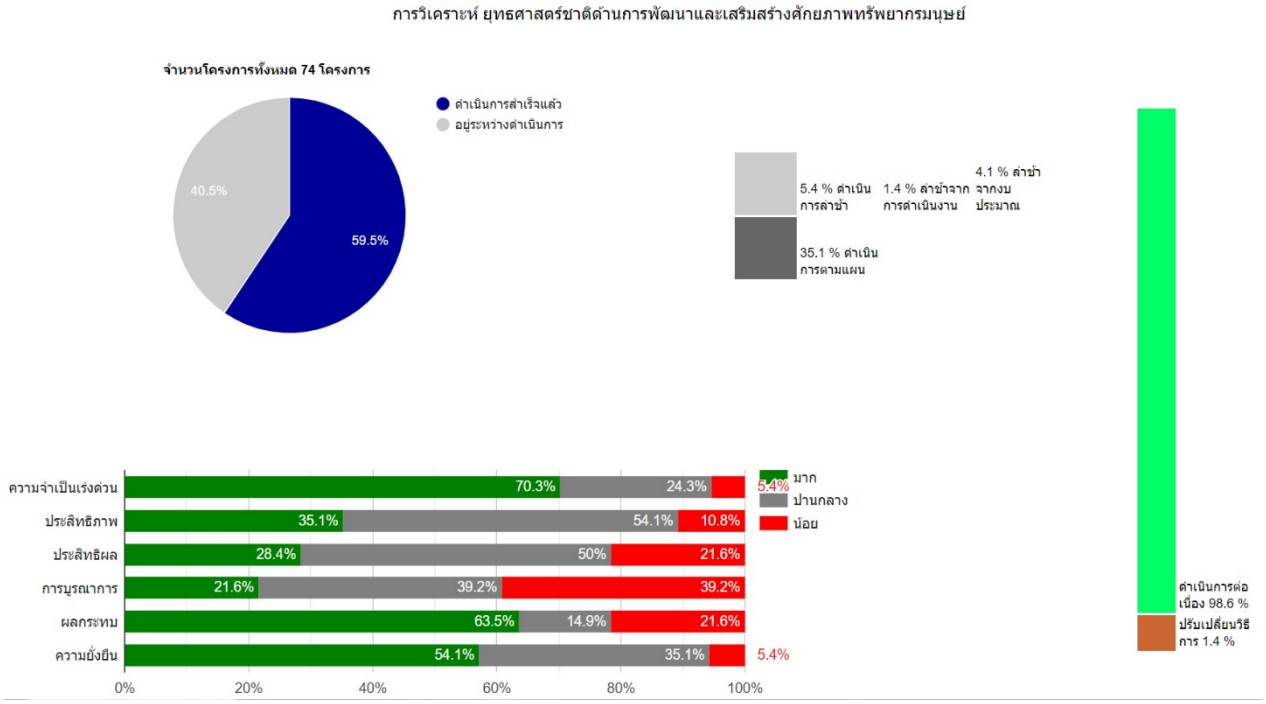

ภาพที่ ๒๖ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕

โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

พิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นโครงการที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก และเป็นโครงการมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก ที่อยู่ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๔ จำนวน ๗๔ โครงการ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

- ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๔๔ โครงการ (ร้อยละ ๕๙.๕)

- อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๓๐ โครงการ (ร้อยละ ๔๐.๕)

- **ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๒ โครงการ (ร้อยละ ๗๐.๓) ระดับปานกลาง จำนวน ๑๘ โครงการ (ร้อยละ ๒๔.๓) ระดับน้อย จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๕.๔)

- **ประสิทธิภาพ** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ๔๐ โครงการ (ร้อยละ ๕๔.๑) ระดับมาก จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๓๕.๑) ระดับน้อย จำนวน ๘ โครงการ (ร้อยละ ๑๐.๘)

- **ประสิทธิผล** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๓๗ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) ระดับมาก จำนวน ๒๑ โครงการ (ร้อยละ ๒๘.๔) ระดับน้อย จำนวน ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๑.๖)

- **การบูรณาการ** ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๙ โครงการ (ร้อยละ ๓๙.๒) และระดับน้อย จำนวน ๒๙ โครงการ (ร้อยละ ๓๙.๒) ระดับน้อย จำนวน ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๑.๖)

- **ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๗ โครงการ (ร้อยละ ๖๓.๕) ระดับปานกลาง จำนวน ๑๑ โครงการ (ร้อยละ ๑๔.๙) ระดับน้อย จำนวน ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๑.๖)

- **ผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาว** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๔ โครงการ (ร้อยละ ๕๔.๑) ระดับปานกลาง จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๓๕.๑) ระดับน้อย จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๕.๔)

- **โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C** ควรดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๗๓ โครงการ (ร้อยละ ๙๘.๖) ควรปรับเปลี่ยนวิธีการ จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑.๔)

ส่วนที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

ผลการติดตามในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนหลัก จำนวน ๓ ด้าน ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านสาธารณสุข

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขที่ดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการต่อเนื่องของหน่วยงาน โดยมีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ระดับปานกลาง ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขมีสาเหตุสำคัญมาจากการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภายในหน่วยงานเจ้าภาพ (จ.๑ และ จ.๓) และระหว่างหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข

ตลอดจนประเด็นการพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปในรูปแบบวิธีการและโครงสร้างเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB)

๑.๑) มีการ “ยกร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” โดย คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ แต่ถูกชะลอโดยกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและส่งคืนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังกระทรวงสาธารณสุข (ร่างฉบับของกระทรวงสาธารณสุข) โดยกำหนดระยะเวลาในแผนปฏิรูปฯ กำหนดให้ดำเนินการระหว่าง ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ขณะนี้พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว

๑.๒) มีการตั้ง “เขตสุขภาพ” ซึ่งการดำเนินการกระทรวงสาธารณสุขยังคงดำเนินการเฉพาะ “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เท่านั้น โดยยังไม่เกิด การอภิบาลระบบอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Collaborative Governance) แม้จะได้มีการขับเคลื่อนดำเนินการของจังหวัดลำปางในการจัดทำ Provincial Health Board และ One Province Hospital แต่ก็ยังไม่สามารถขยายไปสู่การดำเนินการของเขตสุขภาพอื่นอย่างเป็นรูปธรรม

๒) การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

การดำเนินการเป็นเพียงการขับเคลื่อนภายในเขตสุขภาพ ซึ่งยังไม่ก้าวไปสู่เป้าหมายของการเกิดกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) การปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

ไม่มีการขับเคลื่อนดำเนินการ

๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว

มีการประกาศใช้กฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การบริหารทรัพยากรบุคคลของภาครัฐรูปแบบใหม่ และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีอิสระคล่องตัว บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การหารือร่วมกันของคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขและคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข วุฒิสภา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และชมรมโรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป เพื่อหารือเกี่ยวกับการทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล (HR Regulatory Sandbox) จำนวน ๓ โครงการ ๑) โครงการ

“การจ่ายค่าตอบแทนข้าราชการตามปริมาณและคุณภาพงาน โดยเน้นมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงาน” ๒) โครงการ “ข้าราชการสาธารณสุขแบบใหม่ โดยปรับรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนตามจริง ๒๔ ชม. ภายใต้สวัสดิการข้าราชการพลเรือน” และ ๓) โครงการ “หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery unit (SDU) ในโรงพยาบาล” โดยขณะนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพิจารณากำหนดรูปแบบและแนวทาง ตลอดจนกำหนดพื้นที่นำร่อง (Sandbox) เพื่อทดลองดำเนินการในระยะต่อไป นอกจากนี้ ประเด็นการขับเคลื่อนโครงการ SDU ได้มีการหารือแนวทางการขับเคลื่อนและดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เกี่ยวกับแนวทาง รูปแบบ และความเป็นไปได้ในการดำเนินการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” โดย ก.พ.ร. เห็นว่า เป็นโอกาสที่ดีในการทดลองนำร่องในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งก่อน (Sandbox)โดยกำหนดระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ ประสิทธิภา และประสิทธิผล หากจะมีการขยายการดำเนินการในพื้นที่อื่นต่อไป

ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ คือ การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ เป็นประเด็นที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยในประเด็น ช. ด้านอื่น ๆ (๕) กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ประกอบกับต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ จึงเป็นประเด็นปฏิรูปที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการดำเนินการตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ต้องมีถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การถ่ายโอนสถานีอนามัย (สนอ.) หรือ รพ.สต. ไปยัง อปท. ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเป็นการดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๖๔ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ อบจ. ฝ่ายเดียวที่แสดงความประสงค์

รับโอนได้ และกำหนดให้วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นวันสุดท้ายในการยื่นเอกสารของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้ทันต่อการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เร่งรีบและเร่งรัด ไม่เปิดโอกาสให้มีการเตรียมความพร้อมหรือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ ที่ทำให้การปฏิรูปประเด็นดังกล่าวชะลอตัวเนื่องจาก รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนส่วนหนึ่งขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเกิดผลกระทบต่อการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรงหลายประการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น (๑) ผลกระทบด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข (๒) ผลกระทบด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในส่วนงบเหมาจ่ายรายหัวและงบดำเนินงานของ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนฯ ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่มีหลักเกณฑ์การดำเนินการที่ชัดเจน (๓) ผลกระทบด้านกำลังคนสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งผู้ประสงค์ขอถ่ายโอนและผู้ที่ไม่ประสงค์ถ่ายโอนไปยัง อบจ. โดยล้วนเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการให้และจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ประกอบกับหน่วยบริการปฐมภูมิที่ขึ้นทะเบียนแล้วเมื่อถ่ายโอนภารกิจอาจขาดแพทย์ ทำให้ขาดองค์ประกอบของการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ เกิดภาวะประชาชนกลับไปแออัดในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ส่งผลให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร เนื่องจากปัญหาความไม่มั่นใจในระบบการจัดและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอของ รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนฯ

จึงควรมีการติดตามประเด็นการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอและประเด็นท้ายทายต่อการติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขในระยะต่อไป ดังนี้

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ

- ติดตามการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ประเด็นการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

- ติดตามการดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข

๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การดำเนินการของ ก.พ.ร.

๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระ คล่องตัว

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ และภายใต้การดำเนินการของคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ก.พ.

๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

- ติดตามการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ และการดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและผลกระทบในด้านการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรง

- ติดตามการทดสอบการดำเนินการประเด็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” ซึ่งจะกำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง (Sandbox) ระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ.

ด้านการศึกษา

ภาพรวมของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมาถือได้ว่าบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับหนึ่งในห้วงเวลาดามที่กำหนดแล้ว และเป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ และสอดคล้องกับเป้าหมาย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในห้วงเวลาดามที่กำหนดแล้ว แต่การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาควรจะต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้การพัฒนาประเทศในด้านการศึกษาไม่หยุดชะงักลง สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ - ปัจจุบันพบโครงการเดิมส่วนใหญ่ดำเนินการเสร็จแล้ว ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๖๕ (ไตรมาส ๔) แม้จะมีความล่าช้ากว่าแผนบ้างในโครงการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ จึงได้ปรับแนวทางการติดตามเป็นในส่วนของโครงการใหม่ที่ส่วนใหญ่พึ่งเริ่มพัฒนาตามรอบงบประมาณที่มาในเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ จึงอยู่ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

๒) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ระดับปานกลาง

๓) ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจาก

(๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙

(๒) ความล่าช้าในการจัดทำและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

(๓) ความล่าช้าในการจัดทำและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ....

(๔) การดำเนินการขับเคลื่อนประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ยังมีความล่าช้า เช่น

- พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มีกำหนดเวลาใช้บังคับเพียง ๗ ปี

- การพัฒนาเด็กปฐมวัย

- การบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ

๔) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ เห็นควรดำเนินการดังนี้

(๑) ระยะเร่งด่วน ควรดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการตามกฎหมายด้านการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว ได้แก่

- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
- พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ควรเร่งรัดผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอและประเด็นท้ายทายต่อการติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในระยะต่อไป ดังนี้

ภาพรวม

๑) ควรเน้นการสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีหลักสูตรพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการคิดวิเคราะห์แบบมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ เคารพกฎหมายและสิทธิของผู้อื่น โดยบรรจุในหลักสอนเป็นหลักสูตรหลัก

๒) ยกระดับคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำและปฏิรูประบบการศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อรองรับความหลากหลายของการจัดการการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลก

ในอนาคต โดยให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพขยายสู่ระดับ อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน อย่างทัดเทียมกัน โดยควรกำหนดกรอบการพัฒนาและรวบรวมแพลตฟอร์มการเรียนรู้เชื่อมโยงในทุกระดับ ระดับประเทศ - สากล เพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนสะสมหน่วยกิจ และได้ใบรับรอง สนับสนุนการเรียนรู้แบบ Self Learning

มิติด้านการศึกษา

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

- ติดตามการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ” ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

- ติดตามการดำเนินการเพื่อขยายการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๓) ประเด็นการบูรณาการฐานข้อมูล กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ติดตามการบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ

มิติด้านการอุดมศึกษา

๑) ประเด็นกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา

- ติดตามความคืบหน้าในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกาดังกล่าว

๒) ประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในมิติด้านอุดมศึกษา

- ติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ เช่น ระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (Thai University Central Admission System : TCAS) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตลอดจนสถานบันอุดมศึกษา ในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

๓) ประเด็นการปฏิรูปกลไกการผลิตและพัฒนาครู

- ติดตามการกำหนดมาตรฐานอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา (Professional Standard Framework) และผลสัมฤทธิ์จากการประกาศใช้หลักเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการแบบใหม่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนความคืบหน้าโครงการผลิตและพัฒนาครูที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

๔) ประเด็นการปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

- ผลสัมฤทธิ์ของการสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงาน อววน. สืบเนื่องจากการประกาศใช้แนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา โดยติดตามผลจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมาธิการได้รับ หรือข้อมูลธรรมาภิบาลที่ปรากฏในสื่อ

- ติดตามข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ ในงานวิจัยและนวัตกรรมของไทย ตลอดจนสัดส่วนการวิจัยของรัฐ/เอกชน และแนวโน้มการลงทุนวิจัยของภาคเอกชน

ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีผลการดำเนินการ ดังนี้

๑. มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และมี หน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่ (๑) กระทรวงวัฒนธรรม (๒) กรมการศาสนา (๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๕) กระทรวงศึกษาธิการ (๖) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (๖) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ (๗) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๒. มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๔ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการได้เสร็จสิ้นเกือบทุกโครงการ แต่ก็มีบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ และยังไม่ปรากฏผลลัพธ์การดำเนินการในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

๓. มีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ ๗๕ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่มีโครงการรองรับอย่างชัดเจน ส่งผลให้โครงการที่กำหนดมีแนวโน้มที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และบรรลุเป้าหมายไปเป็นจำนวนมาก แต่ก็มีบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ และยังไม่ปรากฏผลลัพธ์การดำเนินการในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีผลการดำเนินการดังนี้

๑. มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงวัฒนธรรม และมีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่ (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (๒) กรมการศาสนา (สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม) (๓) กรมศิลปากร (๔) กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (๕) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (๖) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(๗) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (๘) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (๙) กระทรวงศึกษาธิการ (๑๐) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) (๑๑) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และ (๑๒) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๒. มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๔ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการได้เสร็จสิ้นทุกโครงการ แต่เนื่องจากเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และค่าตั้งต้น (Baseline) ของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ นั้น ยังไม่มีการกำหนดให้ชัดเจน จึงอาจจะส่งผลต่อการประเมินการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ได้

๓. มีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ ๙๐ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่มีโครงการรองรับอย่างชัดเจน ส่งผลให้โครงการที่กำหนดมีแนวโน้มที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ในระดับสูง และเนื่องจากมีหลากหลายโครงการและหลากหลายหน่วยงานที่ขับเคลื่อน ประกอบกับในแผนการปฏิรูปประเทศ ที่กำหนดค่าตั้งต้น (Baseline) และค่าเป้าหมายที่ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องประมวลผลการดำเนินการที่ได้ให้สามารถตอบโจทย์ได้ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ มีผลการดำเนินการดังนี้

๑. แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการกีฬา กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จะมีทั้งหมด ๕ ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ โดยในแต่ละขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการจะมีจำนวนเป้าหมายย่อยที่แตกต่างกันไป ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติได้ให้ความสำคัญกับการกีฬาและนันทนาการบนฐานของวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการพัฒนา ทั้งในการเสริมสร้างสุขภาวะ การพัฒนาจิตใจ การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติ ดังจะเห็นได้ว่าการกีฬาและนันทนาการเป็นกลไกสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการสร้างคุณค่าและมูลค่าให้แก่ประเทศ สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการกีฬาได้ถูกกำหนดไว้ในด้านที่ ๑๓ วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬา โดยกำหนดเป้าหมาย : ประชาชนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอบนฐานการมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนาสุขภาพของตนให้แข็งแรงและเป็นฐานการพัฒนานักกีฬาของชาติ โดยมีตัวชี้วัด : อัตราประชากรที่มีการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี (ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐)/อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดี (อายุเฉลี่ย) เพิ่มขึ้น

(ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐) /นักกีฬาหน้าใหม่ที่มีความสามารถมีอัตราการได้รับคัดเลือกเข้าสู่การเป็นนักกีฬาระดับชาติเพิ่มขึ้น (ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐)

๒. มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๕ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณและงบประมาณจากแหล่งอื่นได้เสร็จสิ้นทุกโครงการ แต่เนื่องจากบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับงบประมาณไม่เป็นไปตามที่เสนอของบประมาณ โดยเฉพาะในกิจกรรมตามเป้าหมายย่อยที่ ๕ ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ อีกทั้งยังได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นตามแผนงานที่ดำเนินการไว้ จึงอาจส่งผลกรทบต่อการประเมินการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ได้

๓. การดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ถือได้ว่าบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๘๙.๕๑ โดยแต่ละเป้าหมายย่อยมีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ เป้าหมายย่อยที่ ๑ ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาในชุมชนเมืองและท้องถิ่น มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๘๓ /เป้าหมายย่อยที่ ๒ การปฏิรูปการทำงานด้านความรอบรู้แบบองค์รวม มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๙๓.๕๒ /เป้าหมายย่อยที่ ๓ การสร้างโอกาสทางการกีฬาและพัฒนานักกีฬา มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๘๗.๒๒ /เป้าหมายย่อยที่ ๔ ปรับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายด้านกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกิจกรรมด้านกีฬาที่ต้องดำเนินงานให้ได้ มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐ /และเป้าหมายย่อยที่ ๕ พัฒนาศูนย์พัฒนานักกีฬาและวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อความเป็นเลิศทางการกีฬาของอาเซียน (ASEAN Center for Sport Excellence) และศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งชาติและภูมิภาค (TISS: Thailand Institute of Sport Science หรือ Regional Institute of Sport Science) มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๘๐.๐๐ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้จากประเมินผลสำเร็จของโครงการในแต่ละเป้าหมายย่อยเกินร้อยละ ๘๐ แต่การรายงานจากสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า เป้าหมายย่อยที่ ๕ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการและมีความล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนดไว้ อีกทั้ง มีหลายโครงการที่ถูกปรับลดงบประมาณ/ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ การประสานงานและการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านที่ ๑๓ โดยเฉพาะด้านการกีฬา ดังนั้น ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรบูรณาการทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งระบบ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อเนื่อง และทั่วถึง

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอและประเด็นท้ายทายต่อการติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในระยะต่อไป ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน

- ควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปสื่อและอุตสาหกรรมบันเทิงด้วย Soft Power ให้เกิดการผลิตสื่อเสริมสร้างคุณธรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยให้มากยิ่งขึ้น

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ

- ติดตามความต่อเนื่องของผลลัพธ์ (Outcome) ที่สำคัญของการสร้างเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรม เช่น การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในพื้นที่ตลาดวัฒนธรรม การมีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตลาดวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ

- ด้านนโยบาย ควรกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนด้านการกีฬาให้ชัดเจนในทุกระดับและถ่ายถอดไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

- ด้านการจัดทำโครงการสำคัญ ควรบูรณาการการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เน้นโครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับแนวทาง แผนย่อย ประเด็น และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างแท้จริง

- ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการ ระดับผู้บริหารควรให้ความสำคัญพร้อมกับผลักดันการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมอบนโยบาย/สั่งการพร้อมกับถ่ายทอดไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลบุคลากรทางการกีฬา โดยให้สมาคมกีฬาทุกสมาคมจัดเก็บประวัติ สถิติการแข่งขัน ตลอดจนสาขาอาชีพปัจจุบัน และส่งข้อมูลดังกล่าวไปจัดเก็บไว้ยังการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย ตลอดจนควรพัฒนากลไกการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬาและนันทนาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ด้านระบบการรายงานและประเมินผล ควรปรับปรุงระบบการรายงานและประเมินผลให้มีความยืดหยุ่นในการกรอกข้อมูล ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ประเมินผลเป็นสำคัญ และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการควรลงข้อมูลในระบบ eMENSCR ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

- ด้านงบประมาณ ควรจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์การเขียนโครงการเพื่อเขียนเสนอของบประมาณได้อย่างแท้จริง รวมถึงควรจัดสรรงบประมาณด้านการกีฬาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการกีฬาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องจากแหล่งงบประมาณที่หลากหลาย และจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการกีฬาในระดับจังหวัด โดยจัดสรรเงินจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติกระจายลงไปสู่สมาคมกีฬาแห่งจังหวัด และมีกลไกที่สามารถนำเงินดอกผลจากกองทุนที่ได้จัดตั้งไปส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาในจังหวัด รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกองทุนดังกล่าว

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการศึกษา ๒) ด้านสาธารณสุข ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๒๗

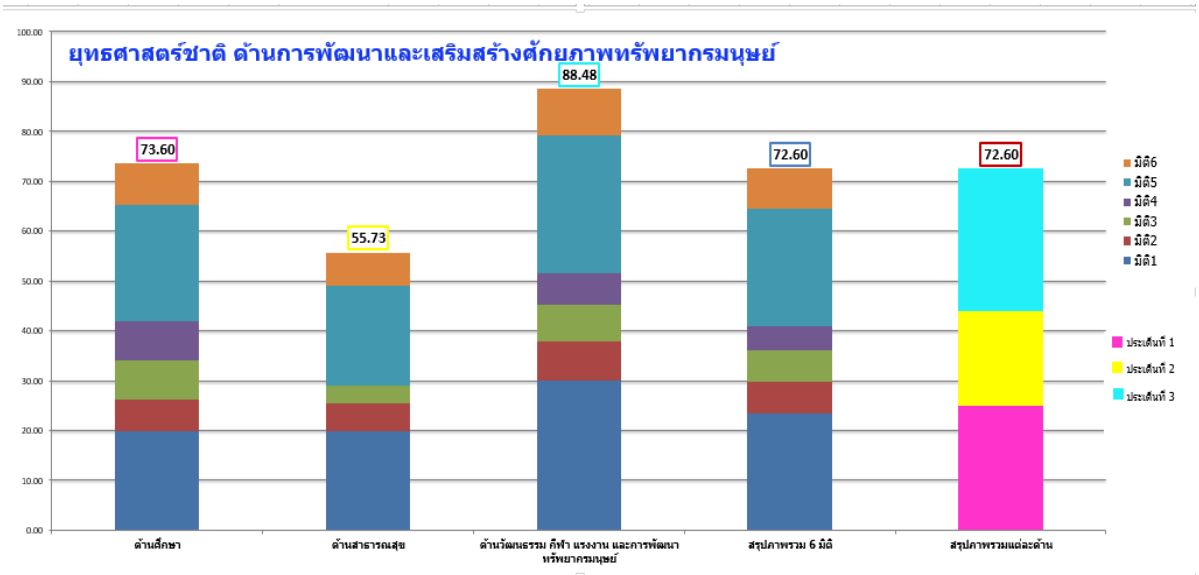

ภาพที่ ๒๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการศึกษา ๒) ด้านสาธารณสุข ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน

และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละประเด็น ดังนี้

- ด้านการศึกษา มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๓.๖๐
- ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๕๕.๗๓
- ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๘๘.๔๘

เมื่อนำผลการประเมินความสำเร็จของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ค่าน้ำหนักของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้มีค่าเท่ากัน เนื่องจากพิจารณาถึงความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายเท่ากัน ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมทั้ง ๖ มิติ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๒.๖๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- มิติที่ ๑ ความสอดคล้อง ร้อยละ ๒๓.๓๓
- มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ร้อยละ ๖.๔๓
- มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ร้อยละ ๖.๔๓
- มิติที่ ๔ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม ร้อยละ ๔.๖๘
- มิติที่ ๕ ผลกระทบ ร้อยละ ๒๓.๖๔
- มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ร้อยละ ๘.๐๙

โดยการให้ค่าน้ำหนักของการประเมินทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้องและมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด โดยคิดเป็น ร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะว่า ในการจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๒.๖๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ด้านการศึกษา มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๒๔.๙๗
- ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๑๙.๐๓
- ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๒๘.๖๐

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการศึกษา ๒) ด้านสาธารณสุข ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๒๘

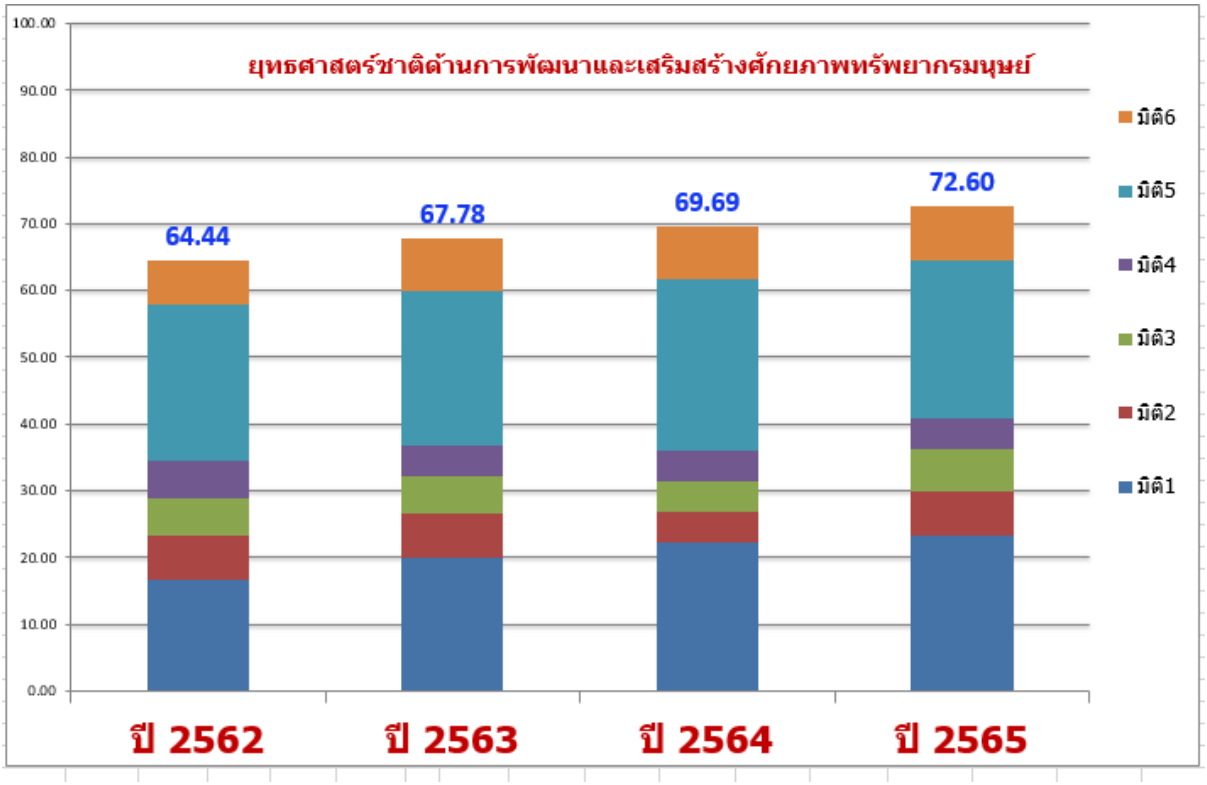

ภาพที่ ๒๘ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

การเปรียบเทียบประเมินผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการศึกษา ๒) ด้านสาธารณสุข ๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยในภาพรวมการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๔.๔๔
- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๗.๗๘

- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๙.๖๙
- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๒.๖๐

๓.๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเร่งรัด

ต่อกรณีที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติเห็นชอบให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ด้วยเหตุผลว่า การดำเนินการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในห้วงเวลาตามที่กำหนดแล้ว และที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๕ ได้มีมติรับทราบแล้ว

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศว่าเป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ และสอดคล้องกับเป้าหมาย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ พบว่า ในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ บรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงไม่บรรลุหรือปรากฏผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากการดำเนินการหลายประเด็นต้องอาศัยระยะเวลาในการขับเคลื่อนและดำเนินงาน ไม่สามารถปรากฏผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมในระยะเวลาอันสั้น หลายประเด็นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนเพื่อไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ดังนั้น การปฏิรูปประเทศไม่ควรสิ้นสุดสุดลงในระยะเวลานี้ แต่ควรกำหนดให้มีการดำเนินการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลไกต่าง ๆ ของการปฏิรูปสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นปกติ ไม่ขาดช่วง ยังคงมีความจำเป็นต้องขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มีการดำเนินการต่อไป เพื่อให้การพัฒนาประเทศไม่หยุดชะงักลงเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ต่อกรณีการนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

การปฏิรูปประเทศควรดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปอย่างต่อเนื่องแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศจะสิ้นสุดไปแล้วก็ตาม ดังนั้น การที่กำหนดให้ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในแผนระดับอื่นย่อมช่วยให้เกิดมาตรการบังคับในการขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อไป ซึ่งการนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ นั้น จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่เป็นจุดคานงัดสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้น ๆ เนื่องจากการกำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและผลการปฏิรูปประเทศที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาดำเนินการที่ต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ผลที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในภาพรวม

๑) ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน

ควรมีการปฏิรูประบบราชการอย่างแท้จริง กำหนดอำนาจ บทบาทหน้าที่ และระบบการบริหาร การแบ่งมอบอำนาจ และการกระจายอำนาจ ของราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสม โดยกำหนดเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอย่างแท้จริงและสมบูรณ์ภายใน ๕ ปี

๒) ระบบงบประมาณ

ควรปฏิรูประบบงบประมาณให้สอดคล้องกับระบบโครงสร้าง สอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ระดับส่วนกลาง

- กำหนดประเด็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการจะบรรลุเป้าหมายและจัดสรรงบประมาณเป็นงบบูรณาการ

- ปฏิรูปหน่วยปฏิบัติในการดำเนินการด้านงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

- ปรับปรุงกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ โดยนำ Value Chain เป็นหลักในการพิจารณา ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องมีการหารือเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน คือ เป้าหมาย และกิจกรรมหลัก เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่วนการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงานขึ้นอยู่กับกลไกของแต่ละส่วน สำหรับการจัดสรรงบประมาณขาลง เมื่อเข้าสู่ระบบงบประมาณปกติ ควรจัดสรรผ่านกลไกจังหวัด

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรนำพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญขับเคลื่อนในระดับของราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ

- งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนราชการและงบประมาณจากงบพัฒนาจังหวัด ควรกำหนดให้กลไกจังหวัดมีอำนาจอย่างแท้จริงในการปรับใช้ให้สอดคล้องกับปัญหาของในจังหวัด

๓) ระบบฐานข้อมูลกลาง

- จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง Big data ที่ชัดเจนและมีความเป็นเอกภาพทั้งระบบ

๔) การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การจัดทำโครงการสำคัญ

(๑) ระดับส่วนกลาง

- พิจารณาลำดับความเร่งด่วนและความสำคัญที่ผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

- กำหนดค่าเป้าหมายตั้งแต่ระดับแผนงาน โครงการ จนถึงระดับแผนแม่บท ให้มีความชัดเจน ยกระดับเป้าหมายตัวชี้วัด และการประเมินผลให้ท้าทายมากขึ้น และให้ใช้ค่าเป้าหมายดังกล่าวในการประเมินผลในแต่ละช่วงเวลาการประเมินที่ชัดเจน และควรมีการนำเสนอผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการว่ามีความสอดคล้องและบรรลุค่าเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- พัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการบูรณาการร่วมกับองค์กรหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ระบบการติดตามประเมินผล ตลอดจนระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

- มีการรายงานความคืบหน้า รวมถึงปัญหา อุปสรรค ของผลการดำเนินการทุกโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๑) ระดับส่วนกลาง

- มีกลไกกำหนดนโยบายในระดับแผนแม่บทเพื่อบูรณาการเป้าหมาย กำหนดทิศทางการทำงาน และงบประมาณให้เป็นทิศทางเดียวกัน

๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรมอบหมายเป้าหมายระดับแผนที่สำคัญเพื่อกำหนดให้เป็นเป้าหมายของจังหวัด และควรกำหนดให้มีกระบวนการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

- การขับเคลื่อนควรมีกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ (ทุกส่วนราชการ) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๔) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔
“การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

● **เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ** คือ การขับเคลื่อนที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เพื่อกระจายโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคม สวัสดิการของรัฐ หลักประกันสุขภาพ ให้ความคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการอย่างเฉพาะเจาะจงกลุ่มเปราะบาง กลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อย และยากจน ด้านบริการสาธารณสุข เน้นการกระจายทรัพยากรและเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ การพยาบาล ให้กระจายไปยังพื้นที่อำเภอ ตำบล เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในภูมิภาค สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งเน้นการมีระบบฐานข้อมูลของพื้นที่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากลไก สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น เป็นกลไกในการบูรณาการและร่วมกันขับเคลื่อนและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง เพื่อวางรากฐานให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีความพร้อมในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

● **ตัวชี้วัด ได้แก่**

(๑) ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร

(๒) ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน

(๓) ความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

(๔) คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมกับแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ประกอบด้วย ๒ ด้าน ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และด้านสังคม

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ

สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ประเทศไทยสามารถเรียนรู้ปรับตัว ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมทั้งถอดบทเรียน และควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ดีขึ้น ในภาพรวมได้มีการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ เพื่อบรรเทาผลกระทบ มีการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีการปรับตัวของภาคธุรกิจและแรงงาน ทำให้สถานการณ์ด้านแรงงานมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น จากการขยายตัวของการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม ในภาพรวมแม้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ภาวะเศรษฐกิจโลก ยังคงอยู่ในช่วงฟื้นตัว และเผชิญกับอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง (ไตรมาสที่ ๓ เฉลี่ยร้อยละ ๗.๗๔ ไตรมาสที่ ๔ เฉลี่ยร้อยละ ๕.๙๘) ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ค่าครองชีพ และราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงต่อฐานะทางการเงินและความสามารถในการใช้จ่าย การออมลดลง อีกทั้งหนี้ของครัวเรือนยังปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๕ เป็นต้นมา (ไตรมาสที่ ๔ เฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๔) ภาครัฐจึงมีความพยายามในการช่วยพยุงเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือเยียวยากลุ่มเปราะบางและผู้ได้รับผลกระทบ

ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด–๑๙ เห็นได้ชัดเจนว่า สังคมปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็วในมิติที่หลากหลาย ทั้งด้านการค้า การลงทุน ที่มีการเข้าสู่แพลตฟอร์ม e-commerce มากขึ้น ตั้งแต่ SMEs ไปจนถึงบริษัทขนาดใหญ่ ด้านแรงงานมีรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ใช้ AI แทนแรงงานคน การลดเวลาทำงาน การจ้างงานแบบมีความยืดหยุ่น สำหรับการพัฒนาความรู้ในปัจจุบันมีสาขาวิชาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เน้นตอบโจทย์กับวิถีชีวิตและความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีการนำเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกมาใช้ในการใช้ชีวิตมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและในเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยี สิทธิและโอกาสตามมา อย่างไรก็ตามภาครัฐเองก็ได้มีการผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานให้สอดรับกันโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล เพื่อนำไปใช้บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงและตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม โดยการพิจารณา

คัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ปรากฏตามภาพที่ ๒๙

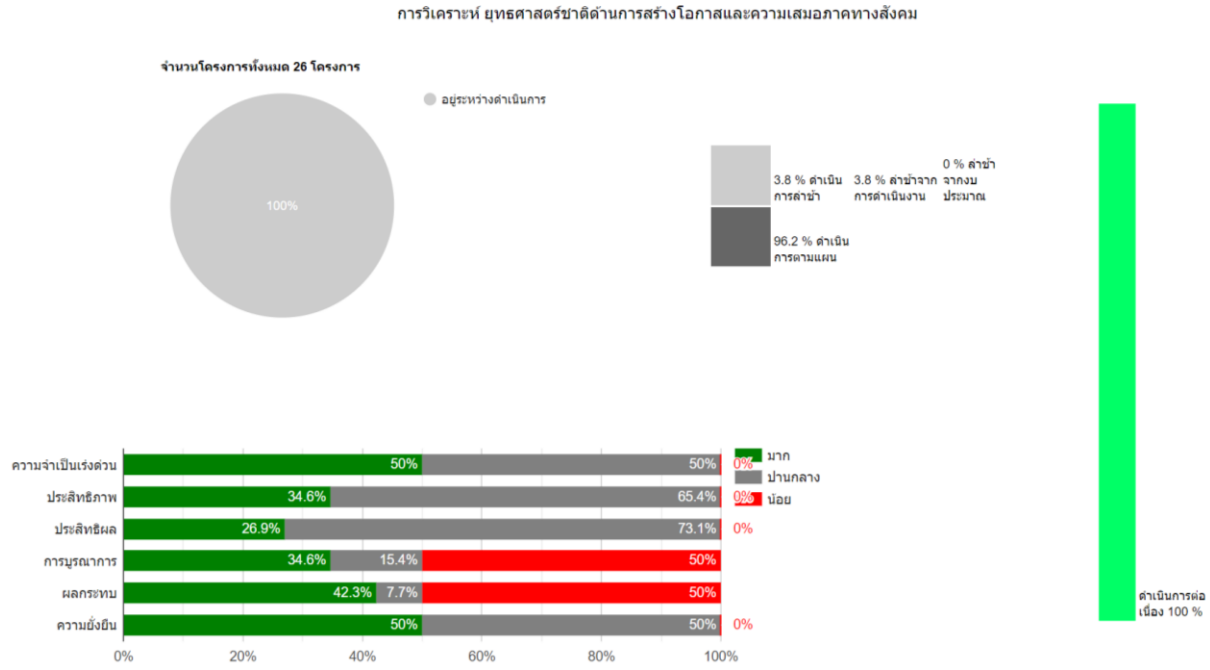

ภาพที่ ๒๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕ โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ ด้านสาธารณสุข และด้านสังคม

พิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นโครงการที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก และเป็นโครงการมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก ที่อยู่ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข และด้านสังคมที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๖ โครงการ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

- อยู่ระหว่างดำเนินการทั้งหมด จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)
- **ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) ระดับปานกลาง จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐)
- **ประสิทธิภาพ** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๗ โครงการ (ร้อยละ ๖๕.๔) ระดับมาก จำนวน ๙ โครงการ (ร้อยละ ๓๔.๖)
- **ประสิทธิผล** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๙ โครงการ (ร้อยละ ๗๓.๑) ระดับมาก จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๒๖.๙)
- **การบูรณาการ** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) ระดับมากจำนวน ๙ โครงการ (ร้อยละ ๓๔.๖) ระดับปานกลาง จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๑๕.๔)

- **ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) ระดับมากจำนวน ๑๑ โครงการ (ร้อยละ ๔๒.๓) ระดับปานกลาง จำนวน ๒ โครงการ (ร้อยละ ๗.๗)

- **ผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาว** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) ระดับปานกลาง จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๕๐)

- **โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C** ควรดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

ผลการติดตามในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม มีรายละเอียดดังนี้

ด้านสาธารณสุข

การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตามเป้าหมายพึงประสงค์ในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) แม้จะมีการกำหนดกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) ๕ กิจกรรม แต่การดำเนินการขับเคลื่อนมีระยะเวลาสั้น และการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นเรื่องภายในของกระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตามมีการดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ ได้เริ่มมีการหารือและบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินการกับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกับกรุงเทพมหานคร และภาคส่วนอื่น โดยเฉพาะการขับเคลื่อนด้านระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านสุขภาพ การปรับปรุงรายละเอียดร่างแผนบูรณาการเพื่อยกระดับศักยภาพและโครงสร้างพื้นฐาน และแผนปรับปรุงโครงสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพและการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการทบทวนร่างแผนบูรณาการฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข สำหรับการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ คล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น การขับเคลื่อนดังกล่าวยังคงเป็นเพียงจุดเริ่มต้นซึ่งยังไม่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัด รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมของการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง

โดยสรุปแนวโน้มของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น

๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB)

- มีการ “ยกร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” โดย คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ แต่ถูกชะลอโดยกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและส่งคืนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังกระทรวงสาธารณสุข (ร่างฉบับของกระทรวงสาธารณสุข) โดยกำหนดระยะเวลาในแผนปฏิรูปฯ กำหนดให้ดำเนินการระหว่าง ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ขณะนี้พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว

- มีการตั้ง “เขตสุขภาพ” ซึ่งการดำเนินการกระทรวงสาธารณสุขยังคงดำเนินการเฉพาะ “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เท่านั้น โดยยังไม่เกิดการอภิบาลระบบอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Collaborative Governance) แม้จะได้มีการขับเคลื่อนดำเนินการของจังหวัดลำปางในการจัดทำ Provincial Health Board และ One Province Hospital แต่ก็ยังไม่สามารถขยายไปสู่การดำเนินการของเขตสุขภาพอื่นอย่างเป็นรูปธรรม

๒) การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต เป็นเพียงการขับเคลื่อนภายในเขตสุขภาพ ซึ่งยังไม่ก้าวไปสู่เป้าหมายของการเกิดกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) ยังไม่มีการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข

๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัวนั้น มีการประกาศใช้กฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การบริหารทรัพยากรบุคคลของภาครัฐรูปแบบใหม่ และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีอิสระ คล่องตัวบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การหารือร่วมกันของคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข วุฒิสภา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และชมรมโรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป เพื่อหารือเกี่ยวกับการทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล (HR REGULATORY SANDBOX) จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่

- โครงการ “การจ่ายค่าตอบแทนข้าราชการตามปริมาณและคุณภาพงาน โดยเน้นมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงาน”

- โครงการ “ข้าราชการสาธารณสุขแบบใหม่ โดยปรับรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนตามจริง ๒๔ ชม. ภายใต้สวัสดิการข้าราชการพลเรือน” และ

- โครงการ “หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service delivery unit (SDU) ในโรงพยาบาล

โดยขณะนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพิจารณากำหนดรูปแบบและแนวทาง ตลอดจนกำหนดพื้นที่นำร่อง (Sandbox) เพื่อทดลองดำเนินการในระยะต่อไป

นอกจากนี้ ประเด็นการขับเคลื่อนโครงการ SDU ได้มีการหารือแนวทางการขับเคลื่อนและดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เกี่ยวกับแนวทาง รูปแบบและความเป็นไปได้ในการดำเนินการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” โดย ก.พ.ร. เห็นว่า เป็นโอกาสที่ดีในการทดลองนำร่องในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งก่อน (SANDBOX) โดยกำหนดระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล หากจะมีการขยายการดำเนินการในพื้นที่อื่นต่อไป

๕) ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ คือ การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ เป็นประเด็นที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยในประเด็น ช. ด้านอื่น ๆ (๕) กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ประกอบกับต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ จึงเป็นประเด็นปฏิรูปที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการดำเนินการตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ต้องมีถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การถ่ายโอนสถานีอนามัย (สนอ.) หรือ รพ.สต. ไปยัง อปท. ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเป็นการดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๖๔ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ อบจ. ฝ่ายเดียวที่แสดงความประสงค์รับโอนได้ และกำหนดให้วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นวันสุดท้ายในการยื่นเอกสารของกระทรวง

สาธารณสุข เพื่อให้ทันต่อการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เร่งรีบและเร่งรัด ไม่เปิดโอกาสให้มีการเตรียมความพร้อมหรือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิที่ทำให้การปฏิรูปประเด็นดังกล่าวชะลอตัว เนื่องจาก รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนส่วนหนึ่งขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเกิดผลกระทบต่อการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรงหลายประการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น (๑) ผลกระทบด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข (๒) ผลกระทบด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในส่วนงบเหมาจ่ายรายหัวและงบดำเนินงานของ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนฯ ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่มีหลักเกณฑ์การดำเนินการที่ชัดเจน (๓) ผลกระทบด้านกำลังคนสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งผู้ประสงค์ขอถ่ายโอนและผู้ที่ไม่ประสงค์ถ่ายโอนไปยัง อบจ. โดยล้วนเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการให้และจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ประกอบกับหน่วยบริการปฐมภูมิที่ขึ้นทะเบียนแล้วเมื่อถ่ายโอนภารกิจอาจขาดแพทย์ ทำให้ขาดองค์ประกอบของการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ เกิดภาวะประชาชนกลับไปแออัดในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ส่งผลให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร เนื่องจากปัญหาความไม่มั่นใจในระบบการจัดและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอของ รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนฯ ดังนั้นจึงควรมีการติดตามประเด็นการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน

ด้านสังคม

การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมมีสถานการณ์ดำเนินงานที่ดี โดยในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ – ๕ มีการดำเนินงานในสถานะที่ดี ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมายที่ดี โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มขึ้น แต่มีความเสี่ยงในการส่งเงินออมให้มีความสม่ำเสมอ จึงทำให้ผลการดำเนินงานอาจไม่สามารถส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวในการส่งเสริมให้ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น และคนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ กอช. นอกจากนี้มีการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และ

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ยกร่างเสร็จเรียบร้อย แต่ยังไม่สามารถเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

นอกจากนี้ การเข้าถึงสิทธิการทำบัตรประจำตัวคนพิการยังไม่ครอบคลุมกลุ่มคนที่มีความพิการ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้สิทธิในการรับบริการและการช่วยเหลือต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำฐานข้อมูลคนพิการและการเชื่อมโยงข้อมูลคนพิการยังไม่เป็นแบบเวลาจริงหรือเรียลไทม์ (Real-time)

การจัดทำฐานข้อมูลทางสังคมในระดับตำบลที่มีข้อมูลไม่ครอบคลุมทั้งด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน ที่จะทำให้พื้นที่ได้มีข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการดำเนินการอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการนำใช้ข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้ตำบลรู้ตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองและจัดการกันเองได้ โดยให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่องทันสมัย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้โดยสะดวก นอกจากนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ซึ่งหน่วยงานรัฐ ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน หลักการและเหตุผลของกระบวนการจัดการตนเอง เพื่อให้เกิดชุมชน/ตำบลเข้มแข็ง ซึ่งยังคงขาดความเข้าใจที่ชัดเจนและไม่มีแนวทางการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานมีประสิทธิผลการบูรณาการ/การมีส่วนร่วมและผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวยังคงต่ำ

ดังนั้น จึงควรนำกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศมาขับเคลื่อนต่อตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จะทำให้หน่วยงาน/องค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมอย่างต่อเนื่องและให้ผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๓๐

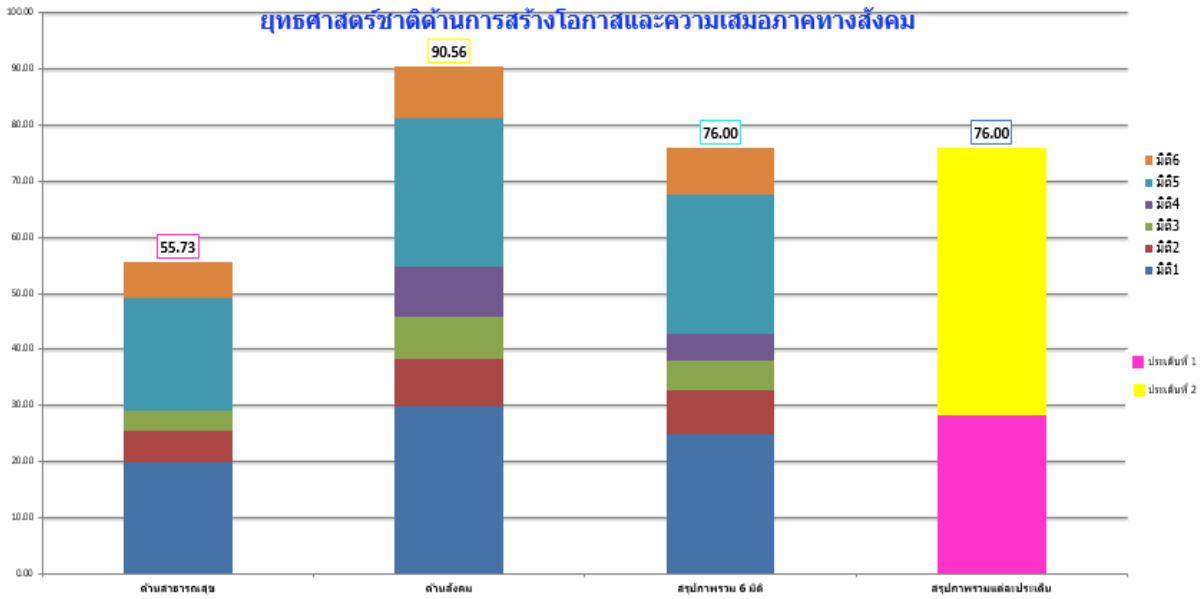

ภาพที่ ๓๐ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละประเด็น ดังนี้

- ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๕๕.๗๓
- ด้านสังคม มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๙๐.๕๖

เมื่อนำผลการประเมินความสำเร็จของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยให้ค่าน้ำหนักของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้มีค่าเท่ากัน เนื่องจากพิจารณาถึงความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายเท่ากัน ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมทั้ง ๖ มิติ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๖ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- มิติที่ ๑ ความสอดคล้อง ร้อยละ ๒๕
- มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ร้อยละ ๗.๖๗
- มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ร้อยละ ๕.๓๓
- มิติที่ ๔ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม ร้อยละ ๔.๖๗
- มิติที่ ๕ ผลกระทบ ร้อยละ ๒๕
- มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ร้อยละ ๘.๓๓

โดยการให้ค่าน้ำหนักของการประเมินทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้อง และมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะว่า ในการจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย

ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๖ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ด้านสาธารณสุข มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๒๘.๓๓
- ด้านสังคม มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๔๗.๖๗

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๓๑

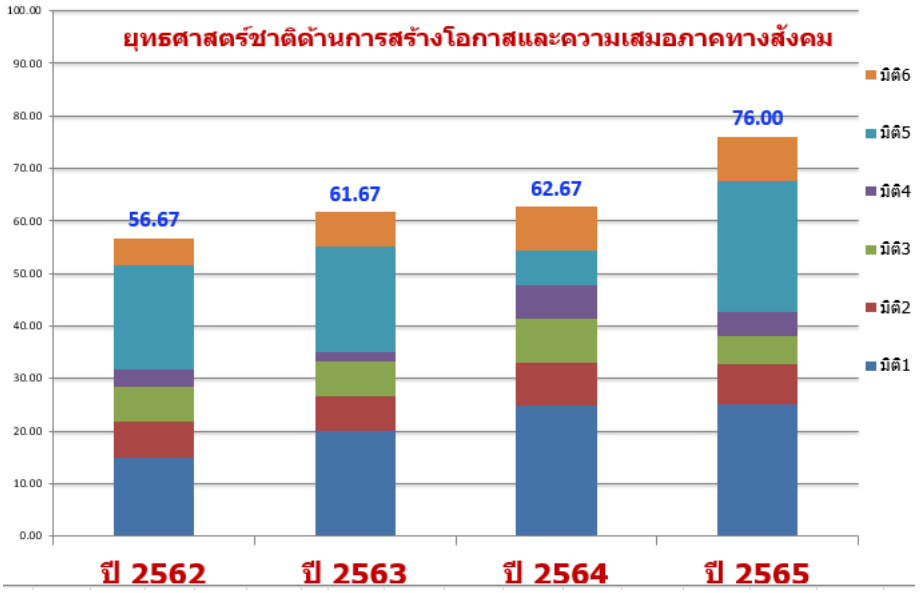

ภาพที่ ๓๑ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

(หมายเหตุ : การ ตสร. ในแต่ละรอบปี อาจมีความแตกต่างของจำนวนโครงการที่เลือกติดตาม)

การเปรียบเทียบประเมินผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสาธารณสุข ๒) ด้านสังคม โดยในภาพรวมการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๕๖.๖๗
- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๑.๖๗
- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๖๒.๖๗
- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๖.๐๐

๓.๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเร่งรัด

๓.๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

การดำเนินการด้านงบประมาณ

ควรทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ รวมทั้งวิธีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานได้รับงบประมาณเป็นการเฉพาะในการจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๑. ควรกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลายประเด็นที่ขับเคลื่อนและดำเนินการต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายและการเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สามารถปรากฏผลความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น เช่น ประเด็นการตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) การตั้งเขตสุขภาพและการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต การปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระ คล่องตัว

๒. ควรพิจารณากำหนดให้มีกลไกระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน ประสานและบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน และแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในทุกจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยมีการพิจารณาให้มีการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่ (Area-Based) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ควรกำหนดและมอบเป้าหมาย รวมทั้งหน้าที่และอำนาจ พร้อมการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการให้พื้นที่ ตลอดจนมอบอำนาจในการประเมินด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศ

๔. การดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการไม่มีกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อเป็นเครื่องมือรองรับการปฏิบัติ รวมทั้งไม่มีกลไกกลางที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จึงทำให้การขับเคลื่อนและดำเนินงานเป็นไปในลักษณะการประสานงาน และการประชุมเท่านั้น ดังนั้น จึงควรพิจารณากำหนดกลไกขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการรับผิดชอบและดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขโดยตรง เช่น คณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๕. ข้อเสนอแนะระดับประเด็นที่ควรติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ

- ติดตามการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ประเด็นการขับเคลื่อนการปฏิรูปเขตสุขภาพนำร่อง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนและดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ : การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาทโครงสร้างหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การดำเนินการของ ก.พ.ร.

๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระ คล่องตัว

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ และภายใต้การดำเนินการของคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ก.พ.

- ติดตามการทดสอบการดำเนินการประเด็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” ซึ่งจะกำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง (SANDBOX) ระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ.

๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

- ติดตามการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ และการดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและผลกระทบในด้านการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรง

๓.๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

การจัดทำโครงการสำคัญ

๑. ส่งเสริมการสร้างเสริม “ตำบลเข้มแข็ง” ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจตุพลัง ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ สสส. ในรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลตำบลด้วยกระบวนการการวิจัยชุมชน (RECAP) และวิธีการการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) และส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนของทุกภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานตามแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ ในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่

๒. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาความยากจนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ เช่น ระบบ TPMAP ยังเป็นฐานข้อมูลและมีตัวชี้วัดที่ไม่ชัดเจนและจำเพาะเจาะจงสำหรับในแต่ละพื้นที่ และการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการให้คนจนสามารถหลุดพ้นจากภาวะความยากจนได้อย่างยั่งยืนยังเป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า จึงควรทบทวนระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัด ให้มีความชัดเจนและมีความเฉพาะเจาะจงในการวัดคนและครอบครัวที่ยากจนให้ตรงเป้าหมาย โดยมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา และวิธีการบรรลุเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการ ศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ และมีการกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรปรับแนวคิดและระบบการบริหารจัดการ ซึ่งหน่วยงานภายนอกต้องมีหน้าที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเน้นให้หน่วยงานในท้องถิ่นและท้องที่ได้เข้ามามีบทบาทหลักเป็นเจ้าภาพในการค้นหาคนจนและดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน เปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายและการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการ ที่สะท้อนถึงความสำเร็จและผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินการด้านงบประมาณ

ควรมีการบูรณาการการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง สำหรับการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมายทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานตามแผนงบประมาณและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ

การดำเนินการด้านกฎหมาย

กฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีกฎหมายสำคัญที่ควรเร่งรัด และติดตามการบังคับใช้ ดังนี้

กฎหมายที่ควรเร่งรัด

๑) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. ....

๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ....

๓) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๔) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๕) การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเน้นการปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๖) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมิน การวินิจฉัย และการรับรองความพิการ เพื่อให้คนพิการได้เข้าสู่ระบบการขึ้นทะเบียนคนพิการได้ครอบคลุมและทั่วถึง เข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) และนิยามของ “คนพิการ” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร และการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิ หรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิและการขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖

- คู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมินความพิการ ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ติดตามการบังคับใช้กฎหมาย

๑) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔

๓) ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๔

ทั้งนี้ ในมิติของการพัฒนากฎหมาย การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นการบูรณาการการทำงานในภาพรวม ดังนั้น จึงควรมีกฎหมายกลางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติที่จะพุ่งเป้าให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถยึดโยงการทำงาน และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน และมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ควรส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการทำงานที่เข้มแข็งในทุกด้านให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน

ในการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาว และการบรรลุเป้าหมายของแผน

การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการควรมีการประเมินผลการดำเนินงานพร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน

การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

สศช. และหน่วยงานหลัก ควรจัดทำรายงานที่แสดงให้เห็นถึงแผนการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ด้วย

๕) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๕
“การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

● **เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ** ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดหลักของแผน คือ **เติบโต สมดุล ยั่งยืน** ซึ่งเป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ภายใต้บริบทของการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน ประชาชนทุกคน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผ่านแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ต่อความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ จะให้ความสำคัญกับการนำไปสู่การเติบโตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ **ประเทศไทยมีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน**

● **ตัวชี้วัด ได้แก่**

(๑) พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๒) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู

(๓) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔) ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกับแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ประกอบด้วย ๑ ด้าน คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลก World Economic Forum (2022) ได้ประเมินความเสี่ยงที่ร้ายแรงที่สุดของโลก ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า โดยมีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ๓ อันดับแรก ประกอบด้วย ความล้มเหลวของการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความแปรปรวนสภาพอากาศแบบสุดขั้ว และความสูญเสียของความหลากหลายทางชีวภาพ

โดยเห็นได้ชัดในรอบปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกและสิ่งแวดล้อมไทยแปรปรวนค่อนข้างสูง ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกก็ได้สรุปว่าเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ทั้งในยุโรป อเมริกา เอเชีย และออสเตรเลีย เช่น อุทกภัยครั้งใหญ่ในรอบ ๕๐ ปี เสียชีวิตมากกว่า ๑๐๐ คนที่ประเทศเบลเยียม อุทกภัยในแคนาดา อุทกภัยที่เมืองเจิ้งโจว ในประเทศจีน กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ และเมืองเนลสัน ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น เช่นเดียวกับในประเทศไทยที่เกิดอุทกภัยต่อเนื่องกันกว่า ๓ ปี โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ตลอดจนความท้าทายสู่เป้าหมาย Net Zero ซึ่งกระแสโลกได้ให้ความสำคัญของการประกาศเจตนารมณ์ของผู้นำประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP26) ที่เมืองกลาสโกว์ สกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร และการประชุมสมัยที่ ๒๗ (COP27) ที่เมืองชาร์มเอลชีค ประเทศอียิปต์ ทั้งนี้ เป้าหมายที่จะควบคุมอุณหภูมิของโลกไม่ให้เกินกว่า ๑.๕ องศาเซลเซียส โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ (Net Zero Greenhouse Gas Emissions) ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ได้กำหนดจะไปถึงเป้าหมาย ในปี ๒๐๕๐ (พ.ศ. ๒๕๙๓) โดยประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายไว้สามระยะ คือ ระยะที่หนึ่ง ปี ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๔๐ หากได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน และเทคโนโลยี ระยะที่สอง เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน หรือ Carbon Neutrality ในปี ๒๐๕๐ (พ.ศ. ๒๕๙๓) และระยะที่สาม เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี ๒๐๖๕ (พ.ศ. ๒๖๐๘) ประเด็นสำคัญคือประเทศไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายนั้นได้อย่างไร โดยเฉพาะการเปลี่ยนรูปแบบพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่เป็นสัดส่วนสูงในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แม้ประเทศไทยจะปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ ๑ ของโลก แต่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบอันดับที่ ๙ ของโลก

นอกจากนี้ยังมีปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ทั้งจากไฟป่าและการเผาซากผลิตผลทางการเกษตร และจากการคาดการณ์สภาพภูมิอากาศของประเทศไทยในปี ๒๕๖๖ จะมีความแห้งแล้ง เข้าสู่เอลนีโญ (El Nino) ซึ่งจะส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางอากาศ จากการแพร่กระจายของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพและปริมาณ

มณฑล จากการจราจร อุตสาหกรรม การเผาในพื้นที่โล่งพื้นที่ชานเมือง และสภาพอากาศปิด รวมทั้งพื้นที่ภาคเหนือ จากการเผาในพื้นที่ป่า และพื้นที่เกษตร ที่เกิดปัญหาเกือบทุกปี สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ การปรับค่ามาตรฐาน PM2.5 ตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก ที่กำหนดให้ค่าเฉลี่ยรายปีไม่เกินกว่า ๑๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (จากเดิม ๒๕) และค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงมีค่าไม่เกิน ๓๗.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (จากเดิม ๕๐) ซึ่งค่ามาตรฐานเดิมก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จึงจำเป็นจะต้องมีมาตรการพิเศษและดำเนินการอย่างเข้มข้นในปีนี้ และปีต่อ ๆ ไป

สถานการณ์ขยะพลาสติกและขยะทะเล ก็ยังเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา แม้ว่าขยะมูลฝอยในภาพรวมลดลง เหลือประมาณ ๒๔ - ๒๕ ล้านตันต่อปี เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง จากสภาพปกติประมาณ ๒๗ - ๒๘ ล้านตันต่อปี แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวพบว่ามีปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มกว่าร้อยละ ๕๐ ในเขตกรุงเทพ และมากกว่าร้อยละ ๒๐ ในเมืองอื่น ๆ สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ การต้อนรับการกลับมาของนักท่องเที่ยวในปี ๒๕๖๖ การจัดการขยะ การวางแผน การสร้างระบบที่เหมาะสมก็จะต้องรีบดำเนินการ โดยปัญหานี้กำลังถูกหยิบยกเป็นปัญหาสำคัญของโลก ที่จะหยุดยั้งการปนเปื้อนขยะพลาสติกในทะเล โดยองค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายจะมีข้อตกลงฉบับใหม่เกี่ยวกับขยะพลาสติกภายในปี ๒๕๖๗ บนพื้นฐานการจัดการพลาสติกอย่างยั่งยืน และตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยได้เริ่มการเจรจาครั้งแรกของประเทศสมาชิกแล้วในช่วงปลายปี ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา

ในด้านความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ รัฐ เอกชน ประชาชน ต้องร่วมมือกันมากขึ้น ประเทศไทยเองได้ให้ความสำคัญของการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy Model) ที่มุ่งพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า นำของเสียไปใช้ประโยชน์ ควบคู่ไปกับการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ในขณะที่ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญของการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคแนวใหม่ และการดำเนินธุรกิจการตามกรอบ ESG (Environment, Social, Governance) โดยการพัฒนาเศรษฐกิจที่ดูแลสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาลสู่ธุรกิจที่ยั่งยืน ประกอบกับการออกกฎระเบียบด้านการค้าระหว่างประเทศที่ได้ให้ความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และหลายบริษัทก็ได้ตั้งเป้า Net Zero ตามเป้าหมายของประเทศ โดยเพิ่มบทบาทของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วย

ในด้านการปรับกระบวนทัศน์ การสร้างพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็ยังต้องดำเนินการให้เกิดผลให้ความสำคัญของการลดและแยกขยะที่ต้นทาง เหตุการณ์ที่น่าเป็นห่วงจากการสำรวจการทิ้งขยะลงทะเลในปีที่ผ่านมาจะพบหน้ากากอนามัยถูกทิ้งในทะเล และชายฝั่งเป็นจำนวน

มากขึ้นหรือการจัดกิจกรรมมหกรรมดนตรี หรือการเคานต์ดาวน์ฉลองปีใหม่ที่ผ่านมา หลังกิจกรรมจะมีเศษขยะจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะของคนในสังคมไทย

ประการสุดท้าย คือ ประเด็นธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมจากเหตุการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐด้านป่าไม้ ที่กระเทือนวงการสิ่งแวดล้อม และการบริหารราชการของประเทศในปลายปีที่ผ่านมา ก็น่าจะนำมาเป็นบทเรียน ขยายผลในการสร้างบรรทัดฐานใหม่ในการใช้งบประมาณของรัฐ การดำเนินการอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งด้านการประเมินความโปร่งใส การตรวจสอบ และการแต่งตั้งโยกย้ายเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม สร้างขวัญ และกำลังใจให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เพื่อปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติส่งต่อลูกหลานรุ่นต่อไป โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ปรากฏตามภาพที่ ๓๒

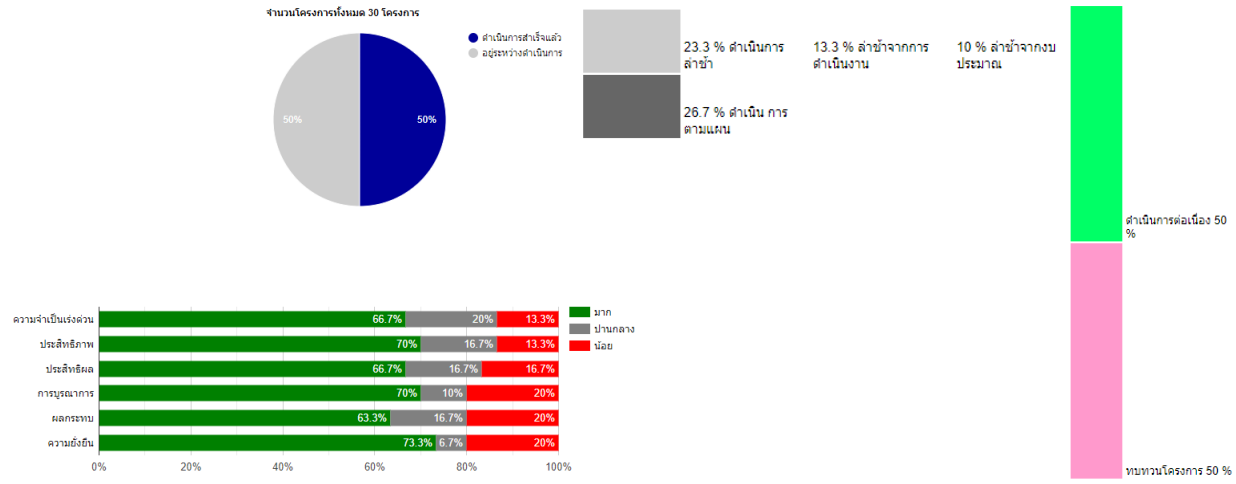

ภาพที่ ๓๒ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๕
โดยผลรวมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นโครงการที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก และเป็นโครงการมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระดับมาก ที่อยู่ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓๐ โครงการ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

- อยู่ระหว่างดำเนินการทั้งหมด จำนวน ๑๕ โครงการ (ร้อยละ ๕๐)

- **ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๐ โครงการ (ร้อยละ ๖๖.๗) ระดับปานกลาง จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๐) และในระดับน้อย จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๑๓.๓)

- **ประสิทธิภาพ** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๑ โครงการ (ร้อยละ ๗๐) ระดับปานกลาง จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗) และในระดับน้อย จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๑๓.๓)

- **ประสิทธิผล** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๐ โครงการ (ร้อยละ ๖๖.๗) ระดับปานกลาง จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗) และในระดับน้อย จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗)

- **การบูรณาการ** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๑ โครงการ (ร้อยละ ๗๐) รองลงมาอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๐) และระดับปานกลาง จำนวน ๓ โครงการ (ร้อยละ ๑๐)

- **ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๙ โครงการ (ร้อยละ ๖๓.๓) รองลงมาอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๐) และระดับปานกลาง จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗)

- **ผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาว** อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๒ โครงการ (ร้อยละ ๗๓.๓) รองลงมาอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๒๐) และระดับปานกลาง จำนวน ๒ โครงการ (ร้อยละ ๖.๗)

- **โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C** มีความเห็นว่าควรมีการดำเนินการต่อเนื่อง ๑๕ โครงการ คิดเป็น ร้อยละ ๕๐ และโครงการที่ควรทบทวน ๑๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๐

ส่วนที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

ผลการติดตามในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลจากโครงการที่คัดเลือกมาติดตามซึ่งเป็นโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓๐ โครงการ **พบว่ายังคงมีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย และต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้**

- กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย (รหัส BR0601)

๑) ได้ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ได้มีการติดตามกิจกรรมปฏิรูป จำนวน ๑ กิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๘ โครงการ และติดตามกิจกรรมที่ ๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้และสัตว์ป่า โดยเร่งดำเนินการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย แต่ทั้งนี้ ยังคงมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า **พบว่ายังคงมีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย และต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ** ดังนั้น เห็นควรให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

- กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด (รหัส BR0602)

โครงการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผล จนนำไปสู่การตราเป็นร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... เพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองไม่สามารถหาข้อยุติปัญหาแนวเขตการปกครองระหว่างอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา กับอำเภอเมืองจังหวัดกระบี่ได้ จึงส่งผลทำให้การดำเนินการปฏิรูปประเทศไม่สอดคล้องตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญและไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งรัดการดำเนินการให้ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

- <u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓</u> การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603)

การดำเนินโครงการภายใต้กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603) คาดว่าการดำเนินการจะยังไม่ประสบความสำเร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ ซึ่งควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนงาน โครงการ และระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

- <u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔</u> ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด (รหัส BR0604)

กระบวนการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดประสบกับปัญหาการขาดการสนับสนุนงบประมาณ และจากการดำเนินการศึกษาโครงการประเมินผลเพื่อยกเลิกเขตควบคุมมลพิษตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ประเมินความเหมาะสมในการยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ เห็นสมควรว่าเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองยังไม่สมควรถูกยกเลิกจากการเป็นเขตควบคุมมลพิษ เนื่องจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและนำไปสู่การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลใน ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต อันจะนำไปสู่การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง โดย (๑) อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืนมีสมดุล (๒) ฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายใต้ขีดความสามารถของระบบนิเวศ

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๓๓

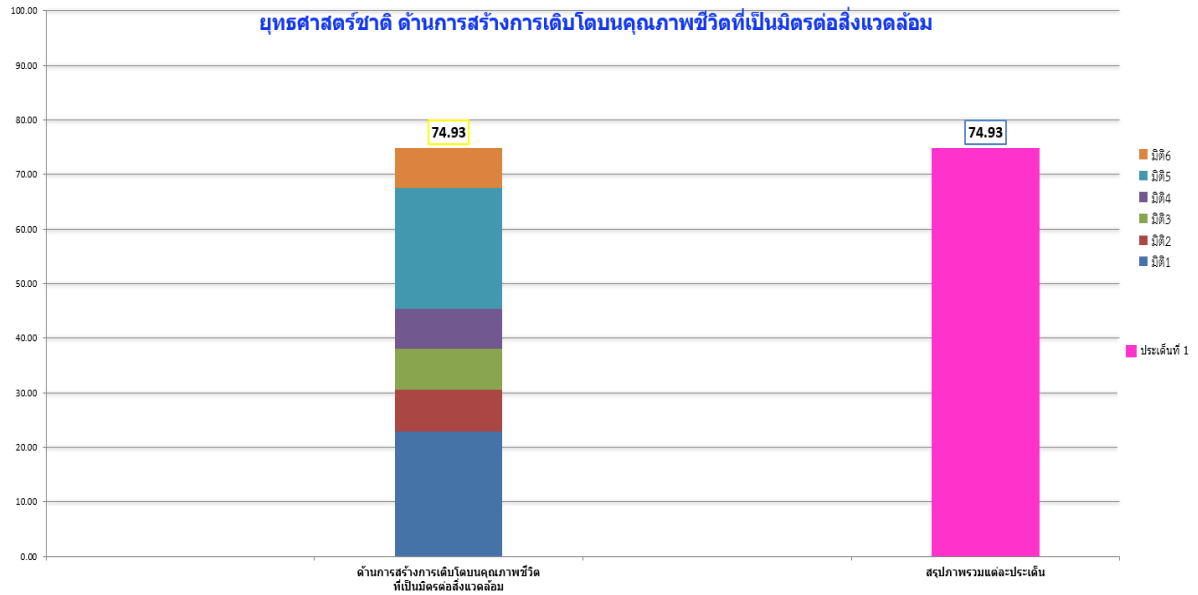

ภาพที่ ๓๓ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕ ปรากฏผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๔.๙๓

เมื่อนำผลการประเมินความสำเร็จของแผนการปฏิรูปประเทศมาหาค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมทั้ง ๖ มิติ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๔.๙๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- มิติที่ ๑ ความสอดคล้อง ร้อยละ ๒๒.๙๒
- มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ร้อยละ ๗.๕๗
- มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ร้อยละ ๗.๕๖
- มิติที่ ๔ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม ร้อยละ ๗.๓๗
- มิติที่ ๕ ผลกระทบ ร้อยละ ๒๒.๐๘
- มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ร้อยละ ๗.๔๓

โดยการให้ค่าน้ำหนักของการประเมินทั้ง ๖ มิติ ให้ความสำคัญกับมิติที่ ๑ ความสอดคล้องและมิติที่ ๕ ผลกระทบ มากที่สุด โดยคิดเป็น ร้อยละ ๓๐ ส่วนมิติอื่นที่เหลือให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๑๐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะว่า ในการจัดทำโครงการสำคัญของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความสอดคล้องและเป็นโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามทางปฏิบัติจำเป็นต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืนด้วย ปรากฏผลการประเมินความสำเร็จในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ ร้อยละ ๗๔.๙๓

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ปรากฏตามภาพที่ ๓๔

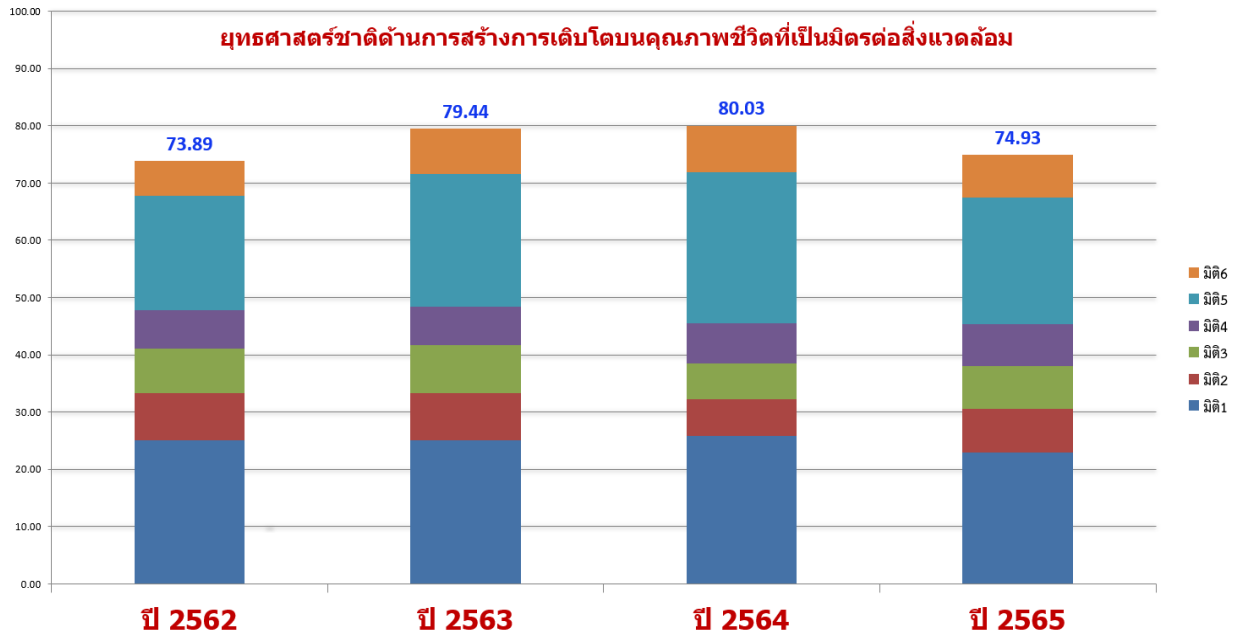

ภาพที่ ๓๔ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

การเปรียบเทียบประเมินผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยในภาพรวมการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๓.๘๙
- ปี ๒๕๖๓ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๙.๔๔
- ปี ๒๕๖๔ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๘๐.๐๓
- ปี ๒๕๖๕ มีค่าประเมินความสำเร็จ ร้อยละ ๗๔.๙๓

๓.๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเร่งรัด

๓.๔.๑ การจัดทำโครงการสำคัญ

๑) หน่วยงานของรัฐควรมีการนำเข้าข้อมูลในระบบ eMENSCR เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการในระยะต่อไป

๒) หน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ และมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

๓.๔.๒ การดำเนินการด้านงบประมาณ

๑) ควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการเร่งด่วน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

๒) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

๓.๔.๓ การดำเนินการด้านกฎหมาย

การตรากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการออกกฎหมายลำดับรองซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายยังมีความล่าช้าและไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น ควรเร่งรัดกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. ....

(๒) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ....

(๓) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....

(๔) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

(๕) การตราอนุบัญญัติตามความในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๖) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๗) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๘) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๙) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๑๐) พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๑๑) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

๓.๔.๔ การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

(๑) หน่วยงานของรัฐต้องทำความเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์และความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและแผนระดับที่ ๒ ต่าง ๆ ซึ่งทุกหน่วยงานของรัฐต้องปรับกระบวนทัศน์และมอง “เป้าหมาย” การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน สำหรับวางแผนจัดทำแผนระดับที่ ๓ และโครงการ/การดำเนินงานที่ “พุ่งเป้า” การพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ

(๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ ต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ

(๓) หน่วยงานของรัฐต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(๔) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

๓.๔.๕ การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

หน่วยงานผู้เป็นเจ้าของแผนต้องนำเข้าข้อมูลแผนระดับที่ ๓ ในระบบ eMENSCR และนำเข้าข้อมูลรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนระดับที่ ๓ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ และเพื่อให้มีข้อมูลสำหรับกลไกและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

๓.๔.๖ การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

ควรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานให้ตรงกับรอบระยะเวลาในการดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

๖) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

หน้าว่าง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖
“การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ”

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ บริบทและองค์ประกอบในการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ นี้ มีหลักการพัฒนาสำคัญเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าว คือ การปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็น **“ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”**

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ นี้ได้นำกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ อาทิ (๑) การปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ (๓) การพัฒนาระบบบริหารกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ (๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกภาคส่วนในสังคม ต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตความมัธยัสถ์และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิงตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) (๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย มีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและเป็นสากล นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาโดยอำนวยความยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างโปร่งใส เข้าถึงง่าย โดยเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติสามารถอำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม (๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่และระบบการทำงานด้วยวัฒนธรรมแบบดิจิทัล (Digital Culture) เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าโดยปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้ง (๗) ภาครัฐมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ตามแนวทางรัฐบาลเปิด (Open Government)

โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิงตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

เป้าหมาย

๑) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ตัวชี้วัด

๑) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ

๒) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ

๓) ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

๔) ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเชื่อมโยงกับแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง ๓ ประเด็น ได้แก่ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ มีเป้าหมายให้การบริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ สนับสนุนให้ประเทศไทยทันความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนด้วยหลักการ “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ดังนั้น กลไกของภาครัฐจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทุกประเด็น เพื่อบูรณาการ ทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่มีการเชื่อมโยงการทำงานทุกระดับให้สอดรับกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริต

ในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต

ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีเป้าหมายเพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และการอำนวยความยุติธรรมเป็นไปโดยเสมอภาค โปร่งใส ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบริบทของยุทธศาสตร์ชาติเป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้สถานการณ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๑.๒ แนวโน้มสถานการณ์ของประเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ อันส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในหลากหลายมิติ สถานการณ์ภายในประเทศ เช่น สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี สาธารณสุข การก่ออาชญากรรม รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ และสถานการณ์ภายนอกประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ภายในประเทศอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น สถานการณ์การสู้รบ การอพยพ หรือการลี้ภัย การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการเผชิญภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาทิ ภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และกระแสประชาธิปไตย ที่ส่งผลให้ประชาสังคมให้ความสนใจและเข้ามามีบทบาทต่อการบริหารจัดการภาครัฐมากขึ้น นอกจากนั้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลให้การบริหารงานภาครัฐทุกประเภท ต้องปรับกระบวนการทำงาน รวมทั้งการให้บริการประชาชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่

๑) ประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงานเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ รัฐบาลดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ ดังกล่าว ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ซึ่งเป็นโอกาสต่อยอดการพัฒนานำเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐอย่างเต็มรูปแบบทั้งระบบ พร้อมทั้งจัดทำ Big Data ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ในระดับนโยบายของรัฐ นำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส

ตามแนวทางรัฐบาลเปิด (Open Government) ผลักดันการออกกฎหมายข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยไม่ต้องร้องขอ และให้ภาครัฐเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน

๒) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินบางกิจกรรม โดยเฉพาะแผนการพัฒนาจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance Province) ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างคณะกรรมาธิการบริหารราชการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความสำคัญอย่างสูง กำหนดให้ทุกจังหวัดดำเนินการอย่างจริงจังมีนโยบายกำหนดเป็นตัวชี้วัดของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ซึ่งมีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ เพื่อปลดล็อกให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความคล่องตัว ทั้งงาน งบ ระบบ คน และสั่งการให้ดำเนินการเรื่องการพัฒนาระบบบริหารงานอำเภอให้เป็น One Stop Service ซึ่งพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีข้อขัดข้อง ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานในระหว่างที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาฯ จึงควรมีการทำความเข้าใจในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริการงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ กับหน่วยงานทุกระดับ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และรวบรวมปัญหาจากหน่วยงานระดับจังหวัดเพื่อนำมาปรับปรุงให้ถูกต้องและเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของการออกกฎหมายต่อไป

๓) บริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หากไม่มีการทบทวน แก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาและจัดระเบียบในสังคมให้เกิดความเป็นธรรมรวมถึงการมีกลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินกฎหมายตามหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ และกลไกการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนที่สำคัญเช่นเดียวกัน

๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมมีจุดเน้นให้มีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน มีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพเทียบเท่าระดับสากล ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและเสมอภาค เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างจิตสำนึกและการปลูกฝังทัศนคติที่ดีเพื่อให้สังคมสงบสุข การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

หลายหน่วยงานยังคงมีวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันในการดำเนินงาน รวมถึงมีกฎหมาย จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพที่แตกต่างกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕) การยกระดับค่าดัชนีของประเทศไทย ให้มีอันดับของปัญหาการทุจริตผ่านดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index) มีความโปร่งใสยิ่งขึ้น โดยการเริ่มต้นพัฒนาความมีคุณธรรม ความโปร่งใสในประเทศ ด้วยการนำระบบการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐหรือที่เรียกว่า (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มาใช้เป็นเครื่องมือโดยประชาชนทุกภาคส่วน ต้องทำหน้าที่ประเมินการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้บุคลากรภาครัฐได้พัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติ

ข้อสังเกตจากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พบว่า ผลการดำเนินการส่วนใหญ่มีสถานะความสำเร็จเป็นไปตามค่าเป้าหมาย และมีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายได้ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยการบรรลุเป้าหมายร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ร้อยละ ๘๕.๗ ร้อยละ ๖๖.๗ และร้อยละ ๗๙.๔๖ ตามลำดับ จากสภาพข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อสาธารณะของสังคมไทย พบว่ายังคงมีความขัดแย้งอันเนื่องมาจากเรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน และความเหลื่อมล้ำของการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบางเรื่อง ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐ และความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐยังคงต้องมีการปรับปรุงโดยการเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือในการดำเนินการ ตลอดจนการประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมต่อไป

๑.๓ ประเด็นท้าทาย

การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาตินั้นยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งดำเนินการ เนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติ คือ การยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ เพื่อให้เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทุกหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินงานให้สามารถส่งผลต่อการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว สะดวก ผ่านการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งมีประเด็นท้าทาย ดังนี้

๑.๓.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) การพัฒนาระบบการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการนำการบริหารงานและการบริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน โดยเน้นหลักสะดวกประหยัดและปลอดภัย

๒) การลดบทบาทภารกิจของภาครัฐให้เหลือเท่าที่จำเป็น และปรับโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีความพร้อมและสามารถดำเนินการแทนภาครัฐได้ โดยไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และเมื่อปรับโอนภารกิจใดไป ควรมีการพิจารณาปรับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภารกิจนั้นลงให้เหมาะสม

๓) การวางแนวทางกำหนดขนาดอัตรากำลังคนภาครัฐให้เหมาะสม โดยยกระดับความสามารถและสร้างความพร้อมของบุคลากรเพื่อส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล

๔) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานของแต่ละหน่วยงานให้มีการบูรณาการร่วมกันและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับระบบ e-GP จึงต้องส่งเสริมผู้ประกอบการอิเล็กทรอนิกส์ให้ขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้น รวมถึงการขึ้นทะเบียนข้อมูล (blacklist) ผู้ทิ้งงาน

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการเชิงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนประเด็นนโยบายที่สำคัญโดยเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับให้มีความคล่องตัว ในระบบงาน ระบบแผน ระบบงบประมาณ และระบบบริหารงานบุคคล

๑.๓.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

๑) การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาทางเทคโนโลยี กฎระเบียบระหว่างประเทศ รวมถึงไม่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตของประชาชน

๒) การพัฒนากลไกการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเป็นนักกฎหมายที่ดี มีความรอบรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

๓) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

๔) การส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน โดยมีผลกระทบน้อยที่สุด และสามารถเสนอร่างกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) การเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนาระบบบริการข้อมูลคดีศาลยุติธรรมผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยเพิ่มความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของคู่ความในคดีหรือประชาชน

๒) การกำหนดแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุมและการสอบสวนคดีอาญา ให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

๓) การพัฒนาระบบปล่อยตัวให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวของศาลยุติธรรมทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

๔) การนำสถิติการใช้บริการและการประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการรับแจ้งความต่างท้องที่ เพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย โดยจัดให้มีทนายความอาสาที่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความยุติธรรมได้โดยสะดวก

๑.๓.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) การส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ มีส่วนร่วมในการต้านภัยทุจริต โดยดำเนินการผ่านการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ของตัวเอง

๒) การปรับกระบวนการแจ้งเบาะแสการทุจริตเข้าสู่ระบบดิจิทัลที่ได้มาตรฐานสากลและประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางการแจ้งเบาะแสได้โดยสะดวกปลอดภัย รวมทั้งมีระบบการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้แจ้งเบาะแส ตลอดจนมีกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองและเยียวยาผู้ให้เบาะแสอย่างเหมาะสม

๓) การปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยลดขั้นตอน การดำเนินการที่ล่าช้าของหน่วยงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว รวมถึงการมีระบบกลไกของหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

๔) การปรับโครงสร้างในระบบที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจ โดยส่งเสริมให้มีการดำเนินการที่เป็นมาตรฐาน และมีการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย จากทั้งผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามและเสนอแนะ เร่งรัด

๒.๑ ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) การขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ใน ๓ ประเด็น ได้แก่ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พบว่า คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้นำโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติฯ มาดำเนินการติดตาม วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เสนอแนะ เร่งรัด จำนวน ๖๖ โครงการ ดังนี้

๒.๑.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

แผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับเดิม) กำหนดให้มี ๖ ประเด็นปฏิรูป ๒๔ กลยุทธ์ ๕๖ แผนงาน จำนวนโครงการทั้งหมด ๑,๒๙๐ โครงการ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) กำหนดให้มีกิจกรรมปฏิรูป (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรม ซึ่งมีจำนวนโครงการทั้งหมด ๑๔๔ โครงการ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเป้าหมายอันพึงประสงค์ที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

(๑) บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในภาพรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ คือ **ร้อยละ ๘๑.๖๙ (ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ ร้อยละ ๘๔.๘๑) ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด**

(๒) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติอยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีการพัฒนาสูงสุด **๕๐ อันดับแรก** ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดลำดับขององค์การ สหประชาชาติฯ อยู่ที่ **อันดับที่ ๕๕** (ดีขึ้น ๒ อันดับจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๔) **ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง (๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)**

คณะกรรมาธิการมีความเห็นต่อผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต เป็นการดำเนินโครงการที่ได้ขับเคลื่อนในทางปฏิบัติไปมากแล้ว และเมื่อวิเคราะห์ประกอบภาพรวมความคืบหน้าการดำเนินการตามเป้าหมายอันพึงประสงค์ ในกรอบเวลา พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงวิเคราะห์คาดการณ์ได้ว่าในกิจกรรมการปฏิรูปดังกล่าว**มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายได้ในระดับมาก**

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถ ตัวชี้วัดมีลักษณะการดำเนินโครงการที่เป็นการศึกษาและจัดทำข้อเสนอสำหรับแต่ละโครงการ หรือมีการทดลองใช้นำร่องก่อน ดังนั้น การดำเนินงานอาจสำเร็จตามตัวชี้วัดการดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ - ๓ อาจจะไม่บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศที่เห็นผลเป็นรูปธรรมภายในกรอบเวลา พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ครบทุกโครงการ จึงวิเคราะห์คาดการณ์ได้ว่าในกิจกรรมปฏิรูปดังกล่าวข้างต้น**มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง**

๒.๑.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาต เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน จึงควรเร่งรัดให้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับทั้งฉบับเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ จึงควรมีการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่ และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบในหลาย ๆ ช่องทาง

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมปฏิรูปดังกล่าวแล้ว แต่ได้แจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย ดำเนินกิจกรรมปฏิรูปดังกล่าวต่อไปเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ รัฐบาลจึงควรกำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปให้แล้วเสร็จต่อไป รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน รวมทั้งควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) มีการเปิดให้ประชาชนร่วมลงชื่อเพื่อเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านระบบ (e-initiative) ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบันรวมจำนวน ๙ ฉบับ สถานะ คือ อยู่ระหว่างรวบรวมรายชื่อ จึงควรมีการประเมินและรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย เพื่อนำความคิดเห็นดังกล่าวไปปรับปรุงพัฒนาระบบให้มีความสมบูรณ์และง่ายต่อการเข้าใช้ระบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้มีร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างยื่นรายชื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ จำนวน ๑ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติบำนาญแห่งชาติและสวัสดิการผู้สูงอายุ พ.ศ. .... และสรุปผลการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๙๑ ฉบับ

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ที่ประชุมร่วมรัฐสภามีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... แล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น หากมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้วควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ

๖) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑) ปัจจุบันมีการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองรวม ๑๖ ฉบับ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้กับหน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ โดยหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและหลักเกณฑ์คำอธิบาย สรุปสาระสำคัญของกฎหมายและคำแปลกฎหมายในความรับผิดชอบผ่านระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศแล้ว จึงควรติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ว่าได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด

๗) การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการพัฒนาระบบกลางด้านกฎหมาย (Law Portal) ระยะที่ ๑ ในการเปิดให้รับฟังความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายจากประชาชนแล้วเสร็จ และเปิดให้บริการระบบกลางผ่านทาง https://www.law.go.th/ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ดำเนินการจัดจ้างพัฒนาระบบงานระยะที่ ๒ (การจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายของประเทศ) ซึ่งขณะนี้เปิดให้หน่วยงานนำร่องทดลองนำเข้าข้อมูลกฎหมายลูกบทเข้าสู่ระบบ โดยคงเหลือการเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงควรให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานนำเข้าข้อมูลกฎหมายให้ครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็ว และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีต่อ ๆ ไป ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ

๒.๑.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) มีผลสำเร็จ คือ พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ จึงควรมีการติดตามตรวจสอบว่าหน่วยงานสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร และมีปัญหาในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) มีผลสำเร็จ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๗๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่องการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจการสอบสวน ซึ่งประชาชนสามารถร้องทุกข์ในพื้นที่ใดก็ได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนรับคำแจ้งความไว้ แม้ว่าคดีนั้นจะไม่ได้เกิดในเขตอำนาจสอบสวนของตนเองก็ตาม จึงควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำด้วย และ

ควรขยายขอบข่ายการรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ไปยังหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการรับแจ้งความร้องทุกข์ด้วย เช่น ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) **ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย** เนื่องจากได้กำหนดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบัน สภาทนายความดำเนินโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จัดทนายความอาสาบริการให้คำปรึกษาประจำสถานีตำรวจ ๒๐๓ สถานี จากสถานีตำรวจทั้งหมด ๑,๔๘๓ สถานี และมีบริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชั่นไลน์ @lct249 ปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยให้บริการไม่เว้นวันหยุดราชการ จึงควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการ เป็นเวลา ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ นอกจากนี้ สภาทนายความได้เปิดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้ใช้บริการหลายช่องทาง ได้แก่ การร้องเรียนด้วยตนเอง ณ ที่ทำการสภาทนายความ ร้องเรียนทางโทรศัพท์/อีเมล์/ไปรษณีย์ หรือร้องเรียนผ่านประธานสภาทนายความจังหวัดจำนวน ๑๑๒ แห่ง/กรรมการบริหารสภาทนายความภาค ๑ – ๙ จำนวน ๙ แห่ง

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) มีผลสำเร็จ คือ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าและติดตั้งอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องสำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง (Electronic Monitoring) ให้แก่ศาลยุติธรรมทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ๑๗๑ แห่ง และได้ดำเนินการรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับ คำแนะนำเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ศาลยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการสืบค้นข้อมูล จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้นำหลักการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวนไปใช้ให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย และควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในทางปฏิบัติด้วยว่าโครงการดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญา และได้จัดทำคำของบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียง สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงาน

สอบสวน สำหรับแจกจ่ายให้กับ สภ.ทั่วประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเร่งดำเนินการจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียงให้แล้วเสร็จและส่งมอบอุปกรณ์ รวมทั้งจัดอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์และการจัดเก็บข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... (ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ ประกอบกับการดำเนินงานยังมีความคืบหน้าไม่มากนัก จึงไม่สามารถขับเคลื่อนให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และจะได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปยังนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีต่อไป จึงควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒.๑.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ดำเนินการเป็นไปตามแผนงานเฉพาะบางส่วน ผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมาย ในการส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนสามารถมีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยเฉพาะในท้องที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริตตามรอยเบื้องพระยุคลบาท โดยการกำหนดให้มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างน้อยจังหวัดละ ๕ เครือข่าย ในปี ๒๕๖๔ และ ๖ เครือข่ายในปี ๒๕๖๕ รวมทั้งมีการขยายผลการดำเนินการไปสู่เครือข่ายองค์กรระดับตำบลร้อยละ ๒๐ ทุกปี จนครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ ซึ่ง**ไม่ส่งผล**ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๕ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๒๕ ตำบล **ยังไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แม้จะมีความถนัดในเรื่องเครือข่ายชุมชนในระดับท้องถิ่น แต่การดำเนินการยังไม่บรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต สาเหตุมาจากการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการไม่เหมาะสม เนื่องจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)ไม่มีความถนัดในการขับเคลื่อนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต อีกทั้งไม่มีบุคคลากรมากเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และบรรลุเป้าหมายเป็นเพียงการดำเนินการเชิงปริมาณให้ได้ผลตามตัวชี้วัดเท่านั้น **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ควรบูรณาการกับเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะโครงการ STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริต ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีเครือข่ายในพื้นที่ต่างจังหวัดสามารถสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี ส่วนสำนักงาน ป.ป.ท. ก็ได้มีการทำงานร่วมกับธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะสภาตำบล ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก และกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ) รวมทั้งพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร และไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดในการมีกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปากและกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และมีระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร **โดยปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ฉบับที่.. พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ถอนร่างที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำกลับไปพิจารณาทบทวนให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต) คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วให้ความเห็นโดยสรุปว่า ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีมาตรการในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตอยู่แล้ว เพียงแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมิได้มีการบังคับใช้มาตรการที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพหรือขาดกลไกในการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับการพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและข้อมูลเชิงลึกในรูปแบบที่หลากหลายและมีระบบปกปิดตัวตนที่มีประสิทธิภาพและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างพัฒนาระบบเพื่อให้สามารถเก็บรักษาความลับและความปลอดภัย ตลอดจนการจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทุกหน่วยงาน **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** ในการพัฒนาระบบคุ้มครอง

ผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพในระยะเร่งด่วน นอกจากการจัดทำระบบปกปิดตัวตน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงาน ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบหลัก ควรมีแนวทางหรือวิธีการในการคุ้มครองและปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้งเบาะแส ตั้งแต่เริ่มขั้นตอนการแจ้งเรื่องการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและคดีทุจริต รวมทั้งกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการและพิจารณาแล้วเสร็จ

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริต ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการให้ประชาชนเป็นเครือข่าย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเฝ้าระวังการปฏิบัติงานของภาครัฐ รวมทั้งร่วมดำเนินการในมาตรการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่ถูกดำเนินการทางวินัย มาตรฐานทางจริยธรรมหรืออาญา เพราะการดำเนินงาน/คดีที่ตนรับผิดชอบมีจำนวนน้อยลง ตลอดจนนิติบุคคลที่กระทำความเสียหายให้ประเทศได้รับการลงโทษตามมาตรฐานสากล **โดยปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนและมีการขยายกรอบเวลาดำเนินการเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด (๒ ปี) จำนวน ๕๓๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๗ ของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวน ในขณะที่การจัดทำมาตรฐานขนาดของคดีและระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน อาจมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องอาศัยระยะเวลา เนื่องจากการกระทำทุจริตมีต้นทุนต่ำกว่าผลของการกระทำ อย่างไรก็ตาม ได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ แล้ว ส่งผลให้การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมมีความรวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมได้ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การจัดทำมาตรฐานขนาดของคดีและระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แม้อาจมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องอาศัยเวลา เนื่องจากการกระทำทุจริตมีต้นทุนต่ำกว่าผลของการกระทำแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการให้การรับช่วงต่อของคดีในกระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ในการให้ทุกหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานประกาศตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) รวมทั้งมีการบริหารงานบุคคลภาครัฐในระบบคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ พร้อมกับให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม และยกระดับ

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนร่วมเป็นกฎหมาย รวมทั้งมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติ รวมทั้งหัวหน้าส่วนราชการของรัฐจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบและร่ำรวยผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน และบังคับใช้มาตรการทางจริยธรรม วินัย และอาญาต่อผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมกับนำหลักความรับผิดชอบในการกระทำ (Accountability) มาบังคับใช้กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ซึ่งมีส่วนราชการ จำนวน ๑๑๖ หน่วยงานเข้าร่วมนโยบายดังกล่าว แต่ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้น สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนวทางการนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลเรียบร้อยแล้ว แต่อยู่ระหว่างการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการนำไปปฏิบัติจริง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมพิจารณาต่อไป อีกทั้งมีการดำเนินการออกแบบเครื่องมือประเมินและตัวชี้วัด “สัตบุรุษ” เรียบร้อยแล้ว แต่อยู่ระหว่างการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ สำหรับประเด็นการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติอยู่ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยกร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เรียบร้อยแล้ว แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ชะลอการดำเนินการพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การเร่งรัดในระยะเร่งด่วน นอกจากการมีกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การปลูกจิตสำนึกให้แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถแก้ไขต้นเหตุของปัญหาได้

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย ให้ทุกหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการที่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายที่กำหนด (งบประมาณการดำเนินโครงการมากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท หรือเป็นโครงการที่มีผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ในวงกว้าง) จะต้องประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตของโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมยื่นต่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งหน่วยงานตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล เช่น กรมบัญชีกลาง (การจัดซื้อจัดจ้าง) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ผู้ตรวจสอบภายนอก) และผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน

(หน่วยงานเจ้าของโครงการ) วางระบบการตรวจสอบโครงการและติดตามตรวจสอบทุกโครงการที่มีการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ **โดยมีปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายและแนวทางในการตรวจสอบติดตาม กำกับ เรียบร้อยแล้ว และได้ดำเนินการจัดทำร่างคู่มือการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ เสนอต่อที่ประชุมศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ แต่อยู่ระหว่างการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบาย หากหน่วยงานได้รับงบประมาณดำเนินโครงการที่มีมูลค่า ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป **ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีผลอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะว่า** การตรวจสอบการทุจริตโครงการของรัฐที่มีมูลค่า ๕๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป ควรเป็นการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมืองมากกว่า เนื่องจากการทุจริตอาจเกิดได้จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือการได้รับเงินนอกงบประมาณ

กล่าวโดยสรุป การปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป ซึ่งมี**ค่าประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑** โดยมีบางกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น การขับเคลื่อนนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)

อย่างไรก็ตาม **เมื่อเปรียบเทียบกับตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)** ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูป **โดยในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง** เนื่องจากพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๗๔.๕๐ ประชาชนมีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเฉลี่ยร้อยละ ๗๘.๓๗ และในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีจำนวนหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๙๘ อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ผลกระทบ (Impact) กับผลลัพธ์ (Outcome) มิได้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๒.๑๑ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (ทุจริต)) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๗๓ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำ

การทุจริต) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐ และจำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นมา ไม่มีการชี้มูลในชั้นไต่สวน ภาพรวมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยลดลง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเห็นว่า ผลการประเมินและจำนวนตัวเลขหรือสถิติคดีทุจริตดังกล่าวจะมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน แต่มิได้หมายความว่าข้อเท็จจริงในปัจจุบันจะไม่มีเรื่องการทุจริต และในอนาคตอาจเกิดคดีทุจริตมากขึ้นกว่าเดิม ในขณะเดียวกันคดีทุจริตของหน่วยงานบางแห่ง แม้ว่าจะมีจำนวนไม่มาก แต่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมอย่างกว้างขวาง ซึ่งในปัจจุบันยังมีการเสนอข่าวคดีทุจริตผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วย

ข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม ได้แก่ ๑) สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเจ้าภาพหลักในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ควรเร่งรัดขับเคลื่อนตามข้อเสนอแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับค่า CPI (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) และจัดทำแผนปฏิบัติการระดับค่าคะแนน CPI (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนขับเคลื่อน ประเมินปัญหา ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) สำนักงาน ป.ป.ท. ควรประเมินสถานการณ์แนวโน้มผลคะแนน CPI หลายแหล่งอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมมาตรการเชิงรุก และมีการนำเสนอผลการดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนยกระดับค่า CPI และเร่งสร้างการรับรู้ดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ว่ามีผลกระทบต่อประชาชน ประเทศชาติอย่างไรต่อสาธารณชน ๓) รัฐควรสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงกำไร เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) Anti-Corruption Organization of Thailand: ACT และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors: IOD) ที่มีบทบาทในการต่อต้านการทุจริต และมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้ภาคเอกชนมีระบบการต่อต้านการติดสินบน โดยรัฐต้องประสานความร่วมมือกัน แต่ภาครัฐต้องมีนโยบายดึงภาคเอกชนเข้ามาร่วมแก้ปัญหา ๔) ควรปรับปรุงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) โดยควรกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มหรือประเภทของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการประเมิน CPI โดยพัฒนาข้อคำถามในแบบประเมิน ITA ที่มีการใช้ชุดเดียวกันกับทุกหน่วยงานย่อมไม่มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานแต่ละประเภทและขนาดขององค์กรจึงควรจัดกลุ่มหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินโดยพิจารณาตามลักษณะงาน และตามขนาดขององค์กรที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้การประเมินมีความแม่นยำ เที่ยงตรง และไม่ผกผันกับความเป็นจริง ๕) การเปิดเผยข้อมูลตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) ข้อมูลยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ใน ๒ มิติหลัก คือ มิติเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกมีส่วนร่วม

และตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ และมิติเพื่อสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในด้านต่าง ๆ ๖) เครื่องมือ ITA สะท้อนเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล แต่ควรพัฒนาออกแบบชุดข้อมูลที่ควรเปิดเผยและออกแบบให้ตรงกับบริบทของหน่วยงานเป็นชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสูง หรือเป็นที่ต้องการของทุกภาคส่วน ควรจัดทำระบบการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงาน ทั้งในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัล ตามความเหมาะสมที่ประชาชนสะดวกต่อการเข้าถึงและสามารถนำข้อมูลไปประมวลผลต่อด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ (๗) การประเมิน ITA ควรให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนทั้งการรวบรวมความเห็นและตรวจประเมินและมีตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการของทุกจังหวัด ทำงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในขณะเดียวกัน ผลคะแนนการประเมิน ควรให้ภาคประชาชนได้ติดตามตรวจสอบในฐานะที่เป็นบุคคลภายนอก และเมื่อมีข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยที่เข้ารับการประเมินควรนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับหน่วยงาน ๘) เมื่อมีการประกาศผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ควรเปิดเผยข้อมูลการประเมินรายข้อทั้ง ๕ กลุ่ม คือ ๑) การประเมินการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency: IIT) ๒) การรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency: EIT) ๓) การประเมินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) ๔) การประเมินระบบการป้องกันการทุจริตภายในองค์กร (Anti-Corruption System: SIT) และ ๕) การประเมินสาธารณะ (Public Integrity and Transparency Assessment : PIT) รวมทั้งทำการประชาพิจารณ์รับฟังความเห็นจากประชาชนที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ให้ความเห็นและเกิดประโยชน์กับการประเมิน โดยทำการเปิดเผยทั้งในส่วนของหน่วยงานเอง และเปิดเผยในเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

ทั้งนี้ ผลการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พบว่า คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้นำโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มาดำเนินการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จำนวน ๖๖ โครงการ ซึ่งมีรายละเอียดผลการดำเนินงานดังภาพที่ ๓๕

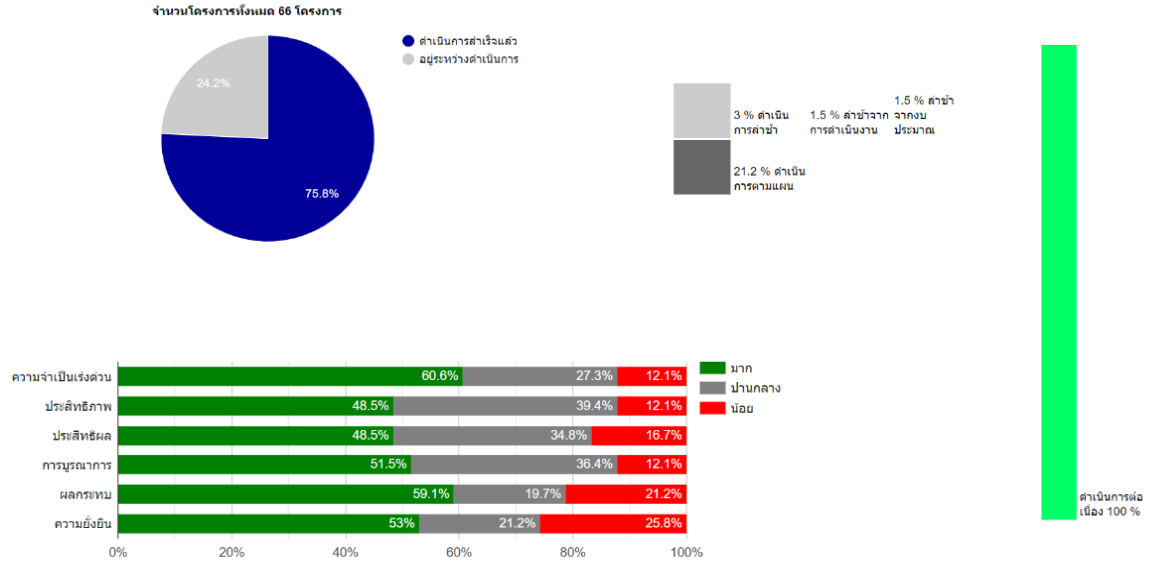

ภาพที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๕

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ผ่านการดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๖๖ โครงการ พบว่า โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ๓๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ โครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ จำนวน ๓๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๕ และโครงการที่มีความล่าช้าจากการดำเนินงาน ๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๕ ซึ่งทั้ง ๖๖ โครงการ ควรดำเนินการต่อเนื่องต่อไป โดยมีการวิเคราะห์ผลการประเมินเป็นรายมิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ ความสอดคล้องผลการประเมิน มีความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๔๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓ ระดับน้อย จำนวน ๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑

มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ ระดับน้อย จำนวน ๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑

มิติที่ ๓ ประสิทธิผล ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘ ระดับน้อย จำนวน ๑๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

มิติที่ ๔ การบูรณาการ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ ระดับน้อย จำนวน ๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑

มิติที่ ๕ ผลกระทบ ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๙ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗ ระดับน้อย จำนวน ๑๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒

มิติที่ ๖ ความยั่งยืน ความสอดคล้องในระดับมาก จำนวน ๓๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๓ ระดับปานกลาง จำนวน ๑๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ ระดับน้อย จำนวน ๑๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘

ส่วนที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุปผลการติดตามในภาพรวม

๓.๑.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) สรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ข.

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในเพียงบางกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ แต่เมื่อพิจารณาจากเป้าหมายระดับประเด็นของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พบว่ายังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ คือ ประเด็นการบริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ คือ ร้อยละ ๘๑.๖๙ ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด และประเด็นภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติอยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) อยู่ที่อันดับที่ ๕๕ (ดีขึ้น ๒ อันดับจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๔) ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) จึงควรเร่งรัดยกระดับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของภาครัฐให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากขึ้น และควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านดิจิทัลเพื่อให้เป็นไปตามตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) เพื่อการมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับในการดำเนินการในอนาคตควรกำหนดหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านดิจิทัลที่เป็นเกณฑ์การชี้วัดของประเทศไทย

๒) ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะในระดับกิจกรรม มีดังนี้

(๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล หน่วยงานภาครัฐร่วมพัฒนาทำให้มีดิจิทัลแพลตฟอร์มและบริการดิจิทัล รวมถึงระบบข้อมูลและ Big data ที่สำคัญตามเป้าหมายที่กำหนด และผลักดันสนับสนุนให้มีระบบนิเวศระบบดิจิทัลของภาครัฐที่ครอบคลุม จึงควรมีการเร่งรัดให้มีการบริการประชาชนในรูปแบบดิจิทัลให้มากขึ้น โดยต้องมีความรวดเร็ว ประหยัด สะดวก และมีความปลอดภัย ตลอดจนขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงาน รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ และมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงการ

(๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ในการจัดทำ (ร่าง) พ.ร.บ. ยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ระหว่างการรับฟังความเห็น จึงควรเร่งรัดการรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาสรุปก่อนนำไปปรับปรุงในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการยกระดับการบริหารราชการให้ทันสมัย พ.ศ. .... แล้วนำไปประชาพิจารณ์อีกครั้ง ในการทบทวนการถ่ายโอนภารกิจให้กับภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับไปดำเนินการว่าจะต้องคำนึงว่าไม่เพิ่มภาระให้ประชาชน และเมื่อปรับโอนภารกิจใดไป ควรมีการพิจารณาปรับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภารกิจนั้นลงให้เหมาะสม

(๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถ มีการวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ และจัดทำมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ พัฒนาระบบการทำงานด้านบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัล มีการปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) ควรมีการถอดบทเรียนเพื่อพิจารณาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานก่อน นำไปทดลองดำเนินการต่อ สำหรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากนอกระบบราชการเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry) ควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และควรกำหนดคุณสมบัติด้านดิจิทัลของบุคคลที่จะเข้ารับราชการใหม่ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมจากการดำเนินการในเรื่อง Secondment และ Lateral entry รวมทั้งพิจารณาการเพิ่มค่าตอบแทนหรือค่าวิชาชีพอย่างเหมาะสมให้แก่บุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลสูง ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างเคร่งครัด

(๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีจัดทำแผนการดำเนินงานการขับเคลื่อนรูปแบบการทำงานที่เน้นการบูรณาการของหน่วยงานในพื้นที่ (1 Agenda ๑ กรม ๒ จังหวัด) และขับเคลื่อนจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูงตามประเด็นนโยบายสำคัญของจังหวัดครอบคลุม ๗๖ จังหวัด และดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการในจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง จำนวน ๗๕ ประเด็น โดยสามารถดำเนินการแก้ไขได้ ปัญหาอุปสรรคฯ จำนวนทั้งสิ้น ๗๔ ประเด็น โดยระยะยาว ประเด็นการปรับปรุงขั้นตอนการโอนสินทรัพย์มิให้สินทรัพย์เสื่อมสภาพไปก่อน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป นอกจากนี้ยังขับเคลื่อนศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ/จังหวัด เพื่อให้บริการประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) แบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจร ณ จุดเดียว (One Stop Service: OSS) จึงควรเร่งรัดการทำความเข้าใจในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการกับหน่วยงานทุกระดับ รวบรวมปัญหาพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามเจตนารมณ์ การติดตามผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานในพื้นที่ (1 Agenda ๑ กรม ๒ จังหวัด) และควรเร่งรัดให้มีการติดตามดำเนินการตามนโยบายสำคัญของจังหวัด และประเมินผลตามบันทึกความร่วมมือ (MOU) การให้บริการอำนวยความสะดวกประชาชนในระดับพื้นที่ ระหว่าง ๗ หน่วยงาน

(๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต มีระบบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้างอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) และมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ จึงควรเร่งรัดการแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะเรื่องปัญหาการอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๑๙ และเร่งปรับปรุงระบบ e-GP ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งให้มีการเชื่อมต่อกับระบบ e-LAAS และหน่วยงานตรวจสอบด้านการทุจริตเพื่อความโปร่งใสและลดขั้นตอนในการดำเนินงาน

๓) ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะในระดับโครงการ มีดังนี้

ด้านการบริหารราชการแผ่นดินเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓๗ โครงการ โดยดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๒๓ โครงการ และอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนและมีความคืบหน้า จำนวน ๑๔ โครงการ **พบปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย** คือ โครงการที่จัดทำขึ้นไม่ตอบโจทย์เป้าหมายที่พึงประสงค์และส่วนใหญ่เป็นงานประจำ และกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จึงควรผลักดันการดำเนินโครงการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐ

ไปสู่ดิจิทัล และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๑.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงและแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม สรุปได้ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษ ทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานมีความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับ การให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานมีความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและการให้บริการประชาชน

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานมีความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประชาชนสามารถใช้สิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกัน ไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๖) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๗) การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๑.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงและแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม สรุปได้ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศ

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีมาตรการคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประชาชนได้รับความคุ้มครอง ได้รับการช่วยเหลือ คำแนะนำด้านกฎหมายในการดำเนินคดีการดำเนินการในชั้นพนักงานสอบสวนสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๖) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... (ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม) ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๑.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ผลการติดตามในภาพรวม ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีรายละเอียดดังนี้

การติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาพรวมพบว่า มีการดำเนินการตามแผนงาน แต่ไม่บรรลุเป้าหมายทั้ง ๕ กิจกรรม อย่างไรก็ตามควรดำเนินการดังนี้ ๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ควรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่ และบูรณาการการทำงานกับคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ชาติระดับจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นเลขานุการร่วมดำเนินการกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ขยายเครือข่ายที่มีอยู่สนับสนุนการทำงาน และไม่ให้มีการแทรกแซงจากทางการเมือง รวมทั้งประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภาคประชาชน และเครือข่ายภาคเอกชน ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ๒) ควรจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรวมเป็นศูนย์ข้อมูล ๓) ควรกำหนดบทลงโทษและอัตราโทษของภาคเอกชน โดยเฉพาะความผิดของนิติบุคคล ควรมีความเข้มงวดเท่าเทียมกับบทลงโทษและอัตราโทษของหน่วยงานภาครัฐ ควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษและอัตราโทษของภาคเอกชนโดยเฉพาะความผิดของนิติบุคคลหรือกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ ให้มีความเข้มงวดเท่าเทียมกับบทลงโทษและอัตราโทษของหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ และควรมีมาตรฐานการใช้ดุลพินิจในการลงโทษของศาลในคดีทุจริตประพฤติมิชอบให้เหมาะสมตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งคดี เพื่อพัฒนาแนวคำวินิจฉัยของศาลที่มีอยู่เดิมที่ให้เอกชน นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดารับโทษเพียงเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานเท่านั้นทั้ง ๆ ที่นิติบุคคลหรือกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลได้สมรู้ร่วมคิดกับเจ้าพนักงานของรัฐในการทุจริตประพฤติมิชอบหรือแบ่งหน้าที่กันทำเป็นขั้นเป็นตอน และสมประโยชน์จากการร่วมกันกระทำความผิดดังกล่าวตามทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory) แต่กลับรับโทษเพียงแค่สองในสามของความผิดนั้นเท่านั้น อันเพราะเหตุสืบเนื่องมาจากการไม่มีคุณสมบัติเป็นเจ้าพนักงานหรือเพราะการมิได้เป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมาย ดังนี้ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ผลเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรแก้กฎหมายให้เอกชนหรือนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดารับโทษเสมือนเป็นตัวการหากได้ร่วมกันกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ นอกจากนี้ในส่วนของดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีทุจริตนั้น ควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดเข้มงวด ไม่รอการลงโทษหรือไม่รอลงอาญา เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างอีกต่อไป ๔) หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ควรประกาศและปฏิบัติตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) อย่างเป็นรูปธรรมและประเมินผลสัมฤทธิ์ได้

และให้มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติ ๕) ควรปรับปรุงแก้ไขการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ให้เป็นการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมือง ที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายของพรรคการเมืองในการหาเสียง นำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ ๖) ควรยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) และหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาจะมีการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะต่อไป จึงควรมีการติดตามเสนอแนะกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ๑) ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต และประพฤติมิชอบ CPI ๒) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA ๓) ปลูกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรม สุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ ๔) ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต ๕) การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และระบบการเฝ้าระวัง/สนับสนุนมาตรการการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริต๖) โครงการข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact: IP) ๗) *โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ* (Infrastructure Transparency: *CoST*) ๘) ปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๙) การพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูล เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๑๐) การบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย ๑๑) พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ๑๒) ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ๑๓) สนับสนุนกลไกและบูรณาการทำงานเพื่อการป้องกันการทุจริต ๑๔) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริตและแก้ไขปัญหาการเรียกรับสินบน หรือค่าอำนวยความสะดวกจากการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ๑๕) ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ๑๖) การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ

๓.๒ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๕

๓.๒.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้

เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต มีการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการในกิจกรรมปฏิรูปดังกล่าว ซึ่งโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถ มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ประเมินผลองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ - ๕ มีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายภาพรวม ร้อยละ **๘๔.๖๘** ซึ่งอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ควรเร่งรัดการออกกฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐฯ และดำเนินการเร่งรัดจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริหารราชการให้ทันสมัย พ.ศ. .... ตลอดจนรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

๓.๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายผ่านกิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ จำนวน ๗ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ โดยเป็นโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูปและแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) จำนวน ๒ โครงการ จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงและแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม พบว่า กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา จำนวน ๖ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งานทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจนถึงปี ๒๕๖๕ มีค่าเฉลี่ยการบรรลุเป้าหมายร้อยละ ๙๒.๓๘

๓.๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมผ่านกิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ จำนวน ๖ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ โดยเป็นโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) จำนวน ๑ โครงการ จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงและแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม พบว่า กิจกรรมปฏิรูปที่**ดำเนินการแล้วเสร็จ**ตามกรอบระยะเวลา จำนวน ๔ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการที่**ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ**ตามกรอบระยะเวลา คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานี ทั่วประเทศและร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ทั้งนี้

ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจนถึงปี ๒๕๖๕ มีค่าเฉลี่ยการบรรลุเป้าหมายร้อยละ ๘๐.๕๖

๓.๒.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบรับคำร้องเรียนกล่าวหา ทำให้กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนในชั้นตรวจรับคำกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ช. เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยในช่วงที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการเข้มข้นขึ้นหากเทียบระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ พบว่า ปริมาณงานประสบความสำเร็จในการดำเนินการเกือบร้อยละ ๑๐๐ ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึงคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้แจ้งเบาะแส เป็นต้น เป็นผลให้กระบวนการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม และโปร่งใสมากขึ้น

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต พิจารณาจากผลการประเมิน ITA ในปี ๒๕๖๔ ภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น มีผลการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๘๑.๓ คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ทีมี ๖๗.๙ คะแนน ทั้งนี้ มีจำนวนหน่วยที่มีการประเมินผ่านเกณฑ์ และมีจำนวนหน่วยงานที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ (ระดับ ๘๕ คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน) จำนวน ๔,๑๔๙ หน่วยงานหรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๕ นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินโครงการเพื่อป้องกันการทุจริตในพื้นที่อาทิ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและหลักสูตรวัยใส ใจสะอาดในระดับอุดมศึกษา โครงการธรรมาภิบาล โปร่งใส โครงการประเมิน ITA ในหน่วยงานต่าง ๆ โครงการพัฒนาแผนที่พื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริตในประเทศไทย ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง พิจารณาจากในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก โดยลดลงร้อยละ ๑๙.๔๔ ซึ่งสูงจากเป้าหมายในปี ๒๕๖๔ ที่กำหนดไว้ร้อยละ ๑๐ ดังจะเห็นได้ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นและไต่สวนข้อเท็จจริงได้แล้วเสร็จ ๕,๓๗๖ เรื่อง (จากเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวน ๖,๕๖๕ เรื่อง) และผลจากการที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก

การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๗๒๕ เรื่อง และมีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนและมีการขยายกรอบเวลาดำเนินการเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด (๒ ปี) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕๓๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๗ ของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวน นอกจากนั้น จำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตยังไม่ถูกฟ้องกลับจากคดีที่มีการส่งฟ้องศาล

ทั้งนี้ ผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แสดงได้ดังภาพที่ ๓๖

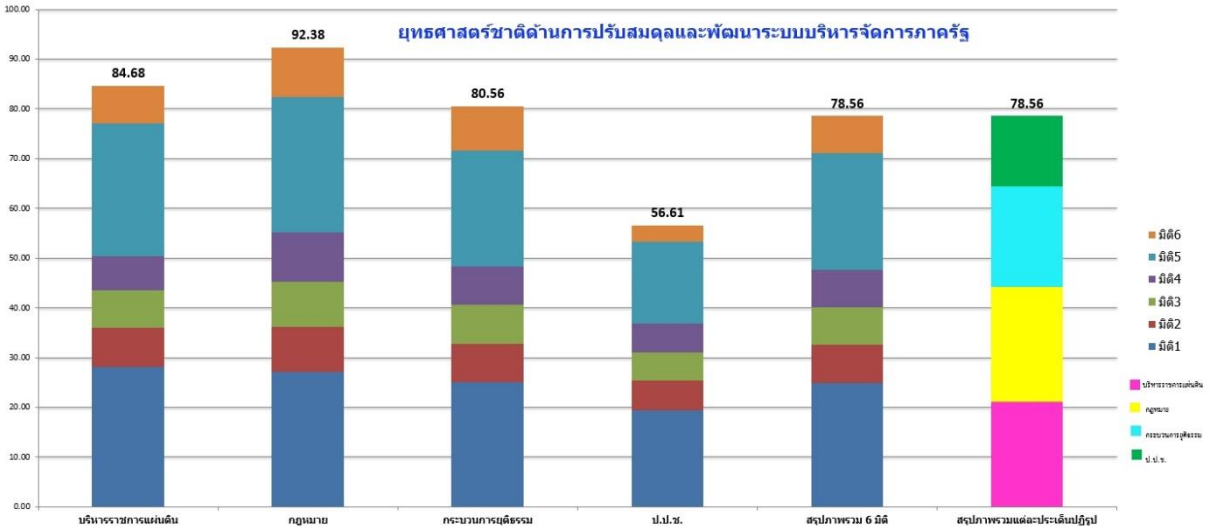

ภาพที่ ๓๖ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๓๖ แสดงผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ด้าน พบว่า ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ **ด้านกฎหมาย** มีค่าประเมินความสำเร็จมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๘ รองลงมา คือ **ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๘ **ด้านกระบวนการยุติธรรม** มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖ และด้านที่มีผลการประเมินน้อยที่สุด คือ **ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ** มีค่าประเมินความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑ โดยมี**ค่าประเมินความสำเร็จในภาพรวม ๖ มิติ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๖** ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดค่าร้อยละในแต่ละมิติได้ดังนี้

๑) มิติที่ ๑ ความจำเป็นเร่งด่วน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๙

๒) มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๐

๓) มิติที่ ๓ ประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๒

๔) มิติที่ ๔ การบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๗

๕) มิติที่ ๕ ผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๓

๖) มิติที่ ๖ ความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๕

๓.๓ ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ แสดงได้ดังภาพที่ ๓๗ ทั้งนี้ การ ตสร. ในแต่ละรอบปีอาจมีความแตกต่างจากจำนวนโครงการที่เลือกติดตาม

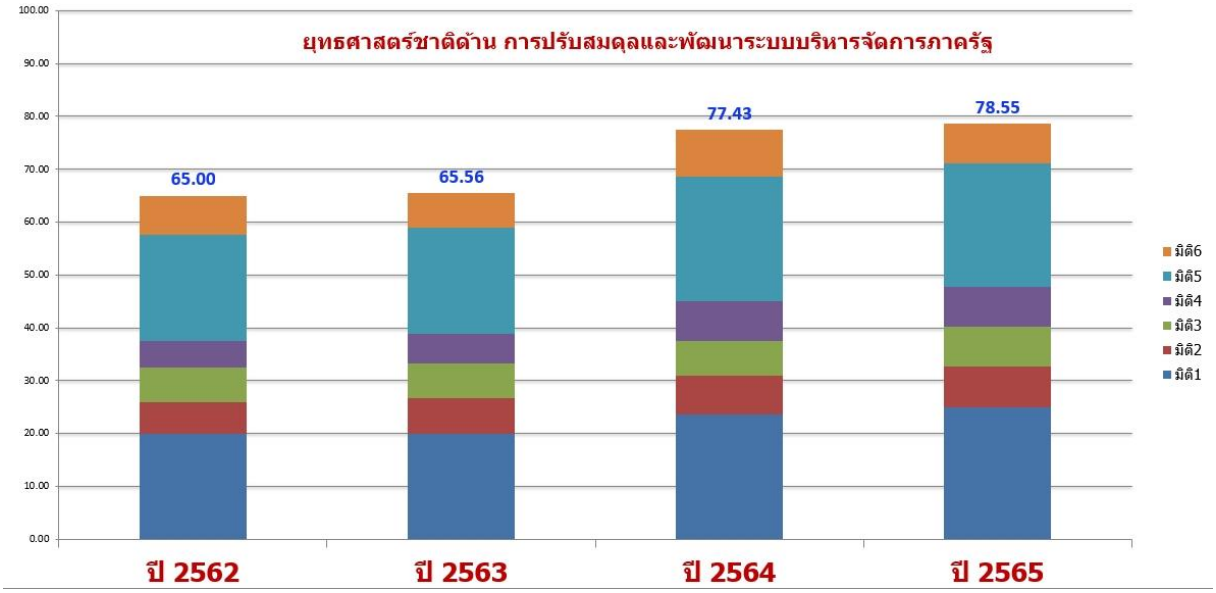

ภาพที่ ๓๗ แสดงการประเมินผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

จากภาพที่ ๓๗ แสดงผลการประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๕ รองลงมาคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๔๓ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕๖ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๐๐

๓.๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเร่งรัด

๓.๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

(๑) ปัญหาการพิจารณากลั่นกรองและจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนปฏิรูปประเทศส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นภารกิจประจำของหน่วยงานมิใช่โครงการที่จะขับเคลื่อนตามเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ตอบสนองต่อค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์

(๒) การถ่ายทอดเป้าหมายของแผนไม่เป็นไปตามหลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationships: X Y Z)

๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

โครงการที่สำคัญบางโครงการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ และการกำหนดโครงการสำคัญไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดของแผน

๓) การดำเนินการด้านกฎหมาย

- ปัญหาเกี่ยวกับการล่าช้าในการจัดทำหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การแก้ไขปัญหาความล่าช้าการอุทธรณ์พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

- ปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การประสานงาน และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ไม่มี

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลให้หน่วยงานของรัฐลงข้อมูลการรายงาน/ความคืบหน้าของโครงการในระบบ eMENSCR ตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเร่งรัดสำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในวงรอบ ๕ ปี ถัดไป ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๑) ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๖๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่ยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ ควรผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒) ในระยะถัดไปควรคัดเลือกโครงการสำคัญ และโครงการที่มีผลต่อการขับเคลื่อนด้านการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นำไปบรรจุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวต่อไป

๓) ควรทบทวนความเข้าใจของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในบทบาทหน้าที่และอำนาจในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเร่งรัดอื่น ๆ

๑) เร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ (Protocol) และปรับระบบดิจิทัลให้มีมาตรการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒) เร่งรัดรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นก่อนสรุปการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้ทันสมัย พ.ศ. .... และปรับปรุง/แก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓) ควรนำผลการศึกษาเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) และการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากภายนอกเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry) ไปทดลองปฏิบัติในหน่วยงานนำร่อง (Sand box) ในหลายหน่วยงาน แล้วนำผลสรุปปัญหาอุปสรรคมาเป็นแนวทางพิจารณาต่อไป

๔) ติดตามการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการปลดล็อค ๗๕ ประเด็น บรรลุ ๗๔ ประเด็น โดยระยะยาวสำหรับประเด็นการปรับปรุงขั้นตอนการโอนสินทรัพย์มิให้สินทรัพย์เสื่อมสภาพไปก่อน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๕) เร่งรัดการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะเรื่องการอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓.๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

- ไม่มี

๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีต่อ ๆ ไป ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ รวมทั้งควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบและการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งอาจต้องใช้วิธีจัดจ้างจากภายนอก

(Outsource) และควรให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปให้แล้วเสร็จต่อไป รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๓) การดำเนินการด้านกฎหมาย

- ไม่มี

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

- เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ทำให้กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... ต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น หากมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว ควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้หน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ ควรเตรียมการและเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำประมวลกฎหมายแล้วเสร็จและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้โดยง่ายต่อไป

๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ไม่มี

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ไม่มี

๓.๔.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

- ไม่มี

๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

- ปัจจุบันสภาทนายความไม่สามารถจัดทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนสภาทนายความจึงพิจารณาเพิ่มช่องทางการให้บริการด้วยการขยายการให้บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณและให้บริการได้อย่างกว้างขวาง และเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น จึงควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการเป็นเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓) การดำเนินการด้านกฎหมาย

- ไม่มี

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

- เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการเหตุผลในการตราร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีความคืบหน้าไม่มากนัก และอาจจะไม่สามารถขับเคลื่อนให้แล้วเสร็จได้ จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ไม่มี

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ไม่มี

๓.๔.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) การจัดทำโครงการสำคัญ

- กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับที่ ๓

๒) การดำเนินการด้านงบประมาณ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

๓) การดำเนินการตามกฎหมาย

- ไม่มี

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

- ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ให้สามารถติดตามแผนงานโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

- การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริง และจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

๒.๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ

การติดตามผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๓ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านการเมือง

๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๓) ด้านกฎหมาย

๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม

๕) ด้านเศรษฐกิจ

๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗) ด้านสาธารณสุข

๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๙) ด้านสังคม

๑๐) ด้านพลังงาน

๑๑) ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๒) ด้านการศึกษา

๑๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) มีผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๕ ประเด็น ติดตามพันธกิจ จำนวน ๗๔ พันธกิจ โดยมีโครงการทั้งหมด ๖๙ โครงการ เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ในห้วง พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒๘ โครงการ

๑.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ดำเนินการคู่ขนานไปกับแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม การขับเคลื่อนการปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปทั้ง ๒ ฉบับ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ได้มีการจัดทำโครงการ แผนงาน เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่า การขับเคลื่อนมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้าง กล่าวคือ ในห้วงปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ทำให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ อีกทั้งยังมีปัญหาอื่น ๆ ดังนี้

- ความล่าช้าในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ....

- การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ พบปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ความล่าช้าในการสร้างชุดความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความสามัคคีปรองดอง และจัดพื้นที่เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีส่วนร่วมในการหาแนวทางการสร้างความปรองดองของคนในชาติ ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม

- รัฐสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งขั้นต้น จึงส่งผลกระทบเป้าหมายให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีกระบวนการการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

- ปัจจุบันสังคมบางส่วนยังมีความเห็นว่ารัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง

- ปัญหาการขาดหน่วยงานภาครัฐเป็นเจ้าภาพหลักในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. ....

๑.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกมาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๒๘ โครงการ/กิจกรรม จากจำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ๖๙ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตามพบว่า โครงการ/กิจกรรมดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน ๒๘ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๓๘

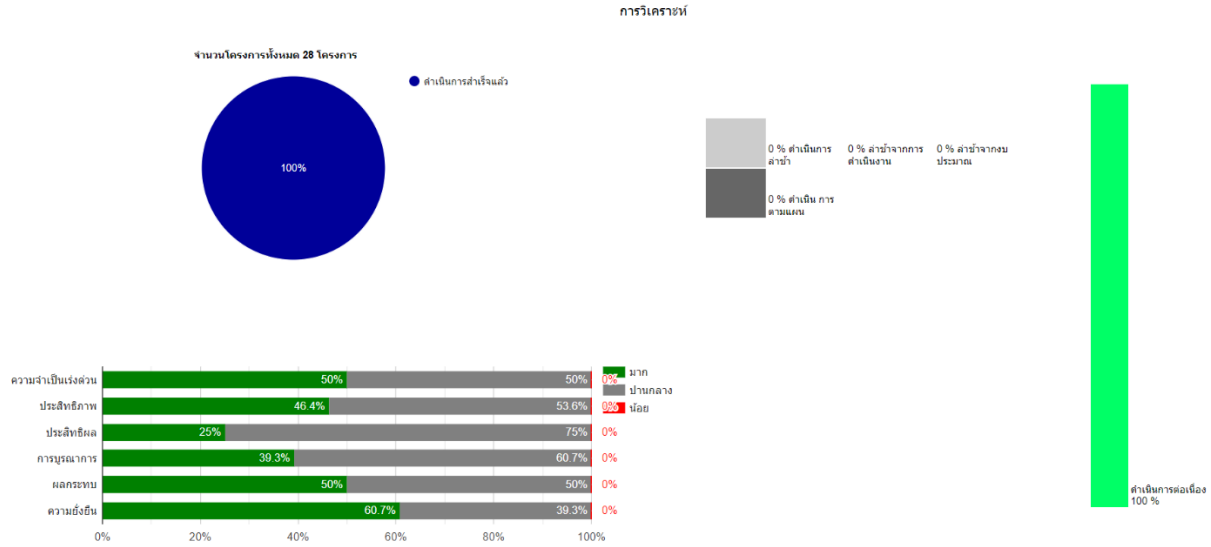

ภาพที่ ๓๘ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำเนินสำเร็จตามแผนงานที่กำหนด **โดยควรขับเคลื่อนต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน** เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ ยังไม่สามารถผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... ให้มีผลใช้บังคับได้ จึงส่งผลต่อเป้าหมายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง **ดังนั้นจึงสมควรผลักดันให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม และช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่าย และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน** ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง และให้นำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างวาทะกรรม และความแตกแยกเพื่อหวังผล

ทางการเมือง ตลอดจนปัญหาด้านปากท้องและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ การจัดทำโครงการที่ส่งเสริมความสามัคคีปรองดอง โดยให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบล ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และสอดคล้องกับแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง มีการดำเนินงานตามแผนงาน คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองคุณภาพ นักการเมืองคุณภาพ การเลือกตั้งระดับชาติ/ระดับท้องถิ่น แต่ยังไม่สามารถผลักดันให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองได้ เนื่องจากการสร้างพลเมืองคุณภาพและนักการเมืองคุณภาพต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง สร้างพลเมืองคุณภาพให้เกิดขึ้นในวงกว้าง แล้วพัฒนาต่อยอดไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง และจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง **ดังนั้น จึงต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและควรทบทวนแก้ไขประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชน** ซึ่งคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของพรรคการเมือง : การสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชน (โดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ด

กิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปประเทศ มีการดำเนินการตามแผนงานแต่ยังไม่บรรลุผล สังคมบางส่วนเห็นว่ารัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งสถานการณ์ทางการเมืองมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา และรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดมีความสัมพันธ์กับเสถียรภาพทางการเมือง **จึงอาจมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ดังนั้น ในอนาคตหากมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ อาจเป็นการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยคงหมวด ๑ บททั่วไป และหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบางประเด็นบางเรื่อง** จะต้องมีการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบของรัฐธรรมนูญที่เสนอแก้ไขที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และเชิงวิชาการ มีความโปร่งใสและมีการประเมินผลกระทบของร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นนั้น ๆ โดยนำข้อมูลที่จัดทำไว้มาใช้ได้ทันท่วงที และนอกจากนี้คณะกรรมาธิการอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาเพื่อมีข้อเสนอแนะประเด็นที่สมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมือง ต่อไป

๑.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๒.๗๑ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก มีโอกาสบรรลุค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

คือ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มากที่สุด ร้อยละ ๙๘.๐๐ ในขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ น้อยที่สุด คือ ร้อยละ ๗๐.๐๑

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านการเมืองปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๘.๐๐

ประเด็นที่ ๒ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๐.๐๑

ประเด็นที่ ๓ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๗.๗๘

ประเด็นที่ ๔ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๘.๓๓

ประเด็นที่ ๕ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปประเทศ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๙.๔๔

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๓๙

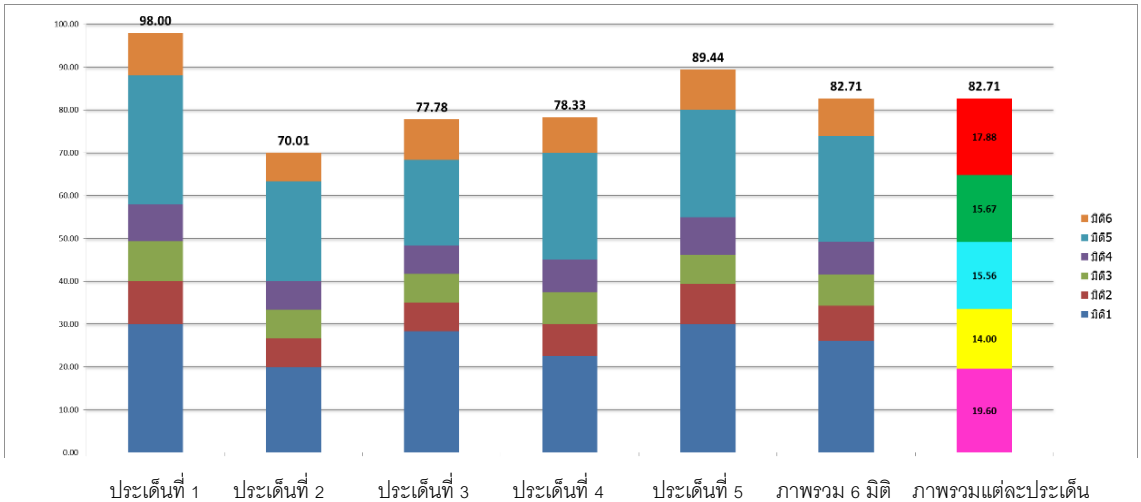

ภาพที่ ๓๙ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๘
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๗
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๖
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๑

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๐

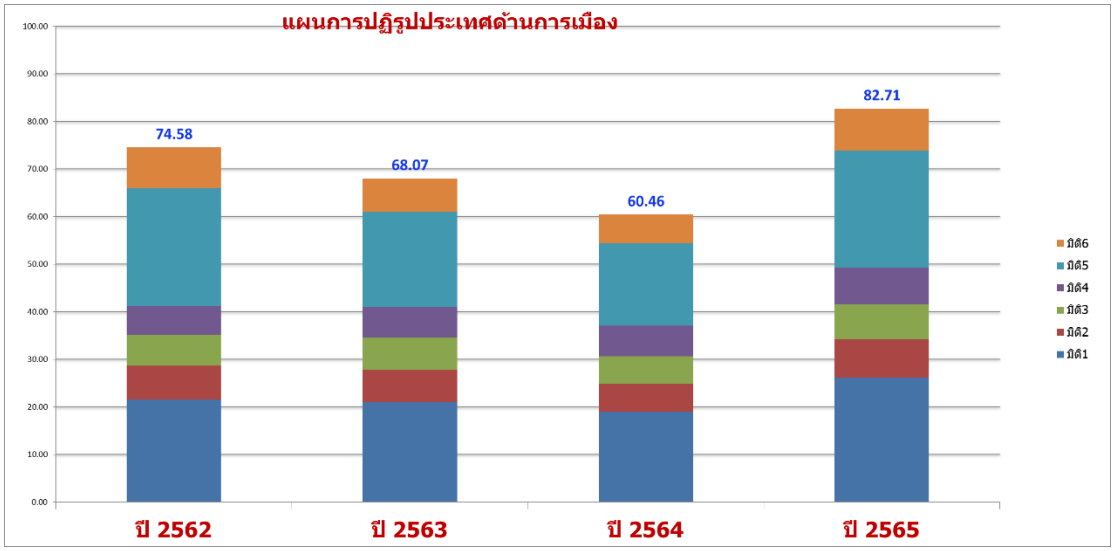

ภาพที่ ๔๐ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒๘ โครงการ ตามแผนฯ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ พบปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ๑) ความล่าช้าในการสร้างชุดความรู้และข้อมูล เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความสามัคคีปรองดอง และจัดพื้นที่เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีส่วนร่วมในการหาแนวทางการสร้างความปรองดองของคนในชาติ ๒) การวิเคราะห์ความจำเป็นในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... ๓) ไม่มีความคืบหน้าการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ๔) การพัฒนาพรรคการเมืองกฎหมายไม่เอื้อให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนได้อย่างแท้จริง ๕) รัฐธรรมนูญไม่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่

๑) ควรใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนแก้ไขวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผิด สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เลือกคนดีเข้ามาบริหารประเทศ

๒) ควรมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้ชัดเจน

๓) ควรผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... หรือปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม และช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่าย และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาน ช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง และให้นำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

๔) ควรมีการทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เอื้อต่อการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๕) ควรมีรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

ทั้งนี้ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน และโดยที่การเมืองมีความเป็นพลวัตร ประกอบกับปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญกับสังคมไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้น การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงข้อมูลชุดความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ขับเคลื่อนงานและควรเพิ่มการสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ โดยทั่วถึงทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารแพลตฟอร์มออนไลน์ มีเนื้อหาสาระที่เข้าใจได้ง่าย

๑.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

เมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ควรมีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง และเกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป **โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป** กล่าวคือ ควรนำแผนการปฏิรูปประเทศไปขับเคลื่อนต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิรูปประเทศ คือ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติต่อไป อนึ่ง ในส่วนของการส่งเสริม

ความสามัคคีปรองดองควรมีการจัดทำโครงการที่ส่งเสริมความสามัคคีปรองดองควรให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบล ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และสอดคล้องกับแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะต่อการนำการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อให้เกิดผลความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ในห้วงเวลาถัดไป

๑.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรพิจารณาให้ความสำคัญดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อเนื่องในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้ง ให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบล ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และสอดคล้องกับแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ให้ประเทศชาติและสังคมมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง

๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับเดิม) ได้ติดตามประเด็นปฏิรูป จำนวน ๖ ประเด็น จำนวน ๒๔ กลยุทธ์ ๕๖ แผนงาน โครงการทั้งหมด ๑,๒๙๐ โครงการ โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒๒ โครงการ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) แผนการปฏิรูปประเทศด้านนี้ได้ปรับรวมประเด็นปฏิรูปจาก ๖ ประเด็นมาเป็น ๕ กิจกรรมการปฏิรูป (Big Rock) และนำโครงการสำคัญในประเด็นปฏิรูป (ฉบับเดิม) มากำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปฯ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งมีจำนวนโครงการทั้งหมด ๑๔๔ โครงการ โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ในห้วง พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓๗ โครงการ

๒.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับปรับปรุง) ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติและรองรับผลกระทบของสถานการณ์ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และทิศทางที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์ชาติ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้าง “ภาครัฐที่เป็นของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” ให้มีความโปร่งใสเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชนในความซื่อตรง และมาตรฐานการทำงานที่มีคุณภาพสูงในระดับสากล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ข. ด้านบริหารราชการแผ่นดินที่ชัดเจนสำหรับกิจกรรมภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงนี้ ประกอบด้วย

(๑) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล

(๒) จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์

(๓) ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถอย่างคล่องตัว ตามหลักคุณธรรม

(๔) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๕) ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็วคุ้มค่า โปร่งใสปราศจากการทุจริต

ทั้งนี้ กิจกรรมปฏิรูปทั้ง ๕ ประการมีความเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศฉบับประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ๒๔ กลยุทธ์ ๕๖ แผนงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) มุ่งเน้นการสร้างเอกภาพแห่งพลังในการขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

๒.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๓๗ โครงการ/กิจกรรม จากจำนวนโครงการทั้งหมด ๑๔๔ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๒๓ โครงการ (ร้อยละ ๖๒.๒) อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๑๔ โครงการ (ร้อยละ ๓๗.๘)

การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว ในส่วนของความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและผลกระทบอยู่ในระดับมาก

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๑

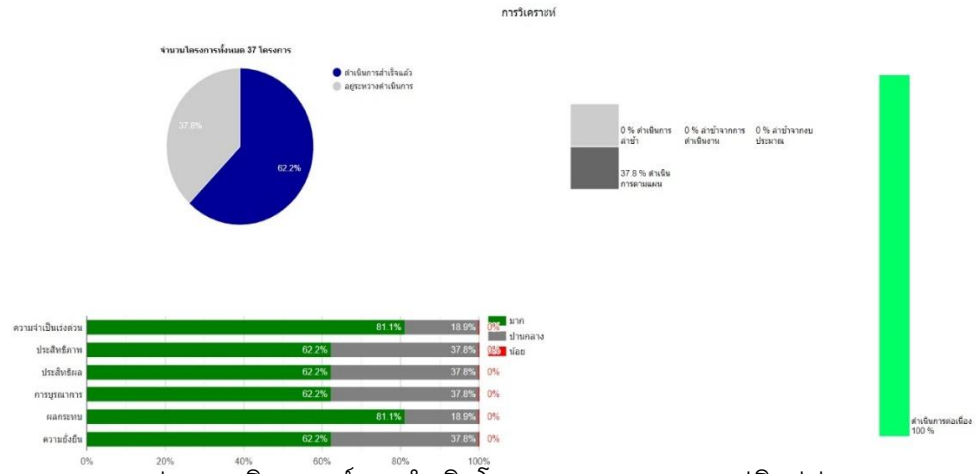

ภาพที่ ๔๑ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

๑. สรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในเพียงบางกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ แต่เมื่อพิจารณาจากเป้าหมายระดับประเด็นของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินแล้วพบว่ายังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑) บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในภาพรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ คือ ร้อยละ ๘๑.๖๙ (ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๘๔.๘๑) ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด

๒) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ มีค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด คือ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก ซึ่งผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติฯ อยู่ที่อันดับที่ ๕๕ (ดีขึ้น ๒ อันดับจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๔) ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕)

ข้อเสนอแนะ

๑) ควรเร่งรัดยกระดับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของภาครัฐให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

๒) ควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้และเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านดิจิทัลเพื่อให้เป็นไปตามตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) เพื่อการมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับในการดำเนินการในอนาคตควรกำหนดหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านดิจิทัลที่เป็นเกณฑ์การชี้วัดของประเทศไทย

๒. ผลการติดตามความคืบหน้า และข้อเสนอแนะในระดับกิจกรรม มีดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล หน่วยงานภาครัฐร่วมพัฒนาทำให้มีดิจิทัลแพลตฟอร์มและบริการดิจิทัล รวมถึงระบบข้อมูล และ Big data ที่สำคัญตามเป้าหมายที่กำหนด และผลักดันสนับสนุนให้มีระบบนิเวศระบบดิจิทัลของภาครัฐที่ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ ควรมีการเร่งรัดให้มีการบริการประชาชนในรูปแบบดิจิทัลให้มากขึ้น โดยต้องมีความรวดเร็ว ประหยัด สะดวก และมีความปลอดภัย ตลอดจนขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงาน รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ และมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงการ

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ มีการศึกษาการจัดการองค์การที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการบริหารจัดการของฝ่ายบริหาร มีหลักเกณฑ์และวิธีมอบอำนาจการจัดส่วนราชการพร้อมระบบประเมินความเหมาะสมการจัดส่วนราชการ มีแนวทางทบทวนบทบาทภารกิจของภาครัฐ

การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่ออนาคต และจัดทำ (ร่าง) พ.ร.บ. ยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ระหว่างการรับฟังความเห็น

ข้อเสนอแนะ ควรเร่งรัดรวบรวมข้อเสนอแนะความเห็นนำมาสรุปในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการยกระดับการบริหารราชการให้ทันสมัย พ.ศ. .... และควรทบทวนการถ่ายโอนภารกิจให้กับภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับไปดำเนินการว่าจะไม่เพิ่มภาระให้ประชาชน

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถ มีการวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ และจัดทำมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ พัฒนาระบบการทำงานด้านบริหารทรัพยากรบุคคลในรูปแบบดิจิทัล มีการปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากนอกระบบราชการเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry)

ข้อเสนอแนะ ควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ตามที่คณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ได้เสนอแนะต่อรัฐบาล และควรกำหนดคุณสมบัติด้านดิจิทัลของบุคคลที่จะเข้ารับราชการใหม่ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมจากการดำเนินการในเรื่อง Secondment และ Lateral entry รวมทั้ง พิจารณาการเพิ่มค่าตอบแทนหรือค่าวิชาชีพอย่างเหมาะสมให้แก่บุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลสูง ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างเคร่งครัด

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีจัดทำแผนการดำเนินงานการขับเคลื่อนรูปแบบการทำงานที่เน้นการบูรณาการของหน่วยงานในพื้นที่ (1 Agenda ๑ กรม ๒ จังหวัด) และขับเคลื่อนจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูงตามประเด็นนโยบายสำคัญของจังหวัดครอบคลุม ๗๖ จังหวัด และดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการในจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง จำนวน ๗๕ ประเด็น โดยสามารถดำเนินการแก้ไขได้ ปัญหาอุปสรรคฯ จำนวนทั้งสิ้น ๗๔ ประเด็น นอกจากนี้ยังขับเคลื่อนศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ/จังหวัด เพื่อให้บริการประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) แบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจร ณ จุดเดียว (One Stop Service: OSS)

ข้อเสนอแนะ ควรเร่งรัดการทำความเข้าใจในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการกับหน่วยงานทุกระดับ รวบรวมปัญหาพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามเจตนารมณ์ การติดตามผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานในพื้นที่ (1 Agenda ๑ กรม ๒ จังหวัด) และควรเร่งรัดให้มีการติดตามดำเนินการตามนโยบายสำคัญ

ของจังหวัด และประเมินผลตามบันทึกความร่วมมือ (MOU) การให้บริการอำนวยความสะดวกประชาชนในระดับพื้นที่ ระหว่าง ๗ หน่วยงาน

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงิน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต มีระบบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้างอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) และมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ ควรเร่งรัดการแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเร็ว และเร่งปรับปรุงระบบ e-GP ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งให้มีการเชื่อมต่อกับระบบ e-LAAS และหน่วยงานตรวจสอบด้านการทุจริตเพื่อลดขั้นตอนในการดำเนินงาน สำหรับโครงการข้อตกลงคุณธรรมกรมบัญชีกลางควรกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการให้ชัดเจน ครบถ้วนทุกหลักการ (โครงการที่มีวงเงินงบประมาณ ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป โครงการที่ประชาชนให้ความสนใจ และโครงการที่เสี่ยงต่อการทุจริต มีความซับซ้อน) รวมทั้งควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับผู้สังเกตการณ์

๒.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๔.๖๘ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ที่มีโอกาสบรรลุค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๘๑ ขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถ น้อยที่สุด ร้อยละ ๖๘.๑๕ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดเห็นควรให้หน่วยงานขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้อง มีการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความร่วมมือเชิงบูรณาการต่อไป

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๒.๘๑

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๐.๐๐

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๖๘.๑๕

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๐.๐๐

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงิน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๓.๓๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๒

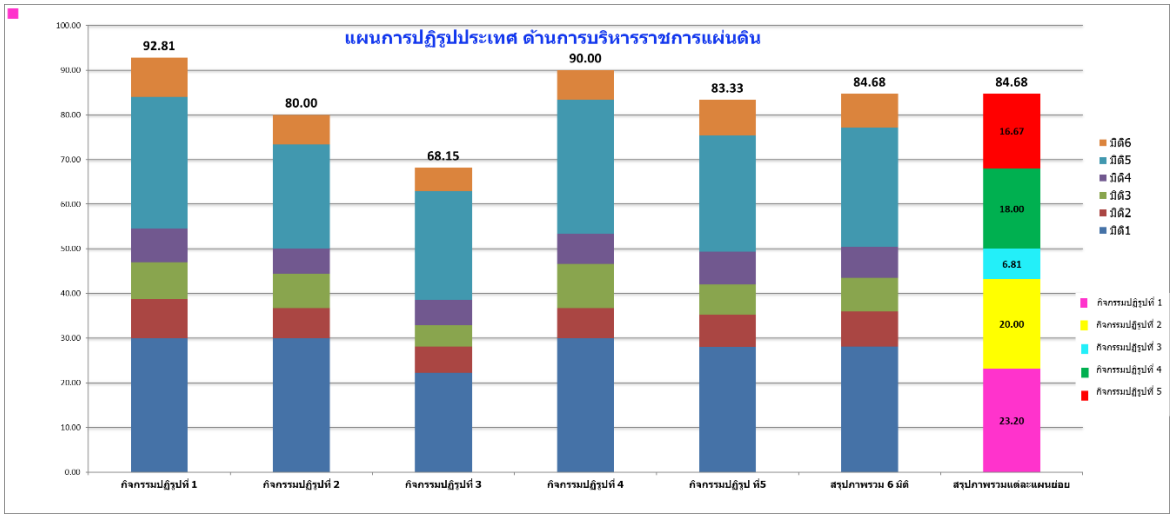

ภาพที่ ๔๒ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง)

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๗
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๘
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖๘
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๘

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๓

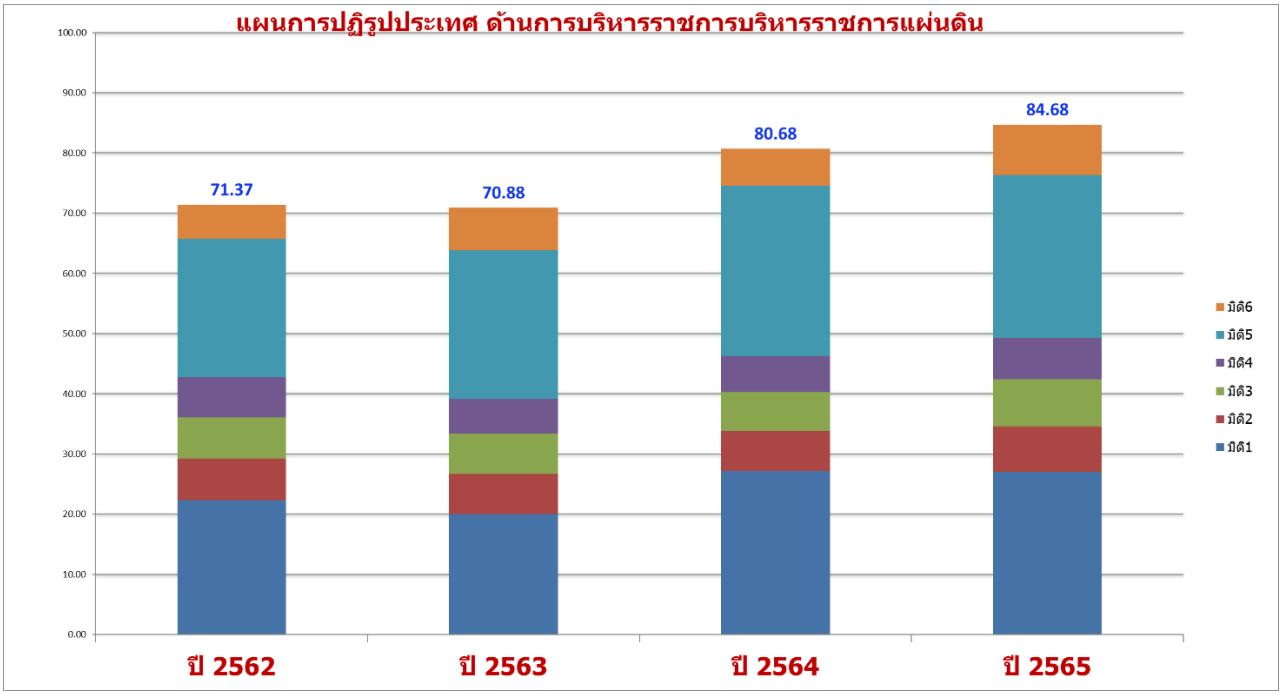

ภาพที่ ๔๓ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔** สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และ**กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๕** ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต มีการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการในกิจกรรมการปฏิรูปดังกล่าว **ซึ่งโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒** จัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ **และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓** ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดี และมีความสามารถ **มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง โดยปรากฏผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายในภาพรวมร้อยละ ๘๔.๖๘ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (รายละเอียดตามข้อ ๔.๒ ในQR Code)**

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรเร่งรัดการออกกฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐฯ และดำเนินการเร่งรัดจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริหารราชการให้ทันสมัย พ.ศ. .... ตลอดจนรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ต่อไป

๒.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งสิ้นสุดการใช้แผนการปฏิรูปประเทศฯ (ฉบับปรับปรุง) หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่ยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ โดยควรผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑) ควรผลักดันโดยเฉพาะการดำเนินโครงการในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล และกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน (การขับเคลื่อนจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดต่อไป

๒) ในระยะถัดไปควรคัดเลือกโครงการสำคัญ และโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการที่ระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ไปบรรจุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ หรือนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวต่อไป

๒.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักระดับกิจกรรมการปฏิรูปและผู้รับผิดชอบร่วมในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ควรเร่งรัดดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศภายภายในอนาคตอันใกล้ ตามข้อเสนอแนะที่ระบุไว้ในข้อ ๔) ส่วนในระยะต่อไป (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ควรคัดเลือกโครงการสำคัญที่ระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ไปบรรจุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ โดยกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ บทบาท อำนาจหน้าที่ ในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะ และเร่งรัด อื่น ๆ ดังนี้

๑) เร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ (Protocol) และปรับระบบดิจิทัลให้มีมาตรการป้องกัน และลดความเสียงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒) เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริการงานภาครัฐให้ทันสมัย พ.ศ. .... และปรับปรุง/แก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓) ควรนำผลการศึกษาเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) และการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากภายนอกเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry) ไปทดลองปฏิบัติในหน่วยงานนำร่อง (Sand box) ข้อสำคัญต้องถอดบทเรียนเพื่อนำปัญหาอุปสรรคมาแก้ไขโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาแก้ไขกฎระเบียบในการการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยระบบดิจิทัลเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องครบวงจร

๔) เร่งรัดดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) “การให้บริการอำนวยความสะดวกประชาชนระดับพื้นที่” ของ ๗ หน่วยงาน ให้บังเกิดผลในการปรับเปลี่ยน การบริการงานอำเภอให้เป็นศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) โดยเร็ว และติดตามการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาการบริหารราชการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๕) เร่งรัดการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะเรื่องการอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านบริหารราชการแผ่นดิน

๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีกิจกรรมปฏิรูป (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรม ติดตามทั้ง ๕ กิจกรรม และ ๒ โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม รวมแล้วติดตามจำนวน ๗ โครงการ

๓.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีเป้าหมายอันพึงประสงค์ คือ กฎหมายและกระบวนงานที่ล้าสมัยได้รับการยกเลิกหรือปรับปรุง แก้ไขเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน รวมทั้งมีความสะดวกในการเข้าถึงและปฏิบัติตามกฎหมายตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกมาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๗ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๘๕.๗) อยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน ๑ โครงการ/กิจกรรม (ร้อยละ ๑๔.๓) ในจำนวนนี้มีการดำเนินการล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๑ โครงการ/กิจกรรม (ร้อยละ ๑๔.๓)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการทั้งหมดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากสถานะโครงการ/กิจกรรม ควรมีการดำเนินการโครงการต่อไป (Continue) ทั้ง ๗ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๔

ภาพที่ ๔๔ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) หรือโครงการ จำนวน ๗ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ โดยเป็นโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) จำนวน ๒ โครงการ มีรายละเอียด ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา จำนวน ๔ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ ได้แก่

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย (Big Rock)

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา จำนวน ๒ โครงการ

โครงการที่ ๖ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑)

โครงการที่ ๗ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑)

ส่วนแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศ/โครงการที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ มีความล่าช้าจากการดำเนินการ ๑ กิจกรรม/โครงการ คือ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม)

ความคืบหน้า

๑) สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและอยู่ระหว่างรอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาต เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยมีกฎหมายและกระบวนงานที่ควรทบทวนปรับปรุง หรือยกเลิก จำนวน ๑,๐๙๔ กระบวนงาน ซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบกฎหมายรับทราบและพิจารณาดำเนินการปรับปรุงตามอำนาจหน้าที่ต่อไป โดยมีผลงานสำคัญ ได้แก่

- กระทรวงแรงงาน : ปรับลดกระบวนงานการจ้างแรงงานคนต่างด้าวและสวัสดิการแรงงาน จำนวน ๔๓ กระบวนงาน ได้แก่ การพัฒนา Single for Visa and Work permit และประกาศกรมการจัดหางานเรื่องกำหนดประเภทของคนต่างด้าว ซึ่งผู้จ้างคนต่างด้าวทำงานได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งการจ้างคนต่างด้าว (เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

- กระทรวงการคลัง : ปรับลดกระบวนงานการส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อย จำนวน ๑๗ กระบวนงาน ได้แก่ กฎกระทรวงการผลิตสุรา พ.ศ. ๒๕๖๕

- กรุงเทพมหานคร : ปรับลดกระบวนงานการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีก จำนวน ๑๐ กระบวนงาน ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๕ (เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕)

- การอนุญาตที่ล้าสมัย จำนวน ๙ กระบวนงาน ได้แก่ พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็น หรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๕ (ยกเลิกผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. ๒๕๔๘)

๓) สำนักงาน ป.ย.ป. ยังคงดำเนินการกิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าว ซึ่งขณะนี้ได้มีการดำเนินการทำโครงการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME (Regulatory Guillotine for SME) อยู่ระหว่างขอความเห็นชอบการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเพื่อดำเนินโครงการ

ข้อเสนอแนะ

๑) ที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ย.ป. สามารถขับเคลื่อนให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการทบทวน กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาต เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยหน่วยงานต่าง ๆ มีข้อเสนอในการทบทวน ปรับปรุง หรือยกเลิก จำนวน ๑,๐๙๔ กระบวนงาน แต่จนถึงสิ้นปี ๒๕๖๕ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทั้ง ๑,๐๙๔ กระบวนงาน จึงเห็นควรให้สำนักงาน ป.ย.ป. ขับเคลื่อนให้หน่วยงานต่าง ๆ เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาตของราชการตามที่เสนอให้ครบทั้ง ๑,๐๙๔ กระบวนงาน ภายในปี ๒๕๖๖ รวมทั้งให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกระบวนงานที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน ซึ่งมีอีกเป็นจำนวนมากให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด และเมื่อมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้วควรเร่งรัดให้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒) ถึงแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่กิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงเห็นควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญและดำเนินการให้เกิดความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้มีการพิจารณาอนุญาตมีประสิทธิภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม)

ความคืบหน้า

๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

๒) เฉพาะมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

๓) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำเอกสารชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตรากฎหมายในมาตราที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อเสนอแนะ

๑) เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จะใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๒๔๐ วัน นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ และมีผลให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายตามรายชื่อในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติจำนวน ๒๐๔ ฉบับ ต้องออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวให้แล้วเสร็จและประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันพ้น ๒๔๐ วัน ดังนั้น ในระยะต่อไปเห็นควรให้มีการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายทั้ง ๒๐๔ ฉบับ ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวและเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่เพียงใด

๒) เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายใหม่ จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบในหลาย ๆ ช่องทาง ซึ่งนอกจากการจัดทำเอกสารเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตรากฎหมายในมาตราที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดทำเอกสารชี้แจงเป็นอินโฟกราฟิก เพื่อให้ประชาชนรับทราบและเข้าใจได้ง่าย

๓) ถึงแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่กิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงเห็นควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญและดำเนินการให้เกิดความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม)

ความคืบหน้า

ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวแล้ว แต่ได้แจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายดำเนินกิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวต่อไปเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

๑) เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงแล้ว และปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวแล้ว รวมทั้งขณะนี้ยังไม่สามารถประเมินได้ว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมาย จะยังคงดำเนินการปรับปรุงพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะมีผลให้การติดตามผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยากลำบากมากขึ้น แต่กิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงเห็นควรให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปให้แล้วเสร็จต่อไป รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเห็นควรให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบก่อนจะนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย และควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด

๒) ควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม)

ความคืบหน้า

๑) เปิดให้ประชาชนร่วมลงชื่อเพื่อเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านระบบ (e-initiative) ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบันรวมจำนวน ๙ ฉบับ สถานะ คือ อยู่ระหว่างรวบรวมรายชื่อ

๒) มีร่างพระราชที่อยู่ระหว่างยื่นรายชื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ๑ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติบำนาญแห่งชาติและสวัสดิการผู้สูงอายุ พ.ศ. ....

๓) สรุปผลการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สภาผู้แทนชุดที่ ๒๕) (๙๑ ฉบับ)

ข้อเสนอแนะ

๑) เมื่อเปิดใช้งานระบบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Initiative) ได้ระยะหนึ่ง ควรมีการประเมินและรับฟังคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย เพื่อนำความคิดเห็นดังกล่าวไปปรับปรุงพัฒนาระบบให้มีความสมบูรณ์และง่ายต่อการ เข้าใช้ระบบมากยิ่งขึ้น

๒) ถึงแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศจะสิ้นสุดลงแล้วแต่เห็นว่ากิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงเห็นควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญและดำเนินการให้เกิดความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน (Big Rock) (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม)

ความคืบหน้า

ที่ประชุมร่วมรัฐสภามีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... แล้วเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ทำให้กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... ต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น หากมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้วควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้หน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ ควรเตรียมการและเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำประมวลกฎหมายแล้วเสร็จและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้โดยง่ายต่อไป

การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑)

ความคืบหน้า

๑) ปัจจุบันมีการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองรวม ๑๖ ฉบับ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้กับหน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้

๒) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีหน่วยงานที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบได้แล้วรวม ๑๐ ฉบับ

๓) หน่วยงานของรัฐได้ทยอยดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและหลักเกณฑ์คำอธิบาย สรุปสาระสำคัญของกฎหมายและคำแปลกฎหมายในความรับผิดชอบผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว

ข้อเสนอแนะ

- เห็นควรติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ ว่าได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ อย่างไร รวมทั้ง ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด

การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง (ประเด็นปฏิรูปประเทศที่ ๑)

ความคืบหน้า

๑) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันพัฒนาระบบกลางด้านกฎหมาย (Law Portal) ระยะที่ ๑ ในส่วนของการเปิดให้รับฟังความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายจากประชาชนแล้วเสร็จ และเปิดให้บริการระบบกลางผ่านทาง https://www.law.go.th/ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ดำเนินการจัดจ้างพัฒนาระบบงานระยะที่ ๒ (การจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายของประเทศ) ขณะนี้เปิดให้หน่วยงานนำร่องทดลองนำเข้าข้อมูลกฎหมายลูกบทเข้าสู่ระบบ โดยยังคงเหลือการเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อเสนอแนะ

๑) คณะกรรมาธิการได้ทดลองใช้ระบบกลางทางกฎหมายตั้งแต่เปิดระบบจนถึงปัจจุบัน และมีความเห็น ดังนี้

๑.๑) รูปแบบของ Website มีความน่าสนใจมากขึ้น

๑.๒) สามารถค้นหาข้อมูลกฎหมายได้ง่ายขึ้นตามหมวดหมู่ที่ต้องการค้นหา ได้แก่

- สถานการณ์รับฟังกฎหมาย
- กระทรวง/หน่วยงานอิสระ
- กรม
- ร่างกฎหมาย/ประเมินผลสัมฤทธิ์

๑.๓) การแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ควรมีการสรุปสาระสำคัญโดยย่อ หรือหลักการสาระสำคัญที่มีการแก้ไข โดยอาจทำในรูปอินโฟกราฟิกหรือคลิปวีดีโอสั้น ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย เพื่อประโยชน์ในการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ควรมีหน่วยงานเฉพาะ (back office) ที่ทำหน้าที่ดูแล ปรับปรุง และพัฒนาข้อมูลในระบบกลางให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

๑.๔) ควรมี Link เชื่อมโยงไปยัง Website ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อประโยชน์ในการค้นหาเพิ่มเติม เพราะสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อมูลที่สมบูรณ์

๑.๕) เนื่องจากกฎหมายบางฉบับมีการเชื่อมโยงไปยัง Website ของหน่วยงานเจ้าของกฎหมายแล้ว แต่กฎหมายบางฉบับยังไม่มีการเชื่อมโยงไปยัง Website ของหน่วยงานเจ้าของกฎหมาย จึงเห็นควรให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ปรับปรุงระบบให้มีการเชื่อมโยงไปยัง Website ของหน่วยงานเจ้าของกฎหมายให้ครบถ้วน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ

๒) ปัจจุบันมีการจัดทำฐานข้อมูลกฎหมายของประเทศในระยะที่ ๒ โดยมีการเปิดระบบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเข้าข้อมูลกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างเต็มรูปแบบแล้ว แต่หน่วยงานบางหน่วยงานอาจยังนำเข้าข้อมูลกฎหมายไม่ครบถ้วน จึงเห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานนำเข้าข้อมูลกฎหมายให้ครบถ้วนเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็ว

๓) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีต่อ ๆ ไป ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ รวมทั้งควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบและการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งอาจต้องใช้วิธีจัดจ้างจากภายนอก (Outsource)

๔) ถึงแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่เห็นว่ากิจกรรมปฏิรูปประเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงเห็นควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญและดำเนินการให้เกิดความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง ต่อไป เพื่อให้ระบบกลางกฎหมายของประเทศมีความสมบูรณ์และสามารถให้บริการประชาชนรวมทั้งหน่วยงานต่างๆได้อย่างประสิทธิภาพ

๓.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๙๒.๓๘ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ - ๔ และ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ในโครงการที่ ๖ - ๗ มากที่สุด ร้อยละ ๑๐๐ ขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน น้อยที่สุด ร้อยละ ๔๖.๖๖

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (Big Rock)

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (Big Rock) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย (Big Rock) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๔๖.๖๖

แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม

โครงการที่ ๖ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

โครงการที่ ๗ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๕

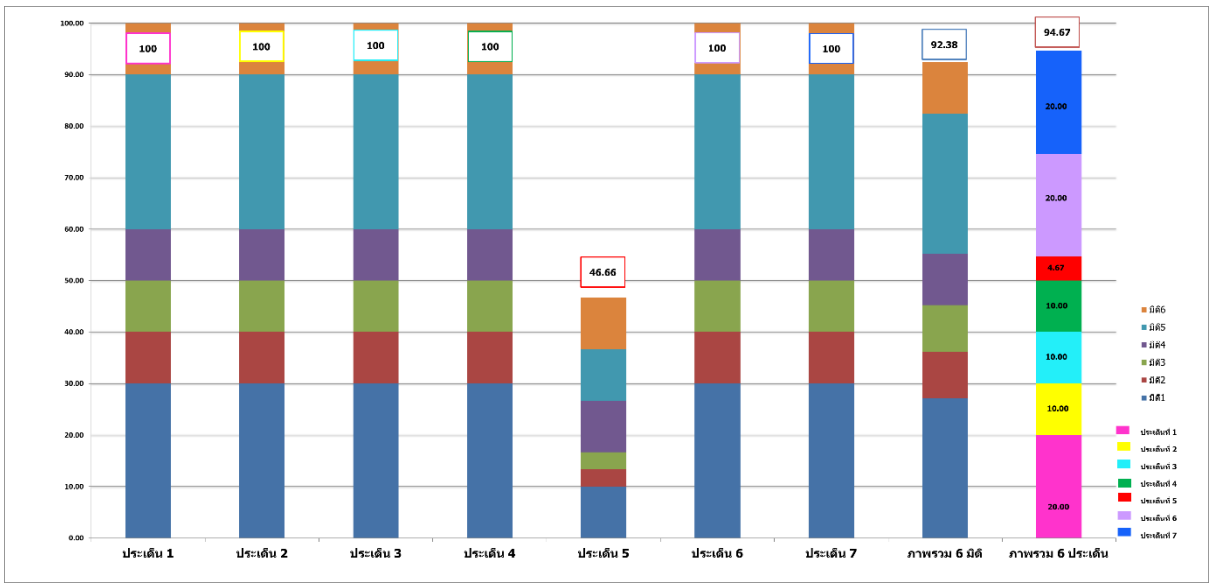

ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีร้อยละความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๙๗.๓๓
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๖๗
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๔.๒๙
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๙๒.๓๘

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๖

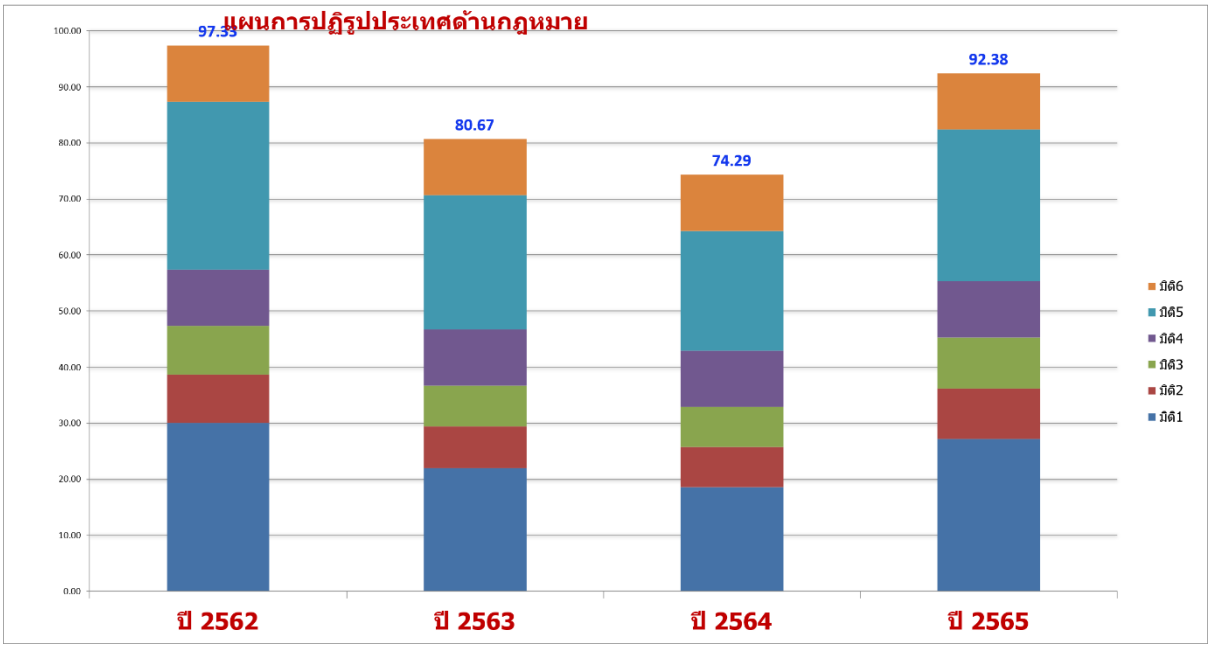

ภาพที่ ๔๖ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

คณะกรรมาธิการเห็นว่า กิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่คณะกรรมาธิการพิจารณาคัดเลือก เพื่อติดตามผลการดำเนินงานในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ทั้ง ๗ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๕๘ ถึงแม้ว่าทั้ง ๗ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการจะมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จำนวน ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ และผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลา ๑ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ ก็ยังไม่ถือว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์แล้ว

เนื่องจากการดำเนินงานของทั้ง ๗ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อและดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๗ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดต่อไป และเพื่อให้การดำเนินงานทั้ง ๗ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง **จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ต่อไป**

๓.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

เมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ควรมีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป **โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป** กล่าวคือ ควรนำแผนการปฏิรูปประเทศไปขับเคลื่อนต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศดำเนินต่อไปจนกว่าจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ **รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานนั้น ๆ** นอกจากนี้ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงจบโครงการ เพื่อที่จะทราบว่าการดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากแค่ไหน อย่างไร

๓.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะต่อการนำการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อให้เกิดผลความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในห้วงเวลาถัดไป

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านกฎหมาย

๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม กิจกรรมปฏิรูปประเทศ/โครงการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม รวม ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ/โครงการ เป็นโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ และโครงการที่ควรติดตามต่อเนื่องตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) อีก ๑ โครงการ

๔.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม มีเป้าหมายอันพึงประสงค์ คือ การอำนวยความยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างโปร่งใส แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด และเข้าถึงง่ายโดยเสมอภาค การบังคับการตามกฎหมายเป็นไปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม

๔.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกมาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๖ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมดำเนินการแล้วเสร็จ ๔ โครงการ (ร้อยละ ๖๖.๖) อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒ โครงการ/กิจกรรม (ร้อยละ ๓๓.๔) โดยดำเนินการล่าช้าจากการดำเนินการ ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗) และดำเนินการล่าช้าจากงบประมาณ ๓ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๗)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากสถานะโครงการ/กิจกรรม ควรมีการดำเนินการโครงการต่อไป (Continue) ทั้ง ๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

รายละเอียดปรากฏดังภาพ ๔๗

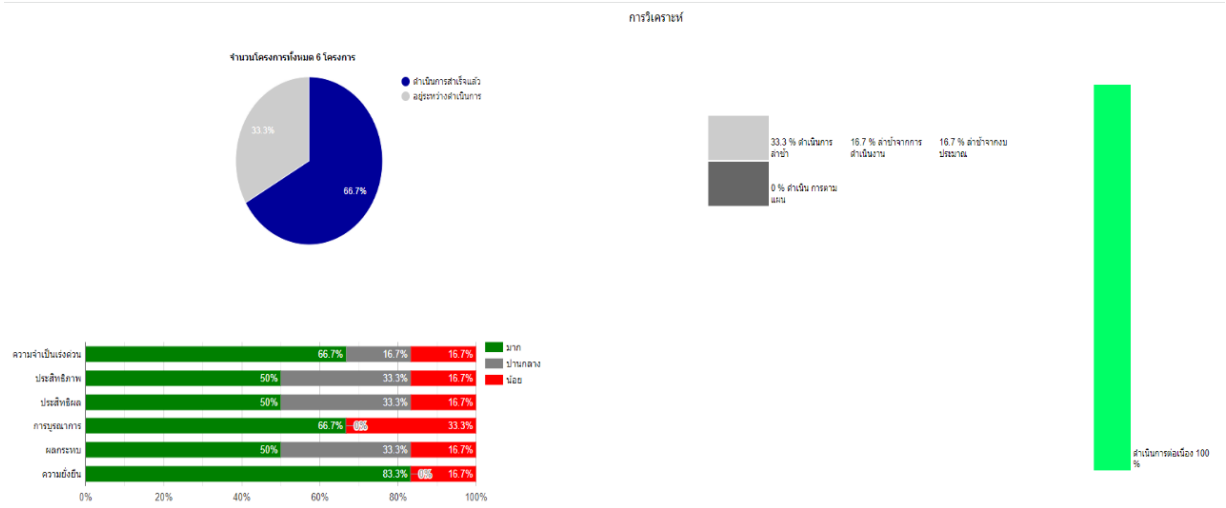

ภาพที่ ๔๗ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ผ่านกิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ จำนวน ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ โดยเป็นโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) จำนวน ๑ โครงการ

จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศหรือโครงการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุงและแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา จำนวน ๔ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ ได้แก่

๑. กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม

๒. กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่

๓. กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว

๔. กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศ/โครงการที่**ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ มีความล่าช้าจากงบประมาณ ๑ กิจกรรม/โครงการ** คือ

๕. กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานี ทั่วประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) มีกิจกรรม/โครงการที่**ดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา ๑ กิจกรรม/โครงการ** คือ

๖. โครงการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจนถึงปี ๒๕๖๕ มีค่าเฉลี่ยการบรรลุเป้าหมายร้อยละ ๖๖.๗

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

<u>แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)</u>

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม

<u>ความคืบหน้า</u>

ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑) พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

๒) ปัจจุบันหน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว

การดำเนินการได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

ถึงแม้ว่ากฎหมายฉบับนี้จะประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ ส่งผลให้หน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวต้องดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งขณะนี้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ออกและเผยแพร่ประกาศกำหนดระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนทราบแล้ว รวมทั้งเร่งดำเนินการพัฒนาระบบงานภายในและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่ต้องการติดตามการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น ในระยะต่อไปควรมีการติดตามตรวจสอบว่าหน่วยงานสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร และมีปัญหาในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร และที่สำคัญเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่

ความคืบหน้า

ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑) เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๑๗๗/๒๕๖๔ เรื่องการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจการสอบสวน

๒) ประชาชนสามารถร้องทุกข์ในพื้นที่ใดได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนรับคำแจ้งความไว้ แม้ว่าคดีนั้นจะไม่ได้เกิดในเขตอำนาจสอบสวนของตนเองก็ตาม และให้เป็นหน้าที่ของผู้รับแจ้งความเป็นผู้ส่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับแจ้งความจากผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษไปยังพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสอบสวน โดยใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์หรือส่งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยบันทึกการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจสอบสวน ลงในระบบประจำวันอิเล็กทรอนิกส์สถานีตำรวจ (Police Diary Activity Report : PDAR) เพื่อส่งข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) โดยอัตโนมัติ ไปยังสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวน ต่อไป

๓) สถิติจำนวนคดีที่ประชาชนได้มาแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่างท้องที่ในส่วนของความรับผิดชอบของแต่ละหน่วย นับแต่มีคำสั่งวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ ได้รับรายงานจากหน่วยต่าง ๆ ได้ จำนวน ๒,๔๒๘ คดี

การดำเนินการโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

๑) แม้ว่าได้มีการจัดทำระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยรายงานประจำวันอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ควบคู่ไปกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๗๗/๒๕๖๔ เรื่อง การรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจการสอบสวนแล้ว แต่โดยข้อเท็จจริงยังพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในบางท้องที่ปฏิเสธหรือไม่สามารถรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากเจ้าหน้าที่ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมาธิการจึงเห็นควรให้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำด้วย นอกจากนี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณาทบทวนและต้องตรวจสอบด้วยว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ทุกท้องที่หรือไม่ และสามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ต่อไป

๒) ควรขยายขอบข่ายการรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ไปยังหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการรับแจ้งความร้องทุกข์ด้วย เช่น ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ปปช. และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ

ความคืบหน้า

ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑) สภาทนายความดำเนินโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลผ่านกระทรวงยุติธรรมจำนวน ๗๗,๑๒๘,๐๐๐ บาท ในการจัดทนายความอาสาบริการให้คำปรึกษาประจำสถานีตำรวจ ๒๐๓ สถานี แบ่งเป็นประจำสถานีตำรวจนครบาล ๑ – ๙ จำนวน ๕๐ สถานี ประจำสถานีตำรวจภูธรภาค ๑ – ๙ จำนวน ๑๕๓ สถานี

๒) บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชั่นไลน์ @lct249 ปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา โดยให้บริการไม่เว้นวันหยุดราชการ

๓) สถิติคดีประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งหมด ๔๕,๑๘๙ คดี

- สถานีตำรวจนครบาล ๑ – ๙ จำนวน ๙,๑๖๖ คดี
- สถานีตำรวจภูธร ภาค ๑ – ๙ จำนวน ๑๖,๖๓๕ คดี
- แอปพลิเคชั่นไลน์ จำนวน ๓,๐๙๔ คดี

๔) สภาทนายความได้เปิดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้ใช้บริการหลายช่องทาง ได้แก่ การร้องเรียนด้วยตนเอง ณ ที่ทำการสภาทนายความร้องเรียนทางโทรศัพท์/อีเมล์/ไปรษณีย์ หรือร้องเรียนผ่านประธานสภาทนายความจังหวัด จำนวน ๑๑๒ แห่ง/กรรมการบริหารสภาทนายความภาค ๑ – ๙ จำนวน ๙ แห่ง

การดำเนินการโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน โดยประชาชนได้รับความคุ้มครอง ได้รับการช่วยเหลือ คำแนะนำด้านกฎหมายในการดำเนินคดี การดำเนินการในชั้นพนักงานสอบสวนสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันสภาทนายความไม่สามารถจัดทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนสภาทนายความจึงพิจารณาเพิ่มช่องทางการให้บริการด้วยการขยายการให้บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณและให้บริการได้อย่างกว้างขวาง และเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น เห็นควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการ

เป็นเวลา ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว

ความคืบหน้า

ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑) สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าและติดตั้งอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องสำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง (Electronic Monitoring) ให้แก่ศาลยุติธรรมทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ๑๗๑ แห่ง กับบริษัท ฟอร์ท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นเงินทั้งสิ้น ๖๗,๐๔๘,๐๐๐ บาท ระยะเวลาเช่า ๑๒ เดือน โดยสำนักงานศาลยุติธรรมได้ตรวจรับงานงวดที่ ๑ - ๓ และเบิกจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างตามสัญญา จำนวน ๓๖,๘๗๖,๔๐๐ บาท ขณะนี้อยู่ระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมตรวจสอบเอกสารเพื่อทำการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๔ จำนวน ๑๓,๔๐๙,๖๐๐ บาท

๒) ศาลยุติธรรมทั่วประเทศมีการสั่งติดอุปกรณ์ EM ในการปล่อยชั่วคราวแก่ผู้ต้องหา/จำเลย ในศาลที่เข้าร่วมโครงการ ๑๗๑ ศาล จำนวน ๖,๖๘๗ ครั้ง

๓) สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับ คำแนะนำเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ศาลยุติธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการสืบค้นข้อมูล

๔) สำนักงานศาลยุติธรรมได้ประเมินผลความพึงพอใจและความเหมาะสมของการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้จากประชาชนและผู้ใช้บริการได้ผลสรุปการประเมิน ดังนี้ (๑) ความเหมาะสมด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มีค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๖ จากคะแนนเต็ม ๕ ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (๓) ความพึงพอใจต่อการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในศาลยุติธรรม - ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนในการให้บริการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๘ จากคะแนนเต็ม ๕ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด - ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๗๓ จากคะแนนเต็ม ๕ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด - ด้านการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มีค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๒ จากคะแนนเต็ม ๕ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (๓) ความคิดเห็นในภาพรวมของประชาชนและผู้ใช้บริการเห็นว่า ศาลยุติธรรมนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลย สามารถช่วยแก้ปัญหากรณีไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว ซึ่งส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเข้าถึงโอกาสการปล่อยชั่วคราวให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิต/ทำงานได้ตามปกติ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

การดำเนินการก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน โดยมีมาตรการคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลาง เพื่อให้นำหลักการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน ไปใช้ให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

๒) จากการติดตามการดำเนินโครงการนี้ของคณะกรรมาธิการพบว่า ยังมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติบางประการที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหรือปรับปรุงแก้ไข เช่น ในเรื่องความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ หรือความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ในการใช้อุปกรณ์และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาพและเสียง เป็นต้น ดังนั้น จึงควร มีการประเมินผลการดำเนินงานในทางปฏิบัติด้วยว่าโครงการดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน

ความคืบหน้า

ผลการดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑) เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๑๗๘/๒๕๖๔ เรื่อง การบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญาเพื่อเป็นแนวทางในการบันทึกภาพและเสียในการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญา

๒) สถิติการดำเนินการตั้งแต่ วันที่ ๙ เม.ย. ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

- การบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จำนวน ๓,๕๒๘ ครั้ง
- การบันทึกภาพและเสียงการจับกุม จำนวน ๑๐,๑๕๐ ครั้ง
- การบันทึกภาพและเสียงการสอบสวน จำนวน ๑,๓๖๐ ครั้ง

๓) จัดทำคำของบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียงสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสอบสวน สำหรับแจกจ่ายให้กับ สภ.ทั่วประเทศ สภ.ละ ๒ ชุด

๔) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานส่งกำลังบำรุงได้รับการพิจารณางบประมาณรายจ่ายงบลงทุน ค่าครุภัณฑ์ เป็นรายการปีเดียว จำนวน ๑ รายการ คือ รายการกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว ชนิดบันทึกภาพและเสียง สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสอบสวน จำนวน ๒,๙๖๘ ชุด วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๑๑,๘๗๒,๐๐๐ บาท

๕) อนุมัติ ผบก.พธ. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ และกำหนดราคากลางการจัดซื้อรายการกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว ชนิดบันทึกภาพและเสียง สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสอบสวน จำนวน ๒,๙๖๘ ชุด วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น

๑๑,๘๗๒,๐๐๐ บาท โดยให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำร่างขอบเขตของงาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ และกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๑ พร้อมทั้งกำหนดราคากลางตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

๖) อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงาน

การดำเนินการก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน โดยประชาชนได้รับความคุ้มครอง ได้รับการช่วยเหลือ คำแนะนำ ด้านกฎหมายในการดำเนินคดีการดำเนินการในชั้นพนักงานสอบสวนสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้นำหลักการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวนไปใช้ให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

๒) จากการติดตามการดำเนินโครงการนี้ของคณะกรรมาธิการพบว่า ยังมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติบางประการที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหรือปรับปรุงแก้ไข เช่น ในเรื่องความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ หรือความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ในการใช้อุปกรณ์และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาพและเสียง เป็นต้น ดังนั้น จึงควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในทางปฏิบัติด้วยว่าโครงการดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเร่งดำเนินการจัดซื้อกล้องบันทึกภาพและเสียงให้แล้วเสร็จและส่งมอบอุปกรณ์รวมทั้งจัดอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์และการจัดเก็บข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ โครงการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า

ผลการดำเนินงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จ และจะได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปยังนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ต่อไป

การดำเนินการหากสำเร็จจะก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน โดยหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากลผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานวิชาชีพและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการเหตุผลในการตราร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีความคืบหน้าไม่มากนักและอาจจะไม่สามารถขับเคลื่อนให้แล้วเสร็จได้ จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๔.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๕๖ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ในกิจกรรมปฏิรูปประเทศ โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมมากที่สุด ร้อยละ ๑๐๐ ส่วนในการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๘ โครงการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ... น้อยที่สุด ร้อยละ ๔๖.๖๖

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

ประเด็นที่ ๑ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๑๐๐

ประเด็นที่ ๒ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๓.๓๓

ประเด็นที่ ๓ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๓.๓๔

ประเด็นที่ ๔ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๓.๓๓

ประเด็นที่ ๕ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๖.๖๗

แผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม

ประเด็นที่ ๖ ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ โครงการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ... มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๔๖.๖๖

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๘

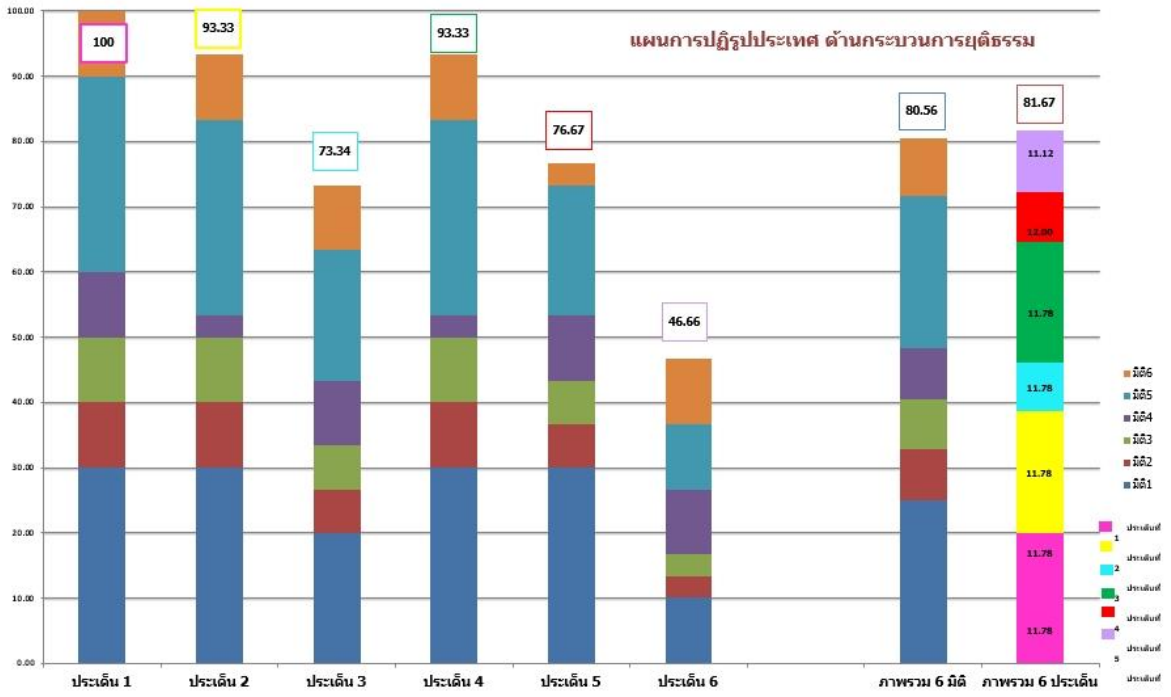

ภาพที่ ๔๘ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๘๓
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ค่าความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๔.๑๗
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ค่าความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๔.๔๔
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ค่าความเสร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๕๖

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๔๙

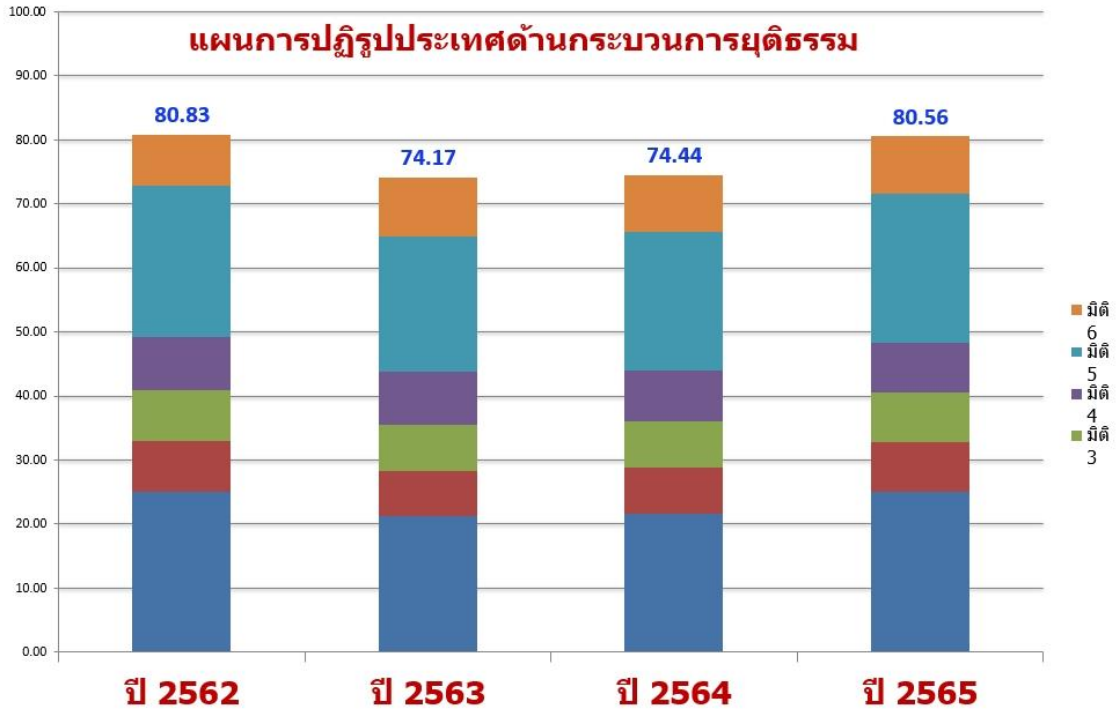

ภาพที่ ๔๙ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

คณะกรรมาธิการเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการจึงมีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถบรรลุผล กิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่คณะกรรมาธิการพิจารณาคัดเลือกเพื่อติดตามผลการดำเนินงานในห้วงปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๕๘ ถึงแม้ว่าทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการจะมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดจำนวน ๔ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ และมีผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลา ๒ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ จึงยังไม่ถือว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากการดำเนินงานของทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการ ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อและดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์ และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดต่อไป และเพื่อให้การดำเนินงานทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปประเทศหรือโครงการข้างต้นบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ต่อไป

๔.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

เมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ควรมีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป **โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป** กล่าวคือ ควรนำแผนการปฏิรูปประเทศไปขับเคลื่อนต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศดำเนินต่อไปจนกว่าจะบรรลุผลสัมฤทธิ์**รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานนั้น ๆ** นอกจากนี้ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงจบโครงการเพื่อที่จะทราบว่าการดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากแค่ไหน อย่างไร

๔.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะต่อการนำการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อให้เกิดผลความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ในห้วงเวลาถัดไป

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านกระบวนการยุติธรรม

๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีการติดตามกิจกรรมปฏิรูปจำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูปประเทศ ติดตามเป้าหมายย่อย/พันธกิจ ๒๖ มีจำนวน โดยมีโครงการทั้งหมด ๒๑๖ โครงการ เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๖๑ โครงการ

๕.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ต่อเนื่องมาจากปี ๒๕๖๒ โดย**รายงานฯ ประจำปี ๒๕๖๕ นี้เป็นรายงานฉบับที่ ๔ และเป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับสุดท้าย ซึ่งเป็นไปตามห้วงเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศที่สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕** ซึ่งจากการดำเนินการปฏิรูปประเทศในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศในราชกิจจานุเบกษาและบังคับใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ต่อเนื่องมาจนถึงแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง ซึ่งได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จวบจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ **ได้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ ในทุกด้าน และส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในมาตรา ๒๕๗ ซึ่งในการจัดทำรายงานฉบับนี้ ได้แสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ ด้าน และแนวทางในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไปเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน** โดยหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีการดำเนินการปฏิรูปประเทศต่อไปให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์มีความยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด

สรุปผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน รายงานสรุปผลการดำเนินการฯ ประจำปี ๒๕๖๕ เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับสุดท้าย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ โดยได้สรุปประมวลผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่วันที่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ จนถึงวันที่สิ้นสุดระยะเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศจากข้อมูลผลการดำเนินงานสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ที่หน่วยงานได้มีการนำเข้าข้อมูลในระบบ eMENSCR เพื่อรายงาน ผลลัพธ์จากการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ที่ส่งผลให้เกิดการบรรลุสัมฤทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ รวมถึงแนวทางในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องนำประเด็นการปฏิรูปประเทศไปดำเนินการ

อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมารวมถึงการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงาน โดยอาศัยกรอบในการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ต่อไป

๕.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๑๖๑ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๑๑๔ โครงการ (ร้อยละ ๗๐.๘) อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๒๑ โครงการ (ร้อยละ ๒๙.๒) และอยู่ในระหว่างดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๘) ในจำนวนนี้ ล่าช้าจากการดำเนินการ จำนวน ๒๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๖.๘)

การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว อยู่ในระดับมาก ทั้ง ๖ มิติ

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๐

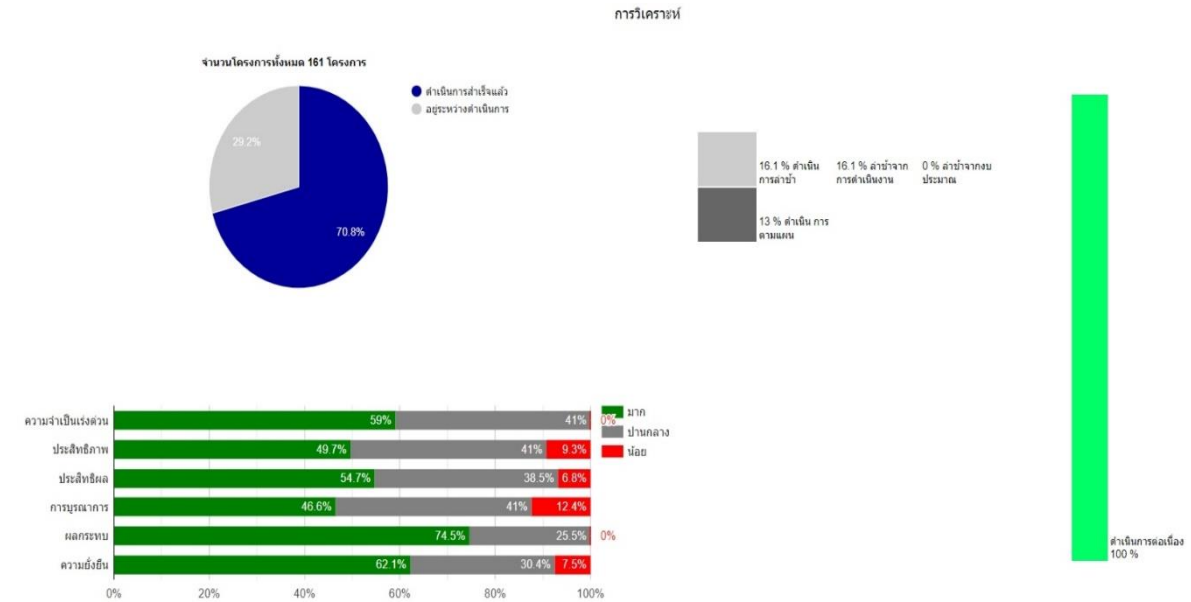

ภาพที่ ๕๐ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

สรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ โดยแสดงรายการของผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ (ก) ถึง (ช) ของรัฐธรรมนูญฯ

<u>การรายงานผลสัมฤทธิ์ ประจำปี ๒๕๖๕ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ</u>

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

<u>ผลสัมฤทธิ์</u>

๑.๑) มีการพัฒนาระบบให้บริการ SME ACCESS ดำเนินการพัฒนาเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ

๑.๒) มีการประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป การขยายการทำความตกลง FTA กับประเทศอื่น ๆ และการเชื่อมโยงข้อมูล ASEAN Customs Declaration Document

๑.๓) มีศูนย์ความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ด้านการเกษตรในระดับภูมิภาคทั่วประเทศ

๑.๔) การปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อจำกัด มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในการส่งเสริมการลงทุน ให้เทียบเท่าประเทศคู่แข่ง โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกประกาศระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑๙ ฉบับ อาทิ (๑) มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (๒) มาตรกรเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและ (๓) มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑.๕) มีระบบการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ (e-Filing) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษียื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ รวมทั้งเข้าใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัยมากขึ้น

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

<u>ผลสัมฤทธิ์</u>

๒.๑) ส่งเสริมธุรกิจออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน SME CONNEXT ให้บริการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตร เป็นเครื่องมือ

๒.๒) สนับสนุนการตัดสินใจสำหรับเกษตรกรในการทำกิจกรรมทางการเกษตรจากแบบจำลองข้อมูล (Mode) ๔ ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ยางพารา โคขุนและ ปลานิล ผ่านแอปพลิเคชั่น Public Al

๒.๓) ให้บริการความรู้ด้านการเพาะปลูก และการทำเกษตรที่ถูกต้อง แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปผ่านแอปพลิเคชั่น Coaching Program Platform

๒.๔) ให้บริการข้อมูลภาพสินค้าเกษตร ผ่านระบบปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตรและส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม

๒.๕) ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) โดยมีการจัดทำระบบสำหรับให้บริการข้อมูล แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ปัจจุบันได้เปิดให้บริการผ่านเว็บไซส์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ (NABC) โดยมีการให้บริการ ๕ ระบบ อาทิ ระบบการบูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงาน ระบบ Coaching Program Platform (CPP)

๒.๖) รวบรวมและประมวลผลข้อมูลการเกษตร การตลาดตลอดจนแผนงานและงบประมาณผ่านระบบบูรณาการข้อมูลและการจัดทำรายงาน

๒.๗) ผลักดันพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อที่จะสามารถดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

<u>ผลสัมฤทธิ์</u>

๓.๑) ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๓.๒) มีการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๓) มีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๓.๔) การตราพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๓.๕) การจัดทำ VES (Vat for Electronic Service) เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการเสียภาษีระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการต่างประเทศและเป็นการสร้างฐานภาษีใหม่สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการต่างชาติและเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ อาทิ ระบบ e-Registration

๓.๖) ปรับปรุงมาตรการทางภาษีระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุน อาทิ การประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป และการประชุมเจรจาภายใต้กรอบ FTA อาเซียน - แคนาดา

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ผลสัมฤทธิ์

๔.๑) มาตรการด้านสินเชื่อ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กผ่านธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

๔.๒) ส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยการให้ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Smart Co -op

๔.๓) ผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบกิจการเพื่อสังคมหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมาธิการ ดังนี้

คณะอนุกรรมาธิการติดตามการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ในคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ได้ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ คือ การดำเนินการ Big rock อาจไม่สามารถครอบคลุมทุกประเด็นตามเป้าหมายในหมวด ๑๖ ด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงควรดำเนินการต่อไปในแผนระดับ ๒ ระดับ ๓ ต่อไป

๑) การรายงานประจำปี ๒๕๖๕ มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการรายงานรายไตรมาสตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๑๘ (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๕) โดยมีการรายงานเพิ่มเติมในหลายประเด็น เช่น

ข้อ (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ในรายงานไตรมาสได้รายงานว่ามีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่รายงานประจำปี ๒๕๖๕ รายงานว่ามีผลสัมฤทธิ์ คือ มีการลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และมีการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้น

ข้อ (๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม ในรายงานไตรมาสได้รายงานว่ามีการผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่รายงานประจำปี ๒๕๖๕ รายงานว่ามีผลสัมฤทธิ์ คือ ๑) มีมาตรการด้านสินเชื่อ ๒) ส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยการให้ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Smart Co – op เป็นต้น

๕.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐.๙๕ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ที่มีโอกาสบรรลุค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มากที่สุด ร้อยละ ๘๘.๓๓ ขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายน้อยที่สุด ร้อยละ ๗๘.๖๗

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสร้างเกษตรมูลค่าสูง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๕.๓๕

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๔.๒๙

๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๘.๖๗

๔) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๖.๔๘

๕) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๘.๓๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๑

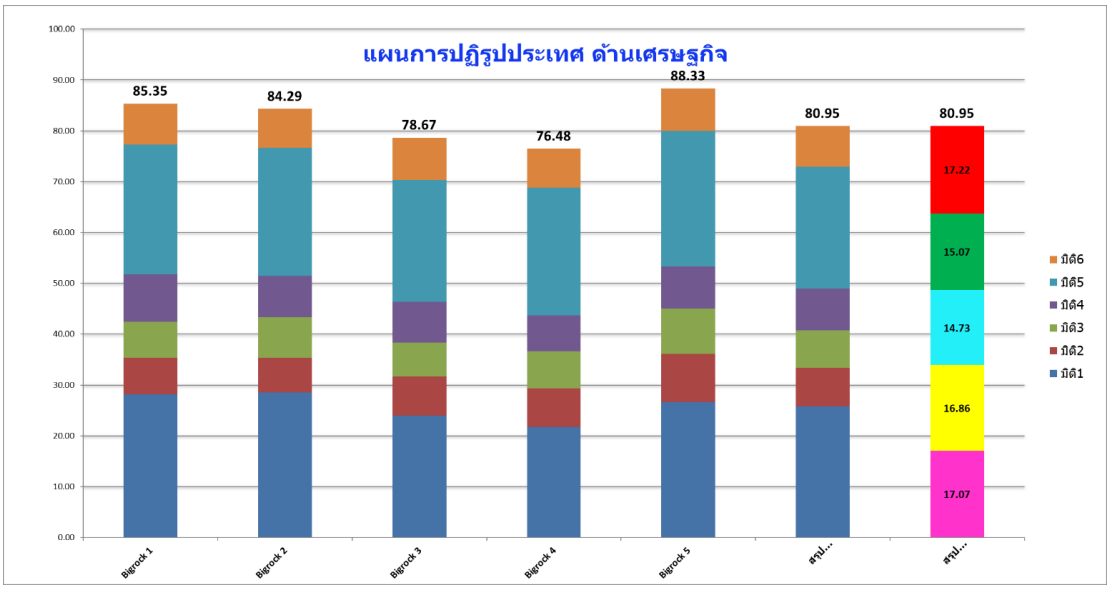

ภาพที่ ๕๑ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๐๐
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓๕
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๑๘
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙๕

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๒

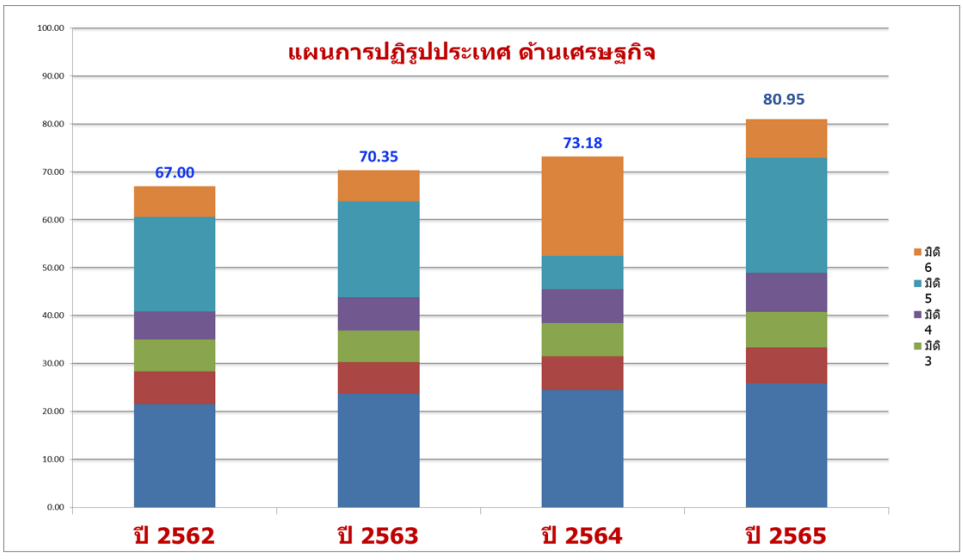

ภาพที่ ๕๒ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

ตารางที่ ๒ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

คณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ได้พิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านเศรษฐกิจ ได้หารือร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยมีประเด็นผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี	**๑.๑) SME ACESS** สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ดำเนินงานพัฒนาระบบ เชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้	**- สสว. พัฒนาแพลตฟอร์ม** ซึ่งเป็นศูนย์รวมแพลตฟอร์มให้บริการและข้อมูลทางธุรกิจแก่ ผู้ประกอบการ โดยมียอดผู้เข้าใช้บริการ SME Access สะสม ๒๕๕,๗๑๓ ราย จำแนกเป็นผู้ใช้บริการระบบ SME Portal จำนวน ๒๕๕,๓๐๖ ราย (Unique IP) และผู้ใช้บริการระบบ SME Academy ๓๖๕ จำนวน ๔๐๗ ราย (Unique IP)
	๑.๒) การประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย - สหภาพยุโรป โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	**- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม EU-Thailand FTA Exploratory Talks** และการประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป เพื่อขยายการทำความตกลง FTA กับประเทศอื่น ๆ และการเชื่อมโยงข้อมูล ASEAN Customs Declaration Document มีการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อจำกัด มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการทำธุรกิจ
	๑.๓) ศูนย์ความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ด้านการเกษตรในระดับภูมิภาคทั่วประเทศ	**- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** ดำเนินโครงการโดยมีศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) จำนวน ๘๓ แห่งทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตร อีกทั้งยังเป็นศูนย์อบรมบ่มเพาะเกษตรกร สนับสนุน Smart Farmer
	๑.๔) การปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อจำกัด มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการส่งเสริมการลุงทุน ออกมาตรการในการส่งเสริมการลงทุน จำนวน ๑๙ ฉบับ	**- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ออกมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนจำนวน ๑๙ ฉบับ** อาทิ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒๒/๒๕๖๕ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขต

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นต้น
	๑.๕) มีระบบการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ (e-Filing)	**- กรมสรรพากร มีการพัฒนาการชำระภาษีออนไลน์ผ่านระบบ e-Filling บนเว็บไซต์**
(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	**๒.๑) ส่งเสริมธุรกิจออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน SME CONNEXT** สสว. ดำเนินการการสร้างฐานข้อมูลผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ หรือการบริการแบบออนไลน์	**๑) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดำเนินการพัฒนา แอปพลิเคชัน SME CONNEXT** รวบรวมฐานข้อมูลผู้ประกอบการ ข้อมูลข่าวสาร ข่าวประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพให้ผู้ประกอบ **๒) ดำเนินการเพิ่มโอกาสในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SME** ด้วยการจัดทำฐานข้อมูล ช่องทางการตลาดทั้งออนไลน์และ Platform การเรียนรู้
	๒.๒) ให้บริการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตร เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับเกษตรกรในการทำกิจกรรมทางการเกษตรจากแบบจำลองข้อมูล (Mode) ๔ ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ยางพารา โคขุนและปลานิล ผ่านแอปพลิเคชัน Public AI	**แอปพลิเคชัน Public AI** สำนักงานเศรษกิจการเกษตร ได้ทำการพัฒนา เพื่อเกษตรกรหรือประชาชนที่สนใจ สำหรับอำนวยความสะดวกในการใช้บริการข้อมูลด้านการเกษตร
	๒.๓) ให้บริการความรู้ด้านการเพาะปลูกและการทำเกษตรที่ถูกต้อง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พัฒนาแอปพลิเคชัน Coaching Program platform	**๑) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการพัฒนา** แอปพลิเคชัน Coaching Program platform ให้บริการความรู้เฉพาะด้านการเพาะปลูกและการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยให้บริการในรูปแบบ Immersive media อาทิ Virtual reality, Augmented reality และ Mixed Reality **๒) ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำการเกษตรมูลค่าต่ำ** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลักดันให้เกษตรกรดำเนินการรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำ **๓) สร้างผู้ประกอบการการเกษตร (smart farmer)** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการให้มีความพร้อมเชิงธุรกิจ

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
		๔) ขยายพื้นที่ชลประทาน กรมชลประทาน ดำเนินการขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการผลิตสินค้าเกษตรอย่างเหมาะสม
	๒.๔) ให้บริการข้อมูลภาพสินค้าเกษตร ผ่านระบบปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตรและส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม	**- การปรับปรุงจำนวนสินค้าในระบบปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร** สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพัฒนาให้ปฏิทินมีความครอบคลุมจำนวนสินค้ามากขึ้น โดยมีข้อมูลเชิงลึกระดับตำบล และอำเภอ
	๒.๕) ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผลักดันการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ (National Agriculture Big Data Center: NABC)	- **สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ” (National Agricultural Big Data Center: NABC) โดยดำเนิน “โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตร” พัฒนาฐานข้อมูล ตลอดโซ่อุปทานจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย รวบรวมชุดข้อมูล (Datasets) นำมาจัดทำเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ด้านการเกษตร และวิเคราะห์ในมิติต่าง ๆ และพัฒนา Dashboard สินค้าการเกษตร แสดงในหน้าเว็บไซต์ www.คิดค้า.com และ www.nabc.go.th
	๒.๓) รวบรวมและประมวลผลข้อมูลการเกษตร การตลาดตลอดจนแผนงานและงบประมาณผ่านระบบบูรณาการข้อมูลและการจัดทำรายงาน	**-พัฒนาระบบและจัดทำเป็นฐานข้อมูลด้านการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร** สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเปิดบริการ Open Data of AGRICULTURE ให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้สนใจใช้ข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ผ่านเว็บไซต์ **nabc-catalog.oae.go.th**
	๒.๔) ผลักดันพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อที่จะสามารถดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น	**- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ** โดยให้สิทธิและประโยชน์สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)
(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความ	**๓.๑) ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์** ระหว่าง	**- กรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เชื่อมโยงข้อมูลร่วมกัน** เพื่อเพิ่มความสะดวก

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
เป็นธรรม ลดความเลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล	กรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	และลดภาระให้แก่นักลงทุนที่ต้องรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการโครงการผ่านระบบ e – Monitoring ไม่ต้องกรอกข้อมูลและจัดส่งเอกสารที่ซ้ำซ้อนให้กับทั้งสองหน่วยงาน สร้างประโยชน์ในการใช้สิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านระบบ e – Tax ของบีโอไอให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นชุดเดียวกับกรมสรรพากร
	๓.๒) มีการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔	**๑) การออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔** โดยกระทรวงการคลัง เพื่อช่วยลดการนำเข้าน้ำมันดิบ และเป็นการสมควรในการกำหนดในน้ำมันชีวภาพสังเคราะห์เป็นสินค้าที่จะต้องจัดเก็บภาษีสรรพสามิต **๒) กฎกระทรวงกำหนดประเภทสินค้าตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔** ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
	๓.๓) มีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	- **สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงบประมาณร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ**รายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี
	๓.๔) การตราพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ	- **กระทรวงมหาดไทยผลักดันพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒** และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการลดภาษีดังกล่าวลงร้อยละ ๑๕
	๓.๕) การจัดทำ VES (Vat for Electronic Service) เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการเสียภาษีระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการต่างประเทศและเป็นการสร้างฐานภาษีใหม่ สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการต่างชาติและเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ อาทิ ระบบ e-Registration	**๑) กรมสรรพากรได้ออกกฎหมายที่เรียกว่าพ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓) พ.ศ. ๒๕๖๔** เพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศ (กฎหมาย e–Service) จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ครอบคลุมผู้ให้บริการดิจิทัลข้ามชาติ ที่มีรายได้จากผู้ใช้บริการในประเทศไทยเกิน ๑.๘ ล้านบาท/ปี

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
		๒) กำหนดนโยบายและมาตรการดึงดูดผู้เชี่ยวชาญ/นักลงทุนต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนออกมาตรการ อาทิ smart visa **๓) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการถ่ายลำและผ่านแดนของภูมิภาคอาเซียน** กรมการค้าระหว่างประเทศดำเนินการเร่งรัดการลงนามบันทึกความเข้าว่าด้วยการขนส่งสินค้าข้ามพรหมแดนและบันทึกว่าด้วยการขนส่งผู้โดยสารทางถนนข้ามพรหมแดน
	๓.๖) ปรับปรุงมาตรการทางภาษีระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุน อาทิ การประชุมเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป และการประชุม เจรจาภายใต้กรอบ FTA อาเซียน-แคนาดา	**- สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค** กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ประชุมเจรจาความตกลงและความร่วมมือภายใต้กรอบต่าง ๆ โดยปรับปรุงมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยอยู่ในห่วงโซ่มูลค่าโลก ไปพร้อมกับการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในสาขาสำคัญที่ไทยมีศักยภาพ รวมถึงให้มีการทบทวนประเภทธุรกิจตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเร่งรัดให้มีการพิจารณาทบทวนการออกกฎกระทรวงกำหนดธุรกิจบริการที่ไม่ต้องขออนุญาตในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว อีกทั้งแก้ไขข้อจำกัดและทบทวนรูปแบบและสิทธิประโยชน์ในการจัดตั้งกิจการศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business Center : IBC)
(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และ	**๔.๑) มาตรการด้านสินเชื่อ** โดยธปท. และบสย. เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้	**- มีการดำเนินการจัดทำโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะที่ ๙ (PGS 9)** โดยผู้ประกอบการ ๓๐,๔๔๑ ราย ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินจากการค้ำประกัน ซึ่งช่วยรักษาสภาพการจ้างงาน ๗๗๖,๑๖๐ ราย และคาดว่าจะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากการนำสินเชื่อดังกล่าวไปประกอบธุรกิจ ๑๖๒,๖๗๔ ราย

เป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ	ผลสัมฤทธิ์ตามการรายงานประจำปี สศช. (ตามรายงานข้อ ๒.๑)	ผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์
ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน	**๔.๒) ส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร** โดยการให้ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Smart Co-op	**- เพิ่มโอกาสทางการค้ากับภาครัฐ** ส่งเสริมผู้ประกอบการให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และกรมวิทยาศาสตร์ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และมีการส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการองค์กรและพัฒนาธุรกิจให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ จานวน ๑๒,๔๗๓ แห่ง
	๔.๓) ผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบกิจการเพื่อสังคมหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม	**-พัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ**ผ่านทางการจัดทำฐานข้อมูลด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สสว. พัฒนาระบบ SME ACCESS และพัฒนาฐานข้อมูลด้าน SME และกำหนดมาตรการส่งเสริม SME และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการฯ ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานให้เกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ และการดำเนินการในแต่ละ Big Rock ที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์ของคณะอนุกรรมาธิการแล้ว

๕.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

หลังจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ คณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ในฐานะที่รับผิดชอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการติดตามการดำเนินงานมีความยั่งยืน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) เรื่อง การรายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ไม่สอดคล้องกับการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละ Big Rock โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นใน (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณ

ให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ได้มีการรายงานผลสัมฤทธิ์ ในรายงานรอบ ๓ เดือน (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๕) ว่ามีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ แต่ไม่มีการรายงานในรายงานประจำปี ๒๕๖๕ ในระบบ eMENSCR จึงเห็นควรให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในประเด็น Big Rock และหน่วยงานที่รับผิดชอบเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ รายงานผลการดำเนินงานในระบบ eMENSCR ด้วย เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์

ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำงบประมาณมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผลตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ จึงเห็นควรที่สำนักงบประมาณยังคงจะต้องปรับปรุงระบบงบประมาณให้มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ ซึ่งจะต้องกำหนดจากยุทธศาสตร์ของประเทศในเรื่องต่าง ๆ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล เป็นต้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

๒) การยกระดับทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๖ ของ IMD World Competitiveness Center มีอันดับดีขึ้น ๓ อันดับ จากปีที่แล้วจากอันดับ ๓๓ ในปี ๒๕๖๕ **<u>เป็นอันดับ ๓๐ ในปี ๒๕๖๖</u>** จากทั้งหมด ๖๔ เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่ง IMD ประเมินจาก Indicators ๓๔๓ ตัว

ทั้งนี้ **เพื่อให้การจัดลำดับดีขึ้นในปีต่อไป สามารถบรรลุเป้าหมายของการผลักดันที่กำหนดค่าเป้าหมายการจัดอันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด และด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ให้อยู่ในอันดับ ๒ ของอาเซียน** รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สศช. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก พิจารณาจัดลำดับของความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงาน/โครงการที่อยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้ง**ปรับจุดเน้นในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนงานงบประมาณ** ให้มีเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ตรงกับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รองรับ Indicators ดังกล่าว โดยเฉพาะจุดเน้นของแผนงานงบประมาณที่จะตอบโจทย์ผลสัมฤทธิ์ตาม Indicators ที่กำหนดลำดับความสำคัญ (Priority) ได้แก่

<u>ลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่ ๑</u> สำหรับ Indicators อันดับที่ ๔๖ - ๖๔

<u>ลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่ ๒</u> สำหรับ Indicators อันดับที่ ๒๖ - ๔๕

<u>ลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่ ๓</u> สำหรับ Indicators อันดับที่ ๑ – ๒๕

โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดแผนงานโครงการ รวมทั้งกำหนดโครงการสำคัญให้ตอบสนองต่อ Indicators ที่ควรได้รับการแก้ไขหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๓ ระดับ ดังกล่าว เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับประเด็นสำคัญที่ยังเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย จากผลการประเมินครั้งล่าสุดที่รัฐบาลจะต้องมุ่งเน้นการผลักดันขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว ได้แก่ การศึกษา สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (ลำดับที่ ๕๔ และ ๕๓ ตามลำดับ) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรู้หนังสือ (ลำดับที่ ๕๙) การส่งออกบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ลำดับที่ ๖๐) ซึ่งเป็นประเด็นรากฐานที่จะส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านต่าง ๆ ของประเทศให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

๓) ข้อเสนอสำหรับมาตรการสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย คือ การเก็บค่าธรรมเนียมตาม Carbon content ของสินค้าที่นำเข้าสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นไปตามแผนปฏิรูปสีเขียวของสหภาพยุโรป หรือที่เรียกว่า Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) ประกอบด้วยสินค้า ๕ ประเภท ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า ซีเมนต์ กระแสไฟฟ้า ปุ๋ย และอลูมิเนียม ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยที่ประเทศไทย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ องค์การก๊าซเรือนกระจก ควรต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและให้การรับรองสินค้าที่ก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นรายสินค้า เพื่อให้เป็นไปตามที่ EU กำหนด หากการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกนั้นเกินมาตรฐานจะส่งผลให้ EU เรียกเก็บ ภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) ตามปริมาณส่วนต่างของคาร์บอน ทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องส่งออกสินค้าในราคาที่สูง ซึ่งเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการไทยต้องรับทราบ และดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สำหรับประเด็นสำคัญ เรื่อง คาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่จะช่วยลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนได้ โดยตลาดซื้อ - ขายคาร์บอนเครดิต โดยเฉพาะภาคธุรกิจซึ่งอาจมีธุรกิจที่บริหารจัดการให้กระบวนการทำธุรกิจสามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้มากกว่าเป้าหมายจนคำนวณเป็นคาร์บอนเครดิตออกมา ซึ่งมีมูลค่าจนสามารถนำออกขายให้แก่ธุรกิจหรือหน่วยงานที่ในกระบวนการทำงานยังมีส่วนที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเกินกว่าเป้าหมายที่ควบคุม ก็สามารถมาซื้อคาร์บอนเครดิตในตลาดคาร์บอนเครดิตเพื่อชดเชยได้ อีกทั้งยังสามารถทำให้ก๊าซเรือนกระจกสุทธิลดลงด้วยต้นทุนที่ต่ำที่สุด ส่งผลให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งกลไกตลาดคาร์บอนจะทำให้เกิดความสมดุล โดยทำให้ผู้ประกอบการที่ปล่อยมลพิษหรือปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีต้นทุนในปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อชดเชยผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับโลก อย่างไรก็ดีเรื่องนี้ถือว่าค่อนข้างใหม่ในประเทศไทย การให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจไปสู่ความยั่งยืน เนื่องจากการลดภาวะโลกร้อนเป็นประเด็นสำคัญและเร่งด่วนที่จะกระทบต่อธุรกิจไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๔) ควรมีการศึกษาและดำเนินการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการของรัฐ โดยนำระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax : NIT) มาพิจารณาควบคู่ไปกับโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปัจจุบัน กระทรวงการคลังเห็นว่า ควรนำระบบ NIT กลับมาพิจารณาศึกษาอีกครั้ง เพื่อให้การกำหนดนโยบายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เนื่องจากระบบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นการช่วยเหลือภาระค่าครองชีพเป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่ระบบ NIT คือ การที่จะได้เงินช่วยเหลือจากภาครัฐ ประชาชนจะต้องมีเงินได้จากการทำงานและยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี กรณีรายได้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปีจะได้รับการคืนเงิน ๑ ใน ๓ ของรายได้ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนอยู่ในระบบของกรมสรรพากรมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บข้อมูล อย่างไรก็ดี กระทรวงการคลัง จะต้องทำการศึกษาแนวคิดเรื่อง NIT ร่วมกับระบบการจัดสวัสดิการอื่น ๆ และรายได้ของรัฐบาลร่วมด้วย พร้อมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ของจำนวนเงินโอนดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๕.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

หลังจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ **จึงเห็นควรให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการจำเป็นต้องนำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน** ตามแนวทางการดำเนินการภายหลังการสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศ ที่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ มีมติรับทราบผลการประชุมของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ โดย สศช. ได้**เชื่อมโยงประเด็นปฏิรูปประเทศกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y๑) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓** เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อน ติดตามประเมินผลการดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

๑) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ควรประสานงานร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการ**นำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ตรงกับเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ให้มากขึ้น**

๒) เห็นสมควรให้หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพิจารณาเตรียมความพร้อม จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนและวางแผนปฏิบัติงานของโครงการสำคัญต่าง ๆ ตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการตั้งงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้ หากแผนงาน/โครงการใดที่สมควรจัดทำเป็นแผนงานบูรณาการก็ให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

๓) เห็นสมควรให้ สศช. ดำเนินการจัดทำปฏิทินการจัดทำโครงการสำคัญประจำปีให้สอดคล้องกับปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

๔) สศช. ควรพิจารณาสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้สนองตอบต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมในห้วงต่อไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

๕) หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพิจารณากำหนดตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรมที่สามารถบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ได้อย่างแท้จริง

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

๖) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ติดตามจากแผนการปฏิรูปประเทศ ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป จำนวน ๖ ประเด็น เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยติดตามโครงการที่กำหนดไว้ตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) และโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมจำนวน ๓๐ โครงการจากจำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ๕๒๘ โครงการ/กิจกรรม

๖.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเป้าประสงค์เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ และมีความสมบูรณ์ยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ และมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดประเด็นปฏิรูป ๖ เรื่องหลัก ได้แก่ ๑) ทรัพยากรทางบก ๒) ทรัพยากรน้ำ ๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ ๕) สิ่งแวดล้อม และ ๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๔ กิจกรรม ได้แก่ ๑) กิจกรรมที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ๒) กิจกรรมที่ ๒ การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด ๓) กิจกรรมที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำ เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ๔) กิจกรรมที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด

๖.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๓๐ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๑๕ โครงการ/กิจกรรม (ร้อยละ ๕๐.๐) อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๘ โครงการ (ร้อยละ ๒๖.๗) และอยู่ในระหว่างดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๒๓.๓) ในจำนวนนี้ ล่าช้าจากการดำเนินการ จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๑๓.๓) ล่าช้าจากงบประมาณ จำนวน ๓ โครงการ (ร้อยละ ๑๐) การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง ๖ มิติ

การพิจารณาสถานะโครงการ/กิจกรรม ควรดำเนินการต่อเนื่อง ร้อยละ ๙๓.๓ และทบทวนโครงการ ร้อยละ ๖.๗

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๓

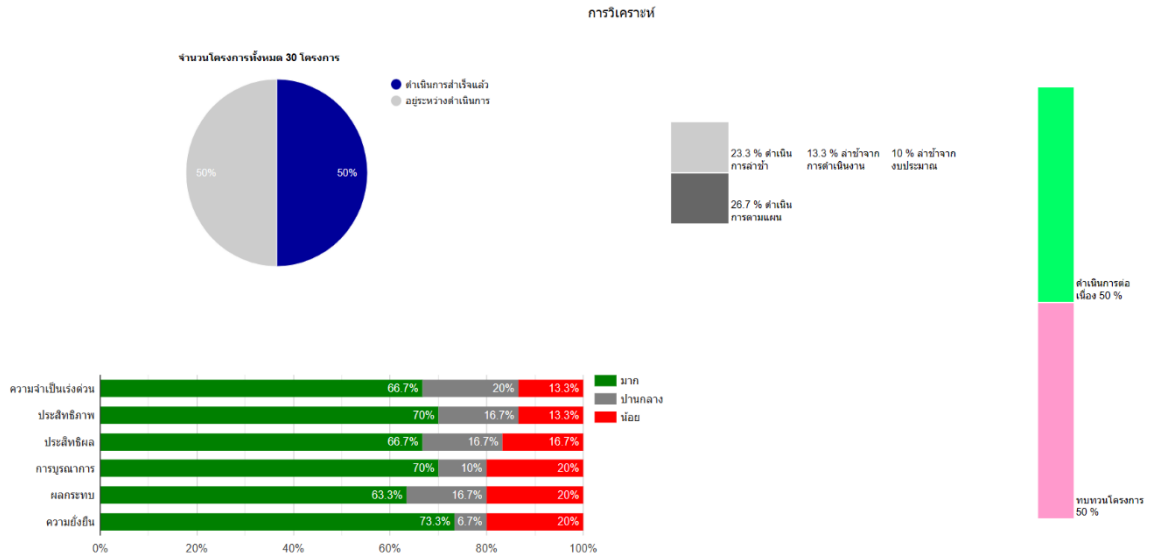

ภาพที่ ๕๓ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

๑) <u>ประเด็นปฏิรูปที่ ๑</u> ด้านทรัพยากรทางบก

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย (รหัส BR0601)

<u>ผลการดำเนินการ</u>

ได้ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ด้านทรัพยากรทางบก และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ได้มีการติดตามกิจกรรมปฏิรูป โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๘ โครงการ จากการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้และสัตว์ป่า โดยเร่งดำเนินการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย แต่ทั้งนี้ยังคงมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า ดังนั้น เห็นควรให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมาย ต่อไป

<u>ข้อเสนอแนะ เร่งรัด</u>

- ควรเร่งรัดการตราอนุบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในกรอบระยะดังกล่าว หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการรายงานหรือแจ้งให้รัฐมนตรีทราบและรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ควรเร่งการดำเนินการรังวัดและจัดทำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ที่ได้สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่เพื่อจัดทำแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

- ควรสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ที่มีความทันสมัยให้มีอยู่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรในการวิเคราะห์ข้อมูลและความเชื่อมโยงของข้อมูลไปยังผู้ปฏิบัติหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างทันท่วงที

- ควรเร่งรัดการอนุญาตให้ชุมชนใช้ที่ดิน ป่าไม้ในการก่อสร้างแหล่งน้ำ/ฝายชุมชน

- ควรเสนอให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่ใช้ในการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol System) ภายใต้โครงการปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol System) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ และเสริมสร้างศักยภาพระบบลาดตระเวนในพื้นที่อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

- ควรเร่งสนับสนุนการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่อยู่ติดเขตอุทยานแห่งชาติ การบริหารขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ของอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ

๒) <u>ประเด็นปฏิรูปที่ ๒</u> ด้านทรัพยากรน้ำ

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603)

<u>ผลการดำเนินการ</u>

ได้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปของแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปี ๒๕๖๑ คือ เรื่องและประเด็นปฏิรูปการบริหารแผนโครงการตามยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำการบริหารเชิงพื้นที่ และระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ สู่การดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ซึ่งข้อมูลในรายงานแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๕ พบว่า สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำ ทั้งประเทศอย่างเป็นระบบ โดย สทนช. ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ตลอดจนให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากร นำไปเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันและยังได้กำหนดให้เกิดกลไกความเชื่อมโยงในการบริหารจัดการน้ำในระดับต่าง ๆ อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันในการบริหารจัดการน้ำทั้งในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ สำหรับการดำเนินการจัดทำผังน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดย สทนช. ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการแล้วจำนวน ๑๔ ลุ่มน้ำ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้แล้วเสร็จ

๒๒ ลุ่มน้ำภายในปี ๒๕๖๗ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ข้อมูลผังน้ำที่มีมาตรฐานบนฐานข้อมูลเดียวกันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการที่ดินในเขตผังน้ำไม่ให้กีดขวางทางน้ำและคงความสามารถในการระบายน้ำ อีกทั้งยังช่วยลดอัตรา ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินในกรณีที่เกิดเหตุอุทกภัย

ข้อเสนอแนะ เร่งรัด

การดำเนินโครงการภายใต้กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603) คาดว่าการดำเนินการจะยังไม่ประสบความสำเร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ ซึ่งควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนงานโครงการและระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

๓) ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด (รหัส BR0602)

ผลการดำเนินการ

การจัดทำโครงการรองรับกิจกรรมปฏิรูปดังกล่าวมี ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล (๒) โครงการขับเคลื่อนการสร้างองค์ความรู้เรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ไปสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ (๓) โครงการขับเคลื่อนการบรรจุขอบเขตเนื้อหาวิชาเขตทางทะเล และการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผลการดำเนินการสำเร็จตามแผน ๒ โครงการ และมีความล้าช้า ๑ โครงการ คือ โครงการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล คณะกรรมการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เห็นชอบร่างแผนที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล และได้จัดทำบันทึกข้อตกลงรายจังหวัดเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๒๑ คู่จังหวัด คงเหลือ ๑ คู่จังหวัด คือ จังหวัดกระบี่ - จังหวัดพังงา ที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยอยู่ในระหว่างการจัดตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติปัญหาแนวเขตการปกครองระหว่างอำเภอเกาะยาวจังหวัดพังงากับอำเภอเมืองกระบี่” เพื่อหาข้อยุติต่อไป

ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ได้แก่

- กระทรวงมหาดไทยควรเร่งรัดหาข้อยุติคู่จังหวัด กระบี่ - พังงา โดยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เคยเสนอในรายงานตามวงรอบไปแล้วมาพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

๔) <u>ประเด็นปฏิรูปที่ ๔</u> ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

<u>ผลการดำเนินการ</u>

การติดตามประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ความหลากหลายทางชีวภาพ ได้มีการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการ จำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๒) โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ฟื้นฟูพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์ที่ถูกคุกคาม (๓) โครงการผลผลิตพัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ (ปี ๒๕๖๕) (๔) กิจกรรมศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ซึ่งผลการดำเนินการสำเร็จตามแผนทั้ง ๔ โครงการ

<u>ข้อเสนอแนะ เร่งรัด</u>

- ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ใช้ประโยชน์และการได้รับผลประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างเสริมความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ
- ควรเสริมสร้างและพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายากและพันธุ์ไม้ใกล้สูญพันธุ์ เพื่อเป็นหลักประกันการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ควรเร่งสำรวจรวบรวมพันธุ์พืชหายาก พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม เพื่อทำการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัยและนำคืนสู่ถิ่นกำเนิด รวมถึงเป็นแหล่งตัวอย่างอ้างอิง เพื่อการศึกษาวิจัย ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านพฤกษศาสตร์ของประเทศ
- ควรเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นในโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้น
- ควรขับเคลื่อนการพัฒนาการปศุสัตว์ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เพิ่มผลิตภาพการผลิต ทั้งคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์และการพัฒนาอาหารสัตว์
- ควรส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ให้มีศักยภาพทั้งด้านการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การพัฒนาอาหารสัตว์ การเฝ้าระวัง การป้องกัน การควบคุมโรคระบาดสัตว์ และโรคอุบัติใหม่ด้วยการวินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์

ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม

<u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔</u> ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด (รหัส BR0604)

<u>ผลการดำเนินการ</u>

ได้ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด (รหัส BR0604)

ได้มีการติดตามกิจกรรมปฏิรูปโดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๘ โครงการ จากการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

กระบวนการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดประสบกับปัญหาการขาดการสนับสนุนงบประมาณ และจากการดำเนินการศึกษาโครงการประเมินผลเพื่อยกเลิกเขตควบคุมมลพิษตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ประเมินความเหมาะสมในการยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ เห็นสมควรว่าเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองยังไม่สมควรถูกยกเลิกจากการเป็นเขตควบคุมมลพิษ เนื่องจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ดังนั้น ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและนำไปสู่การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ข้อเสนอแนะ เร่งรัด

- ควรมีการเร่งรัดจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและนำไปสู่การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ด้านระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการดำเนินการ

การติดตามประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ด้านระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืนตามภูมินิเวศ : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมรายประเภท และการจัดทำผังภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติรายประเภทในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) กิจกรรมที่ ๑ การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรมรายประเภทในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) (๒) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณา EIA เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ เร่งรัด

- ควรมีการบูรณาการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่นเพื่อให้การศึกษาออกแบบ วิเคราะห์ระบบภูมินิเวศภาคเหนือตอนล่าง มีข้อมูลที่พร้อมแสดงผล เพื่อซ้อนทับกับผังพื้นที่อนุรักษ์แสดงที่ตั้งย่านชุมชนเก่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยบูรณาการข้อมูลเชื่อมโยงฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานรับผิดชอบ เช่น ค่าความ ลาดชัน (Slope) เส้นชั้นความสูงจากระดับน้ำทะเล (contour) เส้นทางคมนาคม เส้นชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ป่าไม้/

ชนิดป่าพื้นที่อนุรักษ์ต่าง ๆ ธรณีวิทยา/ธรณีสัณฐาน ผังเมืองรวมแหล่งโบราณสถาน/โบราณคดีพื้นที่ชลประทานที่ชุมชนที่มีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ แหล่งวัฒนธรรมพิเศษ เป็นต้น เพื่อให้ได้ผังพื้นที่อนุรักษ์ย่านชุมชนเก่าตามลักษณะภูมินิเวศภาคเหนือตอนล่าง ๖ ประเภท (พื้นที่สูงและภูเขา พื้นที่ลาด พื้นที่ชันเชิงซ้อน พื้นที่ลาดเนินเขา พื้นที่ลาดตะพักน้ำ พื้นที่ราบที่น้ำท่วมถึงพื้นที่แหล่งน้ำ) ให้ปรากฏในระบบฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นเป็นแผนที่ในที่ลักษณะรายตำบล รายอำเภอ รายจังหวัดและรายภาค

- ควรมีการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณา EIA อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีแนวทางฯ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและการพิจารณา EIA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นมาตรฐานเดียวกันส่งผลให้ EIA เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน และทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๖.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ผลการดำเนินงานพบว่า ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๔.๙๓ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย มากที่สุด ร้อยละ ๑๐๐ ในขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม น้อยที่สุด ร้อยละ ๕๖.๖๙

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ด้านทรัพยากรทางบก มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๒.๖๔

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านทรัพยากรน้ำ มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๖.๖๘

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๗๗.๗๘

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐

ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๕๖.๖๙

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ด้านระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๖.๖๘

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๔

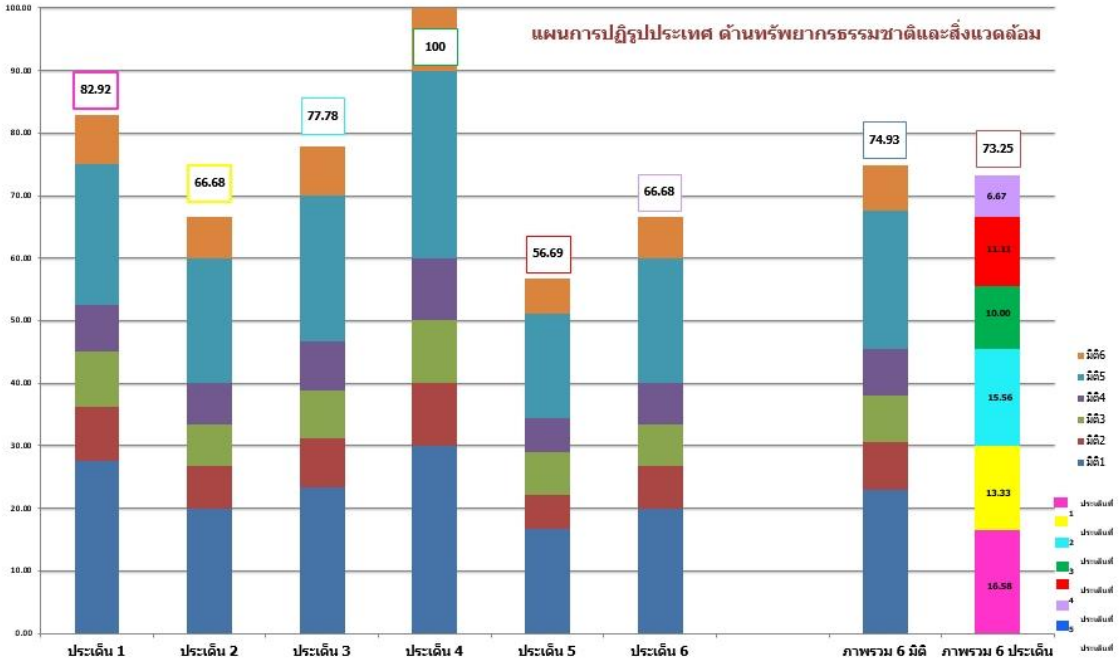

ภาพที่ ๕๔ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๙
- ปี ๒๕๖๓ ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๔๔
- ปี ๒๕๖๔ ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๓
- ปี ๒๕๖๕ ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๕

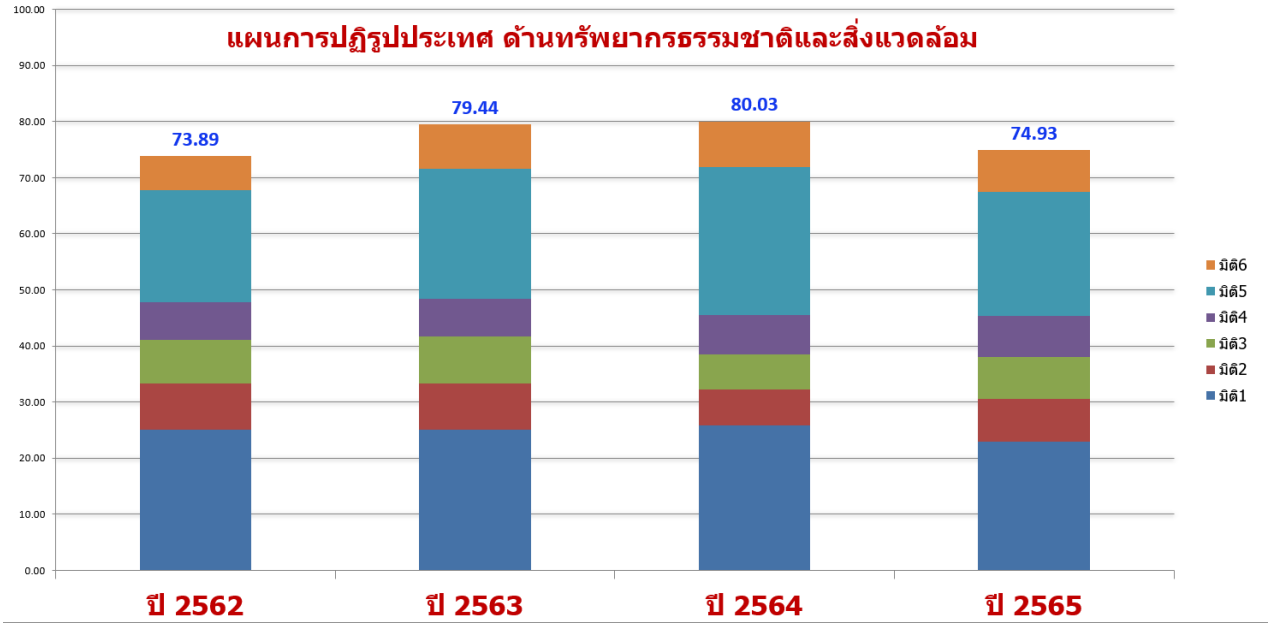

ภาพที่ ๕๕ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

ภาพรวมการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ร้อยละ ๗๔.๙๓ มีแนวโน้มจะสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ระดับปานกลาง แผนการปฏิรูปประเทศ ได้ติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๓๐ โครงการ **พบว่ายังคงมีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย และต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ ได้แก่**

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย (รหัส BR0601)

๑) ติดตามกิจกรรมปฏิรูป จำนวน ๑ กิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๘ โครงการ และติดตามกิจกรรมที่ ๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้และสัตว์ป่า โดยเร่งดำเนินการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย แต่ยังคงมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า **มีปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย และต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ** ดังนั้น เห็นควรให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

๒) <u>ข้อเสนอแนะเร่งรัด</u>

๒.๑) ควรเร่งรัดการตราอนุบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในกรอบระยะดังกล่าว หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการ

รายงานหรือแจ้งให้รัฐมนตรีทราบและรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒.๒) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ควรเร่งการดำเนินการรังวัดและจัดทำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ที่ได้สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่เพื่อจัดทำแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

๒.๓) ควรสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ที่มีความทันสมัยให้มีอยู่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรในการวิเคราะห์ข้อมูลและความเชื่อมโยงของข้อมูลไปยังผู้ปฏิบัติหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างทันท่วงที

๒.๔) ควรเร่งรัดการอนุญาตให้ชุมชนใช้ที่ดิน ป่าไม้ในการก่อสร้างแหล่งน้ำ/ฝายชุมชน

๒.๕) ควรเสนอให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่ใช้ในการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol System) ภายใต้โครงการปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol System) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ และเสริมสร้างศักยภาพระบบลาดตระเวนในพื้นที่อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

๒.๖) ควรเร่งสนับสนุนการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่อยู่ติดเขตอุทยานแห่งชาติ การบริหารขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ของอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ

<u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒</u> การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด (รหัส BR0602)

โครงการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลจนนำไปสู่การตราเป็นร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... เพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองไม่สามารถหาข้อยุติปัญหาแนวเขตการปกครองระหว่างอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา กับอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ได้ จึงส่งผลทำให้การดำเนินการปฏิรูปประเทศไม่สอดคล้องตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ และไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งรัดการดำเนินการให้ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

<u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓</u> การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603)

การดำเนินโครงการภายใต้กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน (รหัส BR0603) คาดว่าการดำเนินการจะยังไม่ประสบความสำเร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม**

ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ ซึ่งควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนงาน โครงการ และระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

<u>กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔</u> ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด (รหัส BR0604)

กระบวนการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดประสบกับปัญหาการขาดการสนับสนุนงบประมาณ และจากการดำเนินการศึกษาโครงการประเมินผลเพื่อยกเลิกเขตควบคุมมลพิษตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ประเมินความเหมาะสมในการยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ เห็นสมควรว่าเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองยังไม่สมควรถูกยกเลิกจากการเป็นเขตควบคุมมลพิษ เนื่องจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ดังนั้น **ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวม** ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และนำไปสู่การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับเดิม)

- <u>ประเด็นปฏิรูปที่ ๑</u> ด้านทรัพยากรทางบก
- <u>ประเด็นย่อยที่ ๑</u> ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

<u>กิจกรรมที่ ๖</u> จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวมโดยมิให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมในที่ดิน ๗ ประเภท รวมทั้ง มติคณะรัฐมนตรี ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการเรื่องพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) การดำเนินการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ได้มีข้อเสนอแนะเร่งรัด ดังนี้

<u>ข้อเสนอแนะเร่งรัด</u>

๑) ในพื้นที่ที่ต้องดำเนินการสำรวจการครอบครองเห็นควรเร่งรัดสนับสนุนงบประมาณให้มีการสำรวจให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อป้องกันการขยายเขตหรือการบุกรุกเพิ่มเติมของประชาชนระหว่างรอการสำรวจ โดยดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งในระหว่างที่รอการสำรวจควรมีมาตรการหรือแนวทางร่วมกับชุมชนเพื่อป้องกันการขยายพื้นที่เพิ่มหรือการบุกรุกรายใหม่ในชุมชน

๒) ควรมีนโยบายในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ป่าไม้ที่ดำเนินการจัดที่ดินทำกินตามแนวทาง คทช. โดยบูรณาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ อีกทั้งในพื้นที่เป้าหมายหรือพื้นที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามโครงการจัดที่ดินทำกินเพื่อชุมชนตามแนวทาง คทช. เห็นควรมีแผนงานกิจกรรมหรือโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องน้ำในทุกพื้นที่

๓) ควรสร้างการรับรู้ให้ประชาชนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อการสร้างการยอมรับ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การดำเนินการและการปฏิบัติเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เหมาะสมและเป็นประโยชน์สูงสุดทั้งต่อประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งเห็นควรให้มีช่องทางสร้างการรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ข้อร้องเรียน หรือถามตอบผ่าน call center หรือแอพพลิเคชั่น เช่น Line เป็นต้น

๔) ควรสนับสนุนการติดตามประเมินผลหลังการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามการปฏิบัติตามนโยบาย หลักเกณฑ์หรือระเบียบให้มีความเคร่งครัด และป้องกันการใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การเข้าใช้พื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นต้น

๕) ควรมีการเพิ่มกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้กับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และเหมาะสมกับภารกิจงานที่รับผิดชอบ

๖) ควรมีการสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map)

๗) ควรมีการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) ในพื้นที่บนเกาะต่าง ๆ ก่อน เนื่องจากพื้นที่บนเกาะน่าจะบริหารจัดการได้ง่ายกว่าพื้นที่อื่น ๆ

๘) ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรทางบก และการดำเนินงานของ คทช.

๙) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีกรอบการทำงานของ คทช. จังหวัด กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพรวมการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีข้อเสนอแนะเร่งรัด ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลใน ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต อันจะนำไปสู่การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง โดย (๑) อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืนมีสมดุล (๒) ฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายใต้ขีดความสามารถของระบบนิเวศ

๖.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

การสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในห้วงเวลาถัดไปเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ควรมีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง เกิดผลสัมฤทธิ์ และผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก่อนที่จะมีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) นั้น ได้อาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนหลัก เพื่อเป็นกรอบในการวางแผนปฏิบัติราชการและแผนในระดับปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา จึงต้องกำหนดประเด็นการพัฒนาประเทศในภาพกว้างที่ต้องครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับสามารถเชื่อมโยงภารกิจและจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และคำของบประมาณให้อยู่ภายใต้กรอบการสนับสนุนเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนั้น จุดเน้นของแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา จึงมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแต่ละด้านเป็นหลัก เพื่อมุ่งหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์จากการขับเคลื่อนการพัฒนาของแต่ละมิตินำไปสู่การบูรณาการผลรวมที่สนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และส่งผลให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในภาพใหญ่ที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามลำดับ ดังนั้น ในการนำผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จึงถือได้ว่าเป็นการดำเนินการที่มีความมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ และเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้ง แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยังเป็นกลไกที่ช่วยถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับที่ ๓ ซึ่งเป็นแผนเชิงปฏิบัติที่ระบุการดำเนินงานภายใต้แผนงาน โครงการที่มีความชัดเจนตามภารกิจของหน่วยงานรัฐ และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการขับเคลื่อน แผนงาน โครงการในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้แล้ว การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉม ประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้าเศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับ

โครงสร้าง นโยบาย และกลไกเพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้า การลงทุนและนวัตกรรม

๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้ง ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

๔) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ๒๕๙๓ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ๒๖๐๘

๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้าง

และระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายหลัก เป็นตัวชี้วัดร่วมที่ต้องการอาศัยการดำเนินงานจากหลายหมุดหมายการพัฒนาประกอบกัน และใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของแผนในภาพรวม

จากเป้าหมายหลักของการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ได้เชื่อมโยงไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนภายใต้หมุดหมายการพัฒนาจำนวน ๑๓ หมุดหมาย โดยหมุดหมายทั้ง ๑๓ หมุดหมาย แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้

หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกาลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

โดยหมุดหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นที่มีลักษณะเชิงบูรณาการที่ครอบคลุมการพัฒนาตั้งแต่ในระดับต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และสามารถนาไปสู่ ผลพัฒนาทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน ทำให้หมุดหมายแต่ละประการสามารถสนับสนุนเป้าหมายหลักได้มากกว่าหนึ่งข้อ นอกจากนี้การพัฒนาภายใต้แต่ละหมุดหมายไม่ได้แยกขาดจากกัน แต่มีการสนับสนุนหรือเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหมุดหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ได้มีความเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง) ดังนี้

- หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
- หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน
- หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
- หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงของมิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีความเชื่อมโยงกับหมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่ได้เชื่อมโยงไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนมิติความยั่งยืนของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านหมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คณะกรรมาธิการได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมาสู่การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ดังนี้

(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ควรมีความเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับเดิม) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๒ เช่นเดียวกัน

(๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ควรมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับเดิม) อาทิ ในประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีตัวชี้วัด ได้แก่

- ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายใน ๕ ปี

- ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี

- อัตราขยะอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะอันตรายทั่วประเทศ ภายใน ๕ ปี

- น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี

- ปริมาณการจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายใน ๕ ปี

- มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๘๕ ภายใน ๕ ปี

- กากอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ ๙๕ ภายใน ๕ ปี

- ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศลดลงเหลือ ๒๕.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ภายใน ๕ ปี

- ร้อยละ ๑๐๐ ของสารเคมีเพื่อการเกษตรที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชนได้รับการยกเลิกหรือควบคุมภายใน ๓ ปี

- จำนวนสินค้าเกษตรที่มีปริมาณสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานของปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limit: MRL) ลดลงภายใน ๕ ปี

- ทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ของจังหวัดที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่สำคัญ ได้รับการจัดทำขึ้นก่อนภายใน ๕ ปี

- กลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาและตรวจสอบ มลพิษได้รับการพัฒนาและถูกนำไปใช้จริงภายใน ๓ ปี

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการพัฒนาและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

(๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดมากน้อยเพียงใด ควรนำผลการประเมิน

กล่าวโดยสรุป คือ ผลสัมฤทธิ์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นประเด็นจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อหมุดหมายที่ ๑๓ คือ ภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสังคมในมิติปัจจัยการพลิกโฉมประเทศ ทั้งนี้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคม

ที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

๖.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเป้าประสงค์เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ และมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดประเด็นปฏิรูป ๖ เรื่องหลักได้แก่ ๑) ทรัพยากรทางบก ๒) ทรัพยากรน้ำ ๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ ๕) สิ่งแวดล้อม และ ๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๔ กิจกรรม ได้แก่ ๑) กิจกรรมที่ ๑ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย ๒) กิจกรรมที่ ๒ การบริหารจัดการเขตทางทะเล และชายฝั่งรายจังหวัด ๓) กิจกรรมที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำ เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ๔) กิจกรรมที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด ซึ่งกลไกสำหรับขับเคลื่อนการดำเนินการระยะต่อไป ในวงรอบ ๕ ปี ถัดไป (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เพื่อขับเคลื่อนให้การดำเนินงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย มีข้อเสนอแนะดังนี้ (๑) หน่วยงานของรัฐต้องทำความเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ และความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและแผนระดับที่ ๒ ต่าง ๆ ซึ่งทุกหน่วยงานของรัฐต้องปรับกระบวนทัศน์และมอง “เป้าหมาย” การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน สำหรับวางแผนจัดทำแผนระดับที่ ๓ และโครงการ/การดำเนินงานที่ “พุ่งเป้า” การพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ (๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ (๓) หน่วยงานของรัฐต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (๔) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

(๑) การตรากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการออกกฎหมายลำดับรองซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายยังมีความล่าช้าและไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น ควรเร่งรัดกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (๑) ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. .... (๒) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... (๓) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... (๔) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... (๕) การตราอนุบัญญัติตามความในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ (๖) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ) (๗) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ) (๘) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ) (๙) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ) (๑๐) พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ) (๑๑) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๒) ผลักดันให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศ ให้มีการดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวมและจัดทำงบประมาณในภาพรวม จากนั้นกระจายงบประมาณไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาโดยเร่งด่วน

(๓) สำนักงบประมาณควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการขับเคลื่อนโครงการ/แผนงาน ในการดำเนินงานอย่างจริงจัง

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขมีการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป จำนวน ๑ ประเด็นปฏิรูป ติดตามพันธกิจ จำนวน ๑ พันธกิจ มีจำนวนโครงการทั้งหมด ๙๒ โครงการ โดยเลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑ โครงการ ในส่วนการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป จำนวน ๓ กิจกรรมปฏิรูป ติดตามเป้าหมายย่อย/พันธกิจ จำนวน ๘ เป้าหมายย่อย มีจำนวนโครงการทั้งหมด ๖๕ โครงการ เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๒ โครงการ รวมทั้งสิ้นติดตามโครงการจำนวน ๑๓ โครงการ

๗.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศไว้ตามมาตรา ๒๕๘ ประกอบกับพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ ได้กำหนดให้การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (ในระยะ ๕ ปี) ซึ่งต่อมาในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน และในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศใช้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน ๒๓ ประเด็น ภายหลังจากที่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๑๕๖๑ เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกัน

สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ซึ่งปรากฏเป็นแผนด้านที่ ๗ องค์กรที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คือ สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ซึ่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๙/๒ ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอสำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (National Health Board: NHPB) Regional Health Board/ Provincial Health Board และ District Health Board ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขขณะนั้นได้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาและจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ซึ่งได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยเฉพาะประชาชน

กระทั่งสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศ เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ โดยกำหนดให้มีประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญ ๔ ด้าน ๑๐ ประเด็น ซึ่งมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญโดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การขับเคลื่อน National Health Board การตั้งเขตสุขภาพ การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต การปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว

ต่อมาภายหลังการประกาศใช้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จึงได้มีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศและประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) รวมทั้งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านขึ้นใหม่ รวมถึงด้านสาธารณสุข ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสุขภาพตามแผนปฏิรูปด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) ให้เห็นผลภายใน ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) ซึ่งการดำเนินการได้มีการนำประเด็นของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม) ทั้ง ๑๐ ประเด็น มาดำเนินการต่อเนื่องในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งเป็นการดำเนินการผ่านกิจกรรม Big Rock ๕ กิจกรรม

นอกจากนี้ การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านสาธารณสุข ได้ทำหน้าที่พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับด้านสาธารณสุข ตลอดจนประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภากำหนดไว้ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขและคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข ได้ทำหน้าที่ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ โดยมีการดำเนินการทั้งในด้านการพิจารณาศึกษา การสัมมนา/เสวนา การลงพื้นที่เพื่อติดตาม และเร่งรัดการขับเคลื่อนการดำเนินการของหน่วยงาน ตลอดจนการร่วมหารือกับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และปลัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข เช่น ก.พ. กพร. และสถาบันกระปกเกล้า โดยประเด็นสำคัญที่ได้มีการดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด รวมทั้ง มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลสำหรับนำไปสู่การผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างยั่งยืน ดังนี้

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ : การจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ประเด็นการขับเคลื่อนการปฏิรูปเขตสุขภาพนำร่อง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนและดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ : การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว : ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕

๕) ประเด็น Collaborative Governance ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า เพื่อมีการศึกษาเชิงวิชาการในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๑ (ภาคเหนือตอนบน)

๖) ประเด็นการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข ยังได้ทำหน้าที่สำคัญในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติในการอภิปรายต่อรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญฯ รายไตรมาสและประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ เพื่อสะท้อนข้อคิดเห็นจากการติดตามการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข รวมถึงการมีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาล โดยมี**ข้อค้นพบและข้อเสนอสำคัญ** ดังนี้

ข้อค้นพบ

๑. ประเด็นซึ่งเป็นทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา คือ

๑.๑ การดำเนินการซึ่งเกิดขึ้นจากภายนอกองค์กร กล่าวคือ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข มีการดำเนินการจากมุมมองของบุคคลและองค์กรภายนอกกระทรวงสาธารณสุข แม้จะมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้วก็ตาม แต่ผู้ที่อยู่ภายในกระทรวงสาธารณสุขอาจเห็นว่า การปฏิรูปอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบราชการและตัวข้าราชการ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนบทบาทโครงสร้างของส่วนราชการ จึงทำให้การนำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการเป็นไปได้ยาก

๑.๒ การดำเนินการซึ่งเกิดขึ้นจากมุมมองของบุคคลภายในกระทรวงสาธารณสุข แม้กระทรวงสาธารณสุขจะมีการตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรองรับการปฏิรูปตามแผนการปฏิรูป

ประเทศด้านสาธารณสุข แต่แผนปฏิบัติการเพื่อการปฏิรูปก็ยังคงเป็นเพียงการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน และพัฒนางาน ไม่ได้เป็นการปรับปรุงระบบตามแผนการปฏิรูปที่แท้จริง

๒. กระบวนการติดตามประเมินผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นเพียงการดำเนินการในภาวะปกติ (Routine) โดยไม่ได้เน้นหนักในการปฏิรูปประเทศ และคณะรัฐมนตรีก็ไม่ได้ให้ความสำคัญในการติดตามการปฏิรูปประเทศอย่างเข้มข้น

๓. ระบบงบประมาณยังคงเป็นระบบเดิม (ระบบ Ceiling) ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณไม่มีความยืดหยุ่น ไม่สามารถตอบสนองต่อการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขได้

ข้อเสนอสำคัญ ซึ่งเป็นปัจจัยต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขในภาพรวม

๑. ควรต้องกำหนดให้มีแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง เพื่อดำเนินการในช่วงเวลาถัดไปของแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (ซึ่งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขมีความสำคัญแตกต่างจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

๒. ควรต้องปฏิรูปและปรับปรุงระบบงบประมาณ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างบูรณาการ เนื่องจากการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ**ไม่สามารถใช้วิธีการที่เป็นกลไกงบประมาณตามปกติได้**

๓. คณะรัฐมนตรีควรต้องให้ความสำคัญในการติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง

ดังนั้น โดยสรุป เมื่อพิจารณาผลการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข จากการติดตามของคณะกรรมาธิการในข้อเท็จจริง จึงเห็นว่า**การดำเนินการยังคงไม่บรรลุหรือปรากฏผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน** เนื่องจากการดำเนินการหลายประเด็นต้องอาศัยระยะเวลาในการขับเคลื่อนและดำเนินงาน เช่น ประเด็นการตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (National Health Board: NHPB) การตั้งเขตสุขภาพและการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต การปฏิรูปบทบาทโครงสร้าง หน้าที่ ของกระทรวงสาธารณสุข และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระ คล่องตัว ซึ่งทั้งหมดยังไม่สามารถปรากฏผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น จึงไม่สามารถตอบได้ว่า การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขบรรลุผลสัมฤทธิ์ในห้วงเวลาตามที่กำหนด (ระยะ ๕ ปี) เนื่องจากหลายประเด็นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อน

เพื่อไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข **ดังนั้น จึงพิจารณาเห็นว่า การปฏิรูปประเทศไม่ควรสิ้นสุดสุดลงในระยะเวลานี้ (ปี ๒๕๖๕) แต่ควรกำหนดให้มีการดำเนินการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง** เพื่อให้กลไกต่าง ๆ ของการปฏิรูปสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นปกติ ไม่ขาดช่วง ซึ่งการที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติเห็นชอบให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขที่ทุกฝ่ายต้องการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพของประชาชน

๗.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๑๓ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตามพบว่า โครงการ/กิจกรรมอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๑๓ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าโครงการที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง ๖ มิติ

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๖

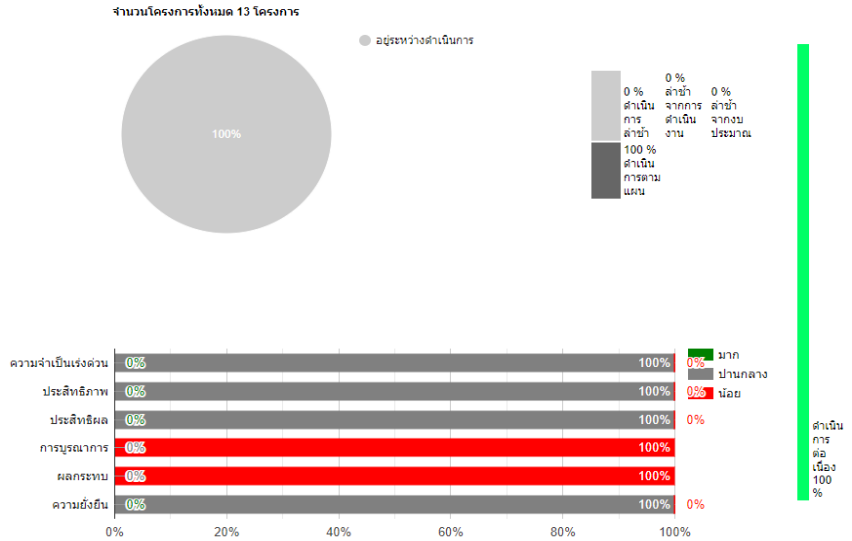

ภาพที่ ๕๖ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๔

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวมและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขที่ดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการต่อเนื่องของหน่วยงาน โดยมีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ระดับปานกลาง ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ

ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขมีสาเหตุสำคัญมาจากการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภายในหน่วยงานเจ้าภาพ (จ.๑ และ จ.๓) และระหว่างหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนประเด็นการพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปในรูปแบบวิธีการและโครงสร้างเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนและดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลายประเด็นที่ขับเคลื่อนและดำเนินการต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย และการเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สาสามารถปรากฏผลความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒) ควรทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ รวมทั้งวิธีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานได้รับงบประมาณเป็นการเฉพาะในการจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

๓) ควรพิจารณากำหนดให้มีกลไกระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน ประสาน และบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน และแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในทุกจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาให้เกิดการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่ (Area-Based) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๔) ควรกำหนดและมอบเป้าหมาย รวมทั้งหน้าที่และอำนาจ พร้อมการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการให้พื้นที่ ตลอดจนมอบอำนาจในการประเมินด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศ

๕) หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการไม่มีกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อเป็นเครื่องมือรองรับการปฏิบัติ รวมทั้งไม่มีกลไกกลางที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จึงทำให้การขับเคลื่อนและดำเนินงานเป็นไปในลักษณะการประสานงาน และการประชุมเท่านั้น ดังนั้น จึงควรพิจารณากำหนดกลไกขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการรับผิดชอบและดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขโดยตรง เช่น คณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ดังนั้น โดยสรุปแล้วการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) มีการดำเนินการที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ได้แก่

(๑) มีการ “ยกร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” โดย คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ แต่ถูกชะลอโดยกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและส่งคืนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังกระทรวงสาธารณสุข (ร่างฉบับของกระทรวงสาธารณสุข) โดยกำหนดระยะเวลาในแผนปฏิรูปฯ กำหนดให้ดำเนินการระหว่าง ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ขณะนี้พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว

(๒) มีการตั้ง “เขตสุขภาพ” ซึ่งการดำเนินการกระทรวงสาธารณสุขยังคงดำเนินการเฉพาะ “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เท่านั้น โดยยังไม่เกิด Collaborative Governance แม้จะได้มีการขับเคลื่อนดำเนินการของจังหวัดลำปางในการจัดทำ Provincial Health Board และ One Province Hospital แต่ก็ยังไม่สามารถขยายไปสู่การดำเนินการของเขตสุขภาพอื่นอย่างเป็นรูปธรรม

๒) การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต การดำเนินการเป็นเพียงการขับเคลื่อนภายในเขตสุขภาพ ซึ่งยังไม่ก้าวไปสู่เป้าหมายของการเกิดกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) การปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ยังไม่มีการขับเคลื่อนดำเนินการ

๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว มีการประกาศใช้กฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การบริหารทรัพยากรบุคคลของภาครัฐรูปแบบใหม่ และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีอิสระ คล่องตัว บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การหารือร่วมกันของคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข วุฒิสภา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และชมรมโรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป เพื่อหารือเกี่ยวกับการทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล (HR Regulatory Sandbox) จำนวน ๓ โครงการ คือ ๑) โครงการ “การจ่ายค่าตอบแทนข้าราชการตามปริมาณและคุณภาพงาน โดยเน้นมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงาน” ๒) โครงการ “ข้าราชการสาธารณสุขแบบใหม่ โดยปรับรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนตามจริง ๒๔ ชม. ภายใต้สวัสดิการข้าราชการพลเรือน” และ ๓) โครงการ “หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) ในโรงพยาบาล” โดยขณะนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพิจารณากำหนด

รูปแบบและแนวทาง ตลอดจนกำหนดพื้นที่นำร่อง (Sandbox) เพื่อทดลองดำเนินการในระยะต่อไป นอกจากนี้ ประเด็นการขับเคลื่อนโครงการ SDU ได้มีการหารือแนวทางการขับเคลื่อนและดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เกี่ยวกับแนวทาง รูปแบบ และความเป็นไปได้ในการดำเนินการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” โดย ก.พ.ร. เห็นว่า เป็นโอกาสที่ดีในการทดลองนำร่องในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งก่อน (Sandbox) โดยกำหนดระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล หากจะมีการขยายการดำเนินการในพื้นที่อื่นต่อไป

ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ คือ การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ เป็นประเด็นที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยในประเด็น ช. ด้านอื่น ๆ (๕) กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ประกอบกับต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิจึงเป็นประเด็นปฏิรูปที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการดำเนินการตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ต้องมีถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การถ่ายโอนสถานีอนามัย (สนอ.) หรือ รพ.สต. ไปยัง อปท. ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเป็นการดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๖๔ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ อบจ.ฝ่ายเดียวที่แสดงความประสงค์รับโอนได้ และกำหนดให้วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นวันสุดท้ายในการยื่นเอกสารของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้ทันต่อการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เร่งรีบและเร่งรัด ไม่เปิดโอกาสให้มีการเตรียมความพร้อมหรือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น **การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ ที่ทำให้การปฏิรูปประเด็นดังกล่าวชะลอตัว** เนื่องจาก รพ.สต.

และ สอน. ที่ถ่ายโอนส่วนหนึ่งขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเกิดผลกระทบต่อการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรงหลายประการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น (๑) ผลกระทบด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข (๒) ผลกระทบด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในส่วนงบเหมาจ่ายรายหัวและงบดำเนินงานของ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนฯ ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่มีหลักเกณฑ์การดำเนินการที่ชัดเจน (๓) ผลกระทบด้านกำลังคนสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งผู้ประสงค์ขอถ่ายโอนและผู้ที่ไม่ประสงค์ถ่ายโอนไปยัง อบจ. โดยล้วนเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการให้และจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ประกอบกับหน่วยบริการปฐมภูมิที่ขึ้นทะเบียนแล้วเมื่อถ่ายโอนภารกิจอาจขาดแพทย์ ทำให้ขาดองค์ประกอบของการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ เกิดภาวะประชาชนกลับไปแออัดในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ส่งผลให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร เนื่องจากปัญหาความไม่มั่นใจในระบบการจัดและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอของ รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนฯ

จึงควรมีการติดตามประเด็นการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอและประเด็นท้าทายต่อการติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขในระยะต่อไป ดังนี้

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ

- ติดตามการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ประเด็นการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

- ติดตามการดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข

๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การดำเนินการของ ก.พ.ร.

๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ และภายใต้การดำเนินการของคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ก.พ.

- ติดตามการทดสอบการดำเนินการประเด็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” ซึ่งจะกำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง

(SANDBOX) ระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ.

๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

- ติดตามการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ และการดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและผลกระทบในด้านการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรง

๗.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๕๕.๗๓ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ (BR0705) การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการคล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ ๕๖.๖๗

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๘๑ ในขณะที่การดำเนินการในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถ น้อยที่สุด ร้อยละ ๖๘.๑๕

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ร้อยละ ๕๖.๖๗

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง)

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ (BR0701) การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๕.๘๓

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ (BR0704) การปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพและกองทุนที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเอกภาพ บูรณาการเป็นธรรม ทั่วถึง เพียงพอและยั่งยืนด้านการเงินการคลัง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ร้อยละ ๕๓.๓๓

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ (BR0705) การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการคล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๖.๖๗

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๗

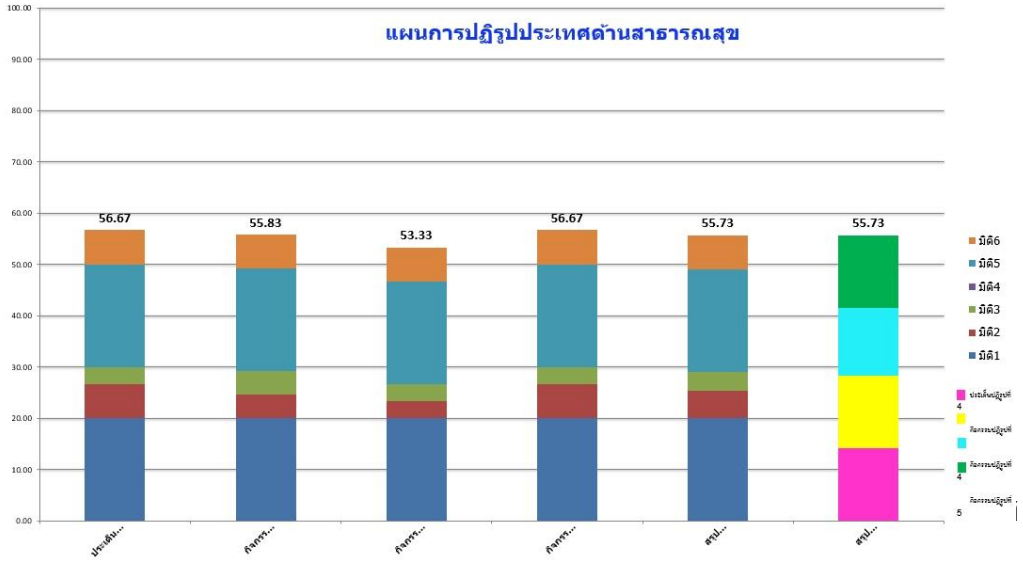

ภาพที่ ๕๗ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๔

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๓
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๘

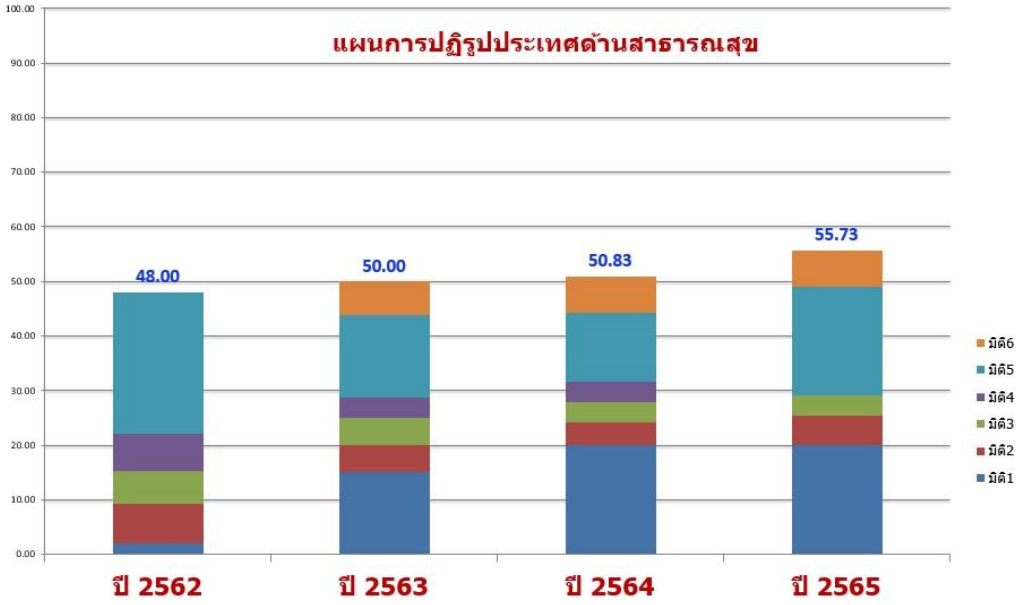

ภาพที่ ๕๘ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข มีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ระดับปานกลาง โดยมีปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขบางประการ โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากประเด็นด้านการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภายในหน่วยงานเจ้าภาพ (จ.๑ และ จ.๓) และระหว่างหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนประเด็นการพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปในรูปแบบวิธีการและโครงสร้างเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ ปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขยังไม่บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนและดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลายประเด็นที่ขับเคลื่อนและดำเนินการต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายและการเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สามารถปรากฏผลความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒) ควรทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ รวมทั้งวิธีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานได้รับงบประมาณเป็นการเฉพาะในการจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

๓) ควรพิจารณากำหนดให้มีกลไกระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน ประสาน และบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน และแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในทุกจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาให้เกิดการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่ (Area-Based) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๔) ควรกำหนดและมอบเป้าหมาย รวมทั้งหน้าที่และอำนาจ พร้อมการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการให้พื้นที่ ตลอดจนมอบอำนาจในการประเมินด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศ

๕) การดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการไม่มีกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องมือรองรับการปฏิบัติ รวมทั้งไม่มีกลไกกลางที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จึงทำให้การขับเคลื่อนและดำเนินงานเป็นไปในลักษณะการประสานงานและการประชุมเท่านั้น ดังนั้น จึงควรพิจารณากำหนดกลไกขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการรับผิดชอบและดำเนินการในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขโดยตรง เช่น คณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ทั้งนี้ ควรดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข โดยให้มีการติดตามทั้ง ๑๐ ประเด็นปฏิรูป ด้วยการบูรณาการเชื่อมโยงกับกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างเนื่อง เพื่อประโยชน์ด้านสาธารณสุขสำหรับประชาชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน ดังนี้

- การปฏิรูปที่ ๔ : ระบบบริการปฐมภูมิ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม))

- การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ : กลไกการบริหารสถานการณ์ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (Big Rock ที่ ๑)

- การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการคล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพ ระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น (Big Rock ๕) โดยเฉพาะประเด็นการกระจายอำนาจให้เขตสุขภาพให้มีการกำหนดครอบคลุมระดับจังหวัด

- กลไกการขับเคลื่อนด้านระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้านสุขภาพ ซึ่งที่ผ่านมามีความพยายามผลักดันให้เป็นประเด็นสำคัญที่จะดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็น Big Rock ที่ ๖

แต่เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศได้สิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง

๗.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

การสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข เมื่อแผนการปฏิรูปสิ้นสุดลงจะต้องนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมามาร่วมขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ซึ่งเป็นจุดคานงัดสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้น ๆ เนื่องจากการกำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและผลการปฏิรูปประเทศที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอัน จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ผลที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของวุฒิสภาไปพิจารณาทบทวนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขสัมฤทธิผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถขับเคลื่อนดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชน จึงควรดำเนินการเร่งรัดให้การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการตามประเด็นและกิจกรรมสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขขับเคลื่อนได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมในประเด็น ดังนี้

- การปฏิรูปที่ ๑ : ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม))
- การปฏิรูปที่ ๒ : ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศสุขภาพ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม))
- การปฏิรูปที่ ๓ : กำลังคนสุขภาพ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม))
- การปฏิรูปที่ ๔ : ระบบบริการปฐมภูมิ (ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม))
- การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ : กลไกการบริหารสถานการณ์ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (Big Rock ที่ ๑)
- การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการคล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพ ระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น (Big Rock 5) และการให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจให้เขตสุขภาพที่ครอบคลุมการดำเนินการในระดับจังหวัด

- กลไกการขับเคลื่อนด้านระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้านสุขภาพ ซึ่งเดิมอยู่ระหว่างการกำหนดเพิ่มเติมเป็นประเด็นสำคัญที่จะดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็น Big Rock ที่ ๖ แต่ขณะนี้แผนการปฏิรูปประเทศได้สิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ยังคงต้องขับเคลื่อนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

๗.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ในการดำเนินการมีปัจจัยแห่งความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

๑) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเป็นการเฉพาะ โดยควรปรับปรุงวิธีการและกระบวนการด้านงบประมาณใหม่ไม่ควรใช้วิธีการที่เป็นกลไกงบประมาณตามปกติ ทั้งนี้ เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนงาน/โครงการที่เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

๒) การกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลายประเด็นที่ขับเคลื่อนและดำเนินการต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ เพื่อการบรรลุเป้าหมายและการเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สาสามารถปรากฏผลความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น

๓) การดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการเพื่อการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขไม่สามารถดำเนินการเฉพาะภายในกระทรวงสาธารณสุขเพียงหน่วยงานเดียวได้ ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องมีความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ และการดำเนินการที่มีความยืดหยุ่น

๔) การขับเคลื่อนเชิงกระบวนการ แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนบูรณาการให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเร่งรัด การติดตามผลการดำเนินการตามกิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด (Big Rock)

การขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม) ในส่วน ๙ ประเด็นปฏิรูป นอกจากประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ จากการติดตาม พบว่าไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการปฏิรูปเชิงโครงสร้างด้านสาธารณสุข ซึ่งต่อมาประเด็นปฏิรูปที่ปรากฏตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม) ดังกล่าวได้ถูกนำไปกำหนดเป็นประเด็นการดำเนินการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) จากการติดตามการดำเนินการ พบว่า แม้จะมีการขับเคลื่อนที่ค่อนข้างชัดเจนในประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงจากการดำเนินการที่เกี่ยวเนื่องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรควิด ๑๙ แต่ยังคงมีปัจจัยหลายประการที่ยังคงทำให้การขับเคลื่อนไม่เป็นไปตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ

โรคติดต่อ พ.ศ. .... การบูรณาการร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ และการขับเคลื่อนด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสุขภาพ โดยเฉพาะที่เกี่ยวเนื่องกับระบบข้อมูลสุขภาพ และสำหรับการขับเคลื่อนประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ ก็พบว่า ยังคงเป็นเพียงการปฏิรูปโครงสร้างภายในกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น เช่นเดียวกับการกำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ (BR0704) การปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพและกองทุนที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเอกภาพ บูรณาการ เป็นธรรม ทั่วถึง เพียงพอและยั่งยืนด้านการเงินการคลัง แม้จะมีการบรรจุไว้เป็นกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) จากการติดตาม พบว่า ไม่มีความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

ดังนั้น **โดยสรุป** เมื่อพิจารณา**การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตามเป้าหมายพึงประสงค์ในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม)** จึงพบว่า

<u>เป้าหมายที่ ๑</u> พบว่า การดำเนินการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับปานกลาง โดยยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ประกอบกับขณะนี้เกิดปัจจัยสำคัญที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนระบบบริการปฐมภูมิให้บรรลุเป้าหมายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ การถ่ายโอน รพ.สต. ไปยัง อบจ. ซึ่งต้องการความชัดเจนจากฝ่ายนโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ อาทิ การมีแพทย์ปฏิบัติงานใน รพ.สต. ที่ไปสังกัด อบจ. การส่งต่อผู้ป่วย และความก้าวหน้าของบุคลากร

<u>เป้าหมายที่ ๒</u> พบว่า การดำเนินการที่ผ่านมาไม่ปรากฏการดำเนินการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม) แต่ได้มีการนำไปกำหนดเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนดำเนินการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการขับเคลื่อนด้านระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านสุขภาพ (อยู่ระหว่างการกำหนดเพิ่มเติมเป็นประเด็นสำคัญ Big Rock ที่ ๖) ซึ่งเป็นความคืบหน้าที่เกิดขึ้นต่อเนื่องและเป็นผลจากสถานการณ์ของโรคโควิด ๑๙

<u>เป้าหมายที่</u> ๓ พบว่า ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับเดิม) ซึ่งกำหนดประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างด้านสาธารณสุขระดับชาติ ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ และการกระจายอำนาจโดยการจัดตั้งเขตสุขภาพและคณะกรรมการเขตสุขภาพ ซึ่งถือเป็นจุดคานงัดสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข จากการติดตามการดำเนินการขับเคลื่อน พบว่า ไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการ แม้จะมีการนำมากำหนดเป็นกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ (BR0705) ยังคงเป็นเพียงการปฏิรูปเฉพาะภายในกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น

<u>เป้าหมายที่ ๔</u> พบว่า การดำเนินการขับเคลื่อนเป็นเพียงแผนงาน/โครงการปกติของหน่วยงาน ไม่ปรากฏผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ของแผนการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการบูรณาการในระดับประเทศ

สำหรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตามเป้าหมายพึงประสงค์ในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) พบว่า แม้จะมีการกำหนดกิจกรรมสำคัญ (Big Rock) ๕ กิจกรรม แต่การดำเนินการขับเคลื่อนมีระยะเวลาสั้น และการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นเรื่องภายในของกระทรวงสาธารณสุข มีเพียงการดำเนินการใน**กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ (BR0701)** การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ ได้เริ่มมีการหารือและบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินการกับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกับกรุงเทพมหานคร และภาคส่วนอื่น โดยเฉพาะการขับเคลื่อนด้านระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านสุขภาพ นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงรายละเอียดร่างแผนบูรณาการเพื่อยกระดับศักยภาพและโครงสร้างพื้นฐาน และแผนปรับปรุงโครงสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพและการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการทบทวนร่างแผนบูรณาการฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนการขับเคลื่อน**กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ (BR0705)** การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ คล่องตัว และการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่น การขับเคลื่อนดังกล่าวยังคงเป็นเพียงจุดเริ่มต้นซึ่งยังไม่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมของการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง การดำเนินการขับเคลื่อนยังคงเป็นการดำเนินการภายในระดับของหน่วยงานไม่ใช่เป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิรูปด้านสาธารณสุขของประเทศ ซึ่งขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขโดยคณะกรรมการกำกับทิศทางและนโยบายด้านเขตสุขภาพ (๓ สิงหาคม ๒๕๖๕) ให้ขยาย Sandbox เขตสุขภาพไปทั้ง ๑๒ เขต และได้มีการจัดทำระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อการปฏิรูปการขับเคลื่อนระบบสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๕ เรียบร้อยแล้ว ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ แต่ขณะนี้การดำเนินการยังคงไม่มีความคืบหน้าในการปฏิบัติ และยังไม่มีความเชื่อมโยงไปยังระบบเขตสุขภาพของหน่วยงานอื่น

ดังนั้น **โดยสรุป การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนี้**

๑) คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB)

๑.๑) มีการ “ยกร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” โดย คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ แต่ถูกชะลอโดยกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและส่งคืนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังกระทรวงสาธารณสุข (ร่างฉบับของกระทรวงสาธารณสุข) โดยกำหนดระยะเวลาในแผนปฏิรูปฯ กำหนดให้ดำเนินการระหว่าง ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ขณะนี้พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว

๑.๒) มีการตั้ง “เขตสุขภาพ” ซึ่งการดำเนินการกระทรวงสาธารณสุขยังคงดำเนินการเฉพาะ “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เท่านั้น โดยยังไม่เกิด Collaborative Governance แม้จะได้มีการขับเคลื่อนดำเนินการของจังหวัดลำปางในการจัดทำ Provincial Health Board และ One Province Hospital แต่ก็ยังไม่สามารถขยายไปสู่การดำเนินการของเขตสุขภาพอื่นอย่างเป็นรูปธรรม

๒) การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

การดำเนินการเป็นเพียงการขับเคลื่อนภายในเขตสุขภาพ ซึ่งยังไม่ก้าวไปสู่เป้าหมายของการเกิดกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

๓) การปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

ไม่มีการขับเคลื่อนดำเนินการ

๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว

มีการประกาศใช้กฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การบริหารทรัพยากรบุคคลของภาครัฐรูปแบบใหม่ และการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีอิสระคล่องตัว บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การหารือร่วมกันของคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมาธิการ ตสร. ด้านสาธารณสุข วุฒิสภา กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และชมรมโรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป เพื่อหารือเกี่ยวกับการทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล (HR REGULATORY SANDBOX) จำนวน ๓ โครงการ ๑) โครงการ “การจ่ายค่าตอบแทนข้าราชการตามปริมาณและคุณภาพงาน โดยเน้นมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพงาน” ๒) โครงการ “ข้าราชการสาธารณสุขแบบใหม่ โดยปรับรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนตามจริง ๒๔ ชม. ภายใต้สวัสดิการข้าราชการพลเรือน” และ ๓) โครงการ “หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service delivery unit (SDU) ในโรงพยาบาล” โดยขณะนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพิจารณากำหนดรูปแบบและแนวทาง ตลอดจนกำหนดพื้นที่นำร่อง (Sandbox) เพื่อทดลองดำเนินการในระยะต่อไป นอกจากนี้ ประเด็นการขับเคลื่อนโครงการ SDU ได้มีการหารือแนวทางการขับเคลื่อนและดำเนินการ

ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เกี่ยวกับแนวทาง รูปแบบ และความเป็นไปได้ในการดำเนินการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” โดย ก.พ.ร. เห็นว่า เป็นโอกาสที่ดีในการทดลองนำร่องในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งก่อน (SANDBOX) โดยกำหนดระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล หากจะมีการขยายการดำเนินการในพื้นที่อื่นต่อไป

ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ คือ การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ เป็นประเด็นที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยในประเด็น ช. ด้านอื่น ๆ (๕) กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ประกอบกับต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิจึงเป็นประเด็นปฏิรูปที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการดำเนินการตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ต้องมีการถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การถ่ายโอนสถานีอนามัย (สนอ.) หรือ รพ.สต. ไปยัง อปท. ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเป็นการดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๖๔ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ อบจ. ฝ่ายเดียวที่แสดงความประสงค์รับโอนได้ และกำหนดให้วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นวันสุดท้ายในการยื่นเอกสารของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ทันต่อการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เร่งรีบและเร่งรัด ไม่เปิดโอกาสให้มีการเตรียมความพร้อมหรือการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น **การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิที่ทำให้การปฏิรูปประเด็นดังกล่าวชะลอตัว** เนื่องจาก รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนส่วนหนึ่งขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเกิดผลกระทบต่อการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุข

แก่ประชาชนโดยตรงหลายประการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น (๑) ผลกระทบด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข (๒) ผลกระทบด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในส่วนงบเหมาจ่ายรายหัวและงบดำเนินงานของ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนฯ ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่มีหลักเกณฑ์การดำเนินการที่ชัดเจน (๓) ผลกระทบด้านกำลังคนสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งผู้ประสงค์ขอถ่ายโอนและผู้ที่ไม่ประสงค์ถ่ายโอนไปยัง อบจ. โดยล้วนเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการให้และจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ประกอบกับหน่วยบริการปฐมภูมิที่ขึ้นทะเบียนแล้วเมื่อถ่ายโอนภารกิจอาจขาดแพทย์ ทำให้ขาดองค์ประกอบของการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ เกิดภาวะประชาชนกลับไปแออัดในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ส่งผลให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากร เนื่องจากปัญหาความไม่มั่นใจในระบบการจัดและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอของ รพ.สต. และ สอน. ที่ถ่ายโอนฯ

จึงควรมีการติดตามประเด็นการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอและประเด็นท้าทายต่อการติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขในระยะต่อไป ดังนี้

๑) ประเด็นคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (NHPB) และการจัดตั้งเขตสุขภาพ

- ติดตามการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ....” ของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ประเด็นการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับเขต

- ติดตามการดำเนินการของเขตสุขภาพที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข

๓) ประเด็นการปฏิรูปบทบาท โครงสร้าง หน้าที่ของ กระทรวงสาธารณสุข

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การดำเนินการของ ก.พ.ร.

๔) ประเด็นการปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระคล่องตัว

- ติดตามการดำเนินการ ภายใต้การขับเคลื่อนของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๕ และภายใต้การดำเนินการของคณะทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ก.พ.

- ติดตามการทดสอบการดำเนินการประเด็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit (SDU) กรณีศึกษา “โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต” ซึ่งจะกำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง (SANDBOX) ระยะเวลาทดลองดำเนินการ ๑ – ๒ ปี ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ.

๕) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

- ติดตามการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบบริการปฐมภูมิ และการดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและผลกระทบในด้านการจัดและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนโดยตรง

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข

๘) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยติดตามกิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป จำนวน ๓ กิจกรรมปฏิรูป/ประเด็นปฏิรูป ติดตามเป้าหมายย่อย/พันธกิจ จำนวน ๑๕ เป้าหมายย่อย/พันธกิจ มีจำนวนโครงการทั้งหมด ๒๕ โครงการ เลือกติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๙ โครงการ

๘.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

การดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่แผนกำหนดแล้ว

๘.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๙ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๙ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าภาพรวมของการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๕๙

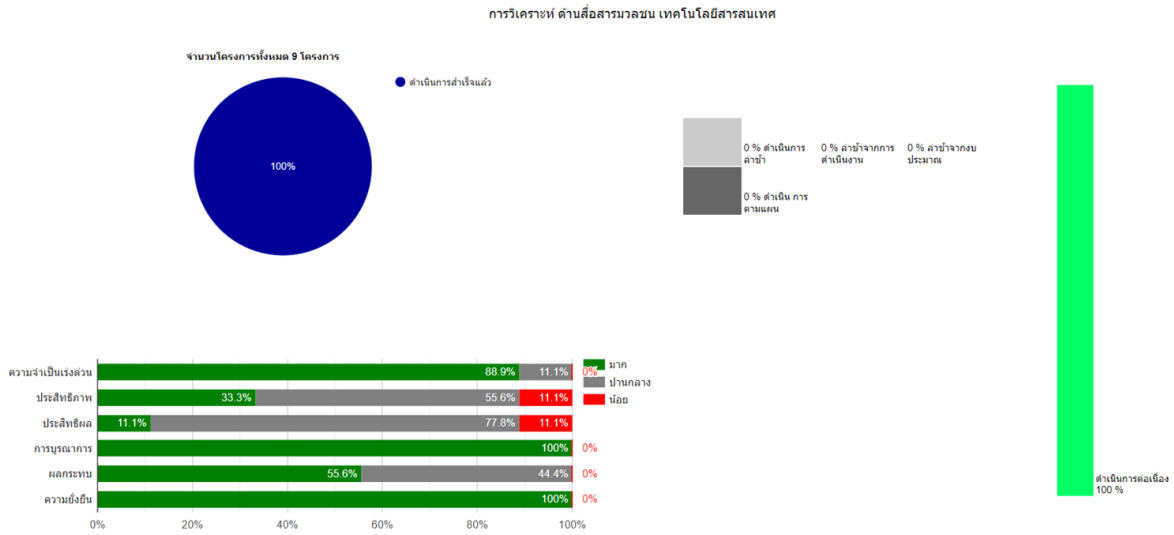

ภาพที่ ๕๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

โดยทุกโครงการดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ทั้งในส่วนของการพัฒนาสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์การประชาสัมพันธ์ เสรีภาพของสื่อสารมวลชนการรู้เท่าทันสื่อ ความผิดเกี่ยวกับสื่อ คุณธรรม และจริยธรรมของสื่อ แต่เนื่องจากประชากรที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีมีจำนวนมาก ภาพรวมผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการปฏิรูปจะยังไม่สามารถตอบได้ว่า สามารถปฏิรูปได้บรรลุเป้าหมาย

๘.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๖.๓๐ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมากค่อนข้างปานกลาง โดย **Big Rock** ที่ ๓ มากที่สุด การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ ร้อยละ ๙๓.๓๓ ในขณะที่การดำเนินการใน **Big Rock** ที่ ๒ น้อยที่สุด การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ร้อยละ ๘๐.๐๐

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

Big Rock ที่ ๑ การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๕.๕๖

Big Rock ที่ ๒ การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๐.๐๐

Big Rock ที่ ๓ การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๓.๓๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๐

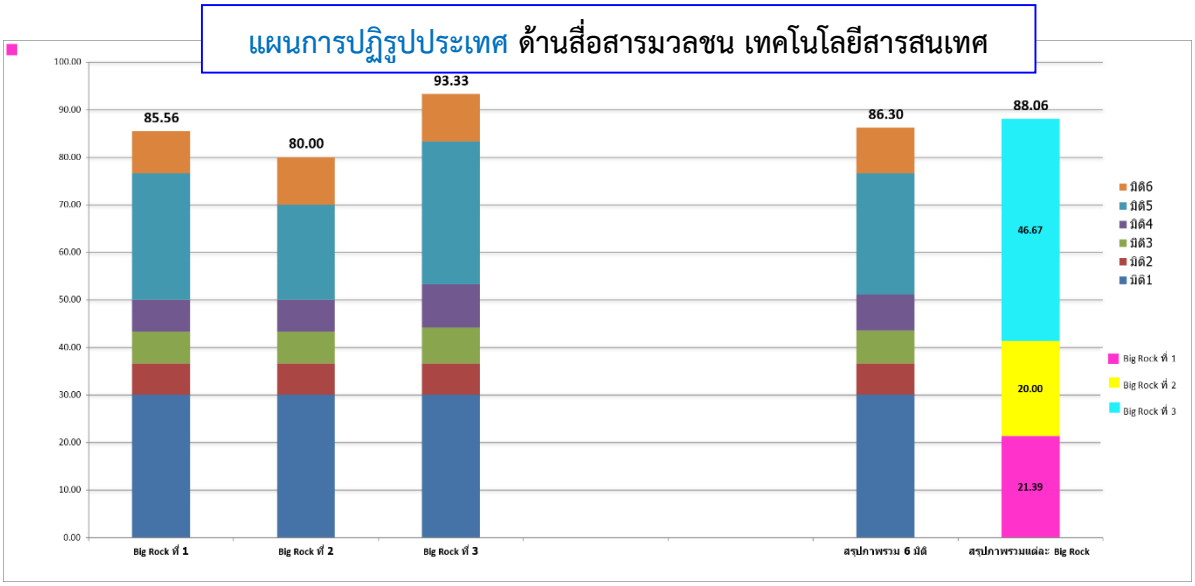

ภาพที่ ๖๐ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ พบว่า

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๔๘
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๖
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘๑
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๐

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๑

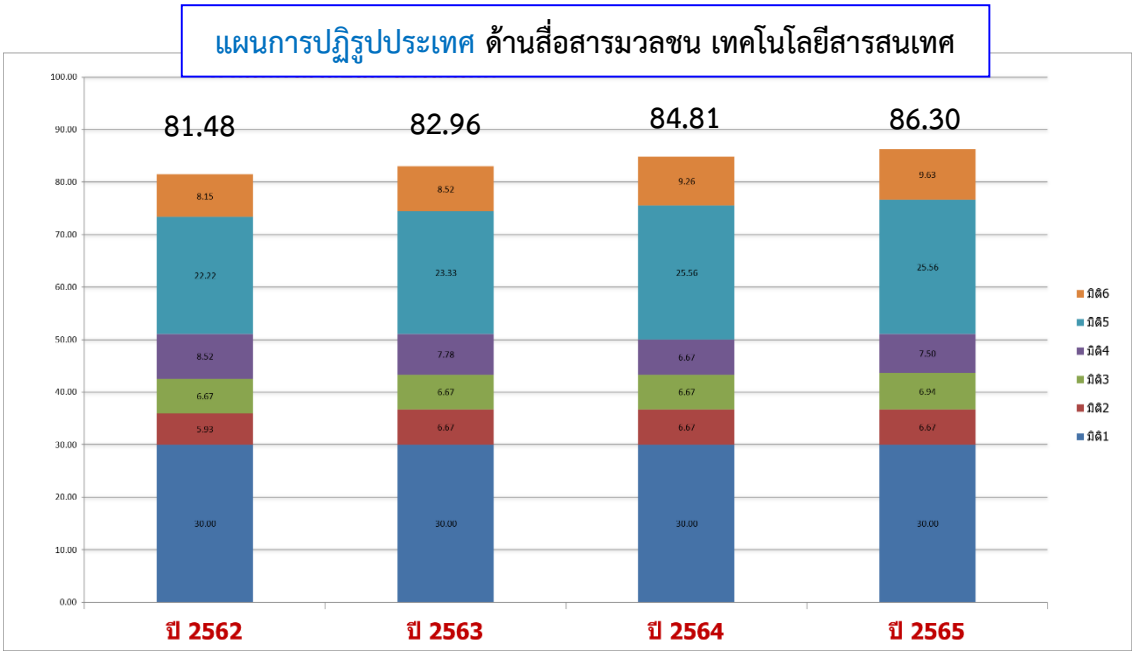

ภาพที่ ๖๑ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

โดยในส่วนของการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม การดำเนินการมีผลความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับสูง และเป็นไปตามที่แผนกำหนด

๘.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

การปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว ทั้งด้านการจัดการ Fake News ด้านการจัดการข่าวสารภาครัฐ ด้านการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ด้านการยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ หากแต่ปัญหาอุปสรรคที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในอนาคต ยังคงมีปรากฏอยู่ คือ ปัญหาการก่ออาชญากรรมทางออนไลน์ที่มีหลากหลายรูปแบบ ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่รุนแรง มีจำนวนสถิติของผู้ได้รับความเสียหายที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการตั้งศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม Anti-Fake News Center : (AFNC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วก็ตาม แต่การดำเนินการยังมีข้อขัดข้องอยู่พอสมควร ทั้งด้านหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย บุคลากร และงบประมาณ จึงควรยกระดับให้ศูนย์ดังกล่าวเป็นหน่วยงานอิสระ มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายครอบคลุมทั้งมิติด้านการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิด และมิติด้านการบูรณาการหรือสั่งการหน่วยงานอื่นได้ด้วย รวมทั้งต้องมีบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอ ซึ่งการยกระดับให้ศูนย์ AFNC เป็นหน่วยงานอิสระเช่นนี้ จะส่งผลเป็นการลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน ลดการกระจายตัวของงบประมาณไปสู่หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีลักษณะงานที่เหมือนกัน และสามารถดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลจริงเพื่อต่อสู้กับข่าวปลอมผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการกระทำผิด

ทางคอมพิวเตอร์ จริยธรรมและคุณธรรม ในทุกกลุ่ม เพศ และวัย เพื่อให้ผู้ใช้สื่อได้อย่างสร้างสรร และปรับปรุงกฎหมายให้สามารถดำเนินการปิดการเข้าถึงได้ทันที่ในกรณีการเผยแพร่ข้อความที่เป็นภัยคุกคามและความมั่นคงของประเทศ

อีกทั้ง การกำหนดความเชื่อมโยงไว้แล้วอย่างชัดเจน เป็นการลดความซ้ำซ้อนของแผนและลดความสับสนของหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการตามแผน และการที่วุฒิสภาจะติดตาม ตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายรัฐบาล จึงเห็นควรให้มีการนำผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา มาร่วมขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ต่อไป

๘.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เนื่องจากสิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๙) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม มีประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๕ ประเด็น มีพันธกิจที่ติดตาม จำนวน ๑๘ พันธกิจ ติดตามโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๑๓ โครงการ/กิจกรรม จากจำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ๒๓ โครงการ/กิจกรรม

๙.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. มีระบบการออมทั้งภาคสมัครใจและภาคบังคับแก่ประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อเพิ่มความสามารถในการพึ่งพาตนเองหลังเกษียณ

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลทางสังคมในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้จัดระบบสวัสดิการสังคม (Social Safety Net) ที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

๓. ชุมชนในเขตเมืองมีความเข้มแข็งและมีโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐอย่างเท่าเทียม อันจะนำไปสู่ความเสมอภาคในสังคม

ประกอบด้วย ๕ กิจกรรมปฏิรูป ดังนี้

๑. กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ

เป้าหมาย : ประชาชนมีความมั่นคงด้านรายได้เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ/หลังพ้นวัยทำงาน

ตัวชี้วัด : ๑) พ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาภายในปี ๒๕๖๕

๒) กอช. มีการปรับกฎระเบียบด้านสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่ กอช. เพิ่มขึ้น

๓) มีการปรับปรุงระบบการออมภาคบังคับและ/หรือจัดสรรเงินคืนในรูปแบบ Earmarked Tax หรือจากรายได้จากการดำเนินงานภาครัฐแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อสมทบการออม

๒. กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมาย : ๑) ชุมชนมีฐานข้อมูลกลางระดับพื้นที่ที่เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

๒) บุคคลและชุมชนสามารถเข้าถึงคลังข้อมูล สำหรับการประกอบอาชีพที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือ และมีอาชีพเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด : ชุมชนมีฐานข้อมูลทางสังคมที่เชื่อมโยงกันทุกมิติในระดับพื้นที่ภายในปี ๒๕๖๕

๓. กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

เป้าหมาย : ๑) คนพิการทุกคนไม่มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงการขึ้นทะเบียนคนพิการ

๒) ฐานข้อมูลคนพิการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลสำคัญต่าง ๆ อย่างมีความเป็นปัจจุบัน และได้ใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง เพื่อให้คนพิการได้รับการสนับสนุนอย่างรอบด้าน

ตัวชี้วัด : ๑) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับ

การแก้ไขให้สถานพยาบาลสามารถออกเอกสารรับรองความพิการและสามารถขึ้นทะเบียนคนพิการได้ภายในปี ๒๕๖๕

๒) หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงคำนิยาม “คนพิการ” ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓) ระบบฐานข้อมูลคนพิการสามารถเชื่อมโยงระหว่างสถานพยาบาลกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ ภายในปี ๒๕๖๕

๔. กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง

เป้าหมาย : ชุมชนในเขตเมืองสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัด : ชุมชนเมืองมีกฎหมายรับรองฐานะให้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชนด้วยตนเอง ภายในปี ๒๕๖๕

๕. กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน

เป้าหมาย : เกษตรกรและคนยากจนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากรัฐสามารถนำเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือ/เอกสารให้ใช้ที่ดินที่ได้รับจากรัฐไปใช้เป็นหลักประกันการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการประกอบอาชีพ

ตัวชี้วัด : ๑) มีการปรับปรุงนโยบายการสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชนผ่านคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

๒) มีการปรับปรุงหรือยกร่างระเบียบ กฎกระทรวง หรือกฎหมายที่จำเป็นต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน

๓) มีการปรับปรุงกลไกที่จะทำหน้าที่ประเมินราคาที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน การจัดระบบแลกเปลี่ยน ซื้อที่คืนโดยรัฐ การทดแทนค่าที่ดิน การตรวจสอบ การปรับปรุงหนี้สินโดยใช้ที่ดินเป็นหลักทรัพย์ การตกทอดทางมรดก ฯลฯ

๔) เกษตรกรและคนยากจนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากรัฐสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้โดยใช้เอกสารสิทธิค้ำประกัน

๙.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๑๓ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๑๒ โครงการ (ร้อยละ ๙๒.๓) และดำเนินการล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๗.๗)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าภาพรวมของการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๒

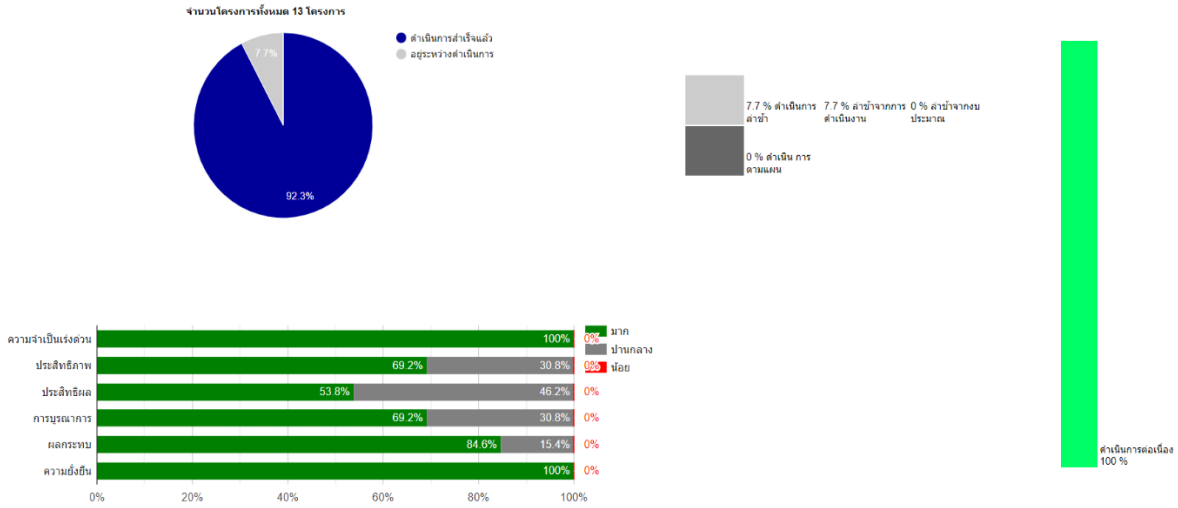

ภาพที่ ๖๒ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมมีผลการดำเนินงานที่ดี โดยในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ – ๕ มีการดำเนินงานในสถานะที่ดี โดยผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมายดี แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มขึ้น แต่มีความเสี่ยงในการส่งเงินออมให้มีความสม่ำเสมอ จึงทำให้ผลการดำเนินงานอาจไม่สามารถส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวในการส่งเสริมให้ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น และคนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ กอช. นอกจากนี้มีการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... เสร็จเรียบร้อยแต่ยังไม่สามารถเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา นอกจากนี้ การเข้าถึงสิทธิการทำบัตรประจำตัวคนพิการยังไม่ครอบคลุมกลุ่มคนที่มีความพิการ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้สิทธิในการรับบริการและการช่วยเหลือต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำฐานข้อมูลคนพิการและการเชื่อมโยงข้อมูลคนพิการยังไม่เป็นแบบเวลาจริง (Real-time) การจัดทำฐานข้อมูลทางสังคมในระดับตำบลที่มีข้อมูลไม่ครอบคลุมทั้งด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน ที่จะทำให้พื้นที่ได้มีข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการดำเนินการ

อย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการนำข้อมูลไปใช้ เป็นต้น เพื่อให้ตำบลรู้ตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองและจัดการกันเองได้ โดยให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่องทันสมัย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้โดยสะดวก นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ซึ่งหน่วยงานรัฐประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน หลักการและเหตุผลของกระบวนการจัดการตนเอง เพื่อให้เกิดชุมชน/ตำบลเข้มแข็ง ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน หลักการและเหตุผลของกระบวนการจัดการตนเอง เพื่อให้เกิดชุมชน/ตำบลเข้มแข็ง การขาดความเข้าใจที่ชัดเจนและไม่มีแนวทางการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม จะส่งผลให้ประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในระยะยาว และประสิทธิผลการบูรณาการ/การมีส่วนร่วมและผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับต่ำ

ดังนั้น จึงควรนำกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศมาขับเคลื่อนต่อตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จะทำให้หน่วยงาน/องค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมอย่างต่อเนื่องและให้ผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน

๙.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๙๐.๕๖ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง มากที่สุด ร้อยละ ๙๓.๓๔ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นที่ ๔ การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเองน้อยที่สุด ร้อยละ ๘๖.๖๖

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านสังคม ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๘.๓๔

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาส ในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๑.๑๒

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๓.๓๔

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๖.๖๖

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๓.๓๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๓

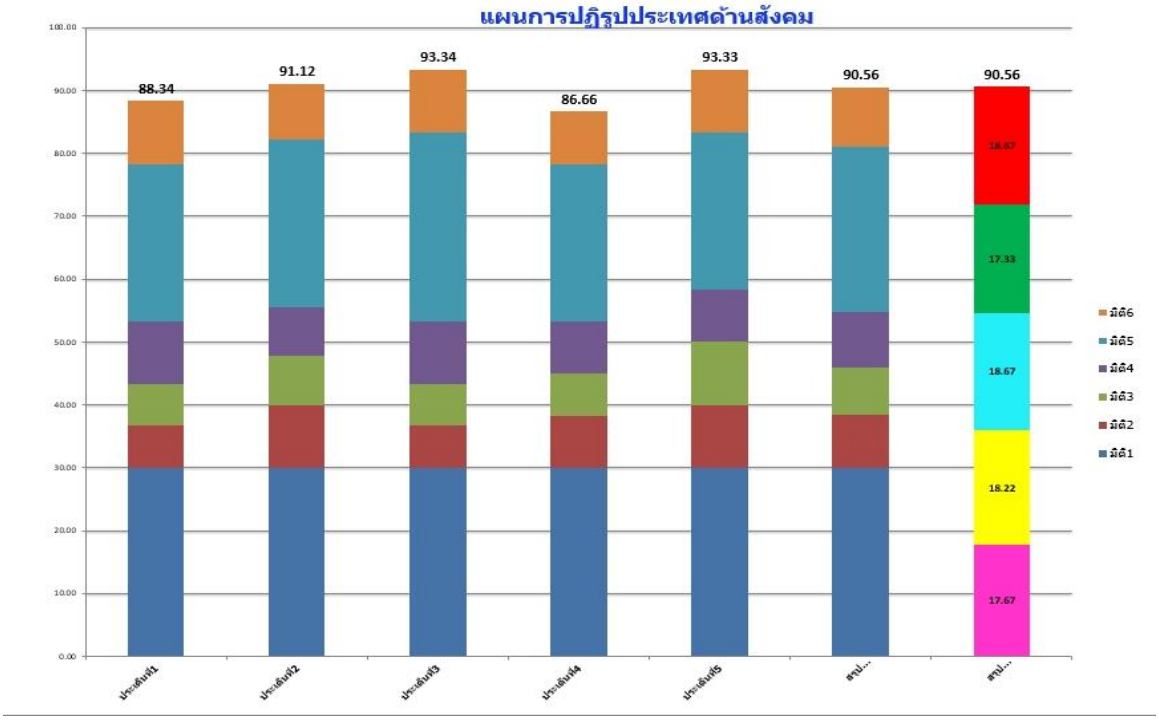

ภาพที่ ๖๓ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๕
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕๕
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๔๓
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๖

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๔

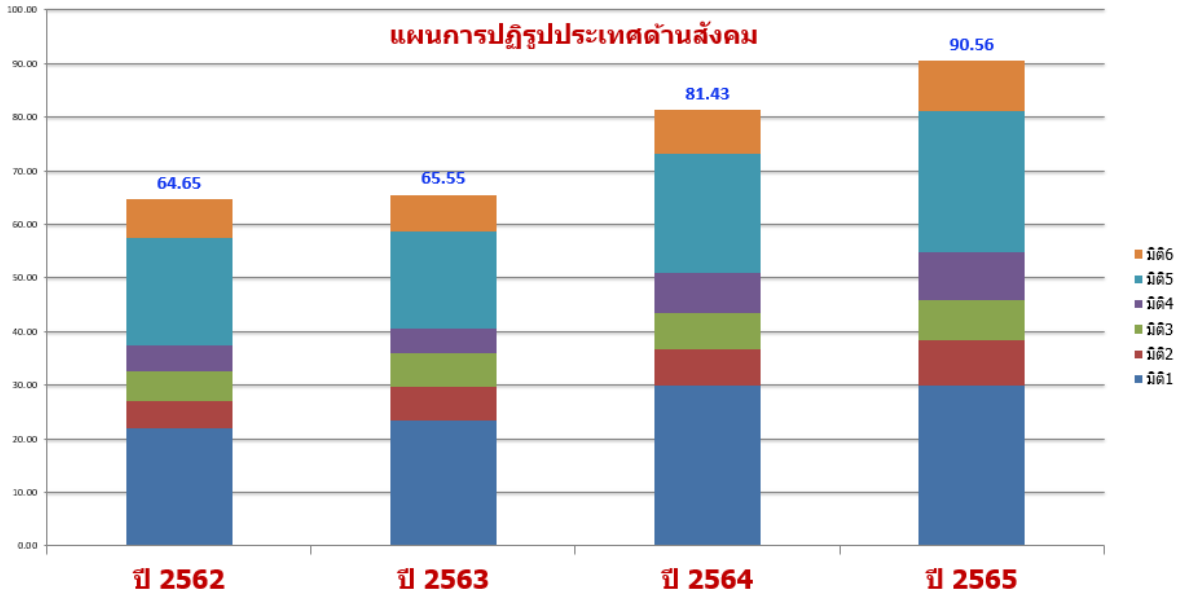

ภาพที่ ๖๔ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ในระยะเริ่มแรก ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นช่วงที่ได้เริ่มดำเนินการจึงอยู่ในช่วงของการศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของหน่วยงานให้สอดคล้องตามแผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ หน่วยงานได้ดำเนินงานตามโครงการที่ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ จึงส่งผลให้ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ลดลง ประกอบกับเมื่อสถานการณ์ทุเลาลง จึงทำให้การดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่งผลดีขึ้น

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ ผ่านกระบวนการการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ และการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล

๒. การขับเคลื่อนงานโดยเชื่อมโยงกับกลไกคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณการ (กบจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หากประเด็นงานใดที่เกี่ยวข้องกับภารกิจระดับพื้นที่ควรมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ในการกำกับ บูรณาการ และประสานงานในการดำเนินการต่อการทำหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปฏิรูป ตลอดจนกระบวนการในการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ได้อย่างดี

๓. สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในจังหวัดเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของและการเข้ามามีส่วนร่วมในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลงานที่สำคัญที่รัฐบาลสามารถแถลงต่อสาธารณชนได้ว่าประชาชนได้ประโยชน์อะไรจากการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศนี้

๔. ในบางกิจกรรมได้ดำเนินการสำเร็จตามแผนกิจกรรม แต่เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมบรรลุตามเป้าหมายและมีความยั่งยืน จึงควรมีการพิจารณาติดตาม เร่งรัดและขยายผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เช่น การเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย และการติดตามการตราร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ การขยายผลกิจกรรมที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว เป็นต้น เพื่อเท่าทันต่อสถานการณ์ของสังคมและประโยชน์ของประชาชน

๕. ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชน/ตำบลในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้แก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยให้เชื่อมโยงกับระบบ One Plan และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และบริบทของสังคมแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖. ควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ สสส. ในรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) ให้ครบทุกตำบล ซึ่งระบบข้อมูลดังกล่าวเป็นการจัดทำข้อมูลตำบลโดยตำบลเพื่อตำบล ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการนำข้อมูลไปใช้ เป็นต้น เพื่อให้ตำบลรู้ตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองและจัดการกันเองได้ โดยให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่องทันสมัย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้โดยสะดวก และควรบูรณาการฐานข้อมูลดังกล่าวกับฐานข้อมูลกลางของประเทศ เช่น TPMAP และ Thai QM เป็นต้น เพื่อให้มีฐานข้อมูลในการพัฒนาประเทศและชุมชนตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่และบริบทของพื้นที่ได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลดังกล่าว และมีความเชื่อมโยงกับ One Plan

๗. การให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนประกอบด้วย จตุพลัง ได้แก่ ท้องที่ ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม/ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐในส่วนภูมิภาค/หน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยจตุพลังควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ระดับตำบลในลักษณะแผนเดียว ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันและใช้ทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ในชุมชนที่หน่วยงานรัฐไม่สามารถเข้าถึงการให้บริการสวัสดิการสังคมได้อย่างทั่วถึง กลไกในระดับชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะสนับสนุนภาครัฐดูแล พัฒนา และให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เป็นหนึ่งในกลไกระดับพื้นที่ที่มีคุณภาพ จึงควรใช้กลไกดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในชุมชน หรือการขยายผลวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีวัตถุประสงค์การให้บริการทางสังคม

๙. การส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนของทุกภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานตามแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ ในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการทำงานที่เข้มแข็งในทุกด้านให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและการบรรลุเป้าหมายของแผน

๑๐. ส่งเสริมให้กลุ่มคนที่มีความพิการแต่ไม่เข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขตามคำนิยาม “คนพิการ” ได้เข้าถึงสิทธิการทำบัตรประจำตัวคนพิการ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้สิทธิในการรับบริการและการช่วยเหลือต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

๑๑. ส่งเสริมให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และมีการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๑๒. ผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ทั้งนี้ ไม่ควรนำร่างกฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ มาผนวกรวมกับกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน

๑๓. การเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

๙.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

๑. หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินกิจกรรมโครงการดังกล่าวข้างต้นอย่างต่อเนื่อง ขยายผลกิจกรรมที่ดำเนินการสำเร็จ พิจารณาดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศและต่างประเทศ สถานะการเงินการคลังของประเทศเป็นสำคัญ

๒. การปฏิรูปการจัดการตำบลเข้มแข็งด้วยการสนับสนุนให้กลไกจตุพลังในพื้นที่ ได้แก่ ท้องที่ ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม/ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐในส่วนภูมิภาค/หน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน สามารถจัดการการพัฒนาชุมชนได้เอง โดยหน่วยงานภายนอกบูรณาการสนับสนุนทรัพยากรและการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม) ในพื้นที่ระดับตำบลในลักษณะแผนเดียว เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและใช้ทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการทำงานแบบบูรณาการและการทำงานในลักษณะหุ้นส่วน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

๓. การพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ ผ่านการเชื่อมโยงกับกลไกคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณการ (กบจ.) คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) และคณะกรรมการหมู่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน

๔. ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้แก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนและบริบทพื้นที่ ซึ่งฐานข้อมูลในระดับตำบลและอำเภอที่ดีต้องประกอบไปด้วยจุดแข็งและจุดอ่อนของพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การใช้ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) เป็นตัวตั้ง ควบคู่กับกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความเป็นปัจจุบัน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ในระบบ One Plan ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง สำหรับการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมายทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานตามแผนงบประมาณและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ

๖. ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการทำงานที่เข้มแข็งในทุกด้านให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและการบรรลุเป้าหมายของแผน

ทั้งนี้ การนำกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศมาขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จะทำให้หน่วยงาน/องค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมอย่างต่อเนื่องและให้ผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนต่อไป

๙.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

๑. การพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ผ่านกระบวนการการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ และการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล

๒. การขับเคลื่อนงานโดยเชื่อมโยงกับกลไกคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

หากประเด็นงานใดที่เกี่ยวข้องกับภารกิจระดับพื้นที่ ควรมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ในการกำกับ บูรณาการ และประสานงานในการดำเนินการต่อการทำหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปฏิรูป ตลอดจนกระบวนการในการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ได้อย่างดี

๓. สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในจังหวัดเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ และการเข้ามามีส่วนร่วมในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลงานที่สำคัญที่รัฐบาลสามารถแถลงต่อสาธารณชนได้ว่าประชาชนได้ประโยชน์อะไรจากการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศนี้

๔. ในบางกิจกรรมได้ดำเนินการสำเร็จตามแผนกิจกรรม แต่เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมบรรลุตามเป้าหมายและมีความยั่งยืน จึงควรมีการพิจารณาติดตามเร่งรัด และขยายผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เช่น การเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย และการติดตามการตราร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ การขยายผลกิจกรรมที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว เป็นต้น เพื่อเท่าทันต่อสถานการณ์ของสังคมและประโยชน์ของประชาชน

๕. ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชน/ตำบลในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้แก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยให้เชื่อมโยงกับระบบ One Plan และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และบริบทของสังคมแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖. ควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ สสส. ในรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) ให้ครบทุกตำบล ซึ่งระบบข้อมูลดังกล่าวเป็นการจัดทำข้อมูลตำบล โดยตำบล เพื่อตำบล ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการนำใช้ข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้ตำบลรู้ตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองและจัดการกันเองได้ โดยให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่องทันสมัย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้โดยสะดวก และควรบูรณาการฐานข้อมูลดังกล่าวกับฐานข้อมูลกลาง

ของประเทศ เช่น TPMAP และ Thai QM เป็นต้น เพื่อให้มีฐานข้อมูลในการพัฒนาประเทศและชุมชนตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่และบริบทของพื้นที่ได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลดังกล่าว และมีความเชื่อมโยงกับ One Plan

๗. การให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนประกอบด้วยจตุพลัง ได้แก่ ท้องที่ ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม/ภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐในส่วนภูมิภาค/หน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยจตุพลังควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ระดับตำบลในลักษณะแผนเดียว ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และใช้ทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ในชุมชนที่หน่วยงานรัฐไม่สามารถเข้าถึงการให้บริการสวัสดิการสังคมได้อย่างทั่วถึง กลไกในระดับชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะสนับสนุนภาครัฐดูแล พัฒนา และให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เป็นหนึ่งในกลไกระดับพื้นที่ที่มีคุณภาพ จึงควรใช้กลไกดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในชุมชน หรือการขยายผลวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีวัตถุประสงค์การให้บริการทางสังคม

๙. การส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนของทุกภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานตามแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ ในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการทำงานที่เข้มแข็งในทุกด้านให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและการบรรลุเป้าหมายของแผน

๑๐. การนำหลักการของร่างพระราชบัญญัติการยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย พ.ศ. .... มาเป็นกลไกดำเนินงานร่วมกับภาคประชาสังคม ซึ่งปัจจุบัน มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. อยู่ในระหว่างการรับฟังความคิดเห็นร่าง พ.ร.บ.ฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย ๓ หมวด คือ หมวด ๑ การบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนวาระสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ หมวด ๑ การบริหารราชการรูปแบบพิเศษ และหมวด ๓ การบริหารงานแบบเครือข่ายกับภาคเอกชนและประชาสังคม

โดยในหมวด ๓ การบริหารงานแบบเครือข่ายกับภาคเอกชนและประชาสังคม มีการกำหนดให้ภาครัฐปรับบทบาทภารกิจ และเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในงานบริการภาครัฐมากขึ้นช่วยแก้ปัญหาสังคม และสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดไว้ ๔ รูปแบบ

รูปแบบที่ ๑ - ภาครัฐกับภาคประชาสังคม ทำงานร่วมกัน โดยเป็นการสร้างความร่วมมือในรูปแบบการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน โดยภาครัฐสามารถระบุเลือกภาคประชาสังคมได้ หรือภาคประชาสังคมจะเสนอตัวเข้ามาดำเนินการเองก็ได้

รูปแบบที่ ๒ - ภาครัฐอุดหนุนงบประมาณหรือทรัพยากรให้ภาคประชาสังคมในการจัดทำบริการสาธารณะภาครัฐ ได้แก่ มูลนิธิสมาคมที่ไม่แสวงหาผลกำไรวิสาหกิจเพื่อสังคม (social enterprise) ทั้งนี้ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

รูปแบบที่ ๓ - ภาครัฐโอนงานให้ภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมทำแทน ลักษณะงานจะต้องมีรายได้หรือมีผลประโยชน์ตอบแทนจากการดำเนิน โดยกำหนดให้สามารถออกพระราชกฤษฎีกามายกเว้นกฎหมาย ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินการได้

รูปแบบที่ ๔ – เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมแข่งขันกับภาครัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการ และราคาในต้นทุนที่เท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

ทั้งนี้ การบริการที่จะถ่ายโอน ประกอบด้วย (๑) บริการของรัฐที่ล่าช้า ขาดเทคโนโลยี ไม่มีใจรักในการให้บริการ และให้บริการเฉพาะเวลาราชการ (๒) การให้บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (๓) การดูแลช่วยเหลือสังคม ดูแลฟื้นฟูเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ การพัฒนาฝีมือแรงงาน

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสังคม

๑๐) แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน มีประเด็น/กิจกรรมปฏิรูป มีจำนวน ๑๕ ประเด็น/กิจกรรม ติดตามโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๕๔ โครงการ/กิจกรรม จากจำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ๕๔ โครงการ/กิจกรรม

- แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ติดตามกิจกรรมปฏิรูปจำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป มีจำนวน ๑๔ โครงการ/กิจกรรม

- แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) ติดตามประเด็นปฏิรูป จำนวน ๑๐ ประเด็นปฏิรูป มีจำนวนกิจกรรมทั้งหมด ๑๗ ประเด็นปฏิรูป เลือกติดตามกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๐ ประเด็นปฏิรูป (เนื่องจากประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ และประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ ปรับเปลี่ยนเป็นกิจกรรมปฏิรูปตามแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)) จำนวน ๔๐ โครงการ/กิจกรรม

๑๐.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๑) บทนำ

สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากปัจจัยสำคัญ อาทิ การพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในทุกสาขา ผลกระทบของกระแส Climate Change ที่ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องมุ่งไปสู่เศรษฐกิจและสังคมสีเขียว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีชนชั้นกลางและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และการเติบโตของเมืองที่ทำให้ใช้ชีวิตแบบสังคมเมืองมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ภาคธุรกิจต้องเผชิญกับการแข่งขันมากขึ้น ต้องปรับตัวทั้งในด้านการผลิตสินค้าและการให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปผลกระทบดังกล่าว ขยายวงกว้างกระทบทุกภาคเศรษฐกิจและสังคม ภาคพลังงานทั่วโลกก็ได้รับผลกระทบจากปัจจัยดังกล่าวเช่นกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคพลังงานของไทยต้องปรับตัวในการดำเนินการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อันจะส่งผลให้เกิดปัญหาและข้อจำกัดด้านความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งควรพิจารณาคลี่คลายปัญหาโดยเร็ว และต้องเตรียมความพร้อมระบบพลังงานของประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่ปฏิรูปวิธีการทำการจัดทำแผนบริหารจัดการพลังงานของประเทศ ปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ (Power Development Plan: PDP) ที่ต้องนำปัจจัยด้านการพัฒนาเทคโนโลยี การสนับสนุนพลังงานทดแทน การอนุรักษ์พลังงาน และแนวทางการพัฒนาโครงสร้างกิจการไฟฟ้าในอนาคต มาร่วมพิจารณาตั้งแต่การจัดทำแผน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานระบบไฟฟ้าของประเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เห็นควรนำปิโตรเลียมและปิโตรเคมีมาใช้ในการสร้างความมั่นคงทางพลังงานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทยในระยะยาวด้วย

๒) เป้าหมาย

ระยะสั้น มุ่งเน้นการปรับปรุงการบริหารจัดการพลังงาน สร้างแผนจัดหาที่ได้รับการยอมรับ ส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และกำหนดทิศทางการพัฒนาและการลงทุนเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยสร้างศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service ด้านกิจการโรงไฟฟ้าที่แท้จริง และการสร้างศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ให้รัฐบาลรับแผนการจัดหาพลังงานใหม่ทั้งไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน ศึกษาแนวทางปรับโครงสร้างบริหารกิจการไฟฟ้า และส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน ศึกษาโอกาสพัฒนาเป็น Regional LNG Trading Hub และศึกษาการริเริ่มการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศจากปิโตรเคมี

ระยะปานกลาง การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล โดยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานตามแผนการจัดหาที่ปรับปรุงใหม่ กระตุ้นการลงทุนด้านพลังงาน และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีแนวทางการเสนอพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าที่ประชาชนเสนอเองเป็นครั้งแรก มีโรงไฟฟ้า สายส่ง ระบบท่อตามแผนลงทุนและจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน เกิดการเริ่มสร้างฐานลงทุนใหม่จากปิโตรเคมี ระยะที่ ๔ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทนมีการขยายตัวภายในประเทศตามเป้าหมายของคณะกรรมการระดับประเทศ ลดการผูกขาด สร้างการแข่งขันในทุกกิจการพลังงาน ประชาชนเข้าถึงการใช้พลังงานในราคาที่เป็นธรรมได้รับคุณภาพและการบริการที่ดีขึ้น จัดทำกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓) ผลอันพึงประสงค์

(๑) กิจการพลังงานมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมมากขึ้น ภายใต้กลไกตลาดที่เหมาะสม

(๒) พลังงานของประเทศมีความมั่นคง ปริมาณเพียงพอ ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และได้รับการบริการที่มีคุณภาพ ในระดับราคาที่เป็นธรรม

(๓) หน่วยงานภาครัฐมีการใช้พลังงานอย่างรับผิดชอบ ประหยัด คุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการใช้พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔) มีข้อมูลและรายงานสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์และสื่อสารด้านพลังงานเพียงพอที่จะสนับสนุนการวางแผนและเตรียมความพร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐาน และเพื่อสนับสนุนการเติบโตของพลังงานทางเลือก รวมทั้งเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องกับประชาชน

๔) เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	
		ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑) ยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านพลังงานของประเทศ	อันดับโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน Energy infrastructure (International Institute for Management Development: IMD)	อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด	อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด
	ค่าความเข้มข้นการใช้พลังงาน (Energy intensity) (พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท)	๗.๕๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท	๗.๔๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท

๑๐.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๕๔ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โครงการอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) และอยู่ในระหว่างดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๑๒.๕) อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๒๐ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) และอยู่ในระหว่างดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๑๕ โครงการ (ร้อยละ ๓๗.๕)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าภาพรวมของการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๕ – ๖๖

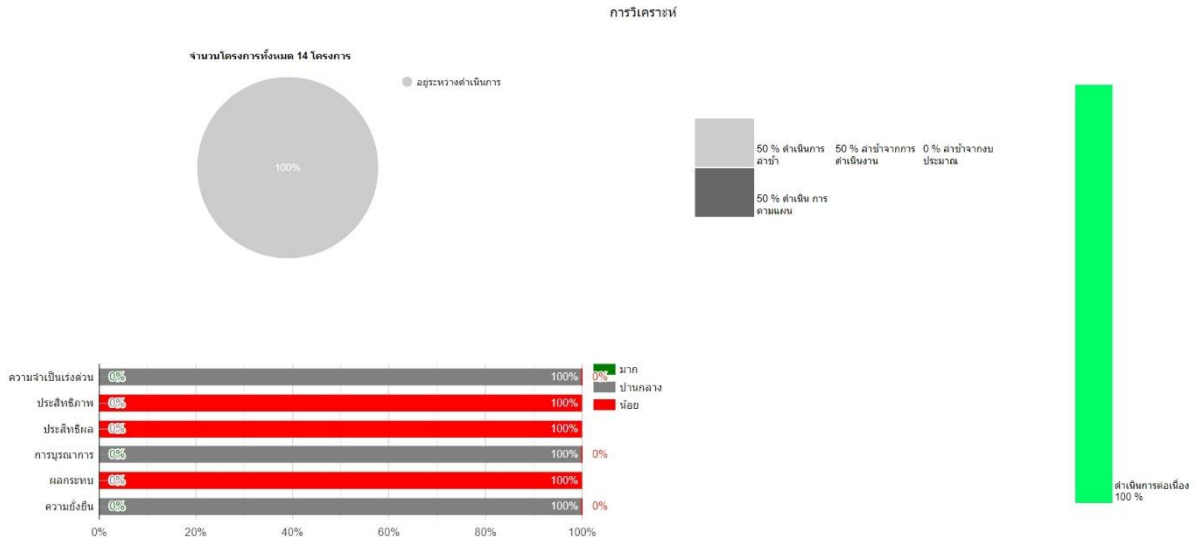

ภาพที่ ๖๕ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕

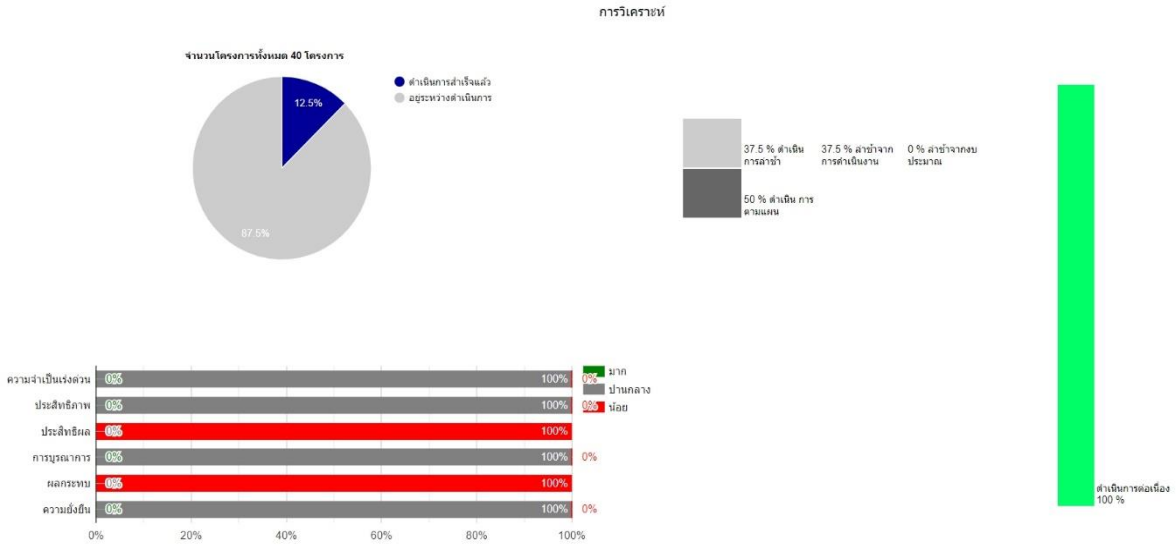

ภาพที่ ๖๖ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** ในปัจจุบันศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ยังอยู่ระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด มีการปรับปรุงกระบวนการยื่นขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยให้ยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานแบบดิจิทัล (FICs Digital Submission) ของกระทรวงอุตสาหกรรม และมีการจัดทำระบบ Biz portal เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลให้ธุรกิจติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ณ จุดเดียว **ในส่วนข้อเสนอแนะ คือ** การอนุมัติอนุญาตแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) มีเจตนารมณ์ให้สำนักงาน กกพ. มีอำนาจออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า (รง.๔) เพื่อให้ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้าเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในมิติต่าง ๆ เช่น การปรับปรุง Licensing Scheme ด้านบุคลากร หรือการออกกฎหมายลำดับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อรองรับการอนุมัติอนุญาตแบบเบ็ดเสร็จ One Stop Service แล้วเสร็จ ดังนั้น สำนักงาน กกพ. เป็นหน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบการปรับปรุงการอนุมัติอนุญาตแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (OSS) ในระยะต่อไปควรดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรผลักดันการจัดตั้ง OSS และนำเสนอปัญหาการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เกี่ยวกับการยกเลิกโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า (โรงงานลำดับที่ ๘๘) ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการจัดทำ MOU หรือกำหนดแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

๒) ควรผลักดันการยกเลิกใบอนุญาตให้ผลิตพลังงานควบคุม (พค.๒) เพื่อให้พลังงานไฟฟ้าซึ่งมีขนาดการผลิตรวมของแต่ละแหล่งผลิตตั้งแต่ ๒๐๐ กิโลโวลต์แอมแปร์ขึ้นไป เป็นพลังงานควบคุม โดยไม่ใช้บังคับกับการประกอบกิจการพลังงานที่ต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องมีการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน ซึ่งจะทำให้การประกอบกิจการพลังงานดังกล่าวไม่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ผลิตพลังงานควบคุม ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลา ความซ้ำซ้อนและขั้นตอนที่ไม่จำเป็นของการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ) ได้ปรับแก้เหตุผลประกอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. .... ตามที่มติที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองกฎหมายกระทรวงพลังงานเรียบร้อยแล้ว และได้ขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานลงนามหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบหลักการ

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (ศพช.) เป็นหน่วยงานภายใต้ สนพ. โดยมีฐานะเทียบเท่ากองและดำเนินงานในลักษณะกองเงา รวมทั้งได้มีคำสั่งมอบหมายให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ใน ศพช. เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน มีการจัดตั้งกลไก/ระบบกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร และเครือข่าย เพื่อการสื่อสารข้อเท็จจริง มีการทบทวนกฎระเบียบและข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนและเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อรองรับการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการขับเคลื่อนแผนพลังงานของประเทศไทย และมีการลงนาม MOU ว่าด้วยโครงการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลพลังงานในหน่วยงานต่าง ๆ **โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้**

MS1 มีศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติภายใต้กระทรวงพลังงาน เจตนารมณ์ของการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ คือ การนำเสนอข้อมูลด้านพลังงานที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน และลดปัญหาความขัดแย้งของสังคมและประชาชนที่มีต่อการนำเสนอข้อมูลและต่อหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น หน่วยงานเกี่ยวข้องและกระทรวงพลังงานต้องนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ตรวจสอบได้ เป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความน่าเชื่อถือของข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบตามสถานการณ์พลังงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง จึงจะถือว่าเกิดผลสัมฤทธิ์การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศฯ อย่างแท้จริง

MS2 มีข้อมูลและสารสนเทศด้านพลังงานที่มีมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน ปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายศูนย์สารสนเทศฯ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ อันส่งผลต่อการพัฒนาศูนย์สารสนเทศฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สนพ. กระทรวงพลังงาน จึงควรเร่งกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้นและระยะยาว โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลด้านพลังงานมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาสารสนเทศด้านพลังงานต่อไป

MS3 มีการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ ข้อมูลที่ต้องเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายใน หากเป็นข้อมูลที่กระทบต่อความมั่นคง มีความอ่อนไหวหรือไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สนพ. กระทรวงพลังงาน ควรพิจารณาวิธีการจัดเก็บการเข้าถึงข้อมูลหรือการเชื่อมโยงข้อมูลและจัดทำชุดข้อมูลอย่างรอบคอบ หรือจำกัดบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้เข้าถึงข้อมูลดังกล่าวเท่าที่จำเป็น เพื่อเร่งเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนต่อไป

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย มีความคืบหน้า คือ** พพ. ได้จัดทำ “ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมมาตรการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน สำหรับหน่วยงานของรัฐ โดยรูปแบบธุรกิจบริษัทจัดการพลังงาน พ.ศ. ....” อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงให้สอดคล้องกับการจัดทำหลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป **โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้**

๑) กระทรวงพลังงาน โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ควรเร่งรัดเสนอหลักการและแนวทางการดำเนินงานของธุรกิจบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยเร็ว เพื่อที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (สำนักงบประมาณ, กรมบัญชีกลาง) จะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินการ ESCO ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปฯ ต่อไป ซึ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) เป้าหมายย่อยที่ ๑.๒ (MS 1.2) กำหนดให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๔

๒) สำนักงบประมาณ ควรเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายประกอบการพิจารณางบประมาณรายจ่ายที่เบิกจ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ใช้สอย วัสดุและค่าสาธารณูปโภค (ธันวาคม ๒๕๖๒) โดยพิจารณากำหนดเพิ่ม“หมวด” สำหรับค่าบริการจัดการพลังงานขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินการ ESCO สำหรับหน่วยงานภาครัฐสามารถขอจัดตั้งงบประมาณได้ตามกฎหมาย

๓) การดำเนินการ ESCO ด้วยรูปแบบการติดตั้ง Solar Rooftop หากมีกำลังการผลิตมากกว่า ๑ เมกะวัตต์ อาจต้องพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นของผังเมือง ตามกฎหมายผังเมืองด้วย ดังนั้น เพื่อไม่ให้มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ESCO ในอนาคต พพ. ควรหารือกับกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อให้ได้ข้อยุติ และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๔) การดำเนินการ ESCO สำหรับหน่วยงานภาครัฐเป็นการดำเนินการในรูปแบบให้ภาคเอกชนลงทุนเองทั้งหมดในอาคารของรัฐ จึงมีประเด็นว่าอาจเข้าข่ายต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติร่วมทุนฯ หรือไม่ ดังนั้น พพ. ควรหารือกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อยุติในเรื่องดังกล่าวให้มีความชัดเจน

๕) พพ. ควรกำหนดหลักเกณฑ์/รูปแบบการตรวจวัดและพิสูจน์ผลค่าพลังงานที่เป็นมาตรฐานสากล (มาตรฐาน IPMVP) เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม น่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ โดยกำหนดไว้ใน TOR ให้มีความชัดเจน โดยสมควรพิจารณาหารือร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินการ ESCO

๖) กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและ BOI ควรส่งเสริมสนับสนุนมาตรการ ESCO อย่างเป็นรูปธรรม และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบโดยทั่วไป

๗) พพ. ควรกำหนดรูปแบบสัญญาพลังงานสำหรับการดำเนินการ ESCO สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความชัดเจน และหากเป็นการดำเนินการตามสัญญาพลังงานรูปแบบที่ ๓ การประกันค่าพลังงาน (Guaranteed Rebate, Chauffage) ซึ่งต้องดำเนินการในลักษณะการติดตั้ง Solar Rooftop กรณีดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อแผนพลังงานชาติ ดังนั้น พพ. ควรคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

๘) พพ. ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการเสนอหลักการ ESCO ต่อ ครม. ให้ชัดเจน และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้แล้วเสร็จสอดคล้องกับปีงบประมาณ เพื่อที่หน่วยงานภาครัฐจะสามารถจัดทำคำขอตั้งงบประมาณได้อย่างทันท่วงที

๙) พพ. ควรเร่งศึกษาข้อดีข้อเสียของการให้ ๓ การไฟฟ้า เข้ามาเป็นบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) และคำนึงถึงวิธีการคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายของพนักงานบริษัทจัดการพลังงาน เพื่อขยายผลให้ภาคเอกชนเข้ามาเป็นบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐต่อไป

๑๐) การเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศ และหลอดไฟเดิมตามโครงการนำร่อง ESCO ควรมีการพิจารณานำเครื่องปรับอากาศ และหลอดไฟเดิมที่ยังสามารถใช้งานได้ไปบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๑) การดำเนินโครงการนำร่อง ESCO ควรมีการออกนโยบายสินทรัพย์ทั้งหมดตั้งแต่การประเมินก่อนการติดตั้ง การติดตั้ง การบริหารจัดการ ตลอดจนการโอนทรัพย์ภายหลังสิ้นสุดสัญญา

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve)

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย มีความคืบหน้า คือ** มีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกับการเกษตรเพื่ออนาคตประเทศ โดยแบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์เป้าหมายใหม่ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี (Petro Chemicals) ผลิตภัณฑ์เคมีเสริม (Auxiliary Chemicals) และผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Bio-Based Products) รวมทั้งมีการยกร่างแผนการลงทุนและมาตรการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาปิโตรเคมี ระยะที่ ๔ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประสานงานกับภาคเอกชนเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการลงทุนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก **โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้**

๑) ภาครัฐต้องมีความชัดเจนในนโยบายว่าภาครัฐจะใช้วิธีการคัดเลือกโครงการใดที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุนโดยใช้เกณฑ์การปล่อยมลพิษที่น้อยหรือจะเลือกการลดมาตรฐานควบคุมการปล่อยมลพิษ ซึ่งเห็นว่ามาตรการของภาครัฐยังไม่มีความชัดเจน ส่งผลต่อความคืบหน้าในการดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๔ ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าก็ไม่สามารถประเมินในเกณฑ์ได้

๒) วัตถุดิบที่ใช้ในการเป็นสารตั้งต้นจะใช้ทั้งก๊าซธรรมชาติและแนฟทา โดยพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างไทยกัมพูชา จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดหาวัตถุดิบในการผลิตอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๔

๓) ภาครัฐควรเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๔ สามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง)

๔) ควรเร่งกำหนดกรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ ๔ ในพื้นที่ที่มีศักยภาพและสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อื่นที่มีศักยภาพตามผลการศึกษาเพื่อสื่อสารถึงเหตุผลในการเลือกพื้นที่มาดำเนินงาน สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการ เช่น ได้รับการบริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า หรือการสร้างงานในพื้นที่ เป็นต้น

๕) กรณีของการบริหารจัดการวัตถุดิบที่จะนำมาใช้งานในการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๔ โดยวัสดุชีวภาพจากผลผลิตทางการเกษตรจะเข้ามามีบทบาทสำคัญ ดังนั้นกระทรวงพลังงานควรพิจารณาต้นทุนราคาผลผลิตทางการเกษตรที่นำมาเป็นต้นทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เพราะหากราคาผันผวนสูงกว่าเชื้อเพลิงจากปิโตรเลียมเหมือนกับราคาเชื้อเพลิงชีวภาพ ก็จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตปิโตรเคมีสูงตามไปด้วย สินค้าที่ผลิตก็จะไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน

<u>เป้าหมายย่อยที่ ๑ (MS1) ปรับปรุงแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ ๒๐๒๒</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ร่วมกับ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำร่างแผนกรณีต่างเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด **ในส่วนข้อเสนอแนะ คือ** ขั้นตอนการจัดทำค่าพยากรณ์จะต้องพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ นโยบาย การลดการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ ฯลฯ เป็นการท้าทายในการคำนวณ จึงใช้เวลาในการดำเนินการนานส่งผลให้ร่างแผน PDP 2022 ไม่เสร็จตามกำหนดในแผน จึงควรเร่งรัดการจัดทำแผน PDP ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

<u>เป้าหมายย่อยที่ ๒ (MS2) ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันและปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** การจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้าในระยะทดลอง-นำร่อง ใน EEC และ Virtual PPA เป็นส่วนหนึ่งของแผนการปรับปรุงโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน และเตรียมความพร้อมรองรับนโยบายภาครัฐในการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและเปิดให้มีการซื้อขายไฟฟ้าอย่างเสรี ภายใต้โครงการ ERC Sandbox **ในส่วนมีข้อเสนอแนะ คือ** แนวโน้มการพัฒนาและสถานการณ์ทางด้านพลังงานของโลก รวมทั้งพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ไฟฟ้ามาเป็นร่างแผน PDP 2022 ที่เปลี่ยนแปลงไปมีอิทธิพลต่อแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกิจการไฟฟ้าที่เปลี่ยนแปลงไป

<u>เป้าหมายย่อยที่ ๓ (MS3) ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในธุรกิจก๊าซธรรมชาติ</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานน้อย มีความคืบหน้า คือ** ดำเนินการจัดทำแนวทางการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Regional LNG Hub ให้รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางพลังงานและส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในกิจการก๊าซธรรมชาติและศึกษาความเหมาะสมในการสำรองก๊าซธรรมชาติของประเทศไทย และกำหนดรูปแบบการสำรองที่เหมาะสมกับประเทศไทย ให้รองรับนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันในกิจการก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Regional LNG Hub **โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้**

<u>เป้าหมายย่อยที่ ๓.๑</u> การกำหนดโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานของประเทศ ควรมีการกำหนดแผนในภาพรวมทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนที่มีความสนใจและมีศักยภาพในการดำเนินการสามารถยื่นข้อเสนอต่อรัฐเพื่อเข้าร่วมลงทุนในรูปแบบ PPP เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ภาครัฐในการเปิดให้เข้าใช้งาน

เป้าหมายย่อยที่ ๓.๒

๑) การเปลี่ยนผ่านจากผู้รับสัมปทานรายเดิมไปสู่ผู้รับสัญญารายใหม่ในระบบแบ่งปันผลผลิต ควรมีการเร่งดำเนินการศึกษาต้นแบบทางเศรษฐศาสตร์ในการพิจารณาใช้สิทธิรัฐร่วมลงทุนเพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งปิโตรเลียม ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมในการร่วมพัฒนาแหล่งพื้นที่อ้างสิทธิไหล่ทวีปทับซ้อน - ไทยกัมพูชา รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแหล่งปิโตรเลียมอื่น ๆ ที่ใกล้สิ้นสุดระยะเวลาสัมปทาน

๒) ควรพิจารณานำบทเรียนที่เกิดขึ้นในช่วงที่สถานการณ์ราคาพลังงานมีความผันผวนมาปรับใช้กับการบริหารจัดการด้านพลังงานให้มีความมั่นคง และจัดหาได้เพียงพอต่อความต้องการใช้งานของประเทศ ตลอดจนการเจรจาทางการค้าควรให้มีความยืดหยุ่นกับคู่สัญญาเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนข้อสัญญา โดยยึดตามสถานการณ์ด้านพลังงานที่เป็นจริง

เป้าหมายย่อยที่ ๓.๓

การว่าจ้างบริษัททำการศึกษาโครงการต่าง ๆ เพื่อศึกษาข้อดีข้อเสียของโครงการและประเมินศักยภาพ เพื่อการจัดทำนโยบายต่าง ๆ หน่วยงานรัฐผู้เป็นรับผิดชอบหลักจำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินงานด้วยเช่นกัน โดยไม่ใช้เพียงข้อมูลจากบริษัทที่ปรึกษาในการวิเคราะห์ประเมินผลการจัดทำโครงการแต่เพียงอย่างเดียว การจัดทำ TSO Code และ TPA Code มีการกำหนดค่าธรรมเนียมในการเข้าใช้งานโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีการเข้าใช้งานได้อย่างเป็นธรรมหรือไม่ การส่งเสริมให้ผู้นำเข้ารายใหม่ สามารถนำเข้าได้ แต่ยังคงเป็นเพียงการนำเข้าเพื่อนำมาใช้งานในกิจการของตนเองเท่านั้น ยังไม่สามารถนำส่งไปยังกลุ่มลูกค้าภายนอก ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวอาจจะยังไม่ใช่การแข่งขันเสรีที่แท้จริง

๑) การชี้แจงจากหน่วยงานยังขาดข้อมูลเชิงปริมาณ จึงส่งผลให้ไม่สามารถทำการตรวจสอบข้อมูลที่แท้จริงได้ ที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงการติดตามที่ได้รับทราบแนวนโยบายของกรมฯ เท่านั้น แต่ไม่ได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

๒) ในการเปลี่ยนผ่านระหว่างผู้รับสัมปทานรายเดิมกับผู้รับสัญญารายใหม่ กระทรวงพลังงานต้องมีข้อกำหนดและต้องดำเนินการให้มีการประสานงานระหว่างกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ผู้รับสัมปทานรายเดิมกับผู้รับสัญญารายใหม่ ในการเข้าพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น กำลังการผลิตที่ลดลงอย่างมาก ดังที่เกิดขึ้นกับการเปลี่ยนผ่านสัมปทานในแหล่ง G1/61 ที่ผ่านมา

๓) ควรมีการหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งสามฝ่าย ภาครัฐ ผู้รับสัมปทานรายเดิม ผู้รับสัญญารายใหม่ ผ่านคณะกรรมการกลาง หรือการจัดเสวนา เพื่อเป็นการหารือในข้อสรุปร่วมกัน ถอดบทเรียนจากการดำเนินงานที่ผ่านมาปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลให้การผลิตก๊าซลดลงไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาแบ่งปันผลผลิต การดำเนินงานในอนาคตที่จะต้องหามาตรการป้องกัน

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นลักษณะเช่นเดียวกันกับแหล่งเอราวัณ เพื่อป้องกันผลกระทบกรณีความมั่นคงทางพลังงาน

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน

<u>กิจกรรมที่ ๑ การจัดตั้งกองบริหารสัญญา</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย มีความคืบหน้า คือ** กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้ดำเนินการการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามโครงการนำร่องการจัดโครงสร้าง **โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้**

๑) การดำเนินงานในส่วนของปรับบทบาทและโครงสร้างองค์กรด้านพลังงานเพื่อรองรับการปฏิรูป ยังคงเป็นกำหนดโครงสร้างองค์กรเป็นการภายในของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติที่เป็นการจัดตั้งกองภายในขึ้น โดยอยู่ระหว่างการทดลองการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานใหม่ที่จัดตั้งขึ้นควรพิจารณาการบริหารจัดการปิโตรเลียมได้ทั้งสามระบบ ให้แนวทางการดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตลอดจนสามารถบริหารจัดการปิโตรเลียมในสัดส่วนที่เป็นของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์สูงสุด มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน

๒) การพิจารณาใช้สิทธิรัฐร่วมลงทุน เห็นว่ากรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็นหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการดำเนินงานด้านสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ตลอดจนเข้าร่วมมีการลงทุนด้านข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในการดำเนินงานมากกว่าหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ จึงเห็นว่าการใช้สิทธิร่วมลงทุนจากกระทรวงพลังงานโดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน

๓) การเปิดให้ยื่นขอสิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่ได้เปิดให้ขอรับสิทธิเป็นการทั่วไปพร้อมกันทั่วประเทศ อาจส่งผลให้มีการตั้งข้อสงสัยต่อการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวว่าจะเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มหรือบุคคลใดหรือไม่ ประกอบกับการเปิดให้ขอรับสิทธิเป็นการทั่วไปพร้อมกันทั้งประเทศจะเป็นการเพิ่มพื้นที่สำรวจเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านปิโตรเลียมของประเทศ

<u>กิจกรรมที่ ๒ สร้างกติกา (Code of Conduct) เพื่อกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยนโยบาย-กำกับ-ปฏิบัติ</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** ดำเนินการกำหนดขอบเขตภารกิจของหน่วยนโยบาย กำกับ และปฏิบัติ และดำเนินการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกำกับเพื่อไม่ให้เกิดความทับซ้อนกัน **โดยมีข้อเสนอแนะ คือ** กระทรวงพลังงานต้องกำหนด KPI เพื่อติดตามการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยนโยบาย หน่วยกำกับ และหน่วยปฏิบัติ

ของหน่วยงานภายในกระทรวงพลังงานเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกติกา Code of conduct เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านพลังงานมากยิ่งขึ้น

<u>กิจกรรมที่ ๓ ปรับลดระยะเวลาการอนุมัติ/อนุญาต</u>

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** มีการกำหนดขั้นตอนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ในการพิจารณาพื้นที่โรงไฟฟ้าโดยประชาชน และมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ให้หน่วยงานเจ้าภาพหรือหน่วยงานดำเนินโครงการเป็นผู้จัดทำ **โดยมีข้อเสนอแนะ คือ** กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรร่วมหารือเพื่อดำเนินการ ดังนี้ ๑) เร่งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำ SEA EIA EHIA ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ๒) เร่งจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดทำ SEA EIA EHIA เพื่อให้เกิดการยอมรับในทุกภาคส่วน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** ดำเนินการรับสมัครกรรมการภาคประชาสังคม **โดยมีข้อเสนอแนะ คือ** กระทรวงพลังงานควรเร่งรัดการแต่งตั้งกรรมการภาคประชาสังคม และการศึกษา SEA โรงไฟฟ้าถ่านหินภาคใต้ เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบกรณีภาคประชาชนเสนอและมีส่วนร่วม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐเกี่ยวกับการตั้งโรงไฟฟ้าหรือการพัฒนาโครงการลงทุนขนาดใหญ่ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาการต่อต้าน/ความขัดแย้งหรือความไม่ไว้วางใจและไม่เห็นด้วยต่อการดำเนินนโยบายและการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานของประเทศต่อไป

ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย** โดยเฉพาะกิจกรรมที่ ๒ กำหนดพื้นที่สำหรับปลูกไม้โตเร็ว (ระยะแรกพิจารณาพื้นที่ปลูกใกล้โรงไฟฟ้าเดิมที่มีเชื้อเพลิงไม่เพียงพอก่อน) กิจกรรมที่ ๖ กำหนดมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว และกิจกรรมที่ ๗ ออกมาตรการและระเบียบ เพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non-Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm ซึ่งตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (เดิม) กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการส่งเสริมให้ปลูกไม้โตเร็วให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้มีมาตรฐานเชื้อเพลิงและตลาดกลางเชื้อเพลิงชีวมวลภายในปี ๒๕๖๓ และกำหนดให้ออกมาตรการและระเบียบเพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non-Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๒ แต่ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐอยู่ระหว่างการดำเนินการ ถือว่าล่าช้ากว่าแผนฯ มาก

ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดพิจารณากำหนดพื้นที่สำหรับปลูกไม้โตเร็ว โดยในระยะแรกควรต้องพิจารณาพื้นที่ปลูกใกล้โรงไฟฟ้าเดิมที่มีเชื้อเพลิงให้เพียงพอก่อน และควรเร่งจัดทำมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลให้เป็นมาตรฐานกลาง รวมทั้งควรกำหนด/ระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับพันธุ์ไม้โตเร็วที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมและสนับสนุน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับมาก** โดยกระทรวงมหาดไทยได้มีการกำหนดระเบียบ/แนวทางเบื้องต้นเกี่ยวกับการคัดแยกขยะไว้ในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วเสร็จตามแผน และได้พิจารณาเห็นชอบแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” สำหรับใช้เป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้วย แต่การบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน อปท. อาจต้องใช้ระยะเวลาในการปรับใช้กฎหมายพอสมควร

ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ คือ กระทรวงมหาดไทย ควรเร่งรัดการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มพื้นที่เร่งด่วนที่มีศักยภาพในการนำขยะเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้าให้มีความชัดเจน และควรพิจารณาแนวทางการลดขั้นตอนการคัดเลือกเอกชนเพื่อเข้าลงทุนในโครงการพลังงานขยะ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ ออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี

กิจกรรมที่ ๑ - ๕ มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย และมีความคืบหน้า คือ** คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๔๗/๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๖๐๙) โดยได้พิจารณาระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรีแล้ว เห็นว่าการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ยังไม่มีความชัดเจนของภาคนโยบายจึงอาจไม่สอดคล้องกับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงควรมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจนก่อน ซึ่งถือว่าล่าช้ากว่าแผนมาก

สำนักงาน กกพ. ได้ออกประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำข้อกำหนดการเปิดให้ใช้ระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้แก่บุคคลที่สาม (TPA Framework) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ หลังจากนั้น ๓ การไฟฟ้า ต้องดำเนินการจัดทำข้อกำหนดการเปิดให้ใช้หรือเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้แก่บุคคลที่สาม (TPA Code) ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่ TPA Framework มีผลบังคับใช้ ซึ่งครบกำหนดเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ ปัจจุบัน ๓ การไฟฟ้าได้จัดทำ TPA Code แล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างเสนอให้ กกพ. พิจารณาให้เป็นไปตามกรอบมาตรา ๘๑ ของพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ หลังจากนั้นจะเสนอให้ กพช. พิจารณาต่อไป

ข้อเสนอแนะเร่งรัดสำคัญ คือ สำนักงาน กกพ. ควรเร่งรัดดำเนินการเสนอเรื่องการส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรีต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการออกระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไปได้ รวมทั้ง ประสานและสนับสนุนให้หน่วยงานดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงานอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ ปฏิรูปโครงสร้างพลังงานภาคขนส่ง ระยะ ๒๐ ปี

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับน้อย มีความคืบหน้า คือ** แผนปฏิบัติการด้านพลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ (แผนพลังงานชาติ) อยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมข้อมูลแผนย่อย รายสาขาด้านพลังงาน โดยการวางกรอบนโยบายเพื่อรองรับการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคขนส่ง การกำหนดกรอบแนวทางเพื่อรองรับการเปลี่ยนรูปแบบพลังงานมาสู่การใช้ไฟฟ้ามากขึ้นให้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมทั้งการปรับรูปแบบการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพและมาตรการรองรับ **โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้**

๑) การดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของผู้ใช้พลังงานและผู้ประกอบการ กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการทบทวนการกำหนดโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงชีวภาพให้มีความเหมาะสม โดยอยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างราคาเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานต่อไป

๒) การปรับลดสัดส่วนการผสมเชื้อเพลิงชีวภาพให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาวการณ์ราคาทั้งในส่วนเชื้อเพลิงจากฟอสซิล และเชื้อเพลิงชีวภาพให้มีความเหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓) การลดจำนวนชนิดเชื้อเพลิงที่จำหน่ายที่ส่งผลต่อต้นทุนการดำเนินงานของผู้ประกอบการเพื่อไม่ต้องแบกรับภาระเกินความจำเป็น ช่วยส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขัน ประชาชนได้ใช้พลังงานในราคาที่เป็นธรรม และไม่ต้องใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการชดเชยราคาข้ามชนิดเชื้อเพลิง ส่งผลให้การใช้จ่ายเงินกองทุนมีประสิทธิภาพ ในขั้นต้นควรมีมาตรการสนับสนุนการลงทุนทั้งในรูปแบบการเงินและสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ประสงค์ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์มาใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจนครั้งแรก เช่น สินเชื่อและการค้ำประกันที่กำหนดเป้าหมายและจำกัดเวลา และอาจพิจารณากำหนดให้หน่วยงานรัฐเปิดการรับซื้อไฮโดรเจนเพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ

๔) การเปลี่ยนผ่านพลังงานไปสู่การใช้พลังงานสะอาดที่จะเกิดขึ้น เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดในการใช้งาน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำมาใช้งานในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕) พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อตรวจสอบต้นทุนที่แท้จริงในพลังงานทุกรูปแบบ โดยเฉพาะพลังงานทดแทนเพื่อมิให้เป็นการกำหนดราคาโดยผู้ประกอบการเป็นหลัก

๖) รัฐควรพิจารณาตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อริเริ่ม การศึกษา ออกแบบและก่อสร้างโครงการการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวขนาดใหญ่ โดยอาจจัดสรรงบประมาณขั้นต้นและเปิดให้ ภาคเอกชนผู้มีความสนใจร่วมลงทุน ทั้งนี้ เพื่อเป็นตัวเร่งความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจ ไฮโดรเจน และ

พัฒนาเป็น บริษัทมหาชนที่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและประชาชนได้ มีโอกาสในการร่วมลงทุนพัฒนาพลังไฮโดรเจนในอนาคต

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (Building Energy Code: BEC)

กิจกรรมที่ ๑ - ๒ มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก และ**มีความคืบหน้า คือ** กฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ขั้นตอนต่อไปคือการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ กับการก่อสร้างอาคารใหม่ โดยในทางปฏิบัติคณะกรรมการควบคุมอาคารต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบให้นำกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวมาใช้กับการควบคุมอาคารด้วย หน่วยงานปฏิบัติจึงจะสามารถบังคับใช้กฎกระทรวงฯ ได้จริง ซึ่งในช่วงแรกคณะกรรมการควบคุมอาคารมีมติเห็นชอบกฎกระทรวงฯ เฉพาะบางข้อ ถือไม่ได้ว่าเป็นการให้ความเห็นชอบกฎกระทรวงที่จะทำให้เกิดผลในทางกฎหมายตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา) หลังจากนั้นคณะกรรมการควบคุมอาคารจึงได้พิจารณาทบทวนกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ อีกครั้งหนึ่ง เฉพาะข้อ ๑ - ๔ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ และได้มีมติเห็นชอบกฎกระทรวงฯ ทั้งฉบับ

ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองได้เสนอร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมอาคาร เรื่อง การนำกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือขนาดอาคารและมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ไปใช้บังคับใช้กับการควบคุมอาคารตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ปัจจุบันได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว

ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ คือ กระทรวงมหาดไทยควรพิจาณาวางกรอบหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษที่เหมาะสมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกเทศบัญญัติการกำหนดบทลงโทษต่อผู้ประกอบการ กรณีผู้ประกอบการไม่ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานของกฎกระทรวง BEC

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

มีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** สนพ. ได้นำผลการศึกษาของโครงการส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวางแผน ดำเนินการตามภารกิจในโครงการพัฒนาแนวทางบริหารจัดการและการกำกับดูแลข้อมูลการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้า **โดยมีข้อเสนอแนะ คือ** กระทรวงพลังงานและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งดำเนินการพิจารณาและเผยแพร่แนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๑) การติดตั้งเครื่องอัดประจุสำหรับยานยนต์ไฟฟ้า ควรพิจารณาเครื่องอัดประจุไฟฟ้าสาธารณะและที่พักอาศัย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะอัดประจุไฟฟ้าที่บ้านพักอาศัย คอนโดมิเนียม หรืออาคารสำนักงาน เนื่องจากความสะดวกในการอัดประจุไฟฟ้าและควรติดตั้งเครื่องอัดประจุไฟฟ้าแบบ Fast Charge เพื่อประหยัดเวลาในการอัดประจุไฟฟ้า และทำให้การเดินทางเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๒) การสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตแบตเตอรี่ ควรสนับสนุนการศึกษาวิจัยและแหล่งเงินลงทุนให้แก่หน่วยงาน ผู้ประกอบการ หรือสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับการผลิตแบตเตอรี่เพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยได้

๓) การดัดแปลงรถเป็นยานยนต์ไฟฟ้า ควรพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการรวมทั้งมาตรฐานความปลอดภัยการดัดแปลงรถ ICE เป็นยานยนต์ไฟฟ้า เพราะจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนเพื่อเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้า

๔) การนำแบตเตอรี่เก่ามาใช้งานและการกำจัดแบตเตอรี่ เนื่องจากแบตเตอรี่มีระยะเวลาการใช้งาน จึงควรพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการการนำแบตเตอรี่เก่ามาใช้งานและการกำจัดแบตเตอรี่เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

๕) การส่งเสริมและสนับสนุนจัดซื้อหรือการเช่ายานยนต์ไฟฟ้าใช้ภายในหน่วยงานราชการ ควรพิจารณาและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับจัดซื้อหรือการเช่ายานยนต์ไฟฟ้าใช้ภายในหน่วยงานราชการ เพื่อเป็นการนำร่องการส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าภายในประเทศ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน

มีแนวโน้มในการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับปานกลาง มีความคืบหน้า คือ** กิจกรรมที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน (คณะกรรมการ ESS) แล้ว และคณะกรรมการฯ ดังกล่าวได้มีการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยได้เห็นชอบกรอบแนวทางการส่งเสริม ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) การส่งเสริมการใช้ (๒) การส่งเสริมการผลิต (๓) การพัฒนา/ปรับปรุงมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ (๔) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและสร้างบุคลากร ปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานได้เสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมอุตสาหกรรมระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่ต่อคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ต่อไป

ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ คือ สนพ. ควรเร่งรัดจัดเตรียมข้อมูลให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมอุตสาหกรรมระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมระบบกักเก็บพลังงานในระดับอุตสาหกรรมภายในประเทศ

๑๐.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุ ร้อยละ ๖๔.๖๘ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง มากที่สุด ร้อยละ ๘๙.๔๕ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๙ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล น้อยที่สุด ร้อยละ ๓๖.๒๕

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านพลังงาน) ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐ %) ดังนี้

<u>แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง)</u>

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๙.๔๕

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๙.๒๗

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๔๖.๖๖

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๐.๐๐

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๓.๕๐

<u>แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับเดิม)</u>

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๖๗.๗๙

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๖๖.๖๘

ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๓๖.๒๕

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๕.๕๘

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ ออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๖๖.๖๘

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ ปฏิรูปโครงสร้างพลังงานภาคขนส่ง ระยะ ๒๐ ปี มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๘.๓๔

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (Building Energy Code: BEC) มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๕๑.๖๗

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๐.๐๐

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๗๓.๓๔

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๗

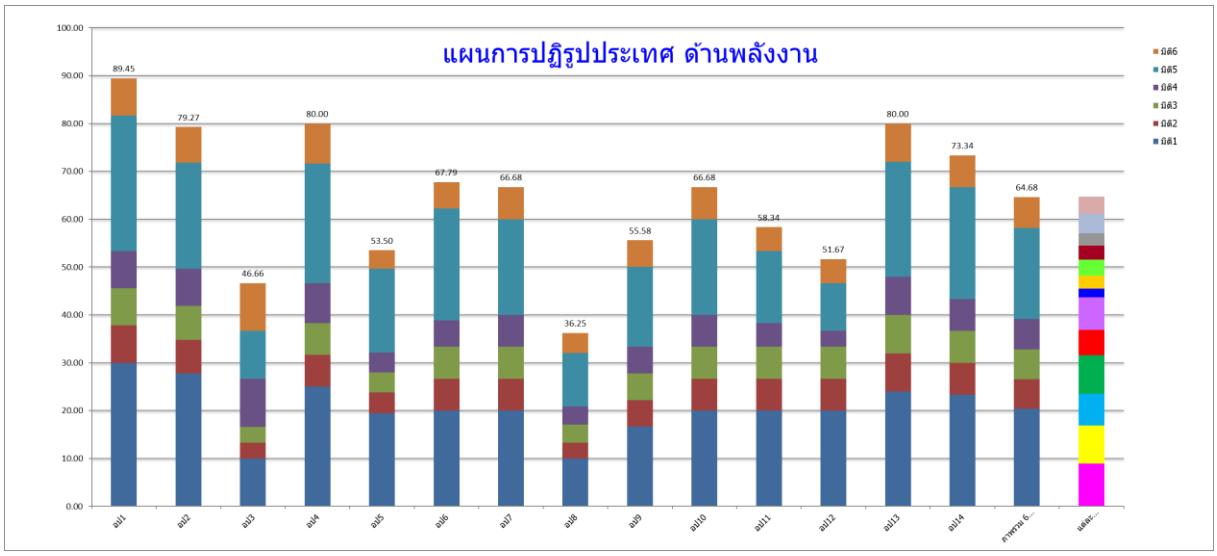

ภาพที่ ๖๗ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๔๓
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๘

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๘

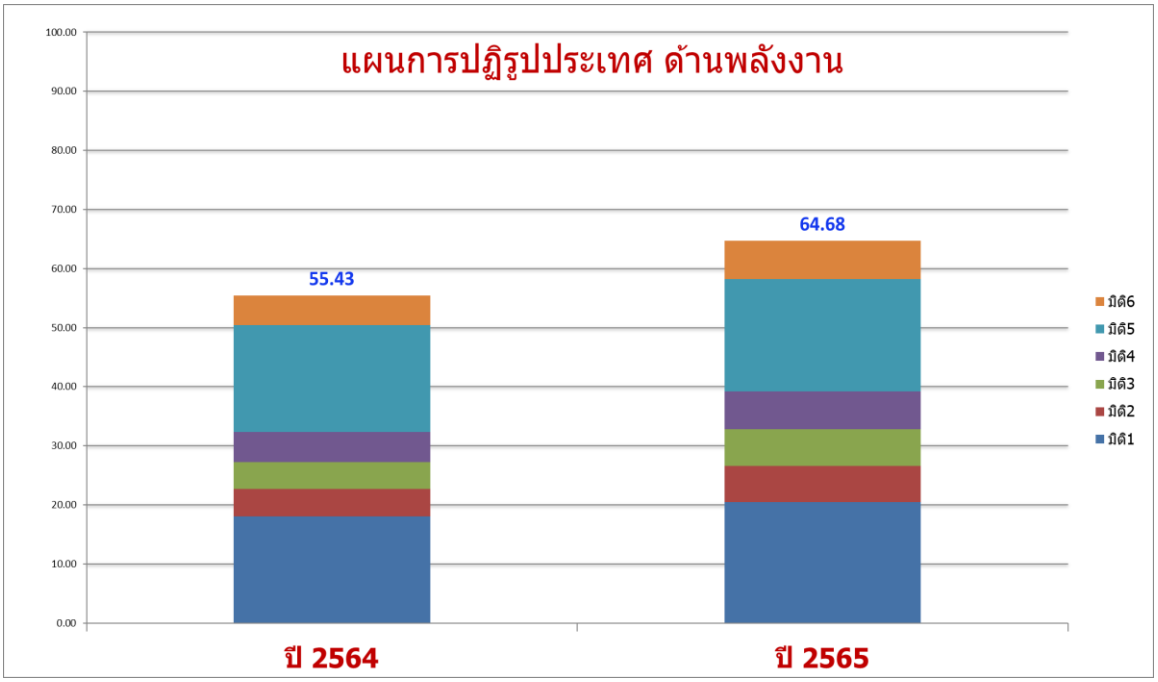

ภาพที่ ๖๘ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย
ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ที่ดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve) และกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน **โครงการส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน มีความคืบหน้าระดับปานกลาง** โดยสรุปภาพรวมความคืบหน้าจากการประเมิน ๖ มิติ พบว่า**ในปี ๒๕๖๔ มีความคืบหน้าร้อยละ ๕๕.๔๓ และในปี ๒๕๖๕ มีความคืบหน้าร้อยละ ๖๔.๖๘**

หมายเหตุ : ในปี ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ กมธ. พลังงานรับผิดชอบติดตามและจัดทำข้อเสนอแนะใน**ระดับกิจกรรม**ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) จึง**ไม่มีข้อมูลคะแนนโครงการ**เพื่อจัดทำกราฟร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย

๑๐.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

จากการติดตามผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมาได้รับทราบความคืบหน้า ปัญหา และอุปสรรคของแต่ละประเด็นปฏิรูปพบว่า การปรับแก้ไข/เพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

ดังนั้น การติดตามการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จะสามารถนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศมาประกอบการติดตามควบคู่ด้วย รวมถึงการติดตามสถานการณ์ด้านพลังงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ระบบกักเก็บพลังงาน พลังงานชีวภาพ เทคโนโลยีพลังงานไฮโดรเจนหรือเทคโนโลยีพลังงานอื่น ๆ เช่น ไมโครนิวเคลียร์ เป็นต้น

๑๐.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมาย คือ การดำเนินการตามเป้าหมายและตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีความล่าช้า ซึ่งปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรค คือ

๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ มีส่วนทำให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปของหน่วยงานเกิดความล่าช้า หน่วยงานของรัฐจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการ อาทิ การจัดการประชุมแบบออนไลน์ และการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและควบคุมโรคโควิด ๑๙ (New Normal)

๒) การเร่งรัดดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายอันพึงประสงค์ ในการดำเนินการกิจกรรม Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) บางส่วนยังมีการดำเนินการที่ล่าช้าไม่บรรลุเป้าหมายตามกำหนดเวลา

๓) การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ กฎหมายและกระบวนงานที่ล้าสมัยเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ถึงแม้ว่าการแก้ไขกฎหมายต้องใช้เวลามากก็ตาม นอกจากการปรับปรุงกฎหมายแล้ว ต้องดำเนินการด้านการจัดเก็บและการเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

๔) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการวางแผน การดำเนินการ และการแก้ปัญหาเนื่องจากหน่วยงานต้องดำเนินงานตามภารกิจเป็นหลัก รวมทั้งบุคลากรและเวลาจึงมีจำกัด การดำเนินการในส่วนการปฏิรูปประเทศจึงเกิดความล่าช้า นอกจากนี้หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดให้ดำเนินการในภาพรวมคือ

๑) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่แผนการปฏิรูปประเทศกำหนดไว้ พบว่ายังมีความล่าช้าและไม่คืบหน้าเท่าที่ควร จึงควรเร่งรัดกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๒) กระทรวงพลังงานควรผลักดันให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านพลังงานในลักษณะภาพรวมของประเทศ โดยบูรณาการหน่วยงานภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

๓) สำนักงบประมาณควรเร่งรัดจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรม/แผนงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน

๑๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับเดิม จำนวน ๔ ประเด็นปฏิรูป และติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง จำนวน ๕ กิจกรรมปฏิรูป มีการติดตามทุกโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๖ กิจกรรม

๑๑.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑. การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๑ ปลูกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรม สุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ

๑.๒ ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต

๑.๓ พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๑.๔ ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ

๑.๕ ปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

๒. การปราบปรามการทุจริต

๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริต

๒.๒ ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ พัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

๑๑.๒ สรุปผลการติดตามและความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๑๖ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่า โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๖๙

ภาพที่ ๖๙ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

๑. ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI

<u>ความจำเป็นเร่งด่วน(สภาพปัญหา/โอกาส)</u>

สถานการณ์ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๖ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๐๑ จาก ๑๘๐ ประเทศที่เข้าร่วมประเมิน เทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุภายใน พ.ศ. ๒๕๗๐ ที่กำหนดให้ดัชนีการรับรู้การทุจริต ไม่เกินอันดับที่ ๔๓ และไม่น้อยกว่า ๕๗ คะแนน ส่งผลให้สถานการณ์

อยู่ระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ผลกระทบที่สำคัญ (ประโยชน์)

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การยอมรับ และนำมาเปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การทุจริตในแต่ละปี เพื่อที่จะวัดระดับความรุนแรงของการคอร์รัปชั่นในแต่ละประเทศ นอกจากนี้นักลงทุนหรือนักธุรกิจหลายประเทศมักจะนำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มาใช้ประกอบการประเมินความน่าสนใจและการตัดสินใจที่จะลงทุนในแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตคอร์รัปชั่นเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยง (risks) ต่อการเข้ามาประกอบธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- สำนักงาน ป.ป.ท.ในฐานะเจ้าภาพหลักในการยกระดับค่าคะแนน CPI เร่งรัดขับเคลื่อนตามข้อเสนอแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗) ประกอบด้วย ๕ ด้าน รวม ๑๕ มาตรการของคณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในคณะกรรมาธิการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ซึ่ง สำนักงาน ป.ป.ท. ได้นำมาเป็นกรอบ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับค่าคะแนน CPI (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ท. ควรวางแผนในการขับเคลื่อน ประเมินปัญหา ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในการนำแผนฯ ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- สำนักงาน ป.ป.ท. ควรประเมินสถานการณ์แนวโน้มผลคะแนน CPI รายแหล่งอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมมาตรการเชิงรุก และมีการนำเสนอผลการดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนยกระดับค่า CPI และเร่งสร้างการรับรู้ ดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI มีผลกระทบต่อประชาชน ประเทศชาติอย่างไรต่อสาธารณชน

- รัฐต้องสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงกำไร เช่น ACT IOD ที่มีบทบาทในการต่อต้านการทุจริต และมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้ภาคเอกชนมีระบบการต่อต้านการติดสินบน โดยรัฐต้องประสานความร่วมมือกัน แต่ภาครัฐต้องมีนโยบายดึงภาคเอกชนเข้ามาร่วมแก้ปัญหา

๒. การประเมิน ITA

ผลกระทบที่สำคัญ (ประโยชน์)

การประเมิน ITA กล่าวได้ว่าเป็นการประเมินด้านธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการภาครัฐที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบัน

การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานภาครัฐได้สำรวจและประเมินตนเอง เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลอันส่งผลให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงการบริหารงานและกำกับดูแลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การประเมิน ITA ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของหน่วยงานภาครัฐในทางปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจต่อการพัฒนาแฟลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองให้ทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้นที่สำคัญ คือ ส่งผลให้หน่วยงานมีการจัดการข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบระเบียบและเตรียมความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะให้ได้รับทราบและส่งเสริมให้เกิดการตรวจสอบอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- ปรับปรุงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment ITA) โดยควรกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มหรือประเภทของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการประเมิน CPI โดยการพัฒนาข้อคำถามในแบบประเมิน ITA ที่มีการใช้ชุดเดียวกันทุกหน่วยงาน (One size fits all) ย่อมไม่มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานแต่ละประเภทและขนาดขององค์กร ดังนั้น ควรจัดกลุ่มหน่วยงาน ที่เข้ารับการประเมินโดยพิจารณาตามลักษณะงาน และตามขนาดขององค์กรที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้การประเมินมีความแม่นยำ เที่ยงตรง และไม่ผกผันกับความเป็นจริง

- การเปิดเผยข้อมูลตามแบบ OIT ข้อมูลยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ใน ๒ มิติหลัก คือ ๑) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกมีส่วนร่วมและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ และ ๒) สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในด้านต่าง

- เครื่องมือ ITA สะท้อนเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล แต่ควรพัฒนาออกแบบชุดข้อมูลที่ควรเปิดเผย (Information that should be disclosed) และออกแบบให้ตรงกับบริบทของหน่วยงานเป็นชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสูง (High-value datasets) หรือเป็นที่ต้องการของทุกภาคส่วน ควรจัดทำระบบการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานทั้งในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัล ตามความเหมาะสมที่ประชาชนสะดวกต่อการเข้าถึงและสามารถนำข้อมูลไปประมวลผลต่อด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

- การประเมิน ITA ควรให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนทั้งการรวบรวมความเห็นและตรวจประเมิน ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงาน ป.ป.ช. จะเป็นทั้งผู้ทำการสำรวจ รวบรวมความเห็น และตรวจประเมินเอง โดยเสนอให้มีตัวแทนประชาชนได้มีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการของทุกจังหวัดทำงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัด ในขณะเดียวกันผลคะแนนการประเมินควรให้ภาคประชาชนได้ติดตามตรวจสอบในฐานะที่เป็นบุคคลภายนอก และเมื่อมีข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยที่เข้ารับการประเมินควรนำไปพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับหน่วยงาน

- เมื่อมีการประกาศผลคะแนนการประเมิน ITA ควรเปิดเผยข้อมูลการประเมินรายข้อทั้ง ๕ กลุ่ม คือ IIT คือ แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment) EIT คือ แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment) OIT คือ แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment) SIT คือ แบบการประเมินระบบการป้องกันการทุจริตภายในองค์กร (Anti-Corruption System) และ PIT คือ แบบการประเมินสาธารณะ (Public Integrity and Transparency Assessment) รวมทั้ง ทำการประชาพิจารณ์รับฟังความเห็นจากประชาชนที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ให้ความเห็นและเกิดประโยชน์กับการประเมิน โดยทำการเปิดเผยทั้งในส่วนของหน่วยงานเอง และเปิดเผยในเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

- ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและลงทุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้กับช่องทางการประเมิน แบบ Real Time และการบริหารจัดการข้อมูลการประเมิน

- ควรมีเครื่องมือแบบประเมิน EIT เป็น ๒ ภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีความสอดคล้องและสามารถสะท้อนไปถึงการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ที่เป็นการประเมินภาพลักษณ์ของรัฐบาล

๓. ปลุกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดีมีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ

๔. การส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความใสสะอาดปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต

๕. การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และระบบการเฝ้าระวัง/สนับสนุนมาตรการการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริต

๖. โครงการข้อตกลงคุณธรรม IP

<u>ความจำเป็นเร่งด่วน (สภาพปัญหา/โอกาส</u>

“IP” หรือข้อตกลงคุณธรรม เป็นเครื่องมือที่พัฒนาโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) โดย ครม.มีมติเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ให้นำข้อตกลงคุณธรรมนี้มาใช้ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างโปร่งใส และการแข่งขันที่เป็นธรรม ป้องกันการทุจริตในโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีมูลค่าโครงการตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ข้อตกลงคุณธรรมเป็นข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดให้มีการลงนามร่วมกัน ๓ ฝ่าย ระหว่างหน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการจัดซื้อจัดจ้างผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมการเสนอราคา และผู้สังเกตการณ์ (Observer) โดยผู้สังเกตการณ์คัดเลือกมาจากสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ

มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถในโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ๆ เพื่อเข้าร่วมสังเกตการณ์ โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่จะต้องจัดทำข้อตกลงคุณธรรม ดังนี้

(๑) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป

(๒) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่สาธารณชนสนใจ เช่น โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน

(๓) โครงการจัดซื้อจัดจ้างลักษณะอื่นที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. เห็นสมควรให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม

ผลกระทบที่สำคัญ (ประโยชน์)

๑. โครงการข้อตกลงคุณธรรม IP เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐและภาคเอกชนให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ลดช่องทางการทุจริตคอร์รัปชั่น และทำให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. มติคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต (คณะกรรมการ ค.ป.ท.) เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตาม ค.ป.ท. กรณีหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการคัดเลือกให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม ไม่ให้ความร่วมมือตามแนวทางที่ คปท. กำหนด และเป็นกรณีที่มีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตหรือนำไปสู่การทุจริตได้จริง ค.ป.ท. จะแจ้งไปยังหน่วยตรวจสอบ เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สตง.หรือหน่วยอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายให้กับสังเกตการณ์ (Observer) อย่างเพียงพอ

- กรมบัญชีกลาง เผยแพร่ผลจากการดำเนินโครงการข้อตกลงคุณธรรม IP รัฐสามารถประหยัดงบประมาณได้เท่าไหร่ในแต่ละปีงบประมาณ โดยเผยแพร่ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๗. โครงการเพื่อความโปร่งใสในการก่อสร้าง CoST

ความจำเป็นเร่งด่วน (สภาพปัญหา/โอกาส)

ปัญหาการทุจริตโครงการก่อสร้าง รัฐไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้โดยลำพัง ควรพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้ประชาชนในพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินการโครงการที่รับดำเนินการ แต่บนเงื่อนไขที่ต้องให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน

รัฐบาลไทยเป็นสมาชิก CoST International เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ สำหรับประเทศไทยใช้ “CoST” เพื่อสร้างความโปร่งใสในโครงการก่อสร้างภาครัฐที่มีมูลค่าต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท โดยวางระบบให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลโครงการแก่สาธารณชนตลอดระยะเวลาดำเนินงาน และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง โดยคณะทำงานตรวจสอบข้อมูล (Assurance Team)

ผลกระทบที่สำคัญ (ประโยชน์)

โครงการ CoST มีการเปิดเผยข้อมูลโครงการแก่สาธารณชนตลอดระยะเวลาดำเนินงาน ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- ให้ชมรม Strong – จิตพอเพียงต้านทุจริตที่มีทุกจังหวัดเข้าไปร่วมเฝ้าระวังและตรวจสอบได้ทุกโครงการ โดยเฉพาะเข้ากรอบของระบบความโปร่งใสในงานก่อสร้าง (Construction Sector Transparency Initiative: CoST) โดยให้สำนักงาน ป.ป.ช.กำหนดเป็นนโยบายและวางระบบการบริหารจัดการ การขับเคลื่อน ผ่านกลไก คณะกรรมการผลักดันการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบจังหวัด ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นฝ่ายเลขานุการร่วม โดยไม่เลือกว่าเป็นโครงการใดบ้าง

๘. ปรับระบบและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ความจำเป็นเร่งด่วน(สภาพปัญหา/โอกาส)

ปัญหาในทางปฏิบัติในการเอาโทษผู้ใช้ดุลยพินิจยากที่จะชี้ชัดว่าดุลยพินิจของฝ่ายปกครองเป็นไปตามอำเภอใจหรือไม่ ด้วยเหตุผลว่าความเห็นส่วนบุคคลย่อมเป็นไปตามอัตวิสัย เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีการใช้ดุลยพินิจไปในทางที่ก้าวล้ำออกนอกกรอบแห่งหลักความชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดเจน และไม่มีหน่วยงานอิสระเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบกฎหมายว่าด้วยการอนุมัติ อนุญาต

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- การลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐโดยใช้เทคโนโลยี โดยรัฐต้องจัดการอย่างน้อย ๕ ประการ เช่น ต้องรู้ระบบงานของหน่วยราชการจากล่างสู่ข้างบนต้องสร้าง Gateway ของระบบต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยีตามความเหมาะสม ต้องสร้างระบบเชื่อมต่อข้อมูล

- การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน การจัดระเบียบกฎหมายให้เหลือการใช้ดุลยพินิจให้น้อยในการปฏิบัติหน้าที่

๙. การพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ความจำเป็นเร่งด่วน(สภาพปัญหา/โอกาส)

ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจึงถือเป็นทรัพย์สินของชาติการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและจะนำไปสู่การก้าวไปสู่ยุคสมัยใหม่ของรัฐบาลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งจะนำไปสู่การลดช่องว่างระหว่างรัฐบาลและประชาชน รวมทั้งจะนำไปสู่การเพิ่มระดับค่าดัชนีชี้วัด (Corruption-Perception Index: CPI) ของประเทศไทยในเวทีโลก

ผลกระทบที่สำคัญ (ประโยชน์)

การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การเกิดขึ้นของความโปร่งใสในภาครัฐ เมื่อภาครัฐได้ดำเนินการอย่างเปิดเผยโดยให้ผู้เกี่ยวข้องและภาคประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร แนวนโยบาย ผลการปฏิบัติตามแนวนโยบาย รวมทั้งผลการรายงานการดำเนินการแล้ว สิ่งที่จะตามมา คือ การรับรู้และการตรวจสอบที่จะมีส่วนทำให้ความโปร่งใสของภาครัฐชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

- ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อควบคุมการทุจริต เช่น ข้อมูลด้านงบประมาณต้องขยายขอบเขต และความลึกของข้อมูลงบประมาณ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น รายละเอียดคู่สัญญาแต่ละบริษัท ทั้งที่เข้ามาซื้อซอง และชนะการประมูล เปิดเผยสัญญาในรูปแบบเปิด ข้อมูลพิกัด (LAI/Long) รายงานด้านการเงินของท้องถิ่น การเปิดเผยข้อมูลทุนหมุนเวียนของกองทุนหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลรัฐควรต้องเปิดเผยในรูปแบบไฟล์ที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine readable) ได้ร่วมกับข้อมูล PDF และเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ข้อมูลเปิดภาครัฐ www.data.go.th
- เร่งรัดให้ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการ Open Government Partnership เพื่อแสดงความมุ่งมั่นที่จะเปิดเผยข้อมูลรัฐบาลใน ๔ ประเด็น คือ ความโปร่งใสด้านการคลัง (Fiscal Transparency) การเข้าถึงข้อมูล (Access to Information) การเปิดเผยข้อมูลด้านรายได้และ สินทรัพย์ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (Public Officials Asset Disclosure) และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Citizen Engagement)

๑๐. การบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย

ความจำเป็นเร่งด่วน(สภาพปัญหา/โอกาส)

ปัจจุบันมีสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อน โดยมีการกำหนดให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการพร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมส่งมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นการขับเคลื่อนตาม แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ กิจกรรมที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

การทุจริตโครงการขนาดใหญ่ ได้มีเครื่องมือในการป้องกันการทุจริต ได้แก่ โครงการข้อตกลงคุณธรรม IP และความโปร่งใสในงานก่อสร้าง (Construction Sector Transparency Initiative: CoST) ซึ่งโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านขึ้นไปควรส่งเสริมผ่านเครื่องมือดังกล่าวนี้

ผลกระทบที่สำคัญ(ประโยชน์)

ในปัจจุบัน **"การทุจริตเชิงนโยบาย"** เป็นการทุจริตที่ยังไม่มีมาตรการใด ๆ ที่ถูกออกแบบหรือกำหนดขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามโดยตรง

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

สำนักงาน ป.ป.ช.ควรรวบรวมข้อมูลนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ เมื่อมีการนำนโยบายของพรรคการเมืองที่ได้เป็นรัฐบาล ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่อาจส่งผลกระทบต่อการทุจริตทั้งก่อน ระหว่างที่มีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

๑๑. พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนาแน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๑๒. ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ

๑๓. สนับสนุนกลไกและบูรณาการการทำงานเพื่อป้องกันการทุจริต

๑๔. เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริต

๑๕. ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๑๖. การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๑.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๕๖.๖๑ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต และประเด็นที่ ๒ การพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มากที่สุดเท่ากัน ร้อยละ ๖๓.๓๔ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ น้อยที่สุด ร้อยละ ๔๗.๔๙

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ร้อยละ ๖๓.๓๔

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ร้อยละ ๖๓.๓๔

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ร้อยละ ๕๘.๘๙

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ ร้อยละ ๕๐.๐๑

ประเด็นกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ร้อยละ ๔๗.๔๙

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๐

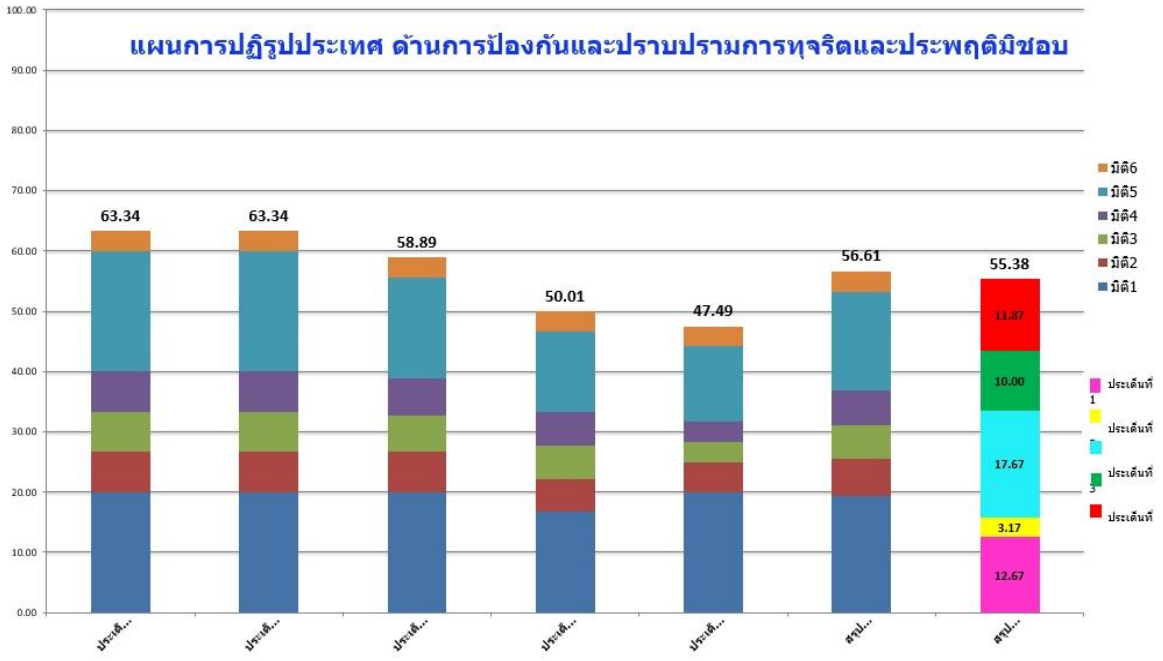

ภาพที่ ๗๐ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๑
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๘
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖๑
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๑

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๑

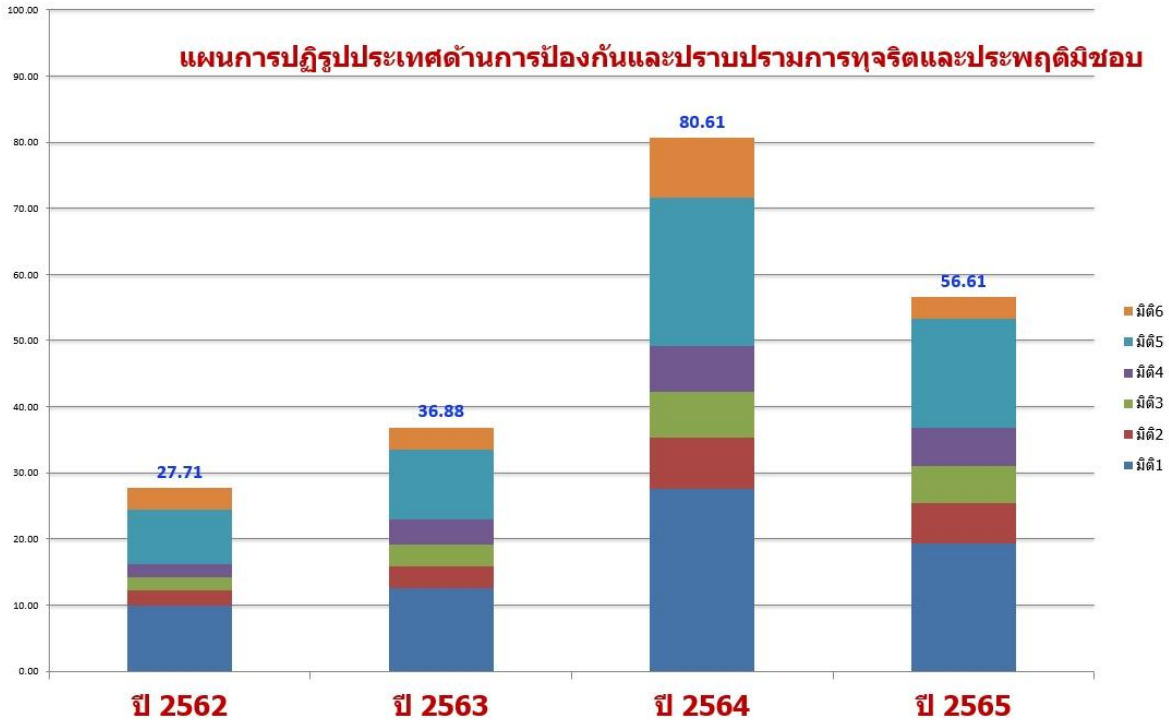

ภาพที่ ๗๑ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

ภาพรวมประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตดีขึ้น จากการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ พิจารณาจากตัวชี้วัดจำนวน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) ร้อยละเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต (๒) ร้อยละประชาชนมีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติ และพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและ (๓) ร้อยละหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) พบว่า มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มีเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเฉลี่ยร้อยละ ๗๔.๕๐ ประชาชนมีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเฉลี่ยร้อยละ ๗๘.๓๗ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีจำนวนหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๙๘ และเมื่อพิจารณาทั้ง ๓ ตัวชี้วัดร่วมกันจึงสามารถสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย แต่ภาพรวมยังไม่ดีขึ้น

ภาพรวมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยลดลง พิจารณาจากตัวชี้วัดจำนวน ๔ ตัว ได้แก่ (๑) จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลง (๒) จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (ทุจริต)) และ (๓) จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริต) และ (๔) จำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีทุจริตในภาพรวม ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๒.๑๑ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูล เรื่องวินัย (ทุจริต)) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๗๓ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริต) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐ และจำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นมา ไม่มีการชี้มูลในชั้นไต่สวน ภาพรวมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยลดลง

ภาพรวมการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ มีการปรับตัวที่ดีขึ้น พิจารณาจากตัวชี้วัดจำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) กระบวนการดำเนินคดีทุจริตที่จำเป็นต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนดลดลง และ (๒) จำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับลดลง พบว่า กระบวนการดำเนินคดีทุจริตที่จำเป็นต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ มีสัดส่วนที่ดีขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๗๓.๘๐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๗๑.๙๘ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้มาก และจำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวนคดีที่ส่งฟ้องจำนวน ๕๑๕ เรื่อง และไม่มีเรื่องที่ถูกฟ้องกลับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีที่ส่งฟ้องจำนวน ๑,๐๗๘ เรื่อง และไม่มีเรื่องที่ถูกฟ้องกลับ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวนคดีที่ส่งฟ้อง จำนวน ๑๐ เรื่อง และหน่วยงานไต่สวนยังไม่ถูกฟ้องกลับจากคดีที่มีการส่งฟ้องศาล เมื่อพิจารณาทั้ง ๒ ตัวชี้วัดร่วมกัน จึงสามารถสรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบรับคำร้องเรียนกล่าวหา ทำให้กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนในชั้นตรวจรับคำกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ช. เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยในช่วงที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการเข้มข้นขึ้นหากเทียบระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ พบว่า ปริมาณงานประสบความสำเร็จในการดำเนินการเกือบร้อยละ ๑๐๐ ในขณะเดียวกันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึง คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้แจ้งเบาะแส เป็นต้น เป็นผลให้กระบวนการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็วเป็นธรรม และโปร่งใสมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต พิจารณาจากผลการประเมิน ITA ในปี ๒๕๖๔ ภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น มีผลการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๘๑.๓ คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ที่มี ๖๗.๙ คะแนน ทั้งนี้ มีจำนวนหน่วยที่มีการประเมินผ่านเกณฑ์

และมีจำนวนหน่วยงานที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ (ระดับ ๘๕ คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน) จำนวน ๔,๑๔๙ หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๕ นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินโครงการเพื่อป้องกันการทุจริตในพื้นที่ อาทิ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและหลักสูตรวัยใส ใจสะอาด "Youngster with Good Heart" ในระดับอุดมศึกษา โครงการธรรมาภิบาล โปร่งใส โครงการประเมิน ITA ในหน่วยงานต่าง ๆ โครงการพัฒนาแผนที่พื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริตในประเทศไทย ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง พิจารณาจากในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก โดยลดลงร้อยละ ๑๙.๔๔ ซึ่งสูงจากเป้าหมาย ในปี ๒๕๖๔ ที่กำหนดไว้ร้อยละ ๑๐ ดังจะเห็นได้ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นและไต่สวนข้อเท็จจริงได้แล้วเสร็จจำนวน ๕,๓๗๖ เรื่อง (จากเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวน ๖,๕๖๕ เรื่อง) และผลจากการที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลงสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก

การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๗๒๕ เรื่อง และมีเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวนและมีการขยายกรอบเวลาดำเนินการเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด (๒ ปี) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕๓๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๗ ของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ไต่สวน นอกจากนั้นจำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตยังไม่ถูกฟ้องกลับจากคดีที่มีการส่งฟ้องศาล

๑๑.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

การนำกิจกรรมแผนการปฏิรูปประเทศมาขับเคลื่อนให้ต่อเนื่องผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อให้เกิดผลความยั่งยืนในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในห้วงเวลาถัดไปนั้นได้มีการกำหนดแผนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ด้านการจัดทำโครงการสำคัญ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำกิจกรรมโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งฉบับเดิมและฉบับปรับปรุงบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ ๓ เพื่อให้หน่วยปฏิบัติได้นำไปจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะต่อไป

๒) ด้านงบประมาณ กิจกรรมโครงการบางเรื่อง เช่น ระบบการแจ้งเบาะแสและเฝ้าระวังการทุจริต การแจ้งเตือน การติดตามความคืบหน้าหรือเรื่องร้องเรียน การบริหารจัดการข้อมูลคดีทุจริต เป็นต้น ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการนำเทคโนโลยีการใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการและประมวลผล เช่น เทคโนโลยี Blockchain เทคโนโลยี Ai เป็นต้น

๓) ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการ ภาครัฐควรมีหน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบในภาพรวมของการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะการกำกับดูแลและพิจารณารายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ทั้งที่มีการรายงานผ่านระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) และการรายงานผ่านหน่วยงานตามลำดับการบังคับบัญชา แล้ววิเคราะห์และสรุปผลส่งให้หน่วยปฏิบัตินำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

๔) ด้านการประเมินผล หน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และนำผลการประเมินที่ผ่านมานำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานของหน่วยงาน

๕) ด้านการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ ที่ผ่านมา ยังมีปัญหาอุปสรรคของความซ้ำซ้อนของการรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ในขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีการรายงานผลการดำเนินการให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้ทราบ แต่การรายงานดังกล่าวไม่เกิดผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๑๑.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ตามที่โครงการและการดำเนินงานที่ส่งผลต่อเป้าหมายของกิจกรรม Big Rock ซึ่งเป็นการจัดลำดับความสำคัญของ สศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักได้ร่วมกันพิจารณา โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมีโครงการทั้งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด มีความจำเป็นเร่งด่วน และมีความจำเป็น รวม ๔๔ โครงการ และคณะอนุกรรมาธิการได้ติดตามแล้วเห็นว่าเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม ทำให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมปฏิรูปประเทศ อย่างไรก็ตามนอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้ว จะต้องดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑) ควรให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่ และบูรณาการการทำงานกับคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ชาติระดับจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเป็นเลขานุการ ร่วมดำเนินการกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ขยายเครือข่ายที่มีอยู่ สนับสนุนการทำงาน และไม่ให้มีการ

แทรกแซงจากทางการเมือง รวมทั้งประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภาคประชาชน และเครือข่ายภาคเอกชน ทั้งนี้ ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล

๒) ควรมีการจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรวมเป็นศูนย์ข้อมูล

๓) กำหนดบทลงโทษและอัตราโทษของภาคเอกชน โดยเฉพาะความผิดของนิติบุคคลควรมีความเข้มงวดเท่าเทียมกับบทลงโทษและอัตราโทษของหน่วยงานภาครัฐ

๔) หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ควรประกาศและปฏิบัติตนเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) อย่างเป็นรูปธรรมและประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ และให้มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติ

๕) ควรปรับปรุงแก้ไขการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ให้เป็นการพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายทางการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายของพรรคการเมืองในการหาเสียง นำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ

๖) ควรยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) และหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา จะมีการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะต่อไป

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา มีการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๕ ประเด็น และติดตามโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๑๔ โครงการ/กิจกรรม

๑๒.๑.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีการผลิตและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ได้มีผู้มีจิตวิญญาณเป็นครู มีความรู้ความสามารถ และได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ ที่เกี่ยวข้องและความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. (๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตเป้าหมายแผนย่อย ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน มีทักษะอาชีพสูง ประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ เป้าหมายแผนย่อย ให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

๑๒.๑.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด จำนวน ๑๔ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๗.๑) อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๑๒ โครงการ (ร้อยละ ๗๘.๖) และดำเนินการล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๑ โครงการ (ร้อยละ ๑๔.๓)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่า โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๒

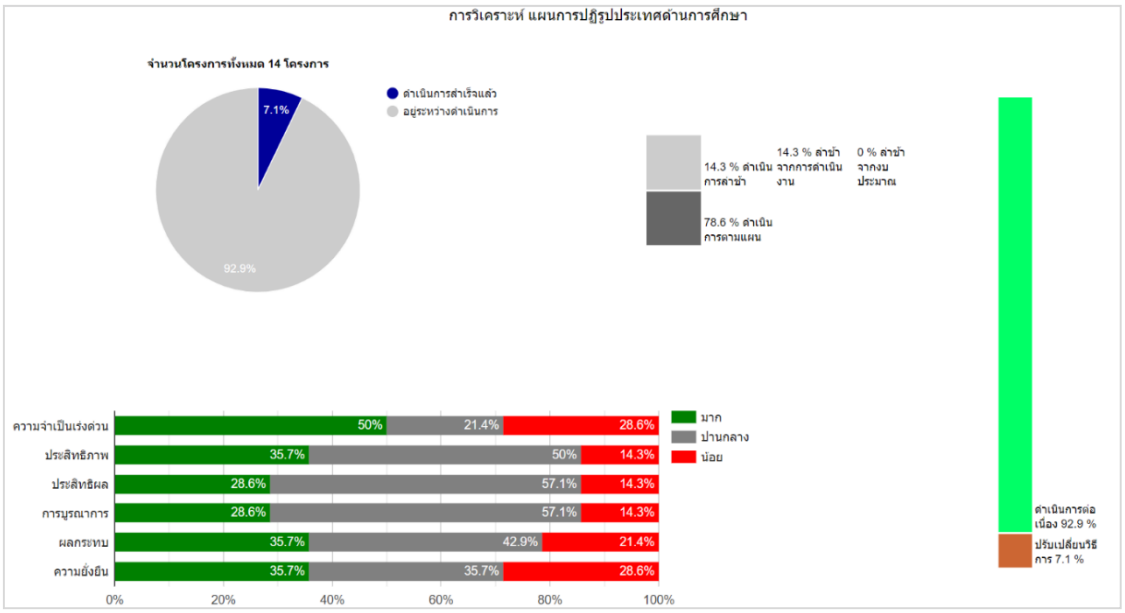

ภาพที่ ๗๒ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี ๒๕๖๕

เนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ได้คลี่คลายลง ประชาชนเริ่มกลับมาใช้ชีวิตปกติ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศ การเดินทาง การจัดประชุม สัมมนา การฝึกอบรมต่าง ๆ เริ่มกลับมาเป็นปกติ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงควรเร่งและการดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยเร็ว และควรมีแผนเตรียมการรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในอนาคต

๑๒.๑.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๖๕.๙๓ โดยประเด็นปฏิรูปที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มากที่สุด ร้อยละ ๗๕.๕๖ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนเรียน น้อยที่สุด ร้อยละ ๕๖.๖๗

โดยในภาพรวมของการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พบว่าปัจจุบันหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนเสร็จสิ้นเป็นที่เรียนร้อยแล้วจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องติดตามโครงการใหม่ตามปีงบประมาณ ดังนั้น โครงการส่วนใหญ่ คือ โครงการใหม่ที่ได้ดำเนินการเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ล้วนเป็นโครงการที่จะแสดงผลสัมฤทธิ์ได้ในระยะยาว เช่น โครงการ**พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ** โครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โครงการส่งเสริมอาชีพแรงงานนอกระบบ โครงการขับเคลื่อนหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรฐานสมรรถนะ) โครงการพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการยกระดับและส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา โครงการพัฒนาทักษะครูเพื่อโค้ชการเรียนรู้การทำโครงการฐานวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่แรงงานคุณภาพ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ผลการขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งโครงการที่กล่าวมาข้างต้นมีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย (Impact) และผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Sustainability) ในระดับปานกลาง จึงควรมีกระบวนการติดตามผลการดำเนินโครงการต่อไป และสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

ในส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนเรียน ร้อยละ ๕๖.๖๗

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ ๗๕.๕๖

ประเด็น Big Rock ที่ ๓ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ร้อยละ ๖๕.๕๖

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๓

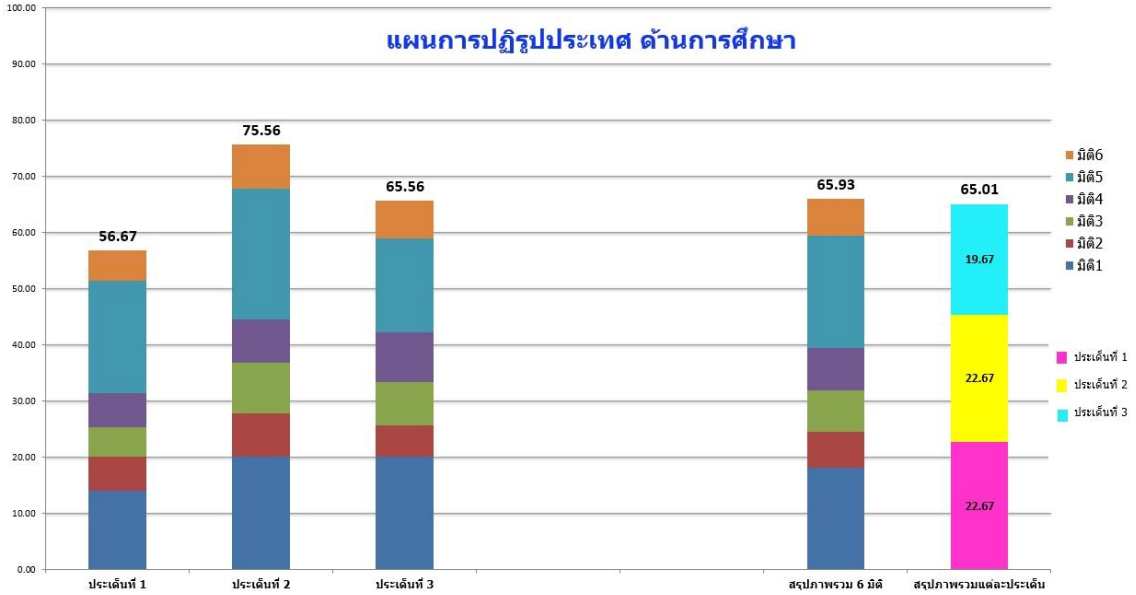

ภาพที่ ๗๓ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ พบว่า

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙๐
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๓
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๕
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙๓

โดยภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนระดับที่ ๒ ซึ่งเกี่ยวข้อง และความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. (๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ในประเด็นที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตที่เป้าหมายแผนย่อย กำหนดให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน มีทักษะอาชีพสูง ประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ ที่เป้าหมายแผนย่อย กำหนดให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ในหมุดหมายที่ ๑๒ ให้ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตที่ประสบความสำเร็จทุกมิติ จึงควรมีกระบวนการติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ เป็นประจำ และสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่อง และยั่งยืน

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๔

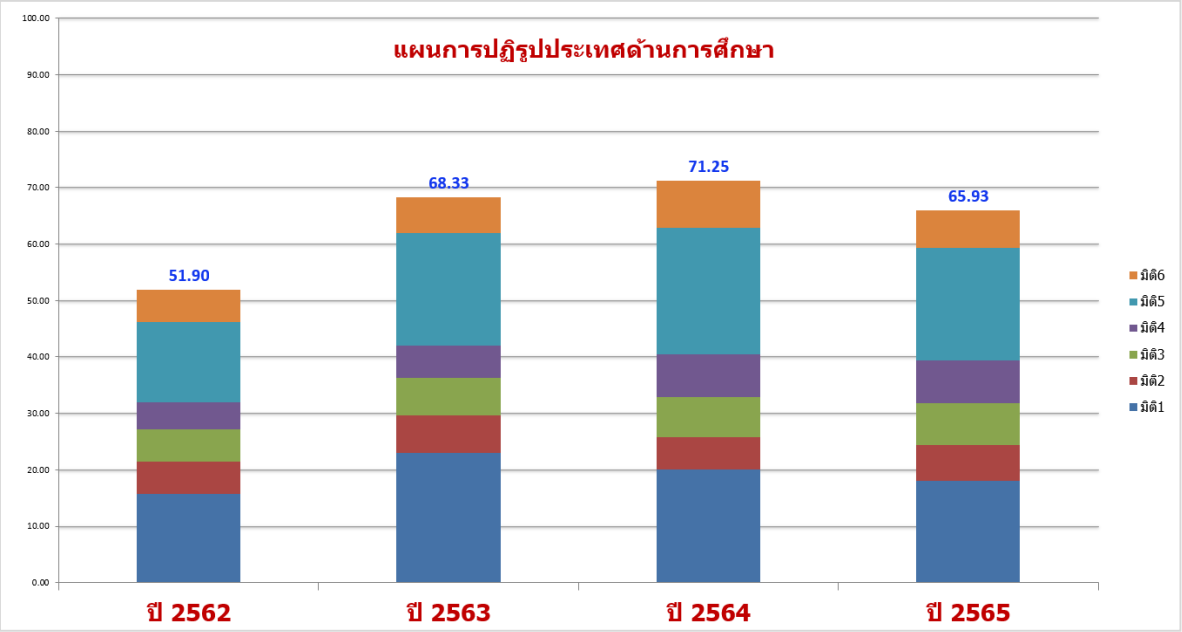

ภาพที่ ๗๔ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีโอกาสประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง และเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาจะเห็นผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการดำเนินงานและติดตามที่เร่งรัดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังพบการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งจะเป็นคานงัดของการปฏิรูปการศึกษายังมีความล่าช้ามาก เนื่องจากที่ผ่านมามีจังหวัดนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพียง ๘ จังหวัด ในช่วง ๒ ปี พบมีการปรับหลักสูตรร้อยละ ๘๙ เลือกสื่อได้อิสระ ร้อยละ ๖๕ ปรับการวัดและประเมินผลร้อยละ ๗๘ ล้วนส่งผลต่อโอกาสการเรียนรู้ของนักเรียน และสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขาดความเป็นอิสระที่แท้จริง ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ จึงจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพิ่มเติมอีกเพียง ๑๑ จังหวัดเท่านั้น จึงไม่เพียงพอกับความต้องการของประเทศ ผนวกกับการปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนก็ยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งคณะกรรมาธิการจะติดตามเร่งรัดอย่างต่อเนื่อง

๑๒.๑.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการที่ผ่านมาหลายโครงการเป็นโครงการที่ดีและมีประโยชน์อย่างมากในวงกว้าง แต่ใช้งบประมาณสูงในการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมกับวัย และยกระดับการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง รวมถึงส่งเสริมให้มีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ฐานสมรรถนะในทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเร่งบูรณาการระบบข้อมูลรายบุคคล และรายครัวเรือนของกลุ่มเด็กปฐมวัย เพื่อเร่งการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่โดยเร็ว เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบอาจรายงานผลการดำเนินการในระบบ eMENSCR ได้ไม่ชัดเจน หรือไม่มีการรายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการเลย หรือเนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้นดำเนินโครงการ อย่างไรก็ตามโครงการที่ได้ดำเนินการติดตามทั้งหมดเป็นโครงการที่มีความสำคัญที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในช่วงที่สิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศจะถูกนำไปเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งจะเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนต่อการพัฒนาประเทศ และการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศเป็นลำดับ

ทั้งนี้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

เพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความถนัด และความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น โดยพัฒนาการเรียนรู้มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครูการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงการพัฒนากลไกการทำงานในลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในหลากสาขาวิชา เพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศ โดยการเร่ง (๑) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ในระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ อาทิ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์ การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด เพื่อสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตน หรือนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน (๒) เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (๓) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท (๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น และ (๕) สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ จึงจะสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ และยุทธศาสตร์ชาติ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต มุ่งตอบสนองเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๒ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๒) การพัฒนาคน สำหรับโลกยุคใหม่ โดยคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย สามารถสร้างงานอนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้ง เป้าหมายที่ ๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาส และความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติจริง เนื่องจากที่ผ่านมาพบปัญหา อาทิ

๑) ในช่วงปี ๒๕๖๕ หลังมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ยังคงพบปัญหาที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงการศึกษาในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ที่เกิดจากสภาพบังคับให้ต้องเร่งกระบวนการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ และการปรับตัวของผู้เรียนเพื่อเข้าสู่การเรียนตามปกติ นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการเกิดของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนผู้เรียนลดลงทุกปี ล้วนส่งผลต่อการดำเนินงานและองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ

๒) ผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนจำนวนมากต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมสูงขึ้นมาก ดังนั้น จึงต้องมีการติดตามเด็กที่หลุดออกจากระ บบการศึกษาให้เข้าสู่ระบบการโดยเร็ว

๓) อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการปรับระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาประชากรทุกช่วงวัยและเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในทุกด้าน

๔) หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ คลี่คลายลง ประชาชนเริ่มกลับมาใช้ชีวิตปกติ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศ การเดินทาง การจัดประชุม การสัมมนา การฝึกอบรมต่าง ๆ ได้กลับมาเป็นปกติ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งกำหนดมาตรการป้องกันหรือแผนเตรียมการรองรับสถานการณ์การต่าง ๆ ที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

๑๒.๑.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

(๑) ในเรื่องของการสร้างให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้ง มีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูนั้น ควรพิจารณาตัวชี้วัดของโครงการว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมแล้วหรือไม่ การคัดสรรกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าโครงการดำเนินการด้วยวิธีการใด มีกระบวนการประเมินอย่างไร และผลการประเมินเป็นอย่างไรถึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จ

(๒) ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ ค่าตอบแทนหรือเงินเดือนของครูอาชีวศึกษาบางตำแหน่ง เช่น ครูอัตราจ้าง ได้รับเงินเดือนไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน และในตำแหน่งส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนน้อยกว่าครูในระบบสามัญศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะในตัวครูผู้สอน จึงเห็นว่าในกรณีที่มีการฝึกงาน ณ สถานประกอบการต่าง ๆ ผู้ประกอบการควรจ่ายค่าตอบแทนให้กับทั้งผู้เรียนที่เข้าฝึกงาน และครูผู้ดูแลนักเรียนฝึกงานเหล่านั้น ซึ่งอาจพิจารณามาตรการสนับสนุนทางภาษีเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการพิจารณาดำเนินการดังกล่าว

๑๒.๒ การอุดมศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษามีการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๒ ประเด็น และติดตามโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๒ โครงการ/กิจกรรม

๑๒.๒.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคตสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่ดี รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ

๑๒.๒.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๒ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการ/กิจกรรมอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการตามแผน จำนวน ๒ โครงการ (ร้อยละ ๑๐๐)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่า โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๕

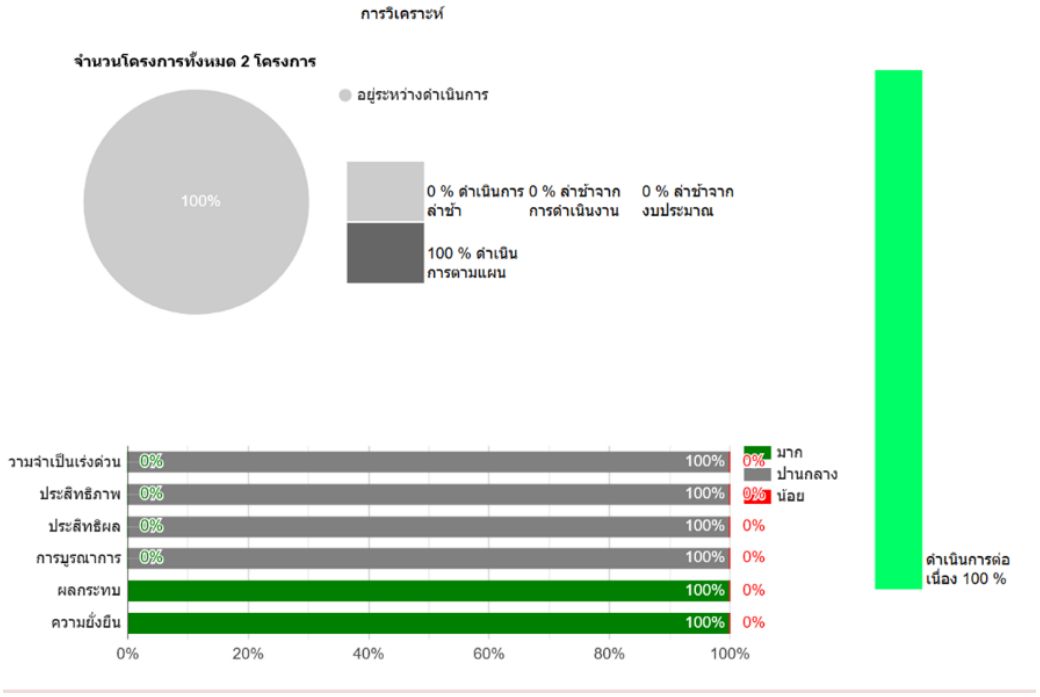

ภาพที่ ๗๕ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (การอุดมศึกษา) ประจำปี ๒๕๖๕

โดยภาพรวมของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมาถือได้ว่าบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับหนึ่งในห้วงเวลาดามที่กำหนดแล้ว และเป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ และสอดคล้องกับเป้าหมาย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในห้วงเวลาตามที่กำหนดแล้ว แต่การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาควรจะต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้การพัฒนาประเทศในด้านการศึกษาไม่หยุดชะงักลง

๑๒.๒.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๑.๖๗ โดยกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน มากที่สุด ร้อยละ ๘๓.๓๓ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นที่ ๑ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย น้อยที่สุด ร้อยละ ๘๐.๐๐

ในส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านการอุดมศึกษา ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ (BR1201) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ร้อยละ ๕๖.๖๗

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ (BR1203) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ร้อยละ ๗๕.๕๖

โดยจากการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ใน ๖ มิติ ได้ว่า ในมิติด้านผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด (Relevancy) ผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานมีประสิทธิผล (Effectiveness) นั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผลการดำเนินงานบางโครงการได้สะท้อนเป้าหมายตัวชี้วัดแล้ว แต่ยังคงมีบางโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งต้องการระยะเวลาดำเนินการที่เหมาะสมเพียงพอจึงจะสะท้อนค่าเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

มิติด้านการบูรณาการ/การมีส่วนร่วม (Partnerships & Cooperation) นั้นประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีความจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ การบูรณาการ และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งจากระดับ

นโยบายลงสู่ระดับปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับจุลภาคในสังคม กล่าวคือ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ระดับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติควบคู่กัน ซึ่งภาครัฐจะต้องหาแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตลอดจนการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

มิติด้านผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย (Impact) และผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Sustainability) พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ภาครัฐควรกำหนดโครงการที่ประกอบด้วยเป้าหมายระยะสั้นกับโครงการที่มีเป้าหมายระยะยาวควบคู่กันไป เพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในระยะยาวอย่างยั่งยืน

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๖

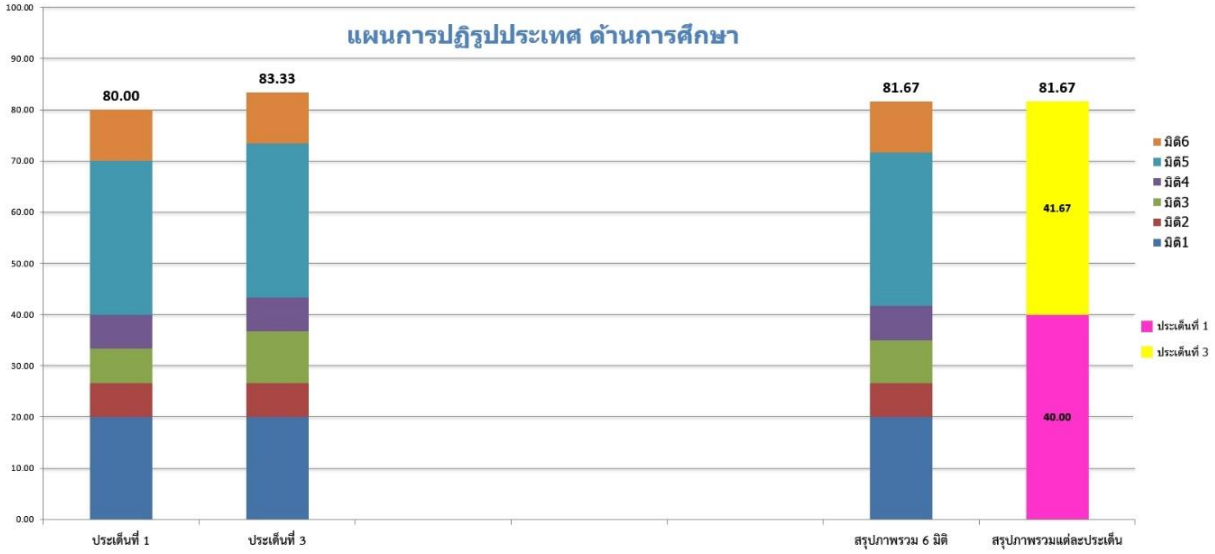

ภาพที่ ๗๖ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการอุดมศึกษา ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ พบว่า

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๒ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๓
- ปี ๒๕๖๓ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗
- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๓๓
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๖๗

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พบว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการบูรณาการและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการดำเนินโครงการที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย และผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การประเมินผลสัมฤทธิ์สะท้อนออกมาในแนวโน้มหรือทิศทางที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามภาครัฐควรเพิ่มน้ำหนักในการดำเนินการมิติด้านอื่น กล่าวคือ ในมิติด้านผลการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด มิติด้านผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมิติด้านผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานมีประสิทธิผล ก็จะช่วยให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในภาพรวมเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๗

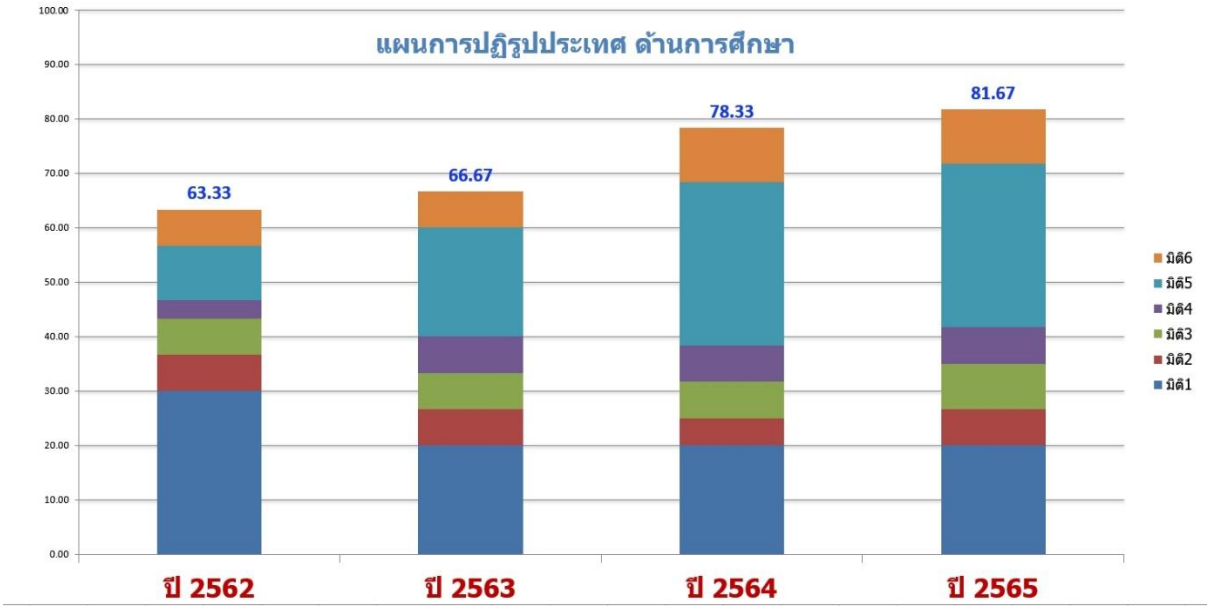

ภาพที่ ๗๗ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

ในส่วนของข้อเสนอแนะต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม

๑. จากข้อมูลการรายงานที่ปรากฏพบว่ามีการเริ่มต้นการขับเคลื่อนการปฏิรูปได้ดีในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม กรณีนี้ยังไม่อาจถือได้ว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากเพียงพอที่จะยุติการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งเห็นว่าภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรรายงานผลการขับเคลื่อนอยู่เช่นเดิม

๒. ฝ่ายบริหารควรดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาต่อไป แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือระดับบริหาร เพื่อให้การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์และผลกระทบต่อประชาชนในภาพรวม สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้ประเทศชาติ

๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรมีส่วนร่วมในการออกแบบกลไกการปฏิรูปให้สามารถติดตามและประเมินผลได้อยู่เสมอในระหว่างดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูป

๔. สิ่งที่หน่วยงานได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งอาจมีประชาชนไม่ทราบว่าหน่วยงานได้ดำเนินการอะไรไปแล้วบ้าง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของตนเองให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ประกอบการดำเนินการดังกล่าว เพื่อหาทางร่วมกันขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑๒.๒.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

ด้านการจัดทำโครงการ

๑. ควรเพิ่มโครงการติดตามนักเรียนที่เรียนไม่จบการศึกษา เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือหรือดึงเด็กนักเรียนดังกล่าวให้กลับมาได้รับการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

๒. ควรเพิ่มโครงการจัดทำฐานข้อมูลเด็กนักเรียนด้อยโอกาสทั่วประเทศให้ครบถ้วนไม่ตกหล่น เพื่อให้ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือภาคเอกชน นำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ให้การช่วยเหลือในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๓. ควรเพิ่มโครงการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้บุคคลภายนอกหรือประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงทรัพยากรด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่มีหลักสูตรที่เพิ่มทักษะต่าง ๆ (reskill/upskill) หรือการส่งเสริมวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่

๔. ควรเพิ่มโครงการที่ลดข้อจำกัดต่าง ๆ ของเด็กนักเรียนที่ทำงานหาเลี้ยงตนเองระหว่างศึกษา เช่น โครงการให้เด็กนักเรียนทำงานในร้านอาหาร ร้านค้าในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีมาตรการจูงใจลดค่าเช่าร้านให้ภาคเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนที่ขาดโอกาสได้ทำงานภายในสถาบันอุดมศึกษา มีรายได้ระหว่างเรียนและให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนน้อยที่สุด

๕. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ครูบรรจุใหม่) เป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการศึกษาและการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ ซึ่งควรให้การสนับสนุนและได้รับการผลักดันเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายตลอดโครงการ โดยกระบวนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการนั้นควรเน้นคุณลักษณะพิเศษของผู้รับการคัดเลือก โดยพิจารณาทักษะทางด้านสังคม ทัศนคติ ความรักในวิชาชีพและจิตวิญญาณความเป็นครู นอกเหนือจากเงื่อนไขด้านการสอบวัดผลทางวิชาการ ซึ่งในการผลิตครูที่ตรงตามความต้องการของโรงเรียนควรใช้ศักยภาพของคณะร่วมสอนเข้ามาดำเนินการร่วมกันในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตครูที่มีคุณภาพ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ร่วมมือกับคณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะพลศึกษา เป็นต้น โดยกระบวนการสรรหาหรือ

สอบคัดเลือกครูนั้น ควรให้มีการบรรจุครูเพิ่มเติมในโรงเรียนเอกชนได้ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนเอกชนด้วย ตลอดจนควรเพิ่มเติมทักษะหรือเนื้อหาหลักสูตรในการผลิตครูที่จำเป็น

๖. โครงการพัฒนาครูประจำการ (ครูเก่า) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและความตั้งใจจริงในการเป็นครู แม้จะมิได้จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์โดยตรง เช่น จบการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงอาจใช้ระบบจ้างครูเกษียณอายุที่มีศักยภาพ ซึ่งอาจเรียกว่า ครูอาวุโส ให้ไปอยู่ช่วยเหลือในโรงเรียนที่ขาดแคลนครู เช่น ขาดแคลนครูพี่เลี้ยง ครูผู้สอน ซึ่งอาจเป็นโครงการครูบ้านเกิดหรือครูคืนถิ่น โดยใช้มาตรการจูงใจอย่างเหมาะสมให้ครูเกษียณอายุที่มีศักยภาพเข้ามาร่วมโครงการนี้ ซึ่งในประเด็นนี้กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ควรมีส่วนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้วในปัจจุบัน (ครูประจำการ) ให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการจัดการเรียนรู้และการจัดศึกษาให้มีคุณภาพ

๗. ควรเพิ่มโครงการเสริมสร้างหรืออบรมทักษะพื้นฐานวิชาชีพครู เช่น จิตวิทยาเบื้องต้น การฝึกสอนนักเรียนให้มีความเข้าใจง่าย เป็นต้น ให้แก่ครูประจำการที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งบางรายอาจเป็นบุคคลภายนอกผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ได้จบสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์โดยตรง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีทักษะที่จำเป็นของความเป็นครูด้วย

ด้านงบประมาณ

ควรเน้นการบริหารจัดการงบประมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพสูงขึ้น เช่น การควบรวมโรงเรียนที่มีเด็กจำนวนน้อย การเพิ่มเติมอาหารเช้าให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อเพิ่มสุขอนามัยและโภชนาการในเด็ก ทั้งนี้ ในกรณีการควบรวมโรงเรียนที่มีเด็กจำนวนน้อยควรมีมาตรการรองรับให้เด็กและผู้ปกครองให้สามารถเดินทางไปโรงเรียนได้โดยสะดวก และไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายจากการควบรวมโรงเรียนดังกล่าว ตลอดจนควรกำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณบริหารจัดการเด็ก โดยใช้นโยบาย ๒ รูปแบบ ได้แก่ แบบคงที่ (fixed cost) และแบบผันแปรตามจำนวนเด็ก (variable cost) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมตามความต้องการที่แท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่มีเด็กจำนวนน้อยจะได้รับงบประมาณที่เหมาะสมจากการจัดสรรงบประมาณแบบคงที่ (fixed cost) และควรหาแนวทางหรือมาตรการผ่อนคลายข้อจำกัดการใช้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถนำมาช่วยในการพัฒนาเด็กในท้องถิ่นได้

ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการ

สถาบันอุดมศึกษาควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนผ่านการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมในการผลิตบัณฑิต หรือบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านนี้ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนช่วยให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ชุมชน ท้องถิ่น ในการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย เช่น การอบรมสถานรับเลี้ยง/สถานศึกษาสำหรับเด็กเล็ก

และเด็กก่อนวัยเรียน (อนุบาล) ให้มีความรู้ด้านพัฒนาการของเด็ก อาทิเช่น แนวโน้มใหม่ทางด้านโภชนาการ ด้านวิชาการ เพื่อให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมบูรณ์ครบถ้วน รวมทั้งมีความพร้อมในการเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษา รวมถึงภาครัฐควรลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานเรื่องสถานรับเลี้ยง/สถานศึกษาสำหรับเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมดำเนินการในเรื่องนี้ด้วย

ด้านการประเมินผล

๑. รัฐควรประเมินหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการหรือมีวัตถุประสงค์เดียวกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อจัดสรรงบประมาณไปยังกองทุนหรือหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่า เนื่องจากการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษานั้นไม่ควรให้เป็นภารกิจหน้าที่ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยเหลือกัน หากพิจารณางบประมาณที่เกี่ยวข้องหรือมีลักษณะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษานั้น มีปรากฏงบประมาณจำนวนมากอยู่ในทุกกระทรวง แต่อาจไม่ได้ระบุชัดเจนว่าเป็นงบประมาณเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภาครัฐจึงอาจนำงบประมาณดังกล่าวมาช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากงบประมาณในการดำเนินงานปกติของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ทั้งนี้ เห็นว่ากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ควรได้รับเงินงบประมาณรายปีเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินการครอบคลุมจำนวนเด็กยากจนที่มีอยู่ทั่วประเทศ และภาครัฐควรสนับสนุนกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไปอย่างสม่ำเสมอและเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอต่อจำนวนเด็กยากจนและด้อยโอกาสเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา และเสนอเป็นแผนระยะยาวโดยควรหาแนวทางหรือมาตรการดึงสถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วย

๒. ควรเพิ่มโครงการติดตามผลและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างกลไกหรือเครื่องมือสำหรับประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพทั้งในประเด็นกระบวนการคัดเลือก กระบวนการผลิตบุคลากรครู กระบวนการพัฒนาต่อยอด และควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อาทิ หน่วยผลิตครู หน่วยผู้ใช้และพัฒนาครู ตลอดจนหน่วยผู้คัดเลือกมีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามนี้ด้วย เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาสอดคล้องกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด หรือสัมฤทธิ์ผลเพียงใด

ด้านการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ

ข้อมูลที่ระบุผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณนั้น เห็นได้ว่าประเมินจากโครงการ/กิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายจำนวนเพียงหลักพันคนเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนน้อยเกินไปที่จะประเมินผลสัมฤทธิ์

ในมิติระดับประเทศ จึงควรประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณโดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนควรเพิ่มการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดการวัดผลสัมฤทธิ์ในทุกมิติด้วย

๑๒.๒.๕ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย

ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เนื่องจากสิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

๑๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีกิจกรรมปฏิรูปประเทศ จำนวน ๕ กิจกรรม ติดตามแนวทางการพัฒนา จำนวน ๑๖ เป้าหมายย่อย/พันธกิจ ติดตามโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๔๕ โครงการ/กิจกรรม จากจำนวนโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ๕๐ โครงการ/กิจกรรม

๑๓.๑ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และมีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่ (๑) กระทรวงวัฒนธรรม (๒) กรมการศาสนา (๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๕) กระทรวงศึกษาธิการ (๖) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (๖) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ (๗) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงวัฒนธรรม และมีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่ (๑) สำนักงาน

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (๒) กรมการศาสนา (สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม) (๓) กรมศิลปากร (๔) กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (๕) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (๖) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (๗) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (๘) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (๙) กระทรวงศึกษาธิการ (๑๐) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) (๑๑) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และ (๑๒) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ ยุทธศาสตร์ชาติได้ให้ความสำคัญกับการกีฬาและนันทนาการบนฐานของวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการพัฒนา ทั้งในการเสริมสร้างสุขภาวะ การพัฒนาจิตใจ การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติ ดังจะเห็นได้ว่าการกีฬาและนันทนาการเป็นกลไกสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการสร้างคุณค่าและมูลค่าให้แก่ประเทศ

สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการกีฬาได้ถูกกำหนดไว้ในด้านที่ ๑๓ วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬา โดยกำหนดเป้าหมาย : ประชาชนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอบนฐานการมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนาสุขภาพของตนให้แข็งแรง และเป็นฐานการพัฒนานักกีฬาของชาติ โดยมีตัวชี้วัด : อัตราประชากรที่มีการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี (ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐) /อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดี (อายุเฉลี่ย) เพิ่มขึ้น (ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐) /นักกีฬาหน้าใหม่ที่มีความสามารถมีอัตราการได้รับคัดเลือกเข้าสู่การเป็นนักกีฬาระดับชาติเพิ่มขึ้น (ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕ ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐)

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการกีฬา กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ จะมีทั้งหมด ๕ ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ โดยในแต่ละขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการจะมีจำนวนเป้าหมายย่อยที่แตกต่างกันไป โดยการรายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศจะต้องรายงานทุก ๓ เดือนและรายงานปี ส่วนการรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติจะรายงานเป็นรายปีเท่านั้น ซึ่งการดำเนินการเป็นไปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญฯ โดยในส่วนของการรายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูประเทศ ครั้งที่ ๑๓ (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔) ขณะนี้อยู่ระหว่างการเสนอที่ประชุมวุฒิสภา

๑๓.๒ สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการที่เลือกติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดจำนวน ๔๕ โครงการ ซึ่งผลการติดตาม พบว่า โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๔๓ โครงการ (ร้อยละ ๙๕.๕๖) และดำเนินการล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๒ โครงการ (ร้อยละ ๔.๔๔)

ส่วนการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ (ความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน) พบว่าภาพรวมของการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๘

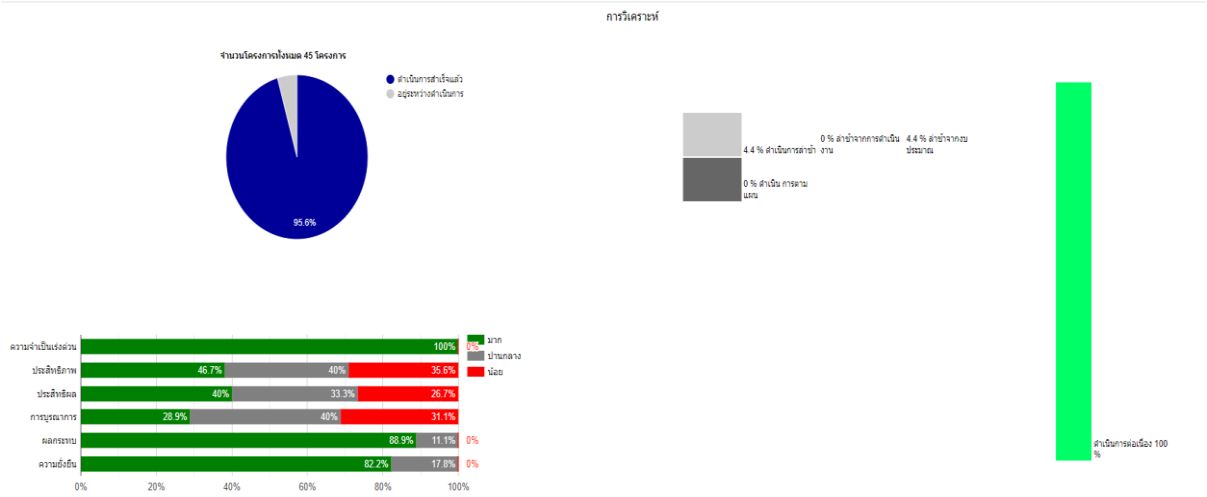

ภาพที่ ๗๘ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕

สรุปผลการติดตามความคืบหน้าในภาพรวม และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๔ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการได้เสร็จสิ้นเกือบทุกโครงการ แต่ก็มีบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ และยังไม่ปรากฏผลลัพธ์การดำเนินการในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๔ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการได้เสร็จสิ้นทุกโครงการ แต่เนื่องจากเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และค่าตั้งต้น (Baseline) ของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ นั้น ยังไม่มีการกำหนดให้ชัดเจน จึงอาจจะส่งผลต่อการประเมินการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ได้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ มีการติดตามการดำเนินการครบทั้ง ๕ เป้าหมายย่อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณและงบประมาณจากแหล่งอื่นได้เสร็จสิ้นทุกโครงการ แต่เนื่องจากบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับงบประมาณไม่เป็นไปตามที่เสนอของบประมาณ โดยเฉพาะในกิจกรรมตามเป้าหมายย่อยที่ ๕ ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ อีกทั้งยังได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นตามแผนงานที่ดำเนินการไว้ จึงอาจส่งผลกรทบต่อการประเมินการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ได้

๑๓.๓ สรุปผลการประเมินความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๘๘.๔๘ ซึ่งมีความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยประเด็นที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๑๘ ในขณะที่การดำเนินการในประเด็นที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน น้อยที่สุด ร้อยละ ๘๕.๘๓

ส่วนสรุปคำอธิบายร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายตามภาพแสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปฯ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งคณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย (๑๐๐%) ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๕.๘๓

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๙๐.๑๘

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ มีค่าความสำเร็จร้อยละ ๘๙.๔๓

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๗๙

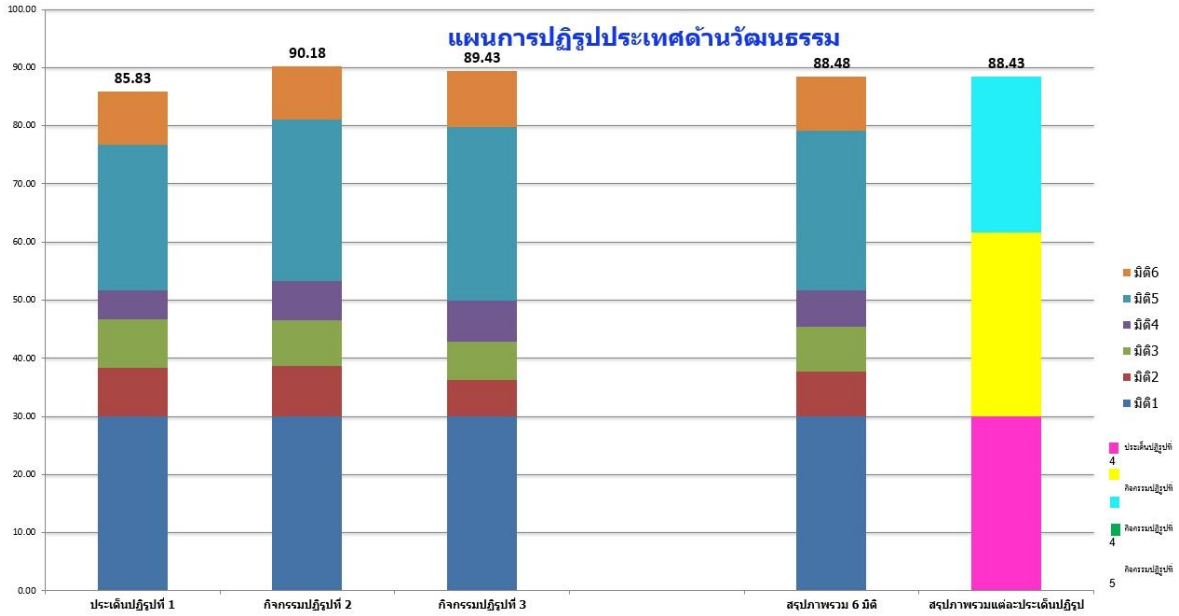

ภาพที่ ๗๙ แสดงร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นด้านดังกล่าวเกิดขึ้นจากแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการได้วิเคราะห์ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ดังนี้

- ปี ๒๕๖๔ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๐๒
- ปี ๒๕๖๕ ร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๑

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ ๘๐

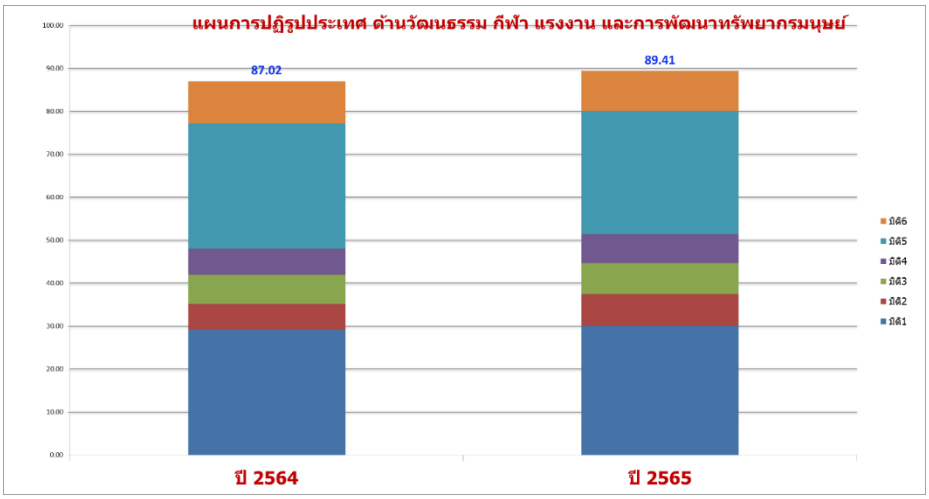

ภาพที่ ๘๐ เปรียบเทียบร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นด้านที่ ๑๓ ที่เกิดขึ้นจากแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ดังนั้น จึงมีระยะเวลาในการจากการติดตามการดำเนินการเพียง ๒ ปี คือ ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ พบว่า ในปีแรกนั้นการดำเนินการมีความคืบหน้าในระดับสูง เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ มีการกำหนด “แผนขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ” ซึ่งมีการระบุโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศเอาไว้อย่างชัดเจนในแต่ละปีงบประมาณ ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในโครงการต่าง ๆ ประมาณร้อยละ ๘๐ ของจำนวนโครงการที่ระบุไว้ในแผนขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ประกอบกับการที่หน่วยงานสามารถดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน จึงทำให้มีความคืบหน้าการดำเนินการอยู่ที่ร้อยละ ๘๗.๐๒ และแนวทางการดำเนินการดังกล่าวยังคงต่อยอดต่อเนื่องมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แม้ว่ายังคงมีบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเช่นเดียวกับปีก่อนหน้า แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการปรับรูปแบบการดำเนินการ ที่แม้ว่าจะไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ แต่ก็มีความคืบหน้าที่ชัดเจน และสามารถปูทางไปสู่การขับเคลื่อนในอนาคตได้ เพราะฉะนั้น จึงทำให้ในปี ๒๕๖๕ มีความคืบหน้าการดำเนินการอยู่ที่ร้อยละ ๘๙.๔๑ ซึ่งถือว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า และมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านดังกล่าวไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับปรับปรุง) (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จึงทำให้การดำเนินการมีโอกาสบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ ๗๕ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่มีโครงการรองรับอย่างชัดเจน ส่งผลให้โครงการที่กำหนดมีแนวโน้มที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และบรรลุเป้าหมายไปเป็นจำนวนมาก แต่ก็มีบางโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ และยังไม่ปรากฏผลลัพธ์การดำเนินการในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ ๙๐ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่มีโครงการรองรับอย่างชัดเจน ส่งผลให้โครงการที่กำหนดมีแนวโน้มที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ในระดับสูง และเนื่องจากมีหลากหลายโครงการและหลากหลายหน่วยงาน

ที่ขับเคลื่อน ประกอบกับในแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดค่าตั้งต้น (Baseline) และค่าเป้าหมายที่ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องประมวลผลการดำเนินการที่ได้ให้สามารถตอบโจทย์ได้ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ การดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ถือได้ว่าบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๘๙.๕๑ โดยแต่ละเป้าหมายย่อยมีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ เป้าหมายย่อยที่ ๑ ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาในชุมชนเมืองและท้องถิ่น มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๘๓ /เป้าหมายย่อยที่ ๒ การปฏิรูปการทำงานด้านความรอบรู้แบบองค์รวม มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๙๓.๕๒ /เป้าหมายย่อยที่ ๓ การสร้างโอกาสทางการกีฬาและพัฒนานักกีฬา มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๘๗.๒๒ /เป้าหมายย่อยที่ ๔ ปรับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายด้านกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกิจกรรมด้านกีฬาที่ต้องดำเนินงานให้ได้ มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐ /และเป้าหมายย่อยที่ ๕ พัฒนาศูนย์พัฒนานักกีฬาและวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อความเป็นเลิศทางการกีฬาของอาเซียน (ASEAN Center for Sport Excellence) และศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งชาติและภูมิภาค (TISS: Thailand Institute of Sport Science หรือ Regional Institute of Sport Science) มีระดับความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย เฉลี่ยร้อยละ ๘๐.๐๐

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้จากประเมินผลสำเร็จของโครงการในแต่ละเป้าหมายย่อยเกินร้อยละ ๘๐ แต่การรายงานจากสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า เป้าหมายย่อยที่ ๕ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการและมีความล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนดไว้ อีกทั้งมีหลายโครงการที่ถูกปรับลดงบประมาณ/ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ การประสานงานและการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านที่ ๑๓ โดยเฉพาะด้านการกีฬา ดังนั้น ในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรบูรณาการทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งระบบ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง และทั่วถึง

๑๓.๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีความสอดคล้องกับแผนอื่น ๆ ทั้งในส่วนของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ใน ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) ประเด็นความมั่นคง (๒) ประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (๓) ประเด็น

การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ (๔) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในหมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ในนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๗ การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่

ทั้งนี้ ในส่วนของความสอดคล้องดังกล่าวมีความเหมาะสม ที่จะทำให้ผลลัพธ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน มีความยั่งยืนและต่อยอดการดำเนินการในส่วนที่ยังไม่บรรลุผล แต่กระนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการโดยเน้นตั้งต้นจากผลลัพธ์ที่มีการดำเนินการที่ผ่านมา รวมทั้งต่อยอดไปสู่การพัฒนาให้โดดเด่นและส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมต่อไป

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ มีความสอดคล้องกับแผนอื่น ๆ ทั้งในส่วนของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ใน ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) ประเด็นการท่องเที่ยว (๒) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ และ (๓) ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในหมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

ทั้งนี้ ในส่วนของความสอดคล้องดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะทำให้ผลลัพธ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการมีความยั่งยืนและต่อยอดการดำเนินการให้สามารถขยายผลในวงกว้างยิ่งขึ้น โดยเน้นตั้งต้นจากผลลัพธ์ที่มีการดำเนินการที่ผ่านมา

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ

<u>ด้านนโยบาย</u> ควรกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนด้านการกีฬาให้ชัดเจนในทุกระดับ และถ่ายถอดไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการจัดทำโครงการสำคัญ ควรเน้นโครงการสำคัญที่ผลต่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับแนวทาง แผนย่อย ประเด็น และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างแท้จริง

ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการ ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงหัวหน้าส่วนราชการ ควรให้ความสำคัญพร้อมกับผลักดันการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมอบนโยบาย/สั่งการ พร้อมกับถ่ายทอดไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลบุคลากรทางการกีฬา โดยให้สมาคมกีฬาทุกสมาคมจัดเก็บประวัติ สถิติการแข่งขัน ตลอดจนสาขาอาชีพปัจจุบัน และส่งข้อมูลดังกล่าวไปจัดเก็บไว้ยังการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย ตลอดจนควรพัฒนากลไกการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และนันทนาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ด้านระบบการรายงานและประเมินผล หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการควรลงข้อมูลในระบบ eMENSCR ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน (มาจากรายงานแผนแม่บทฯ)

ด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณด้านการกีฬาให้หน่วยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการกีฬาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องจากแหล่งงบประมาณที่หลากหลาย ควรจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการกีฬาในระดับจังหวัด โดยจัดสรรเงินจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ กระจายลงไปสู่สมาคมกีฬาแห่งจังหวัด และมีกลไกที่สามารถนำเงินดอกผลจากกองทุนที่ได้จัดตั้งไปส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาในจังหวัด รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกองทุนดังกล่าว

๑๓.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง

คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้มีข้อเสนอแนะเร่งรัดกระบวนการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน

- ควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปสื่อและอุตสาหกรรมบันเทิงด้วย Soft Power ให้เกิดการผลิตสื่อเสริมสร้างคุณธรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยให้มากยิ่งขึ้น

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ

๑) ควรกำหนดเป้าหมายโดยระบุเป็นเป้าหมายเชิงคุณภาพและเป้าหมายเชิงปริมาณ รวมทั้งกำหนดค่าตั้งต้น (Baseline) ให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

๒) ควรมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome) ที่สำคัญของการสร้างเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรม เช่น การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในพื้นที่ตลาดวัฒนธรรม การมีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตลาดวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ

๑) ด้านนโยบาย ควรกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนด้านการกีฬาให้ชัดเจนในทุกระดับและถ่ายถอดไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

๒) ด้านการจัดทำโครงการสำคัญ ควรบูรณาการการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เน้นโครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับแนวทาง แผนย่อย ประเด็น และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างแท้จริง

๓) ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินการ ระดับผู้บริหารควรให้ความสำคัญพร้อมกับผลักดันการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมอบนโยบาย/สั่งการพร้อมกับถ่ายทอดไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลบุคลากรทางการกีฬา โดยให้สมาคมกีฬาทุกสมาคมจัดเก็บประวัติ สถิติการแข่งขัน ตลอดจนสาขาอาชีพปัจจุบัน และส่งข้อมูลดังกล่าวไปจัดเก็บไว้ยังการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย ตลอดจนควรพัฒนากลไกการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และนันทนาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) ด้านระบบการรายงานและประเมินผล ควรปรับปรุงระบบการรายงานและประเมินผลให้มีความยืดหยุ่นในการกรอกข้อมูล ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ประเมินผลเป็นสำคัญ และหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการควรลงข้อมูลในระบบ eMENSCR ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

๕) ด้านงบประมาณ ควรจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์การเขียนโครงการเพื่อเขียนเสนอของบประมาณได้อย่างแท้จริง รวมถึงควรจัดสรรงบประมาณด้านการกีฬาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการกีฬาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องจากแหล่งงบประมาณที่หลากหลาย และจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการกีฬาในระดับจังหวัด โดยจัดสรรเงินจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติกระจายลงไปสู่สมาคมกีฬาแห่งจังหวัด และมีกลไกที่สามารถนำเงินดอกผลจากกองทุนที่ได้จัดตั้งไปส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาในจังหวัด รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกองทุนดังกล่าว

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๒.๓ ความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย และข้อเสนอแนะ

๑) ภาพรวมการติดตามกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ

ตารางที่ ๓ แสดงภาพรวมการติดตามกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

แผนการปฏิรูปประเทศ	กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ทั้งหมด	ดำเนินการแล้วเสร็จ	กฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (Big Rock ๔๕ ฉบับ)	กฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัด (เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนเดิม)
๑. ด้านการเมือง	๑	-	๒	๗
๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน	๗	๕	๒	๒
๓. ด้านกฎหมาย	๒๕*	๑๔	๕	-
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๔๔	๑๐	๑	-
๕. ด้านเศรษฐกิจ	๕๕*	๓๖	๗	๔
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๕	๑๔	๑	๗
๗. ด้านสาธารณสุข	๑๔	๑	๑	-
๘. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๘	๒	๒	-
๙. ด้านสังคม	๒๓*	๘	๔	๔
๑๐. ด้านพลังงาน	๑๙*	๕	๘	-
๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๒๐*	๔	๑๐	๑
๑๒. ด้านการศึกษา	๑๐	๕	๑	-
๑๓. ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	-	๑	๑	๑
รวม	**๒๖๓**	**๑๐๕**	**๔๕**	**๒๖**
คงค้าง/อยู่ระหว่างดำเนินการ	**๒๐๙**			

* คือ จำนวนที่มีการรายงานผลการติดตามกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศมากกว่าหนึ่งด้าน

หมายเหตุ การนับจำนวนกฎหมายรวมถึงกฎหมายลำดับรองด้วย

๒) เปรียบเทียบจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด

ตารางที่ ๔ แสดงการเปรียบเทียบจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด

แผนการปฏิรูปประเทศ	กฎหมาย ตามแผนการปฏิรูปประเทศ		กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	
	ฉบับเดิม	ฉบับปรับปรุง (Big Rock ๔๕ ฉบับ)	สมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๒๕๕๗ – ๒๕๖๒)	สมัยวุฒิสภา (๒๕๖๒ - ปัจจุบัน)
๑. ด้านการเมือง	๑	๒	-	-
๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน	๗	๒	๓	๒
๓. ด้านกฎหมาย	๒๕	๕	๘	๖
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๔๔	๑	๔	๖
๕. ด้านเศรษฐกิจ	๕๕	๗	๒๑	๑๕
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๕	๑	๑๔	-
๗. ด้านสาธารณสุข	๑๔	๑	๑	-
๘. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๘	๒	๒	-
๙. ด้านสังคม	๒๔	๔	๖	๒
๑๐. ด้านพลังงาน	๑๙	๘	๒	๓
๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๒๐	๑๐	๓	๑
๑๒. ด้านการศึกษา	๑๐	๑	๔	๑
๑๓. ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	-	๑	-	๑
รวม	**๒๖๓**	**๔๕**	**๖๘**	**๓๗**
คงค้าง/อยู่ระหว่างดำเนินการ (ตามแผนฯ ฉบับเดิม ฉบับปรับปรุง และที่วุฒิสภา เห็นควรเร่งรัดเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนเดิม)	**๒๐๙**			

หมายเหตุ การนับจำนวนกฎหมายรวมถึงกฎหมายลำดับรองด้วย

๓) สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย

จากการที่คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาที่รับผิดชอบการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศได้ดำเนินการติดตามความก้าวหน้ากฎหมายของการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ได้สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายทั้ง ๑๓ ด้าน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๓.๑) ด้านการเมือง

คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองครบวาระการดำรงตำแหน่งลงเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยยังไม่มีความชัดเจนว่าได้มอบหมายให้หน่วยงานใดรับผิดชอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ

- ภาคประชาชนเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อรัฐสภา แต่มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ซึ่งต้องมีคำรับรองจากนายกรัฐมนตรี สถานะปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของนายกรัฐมนตรี

(ไม่บรรลุผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕)

๒) ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... ไปพิจารณาทบทวนถึงความจำเป็นในการตรากฎหมาย การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม และช่องทางที่มีอยู่แล้วในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอีกครั้งก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(ไม่บรรลุผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕)

๓.๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

คณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างดำเนินการของสำนักงาน ป.ย.ป. ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งเป็นทีมงาน เพื่อดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงบประมาณ เพื่อร่วมกันพิจารณากรอบแนวทางการยกร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาศึกษาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๓) ด้านกฎหมาย

คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย จำนวน ๕ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง : ๔ ฉบับ และ ฉบับเดิม : ๑ ฉบับ) ได้แก่

<u>แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)</u>

๑. ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑/ประเด็นปฏิรูปที่ ๒)

ความคืบหน้า :

- สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และอยู่ระหว่างรอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๔ (กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔/ประเด็นปฏิรูปที่ ๖)

ความคืบหน้า :

๑) เปิดให้ประชาชนร่วมลงชื่อเพื่อเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านระบบ (e-initiative) ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบัน รวมจำนวน ๙ ฉบับ สถานะ คือ อยู่ระหว่างรวบรวมรายชื่อ

๒) มีร่างพระราชที่อยู่ระหว่างยื่นรายชื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ๑ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติบำนาญแห่งชาติและสวัสดิการผู้สูงอายุ พ.ศ. ....

๓) สรุปผลการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สภาผู้แทนชุดที่ ๒๕) (๙๑ ฉบับ)

๓. ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... (กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕/ประเด็นปฏิรูปที่ ๗)

ความคืบหน้า :

ที่ประชุมร่วมรัฐสภามีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... แล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖

๔. พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒/ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐)

ความคืบหน้า :

๑) ได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

๒) เฉพาะมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

๓) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำเอกสารชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตรากฎหมายในมาตราที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)

๕. กฎหมายลำดับรองที่จะออกตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑)

ความคืบหน้า

๑) ปัจจุบันมีการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๑๖ ฉบับ

๒) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีหน่วยงานที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบได้แล้วรวม ๑๐ ฉบับ

๓) หน่วยงานของรัฐได้ทยอยดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและหลักเกณฑ์ คำอธิบาย สรุปสาระสำคัญของกฎหมายและคำแปลกฎหมายในความรับผิดชอบผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว

๓.๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม

คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๔ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง : ๑ ฉบับ และฉบับเดิม : ๓ ฉบับ) ได้แก่

<u>แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)</u>

<u>ด้านกระบวนการยุติธรรม</u>

๑) พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ (กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑/ประเด็นปฏิรูปที่ ๑)

ความคืบหน้า :

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

<u>แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)</u>

๒) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... (ประเด็นปฏิรูปที่ ๘)

ความคืบหน้า :

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จ และจะได้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปยังนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีต่อไป

<u>ด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)</u>

๓) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ (ประเด็นปฏิรูปที่ ๗)

ความคืบหน้า :

ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

๔) ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ยืนยันร่างกฎหมายดังกล่าวตามเรื่องเสร็จที่ ๒๕๓/๒๕๖๓ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ขอเชิญหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔ เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการ

โดยรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้ให้ข้อเสนอแนะและมอบหมายในที่ประชุมว่าร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... ยังอยู่ในชั้นกรรมาธิการอาจมีการปรับแก้ จึงเห็นควรให้ชะลอการเสนอร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... ออกไปก่อน โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับไปดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเป็นเรื่องเพื่อทราบต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... เพื่อทราบเหตุผลของการชะลอเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ....อยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพิ่มเติมเนื้อหาที่แสดงให้เห็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... และกำหนดให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกันภายในระยะเวลา ๒ ปี

๓) ด้วยคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่มี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน ได้หมดวาระลง จึงเห็นควรมอบหมายคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ให้ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... (ถ้ามี) และแจ้งต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อนึ่ง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมไม่มีความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

๓.๕) ด้านเศรษฐกิจ

คณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (ฉบับเดิม) จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมพาณิชยนาวี พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ โดยเสนอความเห็นให้กิจการด้านการพาณิชยนาวียังคงอยู่ที่กรมเจ้าท่า และให้นำภารกิจด้านส่งเสริมและการพัฒนาบุคลากรด้านพาณิชยนาวีมาทดลองดำเนินการ โดยจัดตั้งเป็น

หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit : SDU) ก่อน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ประโยชน์ และความคุ้มค่าที่เกิดขึ้นให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยให้กระทรวงคมนาคมหารือร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. ในการดำเนินการต่อไป

๒) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐

ความคืบหน้า :

กระทรวงการคลัง ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดให้ผู้นำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือถ่ายลำได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรทั้งหมดหรือแต่บางส่วน (ขยายระยะเวลาออกไปจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕) อย่างไรก็ตาม เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังไม่มีการขยายระยะเวลาออกไปอีก

๓) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ การแก้ไขกฎกระทรวง จำนวน ๑ ฉบับ ได้แก่

- ความสูงรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์และรถบรรทุกรถยนต์ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศตามมาตรฐานสากลในปัจจุบัน

ความคืบหน้า :

วุฒิสภาได้รายงานต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผ่านการรายงานผลการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศทุกวงรอบการรายงาน ปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้าการดำเนินการ

๔) ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

ปัจจุบันค้างการพิจารณาในระเบียบวาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากยุบสภาผู้แทนราษฎร

๓.๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๑ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง : ๑ ฉบับ และฉบับเดิม : ๑๐ ฉบับ) ได้แก่

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

๑) ร่างพระราชบัญญัติกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

คณะทำงานยกร่างกฎหมายเพื่อกำหนดพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลพิจารณายกร่างกฎหมายฯ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)

๒) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ ๑) ร่างระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการมอบหมายให้เอกชนหรือองค์กรอื่นดำเนินการรับรองไม้ พ.ศ. .... และ ๒) พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๔) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๒๔ ฉบับ ซึ่งมีกฎหมายลำดับรองที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จำนวน ๑๗ ฉบับ

๕) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๕๗ ฉบับ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองมีผลใช้บังคับแล้ว จำนวน ๓๐ ฉบับ

๖) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองของคณะกรรมการระดับกรม

๗) พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๘) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

ความคืบหน้า :

- การจัดทำกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๓๕ ฉบับ ซึ่งดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๒๑ ฉบับ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๔ ฉบับ

๑๐) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างดำเนินการตราพระราชบัญญัติ

๑๑) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างดำเนินการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๗) ด้านสาธารณสุข

คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข จำนวน ๓ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง : ๑ ฉบับ และฉบับเดิม : ๒ ฉบับ) ได้แก่

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

๑) ร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรคจัดทำร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยเป็นคนละฉบับกับที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้จัดทำกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและบุคลากรภายในกรมซึ่งดำเนินการไปเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖ และได้นำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเสนอต่อคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายในคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติพิจารณาในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)

๒) พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

การจัดทำกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๓๔ ฉบับ ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองมีผลใช้บังคับแล้ว จำนวน ๒๗ ฉบับ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ ฉบับ

๓) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. .... (ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปด้านสาธารณสุขของประเทศไทย)

ความคืบหน้า :

คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและส่งคืนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังกระทรวงสาธารณสุข (ร่างฉบับของกระทรวงสาธารณสุข) โดยกำหนดระยะเวลาในแผนปฏิรูปฯ กำหนดให้ดำเนินการระหว่าง ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ ขณะนี้พ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้ว ซึ่งคณะกรรมาธิการพิจารณาเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายสำคัญที่จะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขจึงควรมีการพิจารณาทบทวนและผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไป

๓.๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะกรรมาธิการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม วุฒิสภา ได้ติดตามได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

สาระสำคัญ :

เพื่อแก้ไขให้ครอบคลุมการใช้สื่อออนไลน์/ยกร่างกฎหมายที่จะปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์เป็นการเฉพาะ

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการข่าวปลอม พ.ศ. ....

สาระสำคัญ :

เพื่อดูแลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีความเหมาะสม พร้อมป้องกันและรับมือการเผยแพร่ข้อมูลเท็จ

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการตรวจสอบร่างของคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ ตรวจพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรี

๓.๙) ด้านสังคม

คณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (ฉบับเดิม) จำนวน ๗ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้มีการจัดส่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ... เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ ๒ ภายหลังจากการจัดรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. .... และได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของหน่วยงานต่างๆ เรียบร้อยแล้ว

๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

(๑) คณะกรรมาธิการพัฒนาสังคมฯ วุฒิสภา มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีให้เร่งรัดการออกกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

(๒) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคมยังคงสนับสนุนร่าง พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นร่างที่ผ่านมติ คสป. และส่งเสริมการทำงานขององค์กรภาคประชาสังคมในฐานะหุ้นส่วนรัฐในการพัฒนาประเทศ และไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. ....

๓) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔) การแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเน้นไปที่เรื่องการปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ความคืบหน้า :

- อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะอนุกรรมาธิการกิจการคนพิการในคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคมฯ เสนอปรับปรุงรูปแบบการพิจารณาการใช้เงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จากลักษณะ project-based เป็น unit-cost โดยเน้นโครงการที่เป็นการเสริมสร้างอาชีพคนพิการที่ไม่สามารถทำงานในสถานประกอบการได้ หรือคนพิการที่ประกอบอาชีพอิสระ

๕) การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน กอช.

ความคืบหน้า :

- ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนพิจารณาของคณะกรรมการ กอช. และสำนักงานเศรษฐกิจการคลังให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๖) การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการฯ พ.ศ. ๒๕๕๖

ความคืบหน้า :

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพิการฯ กำหนดกรอบ ปรับปรุงประกาศ ระเบียบ และคู่มือประเมินความพิการที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนพิการ

๗) ระเบียบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- ในปัจจุบันดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองครบถ้วนแล้ว

๓.๑๐) ด้านพลังงาน

คณะกรรมาธิการการพลังงาน วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จำนวน ๑๖ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง) : ๘ ฉบับ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการทั้ง ๘ ฉบับ และ (ฉบับเดิม) : ๘ ฉบับ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน ๔ ฉบับ และดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

<u>กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)</u> มีจำนวนทั้งหมด ๘ ฉบับ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการทั้ง ๘ ฉบับ

๑) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และ/หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความคืบหน้า :

สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) อยู่ระหว่างจัดจ้างที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐

๒) ร่างประกาศหรือระเบียบกระทรวงพลังงานว่าด้วยการนำรูปแบบธุรกิจ Energy Service Companies (ESCO) มาใช้กับภาครัฐ

ความคืบหน้า :

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงให้สอดคล้องกับการจัดทำหลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณ

๓) ร่างแนวปฏิบัติของสำนักงบประมาณเพื่อจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการตั้งงบผูกพันสำหรับ ESCO ภาครัฐ

ความคืบหน้า :

อยู่ระหว่างดำเนินการหารือข้อสรุปในการตั้งงบประมาณ โดยใช้แนวทาง Unit Cost ระหว่างกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ร่วมกับสำนักงบประมาณ คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕

๔) ร่างแนวปฏิบัติและร่างสัญญาจัดจ้างมาตรฐานกลางของกรมบัญชีกลางว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง ESCO ภาครัฐ กระทรวงพลังงาน

ความคืบหน้า :

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ อาจจะต้องพิจารณาการตั้งงบประมาณก่อน

๕) ร่างระเบียบหรือข้อสั่งการจากคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดตั้งกลไกและกำหนดแนวทางการจัดทำแผนบูรณาการ

ความคืบหน้า :

อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานระยะ ๕ ปี

๖) ร่างระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าด้วย Third Party Access ของระบบส่งและระบบจำหน่าย

ความคืบหน้า :

อยู่ระหว่างจัดทำร่างระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าด้วย Third Party Access ของระบบส่งและระบบจำหน่าย พ.ศ. ....

๗) ร่างระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทน

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างจัดทำระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทน

๘) ร่างระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับส่งเสริมกิจการจำหน่าย (Retail)

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างจัดทำร่างระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับส่งเสริมกิจการจำหน่าย (Retail)

<u>การติดตามความคืบหน้ากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)</u>

มีจำนวนทั้งหมด ๙ ฉบับ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน ๔ ฉบับ และดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ ฉบับ และไม่มีข้อมูลความคืบหน้า จำนวน ๑ ฉบับ ดังนี้

<u>อยู่ระหว่างดำเนินการ</u> จำนวน ๔ ฉบับ

๙) ร่างพระราชบัญญัติรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ จัดเตรียมข้อมูลชี้แจงรอตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ สปน. ประสานหารือเพิ่มเติม

๑๐) มาตรการและระเบียบเพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non-Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm

ความคืบหน้า :

สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) อยู่ระหว่างพิจารณาจัดทำระเบียบรับซื้อเพื่อรองรับแผนต่อเมื่อมีความชัดเจนในการดำเนินการตามแผนปฏิรูป และนโยบายรัฐในการเปลี่ยนรูปแบบสัญญา Non-Firm มาเป็น Firm

๑๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๖

ความคืบหน้า :

อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) อยู่ระหว่างดำเนินการ

๑๒) ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี และระเบียบว่าด้วยการเชื่อมต่อโซล่าร์รูฟเสรีกับฝ่ายจำหน่าย

ความคืบหน้า :

ในการประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๖๐๙) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) พิจารณาระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรีแล้ว เห็นว่าการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ยังไม่มีความชัดเจนของภาคนโยบาย ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงควรมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจนก่อน

<u>ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ ฉบับ</u>

๑๓) ระเบียบกระทรวงพลังงานว่าด้วย Code of Conduct ของหน่วยนโยบาย-กำกับ-ปฏิบัติด้านพลังงาน

ความคืบหน้า :

- ระเบียบฯ ดังกล่าว ประกาศใช้แล้ว

๑๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ความคืบหน้า :

- ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

๑๕) กฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง

ความคืบหน้า :

- กฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว แต่การบังคับใช้อย่างจริงจังให้เห็นผลที่เป็นรูปธรรมอาจต้องใช้เวลาพอสมควรในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดเก็บขยะของ อปท.

๑๖) กฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

ความคืบหน้า :

- กฎกระทรวงข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (BEC) ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓.๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

คณะกรรมาธิการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ได้ให้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จำนวน ๑๒ ฉบับ (ฉบับปรับปรุง ๑๐ ฉบับ) และร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๑๐ ฉบับ

๑) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ความคืบหน้า :

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประชุมคณะกรรมการทบทวนร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยที่ประชุมยืนยันการใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่มีการเสนอไปก่อนหน้านี้ โดยสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการยื่นร่างพระราชบัญญัติไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔

(๒) อยู่ระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ได้มีมติยืนยันร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบไปยังรัฐสภาต่อไป โดยมีข้อสังเกตว่าหากมีหน่วยงานใดต้องการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการในชั้นกรรมาธิการของรัฐสภา

๒) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและรางวัลจากการแจ้งเบาะแส พ.ศ. ๒๕๕๔

ความคืบหน้า :

- กรมศุลกากรอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกรมศุลกากรว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและรางวัล พ.ศ.๒๕๖๐ (สศช. รายงานว่าดำเนินการเป็นไปตามแผน คาดว่าแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ความคืบหน้า :

- สำนักงาน ปปง. ได้ดำเนินการการปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้ว

๔) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ท. เรื่อง การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

ความคืบหน้า :

- สำนักงาน ป.ป.ท. อยู่ระหว่างดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ที่จะให้ดำเนินการผ่านศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๕) ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดของนิติบุคคล และผู้ร่วมกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ความคืบหน้า :

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๖ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑) ได้บัญญัติบทลงโทษนิติบุคคลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลเรียบร้อยแล้ว และสำนักงาน ป.ป.ช.ได้จัดทำและเผยแพร่คู่มือแนวทางกำหนดมาตรการควบคุมสำหรับนิติบุคคลในการป้องกันการให้สินบนเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ จึงถือว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดของนิติบุคคลเรียบร้อยแล้ว

(๒) ปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ระหว่างการศึกษาการชะลอการดำเนินคดีอาญาในชั้นไต่สวนสำหรับนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานให้สินบน ตามมาตรา ๑๗๖ เพื่อยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับมาตรฐานสากล (เป็นกลไกเสริมในการบังคับใช้กฎหมาย)

๖) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๗) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ความคืบหน้า :

- สำนักงาน ก.พ.ร. อยู่ระหว่างการยกร่างพระราชบัญญัติฯ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนสอบถามความคิดเห็นของประชาชน ตามระบบของคณะกรรมการกฤษฎีกา

<u>ประเภท ข. อนุบัญญัติ</u>

๘) ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการยกร่างบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) โดยมีการแก้ไข ๘ ประเด็น ๑๕ มาตรา และได้เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อเห็นชอบในหลักการแล้ว และจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อสอบถามความเห็นภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ขณะนี้เตรียมนำข้อสังเกตจากหน่วยงานต่าง ๆ เสนอที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอีกครั้ง

๙) ปรับปรุงแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ

ความคืบหน้า :

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๔ นั้น ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

(๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรี่ยไร และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ ยังให้คงมีไว้ทั้ง ๒ ระเบียบ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาประเด็นที่จะแก้ไข โดยคณะกรรมการควบคุมการเรี่ยไร

๑๐) ร่างระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสอง ให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐด้วยระบบคุณธรรม

ความคืบหน้า :

- สำนักงาน ก.พ.ได้มีการสรุปผลการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตำแหน่งระดับสูงที่สำคัญ (Role Clarification) เสนอต่อที่ประชุม ก.พ. ครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ. ศึกษาเพิ่มเติมตามความเห็นและข้อสังเกตของ ก.พ. และนำเสนอความคืบหน้าต่อ ก.พ. ต่อไป

<u>ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ</u> จำนวน ๑ ฉบับ

๑๑) กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law)

ความคืบหน้า :

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการฟ้องคดีปิดปากในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบ พ.ศ. .... เสร็จแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ

(๒) ขณะนี้อยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้พิจารณาด้วยว่าอาจดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แทนการออกเป็นกฎหมายเฉพาะได้หรือไม่ และให้รับความเห็นจากกระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ก.พ. สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง และสำนักงานอัยการสูงสุด ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอรัฐสภาต่อไป และให้แจ้งประธานรัฐสภาทราบด้วยว่าร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

(๓) คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต) ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการรับฟังความเห็นจากประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๑๒) ด้านการศึกษา

คณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๖ ฉบับ ได้แก่

๑) การศึกษา (ขั้นพื้นฐาน)

(๑.๑) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- คณะกรรมาธิการของรัฐสภาได้ร่วมกันพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๑๐ มาตรา ภายใน เดือนธันวาคม ๒๕๖๕ และอยู่ระหว่างการพิจารณาเสนอต่อที่ประชุมร่วมรัฐสภาในวันพธุ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖ เป็น ต้นไป

(๑.๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- อยู่ระหว่างการพิจารณา เสนอต่อที่ประชุมร่วมรัฐสภาในเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ และรอลงนามประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นลำดับต่อไป

๒) การศึกษา (ขั้นอุดมศึกษา)

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้ให้ข้อเสนอแนะ และเร่งรัด ประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๑ ฉบับ คือ

ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

ความคืบหน้า :

- ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้ส่งมายังรัฐสภาแล้ว แต่เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงตกไป

๓.๑๓) ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

คณะกรรมาธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๑ ฉบับ คือ

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงาน การจัดกิจกรรมสาธารณะ การส่งเสริมกีฬาและการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๔

ความคืบหน้า :

- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

การพิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการเร่งรัดติดตามกฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ของวุฒิสภา

วุฒิสภา โดยคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาทั้ง ๒๖ คณะ ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการเร่งรัดติดตามกฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๑ ฉบับ ในการตรวจสอบและติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยด่วนที่สุด และควรมีกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนว่า คณะรัฐมนตรีจะสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้เมื่อใดภายในปี ๒๕๖๗ ซึ่งรายชื่อกฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดดำเนินการมากที่สุด ดังนี้

ตารางที่ ๕ รายชื่อกฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดดำเนินการ จำนวน ๑๑ ฉบับ

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	แผนการปฏิรูปประเทศ	หมายเหตุ
๑	พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- ด้านกฎหมาย - ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.	- ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
๓*	ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	- ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
๔	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการข้อมูลข่าวปลอม พ.ศ.	- ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ	
๕	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาชน พ.ศ.	- ด้านสังคม (แผนฯ ฉบับ ๒๕๖๑)	นอกแผนฯ
๖	ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.	- ด้านการเมือง	
๗	ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	- ด้านสาธารณสุข	

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	แผนการปฏิรูปประเทศ	หมายเหตุ
๘	ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.	- ด้านกระบวนการยุติธรรม (แผนฯ ฉบับ ๒๕๖๑)	นอกแผนฯ
๙	ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชน เข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ.	- ด้านกฎหมาย	
๑๐	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.	- ด้านสังคม (แผนฯ ฉบับ ๒๕๖๑)	นอกแผนฯ
๑๑	ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมพาณิชยนาวี พ.ศ.	- ด้านเศรษฐกิจ	นอกแผนฯ

หมายเหตุ : * การประชุมคณะกรรมาธิการ ตสร. ครั้งที่ ๘/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ มีมติเห็นควรเพิ่มร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในรายชื่อกฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรให้เร่งรัด จากเดิมจำนวน ๑๐ ฉบับ เป็นจำนวน ๑๑ ฉบับ

การติดตามความก้าวหน้าในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ

ในการติดตามกฎหมายที่ฝ่ายบริหารจะต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ วุฒิสภาได้ติดตามจากเอกสารของคณะรัฐมนตรีเองหลายฉบับด้วยกัน ได้แก่ กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ กฎหมายปฏิรูปที่รัฐบาลแถลงไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ นอกจากนี้ ในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมาย วุฒิสภาได้มีข้อเสนอแนะและติดตามกฎหมายเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งได้มีการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการเร่งรัดติดตามกฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๐ ฉบับ โดยได้แจ้งให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบ รวมทั้งติดตาม ทวงถาม และเร่งรัดเพื่อขอทราบคำตอบมาโดยตลอด จากการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันมีข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

๑. จำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) มีกฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงทั้งในระดับกฎหมายแม่บทและลูกบท เป็นจำนวนมากถึง ๒๖๓ ฉบับ และมีกฎหมายปฏิรูปที่รัฐบาลเคยแถลงไว้ต่อรัฐสภา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ถูกบรรจุไว้ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) จำนวน ๑๕ ฉบับ ซึ่งปัจจุบันมีเพียงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกและการลดดุลยพินิจของราชการในการ

ให้บริการประชาชนและการประกอบธุรกิจเท่านั้นที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ต่อมาเมื่อแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศใช้ ได้มีการคัดเลือกและปรับลดจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศลงเหลือเพียง ๔๕ ฉบับ โดยมีกฎหมายบางฉบับตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) และตามที่รัฐบาลได้เคยแถลงต่อรัฐสภาไว้ หายไปโดยไม่มีคำอธิบาย และไม่ทราบเหตุผล และมีการระบุเงื่อนไขว่าแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จะดำเนินการคู่ขนานไปกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ที่ประกาศใช้เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ที่เป็นกิจกรรมในลักษณะภารกิจปกติของหน่วยงาน แต่ในทางปฏิบัติ สศช. และสำนักงาน ป.ย.ป. ไม่มีความชัดเจนในการขับเคลื่อนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ว่ายังคงดำเนินการอยู่หรือไม่ ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการเร่งรัดและกระทบต่อความคืบหน้าในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา อย่างไรก็ตาม วุฒิสภาเห็นว่ากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) และ (ฉบับปรับปรุง) ถึงแม้แผนการปฏิรูปประเทศดังกล่าวจะสิ้นสุดลงแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ แต่ยังคงมีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จึงเห็นว่ารัฐบาลควรเร่งรัดดำเนินการในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๒ ฉบับ ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว

๒. การรายงานความคืบหน้าในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย

แม้จะกำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ดำเนินการคู่ขนานไปกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ในลักษณะภารกิจประจำของหน่วยงานก็ตาม แต่รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ ภายหลังจากแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศใช้ มีการรายงานสถานะความคืบหน้าของกฎหมาย จำนวน ๔๕ ฉบับเท่านั้น โดยในบางครั้งการชี้แจงต่อที่ประชุมวุฒิสภาก็ไม่ตรงกัน กล่าวคือ บางครั้งชี้แจงยืนยันว่าจะดำเนินการเฉพาะ ๔๕ ฉบับนี้เท่านั้น เพราะปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว แต่บางครั้งชี้แจงว่ายังคงดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) คู่ขนานกันไปด้วย แต่ไม่เคยรายงานความคืบหน้าของกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) และในส่วนเนื้อหาของการรายงานแต่ละครั้งที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ระบุว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ แต่ไม่ได้แสดงสถานะหรือความคืบหน้าที่ชัดเจนว่าอยู่ในขั้นตอนใด เช่น อยู่ระหว่างหน่วยงานกำลังยกร่าง อยู่ระหว่างนำเสนอคณะรัฐมนตรี หรืออยู่ระหว่างนำเสนอต่อรัฐสภา เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถติดตามหรือเร่งรัดได้อย่างมีประสิทธิภาพพอ และโดยเฉพาะกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดดำเนินการมากที่สุด จำนวน ๑๐ ฉบับนั้น ในระยะแรก ๆ ไม่เคยรายงานความคืบหน้าให้ทราบเลย ทั้งที่วุฒิสภาได้พยายามติดตามทวงถามมาโดยตลอด จนในระยะหลัง ๆ จึงได้มีการรายงานให้ทราบ แต่ก็ยังไม่มีความชัดเจนว่าอยู่ระหว่างขั้นตอนใด หรืออาจระบุว่าอยู่ในขั้นตอนกระบวนการของหน่วยงานใดแล้ว แต่ไม่ได้ระบุว่า

จะดำเนินการอย่างไรต่อไป จึงไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศจากการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายได้

๓. การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการผลักดันกฎหมาย

วุฒิสภาได้นำเสนอ ย้ำเตือน และท้วงติงมาโดยตลอดว่า กฎหมายที่ควรเร่งรัดจัดทำหรือปรับปรุงโดยไม่ชักช้า ควรเป็นกฎหมายที่ได้รับเสียงสะท้อนจากประชาชนว่าได้รับผลกระทบเป็นกฎหมายที่สร้างภาระ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต และเมื่อแก้ไขแล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน แต่โดยข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานว่า กฎหมายที่มีลักษณะเช่นว่านั้นบางฉบับไม่มีความคืบหน้าเลย หรือบางฉบับก็ไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร จึงเป็นการยากหรืออาจเป็นไปไม่ได้เลยที่กฎหมายดังกล่าวจะสำเร็จได้ตามกรอบระยะเวลาที่ระบุไว้ เช่น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... และการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้น

๔. การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการออกกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม

การประเมินความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย โดยพิจารณาเพียงแค่ว่าร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒ น่าจะมิใช่การประเมินความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศที่ถูกต้องนัก เพราะกลไกของกฎหมายดังกล่าวจะขับเคลื่อนโดยสมบูรณ์ได้จะต้องมีการออกลูกบทให้ครบถ้วน และจะต้องมีการอบรมให้ความรู้กับผู้เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนเสียก่อน จะถือเอาการประเมินผลสำเร็จจากการที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอนเริ่มต้นเพียงขั้นตอนเดียวไม่ได้ อย่างไรก็ดี ยังมีความจำเป็นต้องติดตามประเมินผลจากกระบวนการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับด้วย โดยเฉพาะประเด็นการออกลูกบทว่าครบถ้วนแล้วหรือไม่ มีการดำเนินการที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในเชิงคุณภาพว่ากฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง หรือไม่ และส่งผลให้เกิดการปฏิรูปหรือไม่ หรือการปฏิรูปในเรื่องนั้นบังเกิดผลตามที่ได้คาดหมายหรือไม่ เพียงใดได้อย่างแท้จริง

สำหรับกรณีของพระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ เรื่อง การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยเป็นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมขายฝากเพื่อบรรเทา

ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรม ภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว พบปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการขายฝากหลายประการ ซึ่งมีทั้งที่ได้รับการแก้ไขปัญหาแล้ว คือ กรณีที่ผู้ขายฝากได้ชำระเงินเพื่อไถ่ถอนทรัพย์สินแล้ว แต่ผู้ซื้อฝากไม่นำเอกสารสิทธิ์ส่งให้เจ้าพนักงานที่ดินเพื่อจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์คืนให้ผู้ขายฝาก ปัจจุบันกรมที่ดินได้ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในกรณีดังกล่าวแล้ว อันจะทำให้มีวิธีปฏิบัติที่คุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนตามกฎหมายให้สมบูรณ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีกรณีอื่นที่ประชาชนยังคงรอการแก้ไข ได้แก่ การลดหรือยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนและค่าภาษีอากรของเงินที่ได้จากการทำสัญญาขายฝากที่ดิน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ขายฝาก รวมทั้งกรณีที่ได้รับความเดือดร้อนจากการขายฝากที่มีการทำสัญญาอื่นในลักษณะเป็นนิติกรรมอำพรางอีกฉบับหนึ่งไปพร้อมกันด้วย จากการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนี้เห็นได้ว่า แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับแล้วก็ตาม แต่ยังมีบางส่วนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายการปฏิรูปประเทศและยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ “ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” ดังจะสังเกตได้จากข้อร้องเรียนที่ประชาชนได้นำเสนอต่อคณะกรรมาธิการ ตสร. ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กรณีนี้จึงสมควรพิจารณาดำเนินการตามที่ประชาชนร้องขอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๓
ผลการศึกษาด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

ตามที่ประธานวุฒิสภาได้ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ไปยังคณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๑๗๗ เพื่อจัดทำผลการศึกษาในส่วนที่คณะกรรมาธิการเกี่ยวข้อง แล้วเสนอต่อคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา ได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเสร็จแล้ว โดยมอบหมายให้**คณะอนุกรรมาธิการศึกษา ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการดำเนินการด้านการจัดการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ** ในคณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการพิจารณาศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

๑. สรุปสาระสำคัญของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศ โดยได้กำหนดเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศไว้ในมาตรา ๒๕๗ และให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ไว้ในมาตรา ๒๕๘ และในมาตรา ๒๕๙ **โดยให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้าน ภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังภายในระยะเวลา ๕ ปี**

การดำเนินการปฏิรูปประเทศในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการโดยใช้แผนการปฏิรูปประเทศเป็นกรอบในการขับเคลื่อนในประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ โดยในระยะแรกได้ดำเนินการตามเรื่องและประเด็นของแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูปไว้จำนวน ๑๗๓ เรื่อง และหลังจากแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศบังคับใช้ได้มุ่งเน้นในการดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หรือที่เรียกว่ากิจกรรม Big Rock ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน ๖๒ กิจกรรม โดยให้ดำเนินการทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ คู่ขนานกันไปกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน เป็นการดำเนินการเพื่อให้ปัญหาเชิงโครงสร้างได้รับการแก้ไข จากการปรับเปลี่ยนวิธีและกระบวนการ กลไก กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่สำคัญ เพื่อลดอุปสรรคในการดำรงชีวิตของประชาชน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานของประเทศในช่วง ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติให้มีความมั่นคง และพร้อมรองรับการพัฒนาในห้วงต่อไป โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับการดูแลเพื่อให้เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงขึ้น ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศสูงขึ้น สังคมที่เป็นสังคมแห่งโอกาสที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยส่งผลให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

หลังจากสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยมีผลลัพธ์จากการปฏิรูปประเทศตลอด ๕ ปีที่ผ่านมา ที่ส่งผลให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ในทุกด้านแล้วนั้น อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืน หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปประเทศต่อเนื่อง ต่อไป โดยคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ได้รับทราบผลการประชุมของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ ที่ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินการภายหลังสิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศ โดยให้หน่วยงานของรัฐทั้ง**หน่วยงานรับผิดชอบหลัก**และ**หน่วยงานร่วมดำเนินการ**นำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อผลักดันให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญฯ เกิดผลอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ดี เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอยู่ หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ**ประเด็นท้าทาย และการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป** ดังนี้

๑.๑ ประเด็นท้าทายที่เกิดจากการปฏิรูปประเทศ

๑) การขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปทั้ง ๑๓ ด้านอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์มีความยั่งยืน

หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปประเทศโดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา รวมถึงการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงานโดยอาศัยกรอบในการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง

๒) การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

การผลักดันกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีผลบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการตรากฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติที่มีผลบังคับใช้แล้ว เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมาย รวมทั้งการจัดให้มีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาประเทศ และไม่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตของประชาชน

๓) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการยังเป็นไปในลักษณะแยกส่วนตามบทบาทภารกิจ และมีข้อจำกัดทางกฎระเบียบของหน่วยงานที่ทำให้การบูรณาการการทำงานยังคงเป็นไปอย่างล่าช้า โดยเฉพาะการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลกลางที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนสูงสุด

๔) การบริหารงานและการบริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล

การพัฒนาและปรับกระบวนงานระบบบริหารและการบริการประชาชนให้เป็นดิจิทัลมากขึ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะดิจิทัลให้แก่บุคลากรภาครัฐ เพื่อที่จะสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ การปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป

๑) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศระยะต่อไป

หน่วยงานของรัฐทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลัก หน่วยงานร่วมดำเนินการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูประเทศให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา รวมถึงการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงาน โดยอาศัยกรอบในการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างประเด็นปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน โดยได้เชื่อมโยงเป้าหมายของทั้ง ๖๒ กิจกรรม Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) กับ

(๑) แนวทางการพัฒนาของ ๑๔๐ เป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ภายใต้ ๒๓ ประเด็นของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

(๒) ๓๘ เป้าหมายของ ๑๓ หมุดหมายภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และ

(๓) ๓๔ เป้าหมายของ ๑๗ นโยบายและแผนความมั่นคง ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ทั้งนี้ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตามการดำเนินการปฏิรูปประเทศให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการดำเนินการผ่านกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ กลไกเชิงยุทธศาสตร์ กลไกตามภารกิจ และกลไกระดับพื้นที่ **ดังนั้น เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act: PDCA) ตามแนวทางของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔** เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาตลอดกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการจัดทำแผนระดับที่ ๓ ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้านที่เกี่ยวข้อง แผนปฏิบัติราชการรายปี แผนปฏิบัติราชการราย ๕ ปี และการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้รองรับการปฏิรูปประเทศที่ยังคงดำเนินการต่อไป รวมถึงเน้นย้ำให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นเครื่องมือหลัก นำไปสู่ความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศที่เป็นรูปธรรม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุดต่อไป โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำความเชื่อมโยงประเด็นการปฏิรูปประเทศกับเป้าหมายของแผนระดับที่ ๒ ดังกล่าวด้วยการแสดงแผนผังความเชื่อมโยงของประเด็นการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน กับแผนระดับที่ ๒ ที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยแล้ว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไปให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง ให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด

๒) กลไกการขับเคลื่อน

การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในช่วงปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ซึ่งเป็นห้วงที่ ๒ ของยุทธศาสตร์ชาติ **สามารถดำเนินการผ่านกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓** (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓) ที่ได้กำหนดให้มีขึ้น เพื่อขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งกลไกในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) มี ๓ ระดับ ดังนี้

(๑) กลไกเชิงยุทธศาสตร์ เป็นกลไกระดับนโยบายที่กำหนดแนวทาง อำนวยการและกำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ **ให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคีการพัฒนาจากภาคส่วนต่าง ๆ** โดยนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง **คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๕ คณะ** เพื่อทำหน้าที่

กำกับดูแลการขับเคลื่อนหมุดหมายการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่มีความเชื่อมโยงกัน ให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๒) กลไกตามภารกิจ เป็น**กลไกเชื่อมโยงการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน** ที่มีการจัดทำแผนระดับที่ ๓ ซึ่งถ่ายระดับค่าเป้าหมายการพัฒนาจากแผนระดับที่ ๒ ลงสู่การปฏิบัติภายใต้แผนปฏิบัติการและแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน **โดยในการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนาตาม ๑๓ หมุดหมาย การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เป็นจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ซึ่งต้องเร่งดำเนินการ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ต้องการบรรลุ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานสามารถจัดทำแผนงานโครงการรองรับประเด็นการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญในลำดับสูงเป็นลำดับแรก

(๓) กลไกระดับพื้นที่ เป็นการ**ถ่ายระดับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ไปสู่การปฏิบัติ ผ่านการพิจารณาความเชื่อมโยงแบบองค์รวมในระดับพื้นที่** โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาของภูมิสังคมในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยมี**แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมถึงแผนระดับพื้นที่ต่าง ๆ** ที่ยึดโยงบูรณาการกันด้วยเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาเป็นเครื่องมือในการกำกับผลผลิตและผลลัพธ์การดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพ ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ พร้อมไปกับการบรรลุเป้าหมายภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

๒. การรายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ**ฉบับสุดท้าย** ตามห้วงเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศที่สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ซึ่งจากการดำเนินการปฏิรูปประเทศในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศในราชกิจจานุเบกษา และบังคับใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ต่อเนื่องมาจนถึงแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จวบจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ การดำเนินการปฏิรูปประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ได้ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ต่าง ๆ ทั้งการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชน

ที่ดีขึ้น สังคมที่เป็นสังคมแห่งโอกาสที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ทั้งนี้ สรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญ ๒ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ : ผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ได้แก่

๑) **สรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ** โดยแสดงรายการของผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ (ก) ถึง (ช) ของรัฐธรรมนูญฯ

๒) **สรุปผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๓ ด้าน** โดยแสดงให้เห็นผลลัพธ์ตามเป้าหมายของผลอันพึงประสงค์จากการดำเนินการที่ผ่านมาที่ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญฯ รวมถึงประเด็นการปฏิรูปประเทศอื่นที่เพิ่มเติมจากที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนด โดยอ้างอิงจากขอบเขตที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมถึงแนวทางในการดำเนินการในระยะต่อไปของการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน โดยอาศัยกลไกของแผนระดับที่ ๒ ที่มีความสอดคล้องของแนวทางการพัฒนากับประเด็นการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อน กำกับ ติดตามการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลที่ยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ ๒ : ประเด็นท้าทายและการดำเนินการต่อไปเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน

โดยได้สรุปประเด็นท้าทายที่ควรให้ความสำคัญจากการดำเนินการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา รวมถึงการดำเนินงานที่มีอยู่ของหน่วยงาน โดยอาศัยกรอบในการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ต่อไป

๓. บทวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

๓.๑ เครื่องมือในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ในระยะแรกที่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศบังคับใช้ หน่วยงานของรัฐได้นำเรื่องและประเด็นปฏิรูป **รวมจำนวน ๑๗๓ เรื่อง** ที่ได้รับการกำหนดไว้ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ ไปขับเคลื่อนการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หลังจากที่แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศบังคับใช้ ได้ให้หน่วยงานของรัฐมุ่งเน้นดำเนินการตามกิจกรรม Big Rock **รวมจำนวน ๖๒ กิจกรรม** ที่ได้กำหนดไว้ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

(ฉบับปรับปรุง) ทั้ง ๑๓ ด้าน โดยกิจกรรม Big Rock กำหนดขึ้นจากเรื่องและประเด็นที่เห็นว่ามีความสำคัญในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตรงกับประชาชน ที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมภายในปี ๒๕๖๕ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ และสำหรับเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่เป็นกิจกรรมในลักษณะภารกิจปกติให้หน่วยงานดำเนินการต่อไป โดยให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) คู่ขนานไปกับแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

แผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการถ่ายระดับการดำเนินงานตามขั้นตอนและวิธีการของกิจกรรม Big Rock ตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ไปสู่การกำหนดงาน/โครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศให้เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการถ่ายทอดแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock จะเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ และกำกับติดตามการดำเนินการตามกิจกรรม Big Rock ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม Big Rock จำเป็นต้องเข้าใจในเป้าหมาย ผลลัพธ์ และการดำเนินการ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ให้บรรลุผลและทำงานประสานการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการ โดยในแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock มีรายละเอียด ประกอบด้วย

(๑) **หน่วยงานร่วมดำเนินการ** เป็นหน่วยงานร่วมในการดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ซึ่งจำเป็นต้องมีโครงการ/การดำเนินงานที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๒) **เป้าหมายย่อย (Milestone: MS)** เป็นเป้าหมายความสำเร็จที่ถ่ายระดับมาจากผลการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการของกิจกรรม Big Rock โดยกำหนดผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดไตรมาส ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน/การดำเนินงานที่ขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock อย่างเป็นรูปธรรม

(๓) **ช่วงระยะเวลาดำเนินการ** เป็นการแสดงช่วงระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จของแต่ละเป้าหมาย เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด

(๔) **โครงการและการดำเนินงานที่ส่งผลต่อเป้าหมายของกิจกรรม Big Rock** เป็นรายการ

โครงการ/การดำเนินงานที่รองรับการขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ซึ่งโครงการ/การดำเนินงานนั้นจะส่งผลให้เกิดผลผลิตตามเป้าหมายย่อยภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจเป็น

การดำเนินการในลักษณะแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ หรืออาจเป็นการดำเนินการกำหนดมาตรการ การปรับปรุงกฎระเบียบ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร การปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งไม่ต้องใช้เงินงบประมาณในการดำเนินการ

แต่อย่างไรก็ตามแม้แผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ แต่ก็ยังมีปัจจัยที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคให้การดำเนินการเกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และอาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายอันพึงประสงค์ เช่น

๑) การประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลาหลังจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ บังคับใช้ล่วงพ้นเข้าสู่ไตรมาสที่ ๒ แล้ว ทำให้การดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ต้องแก้ไขปัญหาโดยการปรับแผนดำเนินการ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ผ่านพ้นช่วงระยะเวลาในการเสนอคำของบประมาณของหน่วยรับงบประมาณไปแล้ว

๒) โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้ไปสู่เป้าหมายอันพึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อค่าเป้าหมายของแผนแม่บทย่อยอย่างมีนัยสำคัญด้วยนั้นยังมีจำนวนน้อยเพียง ๓๖๖ โครงการ เท่านั้น และ**ส่วนใหญ่จะได้รับงบประมาณต่ำกว่าที่เสนอขอรับจัดสรร**

ทั้งนี้ ในโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน **ทั้ง ๓๖๖ โครงการ** กรอบวงเงินตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock **จำนวน ๓๐,๘๙๘,๗๗๒,๔๕๑.๐๐ บาท** ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ **จำนวน ๗,๕๕๘,๕๗๗,๘๖๐.๐๐ บาท งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๑๖๔,๒๔๓,๐๖๔.๐๐ บาท**[๑] ดังปรากฏตาม**ตารางที่ ๑**

[๑] ตัวเลขดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นจากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเทียบเคียงกับข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ : **รายละเอียดตามภาคผนวก**

ตารางที่ ๖ แสดงกิจกรรมการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วย : บาท

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ		
	รหัส	กิจกรรมปฏิรูปประเทศ		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง
๑	BR 01	ด้านการเมือง	๓๑	๔๘๓,๘๘๙,๕๐๐.๐๐	๑๑๙,๔๗๗,๙๐๐.๐๐	๑๕๘,๑๓๘,๖๗๐.๐๐
๒	BR 02	ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน	๔๕	๓,๖๖๔,๔๔๖,๗๘๐.๐๐	๖๖๗,๗๑๖,๗๐๐.๐๐	๓๙๔,๑๐๖,๔๐๐.๐๐
๓	BR 03	ด้านกฎหมาย	๑	๕๑๔,๘๐๐.๐๐	๕๑๔,๘๐๐.๐๐	๕๑๔,๘๐๐.๐๐
๔	BR 04	ด้านกระบวนการยุติธรรม	๒	๙๐๓,๔๑๘,๐๐๐.๐๐	๑๔๕,๑๒๘,๐๐๐.๐๐	๑๔๕,๑๒๘,๐๐๐.๐๐
๕	BR 05	ด้านเศรษฐกิจ	๑๑๔	๘,๙๐๑,๐๘๖,๐๙๐.๐๐	๒,๗๓๓,๙๐๙,๔๐๐.๐๐	๒,๕๘๖,๕๙๓,๘๑๒.๐๐
๖	BR 06	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔๑	๙,๔๐๔,๘๗๔,๐๐๐.๐๐	๒,๖๑๙,๕๗๙,๑๐๐.๐๐	๒,๖๑๖,๐๒๒,๑๐๐.๐๐
๗	BR 07	ด้านสาธารณสุข	๒๗	๔๗๔,๗๕๒,๔๘๐.๐๐	๑๐๙,๗๘๙,๔๔๔.๐๐	๑๐๑,๓๘๙,๔๔๔.๐๐
๘	BR 08	ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๒	๒๕๒,๘๓๑,๒๑๒.๐๐	๑๘๕,๗๔๘,๓๑๖.๐๐	๙๐,๖๘๒,๗๑๖.๐๐
๙	BR 09	ด้านสังคม	๑๑	๘๙๓,๘๓๓,๘๓๐.๐๐	๓๓๓,๐๑๖,๗๐๐.๐๐	๓๓๘,๕๔๖,๗๐๐.๐๐
๑๐	BR 10	ด้านพลังงาน	๓	๑๘,๕๑๘,๒๕๙.๐๐	๑๕,๒๘๕,๐๐๐.๐๐	๑๕,๒๘๕,๐๐๐.๐๐
๑๑	BR 11	ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๖	๒๗๒,๖๗๑,๓๐๐.๐๐	๑๓,๘๕๒,๕๐๐.๐๐	๑๘,๗๕๒,๕๐๐.๐๐
๑๒	BR 12	ด้านการศึกษา	๑๘	๓๕๕,๕๘๕,๑๐๐.๐๐	๑๓๓,๙๘๗,๕๐๐.๐๐	๒๑๑,๙๕๓,๗๒๒.๐๐
๑๓	BR 13	ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๔๕	๕,๒๗๒,๓๕๑,๑๐๐.๐๐	๔๘๐,๕๗๒,๕๐๐.๐๐	๔๘๗,๑๒๙,๒๐๐.๐๐
		รวมทั้งสิ้น	**๓๖๖**	**๓๐,๘๙๘,๗๗๒,๔๕๑.๐๐**	**๗,๕๕๘,๕๗๗,๘๖๐.๐๐**	**๗,๑๖๔,๒๔๓,๐๖๔.๐๐**

๓) **บุคลากรยังขาดการรับรู้ ความเข้าใจ ประกอบกับระยะเวลามีจำกัด ทำให้การดำเนินการของแต่ละหน่วยงานต่างฝ่ายต่างทำ หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยร่วมดำเนินการขาดการวางแผนและบูรณาการทำงานร่วมกัน การจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ จึงเกิดการกระจายตามความต้องการของหน่วยงานไม่ตอบโจทย์เป้าหมาย**

๔) หน่วยงานหลักที่ดำเนินการเกี่ยวกับแผนงานและแผนเงิน คือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ในช่วงเริ่มต้นดำเนินการยังไม่มีการประสานงาน โดยการนำข้อมูลหรือปัญหาอุปสรรคหารือกันอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการจัดสรร

งบประมาณที่ไม่สนองตอบต่อแผนเท่าที่ควร แต่เมื่อได้รับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการติดตามของวุฒิสภา จึงทำให้มีการปรับตัวและทิศทางดำเนินการได้ดีขึ้น และแม้จะด้วยข้อจำกัดของระยะเวลา แต่ก็**ถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อให้ปัญหาเชิงโครงสร้างได้รับการแก้ไข และเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาประเทศในช่วง ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติที่มีแผนการปฏิรูปประเทศเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนให้มีความมั่นคง และพร้อมรองรับการพัฒนาในห้วง ต่อไป**

๓.๒ ผลการใช้จ่ายงบประมาณที่สะท้อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๒.๑ ภาพรวมการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณ

๑) จากการตรวจสอบติดตามรายละเอียดการขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) หรือกิจกรรม Big Rock พบว่า การดำเนินการใดที่ต้องขับเคลื่อนผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนใหญ่การดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ จึงไม่สามารถนำส่งผลผลิต (Output) ที่เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมได้ ส่งผลต่อเนื่องให้กิจกรรม/โครงการการดำเนินงานดังกล่าว ไม่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcome) ตามเป้าหมาย หรือกล่าวอีกนัย **เมื่อการขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการการดำเนินงานไม่ก่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ตามเป้าหมายจึงไม่เกิด ส่งผลให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายไม่เกิดขึ้นตามไปด้วย** (เช่น **BR0502** โครงการพัฒนาห้องน้ำสาธารณะตามเส้นทางท่องเที่ยวรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ โดยกรมการท่องเที่ยว หรือ **BR1302** โครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาบริการห้องสมุดดิจิทัลหอสมุดแห่งชาติ และโครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาระบบบริการแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมเพื่อประชาชนผ่านเทคโนโลยี AR Code QR Code และ Virtual Reality โดยกรมศิลปากร เป็นต้น)

หรืออีกบางกรณีดำเนินการแล้ว ผลผลิตในแต่ละห้วงเวลาเกิดแล้ว ได้ผลลัพธ์ (Outcome) ทั้งหมดหรือบางส่วนตามห้วงเวลา แต่ยังไม่สามารถประเมินได้ว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายมากน้อยเพียงใด (เช่น **BR1205** การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน : โครงการรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาทักษะ และสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรม ๒ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai-MOOC) ระยะที่ ๕ โดยมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เป็นต้น)

๒) หน่วยงานที่รับงบประมาณรายจ่ายประเภทเงินอุดหนุน (ทั่วไป) โดยเฉพาะหน่วยงานในลักษณะรูปแบบพิเศษหรือองค์การมหาชนที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมการปฏิรูปประเทศ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จะแสดงผลการเบิกจ่ายเต็มจำนวนที่ได้รับจัดสรรร้อยละ ๑๐๐ (เบิกจ่ายทั้งก้อนจากกรมบัญชีกลาง) ทำให้ไม่สามารถติดตาม

การใช้จ่ายซึ่งจะแสดงผลในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของกรมบัญชีกลาง หรือระบบแสดงผลการเบิกจ่ายของสำนักงบประมาณได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงาน กกต.) หรือสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นต้น รวมถึงการนำเงินไปใช้จ่ายจริงตามกระบวนการและขั้นตอน ไม่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภายใต้กิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ แม้จะยังไม่ดำเนินงาน หรือได้ดำเนินการแล้วก็ตาม จะไม่สามารถทราบความก้าวหน้าในการใช้จ่ายว่าเกิดผลลัพธ์หรือสะท้อนต่อเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

๓) การรายงานผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๓ ด้าน โดยส่วนใหญ่จะรายงานโดยบ่งบอกเพียงผลลัพธ์ (Outcome) แต่ยังขาดการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากผลสำเร็จที่นำไปสู่เป้าหมาย

๔) ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ยังไม่ชัดเจน ส่วนหนึ่งเกิดจากการจัดทำโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่สามารถตอบสนองหรือนำส่งค่าเป้าหมายได้

๕) ควรพิจารณาให้เกิดระบบประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจะประเมินผลให้มีประสิทธิภาพได้ จะต้องมีแหล่งข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ โดยเห็นว่าหน่วยงานที่สำคัญ คือ ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ศูนย์ข้อมูล (Data Center) และคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) เพื่อให้บุคลากรภาครัฐสามารถสืบค้น และใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก แต่ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการลงทะเบียนบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog: GD Catalog) จัดทำรายการข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) และระบบนามานุกรม (Directory Services) ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการบูรณาการข้อมูลเชิงประจักษ์ให้เป็นฐานข้อมูลกลางรองรับการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการวิเคราะห์ประเมินผล

๓.๒.๒ ผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ **จำนวนทั้งสิ้น ๓๖๖ โครงการ** กรอบวงเงินตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock **จำนวน ๓๐,๘๙๘,๗๗๒,๔๕๑.๐๐ บาท** ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ **จำนวน ๗,๕๕๘,๕๗๗,๘๖๐.๐๐ บาท งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๑๖๔,๒๔๓,๐๖๔.๐๐ บาท โดยมีข้อมูลเบื้องต้นในการทำการก่อหนี้ผูกพัน จำนวน ๙๐๐,๒๕๔,๗๖๙.๙๙ บาท การสำรองเงินมีหนี้ จำนวน ๑๖๓,๘๓๔,๙๐๐.๐๐ บาท และการเบิกจ่ายแล้วจำนวน ๒,๐๘๗,๖๙๖,๔๘๓.๔๕ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๔ คงเหลือจำนวน**

๔,๐๑๒,๔๕๖,๙๑๐.๕๖ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๖[๒] ทั้งนี้ ผลการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวสามารถยกตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงานได้ ดังนี้

๑) โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่มีผลการใช้จ่ายงบประมาณสูง เช่น

- **ด้านการเมือง** BR0101 โครงการการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ e-Learning เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย โดยสถาบันพระปกเกล้า งบประมาณ จำนวน ๙๓๖,๘๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๙๑๗,๘๐๐.๐๐ หรือร้อยละ ๙๗.๙๗
- **ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** BR0201 โครงการการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัล โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม งบประมาณ จำนวน ๒,๒๔๙,๕๐๐.๐๐ เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐
- **ด้านกระบวนการยุติธรรม** BR0404 โครงการส่งเสริมการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว โดยสำนักงานศาลยุติธรรม งบประมาณ จำนวน ๖๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐
- **ด้านเศรษฐกิจ (BR05)**

- BR0501 โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี กิจกรรมพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณ จำนวน ๑๑,๔๓๗,๖๔๕.๐๐ บาท เบิกจ่าย ร้อยละ ๑๐๐ และโครงการส่งเสริมอาชีพประมง กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านการประมง (Zoning AGRIMAP) โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณ จำนวน ๔๔,๔๑๘,๕๙๙.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๔๔,๓๘๕,๒๙๑.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๙๓

- BR0502 โครงการการดำเนินการเพื่อรองรับการประกาศเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชน โดยกรมการท่องเที่ยว งบประมาณ จำนวน ๕๘๓,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๕๘๒,๕๒๔.๘๗ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๘๓

- BR0503 โครงการจัดทำชุดฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ตามมาตรฐานอาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ งบประมาณ จำนวน ๔,๘๐๐,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๔,๗๙๓,๖๕๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๙๙.๘๖

- **ด้านสังคม** BR0901 โครงการกองทุนการออมแห่งชาติ (ผลักดันร่าง พ.ร.บ. กบช. เพื่อให้แรงงานในระบบมีรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอ การผลักดันข้อเสนอการปรับกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนการออมแห่งชาติ) โดยกองทุนการออมแห่งชาติ

---

[๒] ข้อมูลตัวเลขงบประมาณเป็นเพียงตัวเลขเบื้องต้นที่ได้จากการดำเนินการติดตามของคณะกรรมาธิการ ซึ่งยังมีหลายโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการติดตามได้ ทำให้ผลการเบิกจ่ายที่ปรากฏจึงยังค่อนข้างต่ำ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง งบประมาณ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย จำนวน ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

๒) โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่มีผลการใช้จ่ายงบประมาณค่อนข้างต่ำ เช่น

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** BR0601 โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ โดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ งบประมาณ จำนวน ๓๐,๗๖๘,๕๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๒,๒๙๘,๑๐๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๗.๔๗
- **ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ** BR0801 โครงการศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอม (Anti Fake News Center: AFNC) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม งบประมาณ จำนวน ๗๙,๙๙๗,๔๑๖.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๑๕,๙๙๗,๐๐๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๑๙.๙๙
- **ด้านการศึกษา** BR1205 โครงการรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาทักษะและสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรม ๔ การศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (กระทรวง อว.) งบประมาณ จำนวน ๑,๘๕๐,๑๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๓,๐๔๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๐.๑๒
- **ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** BR1301 โครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาระบบบริการเอกสารจดหมายเหตุเพื่อประชาชน โดยกรมศิลปากร งบประมาณ จำนวน ๓๓,๙๙๕,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๓,๔๒๖,๔๘๐.๐๐ บาท หรือร้อยละ ๑๐.๐๘ และโครงการพัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม-กิจกรรมการพัฒนาบริการห้องสมุดดิจิทัลหอสมุดแห่งชาติ โดยกรมศิลปากร งบประมาณ จำนวน ๓๒,๖๘๐,๐๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่าย ๔,๘๑๓,๔๙๒.๕ บาท หรือร้อยละ ๑๔.๗๓

ทั้งนี้ หลายหน่วยงานยังคงประสบปัญหาการเบิกจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากไม่สามารถดำเนินกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามแผนและขั้นตอนที่กำหนด ซึ่งปัญหาบางส่วนจากความล่าช้าของความไม่สมบูรณ์ของการกำหนดขอบเขตของงาน (TOR) ทำให้ต้องดำเนินการแก้ไข ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการก่อหนี้ผูกพันล่าช้าตามไปด้วย หรือปัญหาความไม่พร้อมของหน่วยงาน เป็นต้น

๓.๓ ประเด็นท้าทาย

๓.๓.๑ ภาพรวมของประเด็นท้าทาย

สำหรับบทสรุปสำคัญที่ได้เสนอว่าเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้อง**ให้ความสำคัญกับประเด็นท้าทาย** โดยได้สรุปความสำคัญของประเด็นท้าทายที่เกิดจากการปฏิรูปประเทศไว้ ๔ หัวข้อหลัก ได้แก่

(1) การขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปทั้ง ๑๓ ด้านอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์มีความยั่งยืน

(2) การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

(3) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) การบริหารงานและการบริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล

ทั้งนี้ ในส่วนของประเด็นท้าทายที่เกี่ยวข้องกับ**การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ** เห็นว่า กฎหมายที่สำคัญหลายฉบับได้ดำเนินการเสนอต่อรัฐสภา และค้างการพิจารณาเนื่องจากมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไปก่อน เช่น ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก ซึ่งจะช่วยส่งผลให้การรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องกันและมีการจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ส่วน**การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการยังเป็นไปในลักษณะแยกส่วนตามบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ทำให้การบูรณาการการทำงานยังคงเป็นไปอย่างล่าช้า ที่สำคัญขาดการมองเป้าหมายการพัฒนาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดการจัดทำโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทย (FVCT) เป็นกรอบในการขับเคลื่อน ทำให้การจัดทำโครงการไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือไม่ตอบสนองเป้าหมาย และเกิดช่องว่าง (Gap) ของการพัฒนาที่ไม่สามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้ แม้ว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงโดยจัดทำเป็นกิจกรรม Big Rock เพื่อปิดช่องว่างแล้วก็ตาม แต่ในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานยังมีลักษณะ “ต่างคนต่างทำ” และเมื่อถึงขั้นตอนการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานบางส่วนยังไม่แล้วเสร็จ และไม่สามารถประเมินผลร่วมกันได้

นอกจากนี้ ปัญหาทางด้านงบประมาณ พบว่า ยังให้ความสำคัญกับโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันค่อนข้างน้อย ทำให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถขับเคลื่อนงานไปพร้อมกันได้

๓.๓.๒ ประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน

จากการรายงานได้สรุปให้เห็นว่า การดำเนินการปฏิรูปประเทศตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามรัฐธรรมนูญฯ แล้ว แต่อย่างไรก็ดีเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการปฏิรูปประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอยู่ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืน โดยมีประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านทั้ง ๑๓ ด้าน ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้จัดทำขึ้นจากการประเมินผลการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ประเด็นท้าทายที่สำคัญตามที่ปรากฏในรายงานหน้าที่ ๑๘๙ - ๑๙๓ นี้ จะเชื่อมโยงไปสู่การกำหนดกรอบการดำเนินการต่อไป เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืน โดยได้กำหนดเป็น **“ประเด็นการปฏิรูปที่ดำเนินการต่อเนื่อง”** และ **“การดำเนินการในระยะต่อไป”** ไว้เป็นรายละเอียดของการดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านทั้ง ๑๓ ด้าน ผ่านกลไกการดำเนินการตามหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (**Plan-Do-Check-Act : PDCA**) และกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ตามที่ปรากฏในรายงานส่วนที่ ๓.๒[๓]

๓.๔ การดำเนินการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปในระยะต่อไปสามารถวิเคราะห์ได้ว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้จัดวางกลไกการดำเนินการการขับเคลื่อนผ่านแผนระดับ ๒ และแผนระดับ ๓ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้จัดทำความเชื่อมโยงประเด็นการปฏิรูปประเทศกับเป้าหมายของแผนระดับ ๒ ได้แก่ ๑) แผนแม่บทย่อย (Y1) จำนวน ๑๔๐ เป้าหมาย ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๓๘ เป้าหมาย และ ๓) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จำนวน ๓๔ เป้าหมาย เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผล โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน ดังนี้

๑) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนตามหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act : PDCA) โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการปฏิรูปประเทศให้มีความต่อเนื่องต่อไป โดยประยุกต์ใช้หลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act : PDCA) เพื่อใช้เป็นแนวทางให้เกิดการ **“ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง”** ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการควบคุมและบริหารจัดการการทำงานให้เป็น

---

[๓] รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2565, สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระบบแบบองค์รวม นำไปสู่การพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องได้ในทุกระดับ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศเกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

๒) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศผ่านกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน ๓ ระดับ ได้แก่

(๑) **กลไกเชิงยุทธศาสตร์** เป็นกลไกระดับนโยบายที่กำหนดแนวทาง อำนวยการและกำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ **ให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคีการพัฒนาจากภาคส่วนต่าง ๆ** โดยนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง **คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๕ คณะ** เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการขับเคลื่อนหมุดหมายการพัฒนาให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด

(๒) **กลไกตามภารกิจ** เป็น**กลไกเชื่อมโยงการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน**ที่มีการจัดทำแผนระดับที่ ๓ ซึ่งถ่ายระดับค่าเป้าหมายการพัฒนาจากแผนระดับที่ ๒ ลงสู่การปฏิบัติภายใต้แผนปฏิบัติการและแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน **โดยในการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)**

(๓) **กลไกระดับพื้นที่** เป็นการ**ถ่ายระดับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ไปสู่การปฏิบัติ ผ่านการพิจารณาความเชื่อมโยงแบบองค์รวมในระดับพื้นที่** โดยมี**แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมถึงแผนระดับพื้นที่ต่าง ๆ** ที่ยึดโยงบูรณาการกัน

ทั้งนี้ เป็นที่สังเกตได้ว่ากลไกการขับเคลื่อนทั้ง ๓ ระดับดังกล่าว จะสอดคล้องกับหลักการจำแนกระบบงบประมาณที่มีการจำแนกงบประมาณในลักษณะ ๓ มิติ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (Function) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda) งบประมาณเชิงพื้นที่ (Area) โดย **กลไกเชิงยุทธศาสตร์** จะสอดคล้องกับการจัดทำโครงการ/แผนงาน งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda) **กลไกตามภารกิจ** จะสอดคล้องกับการจัดทำโครงการ/แผนงาน งบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (Function) และ**กลไกระดับพื้นที่** จะสอดคล้องกับการจัดทำโครงการ/แผนงาน งบประมาณรายจ่ายเชิงพื้นที่ (Area)

๔. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปในระยะต่อไป

หน่วยงานหลักในเชิงนโยบายต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนหรือมีความจำเป็นต้องดำเนินการขับเคลื่อน **จะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดกรอบของการดำเนินการ การกำหนดความต้องการ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินการมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง** ดังนี้

๔.๑.๑ **การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปในระยะต่อไปที่สามารถดำเนินการผ่านแนวทางการดำเนินการที่ได้มีการเชื่อมโยงไว้แล้ว** ได้แก่ ๑) แผนแม่บทย่อย (Y1) จำนวน ๑๔๐ เป้าหมาย ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๓๘ เป้าหมาย และ ๓) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จำนวน ๓๔ เป้าหมาย **จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการมองเป้าหมายร่วมกัน** ทั้งนี้ แม้ว่าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศนั้น **อาจจะมีลักษณะของการดำเนินการเพียงหน่วยงานเดียวหรือต้องบูรณาการการดำเนินการร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงานก็ตาม แต่การดำเนินการจำเป็นต้องยึดโยงเพื่อการบรรลุเป้าหมาย (ร่วมกัน) ใน ๓ แนวทาง** (๑๔๐ เป้าหมาย-๓๘ เป้าหมาย-๓๔ เป้าหมาย) ดังกล่าวด้วย

๔.๑.๒ **เมื่อมีการดำเนินการที่ได้ยึดโยงกับเป้าหมายใน ๓ แนวทางแล้ว จะต้องมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ และจะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๖๖) ๑๔๐ เป้าหมายของแผนแม่บทย่อย ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ**

๔.๑.๓ **การจัดสรรงบประมาณ**ให้แก่หน่วยรับงบประมาณที่มีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปที่ดำเนินการต่อเนื่อง**จะต้องพิจารณาจัดสรรให้แก่โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันเป็นห่วงโซ่ให้ครบถ้วนทุกหน่วยรับงบประมาณและทุกโครงการฯ และจำเป็นต้องขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อให้สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของประเด็นการปฏิรูปนั้น ๆ ได้**

๔.๑.๔ ประเด็นปัญหา**การติดตามประเมินผลการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา** พบว่าการแสดงรายละเอียดตามแผนขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และการแสดงรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม การดำเนินงาน ใน**เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ** ยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนสอดคล้องกัน **ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการหารือพิจารณากำหนดรายการอ้างอิง (เช่น กำหนดรหัส-หมายเลขอ้างอิง) ให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน** เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ทั้งนี้ โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน **ควรแสดงรายการงบประมาณในระดับผลผลิตหรือโครงการ** (โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ไม่ควรเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตและโครงการย่อย

ภายใต้โครงการใหญ่อย่างเช่นที่ผ่านมา) **ที่สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อนำไปสู่การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการได้โดยตรง**

๔.๑.๕ **โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่เป็นประเด็นการปฏิรูปที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง และสามารถตอบสนองการบรรลุเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยผ่านแนวทาง ๑๓ หมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** ซึ่งมีกลไกระดับพื้นที่เป็นตัวขับเคลื่อนด้วยนั้น **จะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕** โดยการจัดทำโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค และแผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด และ**ควรกำหนดเป็นโครงการสำคัญตามความหมายของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวด้วย** (เช่น BR0102 โครงการยกระดับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น)

๔.๒ **เนื่องจากงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเป็นงบประมาณที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการเพื่อปิดช่องว่าง (GAP) การขับเคลื่อนเพื่อการบรรลุเป้าหมาย และยังส่งผลกระทบไปถึงการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ด้วย** และการดำเนินการที่ผ่านมาจะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่รับงบประมาณรายจ่ายประเภทเงินอุดหนุน (ทั่วไป) โดยเฉพาะหน่วยงานในลักษณะรูปแบบพิเศษหรือองค์การมหาชน ค่อนข้างมาก **แต่ในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ จะแสดงผลการเบิกจ่ายเต็มจำนวนตามที่ได้รับจัดสรรร้อยละ ๑๐๐** (เบิกจ่ายเต็มจำนวนที่ได้รับจัดสรรจากกรมบัญชีกลาง) **ทำให้ไม่สามารถติดตามการใช้จ่ายซึ่งจะแสดงผลในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของกรมบัญชีกลาง หรือระบบแสดงผลการเบิกจ่ายของสำนักงบประมาณได้** รวมถึงในการนำเงินไปใช้จ่ายตามกระบวนการและขั้นตอนก็ไม่อาจสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภายใต้โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ ซึ่งแม้จะยังไม่ดำเนินงาน หรือได้ดำเนินการแล้วก็ตาม จะไม่ทราบผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่อาจจะเป็นผลผลิต (Product : วัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งก่อสร้าง) หรือการให้บริการ (Service) นั่นก็คือไม่สามารถวัดผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามผลผลิต ซึ่งจะส่งผลต่อการวัดผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Final Outcome) หรือที่เรียกว่าผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณนั่นเอง

ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเรื่องนี้ไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่วมกันเพื่อที่จะสามารถแสดงให้เห็นว่า งบประมาณที่จัดสรรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้น สามารถใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามเอกสารงบประมาณที่แท้จริง มิใช่นำไปจัดสรรใหม่ และเมื่อได้ดำเนินการไปตามแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานแล้วจะต้องมีระบบการรายงานผลการ

ใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเหมือนกับส่วนราชการทั่วไป และต้องมีระบบการรายงานเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาล (Agenda)

๔.๓ **หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการดำเนินการต่อไป** เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความยั่งยืนของประเด็นการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านทั้ง ๑๓ ด้าน **ตามรายงานส่วนที่ ๓.๒** นั้น **จะต้องให้ความสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจต่อประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศตามส่วนที่ ๓.๑ ว่ายังมีเรื่องหรือประเด็นใดที่จะต้องทำการเร่งรัดผลักดันอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน เข้าไปรองรับให้สัมพันธ์สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันกับประเด็นการปฏิรูปที่จะดำเนินการต่อเนื่อง และการดำเนินการในระยะต่อไป ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๓.๒ ของการรายงาน**[๔] ซึ่งมีหลายประเด็นที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้ทำการประเมินผลและได้รวบรวมขึ้นมา เพื่อให้เกิดการดำเนินการเร่งรัดปรับปรุงแก้ไข ทั้งในส่วนของประเด็นท้าทายที่สำคัญและประเด็นการปฏิรูปที่ดำเนินการต่อเนื่อง ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน ทั้งในแง่ของหลักการและรายละเอียด อีกทั้งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย ความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ด้วย

แต่อย่างไรก็ดี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรจะต้องมีการพิจารณาร่วมกันกับสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

(๑) กำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำและเสนอโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยอาจใช้หลักเกณฑ์หรือรูปแบบลักษณะเดียวกันกับการดำเนินโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและหน่วยรับงบประมาณมีความเข้าใจจนสามารถวิเคราะห์ความต้องการได้อย่างชัดเจนขึ้นมาเป็นแนวทาง จากนั้น**ควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติเห็นชอบ** เพื่อเป็นมาตรการในการดำเนินการติดตามเร่งรัดให้บรรลุผลสำเร็จ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาตามแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติราชการประจำปี)

(๒) การติดตามประเมินผล นอกจากจะใช้กลไกการดำเนินการผ่านแผนระดับที่ ๒ หรือการประเมินผลทางฝ่ายบริหารโดยผู้ตรวจราชการกระทรวง/กรม หรือโดยคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลภาคราชการแล้ว **อาจจะกำหนดให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการ**

---

[๔] รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2565, สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดำเนินการติดตามเร่งรัดและประเมินผลโดยตรง โดยกำหนดให้การดำเนินการถือเป็นส่วนหนึ่งของคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ และที่สำคัญ

(๓) สำนักงบประมาณควรมีการกำหนดโครงสร้างงบประมาณหรือระบุในเอกสารงบประมาณให้สอดคล้องรองรับการดำเนินการที่แสดงให้เห็นไว้อย่างชัดเจนด้วย ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการกำหนดรหัสอ้างอิงประเด็นเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลไว้แล้ว เช่น การดำเนินการในระยะต่อไปที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปฏิรูป (๑๒) ด้านการศึกษา “การพัฒนากลไกการผลิตครูและบุคลกรด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานฯ” มีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานดำเนินการหลัก ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดกรอบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการผ่านแผนระดับที่ ๒ โดยกำหนดรหัสเชื่อมโยงเป้าหมายแผนแม่บทย่อย ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รหัส ๑๑๐๓๐๑

(วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล ตลอดชีวิตดีขึ้น) ๑๑๐๔๐๑ (แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตมีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น) ๑๒๐๑๐๑ (คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น) และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ P๑๓๑๒๐๑ (คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกช่วงวัย) เป็นต้น ซึ่งสามารถนำรหัสดังกล่าวมาใช้เชื่อมโยงและกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของรหัสโครงการตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณได้

ตารางที่ ๗ ภาคผนวก : รายงานการติดตามการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำแนกตามกิจกรรมปฏิรูปประเทศ

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
๑	BR 01	กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการเมือง									
	BR 0101	๑. การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๓	๑๒,๙๑๔,๑๐๐.๐๐	๑๐,๑๘๘,๒๐๐.๐๐	๙,๔๘๘,๒๐๐.๐๐	-	-	๗,๙๑๐,๐๔๐.๑๖	๘๑.๒๐	
	BR 0102	๒. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ	๑๔	๔๑,๓๗๐,๕๐๐.๐๐	๑๓,๓๑๔,๔๐๐.๐๐	๑๑,๖๑๒,๖๐๐.๐๐	๗,๙๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-
	BR 0103	๓. การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ	๑	๑๒,๖๒๐,๐๐๐.๐๐	๔,๙๙๙,๘๐๐.๐๐	๔,๙๙๙,๘๐๐.๐๐	๓,๓๔๘,๐๐๐.๐๐	-	๓๗๒,๐๐๐.๐๐	๗.๔๔	
	BR 0104	๔. การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง	๑๐	๔๐๓,๕๑๔,๔๐๐.๐๐	๘๖,๓๓๑,๗๐๐.๐๐	๑๒๘,๘๓๑,๒๗๐.๐๐	-	-	-	-	
	BR 0105	๕. การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ	๓	๑๓,๔๗๐,๕๐๐.๐๐	๔,๖๔๓,๘๐๐.๐๐	๓,๒๐๖,๘๐๐.๐๐	-	-	๒,๗๔๐,๕๐๐.๓๓	๘๕.๔๖	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (BR01)	๓๑	๔๘๓,๘๘๙,๕๐๐.๐๐	๑๑๙,๔๗๗,๙๐๐.๐๐	๑๕๘,๑๓๘,๖๗๐.๐๐	๑๑,๒๔๘,๐๐๐.๐๐	-	๑๐,๘๑๖,๕๔๐.๔๙	๑๗๔.๑๐	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
๒	BR 02	กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน									
	BR 0201	๑. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริหารภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล	๔๐	๓,๖๔๔,๕๖๐,๘๘๐.๐๐	๖๕๖,๔๓๒,๘๐๐.๐๐	๓๙๒,๐๑๒,๕๐๐.๐๐	-	๑๕๙,๕๕๘,๐๐๐.๐๐	๒๔.๓๑	-	
	BR 0202	๒. จัดโครงสร้างองค์กรและระบบงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์	๔	๑๓,๘๐๘,๙๐๐.๐๐	๕,๐๙๓,๙๐๐.๐๐	๒,๐๙๓,๙๐๐.๐๐	-	๑,๒๘๕,๐๐๐.๐๐	-	-	-
	BR 0203	๓. ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิด เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถอย่างคล่องตัวตามหลักคุณธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	
	BR 0204	๔. สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑	๑,๒๗๗,๐๐๐.๐๐	๑,๓๙๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	
	BR 0205	๕. ขจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว คุ้มค่า โปร่งใสปราศจากการทุจริต	-	๔,๘๐๐,๐๐๐.๐๐	๔,๘๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๒,๙๙๑,๙๐๐.๐๐	๖๒.๓๓	-	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (BR02)	๔๕	๓,๖๖๔,๔๔๖,๗๘๐.๐๐	๖๖๗,๗๑๖,๗๐๐.๐๐	๓๗๕,๑๐๖,๔๐๐.๐๐	-	๑๖๓,๘๓๔,๙๐๐.๐๐	๘๖.๖๔	๐.๐๐	
๓	BR 03	กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย									
	BR 0301	๑. มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชน		-	-	-	-	-	-	-	
	BR 0302	๒. จัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน								-	-
	BR 0303	๓. จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย								-	-

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 0304	๔. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย								-	
	BR 0305	๕. จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน	๑	๕๑๔,๘๐๐.๐๐	๕๑๔,๘๐๐.๐๐	๕๑๔,๘๐๐.๐๐	-	-	-	-	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (BR03)	**๑**	**๕๑๔,๘๐๐.๐๐**	**๕๑๔,๘๐๐.๐๐**	**๕๑๔,๘๐๐.๐๐**	**-**	**-**	**-**	**-**	
๔	**BR 04**	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม**									
	BR 0401	๑. การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม		-	-	-	-	-	-	-	
	BR 0402	๒. การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่		-	-	-	-	-	-	-	-
	BR 0403	๓. การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ	๑	๕๕๑,๔๑๘,๐๐๐.๐๐	๗๗,๑๒๘,๐๐๐.๐๐	๗๗,๑๒๘,๐๐๐.๐๐	-	-	๕๕,๖๙๐,๐๐๐.๐๐	๗๒.๒๐	-
	BR 0404	๔. ปฏิรูประบบการปล่อยชั่วคราว	๑	๓๕๒,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๖๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๖๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๖๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
	BR 0405	๕. การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุมและการสอบปากคำในการสอบสวน		-	-	-	-	-	-	-	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน กระบวนการยุติธรรม (BR04)	**๒**	**๙๐๓,๔๑๘,๐๐๐.๐๐**	**๑๔๕,๑๒๘,๐๐๐.๐๐**	**๑๔๕,๑๒๘,๐๐๐.๐๐**	**-**	**-**	**๑๒๓,๖๙๐,๐๐๐.๐๐**	**๘๕.๒๓**	
๕	**BR 05**	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ**									
	BR 0501	๑. การสร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added)	๒๖	๑,๖๙๙,๒๓๖,๑๙๐.๐๐	๕๒๔,๘๑๗,๘๐๐.๐๐	๕๐๓,๗๓๖,๕๔๔.๐๐	๔๐,๑๕๗,๐๐๐.๙๐	-	๓๖๗,๔๕๒,๒๕๘.๕๙	๗๒.๙๕	
	BR 0502	๒. การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง	๓๒	๑,๑๒๖,๕๕๕,๑๐๐.๐๐	๓๐๗,๑๗๐,๐๐๐.๐๐	๒๙๒,๗๑๒,๒๖๘.๐๐	๓๖,๘๗๒,๐๔๔.๐๗	-	๒๐๑,๔๘๓,๖๗๐.๘๗	๗๗๒.๐๖	-
	BR 0503	๓. การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย	๓๓	๒,๖๔๑,๖๕๒,๔๐๐.๐๐	๗๓๙,๒๙๒,๕๐๐.๐๐	๖๔๗,๙๔๙,๘๐๐.๐๐	๑๓,๔๔๑,๑๕๕.๐๐	-	๑๓๖,๖๗๙,๙๘๕.๒๒	๒๑.๐๙	-
	BR 0504	๔. การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค (Regional Trading/Investment Center)	๔	๘๐,๑๔๖,๑๐๐.๐๐	๒๙,๙๐๔,๐๐๐.๐๐	๑๘,๖๒๐,๑๐๐.๐๐	๑๓,๐๘๘,๘๐๐.๐๐	-	๒,๓๓๖,๘๐๐.๐๐	-	
	BR 0505	๕. การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ	๑๙	๓,๓๕๓,๔๙๖,๓๐๐.๐๐	๑,๑๓๒,๗๒๕,๑๐๐.๐๐	๑,๑๒๓,๕๗๕,๑๐๐.๐๐	๕,๓๑๒,๔๔๒.๐๐	-	๔๑๕,๐๓๒,๕๓๔.๗๐	๓๖.๙๔	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (BR05)	**๑๑๔**	**๘,๙๐๑,๐๘๖,๐๙๐.๐๐**	**๒,๗๓๓,๙๐๙,๔๐๐.๐๐**	**๒,๕๘๖,๕๙๓,๘๑๒.๐๐**	**๑๐๘,๘๓๑,๔๔๑.๙๗**	**-**	**๑,๑๒๒,๙๘๕,๒๔๙.๓๘**	**๔๓.๔๒**	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
๖	BR 06	กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม									
	BR 0601	๑. เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย	๒๔	๗,๙๘๖,๙๔๗,๑๐๐.๐๐	๒,๕๔๐,๓๘๕,๖๐๐.๐๐	๒,๕๔๑,๒๘๕,๖๐๐.๐๐	๔๕๒,๘๖๑,๕๐๐.๐๐	-	-	-	
	BR 0602	๒. การบริหารจัดการเขตทางทะเลและชายฝั่ง	๑	๑๙,๓๖๘,๙๐๐.๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๒,๕๓๗,๙๐๐.๐๐	๘๐.๕๗	-
	BR 0603	๓. การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน		-	-	-	-	-	-	-	-
	BR 0604	๔. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการ เขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด	๑๖	๑,๓๙๘,๕๕๘,๐๐๐.๐๐	๗๖,๐๔๓,๕๐๐.๐๐	๗๑,๕๘๖,๕๐๐.๐๐	๗๐,๖๙๓,๒๕๐.๐๐	-	๒๙,๑๒๑,๗๕๐.๐๐	-	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (BR06)	**๔๑**	**๙,๔๐๔,๘๗๔,๐๐๐.๐๐**	**๒,๖๑๙,๕๗๙,๑๐๐.๐๐**	**๒,๖๑๖,๐๒๒,๑๐๐.๐๐**	**๕๒๓,๕๕๔,๗๕๐.๐๐**	**-**	**๓๑,๖๕๙,๖๕๐.๐๐**	**๑.๒๑**	
๗	BR 07	กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข									
	BR 0701	๑. การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ	๑๕	๔๒๔,๗๖๒,๐๘๐.๐๐	๙๗,๓๖๓,๖๐๐.๐๐	๙๖,๙๖๓,๖๐๐.๐๐	๑๕,๒๖๘,๕๐๐.๐๐	-	๔๖,๗๘๔,๔๒๗.๐๐	-	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 0702	๒. การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพการป้องกันและดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อสำหรับประชาชนและผู้ป่วย	๗	๒๗,๖๗๒,๕๐๐.๐๐	๓,๔๖๕,๘๔๔.๐๐	๓,๔๖๕,๘๔๔.๐๐	-	-	๑,๗๙๘,๐๘๐.๐๐	-	-
	BR 0703	๓. การปฏิรูประบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุด้านการบริบาลการรักษาพยาบาลที่บ้าน/ชุมชน และการดูแลสุขภาพ ตนเองในระบบสุขภาพปฐมภูมิเชิงนวัตกรรม	๕	๒๒,๓๑๗,๙๐๐.๐๐	๘,๙๖๐,๐๐๐.๐๐	๙๖๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๗๒๐,๐๐๐.๐๐	#DIV/๐!	-
	BR 0704	๔. การปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพและกองทุนที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเอกภาพ บูรณาการเป็นธรรมทั่วถึง เพียงพอและยั่งยืนด้านการเงินการคลัง		-	-	-	-	-	-	-	
	BR 0705	๕. การปฏิรูปเขตสุขภาพให้มีระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการคล่องตัวและการร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น		-	-	-	-	-	-	-	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน สาธารณสุข (BR07)	**๒๗**	**๔๗๔,๗๕๒,๔๘๐.๐๐**	**๑๐๙,๗๘๙,๔๔๔.๐๐**	**๑๐๑,๓๘๙,๔๔๔.๐๐**	**๑๕,๒๖๘,๕๐๐.๐๐**	**-**	**๔๙,๓๐๒,๕๐๗.๐๐**	**๔๘.๖๓**	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
๘	BR 08	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ**									
	BR 0801	๑. การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการจัดการ Fake News	๖	๒๔๒,๘๓๑,๒๑๒.๐๐	๑๗๕,๗๔๘,๓๑๖.๐๐	๘๐,๖๘๒,๗๑๖.๐๐	-	-	๑๕,๙๙๗,๐๐๐.๐๐	๒๐.๐๐	
	BR 0802	๒.การกำกับดูแลสื่อออนไลน์	๑	๑๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-
	BR 0803	๓. การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ	๕	-	-	-	-	-	-	-	-
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน สื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ (BR08)	**๑๒**	**๒๕๒,๘๓๑,๒๑๒.๐๐**	**๑๘๕,๗๔๘,๓๑๖.๐๐**	**๙๐,๖๘๒,๗๑๖.๐๐**	**-**	**-**	**๑๕,๙๙๗,๐๐๐.๐๐**	**๑๗.๖๔**	
๙	BR 09	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านสังคม**									
	BR 0901	๑. การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ	๒	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 0902	๒. ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	๖	๔๙๖,๘๔๔,๙๔๐.๐๐	๑๗,๐๓๘,๐๐๐.๐๐	๑๗,๐๓๘,๐๐๐.๐๐	-	-	๑๑,๗๒๕,๓๐๐.๐๐	๖๘.๘๒	อยู่ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนามูลค่าฯ
	BR 0903	๓. การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ สวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	๑	๖๔,๑๐๑,๒๐๐.๐๐	๑๕,๙๗๘,๗๐๐.๐๐	๑๕,๙๗๘,๗๐๐.๐๐	๔,๔๘๓,๐๐๐.๐๐	-	๑๑,๕๒๘,๑๐๐.๐๐	๗๒.๑๕	-
	BR 0904	๔. การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	
	BR 0905	๕. การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน	๒	๓๒,๘๘๗,๖๙๐.๐๐	-	๕,๕๓๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๓,๓๑๘,๐๐๐.๐๐	๖๐.๐๐	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน สังคม (BR09)	**๑๑**	**๘๙๓,๘๓๓,๘๓๐.๐๐**	**๓๓๓,๐๑๖,๗๐๐.๐๐**	**๓๓๘,๕๔๖,๗๐๐.๐๐**	**๔,๔๘๓,๐๐๐.๐๐**	**-**	**๓๒๖,๕๗๑,๔๐๐.๐๐**	๙๖.๔๖	
๑๐	BR 10	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน**									
	BR 1001	๑. ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One-Stop-Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง	๒	๑๔,๕๑๘,๒๕๙.๐๐	๑๔,๐๘๑,๘๐๐.๐๐	๑๔,๐๘๑,๘๐๐.๐๐	-	-	-	-	
	BR 1002	๒. การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ		-	-	-	-	-	-	-	-

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 1003	๓. การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ		-	-	-	-	-	-	-	-
	BR 1004	๔. การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve)		-	-	-	-	-	-	-	
	BR 1005	๕. ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน	๑	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๒๐๓,๒๐๐.๐๐	๑,๒๐๓,๒๐๐.๐๐	-	-	-	-	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (BR10)	**๓**	**๑๘,๕๑๘,๒๕๙.๐๐**	**๑๕,๒๘๕,๐๐๐.๐๐**	**๑๕,๒๘๕,๐๐๐.๐๐**	**-**	**-**	**-**	**-**	
๑๑	**BR 11**	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ**									
	BR 1101	๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต	๑	๒๖๑,๑๓๑,๓๐๐.๐๐	๑๒,๙๗๒,๕๐๐.๐๐	๑๒,๙๗๒,๕๐๐.๐๐	๙,๕๗๙,๓๐๐.๐๐	-	๙,๕๗๙,๓๐๐.๐๐	๗๕.๐๐	
	BR 1102	๒. พัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ	๑	๑,๐๘๐,๐๐๐.๐๐	๑,๐๘๐,๐๐๐.๐๐	๑,๐๘๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 1103	๓. พัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	๗	๖,๔๐๐,๐๐๐.๐๐	-	๔,๙๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-
	BR 1104	๔. พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใสไร้ผลประโยชน์	๖	-	-	-	-	-	-	-	
	BR 1105	๕. พัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่	๑	๔,๐๖๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (BR11)	**๑๖**	**๒๗๒,๖๗๑,๓๐๐.๐๐**	**๑๓,๘๕๒,๕๐๐.๐๐**	**๑๘,๗๙๕๒,๕๐๐.๐๐**	**๙,๕๗๙,๓๐๐.๐๐**	**-**	**๙,๕๗๙,๓๐๐.๐๐**	**๗๕.๐๐**	
๑๒	BR 12	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา**									
	BR 1201	๑. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย	๙	๑๔๙,๒๘๑,๓๐๐.๐๐	๖๘,๔๕๑,๒๐๐.๐๐	๕๐,๔๕๑,๒๐๐.๐๐	-	-	๔,๒๖๕,๘๐๐.๐๐	๘.๔๖	
	BR 1202	๒. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑	๒	๔๕,๕๒๑,๓๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	ไม่ได้เสนอคำของบประมาณ

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 1203	๓. การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน	๔	๘๐,๕๘๑,๕๐๐.๐๐	๓๓,๕๘๖,๓๐๐.๐๐	๓๓,๕๘๖,๓๐๐.๐๐	-	-	๒๐,๐๒๙,๔๐๐.๐๐	๑๘๖.๖๔	-
	BR 1204	๔. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่นๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบนำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	
	BR 1205	๕. การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบ ธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน	๓	๘๐,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๓๑,๙๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๒๗,๙๑๖,๒๒๒.๐๐	๒๗,๒๘๖,๕๗๕.๐๐	-	๕๑,๓๐๑,๓๘๑.๔๑	๔๐.๑๑	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษา (BR12)	**๑๘**	**๓๕๕,๕๘๕,๑๐๐.๐๐**	**๑๓๓,๙๘๗,๕๐๐.๐๐**	**๒๑๑,๙๕๓,๗๒๒.๐๐**	**๒๗,๒๘๖,๕๗๕.๐๐**	**-**	**๗๕,๕๙๖,๕๘๑.๔๑**	**๓๕.๖๗**	
๑๓	**BR 13**	**กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน วัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**									
	BR 1301	๑. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในทุกช่วงวัยผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิงและการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน	๔	๒๗๑,๐๕๔,๔๐๐.๐๐	๔๖,๒๒๓,๓๐๐.๐๐	๔๖,๒๒๓,๓๐๐.๐๐	๘,๕๘๖,๑๗๔.๑๐	-	๒๑,๗๙๑,๕๓๐.๕๔	๔๗.๑๔	

ลำดับ	กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock - BR)		จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ			การใช้จ่าย				
	รหัส	กิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งรัด		ตามแผนปฏิรูป	ตาม พ.ร.บ. ๒๕๖๕	หลังโอนเปลี่ยนแปลง	PO ทั้งสิ้น (๓)	สำรองเงินมีหนี้ (๔)	เบิกจ่ายทั้งสิ้น (๕)	ร้อยละ (๕)/(๒)	หมายเหตุ
	BR 1302	๒. การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ	๒๔	๑,๑๖๗,๔๔๖,๐๐๐.๐๐	๒๑๕,๓๕๑,๓๐๐.๐๐	๒๒๙,๗๐๑,๘๐๐.๐๐	๒๕,๕๙๑,๖๒๘.๙๒	-	๑๐๘,๒๓๔,๘๗๑.๔๘	๔๗.๑๒	ใช้เงินกองทุนส่งเสริมวิทย์ฯ
	BR 1303	๓. การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ	๑๑	๒,๑๖๕,๕๑๘,๑๐๐.๐๐	๑๗๗,๙๘๑,๘๐๐.๐๐	๑๙๘,๗๐๔,๑๐๐.๐๐	๑๖๕,๘๒๕,๔๐๐.๐๐	-	๑๘๖,๕๔๕,๑๖๖.๕๑	๙๓.๘๘	ใช้งบโครงการสร้างเครือข่ายและยกระดับขีดความสามารถเพื่อผลักดันมูลค่าเพิ่มภาคการผลิตการค้าและการลงทุน
	BR 1304	๔. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกำลังคนของประเทศแบบบูรณาการ	๒	๑,๕๐๖,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	
	BR 1305	๕. การบริหารจัดการศักยภาพบุคลากรของประเทศ	๔	๑๖๒,๓๓๒,๖๐๐.๐๐	๔๑,๐๑๖,๑๐๐.๐๐	๗๒,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	-	-	๔,๙๒๖,๖๐๐.๐๐	๓๙.๔๑	
		รวมกิจกรรมปฏิรูปประเทศด้าน วัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (BR13)	**๔๕**	**๕,๒๓๒,๓๕๑,๑๐๐.๐๐**	**๔๘๐,๕๓๒,๕๐๐.๐๐**	**๔๘๗,๑๒๙,๒๐๐.๐๐**	**๒๐๐,๐๐๓,๒๐๓.๐๒**	**-**	**๓๒๑,๔๙๘,๑๖๘.๕๓**	**๖๖.๐๐**	
		รวมทั้งสิ้น	**๓๖๖**	**๓๐,๘๙๘,๙๗๒,๔๕๑.๐๐**	**๗,๕๕๘,๕๓๗,๘๖๐.๐๐**	**๗,๑๖๔,๒๔๓,๐๖๕.๐๐**	**๙๐๐,๒๕๔,๗๖๙.๙๙**	**๑๖๓,๘๓๔,๙๐๐.๐๐**	**๒,๐๘๗,๖๙๖,๔๘๓.๔๕**	**๒๙.๑๔**	

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๔
บทสรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” และบรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้านไปสู่การขับเคลื่อนภายใต้ตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๓ ด้าน ซึ่งหน่วยงานรัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการทั้งในฐานะผู้รับผิดชอบหลักหน่วยงานสนับสนุน และหน่วยงานบูรณาการร่วมกันดำเนินการในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการให้บรรลุเป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลสัมฤทธิ์ตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้

จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ที่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์การบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ในภาพรวม พบว่า **มิติด้านความมั่นคง** โดยที่การเมืองมีความเป็นพลวัตร ประกอบกับปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญกับสังคมไทยเป็นอย่างมากการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงข้อมูลชุดความรู้ต่าง มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้นมี**ขีดความสามารถในการแข่งขัน** และการกระจายรายได้ของประเทศไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากการคลี่คลายลงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ รวมถึงมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจหรือแรงขับเคลื่อนจากการลงทุนของภาครัฐโดยคาดหมายว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี ๒๕๖๖ จะฟื้นตัวและขยายตัวต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๕ และกลับเข้าสู่สภาวะปกติในที่สุด แต่อย่างไรก็ตามยังคงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์โลก ในมิติของ**การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** สถานการณ์จากการระบาดของโรคโควิด๑๙ (COVID-19) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดในมิติต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่หลุดออกนอกระบบการศึกษามากขึ้น เทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น เช่น หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ที่เข้ามาแทนที่การใช้แรงงานปกติ ทำให้แรงงานจำเป็นต้องพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง**ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคมไทย**ในภาพรวมความก้าวหน้าทางสังคมมีการขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง ด้านแรงงานมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น จากการขยายตัวของการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามแม้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ

มีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ภาวะเศรษฐกิจโลกยังคงอยู่ในช่วงฟื้นตัว การออมลดลง หนี้ของครัวเรือนยังปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๕ สังคมปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็วในทุกมิติ มีการใช้ AI แทนแรงงานคน ซึ่งในอนาคตอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมมากขึ้น **ความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อม**ในภาพรวม ในรอบปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกและสิ่งแวดล้อมไทยแปรปรวนค่อนข้างสูง ประเทศไทยเองได้ให้ความสำคัญของการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy Model) ที่มุ่งพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า นำของเสียกลับไปใช้ประโยชน์ ควบคู่ไปกับการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ การปรับกระบวนทัศน์ การสร้างพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างจริงจัง ประเด็นธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม การดำเนินการต้องโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพ **การบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ**ในภาพรวม พบว่ายังคงมีความขัดแย้งอันเนื่องมาจากเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน และความเหลื่อมล้ำของการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบางเรื่อง ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐ และความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐยังคงต้องมีการปรับปรุงโดยการเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือในการดำเนินการ ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมต่อไป

คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (คณะกรรมาธิการ ตสร.) ได้บูรณาการการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาที่รับผิดชอบ ทั้ง ๒๖ คณะ โดยได้ติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ ซึ่งประกอบด้วยแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน โดยใช้วิธีการติดตามวิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงานและวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ มีความชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือด้วยการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ พบว่า การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๓ ด้าน ผ่านการดำเนินโครงการสำคัญที่เป็นองค์ประกอบต่อการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๔๗๐ โครงการ ซึ่งสามารถดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๒๕๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๑ และอยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน ๒๑๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๘ โดยแบ่งเป็นดำเนินการได้ตามแผน จำนวน ๑๖๕ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๐ และมีความล่าช้าจากการดำเนินการ จำนวน ๕๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๘ กล่าวโดยสรุปผลการประเมินโอกาสประสบความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้าน ใน ๖ มิติ พบว่า **อยู่ในระดับมาก**

ทั้งนี้ วุฒิสภาได้จัดส่งรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕ พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะไปยังรัฐบาลเพื่อการผลักดันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการให้สำเร็จ สามารถบรรลุเป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลสัมฤทธิ์ได้ตามที่กำหนดไว้ แม้ว่าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในห่วงระยะเวลา ๕ ปีแรกจะสิ้นสุดลงแล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ก็ตาม แต่เนื่องจากผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศไม่อาจแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและการผลักดันการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ผลที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จึงยังคงมีความจำเป็นที่ต้องทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศลงในแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ อื่น ๆ อันจะช่วยให้เกิดมาตรการบังคับในการขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปประเทศได้ ต่อไป ทั้งนี้ การนำผลการดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ไปดำเนินการร่วมกับการขับเคลื่อนผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ รวมถึงกลไกการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอยู่ของหน่วยงานของรัฐจะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เป็นจุดคานงัดสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านนั้น ๆ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในห้วงถัดไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเร่งรัดต่อการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในห้วงถัดไป

๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๔.๑.๑ ด้านการเมือง

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

ควรจัดทำโครงการสำคัญให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด และส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง และขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ต่อไป

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

ควรจัดสรรงบประมาณให้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนตามที่กำหนดไว้

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย**

(๑) ควรกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. .... ให้ชัดเจน

(๒) ควรผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. .... หรือปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่มีอยู่เดิมและช่องทางในการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้โดยง่าย และนำประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมไปขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

(๓) ควรทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เอื้อต่อการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๔) ควรมีรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

คณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อเนื่อง ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้งให้ความสำคัญกับชุมชนระดับตำบลควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยคำนึงถึงเป้าหมายตามยุทธศาสตร์เป็นสำคัญ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

ควรประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการแผนงานโครงการ และการขอรับงบประมาณในปีต่อไป

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

ที่ผ่านมายังมีปัญหาความซ้ำซ้อนด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ อีกทั้ง รายงานดังกล่าวไม่เกิดผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๔.๑.๒ ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

ควรขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ต่อไป

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

ควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย**

ควรผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อและดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๖ กิจกรรมปฏิรูปหรือโครงการให้แล้วเสร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์และค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนด

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

กำกับดูแลและพิจารณารายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ ทั้งที่รายงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) และที่ผ่านหน่วยงานตามลำดับการบังคับบัญชา ควรวิเคราะห์และสรุปผลส่งให้หน่วยปฏิบัตินำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

ที่ผ่านมายังมีปัญหาความซ้ำซ้อนด้านการจัดทำรายงานความคืบหน้าของหน่วยปฏิบัติ อีกทั้ง รายงานดังกล่าวไม่เกิดผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๔.๑.๓ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

การทำแผนงานโครงการต้องบูรณาการในหลากหลายมิติในระหว่างผู้รับผิดชอบโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรมีส่วนร่วมสำคัญในการออกแบบโครงการ ฯ ชี้ชัดเป้าหมายและการเชื่อมโยงแผนงานในระดับ ๒ และ ๓ เพื่อให้หน่วยงานร่วมเกิดความเข้าใจและพัฒนาโครงการได้ตรงตามเป้าหมาย มีการกำหนดกลุ่มและขนาดของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดผลทางตรงและทางอ้อมอย่างชัดเจน เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายมากขึ้น และควรต่อยอดโครงการที่เคยดำเนินการและมีผลกระทบในทางที่ดีสืบเนื่องต่อไป

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแผนแบบบูรณาการ โดยมีสภาพัฒน์ ฯ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเพื่อบูรณาการแนวคิดวิเคราะห์เป้าหมายและรวบรวมจัดทำโครงการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ประสิทธิผลในวงกว้างเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างถาวรมั่นคง และในโครงการขนาดใหญ่ควรให้สำนักงบประมาณมีส่วนร่วมเพื่อเตรียมการสนับสนุนงบประมาณที่สอดคล้องตามแผนให้เพียงพอ และเพิ่มขั้นตอนปลายน้ำคือ การประเมินผลโครงการโดยคณะผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลาง เพื่อประเมินผลงานผลสัมฤทธิ์เป้าหมายและพัฒนาเป็นโครงการต่อเนื่อง

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย**

ควรเร่งรัดดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์เป็นการเฉพาะ และเร่งรัดประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามและแก้ไขปัญหาการแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ

ทางสื่อออนไลน์ พ.ศ. .... เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินการของศูนย์ประสานงาน และแก้ไขปัญหาข่าวปลอม Anti-Fake News Center : (AFNC) พร้อมทั้งเร่งรัดออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับภัยออนไลน์ได้อย่างเท่าทัน

๔) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการที่ผ่านมาได้สร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เช่น โครงสร้างเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทั่วประเทศให้กับประชาชน การจัดทำหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในหลากหลายมิติ การวางระบบการตรวจสอบข้อความที่เผยแพร่อันเป็นเท็จ เป็นต้น จึงควรที่จะสร้างแนวทางการขับเคลื่อนจากทั้งจากบนสู่ล่างและจากฐานรากสู่บน คือให้ภาคประชาชนร่วมขับเคลื่อนผ่านการสนับสนุนงบประมาณในกลุ่มของประชาชนที่มีการใช้งานขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานที่ภาครัฐได้วางไว้ดีแล้วในแผนปฏิรูปประเทศ นำมาสู่การเกิดประสิทธิผลอย่างชัดเจน เช่น การใช้โครงข่ายอินเตอร์เน็ตประชารัฐ เพื่อการเพิ่มผลผลิตของหมู่บ้าน การเผยแพร่หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชน โดยภาครัฐร่วมสนับสนุนงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่อันเป็นเท็จหรือการหลอกลวงกันในกลุ่มหมู่บ้าน โรงเรียน หรือประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการดำเนินการทำให้เกิดประสิทธิภาพในวงกว้างและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

(๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

การติดตามงานของฝ่ายตรวจสอบฯ ควรเร่งพัฒนาขีดความสามารถของระบบติดตามงานแผนงานโครงการ และการใช้งบประมาณ จากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อเป็นฐานข้อมูล Big Data ของการพัฒนาประเทศ โดยระบบต้องมีความสามารถรวบรวมงานโครงการฯ จากจุดเล็ก ๆ ที่กระจายในด้านต่าง ๆ และแสดงให้เห็นภาพรวมในกรอบใหญ่ของการพัฒนาประเทศให้ชัดเจน มีการอ้างอิงรายงาน เอกสารผลงาน ภาพถ่าย วีดีทัศน์ เพื่อประโยชน์ต่อการประเมินการตรวจสอบการติดตามและการให้คำแนะนำเสนอแนะได้อย่างถูกต้อง

๖) การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด วุฒิสภาควรมีระบบรวบรวมรายงานบูรณาการจากคณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ทำงานในลักษณะที่เป็นภาพเดียวกัน Single Windows มีการอ้างอิงเอกสารและการตรวจสอบรับรองเอกสารตามลำดับชั้นอย่างมีระบบ เพื่อให้ตรวจสอบการทำงานภาครัฐได้อย่างถูกต้องแม่นยำ สามารถวางแนวทางเสนอแนะเร่งรัดได้อย่างทันท่วงทีเมื่อตรวจพบปัญหาและอุปสรรค และควรมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการติดตามว่ารัฐบาลหรือหน่วยงานได้แก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไรด้วย

๔.๑.๔ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับ ๓

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** – ไม่มี -

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ให้สามารถติดตามแผนงานโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริงและจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

(๑) หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพิจารณาเตรียมความพร้อม จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนและวางแผนปฏิบัติงานของโครงการสำคัญต่าง ๆ ตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการตั้งงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้หากแผนงาน/โครงการใดที่สมควรจัดทำเป็นแผนงานบูรณาการก็ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไป

(๒) โครงการสำคัญหลายโครงการยังคงเป็นลักษณะของการปฏิบัติราชการประจำและไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัด รวมถึงโครงการสำคัญของหน่วยงานที่เสนอขอรับงบประมาณยังเป็นโครงการฝึกอบรมหรือโครงการขนาดเล็กที่ไม่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ

(๓) หากโครงการสำคัญเป็นโครงการต่อเนื่อง ต้องมีการทบทวนรูปแบบกิจกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมและสามารถบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ โดยมีการติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการทุกไตรมาส รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าต่อการลงทุน

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

(๑) สำนักงบประมาณควรพิจารณาปรับปรุงระบบงบประมาณให้มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งต้องกำหนดจากแผนพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

(๒) สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดมาตรการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณว่าได้ดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการหรือไม่ อย่างไร

(๓) รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละแผนงาน กำหนดประเด็นและพิจารณาจัดลำดับของความสำคัญ และความเร่งด่วนของแผนงานโครงการเพื่อให้สามารถเสนองบประมาณให้ตรงตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน รวมทั้งกำหนดแผนงานและโครงการให้สอด Indicators หรือปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อการจัดอันดับของ IMD ที่ทำหน้าที่จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ ๖๓ เขตเศรษฐกิจทั่วโลก

(๔) ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณซึ่งมีอยู่ค่อนข้างจำกัด ตามลำดับความสำคัญของโครงการที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามสถานการณ์ของโลกและของประเทศไทย

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย**

ควรเร่งรัดการตรากฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบหรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แก้ไขกฎหมาย กฎเกณฑ์และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน และสนับสนุนนโยบายในการพึ่งพาตนเองเพื่อป้องกันการถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากต่างประเทศที่ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามวัตถุประสงค์ในด้านเศรษฐกิจ เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. .... เพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรด้านการกำหนดนโยบายและแผน เพื่อยกระดับการพัฒนากิจการพาณิชยนาวีของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จของพันธกิจ Connectivity สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ที่ส่งผลกระทบสำคัญต่อตัวชี้วัดการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยการแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัดต่าง ๆ และคำนึงถึงข้อเท็จจริง ความเที่ยงธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานกฎหมายในระดับสากลเป็นสำคัญ รวมถึงร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. .... เพื่อให้มีบทบัญญัติสำหรับการกำกับดูแลมาตรฐานและความปลอดภัย การกำกับการประกอบกิจการในการส่งเสริมกิจการขนส่งทางรางที่ค้างการพิจารณาในชั้นสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากการยุบสภา

สำหรับด้านพลังงาน ควรเร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบหรือขั้นตอนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงาน การกำกับดูแลให้การส่งเสริมการแข่งขันในกิจการพลังงาน การส่งเสริมให้เกิดการใช้และผลิตพลังงานทดแทนที่เหมาะสม เพื่อทดแทนพลังงานฟอสซิล การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติด้านงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในหน่วยงานภาครัฐ และส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงาน และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การแก้ไขปัญหากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาตในกิจการพลังงานที่ยังคงมีความซ้ำซ้อน ทำให้ยังไม่สามารถลดต้นทุนและระยะเวลาในการขออนุญาตดำเนินกิจการด้านพลังได้จากการจัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และเร่งรัดการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. .... เกี่ยวกับการยกเลิกการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายไม่เป็นพลังงานควบคุมของกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) เพื่อรองรับการอนุญาตแบบ OSS การร่างประกาศหรือระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบธุรกิจ Energy Service Companies (ESCO) มาใช้กับภาครัฐ การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทน การสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non – Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm และการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

(๑) จากการลงพื้นที่ของคณะกรรมาธิการ ตสร. และการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่กำหนดให้ยึดยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล รวมทั้งแผนรายสาขา แผนเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีเป็นกรอบการดำเนินงานจัดทำแผน พบว่า การกำหนดเป้าหมายของจังหวัดไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในระดับชาติ ทั้งในเรื่องของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการ เช่น การกำหนดเป้าหมายการเติบโตของ GDP ของจังหวัดที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับชาติ ซึ่งส่งผลให้ในทางปฏิบัติจะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

สศช. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงบประมาณ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ควรมีการถ่ายทอดเป้าหมายย่อย (Milestone : MS) ภายใต้กิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยเฉพาะกับกลุ่มหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนการดำเนินการตามกิจกรรม Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และให้จังหวัดนำไปบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแผนงานในระดับพื้นที่กับแผนระดับ ๒ เพื่อให้ได้รับการตอบสนองจากหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด และจากการ

หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ยังไม่มีการถ่ายทอดเป้าหมายไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและในระดับพื้นที่

(๒) หลังจากแผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการ จำเป็นต้องนำประเด็นปฏิรูปประเทศมาดำเนินการต่อเนื่องต่อไปผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ตามแนวทางการดำเนินการภายหลังการสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศ ที่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ มีมติรับทราบผลการประชุมของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ โดย สศช. ได้เชื่อมโยงประเด็นปฏิรูปประเทศกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายระดับหมุดหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อน ติดตามประเมินผลการดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด

(๓) การยกระดับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ IMD World Competitiveness Center ให้มีอันดับที่ดีขึ้น และสามารถบรรลุเป้าหมายของการผลักดันที่กำหนดค่าเป้าหมายการจัดอันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อยู่ในกลุ่ม ๑ ใน ๒๕ ของประเทศแรกที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด และด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ให้อยู่ในอันดับ ๒ ของอาเซียน รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สศช. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก พิจารณาจัดลำดับของความสำคัญและความเร่งด่วนของแผนงาน/โครงการที่อยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ ปรับจุดเน้นในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนงานงบประมาณ ให้มีเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ตรงกับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติรองรับ Indicators ดังกล่าว โดยเฉพาะจุดเน้นที่จะตอบโจทย์ผลสัมฤทธิ์ตาม Indicators ที่กำหนดลำดับความสำคัญ (Priority) ๓ ระดับ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดแผนงานโครงการ รวมทั้งกำหนดโครงการสำคัญให้ตอบสนองต่อ Indicators ที่ควรได้รับการแก้ไขหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับประเด็นสำคัญที่ยังเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย

(๔) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด ๑๙ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานมีความล่าช้า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการหรือยืดหยุ่นขั้นตอนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประชุม การสัมมนา หรือการรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนหรือหน่วยงาน เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(๕) โครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานต้นสังกัด ควรชี้แจงประเด็นและสาเหตุที่ไม่ได้รับจัดสรร ว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งจะมีการเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไปด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ หากไม่มีผลการดำเนินงานจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในภาพรวมของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้วย

(๖) สศช. ควรพิจารณาสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้สนองตอบต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมในห้วงต่อไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

(๗) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการวางแผน การดำเนินการ และการแก้ปัญหาเนื่องจากหน่วยงานต้องดำเนินงานตามภารกิจเป็นหลัก รวมทั้ง บุคลากรและเวลาจึงมีจำกัด การดำเนินการในส่วนการปฏิรูปประเทศจึงเกิดความล่าช้า นอกจากนี้หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

(๑) โครงการตามรายงานสรุปผลการดำเนินงานฯ ประจำปี ๒๕๖๕ และโครงการตามระบบ eMENSCR มีรายชื่อโครงการไม่สอดคล้องกัน ทำให้การประเมินผลร้อยละความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายแสดงสรุปผลการวิเคราะห์ประเมินตามแบบฟอร์มที่คณะกรรมาธิการ ตสร. กำหนดขึ้น ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(๒) ควรมุ่งเน้นการประเมินผลในเชิงสถิติ เชิงนโยบายและเชิงมูลค่า เพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการจัดทำโครงการสำคัญและขอรับจัดสรรงบประมาณในปีถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) การประเมินผลการดำเนินงานจากปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จ ควรมีการใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในแต่ละปี เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้มากที่สุด และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

(๑) ควรจัดทำรายงานผลเป็นรายไตรมาส เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขอย่างทันการณ์ ทั้งนี้ ควรประยุกต์ใช้ช่องทางการรายงานที่มีอยู่เดิม อาทิ ระบบ eMENSCR ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ

(๒) สภาพัฒน์ฯ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ควรเพิ่มเติมข้อมูลหัวข้อ “ผลการดำเนินการ” ในระบบ eMENSCR ให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบันมากขึ้น เพื่อที่หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องจะได้สืบค้นข้อมูลความคืบหน้าผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคจากระบบ eMENSCR ได้อย่างต่อเนื่อง

(๓) ควรมุ่งเน้นการพิจารณาศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินงานว่าแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานได้ดำเนินการนั้นเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ สามารถวัดผลได้จริงหรือไม่ มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบครบถ้วนหรือไม่ รวมทั้งได้มีกระบวนการขับเคลื่อนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อให้สามารถตอบเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

(๔) การรายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ ตามมาตรา ๒๕๘ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ในแต่ละด้านไม่สอดคล้องในรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการขับเคลื่อนตามรัฐธรรมนูญฯ ที่บัญญัติไว้ จำนวน ๔ ข้อ รวมทั้งการรายงานรายละเอียดของเนื้อหายังไม่มีความชัดเจน ซึ่งข้อมูลการรายงานควรบ่งชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์ด้านเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญฯ ที่บัญญัติไว้จำนวน ๔ ข้อ เช่น การขับเคลื่อนในระยะ ๕ ปีแรกได้ดำเนินการเรื่องใดบ้าง มีการสร้างกลไก/การส่งเสริมสนับสนุนอย่างไร ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีปัจจัย/ปัจจัยย่อย ดัชนีชี้วัดที่ IMD จัดอันดับของประเทศไทยอยู่ในอันดับเท่าใด ตลอดจนพบปัญหาอุปสรรคในเรื่องใด เพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำแผนงาน/โครงการในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

๔.๓ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑) **ระบบการบริหารราชการแผนดิน**

ควรมีการปฏิรูประบบราชการอย่างแท้จริง กำหนดอำนาจบทบาทหน้าที่ และระบบการบริหาร การแบ่งมอบอำนาจ และการกระจายอำนาจ ของราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสม โดยกำหนดเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอย่างแท้จริงและสมบูรณ์ภายใน ๕ ปี

๒) **ระบบงบประมาณ**

ควรปฏิรูประบบงบประมาณให้สอดคล้องกับระบบโครงสร้าง สอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ระดับส่วนกลาง

- กำหนดประเด็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการจะบรรลุเป้าหมายและจัดสรรงบประมาณเป็นงบบูรณาการ
- ปฏิรูปหน่วยปฏิบัติในการดำเนินการด้านงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

- ปรับปรุงกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ โดยนำ Value Chain เป็นหลักในการพิจารณา ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องมีการหารือเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน คือ เป้าหมาย และกิจกรรมหลักเพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่วนการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงานขึ้นอยู่กับกลไกของแต่ละส่วน สำหรับการจัดสรรงบประมาณขาลงเมื่อเข้าสู่ระบบงบประมาณปกติควรจัดสรรผ่านกลไกจังหวัด

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรนำพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญขับเคลื่อนในระดับของราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ

- งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนราชการและงบประมาณจากงบพัฒนาจังหวัด ควรกำหนดให้กลไกจังหวัดมีอำนาจอย่างแท้จริงในการปรับใช้ให้สอดคล้องกับปัญหาของในจังหวัด

๓) **ระบบฐานข้อมูลกลาง** จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง Big data ที่ชัดเจนและมีความเป็นเอกภาพทั้งระบบ

๔) **การนำนโยบายไปปฏิบัติ**

การจัดทำโครงการสำคัญ

(๑) ระดับส่วนกลาง

- พิจารณาลำดับความเร่งด่วนและความสำคัญที่ผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

- กำหนดค่าเป้าหมายตั้งแต่ระดับแผนงาน โครงการ จนถึงระดับแผนแม่บทให้มีความชัดเจน ยกระดับเป้าหมายตัวชี้วัด และการประเมินผลให้ท้าทายมากขึ้น และให้ใช้ค่าเป้าหมายดังกล่าวในการประเมินผลในแต่ละช่วงเวลาการประเมินที่ชัดเจน และควรมีการนำเสนอผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการว่ามีความสอดคล้องและบรรลุค่าเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- พัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการบูรณาการร่วมกับองค์กรหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ระบบการติดตามประเมินผล ตลอดจนระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

- มีการรายงานความคืบหน้า รวมถึงปัญหา อุปสรรค ของผลการดำเนินการทุกโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว

๕) การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

(๑) ระดับส่วนกลาง

- มีกลไกกำหนดนโยบายในระดับแผนแม่บทเพื่อบูรณาการเป้าหมายกำหนดทิศทางการทำงาน และงบประมาณให้เป็นทิศทางเดียวกัน

(๒) ระดับปฏิบัติ (จังหวัด)

- ควรมอบเป้าหมายระดับแผนที่สำคัญ เพื่อกำหนดให้เป็นเป้าหมายของจังหวัด และควรกำหนดให้มีกระบวนการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

- การขับเคลื่อนควรมีกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ (ทุกส่วนราชการ) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๔.๔ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

การดำเนินการด้านงบประมาณ

ควรทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ รวมทั้งวิธีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานได้รับงบประมาณเป็นการเฉพาะในการจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๑) ควรกำหนดให้มีการขับเคลื่อนและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหลายประเด็นที่ขับเคลื่อนและดำเนินการต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายและการเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สามารถปรากฏผลความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒) ควรพิจารณากำหนดให้มีกลไกระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน ประสานและบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผน และแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในทุกจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยมีการพิจารณาให้มีการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่ (Area-Based) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๓) ควรกำหนดและมอบเป้าหมาย รวมทั้งหน้าที่และอำนาจ พร้อมการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการให้พื้นที่ ตลอดจนมอบอำนาจในการประเมินด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศ

๔) การดำเนินงานของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการไม่มีกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อเป็นเครื่องมือรองรับการปฏิบัติ รวมทั้งไม่มีกลไกกลางที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จึงทำให้การขับเคลื่อนและดำเนินงานเป็นไปในลักษณะการประสานงานและการประชุมเท่านั้น ดังนั้น จึงควรพิจารณากำหนดกลไกขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการรับผิดชอบและดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขโดยตรง เช่น คณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๕) ควรติดตามการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง

๔.๔.๒ ด้านสังคม

การจัดทำโครงการสำคัญ

๑) ส่งเสริมการสร้างเสริม “ตำบลเข้มแข็ง” ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจตุพลัง ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ สสส. ในรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลตำบลด้วยกระบวนการการวิจัยชุมชน (RECAP) และวิธีการการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) และส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนของทุกภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานตามแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ ในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่

๒) การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาความยากจนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ เช่น ระบบ TPMAP ยังเป็นฐานข้อมูลและมีตัวชี้วัดที่ไม่ชัดเจนและจำเพาะเจาะจงสำหรับในแต่ละพื้นที่ และการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการให้คนจนสามารถหลุดพ้นจากภาวะความยากจนได้อย่างยั่งยืนยังเป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า จึงควรทบทวนระบบฐานข้อมูล และตัวชี้วัดให้มีความชัดเจนและมีความเฉพาะเจาะจงในการวัดคนและครอบครัวที่ยากจนให้ตรงเป้าหมาย โดยมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา และวิธีการบรรลุเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ และมีการกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรปรับแนวคิดและระบบการบริหารจัดการ ซึ่งหน่วยงานภายนอกต้องมีหน้าที่

สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเน้นให้หน่วยงานในท้องถิ่นและท้องที่ได้เข้ามามีบทบาทหลักเป็นเจ้าภาพในการค้นหาคนจนและดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน เปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายและการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการที่สะท้อนถึงความสำเร็จและผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินการด้านงบประมาณ

ควรมีการบูรณาการการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง สำหรับการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมายทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานตามแผนงบประมาณและหน่วยงานนอกแผนงบประมาณฯ

การดำเนินการด้านกฎหมาย

กฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมีกฎหมายสำคัญที่ควรเร่งรัด และติดตามการบังคับใช้ ดังนี้

กฎหมายที่ควรเร่งรัด

๑) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. ....

๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ....

๓) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๔) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๕) การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเน้นการปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๖) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมิน การวินิจฉัย และการรับรองความพิการ เพื่อให้คนพิการได้เข้าสู่ระบบการขึ้นทะเบียนคนพิการได้ครอบคลุมและทั่วถึง เข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) และนิยามของ “คนพิการ”

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร และการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิ หรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิและการขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖

- คู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมินความพิการ ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ติดตามการบังคับใช้กฎหมาย

๑) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔

๓) ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๔

ทั้งนี้ ในมิติของการพัฒนากฎหมาย การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการบูรณาการการทำงานในภาพรวม ดังนั้น จึงควรมีกฎหมายกลางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติที่จะพุ่งเป้าให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถยึดโยงการทำงาน และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน และมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ควรส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการหรือการทำงานในลักษณะหุ้นส่วนในทุกระดับทั้งระดับบนและระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการทำงานที่เข้มแข็งในทุกด้านให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการบริหารจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและการบรรลุเป้าหมายของแผน

การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการควรมีการประเมินผลการดำเนินงานพร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน

การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร

สศช. และหน่วยงานหลัก ควรจัดทำรายงานที่แสดงให้เห็นถึงแผนการแก้ไขปัญหาและการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ด้วย

๔.๕ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

(๑) หน่วยงานของรัฐควรมีการนำเข้าข้อมูลในระบบ eMENSCR เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการในระยะต่อไป

(๒) หน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ และมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

(๑) ควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการเร่งด่วน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

(๒) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย**

การตรากฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการออกกฎหมายลำดับรองซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายยังมีความล่าช้าและไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ควรเร่งรัดกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดและปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล พ.ศ. ....

(๒) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ....

(๓) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....

(๔) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

(๕) การตราอนุบัญญัติตามความในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๖) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๗) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๘) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๙) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๑๐) พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

(๑๑) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ (เร่งรัดการจัดทำอนุบัญญัติ)

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

(๑) หน่วยงานของรัฐต้องทำความเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์และความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและแผนระดับที่ ๒ ต่าง ๆ ซึ่งทุกหน่วยงานของรัฐต้องปรับกระบวนทัศน์และมอง “เป้าหมาย” การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน สำหรับวางแผนจัดทำแผนระดับที่ ๓ และโครงการ/การดำเนินงานที่ “พุ่งเป้า” การพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ

(๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ ต้องยึดหลักการของแผนปฏิบัติการที่ต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ

(๓) หน่วยงานของรัฐต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(๔) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินการ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

หน่วยงานผู้เป็นเจ้าของแผนต้องนำเข้าข้อมูลแผนระดับที่ ๓ ในระบบ eMENSCR และนำเข้าข้อมูลรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนระดับที่ ๓ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ และเพื่อให้มีข้อมูลสำหรับกลไกและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

ควรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานให้ตรงกับรอบระยะเวลาในการดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

๔.๖ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๖.๑ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ**

(๑) ปัญหาการพิจารณากลั่นกรองและจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนปฏิรูปประเทศส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นภารกิจประจำของหน่วยงานมิใช่โครงการที่จะขับเคลื่อนตามเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ตอบสนองต่อค่าเป้าหมายอันพึงประสงค์

(๒) การถ่ายทอดเป้าหมายของแผนไม่เป็นไปตามหลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationships : X Y Z)

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

โครงการที่สำคัญบางโครงการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ และการกำหนดโครงการสำคัญไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดของแผน

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย**

- ปัญหาเกี่ยวกับการล่าช้าในการจัดทำหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การแก้ไขปัญหาความล่าช้าการอุทธรณ์พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- ปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การประสานงาน และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** – ไม่มี -

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

- สศช. ควรกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลให้หน่วยงานของรัฐลงข้อมูลการรายงาน/ความคืบหน้าของโครงการในระบบ eMENSCR ตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเร่งรัดสำหรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินในวงรอบ ๕ ปี ถัดไป ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๑) ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๖๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่ยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จควรผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒) ในระยะถัดไปควรคัดเลือกโครงการสำคัญ และโครงการที่มีผลต่อการขับเคลื่อนด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ตามแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นำไปบรรจุไว้ในแผนแม่บท

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวต่อไป

๓) ควรทบทวนความเข้าใจของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในบทบาทหน้าที่และอำนาจในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเร่งรัดอื่น ๆ

๑) เร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ (Protocol) และปรับระบบดิจิทัลให้มีมาตรการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๒) เร่งรัดรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นก่อนสรุปการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้ทันสมัย พ.ศ. .... และปรับปรุง/แก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓) ควรนำผลการศึกษาเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) และการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากภายนอกเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry) ไปทดลองปฏิบัติในหน่วยงานนำร่อง (Sand box) ในหลายหน่วยงาน แล้วนำผลสรุปปัญหาอุปสรรคมาเป็นแนวทางพิจารณาต่อไป

๔) ติดตามการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาการบริหารราชการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการปลดล็อค ๗๕ ประเด็น โดยระยะยาวประเด็นการปรับปรุงขั้นตอนการโอนสินทรัพย์มิให้สินทรัพย์เสื่อมสภาพไปก่อน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๕) เร่งรัดการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะเรื่องการอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๔.๖.๒ ด้านกฎหมาย

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** - ไม่มี -

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีต่อ ๆ ไปให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลให้เพียงพอ รวมทั้งควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบและการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งอาจต้องใช้วิธีจัดจ้างจากภายนอก (Outsource) และควรให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไปให้แล้วเสร็จต่อไป รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** - ไม่มี -

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- เนื่องจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ทำให้กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... ต้องหยุดชะงักลง ดังนั้น หากมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว ควรมีการขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้หน่วยงานที่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ ควรเตรียมการและเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำประมวลกฎหมายแล้วเสร็จและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้โดยง่ายต่อไป

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** - ไม่มี -

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** - ไม่มี –

๔.๖.๓ ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) **การจัดทำโครงการสำคัญ** - ไม่มี -

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

- ปัจจุบันสภาทนายความไม่สามารถจัดทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจได้ครบทุกสถานีทั่วประเทศเนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน จึงควรพิจารณาเพิ่มช่องทางการให้บริการด้วยการขยายการให้บริการให้คำปรึกษาทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ประหยัดงบประมาณและให้บริการได้อย่างกว้างขวาง จึงเห็นควรให้สภาทนายความพิจารณาขยายเวลาให้บริการจากเวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา เฉพาะวันทำการเป็นเวลา ๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา โดยไม่เว้นวันหยุดราชการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓) **การดำเนินการด้านกฎหมาย** - ไม่มี -

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและหน่วยงานส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการเหตุผลในการตราร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีความคืบหน้าไม่มากนัก และอาจจะไม่สามารถขับเคลื่อนให้แล้วเสร็จได้ จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในระบบนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เป็นผู้รับผิดชอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** - ไม่มี -

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร** - ไม่มี-

๔.๖.๔ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑) **ด้านการจัดทำโครงการสำคัญ**

- กิจกรรมโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และบรรจุไว้ในแผนระดับที่ ๓

๒) **การดำเนินการด้านงบประมาณ**

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมโครงการ

๓) **การดำเนินการตามกฎหมาย** - ไม่มี-

๔) **การขับเคลื่อนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย**

- ควรมีหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๕) **การประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

- ควรปรับปรุงระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ให้สามารถติดตามแผนงานโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) **การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร**

- การรายงานสรุปผลการดำเนินการควรสอดคล้องกับความเป็นจริง และจะต้องเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

ส่วนที่ ๕

สรุปประเด็นการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา
ต่อรายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานการดำเนินการ
ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

<u>รายนามคณะผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงาน</u>

<u>สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ</u>

<u>ประจำปี ๒๕๖๕</u>

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักกรรมาธิการ ๓)

๑. นายต้นพงศ์ ตั้งเติมทอง	รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๒. นายเอกชัย บุดสีนนท์	ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๓
๓. นางสาวจิรวิน คะประสิทธิ์	กำกับดูแลการปฏิบัติราชการกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๖ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นางสาวลักษณ์นรี ไชยเดช	วิทยากรชำนาญการ
๕. นางสาวพรพนา ปาเฉย	นิติกรชำนาญการ
๖. นางสาวอมรรัตน์ อินนุมาตร	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางนันทิดา ศิริธนานุกูลวงศ์	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นายธนภัทธ์ พิมพ์วงศ์	วิทยากรปฏิบัติการ
๙. นายภูวนัย ใจมา	วิทยากรปฏิบัติการ
๑๐. นางสาวภัทราพร มูณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๑. นายพีรวัฒน์ คงเป็นไทย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๒. นางสาวอุมารัตน์ อัยรา	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๓. นางสาวพัชรินทร์ ประไพ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๔. นางสาววิไลวรรณ เรืองอุไร	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๕. นางสาวศิรินทรา วานานวงค์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๖. นางสาวศศิประภา เมืองแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๗. นางสาวณัฐรดา ศรีสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ

ฝ่ายวิชาการสนับสนุนคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ	
๑. นายพีระพจน์ รัตนมาลี	รองเลขาธิการวุฒิสภา รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
๒. นายประธาน ทิพยกะลิน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิจัยและข้อมูล
๓. นายณัฏฐกิตติ์ ปัทมะ	วิทยากรเชี่ยวชาญ
๔. นางสาวเรไร ลำเจียก	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวศิริวรรณ มนอัตระผดุง	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๖. นางสาวมาณริกา จันทาโภ	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๗. นางสาวสุดารัตน์ หมวดอินทร์	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๘. นางสาววิกานดา วรรณวิเศษ	วิทยากรชำนาญการ
๙. นางสาวศุฐิฒฎา ธารารัตนสุวรรณ	วิทยากรชำนาญการ
๑๐. นางสาวมัทยา ศรีพนา	วิทยากรชำนาญการ
๑๑. นางสาวสาคร ศรีมุข	วิทยากรชำนาญการ
๑๒. นางสาวแสงจันทร์ มาน้อย	วิทยากรชำนาญการ
๑๓. นางสาวรินรดา วงษ์ศรีเผือก	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
๑๔. นางสาวนิจวรรณ โปยขุนทด	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
๑๕. นางสาวน้ำทิพย์ ตั้งไตรรัตน์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๖. นางสาวสุวรรณา สุพงษ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักกรรมาธิการ ๓ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๘

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖